

БУКВИК: ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ

NGO Srebrenica Historical Project, The Netherlands

Ljubiša Simić

**BUKVIK:
CRIME WITHOUT PUNISHMENT**

A READER FOR ADULTS ABOUT THE BANALITY
OF A BALKAN WAR

BELGRADE
2012

Фонд „Историјски пројекат Сребреница“, Холандија

Љубиша Симић

БУКВИК:
ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ

ЧИТАНКА ЗА ОДРАСЛЕ О БАНАЛНОСТИ
ЈЕДНОГ БАЛКАНСКОГ РАТА

БЕОГРАД
2012

Одговорни уредник
Стефан Каргановић

Editor-in-chief
Stephen Karganović

На корицама: Црква св. Софије у Никуји

Цркву св. Софије, чија је слика на насловној страни, саградио је византијски цар Јустинијан Први у шестом веку. Ова црква је за све хришћане знаменита по томе што је у њој 787. године одржан Седми васељенски сабор. Црква св. Софије у Никуји, поред овог општег, за Србе има и посебан значај. Сматра се да је у њој патријарх Манојло, у време византијског цара Теодора Ласкариса, хиротонисао Светог Саву у чин првог српског архиепископа 1219. године.

Ова општеправославна и српска светиња имала је мучну историју током вишевековног постојања. У четрнаестом веку, Отомански освајачи су је претворили у цамију, што су нешто касније учинили и са истоименом Великом црквом, Аја Софијом, одмах по заузимању престоног Константинопоља. Оскрнављена и насиљно преверена православна богомоља у Никуји дочекала је објављивање Турске републике 1922. године у руинираном стању. Нове власти су обе свете Софије, и у Константинопољу и у Никуји, претвориле у музеје. По њиховој посебној дозволи, у ретким приликама православни свештенослужитељи могли су древну цркву у Никуји да користе за обављање својих верских обреда.

Све до недавно...Нова, клерикално оријентисана влада у Турском 2011. године овај је православни храм и драгоцен споменик културе самовољно опет претворила у цамију. Тај варварски чин ретко да је ко приметио и осудио, као што је бутиће челника светске културе пропратило трагедију православног народа месне заједнице Буквик 1992. године. Исто као специјални извештилац УН Тадеуш Мазовјецки, који 1992. није приметио да се нешто изнинимо догађа у Буквiku, ни УНЕСКО, ни други заштитници данашње културе, нису приметили дрско преотимање ове баштине српског народа и васељенског православља у срцу Анатолије.

Слично храму светога пророка Илије у Буквiku, који је кроз историју био рушен и обнављан док је делио страдалничку судбину народа буквичког краја, коме служи, и црква св. Софије у Никуји пролазила је кроз своју вишестолетну гоглоту.

BUKVIK: CRIME WITHOUT PUNISHMENT [A reader for adults about the banality of a Balkan war].
Copyright © 2012 by Srebrenica Historical Project. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, digital, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, or conveyed via the Internet or a Web site without prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical articles and reviews.

Inquiries should be addressed to:
Srebrenica Historical Project
srebrenica.historical.project@gmail.com

БУКВИК: ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ [Читанка за одрасле о баналности једног балканског рата].
Copyright © 2012 by Srebrenica Historical Project. Сва права задржана. Ниједан део ове публикације се не сме репродуктовати, похрњивати у било каквој бази података, или преносити на било какав начин, дигитално, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем, или на неким другим средством, нити се сме слати преко интернета или приказивати на интернет сајту без претходне писмене дозволе издавача, са изузетком кратких навода о покривачу критичких чланака или приказа.

За дозволу контактирати:
Историјски пројекат Сребреница
srebrenica.historical.project@gmail.com

САДРЖАЈ – СОДЕРЖАНИЕ – TABLE OF CONTENTS

Предговор издавача	7
Уводна реч аутора	21
Злочин без казне: припрема терена	23
Напад на села месне заједнице Буквик	39
Логори за Србе	54
Уништавање имовине	62
Затвор и суђења пред Војним судом у Тузли	65
Рад Тужилаштва Дистикта Брчко	71
Ратне игре	79
Етничко чишћење	82
Поговор аутора	87
Поговор издавача	87
Summary (Сажетак на енглеском)	89
Изјаве и прилози	93

Предговор издавача

Прећутана српска Сребреница поред Брчког
— „другог реда“ отказују послушност

Политичка класификација жртава рата једна је од најсрамнијих и најнечовечнијих карактеристика сукоба у Босни и Херцеговини од 1992. до 1995. године. Појам жртве током ратног сукоба, у правном и моралном смислу, дефинисан је врло јасно: жртва може бити само неборбена особа, појединац који у тренутку страдања не узима учешће у борбеним дејствима, *hors de combat*, и то без обзира на то којој страни припадао. Жртва није само цивил који је, према одредбама Женевске конвенције, за време трајања ратних дејстава по дефиницији „заштићена особа.“ То може бити и донедавно војно лице које се предало или је заробљено. Управо ова последња категорија „заштићених особа“, или жртава, служи као основ за кривичне оптужбе настале услед третмана којем су заробљени припадници Армије БиХ били подвргнути после пада Сребренице 11. јула 1995. Али по међународном хуманитарном праву, све неборбене особе — цивили и ратни заробљеници — једнаке су.¹ Ниједној групи међу њима, без обзира на то за шта или против кога су се борили, не може се ускратити статус жртве на основу политичких или идеолошких критеријума. Правницима, историчарима и свима који се овим питањима баве у складу са стручним критеријумима, то је неспорно и кристално јасно.

Међутим, ураганске страсти усковитлане на етничкој и верској основи, које циљано и систематски покреће једна страна од самог почетка босанско-херцеговачког сукоба, одражавају се и на перцепцију „жртава,“ у зависности од тога којој су од зарађених страна припадале. Мада са формално-правног становишта све настрадале особе које се налазе у сличном положају треба да уживају исти статус, у пракси је дошло до диференцијације коју је

¹ Међународно обичајно право и Женевске конвенције и њихови протоколи изричito налажу да цивили и цивилни објекти не смеју бити директне мете напада, без обзира на то што цивили и цивилни објекти могу претрпети штету паралелно са легитимним нападима на војне мете. (Види „Поштовање људских права у оружаним сукобима“, резолуција Генералне скупштине 2444, 23 UN GAOR Supp. (No 18), р. 164; UN Doc. A/7433 (1968); члан 48, 50, 51(2), 52 и 53 Протокола из 1977 који је додатак Женевским конвенцијама из 12. августа 1949, и у вези са заштитом жртава међународних оружаних сукоба, а који забрањују напад на цивиле или објекте културе и који дефинишу принципе пропорционалности, што обавезује зарађене стране да изаберу средство напада како би се избегла или умањила штета цивилима). Осим тога, у члану 32 Четврте Женевске конвенције наводи се да се странама „забрањује предузимање било којих мера таквог карактера којима се проузрокује физичка патња или истребљење заштићених лица која су у њиховим рукама. Ова забрана се не односи само на убиства, мучење, телесно кажњавање, сакаћење и медицинске или научне експерименте који нису неопходни за медицински третман заштићеног лица већ и на све друге мере бруталности које примењују цивилни или војни извршиоци.“

истакнути публициста Никола Живковић прикладно назвао „жртве првог и другог реда“.² Привилеговане жртве се бележе, о њима се пише и говори и њима се одају почасти. Жртве чије је место предодређено у другом реду трећирају се другачије. Оне се негирају, на њихово помињање реагује се са запрепашћењем као да је реч о нестварним појавама или духовима, инциденти у којима су страдали приказују се у прихватљивом светлу као легалне војне операције вођене против „побуњеника“, а њихови целати редефинишу се као „бранительи“, што жртве у најмању руку сврстава у табор нападача и агресора те их и на тај начин, као невино настрадала људска бића, додатно девалвира. Заправо, жртве другог реда требало би да буду захвалне ако су само скрајнуте и хијерархијски постављене испод пијадестала привилегованих. То значи да им је ипак удељена барем мрвица пажње, уз све ограде, понижења и релативизацију што ту врсту невољног помињања прати. Много чешће, међутим, њихова судбина је да буду игнорисани, чиме се врши покушај њиховог моралног поништавања поред већ обављеног посла физичког уништења. Депривилеговане жртве — поред живота — морају се лишити и достојанства. Али не само тога већ и сваке реалне могућности да остваре моралну и правну задовољштину за претрпљена зла. У политички коректном расплету рата у Босни и Херцеговини разрађена је, и кроз доследну праксу утемељена, савршена симетрија: раме уз раме са привилегованим жртвама стоје привилеговани починиоци злочина. Те починиоце нико не тражи, нити узнемирава. Деценију и по од дејтонског мира они се шетају слободно, ћаскају са пријатељима у кафићима, и обављају своје редовне послове што — у случају Дистрикта Брчко — може да значи и да заузимају утицајна места у управном и правосудном апарату. Од њих тешко да се може очекивати да подносе кривичне пријаве, врше истражне радње и припремају суђења — противу самих себе или својих суизвршилаца. За многе злочинце рата у Босни и Херцеговини Брчко Дистрикт је оно што су Аргентина, Парагвај и Бразил не тако давно били за злочинце из једног другог рата — безбедно уточиште.

Перверзни елементи моралног апартхајда, који обележавају општи однос према жртвама, и систематско избегавање кривичног гоњења одређене категорије целата широм послератне Босне и Херцеговине долазе посебно до изражaja на подручју Брчког. Ради се о једној тамној епизоди која се у првој години сукоба тамо одиграла, али која је — управо због некоректне етничке припадности жртава и привилегованог статуса њихових прогонитења — на радарском екрану ратних страхота једва забележена и до сада је остала практично непозната.

Страшна, неистражена и незабележена судбина месне заједнице Буквик, српских села географски надомак Брчког, све до објављивања ове мо-

² Реферат на Првом међународном симпозијуму о Сребреници Историјског пројекта Сребреница одржаном 4. октобра 2008. године у Бањалуци: http://www.srebrenica-project.com/sr/index.php?option=com_content&view=article&id=18:2009-01-30-18-57-19&catid=6:2009-01-06-18-00-51&Itemid=7

нографије др Љубише Симића налазила се врло далеко од свести и савести света, како ближег, тако и даљег. Аутор отворено признаје да катастрофа која је задесила становнике ових села, што је у свему упоредиво са трагедијом енклаве Сребреница, чије су патње привукле планетарну пажњу и опште сажаљење, својевремено није била позната ни њему, мада је живео у Бијељини, на свега пола сата вожње од места догађаја.

Као што ће се из овог случаја видети, од самог почетка последње ратне драме у Босни и Херцеговини па до објављивања овог дела, жртве са класификацијом другог реда у буквичком крају биле су грубо ухуткане и заостављене, а у потрази за правдом — цинично онемогућене.

I

Ова монографија, која је резултат брижљиве анализе неколико хиљада страница материјала, односи се на догађаје у буквичком крају између априла и септембра 1992. године. То је панорамски поглед на стање међуетничких односа у том тренутку и савезе једних против других у почетној фази рата; на жртве и на постепено или неумитно сужавање обруча око њих и коначни трагични расплет који је обележио њихову судбину; на перфидне „преговоре“, које су нападачи отварали само са циљем да се жртвама улије осећај лажне сигурности пре наношења коначног ударца који им је унапред био намењен; на починиоце и њихове наредбодавце који се наводе у вези са скоро сваком епизодом у овом трагичном наративу и приказ јединог кривичног процеса који је до сада у вези са овим рушилачким и крвавим походом био одржан, али који је — парадоксално — вођен против преживелих жртава, а не против њихових целата. Да појаснимо, тај процес није, као што би се нормално очекивало, био одржан у Дистрикту Брчко после успостављања мира, него у Тузли за време трајања рата. На оптуженичкој клупи нису се нашли осумњичени починиоци ратног злочина уништења заједнице српских села Буквик, него њихове беспомоћне жртве — заробљени Буквићани, којима је суђено за „побуну“, кривично дело чије се биће највероватније очитује у чињеници да су њихово физичко присуство и етничка припадност представљали сметњу заокруживању територије која је требало да се нађе под контролом нападача.

Прва ствар која пажљивом читаоцу овога текста пада у очи (то је нешто што аутор с правом не наглашава, јер ако то није очигледно онда о томе не вреди ни говорити) јесте упадљива паралела између положаја и судбине житеља Буквика 1992. и Сребренице 1995. Једина битна разлика је у временској дужини њиховог опстајања у окружењу и у чињеници да, с обзиром на другоразредни статус угрожених особа у Буквику, о њима у Савету безбедности никада није била вођена ниједна расправа нити је о опасностима које су им претиле било помена, нити се међународна заједница икада ангажовала — макар симболично — да покуша да и њих заштити од потенцијалних целата.

Очигледним сличностима између две енклаве — једне српске, друге муслиманске — једва да је потребан посебан коментар. У оба случаја, људи жигосани само зато што су припадали одређеној етничкој и верској заједници, били су сабијени и опкољени на релативно малом географском простору; за њих, слобода кретања изван концентрационог логора на отвореном који им је био намењен није постојала; везе са спољашњим светом и могућност добијања испорука за задовољавање нормалних животних потреба становништва били су отежани или прекинути; у оба случаја, неподношљивим животним условима под опсадом били су изложени претежно цивили; када је извршен војни напад, један значајан број особа у обе енклаве био је лишен живота, а сви остали присилно расељени.

Те многобројне фактографске сличности јесу упечатљиве. Међутим, упркос томе, баш те подударности на које наилазимо када се упустимо у упоредну правну анализу два случаја — Буквик и Сребреница — навешће нас на озбиљно размишљање и дубоку скепсу према постојећем систему правде и његовој способности да политички неутрално задовољи основна очекивања правичности.

Када прочитамо ову потресну монографију и када нам се слегну утисци, остају нам три главна питања: (1) како тумачити оружани рат једне државе против припадника народа који пред светом она проглашава за свој; (2) док се одвијао погром српског живља у Буквiku, како оценити непримењивање властите доктрине „међународне заједнице“: „обавезе да се пружи заштита“ становништву угроженом од стране апарата сопствене државе, или барем државе која се пред светом као таква представља и (3) и, *ceteris paribus*, како би се могли правно оквалификовати злочини почињени против српског становништва у енклави Буквик 1992. године у светлу већ прихваћених анализа и утврђених закључака који се односе на енклаву Сребреницу 1995. године?

II

Прво питање је веома значајно и има широке правне и моралне импликације. Зачуђујуће је да оно до сада није било постављано много чешће и упорније.

Да пођемо од неоспорних чињеница. Остављајући *de jure* разматрања по страни, и без обзира на то како ми ценимо легитимитет владе у Сарајеву, током целог ратног сукоба и до потписивања Дејтонског мира, када су је замениле нове структуре, она је деловала као *de facto* представник међународно признате државе Босне и Херцеговине и свих народа који у њој живе. Да сада оставимо по страни да ли је у наведеном периоду та влада испуњавала уобичајене услове за признање: колико је државне територије контролисала и у којој је мери стварно говорила у име целокупног становништва, или барем његовог највећег дела.

Можемо прихватити као чињеницу да највећи део територије она није контролисала и да, полазећи од конфесионалне и етничке стварности, она

знатно више од половине становништа и није могла егзистенцијално представљати. Управо зато *de jure* страном овог питања се нећемо бавити. Али, фактички, ту владу јесу биле признале велики број других држава, међу којима су биле и водеће, и она јесте била чланица Уједињених нација, те је на тај начин уживала барем симулакрум легитимитета. Још важније од тога, као битан део свога представљања пред међународном јавношћу и као један од главних аргументата за стицање легитимитета, та влада је тврдила да је држава коју она заступа организована на принципу поштовања свеукупних норми грађанског друштва и једнакости свих конститутивних нација и култура на њеној територији. Укратко, влада у Сарајеву је изричito порицала да представља само муслиманско становништво, на шта је њен претежни састав убедљиво упућивао. Приказивала се као заступник свих грађана Босне и Херцеговине, без обзира на припадност, што укључује и оне који су били православне вере и српске националности.

Критично питање, према томе, гласи: да ли је та влада практично испуњавала сопствене критеријуме и декларативне обавезе? Да ли су њени поступци били у складу са формалним очекивањима на основу којих је од међународних фактора стекла онај степен признања и легитимитета, којим је располагала? Понашање током рата владе у Сарајеву мора се оцењивати у складу са њеним критеријумима и претензијама да би се утврдило да ли је то представљало њену стварну политику или су то само биле опортунистичке пароле, одвојене од праксе на терену, срачунате искључиво на стицање што шире међународне подршке.

Монографија др Љубише Симића пружа одговор на ова важна питања и помаже у дефинисању истинског карактера те владе и оружаних снага које су се налазиле под њеном командом. На основу описа ратних догађања у Буквику, који је пред нама, тешко је отети се закључку да је оно што смо до сада учиво називали „владом“ Босне и Херцеговине у Сарајеву заправо била једна секташка хунта, а да војска којом је располагала није представљала ништа више од мародерске банде која је била коришћена за вођење рата против једног од конститутивних народа у сопственој држави.

Овом минуциозно документованом студијом аутор је разбио у парампарчад моралне претензије и правни симулакрум те разбојничке дружине која је уз подршку значајних делова међународне заједнице (који су свакако знали боље, али су имали сопствени политички интерес да оно што им је било добро познато игноришу) целим током рата успешно глумила легалну владу Републике Босне и Херцеговине. То је један од непроцењивих доприноса ове студије случаја, или *case study*, како би се то рекло на енглеском.

III

Друго крупно питање које ова монографија покреће истовремено је моралне и политичке природе и односи се на став „међународне заједнице“ према нападу који је резултирао уништењем српских насеобина на ширем подручју Буквика. Да се прецизније изразимо, реч је о неиспользовању било

каквог става, о нереаговању, мада су њени оружани мировни контингенти — Унпрофор, тада већ годину дана били присутни, на располагању и размештени у кризним пределима бивше Југославије. Са својим штабовима у Загребу и Сарајеву, да поменемо само главне командне и обавештајне пунктове, отпада претпоставка да је Унпрофор могао бити необавештен о догађајима на терену, поготово на свега неколико километара од тако значајне спорне територије као што је Брчко. Таква хипотеза звучи посебно неубедљиво када се има у виду да је агонија опседнутих српских села у заједници Буквик трајала пуних пет месеци, што искључује сваку могућност да је могла остати непримећена.

Поређење са Сребреницом врло је поучно. Док је муслиманска енклава са седиштем у Сребреници током 1992. године и почетком 1993. била у експанзији, што је подразумевало систематске и широко распострањене нападе на околна српска насеља, убијање њихових житеља, прогон преживелих, пљачку личних добара и разарање објеката неопходних за одрживи живот појединача и заједнице, то се одвијало без реакције и без коментара међународних мировних снага, које су то посматрале из непосредне близине. Реакција је најзад наступила, али тек онда када је Војска Републике Српске у пролеће 1993. предузела успешну противофанзиву која је претила да снаге Армије БиХ из енклаве доведе до потпуног слома. Генерал Филип Моријон, командант Унпрофора у Сарајеву, тек тада је те догађаје притишио, али само у вези са наводно предстојећим уништењем муслиманске заједнице сконцентрисане у Сребреници. Тек је тада активирана позната реторика хуманитарне забринутости. Наступила је општа и грозничава мобилизација свих ресурса, од медија до Савета безбедности УН, са искључивим циљем да се свим расположивим политичким средствима и војним претњама српско наступање заустави и да се подручје, које је дубоко у српској територији било под контролом супротне стране, спасе од војничке пропasti.

Контраст између начина како је третиран Буквик 1992. и Сребреница 1993. и 1995. немогуће је пренагласити.

Очигледно питање које се овде поставља односи се на непримећивање, у случају Буквика и српске заједнице која је у њему настрадала, чуvenог начела међународне хуманитарне политици, „право на заштиту“ или R2P. Тачно је да је то начело достигло свој зрели теоретски израз и практичан процват тек недавно, током операције НАТО-а у Либији. Али, и почетком деведесетих оно је постојало у рудиментарном, такорећи експерименталном облику. Два податка ће поткрепити нашу тезу.

Убрзо после првих драматичних извештаја о масовним злочинима на територији Босне и Херцеговине средином 1992. године, пољски политичар Тадеуш Мазовјецки био је именован за Специјалног извештача Комисије Уједињених нација за људска права, са задатком да те извештаје истражи и да своје налазе поднесе Комисији. Он је то урадио у Извештају од 10. фебруара 1993, где се разматрају примери прекршаја људских права у свим републикама бивше Југославије, а на странама 7–25 у Босни и Херцего-

вини.³ Сврха Извештаја била је стварање подлоге међународној заједници да предузме даље кораке на том простору. Мада се у Извештају подробно разматра низ инцидената на територији Босне и Херцеговине током 1992. године, напад на српска села месне заједнице Буквик није међу њима и он се у Извештају Мазовјецког уопште не спомиње.

Међутим, у вези са падом „сигурног подручја“ у Сребреници, Тадеуш Мазовјецки, специјални известилац Комисије за људска права УН за бившу Југославију, поступио је на драматично различит начин. У свом писму председавајућем Комисије од 27. јула 1995, Мазовјецки објављује своју оставку, наводећи да је разлог његовог одласка то што су УН омогућиле да „сигурна подручја“ Сребренице и Жепе буду насиљно заузета. Другим речима, по њему, требало је да интервенишу да се то спречи. Разлози за оставку, које Мазовјецки наводи, недвосмислено показују његову свест о неопходности да међународна заједница реагује у случајевима тешког нарушувања норми међународног хуманитарног права.

„Не може се кредитабилно говорити о заштити људских права када се суочавате са недостатком доследности и храбrosti које показују међународна заједница и њени лидери... Злочини су почињени брзо и брутално, а одговор међународне заједнице је спор и неуспешан... Због Босне, на коцки су сама стабилност међународног поретка и принципи цивилизације. Ја нијам убеђен да ће се десити преокрет и ја не могу да и даље учествујем у овом претварању да се штите људска права.“⁴

Довољно је поменути да у сличној ситуацији 1992. код Мазовјецког није било ни трага од индигнације, па чак ни про форма белешке у његовом Извештају. Покольју у Буквику, по свему судећи, није био повод за међународну хуманитарну интервенцију, па чак ни за необавезујуће изражавање „забринутости“. О томе да би уништење једне српске заједнице у Босни и Херцеговини могло да стави на коцку стабилност међународног поретка или принципе цивилизације, боље да не говоримо.

Други податак који говори у прилог тези да су међународне структуре биле склоне „хуманитарној интервенцији“, али само под одређеним условима, било је инсистирање на размештању мировних снага УН на кризним просторима бивше Југославије чим се сукоб разбуктао. То представља припремање терена за примену управо таквог начела. Низ специфичних мера, као што су забрана коришћења ратне авијације страни којој се за избијање сукоба и страдање цивила приписивала кривица, као и ембарго на испоруку оружја, које су у каснијим сукобима рафиниране и допуњене новим механизмима, примењивале су се већ тада на територији бивше Југославије.

³ Извештај специјалног извештача Комисије УН за људска права, Тадеуша Мазовјецког, 10. фебруара 1993: <http://www.scribd.com/doc/31230414/Tadeusz-Mazowiecki-Report-on-the-Situation-of-Human-Rights-in-the-Territory-of-the-Former-Yugoslavia>.

⁴ Писмо специјалног известиоца о људским правима на територији бивше Југославије Тадеуша Мазовјецког, његовој екселенцији Tan Sri Dato'Musa Hitam, председавајућем Комисије за људска права УН, Центар за људска права, Женева, G/S 214 (77/3), 27. јул 1995.

Очигледна намера која је стајала у позадини била је да се, између осталог, разради систем међународне заштите за цивиле током унутрашњих ратних дејстава у појединим државама. Накнадно дефинисана доктрина R2P, која је од недавно у пуној мери ступила у дејство, сада служи као изговор за интрузивно укључивање међународних фактора у сукобе између локалних актера. Али, у садашњем развијеном облику тај концепт је још почетком деведесетих већ постојао у зачетку и био је примењиван у разним фазама сукоба у бившој Југославији.

Примењиван — да, али врло селективно. И то је још један обесхрабрујући закључак до којег долазимо ако спроведемо компаративну анализу онога што већ знамо о Сребреници са оним што ћемо читавући монографију др Љубише Симића сазнати о Буквику.

IV

Од тренутка када заузмемо начелан став са намером да од тога стекнемо одређену корист, тај став за нас постаје нормативан и принципијелно обавезујући. Зато нисмо имали потребу да се упуштамо у меритум тврђе сарајевске владе да је током рата легитимно и подједнако заступала државу Босну и Херцеговину и све њене конститутивне делове. Довољно је да је та влада, у оквиру свога представљања међународној заједници, тако нешто тврдила и да је од прихватања такве тврђе политички профитирала, макар са строгог јуристичког становишта то било нетачно и да је стварност била другачија. Полазећи од такве тврђе, у односу на третман српског становништва које се налазило под њеном ефективном управом или надохват руке њених оружаних снага, она се мора држати одговорном и она мора полагати рачуне, не само у складу са општим правилима међународног права него и у светлу принципа на које се позива.

То исто важи и за компаративну правну оцену аката почињених од стране оружаних представника те владе на подручју Буквика 1992. године. За формирање закључка о природи тих дела руководићемо се, по свему сличним, догађајима на подручју Сребренице у јулу 1995. Став сарајевске владе, њених правних наследника у Федерацији БиХ и свих који усвајају њихово становиште по овом питању познат је — у Сребреници се дододио геноцид.

Аргумента ради, прихватићемо ту тезу. Али ако чињенични наводи и правна разматрања који се односе на Сребреницу стварно подржавају закључак да се тамо дододио геноцид, а у случају напада на Буквик и уништења етничке заједнице која је то подручје насељавала примећује се присуство сличних правно релевантних елемената, зашто би закључак у односу на Буквик био различит од онога који је широко прихваћен у односу на Сребреницу?

V

Сада ћемо се окренути нашем трећем питању: *ceteris paribus*, како би се поступак према српском становништву у енклави Буквик 1992. године могао окарактерисати уколико бисмо се у нашем разматрању руководили

начелима већ прихваћене анализе и утврђених закључака који правно квалификују заузимање енклаве Сребреница 1995. године?

Ограда *ceteris paribus* потребна је из опрезности зато што између те две ситуације постоји низ сличности, али и низ разлика. Издавајући сличности и стављајући њих у први план наше анализе, нити желимо да пре-нагласимо подударности, нити нам је намера да умањујемо разлике. Али, тамо где подударности постоје, оне могу бити врло релевантне и индикативне и покрећу за нас најважније питање: да ли се све жртве заиста тре-тирају равноправно?

За нормативни принцип узећемо ставове Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију онако како се одражавају у његовим теоријским документима и пресудама. Такав приступ критичари Трибунала можда неће поздравити, али постоји солидан разлог зашто га усвајамо. Циљ нам је, између осталог, да тестирамо доследност Трибунала и оног дела јавног мњења који позитивно оцењује његова достигнућа у политички неутралној при-мени начела за која се та установа декларативно залаже и која су уграђена у његове пресуде. Да ли у односу на ситуације које су настале као последица сукоба у БиХ, а које су по правно релевантним параметрима аналогне, осим по етничкој припадности жртава, Трибунал и локални судови формирани по угледу на њега реагују принципијелно? Или пред собом имамо још једну потврду оцене професора Косте Чавошког да је то „суд којем политика диктира право и правду“ и да је у његовом начину рада „хипокризија... до-ведена скоро до савршенства“?⁵

У настојању да одговоримо само на то једно питање, стављамо пред читаоца два податка из теорије и праксе Хашког трибунала.

Прво, у Коначном извештају поднетом Савету безбедности 24. маја 1992. Комисија УН под руководством професора Шерифа Басиунија⁶ која је била задужена да истражи ратне злочине и преступе против човечности на подручју Бивше Југославије⁷ проширује се правно схватање појма „гено-цид“ тако што се уводи концепт „локалног геноцида“. Телеолошка природа комисијиних разматрања испољила се од почетка.

„Питање геноцида је нешто сложеније услед тога што је Конвенција [о геноциду — наша примедба] написана тако да се у вези са начином извршења

⁵ Марко Сладојевић, *Хашки ћарийтих* (Београд, 2011), предговор Косте Чавошког, с. 3

⁶ Басиун је био професор права на De Paul универзитету у Чикагу 1992. године када је ангажован да формира комисију која ће истражити извештаје о злочинима почињеним у бившој Југославији и поднети препоруке Савету безбедности у вези са тиме. Недавно је постављен за шефа сличне комисије са задатком да истражи злочине против човечности за које се терети аутократски режим у Заливској држави Бахраин. Истина, ту комисију је формирао бахраински краљ Хамад, а не Савет безбедности. Можда је индикативно за Басиунијеву објективност да у овом последњем случају он није успео да пронађе ни трага од злочина који се приписују његовом краљевском меџени: <http://pomed.org/blog/2011/08/bahrain-basics-bassiouni-no-crimes-against-humanity.html/>

⁷ Final Report of the United Nations Commission of Experts established pursuant to Security Council resolution 780 (1992). http://www.ess.uwe.ac.uk/comexpert/REPORT_TOC.HTM

очекује да се докаже специфична намера, а поред тога поставља се и питање да ли Конвенцију треба тумачити као да се односи на групу у целини.“⁸

Сходно томе, Комисија се посветила уклањању „сметњи“ у извornoј формулацији Конвенције о геноциду како би пројектованом међународном *ad hoc* Трибуналу, који је на темељу њеног извештаја требало да настане, био олакшан посао и да би му се створио теоријски маневарски простор за утврђивање геноцида и тамо где по дотадашњим мерилима то не би било изводљиво.

„Ми чланови Комисије“, наставља професор Басиуни, „то смо разматрили из једног напреднијег угла и сложили смо се да геноцид не треба тумачити у оквиру групе као целине, што је био случај са тумачењем холокауста пошто је то био образац којег су се држали нацисти, већ да то треба сагледавати у оквиру неког специфичнијег контекста.“⁹

Када се има у виду стварни задатак Комисије, а то је полагање темеља за рад Међународног трибунала за бившу Југославију, разлози за овакав „напреднији приступ“ постају разумљиви. Политичка и пропагандна клима у периоду када је Извештај био писан и када је Трибунал био осниван захтевали су пресуду за геноцид. Ако у светлу дотадашњих критеријума врста и обим злочина који су били почињени током сукоба у бившој Југославији нису били довољни да се оправда процесуирање и осуђујућа пресуда за геноцид, онда се креативним и напредним новим тумачењем теоријски апарат имао прилагодити политичким потребама.

Један од резултата ове креативности била је теза о могућности „локалног геноцида“. У првостепеној пресуди у предмету Крстић, Веће ту тезу усваја и са благонаклоношћу примећује постојање „више извора који потврђују став да би се утврђивање намере да се група уништи на ограниченом географском простору, као што је подручје неке земље, па чак и општина, могло окарактерисати као геноцид“.¹⁰ Непосредно затим Веће своју анализу заокружује следећим закључком: „...убиство свих припадника дела групе који се налазе на неком малом географском простору, чак и када су жртве малобројне,¹¹ може се сматрати геноцидом ако је то било извршено са намером уништења дела групе као такве на том малом географском простору“.¹²

⁸ Bassiouni, M. Cherif. 1995. “Genocide in Bosnia-Herzegovina”.

⁹ Ibid.

¹⁰ Првостепена пресуда, *Тужилац Ђорђије Крстićа*, пар. 589.

¹¹ Без даље анализе или коментара, скрећемо пажњу на очигледан софизам ових правних иноватора: побијени „део групе“ може бити свака скупина коју они својевољно прогласе као такву. У некој скupини од 10.000, они могу да извоје 50 побијених и да констатују „убиство свих припадника дела групе“. Да ли то аутоматски постаје геноцид? Или сврставање у категорију геноцида зависи од политичких потреба „господара дефиниције“ у сваком случају посебно? Теорија дефиниционизма Владимира Умељића могла би бити од користи за правилно сагледавање овог питања. (Подробније на сајту „Фонда Слободана Јовановића“, <http://www.slobodanovic.org/2011/12/22/razgovor-sa-vladimirom-umeljicem/>)

¹² Ibid., пар. 590.

Овим смо изложили прву компоненту нашег упоредног доказног поступка. Концепт геноцида на „малом географском простору“, који би се теоријски могао свести чак и на општину, прихватио је највећи правни ауторитет данашњице по том питању — Хашки трибунал, и он је уграђен у једну од његових најважнијих пресуда, где се злочин геноцида утврђује на управо таквом (у односу на територију Босне и Херцеговине у целини) микроскопском географском простору. Ако је тај принцип валидан и применљив у случају Сребреница, каква би била препрека да се он примени у случају Буквик? Ако, по креативној реинтерпретацији правне норме, коју је усвојио Хашки трибунал, за Сребреницу важи да геноцид не мора да буде државни злочин који се плански врши против једне од заштићених група¹³ на читавој територији под контролом власти која га спроводи, ако не само географски простор већ и „брож жртава“ може бити „ограничен“,¹⁴ и ако „физичко уништавање“ (овде интелектуално жонглерство Хашког трибунала свакако достиже свој врхунац) „може имати за циљ само један део географски ограниченог дела групе у целини“,¹⁵ какав би се приговор могао ставити на примену тих истих принципа када је у питању српско становништво које је настрадало на исти начин у месној заједници Буквик?

Други податак потиче непосредно из праксе Хашког трибунала, опет из пресуде у предмету Крстић. Ако се према новом гледишту геноцидна радња може одвијати и на ограниченом географском простору, какво је ново тумачење бића тог деликтат?

Одговор на ово питање наћи ћемо у следећем закључку Крстићевог већа везано за Сребреницу, који смо делимично већ цитирали: „Заправо, физичко уништење може се односити на само део географски ограниченог дела неке веће групе зато што починиоци геноцида сматрају да је уништење које предузимају доволно да се та група збрише као посебна целина на географском простору где се налази. У вези са тиме важно је имати у виду укупан контекст у оквиру којег се физичко уништење одвија.“¹⁶

Кључне одреднице су „уништење доволно за брисање групе као посебне целине на географском простору где се налази“ и „укупан контекст у оквиру којег се физичко уништење одвија“. То покреће два даља потпитања: (1) да ли је српско становништво у месној заједници Буквик као последица напада у септембру 1992. било „збрисано као посебна целина“ на простору где је живело? и (2) какав је био „контекст“ напада? У односу на последње потпитање, треба имати у виду опуштеније критеријуме Басиунијеве Комисије који дозвољавају извођење геноцидног умишљаја и из посредних околности које свеукупно указују на намеру да се опстанак једне заједнице као такве на одређеном географском простору — укине.

¹³ Етничке, верске или расне, видети Конвенцију о геноциду.

¹⁴ Ibid., пар. 501

¹⁵ Ibid., пар. 590.

¹⁶ Ibid., пар. 590.

На прво потпитање лако је пружити статистички прецизан одговор: као последица напада који су комбиноване оружане снаге Армије БиХ у септембру 1992. извршиле на опкољеном подручју у саставу месне заједнице Буквик убијено је 70 мештана, а 2.514 заробљено је и присилно одведено у логоре где су били заточени. На крају оружане операције Армије БиХ, по окончању убијања и присилног премештања становништва, географски простор који је био предмет напада био је потпуно очишћен од нешто преко 2.500 пређашњих житеља — није остао ниједан. Да би чак теоретска могућност повратка била осуђећена, нападачи су уништили скоро сву инфраструктуру (укључујући цркве и школе) која је потребна за одржавање нормалног живота: у осам нападнутих села (Буковац, Горњи Буквик, Доњи Буквик, Вујичићи, Џигуре, Лукавац, Гајеви и Горњи Витановићи) до темеља су порушене 442 куће, а тешко је оштећено 195. У прилогу [стр. 309] ове монографије налази се поименични списак становника чији су домови били потпуно уништени или оштећени.

На питање да ли је на простору Буквика, који је у септембру 1992. био изложен нападу Армије БиХ, српска заједница била збрисана као посебна целина, могућ је само један одговор: да.

Друго потпитање, релевантно да би се код починиоца могло утврдити постојање одређене врсте намере, односи се на контекст напада. Према изјавама сведока и изворним документима нападачких формација који се у овој монографији наводе, пратимо след догађаја који почиње приближно у мају 1992., захуктава се временом све новим ограничавајућим мерама којима се становништво на опкољеном простору држи у колективном заробљеништву и кулминира разорним нападом изведеним у септембру. У међувремену, током лета 1992., у суседним селима са мешовитим становништвом под контролом нападачких снага врши се систематски прогон у облику претњи и малтретирања мањинских српских житеља, што шаље јасну поруку о намерама. Отприлике истовремено миниран је и дигнут у ваздух мост на реци Тињи, последња преостала веза са спољашњим светом и могући излаз на располагању Србима који су били прикљештени у буквичкој енклави. У првој половини јуна 1992. извршени су напади на српски део мешовитог села Бијела и на село Церик (уз коришћење артиљерије), који су по начину извођења и по последицама били парадигматични за скору судбину српске заједнице у оближњој буквичкој енклави. И то је носило недвосмислену контекстуалну поруку: *Vernichtung*. Наведене припремне радње најзад су кулминирале нападом изведеним у септембру 1992., после чега је српска заједница у осам буквичких села физички престала да постоји.

Каква би се врста намере могла индуктивно извести из наведених околности, које се у монографији много детаљније излажу? Само једна: да је целокупна операција била усмерена на уништење ове изоловане и беспомоћне српске заједнице, као такве, на простору где је живела. Ако је исти сплет контекстуалних околности довољан да се квалификација геноцид донесе у предмету Сребреница, зашто би то било недовољно за доношење сличног закључка у предмету Буквик?

VI

Али оставимо по страни ову академску вежбу и анализу дијалектичких заврзлама Хашког трибунала. У случају Буквик горуће питање није каква ће се правна квалификација наденути злочиначкој радњи. Приоритет је процесуирање починилаца злочина, без претераног цепидлачења о томе како ће њихова злодела формално бити класификована.

Од завршетка рата у Босни и Херцеговини 1995. године све до данас у Дистрикту Брчко нема ниједног окончаног процеса ни правоснажне пресуде за злочине који су читаву једну етничку и верску заједницу на подручју те административне јединице Босне и Херцеговине забрисали са лица земље.¹⁷ Чак ако оставимо по страни неопипљиве облике нанете штете, као што су страх и бол као последица мучења и логорског заточења, биланс преосталих злочина — убиства, уништења личних добара и присилног премештања цивила, стравичан је. Да ли би сличан биланс могао да остане без правних консеквенција да су жртве у овом случају биле друге националности?

Злочини о којима је реч нису нимало апстрактни, нити су их починили неухватљиви фантоми. Слично као некада бивши припадници нацистичких формација у Буенос Аиресу или Парагвају, и ови бивши припадници оружаних формација ратне владе Босне и Херцеговине данас се несметано шетају улицама Брчког и по другим местима Дистрикта Брчко под међународном супервизијом. Њих нико не узнемираша незгодним питањима нити им се ставља у изглед могућност кривичног гоњења. Ако две деценије после извршења злочина за које су осумњичени они ипак имају свог доктора Визентала, то је др Љубиша Симић, аутор ове монографије.

Навешћемо само два примера паралисане правде у Дистрикту Брчко да би читаоци схватили димензије скандалозног слома правосудног система у том дистрикту.

На почетку сукоба Мансур Ђакић, из Брчког, био је командант Првог батаљона 108. брчанске бригаде Армије БиХ, јединице у чијем је штабу испланиран напад на Буквик и која је имала ударну улогу у извршењу те операције. Али нећемо се бавити могућном командном одговорношћу Мансура Ђакића. Сконцентрисаћемо се на само један карактеристичан узорак његовог личног delaња. Ради се о мучком убиству, на кућном прагу, Јанка Маричића, становника села Буквик, током напада јединице АБиХ 14. септембра 1992. Маричићев осумњичени убица је идентификован као Мансур Ђакић на основу података из најмање три извора.

¹⁷ А ни процеса за ратне злочине у Дистрикту Брчко није било претерано много: од закључења мира, свега четири. За напад на Босанску Бијелу и шест убиства почињених тамо, суди се Иву Стјепановићу и осталима; Галиб Хаџић и Нијаз Хоџић у једном, а Асмир Таревић (тренутно запослен у Влади Дистрикта Брчко) и Армин Осмачић, у другом процесу; оптужени су за — зlostављање, што оставља утисак увредљиво деваљираних оптужници; процес другом војним полицајцима за силовање Цвијете Марковић из Босанске Бијеле окончан је са казном од по шест година. И то је све.

(1) После напада, Ђакић је у логору у Рахићу изјавио заробљеном Ђокану Маричићу, рођаку убијенога, да је Јанка он лично убио и припратио је Ђокану да би и он могао тако исто проћи.

(2) Др Милан Пурић, лекар који је био заробљен у нападу на Буквик и затим присилно одведен у логор за српске цивиле у Рахићу, дао је изјаву да је у логору лично видео и чуо Мансура Ђакића како се својим саборцима из оружаних снага АБиХ јавно хвали да је убио Јанка Маричића.

(3) У децембру 1993. Радослав Баћић дао је изјаву правосудним органима да је он лично видео Мансура Ђакића како је у септембру 1992. палио куће и убијао цивиле у Буквику. Ова изјава индиректно поткрепљује могућу улогу осумњиченог Ђакића у убиству Јанка Маричића и потенцијално му ставља на терет додатне деликте.

Да ли је Мансур Ђакић стварни убица Јанка Маричића? Није посао др Симића да са криминолошког становишта ту загонетку решава, али материјал који има на располагању (а доступан је и правосудним органима Дистрикта Брчко) довољан је за основану сумњу да је тако могло бити. Није познато да је правосуђе Дистрикта у вези са тиме предузело било какву истрагу, да не говоримо о даљим радњама. Случај Мансура Ђакића нашу хипотезу о постојању привилегисаних починилаца и жртава другог реда, да се изразимо најблаже, нимало не доводи у питање.

Други пример је још упечатљивији. Сумња се да су током лова на цивиле после извршеног напада на Буквик, војници АБиХ Сенад Халкић, звани „Пјевач“, родом из Брчког, и Михаел Кларић, из села Боћа, заклали рањеног седамнаестогодишњег становника Буктика, Слађана Ђурића. Клање на тим просторима можда није толико необичан поступак према припадницима противничког тabora. Али начин како је Сенад Халкић своје учешће у том чину прославио јесте био драматичан. Према исказима неких припадника своје јединице, Халкић је нож којим је Слађан био заклан — пред њима олизао. Халкић је за место гнусног убиства и за признање овог злочина везан изјавама лица српске, хрватске и мусиманске националности, што би требало да буде довољно да привуче пажњу и најскрупулознијих истражитеља. Ти подаци налазе се у тужилаштву Дистрикта Брчко, конкретно у „Плану истражних радњи“ Јединице криминалне полиције, број 02-230-199/04, сачињеном 6. децембра далеке 2005. године.

Шта је полиција Дистрикта предузела да би разјаснила могуће учешће Халкића и Кларића у убиству Слађана Ђурића? Ништа. Можда би докуменат из 2005. године сада требало преименовати у „План неистражених радњи...“

Ова монографија Љубише Симића, поткрепљена је обилном документацијом и праћена је списковима не само жртава него и њихових целата. Она шаље јасан сигнал да је ери недодирљивости за злочине почињене против жртава другог реда — дошао крај. Не само то, већ и да су досадашње жртве другог реда одлучиле да од сада постану равноправне и да више неће бојажљиво заостајати за другима у захтеву за правдом.

Уводна реч аутора

Да ли су злочин и казна узрочно-последично повезани? Не увек, бар када су Срби ти над којима је злочин почињен. Није неопходно да копамо по костима из Другог светског рата да бисмо дошли до сличних сазнања. Када су злочини над Србима у питању, историјски сат куца много брже, па смо у прилици да наведеном сценарију присуствујемо прилично често. Од самог злочина мучнија је чињеница да починиоци злодела никад не нађу пут до затвора, а ови буквички су у толикој мери изгубили компас да до данас у великом броју нису нашли ни пут до суднице. Поучени историјском лекцијом да за злочине над Србима не следује казна, преступници са сваком новом генерацијом постају све осорнији, жељни да заврше раније започето. Изгледа да је то најбољи начин да се приграби српска земља, а Срби пртерају са својих огњишта. Пописи становништва који се воде још од времена Аустроугарске монархије, те отимачина српске земље током двадесетог века, индикатори су дешавања токвог процеса започетог средином прошлог века у Посавини. Ако томе додамо политичке мотиве да се докази против починилаца најтежих кривичних дела брижљиво чувају у фиокама тужилаштва Дистрикта Брчко скоро две деценије и да нема назнака да ће починиоци икада бити приведени правди, јасно је да сatisфакције за Србе још увек неће бити.

Зарад нових генерација не смо склони да клонимо духом. Морална обавеза нам налаже да укажемо на све страхоте рата, да дефинишимо жртву и — када је правосудни систем у толикој мери затајио — жигошемо починиоце злодела, да те починиоце издвојимо из корпуса мирних грађана и да их приведемо барем моралном суду те подсетимо свет на злочине које су починили. То је наша мисија. Жртве то заслужују.

ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ: ПРИПРЕМА ТЕРЕНА

Наизглед мирна и успавана заједница српских села у Посавини, са Буквиком у самом средишту [стр. 327], деловала је отпорно на ратну стиhiју која се од Словеније преко Хрватске ширила на Босну и Херцеговину. На самом почетку рата дешавања у околним муслиманско-хрватским селима могла су упутити на епилог који се касније и догодио. Већина претњи које су почетком рата стизале на адресе посавских Срба, као и формирање борбених јединица од стране Муслимана и Хрвата, Срби или нису озбиљно схватили или су веровали да неће доћи у ситуацију да се бране од комшија са којима су живели у релативно добрим односима све до избијања сукоба. Неки би рекли да кривица лежи у краткотрајном памћењу, од кога болују мого генерације Срба, па су избрисали или им је током „братства и јединства“ из сећања избрисано шта се током Другог светског рата догађало на тлу Посавине. Како год било, за понављаче Историје час из исте лекције одржан је пола века касније, тачније 14. 09. 1992. године. Улоге „професора“ и „ђака“ нису се мењале. С друге стране Хрвати и Мусимани дали су свој допринос таквом перципирању ствари, а обећања с њихове стране о међусобном ненападању додатно су уљуљкала одвећ успавану и индиферентну српску заједницу.

Буквик је једна од највећих брчанских месних заједница. Удаљен је 15 km југозападно од Брчког и обухвата неколико села: Горњи Буквик, Доњи Буквик, Вујичићи, Гајеви, Лукавац. Непосредно уз Буквик налази се село Буковац које такође припада месној заједници Буквик, као и три засеока Баре, Цигуре и Стјепковица. Сва наведена места простиру се на око 150 km² и насељена су скоро искључиво Србима. С обзиром на величину региона, села су поприлично разуђена, те је број становника релативно мали у односу на површину која припада Буквiku. До пре рата у Буквику је живело приближно 2.500 Срба. Око наведеног буквичког краја са свих страна су муслиманска и хрватска села. Од мусиманских села ту су Рахић, Ђосете, Чанде, Златићи, Исламовац, Паланка, Брка, Ограђеновац и Маоча. С друге стране, мноштво хрватских села, међу њима: Доња Скакава, Польаци, Горња Скакава, Дубраве, Босанска Бијела, Пријedor и Подаревац. То говори да су буквичка села са одбрамбеног становишта географски била у врло лошем положају јер је изолацију, а касније и организовани напад мусиманско-хрватских снага, било лако извести.

За разлику од Буквика, где је живело скоро искључиво српско становништво, у појединим околним мусиманским и хрватским селима живео је и знатан број Срба. Тако је пре рата у Маочи, претежно мусиманском селу, живело 510 Срба, док је Босанској Бијелој, претежно хрватском селу, живело 758 становника православне вероисповести.

Већ у пролеће 1992. године, са појавом барикада, пре свега у месту Брка, затим Доњем Рахићу, а касније и на осталим путевима који су повезивали Буквик било са Брчким или са селом Пелагићево, те окупљањем војске у наведеним муслиманско-хрватским местима, постало је извесно да ће до напада доћи. До тада су већ у велико Хрвати формирали ратне јединице ХВО и Муслимани Зелене беретке. У априлу 1992. године у Брки, као и у другим околним местима, био је присутан знатан број мобилисаних војно способних мушкараца у војним униформама.¹⁸ У наведеном периоду на прелазу Свилај, код Оџака, на територију БиХ прелази неколико хиљада припадника ХОС-а. Они су се сконцентрисани у Трамошници и Турићу. Главни штаб им је био смештен у Градачцу, док је, по неким изјавама, у Трамошници било лоцирано оружје (неколико хиљада граната, два ВБР-а и хаубице 405 mm).

Уз свакодневно мобилисање хрватског и мусиманског становништва те довођење припадника ХОС-а Срби су на пунктовима малтретирани и задржавани. То је, практично, био сигнал Србима да ће до напада доћи, а као непознаница остало је само време напада. У саставу формација ХОС-а налазили су се и страни плаћеници, којима је командовао мајор Бернардин Јелинић из Винковаца. Спајање ових снага са хрватским и мусиманским паравојним формацијама на подручју Брчког координисали су Мустафа Рамић, Стјепан Филиповић и Мато Јуришић. У то време кризни штабови хрватске стране били су у Улицама и Босанској Бијелој, док је мусимански кризни штаб био у Горњем Рахићу.

Да је ситуација много пре напада измакла контроли а да наведени пунктови нису били безазлени, посебно не онај у Доњем Рахићу, говори и лишавање слободе Луке Пекића 19. 05. 1992. године од стране наоружаних Хрвата. Са Луком Пекићем била је и Петра Пурић, која је пуштена, док је Лука одведен у логор који се налазио у Доњој Махали, општина Орашје. Наведено лице је након тешког физичког злостављања преминуло у ћелији у присуству Слободана Панића и Цвијетина Максимовића, који су такође били заробљени на наведеном пункту у Доњем Рахићу дан раније, 18. 05. 1992, и одведени у исти логор. Тело Луке Пекића из ћелије однели су припадници 106. орашке ХВО бригаде. За посмртним остацима се још увек трага. Лука је требало да послужи у вођењу пропагандног рата јер је имао аутомобил београдских регистарских таблица, а у неколико наврата присильаван је да лажно посведочи да је био Арканов возач. Одбијање такве врсте сарадње значило је свакодневну тортуру и батињања која су резултирала смртним исходом у логору у Доњој Махали.

Осим тога, барикаде коју су Мусимани и Хрвати поставили око српских села омогућиле су им потпуну контролу над Србима, затим увид у кретање становништва, као и онемогућавање сваке врсте помоћи, било хуманитарног или војног карактера.

¹⁸ Изјава сведока Панте Ђукића [Изјаве и прилози стр. 95–103].

Знатно интезивнији притисци на Србе, као и њихов прогон, почиње средином 1992. године када мусиманско-хрватске снаге врше сталне претње и нападе на Србе у селима са мешовитом популацијом, односно у селима где су Срби били у мањини. Такве нападе у почетку спроводили су припадници ХОС-а у садејству са домаћим мусиманско-хрватским формацијама. Осим напада, извођене су и разне диверзантске акције које су додатно ограничавале везу са спољашњим светом и могућност слободног кретања српском становништву, које се од пролећа 1992. нашло у потпуној изолацији. Једну акцију такве врсте у лето 1992. године, пре напада на српски део села Босанска Бијела, извео је Бернардин Јелинић уз Звонка Ђорђића и још неколико војника. Они су минирали и срушили мост на реци Тињи. Тај мост су Срби из Бијеле користили као једини излаз. Након што је срушио мост и тиме Србима онемогућио излаз, Јелинић је пажљиво осмислио како да изведе напад на српски део Бијеле. Ништа од тога наведени Бернардин Јелинић, припадник ХОС-а из Винковаца, Република Хрватска, не би могао учинити без обилате помоћи домицилног становништва. Изјаве учесника напада на српска села пружају одговоре на многа питања у вези са циљевима и логистичком подршком. Осим тога, пре напада на Буквик десио се низ других напада на Србе. У тим нападима убијени су многи цивили. Као модел понашања мусиманско-хрватских формација може послужити село Босанска Бијела. Одговоре на нека питања везана за ово село дао је Звонко Ђорђић, један од актера тог напада. Из његове изјаве назиру се мотиви, хијерархијска пирамида, као и лица која су пружала логистичку и финансијску подршку за набавку оружја. И овде је политика ХДЗ-а играла централну улогу. Прицип остаје исти и када је Буквик у питању, само са знатно разорнијим последицама.

По тврђњама Звонка Ђорђића, до наоружавања и масовног окупљања у јединице ХОС-а дошло је много пре него што су Срби у околним селима и размишљали о рату. Већ 1990. године ХДЗ, као водећа странка у Бијелој, окупила је своје следбенике око неких заједничких циљева. За излазак из села Срби су се морали обратити извесном Фрањи Чанчаревићу за дозволу, а увек се причало и о отцепљењу Хрватске од тадашње СФРЈ. Иако се СФРЈ још није распала, Хрвати из Бијеле престали су да плаћају порез, струју и друге дажбине. Тај новац користили су за набавку оружја. Да је тако, говори у прилог и необична прослава Божића 1991. године, која је пропраћена великим пуцњавом из аутоматског оружја. Већ у јануару 1992. године оружје се јавно носило по селу, а један део мештана био је обучен у униформе резервног састава милиције, иако у селу није била формирана станица милиције. Контроле су вршили на пункту који су поставили на улазу у село, као и по локалима и кафанама. За мештане Бијеле оружје је, по наводима сведока, стизало из Хрватске преко Томислава Хрговчића, који је вршио расподелу оружја, а плаћао га је Томислав Мичић, док је наведено оружје својим камионима довозио Иво Гељић. Приоритет у наоружавању имали су млађи и угледнији мештани, као и чланови ХДЗ-а. Већ у пролеће 1992. године прешло се са концепта резервне полиције на концепт тери-

торијалне одбране, у том тренутку оружаним снагама у свим хрватским селима на територији СО Брчко руководили су Стјепан Филиповић и Ивица Филиповић, док су командири у Бијелој били Мијо Мендеш и Марјан Ластрић. Наведени Стјепан Филиповић био је и оснивач кризног штаба у Бијелој. Циљ штаба био је попис становништва и имовине, те мобилизација и наоружавање свих мушкараца хрватске националности до 60 година ста- рости.

Напуштене куће у селу кориштене су за смештај ХОС-а те војних формација које су дошли у село, са којима је из Хрватске стигао и Златко Зупковић, који је био поручник хрватске војске.¹⁹ Припадници ХОС-а све време заговарају напад на српски део Бијеле, а предводи их Бернардин Јелинић из Винковаца. Наведени Бернардин Јелинић непосредно након рата унапређен је у чин мајора хрватске војске и распоређен у Винковцима. Формирање јединице и њихова попуна траје све време у првој половини 1992. године, иако у том моменту још није било оружаних сукоба. Подршку су пружали и припадници ХОС-а са седиштем у Улицама, који су имали извесну финансијску подршку од Жељка Антуновић и Ивице Сантовац из Улица.

Оружје за муслиманске формације набављали су Сафет Бахор, син Вехбије, настањен у Брчком, Енис Бродић, син Бахије из Омербеговаче, Амер Бродлић, син Зухде из Омербеговаче, Мирсад Чаушевић, син Енвера из Брке, Омер Чаушевић, син Мехе из Брчког. (Наведене податке дао је Мирсад Хочић пред истражним судијом 02. 02. 1996. године, бр:К-68/94.) Наводе о набавци наоружања и припреми за рат дао је и Шемсо Саковић у новинском чланку под насловом „Мали, велики превозници“, аутора Хамида Дероњића. Шемсо Саковић је био председник ратног председништва општине Брчко, а касније, након рата, посланик у скupштини Брчко Дистрикта, БиХ. По наводима Саковића за набавку оружја испред СДА били су задужени Ибро Рамић, Рахмо Чаушевић и Мујо Љуца. У наведеном периоду формиран је и градски штаб ТО чији су чланови били Менсур Ђакић, Бего Чаушевић и Мирсо Бајрактаревић. Даље, у истом чланку Саковић наводи да је учествовао у наоружавању Муслимана у МЗ Глухаковац и Бродуша, као и да је оружје набављено у Хрватској. По тврђама Саковића, исти посао на подручју МЗ Кланац обављали су Хајрудин Јусуфовић и Хусо Ђапо. У превозу наоружавања из Хрватске преко реке Саве учествовали су: Мирсад Куцаловић, Менсур Пељто, Бајазит Салетовић, Дамир Суљић (Макија), Сенад Топчагић, Един Дервишевић, Саид Јукић, Русмир Татаревић, Ивица Лучић, Сеад Зукић и извесни Насер Мешановић. На хрватској страни за безбедан превоз оружја била је одговорна група под називом „Змај од Босне“ у којој су били Менсур Салковић, Реко Шок, Изо Нанић, Сенад Халкић, те лица са надимцима кобра, кондор и др. По речима Бајазита Салетовића и Мирсада Куцаловића, који су и сами учествовали у транспорту оружја из Хрватске, „Прва пошиљка наоружања из Рајевог Села (Република Хрватска) на подру-

¹⁹ Изјава сведока Звонимира Ђорђића [стр. 104–113].

че Горица стигла је средином априла 1992. године, а организовали су је Фарид Мујкановић и припадници ПЛ-а.“

Саковић се такође хвалио да је прво оружје за Бродушу у априлу месецу набавио управо он, из Дреноваца (Република Хрватска). Он даје детаљан опис акције и људи који су били укључени у наведену набавку, те наводи: „У априлу мјесецу, ја и Ифет Курталић (Ипе) у вечерњим сатима прешли смо мост и отишли у Гуњу. Краће смо се задржали у тамошњој посластичарници где су нас чекали Енес и Дудо. Потом смо се са коферима упутили ка Дреновцима да преузмемо наоружање (углавном пушке и муницију). Са нашим полицајцем Шефком смо се договорили да при нашем повратку не буде контроле на пункту на брчанској страни моста. По преузимању пошиљке момци из Дреноваца су нас довезли а припадници Збора народне гарде дошли су са нама скоро до половине моста“. По повратку у Брчко, оружје је смештено у кућу Авде Мехмедовића. Да Шемсо Саковић, посланик у скупштини Брчко Дистрикта БиХ, није био оптерећен моралним обзирима јасно је зато што је учествовао у ангажовању дечака за преношење оружја. Он наводи да су дечаке, који су колицима вршили превоз пртљага, ангажовали за преношење оружја јер је испод пртљага оружје било релативно лако сакрити, а полиција их није детаљно контролисала због великог промета на мосту. Други су, попут Игбала Чаушевић, оружје преносили у путним торбама.

И док су се Муслимани озбиљно наоружавали, пребацујући велике количине оружја из Хрватске, Србима није био дозвољен чак ни слободан пролаз кроз села у којима су живели. Као алтернативно решење, Срби су направили мост на каналу Тиње који је, по наређењу Марјана Ластрића и Стјепана Филиповића, миниран и затим срушен. Недуго затим, у првој половини јуна 1992, припадници ХОС-а извршили су напад на српски део Бијеле, током којег су заробили цивиле, а у српским кућама пронашли су један пиштолј. Након тога Стјепан Филиповић и његов заменик Ивица Филиповић издали су наређење за нови напад на Бијелу. Током поподнава истог дана, у Бијелу је стигло преко 1.000 људи из свих околних хрватских села. Заповедник сатнице у Бијелој био је Марјан Ластрић. Скакавом је заповедао Иво Ламешић, Дубравама Мато Јурић, Приједором Нико Брњић, звани „Зека“, Доњом Скакавом Нико Марић, док је Улицама заповедао Ивица Сантовац. Напад је изведен са свих страна у предвечерје истог дана. С обзиром на то да није било отпора, војска је ушетала у село. По уласку у село војска је пронашла осамдесетогодишњег старца рањеног у ногу. У делу села који је био под контролом ХОС-а спаљене су српске куће.

Други дан, по наређењу Стјепана Филиповића, претресане су преостале српске куће, док су припадници ХОС-а из српских кућа износили имовину, укључујући видео рекордере и друге електричне уређаје. У пљачки су се посебно истицали Мирко Анџић, Иво Јурковић и Марјан Гељић. Осим електричних уређаја, припадници ХОС-а одвезли су већину возила која су затекли у селу. Нека од возила су узета за потребе војске, остатак је завршио у приватном власништву. Поменути Марјан Ластрић отуђио је један камион

и неколико трактора, који су и по окончању рата остали у војсци. Поред њега, возила су отуђивали и Драган Анђић, Туњо Анђић, Петар Јурић из Дубрава, као и многи други припадници ХОС-а.

У том периоду већ је била формирана 108. ХВО бригада, чији је заповедник био Фарид Мујкановић, а заменик Стјепан Филиповић. Заповедник првог батаљона био је Ивица Филиповић, његов заменик Нико Мартиновић. Заповедник другог батаљона био је Ивица Сантовац. У првом батаљону командир сатнија били су Марјан Ластрић, Мато Јурић, Нико Марић и Иво Ламешић. Савез у који су Муслимани ступили са Хрватима изазвао је одушевљење у муслиманским редовима, које, како се касније испоставило, неће бити дугог века. Након напада на српски део Бијеле неколико, углавном старијих људи убијено је на кућном прагу, а други су у данима који следе одвођени да копају ровове. Након тога одиграо се напад на село Церик.

Напад на Церик изведен је са око 1.000 војника из правца Хргова и Дубрава. Напад из Хргова предводио је командант Звонко Бјелобрадић, који је и сам био из Хргова. Нападу се прикључио знатан број Муслимана из Градачца и Сребреника. Том приликом погинуло је неколико припадника ХОС-а, као и неколико Муслимана. У сукобу са Звонимиром Ђорђићем, који је био командант кризног штаба, рањен је Марјан Ластрић непосредно по повратку из заселка Цвијановићи, где је са Ником Марићем и још тридесетак војника палио и пљачкао српске куће. Дошло је до замене на челу сатније, за чијег је вођу од тог тренутка, уместо Марјана Ластрића, именован Звонимир Ђорђић, а за његовог заменика Иво Виљушић. Тада је формирана оперативна група која је обухватила сва хрватска и муслиманска села око Брчког, као и јединице из Сребреника и Градачца. Заповедник оперативне групе био је официр из Хрватске Иван Турковић, а штаб је био у Босанској Бијелој. Са оперативном групом у Бијелу пристижу и противавионски топови и артиљерија. Нови напад на Церик изведен је поново из правца Дубрава и Хргова, где је деловао први пробојни батаљон, на челу са Питићем. И наредна два дана нападан је Церик уз помоћ артиљеријске ватре, која је била најјача током трећег дана напада. За време напада погинуо је један Канаћанин, припадник ХОС-а, а и Муслимани су такође имали губитака. Рањене и погинуле превозили су ка Рахићу.

Два или три дана након пада Церика, по наређењу Ивице Филиповића, Звонимир Ђорђић је уз неколико Срба из Бијеле отишао у Церик како би побијени Срби били укопани. Укопавање се вршило на месту где је тело пронађено. Након месец дана стигло је наређење да се изврши напад и заузме Буквик. Руководни кадар организационе групе није се мењао од напада на Церик. Између осталих, један од руководилаца напада био је Иван Турковић. Пре напада у Бијелу пристигле су сатније из Пољака и Доње Скакаве, којима је командовао Нико Марић, сатнија из Дубрава, којом је командовао Мато Јурић, сатнија из Приједора којом је командовао Нико Брњић, звани Зеко, сатнија из Горње Скакаве, којом је командовао Иво Ламешић, и сатнија из Бијеле, којом је командовао Марјан Ластрић.

Напад је организован тако што је сатнија из Доње Скакаве нападала преко Тиње, све до пруге, а сатнија из Приједора, из истоименог правца, дуж пруге. Уз наведене сатније, у нападу су учествовале и мусиманске јединице, пре свих Први пробојни батаљон и две самосталне јединице које су предводила лица под надимком Гумени (Нермин Салијевић) и Пјевач (Сенад Халкић). Након што су сатније заузеле положаје, отпочео је напад. По наводима Звонимира Ђорђића, који је био припадник сатније која је деловала из правца Доње Скакаве, на путу ове сатније ка Буквику није било отпора са српске стране. Краткотрајне борбе су се водиле у брдима изнад Буктика, након чега се предао већи број Буквичана. Командант 108. бригаде Фарид Мујкановић ушетао је у село у пратњи мусиманског тенка. По дојласку у село, како наводи Звонимир Ђорђић, није приметио ниједног Србина у било каквој војној униформи. Мусимани су одмах превозили заробљенике у Рахић, где су им узимали новац, злато и друге вредности. У међувремену, по празном Буквику кретала се мусиманска војска, која је пљачкала и палила српске куће.²⁰ За одузимање новца и накита од Буквичана био је задужен Мевко Каблић. Наведено лице именовао је Решид Мусић, а одузета средстава су предата у базу 108. бригаде АБиХ.

Пре Буктика напад је извршен на српски део Босанске Бијеле и Церик. Током наведених напада на српски део Босанске Бијеле, 11. 06. 1992, убијени су цивили српске националности: Милан Секулић, рођ. 1958. год; Веселин Лукић, рођ. 1938; Јованка Мићић, рођ. 1932; Мара Секулић, рођ. 1925; Јевдокија Мићић, рођ. 1923; Миливоје Секулић, рођ. 1940; Недељко Стевановић, рођ. 1942; Стево Лукић, рођ. 1932; Џвијетин Миличевић, рођ. 1940; Остоја Бојић, рођ. 1939; Душан Лучић, рођ. 1927.

Од војника који су учествовали у нападу на Буквик, а претходно су учествовали и у нападу на Босанску Бијелу, у изјавама очевидаца појављују се следећа лица:

1. Иво Ђорђић, звани „Супетло“, од оца Мате и мајке Маре Ђаћић, стар око 40 година, из Бијеле
2. Андрија Ђорђић, од оца Мате и мајке Маре Ђаћић, стар око 52 година, из Бијеле
3. Игњације Јурковић, од оца Филипа и мајке Петре Мендеш, рођен 30. 07. 1938. године у Бијелој
4. Марјан Ластрић, од оца Иве и мајке Ане Петрашевић, рођен 22. 08. 1957. године у Бијелој
5. Мато Мендеш, од оца Анте и мајке Маре Гељић, рођен 28. 09. 1954. године у Бијелој
6. Иво Стјепановић, звани „Пелеш“, од оца Андрије и мајке Ике Јурковић, рођен 02. 01. 1970. године у Брчком
7. Стјепан Филиповић, од оца Блажа и мајке Ане Филиповић, рођен 12. 02. 1959. године у Лаништима

²⁰ Изјава сведока Звонимира Ђорђића.

8. Андрија Чанчаревић, од оца Ника и мајке Луце Лацић, рођен 23. 08. 1950. године у Бијелој

9. Фрањо Чанчаревић, од оца Андрије и мајке Маре Глухаковић, рођен 05. 02. 1952. године у Бијелој

Током напада на Церик, 17. 06. и 28. 08. 1992. године, убијени су следећи цивили српске националности:

Симо Симић, рођ. 1924; Јово Марковић, рођ. 1964; Спасоје Андрић, рођ. 1962. године. Наведена лица страдала су током напада на Церик 17. јуна 1992. године.

Током другог напада на Церик, 28. 06. 1992. године, убијена су следећа лица српске националности:

Петар Џомбић, рођ. 1942; Захарије Зарић, рођ. 1919; Лазар Илић, рођ. 1933; Милутин Драгичевић, рођ. 1925; Ристо Јовановић, рођ. 1926; Митра Брковић Митра, рођ. 1937; Милка Брковић, рођ. 1975; Миливоје Секулић, рођ. 1940; Данко Мијатовић, рођ. 1939; Остоја Мићановић, рођ. 1939; Ацо Миличевић, рођ. 1958. године.

Размена и идентификација наведених лица обављена је 26. и 27. маја 1994. год. На многим телима пронађене су повреде нанете хладним и ватреним оружјем. Преживели мештани села Церик одведени су у логоре, а њихова имовина је прво била опљачкана а затим је преостали део, углавном некретнине, запаљен. У селу Церик током напада запаљено је 105 српских кућа. Осим запаљених кућа, у селу је приликом напада запаљена и православна црква Светог Јована Богослова, која је затим минирана и до темеља уништена.

Следи списак неких од лица која су на основу исказа очевидаца учествовала у нападу на Буквик а пре тога су извршила напад и на српско село Церик:

1. Мато Антић, од оца Иве, рођен 17. 01. 1965. године у Д. Скакави
2. Филип Глухаковић, од оца Бартола и мајке Руже
3. Игњације Јурковић, од оца Филипа и мајке Петре Мендеш, рођен 30. 07. 1938. године у Бијелој
4. Марјан Ластрић, од оца Иве и мајке Ане Петрашевић, рођен 22. 08. 1957. године у Бијелој
5. Мато Мендеш, од оца Анте и мајке Маре Гељић, рођен 28. 09. 1954. године у Бијелој
6. Дражен Петровић, од оца Петра и мајке Анице Мићић, рођен 15. 02. 1963. године у Брчком
7. Андрија Чанчаревић, од оца Ника и мајке Луце Лацић, рођен 23. 08. 1950. године у Бијелој
8. Фрањо Чанчаревић, од оца Андрије и мајке Маре Глухаковић, рођен 05. 02. 1952. године у Бијелој

На основу информативног разговора који су истражни органи Дистрикта Брчко водили са Ивом Стјепановићем 23. 01. 1996. године, утврђено је да је пре напада на српски део Бијеле формиран један диверзантски вод

којим је у почетку командовао Звонимир Ђорђић. Вод је на почетку имао око 20 људи. По тврђама Стјепановића, вод је убрзо након формирања добио појачање из Хрватске. Међу лицима која су дошла из Хрватске било је и страних плаћеника. Странце је доводио Бернардин Јелинић из Винковаца. Сви су били опремљени аутоматским пушкама и носили су црне униформе. Наведена јединица учествовала је у борбеним дејствима у нападима на села Бијелу, Церик, Подребрице и Буквик. Непосредно пре напада на српску Бијелу почетком јуна 1992. године, наведена јединица, којом су комадовали Бернардин Јелинић и Звонко Ђорђић, извршила је прву диверзантску акцију, тако што је миниран и срушен мост на реци Тињи. Као што је већ било наведено, тај мост Срби из Бијеле користили су као једини излаз. Током првог напада на српски део Бијеле, те заробљавања цивила у засеку Лукићи, Иво Стјепановић је изјавио да је видео када је Бернардин Јелинић из аутоматске пушке убио Милана Секулића. Приликом претреса и заробљавања вршена су и физичка малтретирања и премлађивање цивила. У паљењу и пљачкању, поред наведених комandanата овог вода, учествовали су и други војници. Међу њима су се истакли Анте Јерковић, звани Оса, и Петар Анђић. Ова лица учествовала су у убиству две старије особе током напада на Буквик тако што су убацили неколико бомби кроз прозор њихове куће.

После наведених активности хрватско-муслиманских снага у српским селима нападнут је Буквик. Иако су начин како је тај напад вођен и његов епилог данас познати, и даље постоје они који верују да је напад на Буквик представљао некакво ослобађање територије. То је, у сваком случају, било неубедљиво објашњење те операције које је пред камерама накнадно изнео Менсур Ђакић, командант Првог батаљона 108. Брчанске бригаде. Поставља се логично питање: од кога су „ослобађали“ Буквик, када је он у потпуности насељен српским живљем? Током информативног разговора вођеног после рата са Ивицом Филиповићем, који је био заповедник Првог батаљона 108. бригаде ХВО, и који је по тврђама више сведока, заједно са Стјепаном Филиповићем, издао наређење за други напад на српски део Босанске Бијеле, а касније учествовао и у нападу на Буквик, поново се провлачи теза о „ослобађању“ територије.

На основу сазнања, осврћују се на околности напада 108. ХВО бригаде на локалитету буквичког платоа, Ивица Филиповић је изјавио да је у септембру 1992. та територија, која је настањена грађанима српске националности, била „ослобођена“ и да је тамо, под руководством органа тадашње општине Брчко-Рахић, успостављена цивилна власт на челу са Мунисом Јусуфовићем, који је у скорој прошлости био посланик у парламенту БиХ и у Скупштини Републике Српске. Приликом тог напада више особа српске националности, мушкираца, жена и деце, лишено је живота. Истом приликом скоро све куће, школе и цркве биле су опљачкане, а затим спаљене. Према Филиповићевој изјави, почетком рата на „слободној“ територији Брчког формирана је 108. ХВО бригада састављена од шест бојни. Након формирања бригаде и у току септембра месеца 1992. године, када је извршена акција у Буквику и другим оближњим местима, којом приликом је

дошло до страдања већег броја грађана српске националности, командант бригаде је био Фарид Мујкановић, док је његов заменик био Стјепан Филиповић. У то време начелник штаба био је Рамиз Пљакић, а начелник војне безбедности Решид Мусић, те његови помоћници Нико Чанчаревић и капетан Хајдаревић, чијег се имена Филиповић не сећа.

У том периоду командант Другог корпуса тадашње Армије БиХ био је Жељко Кнез, његов заменик Хазим Шадић, а начелник војне безбедности Анто Прањић.

Ивица Филиповић је тада био заповедник друге бојне која је била распоређена на југозападном делу општине Брчко (Босанска Бијела, Дубраве, Сеоњаци, Доња Скакава, Пољаци). Према Филиповићевим тврђњама, то је била линија разграничења са Поребрицама, Блажевцом, Пелагићевом и Доњим Жабаром (места у Републици Српској).

Филиповић је изјавио да је врло често ишао на реферисање у штаб бригаде у Горњем Рахићу, а то је учинио и непосредно пре започињања војне акције Буквик.

На положаје његове бојне надовезивала се шеста бојна (смештена у Улицама) којом је командовао Ивица Сантовац, а даље и трећа бојна, уз сам град Брчко, на чијем челу је био Ферхат Питњаковић, кога је наследио Менсур Ђакић.

Дакле, према Филиповићевим наводима, на реферисању је уследила усмена наредба команданта Фарида Мујкановића да се предупреди акција припадника ВРС, да се разоружа и стави под контролу становништво Буквика и осталих места, те да се овлада путном комуникацијом Брка — Џерик – Тузла. Наредбу коју је Филиповић добио у вези са овладавањем путних комуникација извршио је истог дана без икаквих војних активности и борбених дејстава, јер на локалитету где је требао распоредити припаднике јединице није било нити живе силе нити запрека, као ни минских поља.

На питање да ли је за ову акцију издата писмена наредба, Филиповић је навео да је убеђен да јесте, али да је он није добио јер је одмах поступио по усменом наређењу и своју јединицу без борбе распоредио на раније наведеном локалитету.

Када је у питању сама акција припадника 108. ХВО бригаде, Филиповић наводи да он са припадницима своје јединице није улазио у наведена села јер је био распоређен на рубним деловима према насељима из РС, али је чуо да је приликом акције и после ње у Буквiku и осталим наведеним селима дошло до ликвидације одређеног броја становника српске националности, као и пљачке и уништавања имовине. Такође наводи да се велики број становника Буквика предао његовој јединици, те да је становништво које се предало смештено у Босанској Бијелој. Према његовом сазнању, остало становништво српске националности је смештено у Зовику, Горњем Рахићу и Паланци, а како се са српским становништвом поступало, не може да се изјасни јер није имао увида. На питање где се налази документација 108. ХВО бригаде, именовани каже да би сва документација везана за ту јединицу морала бити у архиви Другог корпуса Армије БиХ, јер

ни једног момента Корпус није мењао своје седиште, које је било у Тузли, нити је архива страдала у гранатирању, пожару или поплави.

Други, попут Менсуре Ђакића, говоре о нужности и неопходности напада јер је, наводно, постојала опасност да буквички Срби изврше напад на снаге које су их држале у окружењу. Сходно томе, он активности муслиманско-хрватских снага назива изнуђеном акцијом. Служећи се чудном логиком, вероватно једино њему и његовим саборцима разумљивом, Менсур Ђакић налази да су Срби који су остали у својим домовима, на својој земљи, бранећи животима своја огњишта — агресори. Не треба ни помињати да наведено лице не нуди никакав материјални доказ о наводном планираном нападу Буквичана, нити је познат документ који то потврђује. По Ђакићевим тврдњама, о наводном планираном нападу он је усмено обавештен. С обзиром на то да се врло добро сећа ових детаља, може се претпоставити да би се он морао присетити и околности под којима је убијен Јанко Марић.²¹

Са оваквим ставовима, деценију и по након рата, логично је да су сви преговори коју су у неколико наврата вођени пре напада на Буквик били осуђени на неуспех. Вођени слепом идеологијом и задојени нетрпељивошћу, изгледа да протагонисти са хрватске и бошњачке стране неке чињенице нису у стању да сагледају из данашње послератне перспективе. Како другачије објаснити ставове, попут ових које износи Ивица Филиповић, када напад, прогон, одвођење у логоре, силовања, убијање стараца и заробљеника, хладно назива ослобађање територије, или када Менсур Ђакић, који је учествовао у тим преговорима, протеране Србе, побијене старце и силоване жене назива агресорима? Ни друга лица која су имала неку врсту командне улоге, па самим тим, хипотетички, и одговорности, у вези са нападом на Буквик не испољавају способност ретроспективног преиспитивања својих поступака нити осећање гриже савести. Они једноставно не сматрају да су починили икакв грех нападом на буквичке Србе. Очигледно је да се у њиховим главама напад на Србе још увек не доживљава као злочин, него, напротив, као нешто што је било нужно и, из њихове перспективе, пожељно. А судећи по изјавама Менсуре Ђакића датим медијима непосредно након напада, са њихове тачке гледишта та операција представљала је у сваком погледу позитиван чин.

Наведена лица била су команданти батаљона нападачких снага и активно су учествовала у нападу на Буквик.

Упркос оваком ставу, који је преовладавао у муслиманско-хрватском војном руководству у периоду пре напада, у два наврата одржани су сасстанци између представника српског становништва из Буковца и Буквика и представника кризних штабова хрватских и муслиманских оружаних формација. Сваки пут, међутим, претходно постигнути договор о склањању барикада прекршили су Муслимани и Хрвати, који су по сваку цену настојали да становнике Буквика држе у изолацији.

²¹ На појединости у вези са овим злочином вратићемо се даље у тексту.

Први састанак те врсте одржан је 03. 07. 1992. године и на њему су, са српске стране, учествовали Никола Радић, Ђокан Маричић, Лазо Ђукић и Петар Ђурић.

Испред кризних штабова²² муслиманских и хрватских оружаних формација, које су тада биле у процесу формирања, учествовали су:

- Фарид Мујкановић, испред војне команде;
- Стјепан Филиповић, испред војне команде;
- Решид Мусић, испред цивилних структура власти у формирању;
- Ивица Сантовац, испред цивилних структура власти у формирању и
- Енвер Памукчић, испред цивилних структура власти у формирању.

Да разговори нису вођени у пријатељској атмосфери, говори и податак да је Стјепан Филиповић на једном од састанака отворено рекао да мора запалити бар пет кућа у Буквику јер је, наводно, запаљена његова кућа у Брчком.

Други састанак одржан је 07. 09. 1992. године. То је било свега неколико дана пре напада. Са српске стране учествовали су Лазо Ђукић и Симо Вујић, док су као представници муслиманско-хрватске стране били присутни Сабахудин Мемишевић и Аугустин Марић, оба испред војне команде.

Ултимативни предлог муслиманско-хрватске стране био је прављење мешовитих пунктова, док је српска страна предлагала укидање свих пунктора и остварење слободе кретања на путној комуникацији Тузла — Брчко

Судбина Буквичана, као и брчанске регије у целини, додатно је погоршана одлуком о формирању корпуса армије БиХ, која је донета 18. 08. 1992. Овом одлуком БиХ је подељена на пет војних зона одговорности. Брчко је уз општине Бановићи, Бијељина, Босански Брод, Босански Шамац, Братунац, Дервенту, Добој, Грачаницу, Тузлу, Угљевик, Власеницу, Зворник и Живинице било у надлежности Другог корпуса Армије БиХ, са седиштем у Тузли.

На подручју општине Брчко формира се оперативна група Другог корпуса Армије БиХ, са седиштем у Бијелој, којом по тврђњама Звонимира Ђорђића командује Иван Турковић, по чину бојник хрватске војске. Тај корпус имао је задатак да споји све хрватске и муслиманске оружане формације Брчког, Градачца и Сребреника под једну команду. Командант 108. брчанске бригаде и 108. ХВО бригаде Армије БиХ био је Фарид Мујкановић, док је заменик био Стјепан Филиповић.

Дана 10. 09. 1992. године у Горњем Рахићу заседао је ратни штаб којим је по изјавама Душана Ђорђића председавао Муниб Јусуфовић. На састанку су били присутни сви команданти јединица и кризних штабова. Непосредно након састанка, 11. 09. 1992. године, нападнут је Буковац.

По понашању хрватско-муслиманских снага, као и њиховог преговарачког тима, могло се предвидети да ће до напада доћи. Неколико месеци

²² Списак лица припадника кризних штабова и војне команде [стр. 114–115].

пре напада напуштање села, као и долазак у село, било је озбиљан и често неизвестан подухват. Да је тако, уверила се већина оних који су због родбинских веза путовали у Буквик и околна места. Већ крајем априла и почетком маја 1992. године на путевима који воде ка Буквiku постављене су барикаде.

Барикаде су, осим обавезног заустављања, испитивања, одузимања материјалних средстава, претњи, често подразумевале и одвођење цивила на непозната места заточења. Затим би започињала бескрајно дуга испитивања, одузимање докумената и други облици малтретирања. На разне начине сејан је страх међу српски живаљ. Дешавало се да док једна особа испитује заробљене цивиле, друга особа оштри нож уз претње да ће га и употребити.²³ У местима насељеним мешовитим становништвом Срби су више патили јер је већ од маја 1992. године добро организована хрватско-муслиманско војна полиција упадала у бројне српске куће, наводно са налогом за претрес. Неретко, такви претреси завршавали су се хапшењем или одношењем докумената или материјалних добара.

Некакав вид комуникације са Буквиком одвијао се још увек до првог априла, али од тог момента напустити или доћи у Буквик скоро да више није било могуће. Већ се јасно назирало да ће српска енклава која се формирала око Буквика бити нападнута и да ће становници тешко успети да одбране своје домове, с обзиром на то да је муслиманско-хрватска страна до тада већ била добро наоружана и уз њену надмоћ у људству, исход се могао наслутити. С обзиром на то да војске у правом смислу те речи нису имали, Буквичани су покушали да се организују сами. То је подразумевало копање ровова и прикупљање пушака, укључујићи и ловачко оружје. Овако лоше припремљено и фактички ненаоружано цивилно становништво буквичке енклаве није било у стању пружити никакав значајан отпор. Пре би се могло рећи да су били глинени голубови на нишану муслиманско-хрватске војске. Осокољене том чињеницом, муслиманско-хрватске снаге напале су Буквик средином септембра 1992. године.

Напад је трајао врло кратко, јер отпора практично и није било. Географски није било могуће сачувати простор од скоро 150 km² који се налазио у потпуном окружењу надмоћнијег противника. Прво, број мештана у односу на површину месне заједнице Буквик је мали. Друго, цивилно становништво, потпуно неспремно за рат и без наоружања, није се могло су-протставити до тада већ добро опремљеној и обученој војсци Армије БиХ. Треће, Буквичани нису имали никаквих освајачких претензија на територију насељену другим етничким заједницама којом су били окружени. Њихов циљ био је да сачувaju своје породице и своја огњишта, у чему, с обзиром на неравноправност снага, нису успели. Након што су јединице 108. брчанске бригаде и 108. ХВО бригаде извршиле инвазију на МЗ Буквик, др Мевлудин Хасановић, припадник војне команде 108. брчанске бригаде, нашао је за сходно да прочита проглас Србима заробљеним у тој акцији постројеним на

²³ Изјава сведока Петре Пурић [стр. 116–119].

главном путу кроз Буквик. Том приликом им је саопштио да су побуњеници против државе.²⁴

На основу прикупљених података, борбене задатке у Буковцу дана 11. 09. 1992. године и у селима месне заједнице Буквик дана 14. 09. 1992. године вршили су следећи батаљони-бојне из састава наведене бригаде:

- Први батаљон, командант Менсур Ђакић, заменик команданта Ферхат Питњаковић;
- Друга бојна, командант Иво Филиповић, заменик команданта Марјан Ластрић;
- Трећа бојна, командант Марин Зечевић-Тадић;
- Четврти батаљон, командант Енвер Памукчић, заменик команданта Мухамед Шећербеговић;
- Пети батаљон, командант Шекиб Чекић.

Борбени распоред јединица из састава наведених батаљона-бојни био је следећи:

Сатније друге бојне под командом Иве Филиповића, у борбеном распореду које су деловале према Буквику из правца Польака, Сеоњака и Горње Скакаве.

Сатнија из Польака и Горње Скакаве, под командом Нике Марића, која је имала правац деловања од Доње Скакаве, преко реке Тиње до пруге.

Из Горње Скакаве и Приједора, дуж пруге према Доњој Скакави и Горњем Буквику, деловале су сатније из Приједора, под командом Нике Брњића, и сатнија из Горње Скакаве, под командом Иве Ламешића, којима је приодodata и сатнија из Бијеле.

Из правца Сеоњака путем, према Доњој Скакави и Горњем Буквику деловала је сатнија из Дубрава, под командом Мате Јурића, којој је приодodata део сатније из Бијеле. Сатнија ове бојне са седиштем у Улицама, под командом Ивице Сантовца, имала је задатак да са извиђачко-диверзантском јединицом ове сатније обезбеди рејон од Улица, преко Горњег и Доњег Вукшића, Ланишта, Марковић Поља према Гoricама и онемогући продор су-протстављеној страни извана.

Први батаљон у свом саставу имао је две чете прве линије и две чете у резерви. Две чете прве линије деловале су у следећем распореду: једна чета, под командом Рашида Жижића, деловала је на десном крилу до пружног тока, из правца Доњег Рахића према Витановићима, друга чета, на левом крилу, деловала је од католичке цркве до главног пута Брчко-Церик, под командом Шемсудина Пекића. Извиђачко-диверзантски вод првог батаљона у садејству са четама прве линије, био је предвођен командиром Сеадом Ибришимовићем. Непосредним извођењем ратног задатка руководио је заменик команданта Првог батаљона, Ферхат Питњаковић. Као предводница снагама Првог батаљона била је приодodata сатнија Друге бојне из Уловића,

²⁴ Изјава сведока Миодрага Трифковића [стр. 120–129].

с обзиром на то да су припадници ове сатније, коју су чинили мештани из Уловића, познавали терен.

На левом боку левог крила чете прве линије првог батаљона, из правца Доњег Рахића према Витановићима деловала је једна чета четвртог батаљона из правца Брке према Лукавцу, под командом Лубиновић Шевкета. Ова чета имала је задатак да овим правцем избије у центар Буквика и ту да се споји са првим батаљоном са даљом активношћу кружне основице напада са осталим јединицама у борбеном распореду.

На десном боку десног крила чете прве линије Првог батаљона од пружног тока до Јагодњака и Польака, деловала је интервентна јединица Пете бојне под командом Блашка Ловрића. На десном боку ове јединице у рејону Јагодњака био је уведен интервентни вод станице јавне безбедности Брчко-Горњи Рахић под командом Бахије Фазловића. Начелник полиције СЈБ Брчко-Горњи Рахић био је Златко Јашаревић.

Из правца Раашљана, Маоче и Ђоссета према Вујићима, Гајевима и Џигурдом деловала је извиђачко-диверзантска чета 108. брчанске бригаде за Босанску Посавину, под командом Халила Тахте, начелника за обавештајне послове у штабу 108. брчанске бригаде, док је јединицом на терену у извођењу борбеног задатка у борбеном распореду снага командовао Сенад Халкић. Задатак ове јединице био је да напредује према Гајевима, где се очекивао најслабији отпор, и да се са осталим јединицама у борбеном распореду споји у центру Буквика ради формирања кружне основице напада. Командно место комandanта бригаде било је премештено у зграду школе у Брци.

Ближи задатак чета прве линије Првог батаљона и снага у садејству са њима био је овладавање простором Буквика, те долазак до основне школе и железничке станице у Буквiku. Следећи задатак ових формација био је разбијање одбране супротстављене стране у Витановићима, гоњење ових снага дубље, а затим спајање са четом Четвртог батаљона у центру Буквика, са наредним задатком формирања полукуружне основице напада, а затим и кружне основице напада са јединицама Друге бојне и извиђачко-диверзантском јединицом бригаде под командом Сенада Халкића до коначног спајања јединица на ужем простору Буквика и неутралисања противника. Приликом сукоба између ових формација и мештана Буквика у месту Витановићи погинуло је пет припадника из састава Првог батаљона док су два припадника рањена. У овом сукобу погинуо је и Ферхат Питњаковић, заменик комandanта Првог батаљона, након чега извођење борбеног задатка преузима комandanт првог батаљона Менсур Ђакић.

Након тога дневни задаци за припаднике Првог и Четвртог батаљона, као и за припаднике артиљеријске јединице бригаде, на челу са њиховим старешинама и комandanтом бригаде, били су претрес терена у циљу проналажења непријатеља који се скривао, као и оружја које су припадници супротстављене стране одбацили пре предаје.

Активности артиљеријске подршке наведеним јединицама контролисао је начелник артиљерије у бригади, Мирсо Барјактаревић, док је тенковска јединица, која је уведена на терен други дан сукоба, била под командом Кеме Мусића.

Одељење за електронско ометање сачињавали су Есад Хацић, Енес Хацић, Решад Авдић и Сакиб Љуца.

Према неким изворима села МЗ Буквик напао је, са својом јединицом, и Алија Дењагић, али нема података из ког правца је деловао. Такође, један вод у нападу предводио је и Мухамед Шећербеговић, али нема података из ког правца је вршен напад. У нападу на Буквик учествовали су и страни плаћеници под командом мајора ХОС-а Бернардина Јелинића, а којима је веза у команди 108. брчанске бригаде и 108. ХВО бригаде, по неким на-водима, био Марко Франчешевић, звани Гара.

Какво је расположење према буквичанима владало у муслиманским редовима говори и монографија Другог корпуса Армије БиХ, где је одговарајуће место додељено и 108. брчанској бригади под командом Фарида Мујкановића.²⁵ Творци монографије наводе: „14/15. септембра 1992. године 108. брчанска бригада наставља свој ослободилачки поход и у жестокој контраофанзиви ослобађа ову територију за свега 22 сахата и заузето је око 70–80 km² територије а у наше руке падају села од стратешког значаја: Буквик, Буковац, Џигуре, Лукавац, Гајеви и Вујичићи. Тиме нестају и по-следња острва четништва на овом подручју. У току б/д губитци на нашој страни су били 5 погинулих и два рањена а агресорски губитци су били 75 погинулих, 2514 заробљених, а од МТС-а заробљено је комплетно наору-жање брдског батаљона са два МБ 82mm“.

Није потребна војна стручност да би било јасно каквим су војним по-тенцијалом располагале муслиманско-хрватске снаге када су за 22 часа заузеле територију од 70 до 80 km². Шта су Буквичани имали од оружја види се по томе да је њихов отпор трајао свега неколико сати. Творци монографије Другог корпуса Армије Бих у својој уводној речи наводе да је 108. брчанска бригада, када је формирана 17. 05. 1992. године, имала 7.500 бораца али и 118 жена-добровољаца које су у ратним јединицама обављале дужности од борца на првој борбеној линији до старешинских дужности у команди бригаде. Наоружавање бораца 108. бригаде на самом почетку рата вршила је СДА као и организоване групе Патриотске лиге, по ауторима монографије. Међутим аутори не помињу наводе Шемсе Саковића о наоружању муслиманских формација, те транспорту оружја из Републике Хрватске, објављеним у тексту „Мали, велики превозници“, од аутора Хамида Дероњића, о чему је било речи нешто раније. На изради дела монографије који се односи на 108. брчанску бригаду учествовали су: Фарид Мујкановић, Муниб Јусуфовић (начелник општине), мајор Енес Селмановић, мајор Лутво Хаџајлић, мајор Хазим Фазловић, пуковник Менсур Ђакић, капетан Хамид Цвوليћ, капетан Фарук Гаши, надпоручник Џанић Фахрудин, надкапетан Хајрудин Јусуфовић, мајор Мирсад Бајрактаревић, мајор Џевад Ризвановић, надкапетан Узеир Хајдаревић, мајор Амир Смајловић, мајор Есад Левић, надпоручник Пушка Фаик и наредник Мексуд Ибрахимовић.

²⁵ Необјављени рукопис у поседу аутора.

НАПАД НА СЕЛА МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК

Прво село које се у раним поподневним часовима 11. 09. 1992 нашло на удару муслиманско-хрватске ратне коалиције био је Буковац. Напад је трајао врло кратко, а крхка српска одбрамбена линија пала је под првим налетом. Цивилно становништво се повукло у правцу Буквика као сигурнијем уточишту. Део становништва који није успео да се домогне Буквика убијен је на кућном прагу. Добро координисан и организован напад кренуо је из правца Витановића са 600–700 добро наоружаних војника, док је други напад кренуо из Уловића, дуж пруге, односно железничке станице Буковац. Из тог правца деловале су хрватске јединице, као и једна јединица из Републике Хрватске.²⁶ Остале јединице, по наводима сведока, нападале су из правца Рахића и Улица.

За напад на Буковац из правца Витановића била је задужена јединица 108. бригаде, којом је командовао Менсур Ђакић. Касније се наведени Менсур Ђакић, у затвору у Рахићу, хвалио како је својој јединици по заузимању Буковца наредио да убију сваку особу на коју наиђу. Тог првог дана у селу су убили 12 цивила, углавном изнемоглих старијих становника који нису били у стању да побегну. Остatak становништва је, под притиском муслиманско-хрватских војних формација, пребегао у суседни Буквик. Део је преноћио код комшија у Буквику, а остatak цивилног становништва, подељен у неколико мањих групцица, провео је ноћ у оближњим шумама.

Расељено становништво Буковца које се након напада обрело у Буквику, подељено у више група од по неколико особа прихватили су Буквичани. Други део заробљен је или убијен у самом Буковцу. Борбени зајдатак у месту Буковац извеле су следеће јединице 108. бригаде ХВО.

Команда Бригаде:

- Фарид Мујкановић, командант Бригаде;
- Стјепан Филиповић, заменик команданта Бригаде;
- Рамиз Пљакић, начелник Штаба Бригаде;
- Др Мевлудин Хасановић, начелник органа за политички рад и морал;
- Решид Мусић, начелник органа безбедности;
- Нико Чанчаревић, заменик начелника органа безбедности;
- Бахрија Даутовић или Саковић Шемсо, начелник органа за позадину;
- Халил Тахто, помоћник начелника Штаба за обавештајне послове;
- Мирсад Хасельић, командир чете војне полиције;
- Сеад Хасовић, Ислам Жига, Суад Алагић, Бијелић Тихомир, припадници одељења војске 108. бригаде ХВО задуженог за пропаганду, филмске записи и новинске часописе, који су забележили детаље акције филмским материјалом.

²⁶ Изјава сведока Ђокана Марићића [стр. 130–141].

Командно место команданта Бригаде било је премештено у зграду школе у Брци.

Артиљеријску подршку наведеним јединицама контролисао је начелник артиљерије у бригади Мирко Барјактаревић.

Први батаљон: командант Менсур Ђакић, заменик команданта Ферхат Питњаковић, уз четврту чету којом је командовао Рашид Жижић, те пета чета којом је командовао Шемсудин Пекић и извиђачко-диверзантски вод овог батаљона, којим је командовао Сеад Ибришимовић, звани Гусар.

Пета бојна: командант Марин Зечевић-Тадић са интервентним водом под комandom Блашка Ловрића.

Шеста бојна: командант Ивица Сантовац, са сатнијама у свом саставу и рејону деловања.

Интервентни вод СЈБ Горњи Рахић: командир Бахрија Фазловић, пре-потчињен Шестој бојни и у њеном рејону деловања.

Првидно затишје трајало је једва 72 сата. Толико је било потребно муслиманско-хрватским јединицама да се организују и припреме за напад на Буквик. Велики Буквик се граничи са хрватским, док су Гајеви, Вујичићи, Џигуре и Лукавац смештени уз муслиманска села. И овај пут главни напад је почeo из правца Витановића, Брке, Рахића и Ћосета 14. 09. 1992. године, и то негде око 14 часова. Целокупан напад и отпор малобројног и слабо наоружаног српског живља трајао је мање од два сата. Јасно је да са неколико пушака већи отпор није могао ни бити пружен знатно надмоћнијим и добро наоружаним муслиманско-хрватским снагама.

Основни задатак са српске стране након упада војске у село био је повући се на што сигурније место и евакуисати жене, децу и старије особе. То је био прилично велики изазов с обзиром на брзину напредовања муслиманско-хрватских снага. Да припадници 108. бригаде, као и других правојних формација које су дејствовале са њима, брзо напредују било је јасно већ 14. 09. у поподневним часовима када су заузели добар део Буквика. Њихово напредовање праћено је паљењем углавном помоћних објеката и сена. У првој фази операције, запалjen је само мали број српских кућа, јер су паљене стаје и помоћни објекти. Из перспективе нападача, то је било са добрым разлогом јер циљ је био да куће пре паљења буду опљачкане. То је једино објашњење зашто су на почетку окупације поштећене.

Даље напредовање јединице 108. бригаде пропраћено је убиством Милке Брестовачки и Радојке Брестовачки, које су убијене у близини споменика Јанку Васићу, борцу из Другог светског рата. Убили су их припадници пете чете, под комandom Шемсудина Пекића, а очевидац овог догађаја био је Благоје Краиновић, који се у том тренутку налазио скривен у оближњој шуми.²⁷ По Краиновићевим тврдњама, након убиства Милке и Радојке Брестовачки војска је затим убила и старијег човека Ђоку Видовића из Доњег Буквика. Било је још непосредних сведока убиства. По наводима Руже Радић, током напада на Буквик три цивила су убијена пред њеним

²⁷ Изјава сведока Благоја Краиновића [стр. 142–143].

очима.²⁸ Она се након напада, са још неколицином људи, обрела у шуми, али су је већ други дан, 15. 09. 1992. године, пронашли припадници муслиманско-хрватске војске и одвели је у логор. Од шест униформисаних лица који су је заробили Ружа је препознала Стјепана Јурковића, зв. Пепо сина Креше Јурковића из Уловића и Антуна Мирка Мишковић, такође из Уловића.

По наређењу Стјепана Јурковића, један од војника убио је Цвијетина и Гојка Радића из Буковца, те Илију Кауриновића, такође из Буковца. Из других извора дошло се до сазнања да је извршитељ овог злочина био Нурија Сарајчић из Брке. Ову информацију је, у својој изјави датој истражним органима 1993. године, откrio Радослав Баћић.

Разбијено у неколико група, српско цивилно становништво провело је ноћ 14. 09. под ведерим небом, да би се у раним јутарњим часовима 15. 09. већи део окупило у потоку у селу Вујичићи. Негде око 1.000 окупљених људи без хране и воде, под ведрим небом, представљало је лаку мету за муслиманско-хрватске снаге. Најмлађа особа у групи имала је свега шест месеци, уз мноштво старијег света који је закорачио у осму деценију живота. Неки који пред најездом припадника 108. бригаде нису хтели напустити своја огњишта, као Марко и Цвијета Пејић, убијени су на кућном прагу. Тада 15. септембар није донео никакво олакшање окупљеној групи цивила. Око 8 сати ујутро, са упереним пушкама и узвицима (Алаху екбер) појавили су се припадници 108. бригаде АБиХ. Са српске стране није било никакве реакције у смислу отпора, јер су неколико пушака које су имали већ оставили, поред пута, како не би изазвали крвопролиће те како би избегли евентуалну пуцњаву у којој би страдала деца. Међутим, пушкарање са друге стране није изостало; пуцало се у ваздух на све стране. То је требало да пошаље јасну поруку окупљеним Србима ко је „паша“ и господар њихових живота. У следећих неколико минута један од господара живота и смрти у окупираним Буквику појавио се у виду лика и дела — Менсур Ђакић. Менсур Ђакић је увек имао озбиљне намере према Србима, и често се није суздржавао да их подели са другима. Овај пут међу заробљеним Буквичанима трајио је извесног Паву Радића, кога је, како је рекао, имао намеру да закоље.

Наведени Паво Радић по изласку из групе задобија неколико удараца, након чега Менсур Ђакић вади нож и уз стандардне псовке прети да ће заклати беспомоћног человека.²⁹ Слично су се понашали и други припадници Ђакићеве чете, међу којима се по вокабулару и простоти, уз повике (Алаху екбер), истицао др Мевлудин Хасановић. Неки би помислили да је његово место у амбулати. Очигледно, др Хасановић не само да је заборавио Хипократову заклетву, него је изгубио и свој морални компас. Могуће је да је порив за етничким чишћењем био сувише јак да би му се доктор могао супротставити. Наведена малтретирања трајала су око пола сата. Знатан број тада већ заробљених Срба могао је препознати своје комшије Хрвате и

²⁸ Изјава сведока Руже Радић [стр. 144–145].

²⁹ Изјава сведока Николе Ристића [стр. 146–156].

Муслимане из суседних села Пријedor, Скакаве и Дубраве, иако је било и нових лица, која нису уопште била из тих крајева и која су превалила дуг пут да би помогли својој „браћи“ у реализација циљева. Други су пак имали знатно лакши посао, јер их је од борбених линија делила само река Сава.

Након батињања неколицине Срба, уследио је транспорт камионима у логоре. Жене и децу су одвојили од мушкараца те у засебним камионима одвозили у различитим правцима. С обзиром на то да су цераде на камионима биле спуштане, није постојала могућност да се одреди правац где заробљеници иду. Тек по доласку у Брку било је јасно да ће заробљени Буквичани завршити у дворишту школе и дома у Рахићу. Неки од становника Брке, попут Нурије Сарајчића, учествовали су у убиствима Буквичана. У изјави датој истражном судији децембра 1993. године сведок Радислав Баћић наводи да је Нурија Сарајчић убио Илију Кауриновића, Цвијетина Радића и Гојка Радића.

Након напада на Буквик, у општем метежу, осим наведене велике групе, било је мноштво мањих група од по десет до двадесет људи који су спас тражили у константном бежању, јер је заробљавање носило ризик од сигурног малтретирања, уз могућност да буду погубљени. Такав страх сејали су наоружани муслиманско-хрватски војници, тако да су неки, попут Стоје Маричић, тражили спас скривајући се по већ постојећим рупама у тлу од ерозије земље уз поток. У оваквим рупама скривана су и деца. Драма се одвијала сваки пут када наиђу војници јер суmajke да би спречиле дечији плач, биле принуђене да рукама деци запуште уста. Како не би били откриви, на рупе су навлачили лишће и грање. У скровиштима је одбегло становништво углавном остајало до ноћи, а онда је под окриљем ноћи одлазило у оближње куће у потрази за храном. Неки су прибегли другој тактици. По тврђама Борислава Пиперца, група од седам-осам људи запутила се према засеку Баре, а затим ка Тињи. Осим наведеног Борислава Пиперца, у групи су били још Цвијетин Кауриновић, Бошко Драгичевић, Слободан Пајић, Којо Башић и још неколицина људи. По тврђама сведока, село је већ у том тренутку било засуто гранатама. Једна граната погодила је торањ цркве у Доњем Буквiku, што значи да је већ на самом почетку напада била мета муслиманско-хрватских снага. Овакве тврђње оспорава Менсур Ђакић, командант Првог батаљона и један од организатора и извршилаца напада на Буквик. Менсур Ђакић тврди да муслиманске снаге нису уништиле цркву, него да се она сама запалила након неке пуцњаве која је настала у њеној близини.

Даље повлачење одвело је групу у којој је био Борислав Пиперац до куће Чеде Пајића, која је у том тренутку послужила као привремена болница. У њој се налазило неколико рањеника, доктор и медицински техничар. Пиперац наводи да је његова група предлагала доктору Пурићу да остану како би заштитили рањенике, међутим доктор је саветовао да то ипак не чине, да не би изазвали контраафекат. У наредних неколико дана лутања по шуми група је набасала на још једну скупину Срба који су имали исти циљ, а то је избећи да их заробе муслиманско-хрватске снаге што је дуже могуће.

У овој другој скупини су били Панто Ристић, Зарије Ристић, Душан Секулић, Божо Симић, Лазо Симић и Бранко Васиљевић. Уз сав напор и труд скривања групе у којој је био Борислав Пиперац завршило се након неколико дана, када их је муслиманско-хрватска војска, међу којима је било и припадника ХОС-а, заробила и одвела у логор. Након краћег испитивања пребачени су у Босанску Бијелу.³⁰

Пошто су рањеници остали у импровизованој амбулати у кући Чеде Пајића, а истовремено су муслиманско-хрватске снаге напредовале у готово галопирајућем темпу, било је само питање времена када ће стићи до амбуланте. Прву помоћ у амбуланти и даљу бригу о рањеницима преузео је др Милан Пурић.

Могло се очекивати да након заузимања овог дела Буквика муслиманско-хрватске снаге неће предузимати никакве радикалне мере према рањеницима, јер су се они, како је тврдио Менсур Ђакић, придржавали Женевске конвенције.

Иако су му током давања изјаве уста била пуна Женевске конвенције, Менсур Ђакић ипак није крио свој став да се, када су у питању рањени Срби, наведена конвенција, можда, није могла примењивати. Ђакић и његова дружина су имали своју „конвенцију“ по питању буквичких Срба. Женева је ипак поприлично далеко, како у физичком, тако и у моралном и интелектуалном смислу.

Бољи увид у дешавања у импровизованој амбуланти у кући Чеде Пајића имао је др Милан Пурић. По наводима др Пурића, непосредно након напада 14. 09, у импровизовану амбуланту која се налазила у сутерену куће Чеде Пајића довезена су четири рањена лица, и то Саво Веселиновић, Владо Пурић, Живан Радић и Илија Веселиновић. Поред наведених рањеника, медицинску помоћ је затражило и неколико других особа које нису биле повређене, али су биле смештене у непосредној близини амбуланте. С обзиром на то да су повреде код Илије Веселиновића биле лакше природе, одлучено је да се ради властите сигурности не задржава у амбуланти, док су преостала тројица задржана у амбуланти због тежине повреда до следећег дана, 15. 09, када су их као и медицинско особље заробиле муслиманско-хрватске снаге. У том тренутку, иако тешко рањени, сви су, по тврђњама др Пурића, били свесни и стабилних животних функција, што наводи на закључак да би наведене повреде преживели да муслиманско-хрватске снаге нису донеле другачију одлуку о њиховој судбини.

Свој долазак најавили су испаљивањем метака ка нападнутом објекту, где је неколико пројектила и завршило. Иако су знали да се ради о амбуланти и медицинском особљу, то их није спречило да клиничко особље одвоје од рањеника те одведу у логор. По одвођењу у заробљеништво доктор Пурић се обрео у импровизованој санитетској служби у Улицама. Међу присутнима био је и Менсур Ђакић који је након неколико питања упућених доктору Пурићу у вези са рањеницима, изјавио: „Ја сам убио та три пса.“ Не

³⁰ Изјава сведока Борислава Пипераца [стр. 157–170].

само да се хвалио да је убио три рањена човека него је навео како је убио и Јанка Маричића, кога је нашао у дворишту испред куће.³¹ Другом приликом Ђакић је у месту Улице, током разговора са мусиманско-хрватским војницима, рекао да је убио рањенике у кући Чеде Пајића у Доњем Буквику. То је изјавио у свом маниру: „Није спортски, али ја сам их убио.“

За Менсуром Ђакића убијање рањених српских цивила је тек нешто више од повреде спортских правила. Доводећи своје дело на ниво неспортивске активности, пружио нам је прилику да се позабавимо његовим истинским поривом за овим видом „спорта“. Остаје питање да ли ће му за овај прекршај, па и са великим закашњењем, бити изречена нека дисциплинска казна с обзиром на то да током „утакмице“, као ни непосредно после ње, није добио црвени картон. Сада је на потезу тужилаштво Дистрикта Брчко.

По тврђама сведока, Менсур Ђакић своја злодела није скривао, него су му напротив, служила као метод за застрашивање. Док је боравио у логору у Рахићу, рођак убијеног Јанка Маричића, Ђокан Маричић, сусрео се са сличним претњама. Том приликом Ђакић му се обратио и рекао да ће завршити као и његов рођак кога је, како је том приликом Менсур рекао, лично убио.³²

Наведени Менсур Ђакић био је познат не само по својим ратним подвизима него и по неким изјавама које се и данас препричавају. Желео је да своје ратне трофеје, као и будуће планове, подели са широм јавношћу не били стекао угледнији положај међу војском и међу припадницима свога народа. Једном приликом, након заробљавања неколицине српских цивила, Ђакић је после јавно изречене претње да ће тенком који се налазио у близини прегазити српске главе, дао кратак интервју. Новинар је био Ислам Жига, а камерман поред њега имао је на камери налепницу Хрватске телевизије. На питање, „Господине команданте, скоро сте изјавили да ћете убрзо оправти ноге на Дрини“, Ђакић је кратко одговорио: „Не да ћу оправти ноге на Дрини, него ћу Србију скратити на Београдски пашалук“.³³ Поприлично одважно за једног кабадаџију.

Након успешно остварене потпуне окупације буквичке енклаве, мусиманско-хрватске снаге су свакодневно патролирале кроз село, што због потраге за одбеглим становништвом, што због пљачке имовине пртераних српских житеља. Скривање за неки дужи период под таквим околностима било је веома тешко. Тако нешто пошло је за руком Илији Трифковићу који је са још два лица (Стево Вујановић и Цвијетин Панић) успео је да се по шумама скрива око 50 дана. По његовим тврђама успели су да преживе захваљујући остацима хране које су налазили у још неопљачканим кућама. Након лутања и спавања по шумама, предали су се у селу Брка, а затим су их Мусимани одвели у логор у Г. Рахић.

³¹ Изјава сведока Милана Пурића [стр. 171–175].

³² Изјава сведока Ђокана Маричића [стр. 130–141].

³³ Изјава сведока Миодрага Трифковића [стр. 120–129].

По тврђњама Илије Трифковића, један од напада на његово село Лукавац изведен је из правца Ограђеновца и том приликом препознао је неколико нападача из Ограђеновца: Шемсу Абидовић, Хасу Абидовић и Сабрију Абидовић. Након напада село је брзо запоседнуто од стране хрватско-муслиманских војних формација, после чега је кренула пљачка и паљење имовине. У пљачки се највише истицао Осман Челиковић са своја два сина, сви из Ђосета. У сличном положају нашле су се и друге, мање групе људи, које из страха од предаје покушавају да што дуже опстану скривени по околним шумама. У још једној таквој групи, која се више од ддвадесет дана скривала, били су Драго Маричић са оцем, мајком, сестром и компанијом Савом Симићем. Успели су да преживе тако што су се даљу скривали, а ноћу су покушавали да нађу храну. Након иссрпљујућих ддвадесет дана у бегству, покушали су да окончају агонију тако што су се предали Хрватима. Пролаз до Улица омогућио им је један од утицајних Хрвата у том периоду, Ивица Сантовац, који је добио новац за указану помоћ. По доласку у Улице у просторијама месног уреда почело је малтретирање, које се наставило све време боравка у логорима, уз незаобилазну физичку тортуру у логору у Рахићу. И овде се помиње Менсур Ђакић, који се хвалисао како је, по сопственим речима, као пса убио Јанка Маричића.³⁴

Тешко је замислiti гори сценарио по једну мајку од убиства сина, наочиглед беспомоћног родитеља. Буквичким мајкама је, поред пртеривања са огњишта, приређен и тај сценарио. Таква судбина задесила је Нетку Секулић, која је са сином и још неколицином других људи након бежања била пронађена у шуми од стране бошњачко-хрватске војске. На очиглед мајке, Спасоје Секулић је том приликом убијен.

Ваља напоменути да је Спасоје био инвалид и да је дванаест година провео на штакама. По наводима мајке, да би пратио колону кроз шуму, кретао се на коленима.³⁵ Ни то није могло да изазове довољно емпатије да би се спречио овај гнусан злочин. Људско зло не познаје границе. Егзекутор је одвојио болесног сина од мајке и испалио му два рафала у пределу груди. Касније се испоставило да је починилац овог злочина био Шемсо Лубина. Лобања убијеног Спасоје Секулића пронађена је девет година након убиства испред помоћног објекта (стаје). Лобању је пронашао Ресул Булуковић настањен у Буквiku. У моменту проналaska са њим је била и Дервиша Рамић.

Још једна мајка, Зорка Радић, била је сведок убиства сина. Живан Радић, претходно рањен у пределу главе, по доласку муслиманско-хрватских снага убијен је наочиглед своје мајке. Поред Живана Радића ту су била још два рањеника, Влајко Пурић, из Буковца, и Саво Веселиновић, из Витановића. Њих су по наређењу које је дословно гласило „Убијте рањене“, погубили припадници муслиманских снага рафалном пальбом у пределу грудног коша.³⁶

³⁴ Изјава сведока Драге Маричића [стр. 176–184].

³⁵ Изјава сведока Нетке Секулић [стр. 185–189].

³⁶ Изјава сведока Зорке Радић [стр. 190–191].

Иста судбина је сустигла Милку Радић, од које су одвојили два сина, Гојка и Џвијетина Радића, те су на неколико метара од мајке испалили рафале у правцу њених синова.

Убијали су муслиманско-хрватски војници и малолетнике. Тако је страдао Слађан Ђурић, рођен 1975. године. По изјави његовог брата, који је био сведок убиства, јасно је да су се лица из те групе повлачила ка центру Буквика и да нису имала никакво оружје. У својој изјави Ненад Ђурић наводи: „Напустио сам кућу са мојим, сада покојним, оцем Васом Ђурићем и покојним братом Слађаном Ђурићем и почели смо да бежимо према центру села, а даље према подручју мјесне заједнице Буквик. У току кретања према школи у Вујичићима пресрела нас је група муслиманско-хрватских војника, међу којима је био везан Васо Вујић, мој рођак. Војници су нас све зауставили и без било каквог коментара пуцали најприје у мог оца Васу Ђурића, а потом и у мог брата Слађана Ђурића. Видио сам кад су њих двојица пали погођени пројектилима у предјелу груди а ја сам искористио један моменат и прескочио преко једне жице. Војници су пуцали за мном али ја сам успио побјећи у једну шуму.“

Бројна лица могу посвездочити о свирепом убијању Буквичана јер су, попут Џвијете Илић, били сведоци и очевици тих убистава. Након прогона из Буковца Џвијета Илић се, уз дадесетак цивила, после напада обрела у једној од напуштених кућа у Буквику. Једини мушкарац био је Перо Веселиновић, који је након заробљавања ове групе цивила био издвојен, те натеран да стане уз стабло шљиве и затим стрељан. Након заробљавања наведене групе бака Радојка Бајић из Буковца покушала је да се врати у подрум али јој је у том тренутку пришао један војник и пуцао у ногу, да би јој други, након неколико тренутака, пришао и пуцао у чело.³⁷

Убијање немоћних и остарелих није било изузетак, него правило, иако лица у таквом стању нису представљала претњу за Армију БиХ. Један такав пример био је убиство Васа Вујића, који је био шлогиран и тешко покретан уз помоћ штапа. По тврђама његовог сина, Васо Вујић је након напада, помоћу штапа, дошао до пруге те се сакрио у пружни пропуст. Ту су га пронашли Златан Лелић и Винко Ђаковић. Недуго затим, након њих, наишла је група муслиманских војника. По тврђама сведока убиство је починио Шемсудин Авдић, звани „Шемса“, из Брчког.

Наведени Шемсудин Авдић се јунацио над шлогираним старцем тако што је испалио цео рафал у њега док је овај, иссрпљен и изнемогао, седео на столици.³⁸ Нису ни други боље прошли. Саво Танацковић и његов рођак Јован Танацковић убијени су током напада на Буквик испред својих кућа. Обојица су рођена 1912. године, те су у моменту смрти, лако је закључити, имали по 80 година.³⁹

³⁷ Изјава сведока Џвијете Илић [стр. 192–198].

³⁸ Изјава сведока Боре Вујића [стр. 199–202].

³⁹ Изјава сведока Јове Танацковић [стр. 203–205].

Нису мусиманско-хрватске снаге штеделе ни друге хендикепиране особе. У својој изјави под бројем КТА-2/96 Звонко Ткалец износи следеће:

„Негђе, то је већ у Малом Буквику, нашли смо на леш поред пута у каналу, који нисмо одмах препознали зато што је био у униформи жељезничкој и то плавој, ни данданас ми није јасно да ли је убoden ножем у грло или је погођен метком, али прије би рекао да је оштри предмет. Тај момак је имао 20 година и био је ретардиран, полуслијеп, никога није имао, сви су побијени и он је ишао путем за људима који су бежали. Истим путем код Споменика, тако се зове тај дио Буктика, нашли смо Радојку и Милку Брестовачки, исто у каналу. Барем ја нисам установио како су погођене, али види се траг крви, да су ишли цестом, вукли их и бацали у канал.“

Звонко Ткалец је са још три особе приморан да закопава побијене Буквичане. О својим искуствима током рада на терену даље наводи:

„Поред куће Јанка Маричића нашли смо на леш Јанка Маричића, пошто је леш био већ пет-шест дана послиje погибије, он се деформисао али сам запазио да лијева шака нема прстију, практички оголјено кости се виде, да ли су то свиње урадиле своје или пак неко други. Ми смо га сахранили у дворишту. У једном сокаку исто у М. Буквику са лијеве стране када се иде од цркве поред једне куће била су два леша, женски леш за који су рекли да је жена из Буковца и момак од 18 година. Мислим да се презива Веселиновић. Кад смо га подигли њему је остао дио лобање на земљи. Тако смо га и сахранили нажалост. Отишли смо даље код дома у Буквику, преко пута куће Симе Вуjiћa, не знам оца али знам Симу, нашли смо леш старије особе са штакама и ту смо га сахранили. Ми смо сахрањивали и до тада стоку, свиње и краве вјероватно што су цркли без хране и воде. Кренули смо према жељезничкој станици према Малом Буквику, нашли смо три леша испред једне куће, кажу да је ту била болница и кажу да нису били тешко рањени. Сва тројица су убијена на лицу мјеста. Ту смо их поред куће и сахранили.“

На питање истражитеља да ли су жртве имале војне униформе или цивилну одећу, сведок каже:

„Ниједан леш није имао војну [униформу – примедба аутора] осим цивилне.“

Сахрањивање побијених Буквичана организовао је Ивица Сантовац. Побијени су насумично сахрањивани, без икаквих обележја, скоро као угинула стока. Ивица Сантовац за такав непрофесионалан приступ покопавању мртвих никада није одговарао.⁴⁰

Други злочини подразумевали су одсецање главе, изгледа као неки вид ритуала. Једна од жртава којој је одсечена глава био је Недељко Лукић, који је недалеко од своје куће прво рањен, а неколико тренутака затим, на његово запомагање, пришао му је војник који је држао секиру у руци рекавши „да ће српској свињи одсећи главу“, што је неколико тренутака касније и учинио. Обезглављено тело су оставили, а главу понели. По изјавама сина, Ђоке Лукића, глава никада није пронађена, а нагађало се да су војници

⁴⁰ Изјава сведока Звонка Ткалеца [стр. 206–212].

носили главу кроз Брку те са њом играли фудбал. Неки су се након убиства хвалили да су српској свињи одсекли главу. Један од њих је син Илије Лучића Пољара, друго лице носи надимак „Пјевач“ — Сенад Халкић. Посмртни остаци Недељка Лукић ексхумирани су 1998. године. Пронађено је тело без главе.⁴¹

Напад се завршио, али лов на оббегло српско становништво није. Једна група, у којој је био и Ђоко Мајданчевић, покушала је да се докопа српске територије преко Доњег Рахића и Тиње. На том месту заробили су их полицијци из ХВО-а. Полиција која је заробила наведену колону била је под директном командом Ивице Сантовца. Група заробљених Срба затим је одведена у Улице, где је по тврдњама сведока, било доста Хрвата у црним униформама и са истакнутим словом „У“ на береткама и где се славио пад Буквица. Трпеза је попуњена месом закланих животиња које су претходно довезене из српских стаја у Буквику. Из Улице група је послата у Рахић, где је настављено малтретирање. Гале се и овај пут истакао. Претио је, шутирао је људе оборене на патос. Други су, као Мирсад Лишић, гурали поменутом Мајданчевић Ђоки пиштолј у уста. Затим су одводили људе до оближње зграде, где су настављана иживљавања и испитивања. У међувремену, тешали су Србе да се међусобно боре, што их је посебно забаљало. Одбијање послушности значило је поново батињање које сенеретко завршавало губитком свести, што од глади и иссрпљености, што од удараца које су неки заробљеници свакодневно добијали.

По завршетку напада муслиманско-хрватске снаге су наставиле са чишћењем терена. Нису пропустили ни ту прилику да убију још понеког цивила на којег би наишли. Тако су убили Николу Пиперца 17. 09. 1992. године. Током патролирања војске Никола Пиперац био је сакривен у шипракђу поред пута. Открили су га распомамљени муслиманско-хрватски војници који су као разјарени пси притрчали Николи, извукли га из грма, питали за остале становнике села, те тражили оружје и новац.

Све време кратког разговора Никола Пиперац их је ословљао са „мили“ те наводио да нема новац или оружје него само болесну сестру о којој брине. Такав одговор није задовољио разуларене војнике, који испаљују пет хитаца у Николу. Све ово је из околног грма са двадесетак метара удаљености слушао сведок Никола Пантелић.

Осим Срба, и понеки припадник других етничких заједница у БиХ спреман је да говори о нападу на Буквик. Златан Лелић из села Приједор био је учесник напада. По његовим тврдњама, скоро сви војно способни мушкарци из Приједора били су припадници истоимене чете. Подршку нападу на Буквик пружали су им минобацачи и један тенк Т55. Војници су убијали без милости. Након упада у двориште Љубе Мићића, нашли су рањеног Митра Вујића коме је пришао један бојовник и испалио рафал у рањеног човека. Даље напредовање муслиманско-хрватских снага праћено је паљењем српске имовине. Други дан знатан број Срба се већ предао. Лелић наво-

⁴¹ Изјава сведока Ђоке Лукића [стр. 213–221].

ди да су се Мусимани нецивилизовано понашали према заробљеницима. Злостављање цивила кретало се од батињања, до бизарних захтева и других психофизичких видова тортуре. Неке тортуре као што су држање упаљеног папира у рукама под претњом смрћу уколико заробљеник испусти папир, били су међу омиљенијим јер су се уз њих мусиманско-хрватски војници могли забавити. Изумитељ оваквог облика мучења био је Нико Брњић, звани Зека. Малтретирања и убијстава, по наводима учесника напада на Буквик, било је и у логорима. Тако да је, током боравка у логору Бијела, Благоје Пејић изведен из затвора од стране Петра Борца, званог Пепа, из Доње Скакаве, те га је и лишио живота.

Све наведене активности мусиманско-хрватских снага на подручју месне заједнице Буквик проузроковале су, осим огромне материјалне штете, и бројне цивилне жртве.

Списак убијених цивила након напада на село Буковац 11. 09. 1992. године.

Танасић (Јово) Новак, рођен 1957. године. Убијен у Буковцу у воћњаку који је у власништву Неђе Васиљевића. На истом месту сахрањен.

Бајић (Милош) Ристо, рођен 1942. године. Убијен испред сопствене куће. Сахрањен у воћњаку Неђе Васиљевића.

Бајић (Ристо) Живан, рођен 1963. године. Убијен испред сопствене куће. Сахрањен у воћњаку Неђе Васиљевића.

Бајић (Цвјетко) Илија, рођен 1938. године. Убијен у непосредној близини сопствене куће. Сахрањен у Буковцу на парцели Марка Бајића.

Пишталовић (Цвијетин) Никола, рођен 1927. године. Убијен у непосредној близини куће, где је и сахрањен.

Пекић (Саво) Јован, рођен 1954. године. Нема података о месту убиства и укопа. Посмртни остаци пренети у гробље Улице.

Суботић (Михајло) Стево, рођен 1932. године. Нема података о месту убиства и укопа. Посмртни остаци пренети у гробље Улице.

Дана 14. 09. 1992. године, наоружане мусиманско-хрватске формације извршиле су напад на села Горњи и Доњи Буквик, Вујичићи, Гајеви и Лукавац отварањем ватре из пешадијског наоружања, након чега су ушли у села, убијали цивилно становништво, палили цивилне и верске објекте, скрнавили гробља те пљачкали имовину Срба. Приликом напада убијени су следећи цивили.

Вујић (Митар) Митар, рођен 1944. године. Убијен у Доњој Скакави. Током скривања пронашли га припадници II бојне из састава сатнија којим су командовали Нико Брњић, звани Зеко, и Иво Ламешић, те у њега наводно пуцали из аутоматског оружја. Сахрањен у Доњој Скакави, код куће Љубомира Мићића.

Перић (Миљан) Илија, рођен 1972. године. Ухватили га и убили на прузи код железничке станице у Горњем Буквику припадници II бојне из састава сатнија којим су командовали Нико Брњић, звани Зеко, и Иво Ламе-

шић, који су у њега пуцали из аутоматског оружја. Сахрањен у Доњој Скакави, код куће Љубомира Мићића.

Пејић (Петар) Марко, рођен 1931. године. Убијен у подруму своје куће у Доњој Скакави, заселак Пејићи. Кривично дело почињено бацањем ручних бомби у подрум. Убиство цивила извршили припадници II бојне из састава сатнија којим су командовали Нико Брњић, звани Зеко, и Иво Ламешић. Сахрањен на парцели Милана Ристића, Доња Скакава.

Пејић (Никола) Цвијета, рођена 1937. године. Убијена у подруму своје куће у Доњој Скакави, заселак Пејићи. Кривично дело почињено бацањем ручних бомби у подрум. Убиства цивила извршили припадници II бојне из састава сатнија којима су командовали Нико Брњић, звани Зеко, и Иво Ламешић. Сахрањена на парцели Милана Ристића, Доња Скакава.

Милошевић (Богољуб) Петар, рођен 1948. године. Убијен у Буковцу у воћњаку који је у власништву Васиљевић Нехе. На истом месту сахрањен;

Пејић (Којо) Благоје, рођен 1912. године. Убијен 19. 09. 1992. године, након што је одведен из логора Босанска Бијела. Место убиства је у дворишту куће Милана Ристића у Доњој Скакави, заселак Пејићи. Сахрањен у каналу поред куће Милана Ристића у Доњој Скакави;

Тодоровић (Благоје) Марко, рођен 1937. године. Убијен у селу Вујичићи, недалеко од своје куће на сеоском путу. Сахрањен у близини куће Илије Тодоровића.

Лукић (Недељко) Недељко-Нешко, рођен 1939. године. Убијен у селу Вујичићи поред куће. Сахрањен на путу у близини куће Саве Ђукића. Тело је сахрањено без главе. Постоје тврђе сведока које указују да је главу Недељку Лукићу одсекао Сенад Халкић, познат под надимком „Пјевач“.

Ђурић (Никола) Вако, рођен 1940. године. Убијен у селу Вујичићи у воћњаку Живана Танића. Сахрањен у Вујичићима у дворишту куће Лазе Вујичића. Постоје основане сумње да су ово убиство починили Михаел Кларић из Боћа и Сенад Халкић, звани „Пјевач“, уз помоћ Михаила Кларића из Боћа.

Пејић (Танасије) Цвијетин, рођен 1963. године. Убијен на путу Буквик — Сеоњаци — Церик. Сахрањен у гробљу Буквик, а након ексхумације посмртни остаци пренети у гробље Брчко. Убиство починили припадници II бојне из састава сатније из Дубрава, којом је командовао Мато Јурић.

Ристић (Зарија) Мирко, рођен 1958. године. Убијен на путу Буквик — Сеоњаци — Церик. Сахрањен у гробљу Буквик, где су посмртни остаци и остали након ексхумације. Убиство починили припадници II бојне из састава сатније из Дубрава, којом је командовао Мато Јурић.

Пејић Цвијетин и Ристић Мирко убијени су 11. 09. 1992. године око 18 часова приликом напада муслиманско-хрватских наоружаних формација на село Г. Буквик.

Секулић (Богољуб) Спасоје, рођен 1954. године. Убијен пред мајком и сестром у Буквику на асфалтном путу поред куће Петра Вуjiћа. Сахрањен поред пута на месту где је и убијен. Убиство извршили припадници чета I и IV батаљона, којим су командовали Менсур Ђакић и Шевкет Лубиновић.

Танић (Аврам) Гавро, рођен 1920. године. Убијен у засеоку Џигуре села Вујичићи. Сахрањен у засеоку Џигуре на путу за Лукавац.

Пурић (Аврам) Влајко, рођен 1940. године. Убијен као рањеник у импровизованој амбуланти у кући Чеде Пајића у Горњем Буквику. Сахрањен у дворишту Чеде Пајића.

Веселиновић (Илија) Саво, рођен 1939. године. Убијен као рањеник у импровизованој амбуланти у кући Чеде Пајића у Горњем Буквику. Сахрањен у дворишту Чеде Пајића.

Радић (Михајло) Живан, рођен 1966. године. Убијен као рањеник у импровизованој амбуланти у кући Чеде Пајића у Горњем Буквику. Сахрањен у дворишту Чеде Пајића.

Радић (Јанко) Џвијетин, рођен 1963. године. Убијен у Горњем Буквику. Нема података о месту укопа. Убили га припадници чете I батаљона и јединица у садејству, којим је командовао Менсур Ђакић. Као могући извршилац злочина наводи се Нурија Сарајчић.

Кауриновић (Петар) Илија, рођен 1960. године. Убијен у Горњем Буквику. Нема података о месту укопа. Убили га припадници чете I батаљона и јединица у садејству, којим је командовао Менсур Ђакић. Као могући извршилац злочина наводи се Нурија Сарајчић.

Радић (Јанко) Гојко, рођен 1957. године. Убијен у Горњем Буквику. Нема података о месту укопа. Убили га припадници чете I батаљона и јединица у садејству којим је командовао Менсур Ђакић. Као могући извршилац злочина наводи се Нурија Сарајчић.

Брестовачки (Никола) Милка, рођена 1942. године. Убијена у Доњем Буквику у непосредној близини куће Радојке Брестовачки. Сахрањена у њиви Стојана Васића у Доњем Буквику. Убиство извршили припадници чете I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Брестовачки (Благоје) Радојка, рођена 1933. године. Убијена у Доњем Буквику у непосредној близини своје куће. Сахрањена у њиви Стојана Васића у Доњем Буквику. Убиство извршили припадници чете I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Башић (Никола) Џвијетин, рођен 1954. године, инвалид. Убијен у Доњем Буквику у непосредној близини куће Радојке Брестовачки. Сахрањен у њиви Стојана Васића у Доњем Буквику. Убиство извршили припадници чете I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Видовић (Милош) Ђорђе, рођен 1922. године, болестан и непокретан. Убијен у Доњем Буквику, у шуми Стојана Васића, где је и сахрањен. Убиству присутвовала супруга Спаса Видовић. Убиство извршили припадници чете I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Кауриновић (Бошко) Илија, рођен 1918. године. Убијен у Горњем Витановићу у непосредној близини куће Пере Ђирића. Сахрањен у воћњаку

власника, Пере Ђирића. Убиство извршили припадници јединице у саставу I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Кауриновић (Саво) Триво, рођен 1963. године. Убијен у Горњем Витановићу у непосредној близини куће Пере Ђирића. Сахрањен у воћњаку власника, Пере Ђирића. Убиство извршили припадници јединице у саставу I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Јовић (Перо) Данко, рођен 1966. године. Убијен у Горњем Витановићу у непосредној близини куће Пере Ђирића. Сахрањен у воћњаку власника, Пере Ђирића. Убиство извршили припадници јединице у саставу I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Башић (Гавро) Глигор, рођен 1928. године. Убијен у Доњем Буквику у близини сопствене куће, где је и сахрањен. Убиство извршили припадници јединице у саставу I батаљона, којим је командовао Менсур Ђакић.

Танасковић (Теодор) Јован, рођен 1912. године. Убијен у Горњем Буквику на железничкој станици Пристанише. Сахрањен недалеко од места убиства. Убиство извршили припадници II бојне из састава сатније, којом је командовао Нико Марић.

Танасковић (Лазар) Саво, рођен 1912. године. Убијен у Горњем Буквику на железничкој станици Пристанише. Сахрањен недалеко од места где је убијен. Убиство извршили припадници II бојне из састава сатније, којом је командовао Нико Марић.

Маричић (Саво) Јанко, рођен 1930. године. Убијен у дворишту своје куће у Доњем Буквику, где је и сахрањен. Убили га припадници чете I батаљона и јединица у садејству, којим је командовао Менсур Ђакић.

Бајић (Лазар) Радојка, рођена 1928. године. Убијена у Доњем Буквику у близини куће Соке Ерић, где је и сахрањена. Након ексхумације сахрањена на гробљу у Брчком. Убили је припадници чете IV батаљона, којом је командовао Шевкет Лубиновић.

Веселиновић (Илија) Pero, рођен 1974. године. Убијен у Доњем Буквику у близини куће Соке Ерић, где је и покопан. Након ексхумације сахрањен на гробљу у Брчком. Убили га припадници чете IV батаљона, којом је командовао Шевкет Лубиновић.

Керезовић (Нико) Ђорђе, рођен 1929. године. Убијен у Доњем Буквику у непосредној близини своје куће, где је и покопан. Убили га припадници чете I батаљона и јединица у садејству, којим је командовао Менсур Ђакић.

Керезовић (Симо) Цвијета, рођена 1930. године. Убијена у Доњем Буквику, у непосредној близини своје куће, где је и покопана. Убили је припадници чете I батаљона и јединица у садејству, којим је командовао Менсур Ђакић.

Керезовић (Јован) Дамјан, рођен 1935. године. Нема података да ли је убијен или умро природном смрћу. Пронађен у Доњем Буквику, у шуми иза куће Илије Пантелића.

Ђурић (Симо) Мило, рођен 1917. године. Убијен на фудбалском игралишту у Горњем Буквику. Покопан поред игралишта.

Мијатовић (Митар) Јован, рођен 1953. године. Убијен у селу Лукавац, недалеко од своје куће, где је и покопан.

Вујић (Тодор) Вако, рођен 1926. године. Убијен у Горњем Буквику, у дворишту куће Боре Лазића, где је и покопан. По тврдњама сведока, убио га је Авдић Шемседин, звани „Шемса“, из Брчког.

Благојевић (Ристо) Стеван, рођен 1921. године. Убијен на путу у селу Гајеви. Покопан на парцели Јове Ђукића у Вујичићима.

Благојевић (Стеван) Митар, рођен 1942. године. Убијен у селу Гајеви, у воћњаку Митра Јеремића, где је и сахрањен.

Пекић (Јанко) Лука, рођен 1962. године. Заробљен у Улицама, одведен у логор Орашје. Нема података о његовој даљој судбини.

Драгичевић (Лука) Драган, рођен 1966. године. Рањен у логору, извршен на линију ради копања ровова. Нема података о датуму размене. Сахрањен на гробљу у Брчком.

ЛОГОРИ ЗА СРБЕ

Становништво које је преживело нападе сада се суочило са новим изазовом. То је било преживети у сабирним центрима који су одмах били организовани за Србе и обезбеђивала их је муслманско-хрватска војска. Из Буквика је у данима након напада одведено између 2.000 и 2.500 људи.⁴² Та цифра не заостаје значајно за бројем краишких Бошњака који су се у отприлике истом временском периоду налазили у српским „сабирним центрима“ Трнopolje и Кератерм у близини Приједора. Али, у овом случају, када су затвореници били Срби, то није привукло никакву пажњу међународне заједнице или њених политичких и медијских представника. Господин Тадеуш Мазовјецки није писао извештај Савету безбедности УН о утамниченим буквичким Србима који су преживели офанзиву на њихова мирна села; Sky News, CNN и остала западна средства јавног обавештавања нису приметили ситуацију у којој су се ти људи налазили, нити су бринули о њиховој судбини.

Један број људи ухваћен је исти или други дан након напада, а остатак се после вишедневног скривања због глади и иссрпљености морао предати војсци или су их накнадно пронашле муслманско-хрватске јединице које су патролирале данима кроз село, претраживале терен, те пљачкале и палиле српска имања. Највећи број заробљеника одведен је у сабирне центре у Горњи Рахић, Улице, Босанску Бијелу, Зовик и Боће. Према изјавама преживелих логораша, по доласку у сабирне центре цивилима су одузимани накит, новац и све друге вредности које су имали код себе.

Неки, као Јасминка Османовић, која је, у белим рукавицама, претресала заробљене Буквичане у Горњем Рахићу, имали су и разлоге за своје нецивилизовано понашање.

На питање, зашто узима новац од заробљеника, Јасминка је искрено одговорила: „То ћемо ми да купимо оружје, треба да вас побијемо.“ Из њеног угла, то је било потпуно разумно и практично објашњење.⁴³ Транспорт српског живља из Буквика до сабирних центара одвијао се у камионима са спуштеном церадом, тако да у већини случајева заробљеници нису могли видети у ком се правцу камиони крећу. Прва станица за већину Буквичана био је Горњи Рахић, односно двориште школе и дома, као и припадајући објекти. У самом дворишту започело је претресање, уз стандардно малтретирање и још горе батињање оних који су имали било какав предмет у цепу. Први дан за логораше није било оброка, као ни ћебади за спавање (већина је спавала на бетону) али батина свакако јесте било напретек. У малтретирању су се, по исказима сведока, посебно истицали Армин Јашаревић, Кадрија Авдић, Анђелко Јурковић, Јасминка Османовић, Омер Ч-

⁴² Изјава сведока Вујић Симе [стр. 222–226].

⁴³ Изјава сведока Пајић Руже [стр. 227–235].

ушевић, те извесни Галиб-Гале Хацић.⁴⁴ Када их је било, оброци су се састојали од једне танке кришке хлеба уз неколико кашика неког оброка, за који се није са сигурношћу могло утврдити шта је. У самој просторији са заробљеницима налазило се буре са водом за пиће, на једној страни, док је на другој била кофа за обављање физиолошких потреба, чешће него обично с обзиром на свеопшти страх и појаву пролива код заробљеника.

Спектар начина малтретирања кретао се од вербалних увреда до тешких сакаћења. Некима од заробљеника из „ослобођеног Буквика“⁴⁵ стављали су тромблоне у уста, као што је то чинио Мирсад Мехмедбashiћ, звани Жућо, друге су терали да сатима стоје у ћошку, због некаквог, само њима познатог, прекраја. Може се рећи да је постојао цео разрађен систем за мучење заробљених Срба. Заробљенике су ударали разним предметима: столицама, електричним кабловима, палицама, металним шипкама. Сакаћење тела било је скоро уобичајена појава, а сводило се на пробадање ушију или екстремитета оштром металним предметима, засецање ушију, вађење зуба клештима, забадање игала или ексера испод ноката, одсецање делова тела, гашење цигарета на телу, те вишеструке преломе костију екстремитета, ребара, носних костију и вилице. У другим логорима, као што је логор у селу Боће, заробљене Српкиње су силовали.

У Горњем Рахићу заробљена лица из окупираних села била су смештена у просторије дома, а одвођена су у оближњу школу на саслушање. Током самог хапшења сваки заробљеник је претресен, а пронађени новац, злато и друге ствари од вредности су одузети. Претресања је било и по доласку у логоре, за случај да је неко успео нешто да сакрије. Још један мусимански борац, Сенад Лишић из Горњег Рахића, иживљавао се над Србима. Њега је препознао Никола Бајић, којег је такође тукао наведени Лишић. Никола Бајић је затим са још неколико заробљеника 02. 10. 1992. премештен у Тузлу, у централни војни затвор, где су се за батине побринули Бајазит Селимовић из Братунца, Недим Мулалић из Сребренице и Дavor Ленђер из Живинице. Бајазит Селимовић је пуштао мусиманске војнике да улазе у ћелије са заробљеницима, а ови би у ћелијама ударали Србе колико им је било воља. Као и многим другим заробљеним Србима, и Николи Бајићу суђено је у Тузли, а пресуда је донета на дан православног Божића, 07. 01. 1993. године.

Мусимани су тешко могли наћи бољу прилику од највећег православног празника за изрицање бесмислених пресуда заснованих на још бесмисленијим оптужбама. Овако је исказан чврст и јасан став суда шта треба чинити Србима.

На том фарсичном процесу, поред преседавајућег суда, Мидхата Скендеровића,⁴⁶ додељене улоге одиграли су и Менсур Ђонлић, члан већа, Ха-

⁴⁴ Изјава сведока Николе Ристића [стр. 146–156].

⁴⁵ Израз који је користио Менсур Ђакић у својој изјави за медије нападачке коалиције.

⁴⁶ Данас адвокат у Градачцу и члан Регионалне адвокатске коморе у Тузли, http://www.advokatfbih.ba/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=34

лил Муратовић, Стјепан Бракић и Џазим Жилић, судије поротници, те Рајфа Капетановић, записничар.⁴⁷

Један део заробљеника завршио је у полицијској станици у Улицама, где су заробљени Срби, осим стандардног малтретирања, били одвођени и на принудни рад, који је подразумевао копање ровова, сечење шуме и сличне активности. По изјавама неких заробљеника у Улицама, Марко Шимић, командир полиције, те још једно лице са зеленом марамом око главе који је себе називао усташом,⁴⁸ истицали су се по својој сувости.

Пресуда Војног суда у Тузли против лица српске националности Николе Бајића, наведена у прилогу 2, донета је на Божић 07. 01. 1993. године.

Људе су изводили у просторију која је била намењена за батињање те су врло често ударали заробљенике све док се не би онесвестили од батина. Ову врсту тортуре преживео је Ђокан Марићић, који је у Улицама, заједно са сином, током боравка од неколико дана свакодневно добијао батине по више пута. Затим су их везане, комбијем којим је управљао Марко Шимић, превезли у Рахић. Током транспорта један од војника везане заробљенике непрестано је ударао палицом по глави. Марићић је провео три дана у Рахићу, након чега је био транспортован у Тузлу, и тамо осуђен, а затим после извесог времена проведеног у затвору размењен. Треба истаћи да је наведеном лицу речено да ће у Тузли бити осуђен. То значи да се ратном заробљенику јасно ставља до знања каква га судбина чека. Нама, који посматрамо процесе који су вођени против Срба у Тузли из ове перспективе, то говори да су одлуке „суда“ већ унапред донете те да су људи пре било каквог процеса већ практично били осуђени. У Тузли је већ била спремна група људи, на челу са председником „већа“, Мидхатом Скендровићем, која се одрекла професионалног морала те је прихватила извршење овог прљавог задатка. Проблематици у вези са војним судом у Тузли вратићемо се мало касније.

У наведеном логору у Рахићу, Галиб-Гале Хацић је и овај пут имао своју задату рулу. Изводио је заробљенике, терао их је да једу српску заставу, претио, те ударао, све до одласка заробљеника у Тузлу. Тешко је пронаћи неког сличног Галибу. Скоро све особе које су му биле надохват руке подргнуте су неком виду тортуре. Галиб је и током саслушавања заробљеника био врло опасан. На столу је држао ножеве и скалпеле те је у неколико наврата претио Србима да ће им одсећи прсте на рукама и ногама уколико не признају оно што је Галиб од њих тражио да изјаве.

У Горњем Рахићу ни психичке тортуре нису недостајале у лепези дисциплинских средстава. Да би пустили неког од затвореника да оде до тоалета који се налазио дијагонално, на другој страни игралишта, услов је понекад био да затвореник претрчи игралиште у одређеном кратком времену, а уколико то не учини, губио је могућност да користи тоалет. Такав вид тортуре је још тежи ако се зна да је примењиван на старије заробљенике. У другим случајевима, само питање затвореника да оде до тоалета,

⁴⁷ Прилог [стр. 236–238].

према изјавама сведока који су то преживели, покретало је гнев код стражара, што се претварало у малтретирање и неретко батине.⁴⁹

Један број Буквичана из логора у Рахићу премештен је у Зовик, где се налазило складиште ограђено жицом које је послужило за смештај заробљеника. Заробљенике су тамо дочекали у црним кошуљама и капама на којима је истакнуто слово „У“.⁵⁰ У Зовику, као и у Рахићу, малтретирања и батињања било је напретек, док се храна није превише разликовала од one у Рахићу, а често је није ни било. Заробљеници су спавали на бетону који је тек делимично, на неколико места, био прекривен сламом.

Не тако ретко били су приморани да обављају физиолошке потребе у просторији у којој су спавали тако да одлазак до импровизованог тоалета није био свакодневна привилегија за заробљенике. Други део заробљеника, углавном деце и жена, смештен је по напуштеним српским кућама у Зовику. У једној од тих кућа биле су 23 жене које су чували хрватски војници уз свакодневно псовање, вређање и претње да ће их побити.

Након заробљавања, те транспорта у логоре, раздвојене су жене од мушкараца. Већина жена које су из Буквика након 14. 09. 1992. године стигле у Горњи Рахић премештене су даље у логор Боће. Тамо су смештене у школу. У том периоду било је око 100 жена и нешто више од двадесеторо деце. За спавање је било намењено неколико уложака од кревета, а неки су били принуђени да спавају на поду. Уз недостатак хране и тоалета, боравак у школи у Боћи чинио се скоро неподношљив. За обављање физиолошких потреба служила је једна канта, коју су сви користили, с обзиром да других могућности није било. Иако се чини да од овога не може бити горе, из изјава преживелих овог логора види се да су мучења и злостављања отишла један корак даље. Заједно са осталим заробљеницима, у логору Боће била је седамнаестогодишња Стана Божић, која је непосредно по доласку и сексуално злостављана.

Прво вече по доласку у Боће извесна Фата је ушла у просторију и два пута изводила малолетну девојку. Ни сузе, ни страх ове малолетнице нису на Фату оставили посебан утисак. Фата је одвојила малолетно дете од мајке и предала извесном Драгану Мићановићу да би је овај сексуално злостављао. Уз претходне претње да ће је заклати, држао је нож на врату Стани. Недуго затим Фата је добила нови задатак. Стана је уз још неколико девојака одведена у оближњу кућу, где је злостављање настављено. Након тога девојке су враћене у школу где им је запрећено да о целом догађају не смеју причати или би се, у супротном, тортура сличне природе могла поновити.⁵¹ Други непосредни посматрачи окрутних поступака у логору Боће сведоче о доласку војника, често у пратњи женске особе, која је носећи лампу одабирала потенцијалне жртве за сексуално злостављање. Мајке су често ћебадима прекривале лица малолетним кћеркама (ноћу су заробље-

⁴⁸ Изјава сведока Ђокана Маричића [стр. 130–141].

⁴⁹ Изјава сведока Зорана Танића [стр. 239–247].

⁵⁰ Изјава сведока Лаза Стјепановића [стр. 248–256].

⁵¹ Изјава сведока Стане Божић [стр. 257–261].

ници били у мраку), како би их на тај начин сачувале од евентуалног уз-немирања. Понекад би се војници обраћали речима „свима ћемо ми вама да направимо по једног малог усташу!“ као што је претио извесни Тадија Хрват, добро познат Мухр Јокици, која је и сама била у логору Боће.⁵²

Овакве и сличне вербалне претње додатно су изазивале страх и онако преплашених и незаштићених жена које су биле препуштене на милост преступницима лишеним свих моралних обзира. И друге жене у логору Боће пролазиле су кроз сличне видове мучења. Ковиљка Башић је сведок тих дешавања.

Неколико дана по доласку у логор Боће, у просторију у којој је била смештена са двоје малолетне деце дошао је хрватски војник и на силу је извео напоље. У ходнику, уз претње, наредио јој је да легне на тло.

Други војник је пришао и почeo да скида одећу несрећној жени стављајући јој цев од пиштола у уста. Након првог Ковиљку је силовао и други војник. Силоватељи су запретили жртви да мора да држи језик за зубима или у супротном би могла бити подвргнута далеко већој тортури.⁵³

Друге жртве муслиманско-хрватских логора одвођене су на принудни рад. Мушкица су терани да копају ровове или да раде друге тешке послове. Осим тешког физичког рада, трпели су и малтретирање које је подразумевало најразноврсније псовке те физичко злостављање. Неки од зарабљеника током копања ровова смртно су страдали, као што се то додатило Драгану Драгићевићу и Луки Драгићевићу из села Буковац. За разлику од мушкица, жене су углавном одвођене на принудни рад у пољима.

Логори за Буквичане

1. Логор у основној школи у Горњем Рахићу од септембра 1992. до марта 1993. године

Као што је већ наведено, у овај логор су довођени Срби, углавном цивили, са подручја месне заједнице Буквик и других села брчанске општине.

Следи делимичан списак лица која су учествовала у малтретирању и мучењу цивила у логору Горњи Рахић.

1. Калић Нијаз, стажар у логору у Г. Рахићу, припадник Зелених беретки. Радио на ваги за мерење стоке на сточној пијаци у Брчком, познат под надимком Говедар.

2. Османовић Јасминка. Пре рата радила у СУП-у у Брчком.

3. Лишић Самир, отац Сеад, мајка Багајета Хоџић, рођен 28. 09. 1973. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске Посавине.

⁵² Изјава сведока Јокице Мухр [стр. 262–265].

⁵³ Изјава сведока Ковиљке Башић [стр. 266–268].

4. Ибрахимовић Нуфик, звани Нуфко, од оца Адема и мајке Кокане Алић, рођен 20. 10. 1964. године у месту Прибидоли, општина Сребреница. Пре рата радио као полицијац у станици полиције Брчко, припадник 108. Брчанске бригаде ХВО Босанске Посавине

5. Пељто Менсур, звани Џар, од оца Нециба и мајке Емине Ђосић, рођен 27. 03. 1967. године у Брчком.

6. Суљић Дамир, звани Макија, од оца Смајила и мајке Захиде Фазлић, рођен 01. 12. 1967. године у Брчком. Припадник 108. Брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

7. Салијевић Нермин, звани „Гумени“, од оца Фериза и мајке Зарифе Бајрамовић, рођен 24. 11. 1969. године у Брчком. Члан кризног штаба у Горњем Рахићу.

8. Авдић Кадрија, од оца Алије и мајке Халиме Смајић, рођен 23. 09. 1953. у Ратковићима.

9. Билић Винко, звани „Били“, од оца Јозе и мајке Данице Јурић, рођен 29. 10. 1965. године у Дубравама.

10. Јашаревић Сенад, од оца Теуфика, рођен 21. 09. 1960. године.

11. Матузовић Владо, из Живинице, стар око 25 година.

12. Османовић Осман, звани „Осмо“, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 14. 03. 1960. године у Брчком.

13. Османовић Ферхат, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 16. 04. 1954. године у Брчком.

14. Татаревић Армин, од оца Сафета и мајке Азре, рођен 19. 02. 1967. године у Брчком.

15. Татаревић Асмир, од оца Мевлудина и мајке Захиде Фазлић, рођен 14. 06. 1964. године у Брчком.

16. Фазловић Новалија, од оца Муше и мајке Емине Мехић, рођен 01. 01. 1948. године у Исламовцу.

17. Фазловић Ферид, од оца Муше и мајке Емине Мехић, рођен 05. 05. 1954. године у Исламовцу.

2. Други логор у Горњем Рахићу у коме су се налазили Срби из Буквика смештен у месном дому Г. Рахић

У овом логору главну реч, када је малтретирање Срба у питању, водио је Галиб Хаџић, звани Гале, од оца Химзе и мајке Сафије Пашалић, рођен 21. 11. 1947. године у Брчком. Пре рата био је инспектор СУП-а у Брчком. Члан кризног штаба у Г. Рахићу.

3. Трећи логор у Горњем Рахићу на месту складишта грађевинског материјала

Осумњичени починиоци кривичних дела против цивилног становништва у овом логору:

1. Хамидовић Аднан, од оца Хусније и мајке Мујесире Муминовић, рођен 28. 10. 1968. године. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

2. Лишић Самир, од оца Сеада и мајке Багајете Хоџић, рођен 28. 09. 1973. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

3. Суљић Дамир, звани „Макија“, од оца Смајила и мајке Захиде Фазлић, рођен 01. 12. 1967. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

4. Зечевић Марин, од оца Мирка и мајке Руже Јосић, рођен 02. 02. 1944. године у Горњем Зовику, један од комandanата батаљона 108. брчанске бригаде Армије БиХ.

5. Зечевић Нико, из Горњег Зовика

4. Логор Расадник у Горњем Рахићу (просторије и коморе за дозревање воћа)

1. Хацић Галиб, звани „Гале“, од оца Химзе и мајке Сафије Пашалић, рођен 21. 11. 1947 године у Брчком. Пре рата био инспектор СУП-а у Брчком. Члан кризног штаба у Г. Рахићу.

2. Лица под надимцима Шок, Кобра и Сова, стражари, припадници ХВО-а.

3. Фазлић Мухамед, пре рата полицајац у Брчком.

4. Татаревић Асмир, од оца Мевлудина и мајке Захиде Фазлић, рођен 14. 06. 1964. године у Брчком. Пре рата радио у луци у Брчком.

5. Османовић Осман, звани Осмо, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 14. 03. 1960. године у Брчком. Пре рата радио као инспектор за сузбијање привредног криминала, члан кризног штаба у Горњем Рахићу.

6. Османовић Ферхат, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 16. 04. 1960. године у Брчком, члан кризног штаба у Горњем Рахићу.

7. Зазловић Ферид, од оца Муше и мајке Емине Мекић, рођен 05. 05. 1954. године у Исламовцу. Пре рата на функцији шефа Деташмана Службе државне безбедности у Брчком. Припадник војне команде 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине.

8. Пељто Менсур, Мехмедбashiћ Мирад, Илија Келава, личне појединости непознате.

9. Пељто Менсур, звани „Цар“, од оца Неџиба и мајке Емине Ђосић, рођен 27. 03. 1967. године у Брчком.

10. Лишић Мирад, од оца Мексуда и мајке Разе Чанић, рођен 02. 04. 1966. године у Брчком.

11. Суљић Дамир, звани „Макија“, од оца Смајила и мајке Захиде Фазлић, рођен 01. 12. 1967. године у Брчком. Члан кризног штаба у Г. Рахићу, припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине.

12. Билић Винко, звани „Били“, од оца Јозе и мајке Данице Јурић, рођен 29. 10. 1965. године у Дубравама. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

5. Логор у основној школи у селу Улице од јуна 1992. до почетка 1993. године

Лица која су осумњичена за кривична дела против цивилног становништва:

1. Шимић Марко, од оца Блажа, из села Уловића. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине, командир војне полиције у Улицама, старешина логора.
2. „Чађо“, Хрват из Славонског Брода, припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине, стражар.
3. „Браџо“, Муслиман из Републике Хрватске, припадних 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине, стражар.
4. Ивељић Антун, звани „Анто“ и „Посавац“, од оца Серафина, рођен 03. 05. 1965. године у Горицама.
5. Ковачевић Туња, звани „Кунди“, од оца Нике, рођен 8. 09. 1965. године у Марковић Польју.
6. Лучић Иво, од оца Илије и мајке Кате Босанкић, рођен 11. 07. 1953. године у Витановићима.
7. Лучић Стјепан, од оца Илије и мајке Кате Босанкић, рођен 18. 11. 1966. године у Витановићима.
8. Парић Данијел, рођен 1972. године у Горицама.

6. Логор у основној школи Боће, септембар-октобар 1992. године

Лица која су осумњичена за кривична дела против цивилног становништва:

1. Фата, пре рата радила као конобарица у Боћу у кафани „Тромеђа“, организовала силовања у Боћу.

7. Логор у напуштеним српским кућама у Горњем Зовику, септембар–октобар 1992. године

У кућама су углавном биле заточене жене и старије становништво. Највећи број жена, њих 23, смештене су у једну кућу где су их чували хрватски војници, који су их свакодневно псовали, вређали те претили да ће их побити.

Осумњичени за кривична дела против цивилног становништва у овом логору су:

1. Османовић Јасминка, пре рата радила у СУП-у у Брчком.
2. Припадници 108. брчанске бригаде Армије БиХ који су обављали задатке у логору у разним својствима.

8. Логор у складишту грађевинског материјала у Горњем Зовику, септембар–новембар 1992. године

Овај логор био је смештен у хрватском селу Зовик, иначе простор се користио као складиште грађевинског материјала и био је ограђен бодљицавом жицом.

Осумњичени починиоци кривичних дела против цивилног становништва су припадници 108. брчанске бригаде Армије БиХ.

УНИШТАВАЊЕ ИМОВИНЕ

Непосредно после напада муслиманско-хрватских снага на Буквик део цивила је убијен, а остатак је завршио у логорима. Материјална добра током самог напада нису у већој мери уништавана, већ су углавном паљени сено те помоћни објекти и понека кућа. Разлог за „чување“ српске имовине не лежи у доброј вољи комшија Муслимана и Хрвата, него у смишљеном и пла-нираном пљачкању које је требало да уследи након протеривања српског живља. Наиме, тек други дан после извршеног напада започела је детаљна пљачка која се прво односила на покретну имовину као што су трактори, аутомобили, пољопривредне машине, и слично, да би затим на ред дошли електрични уређаји и намештај. Муслимани и Хрвати су били толико педантни у пљачкању да нису пропустили прилику да скину лустере и почу-пају радијаторе из зидова. С обзиром на то да испражњене куће и голе зидове нису могли понети са собом након темељне пљачке, те одношења свих могућих покретних добара, предузели су паљење српских кућа. Па-љење је испунило неколико циљева:

- први, спровођење планираног етничког чишћења те спречавање по-вратка Срба на њихова огњишта;
- други, задовољавање порива за уништавањем српске имовине;
- трећи, прикривање трагова обављеног пљачкања.

Осим пљачкања кућа, одвезена је и сва стока пронађена у селу. Један део послужио је за исхрану муслиманско-хрватске војске, а остатак је завршио на трпезама оранизатора напада. Нису се ни Мусимани ни Хрвати превише скривали током пљачке, о чему сведочи чињеница да су пљачкали углавном по дану. Буквик је за њих представљао одређен вид ратног плена. Дошли су, становништво које су затекли у кућама су побили, остатак су одвели у логоре. Дошли, побили, одвели. То је било *veni, vidi, vici* ове тријумфалне кампање. Заробљена добра, по њиховим конвецијама ратовања, припала су њима.

Да су напад и пљачка која је уследила након тога били брижљиво испланирани, говоре изјаве очевидаца ових злочина.⁵⁴ Једна група мусилиманско-хрватске војске сакупљала је само храну, друга само намештај, трећа је одвозила стоку, што је указивало да је свако унапред добио задатак шта треба да ради и који део имовине да пљачка.

У пљачкању и паљењу српске имовине посебно су се истакли: Петар Босанкић, Лука Јакић, Мато Парић, Менсур Ђакић, Здравко Радошевић, Вјекослав Чарапић, Блажко Џинић, Нуфик Ибрахимовић, Јунуз Имамовић, Шефекет Лубиновић, Зехеријах Осмић, Факрудин Осмић, звани „Чарли“, Шефик

⁵⁴ Изјава сведока Панте Ђукића [стр. 95–103].

Памукчић, Садик Пезеровић, Нурија Сарајчић, Дамир Суљић, звани „Макија“, Нурија Турсуновић, Зијад Турсуновић, Садо Хацић и Синан Хацић.

Колико су били детаљни у пљачкању, исто су толико труда уложили и након пљачке када су уништили и до темеља спалили 95 одсто кућа у Буквiku и осталим окупираним селима буквичке месне заједнице. Порука је више него јасно упућена Србима: да нису добро дошли на земљи својих предака и да она треба да припадне скројевићима који су након Другог светског рата насељени из разних делова бивше државе, а понајвише их је дошло из реда неправославног становништва Црне Горе и Рашке области из Србије.

Од 637 кућа у буквичкој регији до темеља је уништена 442 кућа, док је на осталим остало свега по неколико зидова тако да без детаљне санације не би могле бити усвољиве.

Табела 1: Списак уништених српских кућа по селима према Извештају месне заједнице Буквик, 2004.

Назив села	Број потпуно уништених кућа — до темеља	Број кућа које су претрпеле знатна оштећења
Горњи Буквик	110	61
Доњи Буквик	74	39
Вујичићи	60	17
Ђигуре	8	7
Лукавац	44	31
Гајеви	44	23
Г. Витановићи	23	9
Буковац	79	8
Укупно	442	195

Списак уништених кућа по домаћинствима налази се у прилогу [стр. 309–326].

Већина становника која се вратила у село након неколико година изгнанства затекла је само рушевине. Осим кућа, уништени су скоро сви помоћни објекти, што је отежавало повратак становништва јер за складиштење жита, као и за гађење стоке — једним од битних извора прихода — за ово становништво више није било услова. Процес обнове и реституције није ни до данас завршен, мада известан број кућа јесте поправљен, док се део становништва вратио. Потребно је још много средстава и улагања у овај крај да би се стање вратило на предратни ниво.

Нападом на Буквик нису само уништена материјална добра у власништву становништва; слична судбина задесила је и Српску православну цркву. У том периоду свештеник је био Миливоје Ненић који је своју свету дужност обављао у Бијелој и Буквику, и чије сведочење говори о проблемима и тешкоћама са којима се тада сусрела Српска православна црква.⁵⁵

Међуљудски односи су били до те мере поремећени да се осиноност и бахатост појединих истакнутих чланова муслиманске војске, какав је био Мирсад Ђапо, могла уочити на сваком кораку. Од српског свештеника се тражило да клекне испред наведеног Ђапе да би овај размислио о размени осамдесетогодишњег старца. Претње су биле саставни део разговора. Говорећи о размени цивила и војника, Ђапо се обратио следећим речима: „Шта ће вам они у Брчком када ћемо ми свакако за који дан доћи у Брчко, а ви ћете морати преко Дрине“.

Са речи муслиманска-хрватске снаге брзо су прешле на дела. Запалили су обе цркве у којима је служио свештеник Миливоје Ненић, и не само да су цркве биле запаљене него су и опљачкане. Мноштво вредних књига и списа је однето. До данас ништа од тога није враћено Српској православној цркви, па чак се и не зна где се ти документи налазе. Након спаљивања цркве, преостали темељи послужили су за исписивање муслиманских обележја. Осим скрнављења цркве, и гробље у Буквику претрпело је оштећења као и друге цркве на територији брчанске општине под контролом муслиманско-хрватских снага. Све оне доживеле су сличну судбину: биле су оскрнављене и девастиране.

Иако је лов на одбегле Србе по буквичким шумама у данима након напада настављен, у околним муслиманско-хрватским селима било је времена и да се прослави заузимање Буквика. Хрвати су у селу Улице за ту прилику обукли елегантне црне кошуље и беретке са истакнутим словом „У“. Било је јасно да су матуру претходних дана положили у Буквику и да је дошло време да се, уз адекватну церемонију и пуну трпезу, такав успех прослави.⁵⁶

⁵⁵ Изјава сведока Миливоја Ненића [стр. 269–272].

⁵⁶ Изјава сведока Ђока Мајданчевића [стр. 273–278].

ЗАТВОР И СУЂЕЊА ПРЕД ВОЈНИМ СУДОМ У ТУЗЛИ

Након хватања житеља Буквика и њиховог одвођења у логоре Зовик, Бијела, Г. Рахић, Улице и друге уследила је следећа фаза, која је подразумевала пут у Тузлу и судску фарсу која је тамо била уприличена. Све муке преживљене у наведеним логорима не могу се упоредити са тортуром у Тузли. До Тузле заробљеници су пребачени у камионима, а затим смештени у ћелије. У ћелијама се, по исказима сведока, налазило по неколико војничких кревета прекривених углавном крвљу, што је указивало на претходне тортуре. У ћелијама је било од пет до осам људи, са изузетком неколико ћелија где се налазило и по дадесет људи. За неке заробљенике није било кревета, што и није била нека новина, јер већина је дошла из других логора где су такође спавали на бетону. У Тузли је започео нови серијал испитивања која су често трајала и по неколико сати. Осим песница и палица постојале су и друге, углавном дрвене справе наменски смишљене за батињање Срба. Батињања су трајала док се жртва не онесвести, а онда су је поливали водом, па опет батињали, и тако неколико пута дневно. Неке од жртава, као Ђокан Маричић, провеле су у тузланском судском казамату више од шест месеци. Да цинизам буде већи, Срби који су доведени у Тузлу суочили су се са још једним проблемом. Након свакодневних испитивања, малтретирања, пребијања и изгладњивања, уследила је нова тузланска сага у виду извођења пред Војни суд. Одлазак у судницу лично је на кошмар често гори од самог батињања у затвору. Једина корисна околност за оптужене било је то што су монтирани процеси трајали кратко. Ефикасност суда у доношењу драконских казни била је феноменална. Тешко је замислити суд који у ратним условима ради са таквом ефикасношћу и где процеси почињу и завршавају се у оквиру два месеца.

На тузланском судилишту изједначен је појам оптужени и осуђени. Бити оптужен практично је значило бити осуђен. Сведоци су већ били присутни кад год је то неопходно и представа је изнова могла да почне. Истини за вольу, оптужени су имали право да се изјасне о кривици, па се стога могла и њихова реч чути у судници, колико год то вредело.

У појединим случајевима било је и милости, тако да је горе поменутом г. Маричићу веће увиђавно смањило казну са тринест на једанаест година затвора. Читајући пресуде стиче се утисак да су казне насумице одређиване у неком распону од осам до петнаест година затвора како би наивни посматрач ових трагикомичних процеса стекао утисак да су судије у сваком предмету посебно и на основу предочених доказа савесно сагледавали све чињенице и правилно одмеравали висину казне. Али не, тај варљиви утисак само је покриће за фарсу која се одигравала пред судом у Тузли, а чији су главни актери били наведене судије, на челу са „председавајућим“, данашњим адвокатом из Градачца, Мидхатом Скендерићем. За суд у Тузли сами оп-

тужени као индивидуе нису имали велики значај. Циљ је био другачије природе. Требало је пронаћи оправдање за убијање и прогон српског живља. Једноставно решење те загонетке, како наизглед прописно оптужити и осудити жртве, што би усput омогућило и скидање кривице са Армије БиХ, било је хапшење и суђење Србима за наводну побуну против „легалне“ државе, Републике Босне и Херцеговине.

На срећу буквичких заробљеника, после неколико месеци одслужене казне, већина су били размењени. Потпуно је друго питање правног поретка под којим су се ове судске фарсе одвијале и срамних пресуда које су уследиле. Да ови процеси нису имали консеквенце по животе особа против којих су били вођени, то би представљало поругу начелима права, а људи који су те процесе водили свакако да су заслужили статус парија у својој професији. Писани трагови, са њиховим именима на званичној документацији, остаће да послуже на част, како њима, тако и држави коју су у том тренутку заступали и власти чије су замисли спроводили у дело.

Још су циничнија образложења тих пресуда где се усвајају тачке из оптужнице којима се оптужени терете за кршење закона. Тешко је пове-ровати да некога коме сте убили породицу, спалили кућу и кога сте проради са огњишта сада стављате на оптуженичку клупу и судите му што је покушао да спасе своје огњиште и животе чланова своје породице „побуном“ против државе чији оружани органи су га практично ставили ван закона. Судите му што се упротивио када сте ставили нож под врат његовом детету, што је протестовао када сте му опљачкали а затим запалили кућу, када сте гранатирали а затим спалили његову цркву; судите му што је остао миран када сте га хапсили и одвели у логор; судите му јер сте одлучили да отмете будућност и њему и његовој породици.

Они поколь, прогон, рушење називају — ослобођењем. Од кога су 108. брчанска бригада и остale војне формације из коалиције којој је та јединица припадала ослобађале Буквик, када је у њему живело искључиво српско становништво? Класично етничко чишћење покушава се оправдати монтираним судским пресудама.

Да не би нарушио правни поредак, суд је по службеној дужности опту-женима доделио и адвокате, који су се суду обраћали ретко и у две до три реченице.⁵⁷ Додељени адвокат обратио би се суду са апелом да је клијент ожењен или да има децу и с молбом да то узме као олакшавајућу околност при доношењу пресуде. У том тренутку нико није знао да ли ће молба бити услишена нити да ли су припадници народа из кога долази Мидхат Скендеровић⁵⁸ већ ликвидирали жену и децу оптуженог. У више случајева адвокат се уопште није обраћао суду, мада би са становишта оптуженог можда било пожељно да је то макар и на чисто формални начин учинио, с обзиром на то да је све време у судници био и затворски чувар који је подробно слушао сваку реч. Уколико би оптужени сам изнео неки приговор суду или

⁵⁷ Изјава сведока Борислава Пиперца [стр. 157–170].

⁵⁸ Председник судског већа које је о судбини заробљеника одлучивало у Тузли.

покушао да нешто каже у своју одбрану, добио би батине по повратку у затвор. Имајући у виду начин на који су процеси били вођени, јасно је да ништа није могло утицати на већ припремљене пресуде. Стога је било најпаметније држати језик за зубима, и тако бар покушати избећи теже батине по повратку у затвор.

Много пута те батине је ипак било тешко избећи. По изјавама сведока који су прошли овај процес, уколико вас по повратку са суђења није препукао чувар, учинили би то други затвореници. С обзиром на то да се радило о затвору у коме је почетком рата боравило много криминалаца и убица, повода за насиље није недостајало. Током ноћи дешавало се да пијани чувари отворе ћелије у којима су били заробљеници из Буквика и на тај начин омогуће предратним криминалцима да сав свој бес искале на придошлицима доведеним по сасвим другој основи. Батињање би трајало док се ситеције не уморе, а после батињања следило је гладовање и тако је било скоро све време боравка у затвору. У међувремену, Црвени крст је обавио попис затвореника, што је барем значило да убиства у затвору ипак неће бити. Повремено, затвореници су одвођени на принудни рад, углавном у регион Пожарнице на Мајевици, ради копања ровова. Током тих активности били су изложени отвореној ватри, и чак би се могло закључити да одговорни са муслиманске стране не би превише туговали уколико би неки од заробљеника током копања ровова страдао. Копање је обављано под нехуманим околностима, и поред тога што су били изложени опасности од ватреног оружја, у касним јесењим и зимским месецима заробљеници су радили боси. И поред обуће и одеће која је постојала у затвору, по одлуци Владе Матузовића заробљеници су ишли на принудан рад босоноги и оскудно одевени. По повратку у затвор, уместо оброком, типично вече се завршавало батињањем. Кроз ћелије се чуло стењање и одзывањали су крици скоро претучених заробљеника, или оних који су чекали свој ред да буду претучени. Неки од њих су након батина повраћали или искашљавали крвав садржај. Чак и када су кукали над сопственом судбином, морали су бити тихи да не би изазвали гнев пијаних стражара, који су скоро увек били расположени да психички или физички малтретирају заробљенике. Буквички окупатори, како су називали становнике који су до напада мирно живели у својим селима, морали су платити цену непокоравања Армији БиХ.⁵⁹

По закључцима суда и његовог преседавајућег, заробљеници су се огрешили и о закон, и то о одредбу члана 119 Кривичног закона СФРЈ, која се односи на кривично дело службе у непријатељској војсци. Одбрана свога огњишта од оружаног напада муслиманско-хрватских војних формација, по мишљењу судије и председника тузланског суда Мидхата Скендеровића, није се могло подвести под било какав други параграф, осим како је наведено: „служба у непријатељској војсци“.

Даље, као кључна околност у образложењу многих пресуда стоји да се оптужени, између осталог, терети да је задужио аутоматску пушку и му-

⁵⁹ Изјава сведока Ђоке Мајданчевића [стр. 273–278].

ницију, као што се види из пресуде Илији Бачићу, једном од осуђених пред војним судом у Тузли. По мишљењу судија овог суда, наведени је извршио кривично дело најозбиљније природе тиме што је, у очекивању оружаног напада на своје огњиште, задужио пушку и муницију. Иако је у тренутку доношења пресуде било јасно да су снаге цивилне заштите које су деловале у селу имале на располагању само неколико пушака и незнатну количину муниције, и мада је напад добро наоружане муслиманско-хрватске војске био потпомогнут артиљеријском подршком у трајању од неколико сати, што указује на убедљиву несразмеру и да се Буквичани фактички нису имали чиме бранити, суд је ипак стао на становиште да је сваки покушај одбране по дефиницији представљао — кривично дело.⁶⁰

Све наведено, међутим, није било доволно да утиче на садржај претходно донетих судских одлука. Да су се судије водиле елементарном логиком, било би им јасно да су муслиманско-хрватске снаге практично ушетале у Буквик и да могућност озбиљног отпора „побуњеничким снагама“ није ни постојала. Чак и да је Буквичана било знатно више, скоро голоруки они не би успели зауставити напад на своје село.

Очигледно је да су војнополитичке структуре у тадашњој Босни и Херцеговини врло тесно сарађивале између себе, почевши од обичних војника и њихових непосредних командира који су палили села и убијали цивиле, па преко комandanта који су организовали напад, све до судских егзекутора чији је циљ био да својим пресудама прикрију стварни ток догађаја и оправдају стварне починице злочина, као и сам напад на српска села. Испоставиће се касније да је оваква врста замене теза била стандардна појава у даљем току рата.

Као председавајући суда, Мидхат Скендеровић је у више наврата покушавао наговорити оптужене да признају дела за која су тврдили да за њих нису ни чули. Било да се оптужени усротивио или прихватио наводе из оптужнице, епилог је увек био исти. У том погледу за Мидхата Скендеровића није било дилеме како треба поступати према заробљеним лицима српске националности.

Циљ ових пресуда био је да се Срби представе као побуњеници против наводне државе Републике БиХ, упркос чињеници да нико од осуђених није напуштао територију свога села, нити је предузимао било какве активне радње против наведене самопрокламоване државе. Напротив, није та „држава“ била угрожена од њих, већ је она предузимањем оружаног напада на њихова станишта угрозила њих и њихове породице. Разноликост у дужини казни, што је у конкретном случају било лишено сваког правног смисла, пошто су сви оптужени били терећени у вези са истим околностима, требало је да пресудама пружи привид професионалног и моралног легитимитета, те да наведе на закључак да су казне биле брижљиво одмерене и све околности узете у обзир, односно да за све није иста крвица, иако се фактички сви

⁶⁰ Пресуда Војног суда у Тузли против лица српске националности Илије Бачића и Ђока Мајданчевића [стр. 279–281].

терете за исти деликт — служење у непријатељској војсци. Стога нема никакве дилеме да висина казне није зависила од кривице, јер стварне кривице није ни било, а казне су произвољно доношene у висини која је насумично одабирана за сваког од оптужених. Овоме у прилог говори и брзина којом су пресуде донете, а процеси завршени. Из једног од наведених случајева,⁶¹ у пресуди против Ђоке Мајданчевића и Илије Бачића, јасно се види да су оптужени доведени у затвор 12. 11. 1992. године. Целокупан процес, дакле претпретресни поступак и само суђење, трајао је нешто више од месец дана. Пресуда је била уручена оптуженима већ у децембру 1992. године. Таквом ефикасношћу може да се похвали ретко који суд на свету. Једини који би се до извесне мере могао такмичити са Војним судом у Тузли из 1992. године је садашњи Државни суд БиХ у Сарајеву, који плени својом брзином и ефикасношћу и који је до данас Србима изрекао казне у укупној дужини од 1170 година.

Да се у Тузли водило рачуна о „људским правима“ говори и подatak да је месец дана проведених у затвору пре пресуде уредно рачунато у изречену деценијску казну. Јасно је да се дојучерашњим комшијама и суграђанима морало „помоћи“ на сваки начин, укључујући примену праксе која у највећој мери ублажава оштрину изречене казне, и веће Војног суда у Тузли, на челу са судијом Мидхатом Скендеровићем, није пропустило да то учини. С друге стране, против „правде“ се није могло ићи, па су зато оптужени ипак морали бити позвани на одговорност што су узели пушку и стали испред своје куће у намери да спрече оружане нападаче који су представљали легалну власт — да је запале.

С обзиром да ове пресуде имају историјски значај у односима жртве и тлачитеља, ред је да опет истакнемо учеснике.

Председник већа — Мидхат Скендеровић, судија

Члан већа — Менсур Ђонлић, судија

Судије поротници — Садила Бајрић, Џевад Бајрамовић, Адмир Суљић,⁶² Стјепан Бракић, Халил Муратовић и Ђазим Жилић

Записничар — Капетановић Рајфа

Да рекапитулирамо.

Прво су српска села у буквичкој регији била блокирана и налазила су се окружена бројним барикадама које су око њих поставиле муслиманско-хрватске снаге од почетка маја до средине септембра. Након тога уследио је напад, прво на Буковац 11. 09. 1992. а затим 14. 09. 1992. године и на остала села Буквичке регије. Следећи корак био је похватати одбегло становништво које током напада није побијено, и успут опљачкати па затим попалити њихове куће. Похватано становништво одвести у логоре, Г. Рахић, Бијела, Улице, Боће и сл. Након тога део заробљеника транспортовати у затвор у Тузлу како би се „пресудама“ обезбедило привидно правно по-

⁶¹ Прилог [стр. 279–281].

⁶² Данас лекар у тузланској регији, <http://www.bhstring.net/tuzlauslikama/tuzlarije/viewnewnews.php?id=42588>

криће за извршени напад на мирно становништво. У затвору дозволити предратним криминалцима и убицама, који су већ били на издржавању казне, да се иживљавају над изгладнелим и иссрпљеним заробљеницима. На крају, монтирати суђење пред Војним судом. За бошњачку власт то су били превентивни механизми скројени у намери да се бошњачки интереси и злочини које је починила АБиХ прикрију. Војни суд је био један од кључних инструмената путем којег су спроводили своје замисли.

Нажалост, у правосудном систему БиХ мало тога се променило од тада до данас. Превентивна суђења у сврху добијања политичких поена и обезбеђивања неких националних и виших интереса и данас су присутна, пре свега у Суду БиХ у Сарајеву. Није ту битан конкретан појединач, нити је његова кривица релевантан фактор у одмеравању казне. Битни су „пројекти“ који морају бити спроведени у дело, а оптужени, као и цео судски апарат, подређени су априори наметнутом циљу. Писац ових редова је у два наврата, у својству вештака медицинске струке, сведочио пред судом БиХ у Сарајеву и подробно је упознат са тим процесима и пројектима који се данас тамо воде.

РАД ТУЖИЛАШТВА ДИСТРИКТА БРЧКО

У претходном поглављу, које се односило на Војни суд у Тузли, видели смо којом су брзином доношene пресуде против Срба. Данас такође веома брзо напредују процеси који се пред судом БиХ у Сарајеву воде против српских оптуженика. Не треба бити нарочито оштроуман да би се уочиле сличности и у раду тужилаштва у Брчком. Али, постоје и упадљиви контрасти. Зато је логично поставити питање: шта ради суд у Брчком? Односно, колико је до сада подигнуто оптужнице за злочине над Србима у Буквику и околним насељима која су била нападнута у септембру 1992? Колико имамо правоснажних пресуда против извршилаца ових кривичних дела непуних ддвадесет година од тих догађаја? Одговор је једноставан: ниједну. Сувише је дубока фиока у коју су смештени докази против починилаца етничког чишћења и убијања цивила у Буквику да би тужилаштво Дистрикта Брчко озбиљно пришло решавању тог проблема. Отварање досијеа Буквик баџа сасвим друго светло на дешавања у Посавини током рата, што, судећи по досадашњем раду тужилаштва и судова, многима не одговара.

Да би се шире јавност упознала са радом тужилаштва, потребно је навести неколико карактеристичних примера. Таквих примера има много, али и даље стоји да је међу доносиоцима одлука на свим нивоима упадљиво одсуство мотива или било каквог интереса да се злочин почињен над Србима у Буквику и околним селима правосудно докаже. Уколико би се и покренуо неки поступак, досадашња пракса је показала да се почињени злочини рутински релативизују тако што се оптуженом стављају на терет маргинални деликти. Поређења ради, то је исто као да приликом пљачке убијете продавца, а онда будете процесуирани само за пљачку, али не и за убиство. Ако је правосуђу Дистрикта Брчко ментор било Тужилаштво у Хагу, онда је оно сигурно положило испит.

Пример овакавог понашања може се видети на предмету који је вођен против Менсуре Ђакића. Наведено лице — већ више пута помињано у овој монографији — било је командант Првог батаљона 108. брчанске бригаде, што у својој изјави и не негира.

Приликом напада ових формација на мештане Буквика и околине, у месту Витановићи погинуло је пет припадника из састава Првог батаљона, док су два припадника рањена. У овом сукобу погинуо је и Ферхат Питњаковић, заменик команданта Првог батаљона, након чега даље извођење борбеног задатка преузима командант Првог батаљона Менсур Ђакић.

Менсур Ђакић Првим батаљоном није само командовао него је и лично узео учешће у војној операцији, што потврђују снимци његовог уласка у Буквик.

Након напада један број преживелих Буквичана, на основу својих не-посредних увида, дао је изјаве о активностима које је наведено лице преду-

зимало током напада. По тврђама тих лица, Менсур Ђакић се у неколико наврата хвалио да је убијао српске рањенике и цивиле.

Кренимо редом.

Непосредно после напада на село Доњи Буквик, у кући Чеде Пајића била је смештена привремена амбуланта. Као лекар, бригу о рањеним и болесним преузео је др Милан Пурић. Током напада 14. 09. 2011. рањена су три лица која су задржана у амбуланти: Влајко Пурић, Саво Веселиновић и Живан Радић. Након напада др Милан Пурић је заробљен и одведен у Улице где је, противно одредбама Женевске конвенције, био присиљен да ради у санитетској служби снага које су га заробиле. Током боравка у Улицама Менсур Ђакић га је питао о рањеницима у Буквику, те је током разговора рекао: „Ја сам побио она три рањена пса!“ Након тога је додао: „Ја сам убио и Јанка Маричића, затекао сам га у дворишту испред куће и рекао ми је да хоће да ми покаже пушку како би се увјерио да из ње није пуцано, односно да није никог нишанио, нити убио.“ На то му је Ђакић, према сопственим речима, одговорио: „Ниси пуцао, али јеси СДС“, па је убио и Јанка Маричића.

Другом приликом, током боравка у Улицама, др Пурић је чуо разговор између Менсуре Ђакића и присутних војника, када је Менсур изјавио: „Није спортски, али ја сам их убио“, а из контекста је било јасно да се то односи на рањенике који су били смештени у импровизованој амбуланти у кући Чеде Пајића.

У изјави коју је у децембру 1993. године Радослав Баћић дао истражном судији Основног суда у Брчком, ово лице, између осталог, наводи:

„Лично сам у Буквику 14. и 15. 09. 1992. године препознао људе који су палили и убијали, а то су Ђакић Менсур из Брчког, који је бивши трговац а радио је у Комбинату, затим једног званог 'Лубина,' затим сам препознао Јунзу возача који је радио у 'Босанки', такође из Брке, затим аутопревозника Памукчића, такође из Брке.“⁶³

Еклатантнији пример правне недодирљивости тешко је замислiti. Менсур Ђакић не само да није скривао почињена дела него се њима јавно хвалио, чиме је уједно и застрашивао. Док је боравио у логору у Рахићу, рођак убијеног Јанка Маричића, Ђокан Маричић, сусрео се са Менсуром два пута. Том приликом Менсур му се обратио и рекао да ће завршити као и његов рођак кога је, како је том приликом Менсур навео, лично убио. Даље, исто лице пружа још један важан податак о Ђакићевом деловању, те наводи: „Менсур ми је рекао у Рахићу у затвору да је преузео руководство јединицом и када је кренуо из Витановића рекао је, 'Аллаху екбер, убијајте где год кога стигнете јер ми је погинуо најбољи борац чете'“.⁶³

И док се по свим до сада прикупљеним подацима убиство Јанка Маричића директно доводи у везу са Менсуром Ђакићем, убиство рањеника за које се Ђакић хвалио могуће је да је плод његових конфабулација. Али, без обзира на коначан закључак, да ли је стварно починио злочин према ра-

⁶³ Изјава сведока Ђокана Маричића [стр. 130–141].

њеницима или не, постоји основ за отварање истраге. Ђакић би требало да одговара за судбину Јанка Маричића и у најмању руку да властима пружи јасне одговоре у вези са рањеницима, а такође о цивилима које су побили војници из I батаљона којима је он био командант, као и на многа друга нерешена питања која се постављају још од напада на Буквик.

С обзиром на то да се током напада налазио у близини куће где су убијени рањеници, Ђакића би барем требало формално испитати о томе има ли сазнања ко би могао бити убица три рањена човека. Да тужилаштво прописно ради свој посао, данас не би било потребе да човека са потенцијалном криминалном прошлостију на овакав начин позивамо на одговорност. Он би се већ нашао пред истедником и на оптуженичкој клупи и био би принуђен да барем пружи објашњење за убиства која су се десила на подручју деловања I батаљона, јединице којим је командовао. Списак убијених Срба у надлежности Ђакићеве команде није мали, па је стога ред да наведемо жртве које се на директан или индиректан начин доводе у везу са Менсуром Ђакићем: Спасоје Секулић, Цвијетин Радић, Илија Кауриновић, Гојко Радић, Милка Брстовачки, Радојка Брстовачки, Цвијетин Башић, Ђорђе Видовић, Илија Кауриновић, Триво Кауриновић, Данко Јовић, Глигор Башић, Јанко Маричић, Ђорђе Керезовић, Цвијета Керезовић, Влајко Пурић, Саво Веселиновић и Живан Радић.

Неки сведоци тврде да се Менсур Ђакић у Рахићу бавио и другим активностима. По наводима једног од заробљеника из логора, Радослава Баћић, Ђакић је, заједно са још једним лицем, познатим као „Говедар“, приморавао све заробљенике да предају новац и накит, а затим је тим самовољно располагао. Простим језиком речено, Менсур Ђакић је злоупотребљавао свој положај надређеног да отима новац и плътка драгоцености од заробљеника. Сведок овог догађаја даље наводи:

„Кад смо дошли у Рахић, вршен је претрес, ту су нас поредали у два реда, ја не знам човека, али кажу Изо, неки Говедар-брко, и Менсур Ђакић, који је стајао на челу колоне наше, и нама су рекли да повадимо све што имамо, и задњи папирић, неко је имо, неко није, шта је имо ко повадио је, и он пита јел' готово све, ми кажемо јест. Зашао је тај Изо и код поједињих је нашао сто, двеста марака скривених а са мене лично је скинуо ланац и ставио га тамо на некакав сто где га је после Менсур Ђакић узео и ставио себи око врата“.⁶⁴

Током заробљавања цивила у центру Буквика, где је било више стотина заробљеника, појавио се Менсур Ђакић. Тражио је Паву Радића, како је тврдио, четника кога хоће да заколје. Када га је пронашао, ударио је Паву неколико пута те извадио нож и махао њиме испред несрћног човека, уз бујицу упућених псовки.

Ништа од свега наведеног није било довољно да мотивише тужилаштво Дистрикта Брчко ни да покрене истрагу о делима које се по изјавама сведока — очевидаца приписују Менсуре Ђакићу.

⁶⁴ Изјава сведока Радослава Баћића [стр. 282–287].

За то време, Менсур Ђакић пркосно наводи да је амнистиран, те зато нема разлога да се он за било шта кривично гони. Тврди да је напад на Буквик био изнужђена, односно превентивна, реакција, јер су постојала сазнања да ће Срби из Буквика извршити напад, мада Менсур Ђакић није појаснио да ли је и убијање цивила међу којима је било малолетних лица и жена, те плачкање имовине, одузимање новца а затим паљење и уништавање српских кућа, такође имало превентиван карактер.

Даље, наведени Менсур Ђакић каже да је на основу обавештајних података и наређења сазнао да је напад буквичких Срба требао да уследи 14. 09. 1992. у 17 сати, а да су муслиманско-хрватске снаге „превентивно“ започеле напад у 15 сати истог дана. Након тога, на питање да ли је његова јединица учествовала у нападу на Буковац три дана раније, одговорио је потврдно. Ако је Ђакић превентино напао Буквик, шта га је нагнalo да нападне Буковац три дана пре тога? Је ли и том приликом добио обавештајни податак да ће Буковчани извршити напад па је и тада превентивно деловао?

Ђакић нам, даље, појашњава како су његови војници имали само по десет метака, а да су Срби били одлично наоружани, те да је он у самом Буквику нашао мноштво лаког и тешког наоружања. Како је могуће да је Ђакић са својом јединицом, која је имала десет метака по војнику, са таквом лакоћом покорио огроман простор на коме се Буквик простире и да је поразио тако добро опремљену војску и паравојне формације које су се, по његовим тврђњама, налазиле у Буквику?

Да је реч о конфабулацијама, говоре сви расположиви релевантни извори. Буквик су месецима пре напада држали у блокади те исте хрватско-муслиманске снаге тако да никаква војска није могла да се инфильтрира, а још мање се оружје могло доставити Буквичанима. О каквим паравојним формацијама Ђакић говори када се није могла видети униформа у Буквику до упада муслиманско-хрватских снага? Сви актери напада, осим Ђакића, као и домицилно становништво, поричу да је тамо било унiformисаних лица.

Ђакић иде још један корак даље те негира да су цркву запалиле муслиманско-хрватске снаге. По њему, црква се наводно сама запалила након што је погођена запаљивим пројектилом. Мора бити да су се и стотине српских кућа буквичког краја такође саме запалиле непосредно после напада.

Оно што ни демагог Ђакићевог профиле не може да негира јесу његове изјаве дате новинару Исламу Жиги. На питање новинара, да ли су ХОС и ХВО заузеле Буквик, Ђакић је одговорио да су Буквик заузели његови „Муџахедини“. Констатација коју је Ђакић елаборирао гласила је: „Рекли сте да ћете као командант водити јединице до Дрине, зауставити јединице на Дрини, скинути чизме и опрати ноге.“ Ђакићев одговор је био: „Не до Дрине, идем преко Дрине да велику Србију сведем на београдски пашалук и Шумадију“. Данас, он се хвали да је био визионар 1992. године, те да је све што је он тада рекао међународна заједница фактички урадила данас, сужавањем граница Републике Србије.⁶⁵

⁶⁵ Видео интервју Менсурса Ђакића дат непосредно након напада на Буквик.

Доста је тога за време напада на Буквик, као и непосредно потом, за шта Менсур Ђакић тврди да не може да се сети. Негира сазнања о томе шта се дододило са рањеницима у кући Чеде Пајића. Пре него што је заробљен те одведен у логор, др Милан Пурић је забринуо повреде три рањене особе — Рајка Пурића, Саве Веселиновића и Живана Радића. Иако Ђакић упорно током давања изјаве држи слово о Женевској конвенцији, заборавља да та иста Женевска конвенција налаже заштиту а не лишавање живота цивила, ратних заробљеника, и рањених и беспомоћних особа уопште.

Ђакићу би требало освежити памћење о његовим хвалисањима у логорима Улице и Г. Рахић како је, по сопственим речима, у Буквику убио „три рањена пса“, да и не помињемо Јанка Маричића, кога је, како је сам навео, убио испред његове куће. Ђакић нуди своје виђење наведеног инцидента када су убијени рањеници. Он претпоставља да је злочин починио Рашид Жижић који је био командир чете. Менсур Ђакић добро зна да Рашид Жижић није више међу живима, те да је самим тим погодан да послужи управо за изговор овакве врсте.

Истина, у јануару 1996. године покренут је поступак против Менсуре Ђакића за деликт „оружана побуна“⁶⁶ али не и за наведена убиства. Ђакића је 2002. године Суд Дистрикта Брчко амнистирао по небулоузној оптужби за „оружану побуну“. Међутим, за конкретна дела убиства за која се терети према тврђњама сведока, против њега никада није вођена чак ни истрага. Велики број особа се сећа напада на Буквик и Менсуре Ђакића. У скоро свакој изјави помиње се његово име и он се доводи у везу са извршењем неког кривичног дела. Тужилаштво је све до данашњег дана остало глуво на наводе сведока и уздржава се од покретања истраге, иако разлога за такав поступак има напретек. За то време Менсур Ђакић ужива у плодовима свога рада надомак Буквика, док Буквичанима којима је, по њиховим наводима, нанео огромну количину зла правосудни систем Дистрикта Брчко није пружио могућност да добију чак ни моралну сatisfakцију. Да ли ће Буквичани дочекати дан да Менсуре Ђакића виде на оптуженичкој клупи, питање је које себи поставља свако ко је преживео 1992. годину у Буквику. По тренутном расположењу тужилаштва, тако нешто још није на видику. Ако ништа не предузму, сносиће бар део одговорности за погрешну слику о тим догађајима која ће се услед недостатка компетентних правних закључака несумњиво формирати. Знамо да правда јесте спора, али у случају Менсуре Ђакића остаје још да се утврди и да ли је уопште достижна.

Да не буде никакве забуне, Менсур Ђакић није једина особа која је извршила напад на Буквик а која за то није процесуирана. У овој књизи налази се списак од преко 200 особа које су на разне начине учествовале у нападу на српска села. Ђакић није изнимка нити јединствен случај, већ је само персонификација злочина који су се дододили. Он их својим примером обједињује у једну целину, иако несумњиво има и других који су починили

⁶⁶ Решење основног суда Брчко Дистрикт о обустави истраге против Менсуре Ђакића [стр. 288].

још гнусније злочине и били свирепији према заробљеницима од самога Менсура Ђакића. По тврђњама припадника 108. брчанске бригаде, по својој изопачености која није оставила никог равнодушним истицали су се Сенад Халкић, звани „Пјевач“ и Нермин Салијевић, звани „Гумени“. Други су статус и углед у кругу своје заједнице стицали, са становишта цивилизованог понашања, на посве бизаран начин. Тако је Сенад Халкић, звани „Пјевач“, након што је заклао Слађана Ђурића, полизао крваву оштрицу ножа. У том тренутку голобрди младић Слађан Ђурић имао је 17 година. Током бежања пред мусиманско-хрватским јединицама, заједно са оцем и братом, Слађан је погођен из ватреног оружја, да би му након тога Халкић пришао и починио овај гнусан злочин. У истом нападу убијен је и отац Слађана Ђурића, Васо Ђурић. Сенад Халкић се дуго након овог чина у својој јединици хвалио како је и физички пробао српску крв. Тужилаштво истрагу поводом овог инцидента никада није спровело. За то време људи попут Сенада Халкића и даље су међу нама и представљају озбиљну претњу за сваког од нас.

Друга ствар која се такође може приметити у вези са радом право-судних установа Дијистрикта Брчко је њихова равнодушност и неагилност када су у питању сведоци који су били очевици злочина. Таквих сведока има на свим странама које су учествале у сукобу. Заједнички именитељ за све њих је страх од одмазде. И 19 година након напада на Буквик људи су у страху да причају о злочинима јер се плаше за своју и безбедност својих породица. Судови скоро да нису урадили ништа како би заштитили поједине сведоце, као да некима није у интересу да се злочини почињени над Србима расветле.

Починиоце треба ставити на стуб срама и без страха уперити прст према њима. Ако нисмо у стању да их позовемо на кривичну одговорност, онда свакако јесмо способни да их пред њиховим суграђанима позовемо на моралну. Нема никаквог оправдања да се плашимо оних који су палили и убијали током рата, и који по својим неокајаним делима заслужују да буду жигосани и изопштени из оквира цивилизованог друштва. И по том питању судови би морали бити ефикаснији те, у циљу вођења истраге, као и утврђивања чињеница путем правоснажних пресуда, заштитити све који би могли расветлити те догађаје и довести нас ближе истини.

Нажалост, страх од одмазде још увек влада међу лицима која су видела злочине и која би могла допринети утврђивању истине. Такве особе осећају се угроженим и боје се да пред званичним лицима и истражитељима говоре о нападу на Буквик. Један од учесника напада на Буквик, на питање, ко је убио Васу Вујића, који је имао седамдесет година и који је био шлогиран, описује догађај, али наглашава да не зна ко је жртву убио. Међутим, непосредно након тога, мимо званичника, лице саопштава име починиоца злочина, на основу чега је и сачињена службена забелешка.

Под бременом сопствене савести појединци одлуче да говоре о злочину који су видeli и барем делимично пружају одговоре на које смо чекали четрнаест година. У конкретном случају, сведок није имао смелости да изнесе податак да је Васу Вујића из аутоматског оружја ликвидирао Шем-

судин Авдић, звани „Шемса“, из Брчког. Правдао се страхом за свој живот и за животе чланова своје породице. Колики је страх овога сведока од одмазде, говори и податак да он сматра да би можда био ликвидиран уколико би своја сазнања обелоданио као незаштићен сведок.

Сведок даље описује детаље злочина, те по свом сећању наводи да је Шемсудин Авдић пред Васу Вујића, који је седео на столици у дворишту куће, иступио и убацио метак у цев. Затим се обратио командиру чете, Рашиду Жижићу, речима, „Жижићу, овим намирајем твога и мог брата“, након чега је испалио више хитаца који су Васу Вујића оборили са столице.

Тврђе у вези са почињеним злочинима од стране Шемсудина Авдића изнео је и Слободан Пајић у својој изјави, датој 2005. године.⁶⁷ Осим наведеног злочина, Шемсудин Авдић се терети и за низ других злочина почињених током напада на Буквик.

С обзиром на то да тужилаштво и судови у БиХ раде јако мало по питању заштите људи и обезбеђивања сигурности за оне који су спремни да сведоче, постаје јасно зашто ни скоро две деценије од напада на Буквик немамо целокупни списак оних који су харали и палили по селима месне заједнице Буквик и убијали њено цивилно становништво.

Да ли ће тужилаштво предузети неке конкретне кораке против Шемсудина Авдића, који је по тврђњама сведока убио беспомоћну, болесну, старију особу, што по одредбама међународног хуманитарног права злочину даје посебно озбиљну димензију, остаје да се види. Могуће је да ће, као и много пута до сада, осумњичени злочинац опет умаћи правди.

Ово би требало да буде више него довољно материјала за покретање истраге против Авдић Шемсудина. Било би коректно када би барем испитали све наводе који се доводе у везу са Шемсудином Авдићем и евентуалним злочинима који му се стављају на терет.

Чак и они који су доносили одлуке у рату, узимали директно или индиректно учешће, набављали оружје, и на тај начин чинили кривична дела, нису на списку тужилаштва. Неки су вршили набавку оружја из Хрватске за потребе Муслимана у БиХ, као председник ратног преседништва општине Брчко, Шемсо Саковић. Саковић је након рата ушао у политику, потиснувши све ратне игре у којима је учествовао, и постао је посланик у скupштини Дистрикта Брчко. Није изненађujuће да Шемсо Саковић има амнезију за период 1992–1995, али јесте изненађење да Тужилаштво није испољило никакве амбиције да њему, и другим наведеним лицима, освежи памћење. Не предузимајем никаквих радњи, оно их практично амнистира за понашање током рата и за почињена кривична дела. Осим Саковића пулени новоформиране послератне власти Муслимана и Хрвата у Брчком били су председник председништва, Мато Јуришић, потпредседник Мустафа Рамић, чланови Муниб Јусуфовић, Винко Марјановић, Рамиз Пљакић, као и високопозиционирани представници СДА, ХДЗ и СДП. Председник општинске владе био је Муниб Јусуфовић, а његов заменик Винко Марјановић. Секретар секретаријата за

⁶⁷ Изјава узета 15. 02. 2005. године од Слободана Пајића, број: КТА-2/96.

одбрану био је Омер Камењашевић, његов заменик Винко Видић. Начелник станице јавне безбедности — Халил Тахто, његов заменик, Нико Мартиновић. У вршењу власти учествовали су још и Мирсад Ђапо, Јозо Филиповић, Мустафа Мујкановић, Зденко Девић, Ибрахим Рамић, Блаж Андрошевић, Лука Лучић, Асим Дервишевић, Миленко Зечевић и други. Нека од ових лица наставила су свој политички живот и након рата. Прво питање је: да ли су особе са таквим моралним профилом достојне да учествују у политичком животу, с обзиром на њихова „дела“ током рата? Друго, да је Тужилаштво радило свој посао, виновници ратних преступа не би добили прилику за нови политички ангажман, па би им самим тим била ускраћена прилика да доносе одлуке у име људи које су већ једном гурнули у ратну стихију. Са друге стране, то сугерише стварне намере тужилаштва и судова у БиХ, укључујући Дистрикт Брчко, који флагrantним необављањем своје професионалне дужности руше правни поредак и доприносе недодирљивости виновника. Кад правда закаже, неправда влада. Данас је у Брчком тако.

РАТНЕ ИГРЕ

Ратне манипулације понекад превазилазе оквире разума. Рат у Босни показао је и ту мрачну страну сукоба. У пропагандне сврхе, да би се једна страна сатанизовала, заробљеници су приморавани да признају најгнусније злочине а затим да о њима говоре пред камерама, иако их у ствари нису починили. Срби су и ту горку пилулу морали да попију током рата десетак година у Босни и Херцеговини. Ту горку пилулу, у име целе нације попили су Цвијетин Максимовић и Слободан Панић.

Наизглед безопасна посета родбини у Буквику средином маја 1992, за ове момке претворила се у ноћну мору. Пре него што су стигли до Буквика, заустављени су на пункту који су поставили Хрвати у Доњем Рахићу. Ту су лишени слободе те су у пратњи командира пункта Славка Марковића и још једног војника одведени у Улице до куће Ивице Сантовац, где се, поред Сантовца, налазио и Стјепан Филиповић, бивши начелник станице јавне безбедности Брчко. Сантовац и Филиповић спровели су заробљене момке даље у приватну кућу у Јагодњаку, где се налазио штаб. Већ тада је било јасно да се међу домаћим становништвом налазе и Зенге из Хрватске, као и неколико странаца који су се борили у редовима хрватске војске. У Јагодњаку је Максимовићу и Пантићу наређено да сачекају неког од хрватских заповедника, чијим је доласком отпочело њихово батињање и малтретирање.

Следећег дана, 19. 05. 1992, придружили су им се и Лука Пекић из Улица и Петра Пурић из Брчког. Истог дана, у пратњи 15 војника тројац у саставу Цвијетина Максимовића, Слободана Панића и Луке Пекића, преко Доњег Рахића, Улица, Јагодњака, Сребреника, Хргова и Градачца, а затим скелом, заробљена лица пребацили су у Хрватску до Жупање, где су, уз малтретирање, морали дати писмене изјаве. Следећи дан чамцем враћени су на територију БиХ, у логор Д. Махала код Орашја. У логор су смештени 21. маја 1992. године и у њему су задржани до 18. 07. 1993. године, када су размењени у Челебићу, општина Ливно.

Током боравка у логору Д. Махала, 6. јуна 1992. године од последица удуарања преминули су Лука Пекић и још неколико особа српске националности, међу којима је било и жена. Мучење је подразумевало батињање палицама, летвама, ланцима, паљење тела усијаним жарачима, струјне ударе, итд., итд.

Да би од њега изнудили лажне доказе, Цвијетин Максимовић је био подвргнут страховитој тортури: струјним ударама, паљењу браде, избијању зуба, забадању оштрице ножа у дланове, посекотинама леве шаке. Од њега се тражило да призна да је убио 80 лица хрватске и муслиманске националности у Брчком логору „Лука“, да је заклао пет лица, те силовао 12 жена, а међу њима и две малолетнице.⁶⁸

⁶⁸ Изјава сведока Цвијетина Максимовића [стр. 289–294].

За то време кроз сличне тортуре пролазио је и Слободан Панић, с тим што су му током боравка у логору поломљена и два ребра, јагодична, као и носна кост. Осим тога, у неколико наврата на телу Слободана Панића гасили су цигарете. Од њега се тражило да призна да је убио четири особе, од којих да је две заклао, те силовање пет жена старости од 15 до 22 године.⁶⁹

Дешавало се да током мучења хефтаџијом пробијају уши, те да из ваздушне пушке гађају разне делове тела заробљеника или да их међусобно повезују жицом а затим кроз жицу пуштају струју.

По наводима преживелих, од Луке Пекића је непосредно пре смрти тражено да прича новинарима да је био лични Арканов возач и да је видео како Арканови људи у Брчком живу децу бацају у мешалице.⁷⁰ Пошто није пристао на такве уцене, ликвидиран је. Након смрти неким врућим предметом пржили су стомак убијеног Луке зато што је његово тело било јако натечено од батина које је добио пре него што је био убијен.

Милости у логору није било ни за кога. Максим Гајић из Лончара, погубљен је тако што су му бајонет забили у врат и затим га заклали.

Признања која су тражена од Цвијетина Максимовића и Слободана Панића имала су пропагандни карактер, јер су морали да их изнесу пред камерама и у присуству страних новинара, уз коментар да су наведена дела извршена по наређењу и уз учешће Арканових људи.

Да би појачали притисак на заробљенике те лакше изнудили признања, осим што су их батинали људе су морили глађу и жеђу. То је неке од заробљеника довело до крајњих граница издржљивости када су били принуђени да пију сопствени урин, како не би дехидрирали. По наводима преживелих, све ове окрутности спроводила је војна полиција у Д. Махали у чијем саставу су били мештани са подручја општине Орашје.

У том саставу војне полиције истицали су се Илија Винџетић, звани „Иља“, који је био шеф безбедности; Петар Виктор, шеф полиције; Мато Живковић, звани „Ракица“, из Д. Махале, војни полицијац; Перо Вицентић, звани „Коњ“; Ивица Клајић, из Д. Махале; Дамир Клајић, звани „Дама“; Мирко Јурић, звани „Кени“, из Д. Махале; Пејо Филиповић, звани „Бабо“; Мирослав Марковић, звани „Шикан“, из Угљаре; Ивица Филиповић, звани „Ђорак“, из Д. Махале; Нико Филиповић, звани „Никсо“, из Д. Махале; Анто Живковић, звани „Жика“, из Д. Махале; Стијепо Ђурић, звани „Стиле“, из Д. Махале; и Бакир Памукчић, из Орашја.

И друга заробљена лица била су на разне начине присильавана да дају лажне исказе. Тако је током свог боравка у затвору у Тузли Никола Радић принуђен да да изјаву, под пресилом, о организацији буквичких села пре рата. Испитивао га је Републички јавни тужилац Нурија Хоцић, уз при-

⁶⁹ Изјава сведока Слободана Панића [стр. 295–301].

⁷⁰ Мучење ове недужне особе које су над њим спроводиле ниже хрватске структуре како би приказали његову наводну везу са Арканом постаје нарочито гнусно када се има у виду да је годину дана раније, 1991, Аркан био ухапшен на територији Хрватске, али да је ускоро затим на интервенцију много виших ешелона мистериозно пуштен.

сусвојство војних полицајаца. Уколико би се неко од затвореника пожалио на лош третман у затвору, засигурно би по повратку у затвор био претучен.

Да ратне игре не познају границе, у прилог говори и изјава Васиљка Тодића, који је у моменту заробљавања возио возило прописно обележено налепницом Црвеног крста. Након што је заробљен и претучен, приморан је да обуче униформу, а ознаке црвеног крста су замењене ознаком четири српска слова „С“. Циљ је био једноставан: да жртву прикажу као четника кога су ухватили и који пред тузланском телевизијом треба да призна да је тукао и убијао муслиманску и хрватску децу, те да посведочи о догађајима за које ништа не зна и који се нису ни десили. Сагласност се прибављала батињањем. У батињању и претњама истицали су се Галиб Хаџић и Асмир Татаревић.

По изјавама овог сведока, Асмир Татаревић, послератни чиновник у општини Брчко, доводио је и друге да малтретирају заробљенике. Једном приликом појавио се и Рашид Пилић, који је Тодићу стављао нож под врат покушавајући на тај начин да изнуди лажне исказе. Осим ножа, логору су се користиле и друге спрове за мучење. Шило је било једно од оруђа којим се вешто служио послератни општински чиновник Асмир Татаревић.⁷¹

⁷¹ Изјава сведока Васиљка Тодића [стр. 302–308].

ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ

И поред тога да постоје бројни докази који говоре у прилог чињениц да су муслиманско-хрватске војне формације спроводиле етничко чишћење српског живља, данас се у јавности мало зна о томе. Почетком рата Муслимани и Хрвати су исказивали велику острашћеност према Србима и озбиљно су се припремали за нападе. То се огледало у формирању хрватских оружаних јединица ХВО-а и муслиманских Зелених беретки.

О томе говори серија напада на српска села, или на њихов српски део, уколико су била мешовитог састава. До напада на Буквик већ су извршени напади на српске делове Босанске Бијеле и Церика. У том тренутку у Буквику је живело око 2.500 Срба, и може се рећи да је, уз неколико изузетака, том месту преовлађивало српско становништво.

Током напада становништво које није успело да побегне и сви који су затечени у селу били су побијени, а остатак је био пребачен у логоре распоређене по околним хрватско-муслиманским селима. То се, пре свега, односи на логоре у Горњем и Доњем Рахићу, Зовику, Бођу, Улицама, Маочи, Босанској Бијелој, Рашњанима, Паланки и другим местима.

Након одвођења заробљеног српског становништва уследила је организована пљачка српске имовине. Знатан број трактора, пољопривредних машина и друге покретне имовине одмах је преузет. Након тога кренуло се у организовану пљачку по кућама. У међувремену, у логорима, Србима су одузимани новац и накит.

Да би спречили могућност повратка Срба те да би ефекти спроведеног етничког чишћења били разорнији и далекосежнији, муслиманско-хрватске војне формације запалиле су или до темеља уништиле преко 90 одсто српских кућа на подручју Буквика које су окупирали у септембру 1992. године.

Број претераних Срба по селима:

1. Буквик — 291 становник из 97 домаћинстава
2. Буковац — 249 становника из 82 домаћинства
3. Вујичићи — 312 становника из 91 домаћинства
4. Гајеви — 228 становника из 76 домаћинстава
5. Горњи Буквик — 548 становника из 137 домаћинстава
6. Џигура — 104 становника из 26 домаћинстава
7. Лукавац — 252 становника из 88 домаћинстава

Број претераних Срба у околним селима:

1. Вучиловац — 805 становника из 229 домаћинстава
2. Витановићи — 130 становника из 32 домаћинства
3. Рашљани — 64 становника из 32 домаћинства
4. Српска Брка — 54 становника из 18 домаћинстава

5. Стјепковица — 110 становника из 22 домаћинства
6. Скакава — 175 становника из 35 домаћинстава
7. Улице — 224 становника из 56 домаћинстава
8. Џерик — 520 становника из 102 домаћинства
9. Поље — 134 становника из 30 домаћинстава
10. Маоча — 510 становника из 85 домаћинстава
11. Липовац — 120 становника из 30 домаћинстава
12. Бијела — 758 становника из 188 домаћинстава

Када се све сабере, добијамо податак о 5.588 пртераних становника из 1.456 домаћинстава.⁷²

Дакле, потпуно је јасно да су над припадницима српског народа, и то само зато што су припадали овој националној групи и православној вероисповести, масовно и доследно у дужем временском периоду, према одредбама Међународног хуманитарног права, вршени систематски злочини, између осталог против цивилног становништва, ратних заробљеника, болесних и неспособних лица, итд, итд. Већина злочина о којима је у овој монографији реч десила се 1992. и 1993. године на релативно малом подручју Босанске Посавине, која обухвата подручје општина Брчко и Орашић.

Да ствар буде још гора, ти злочини вршени су под утицајем или надзором званичних органа Републике Босне и Херцеговине, а већину злочина починило је локално хрватско и муслиманско становништво које је до рата радило и живело заједно са српским становништвом. Овакво темељно етничко чишћење подразумевало је убијање или одвођење у логоре свих лица која су пронађена у кућама током и непосредно после напада. Механизми етничког чишћења били су до те мере развијени да су у Буквику убијани чак инвалиди, као Глигор Башић, или непокретне особе, као Мило Ђурић, Васо Вујић, Јован Танацковић, Невенка Секулић, Пајо Секулић и Ђоко Видовић.

На подручју Посавине формирano је 35 логора у којима су били заробљени Срби, и то осам логора у Босанском Броду, 19 у Брчком, један у Шамцу, четири у Орашићу и три у Оџаку. Логори су формирани у неприкладним просторијама, као што су: складишта, магацини, средњошколски центри, фудбалски стадион, месни домови, индустријски погони, гараже, шупе итд. По логорима су спровођењи разни видови мучења, од душевних повреда и траума, па до премлађивања, наношења тешких телесних повреда и убиства.

Да политика етничког чишћења има свој континуитет, показују бројке које су неумољиве. По првом попису који је 1879. године обавила Аустро-угарска власт, у Босни и Херцеговини најбројнија скупина била је православне вероисповести:⁷³

— православних — 498,495

⁷² Видети извештај Скупштине општине Брчко од 10. 09. 1994. године.

⁷³ Demographic history of Bosnia and Herzegovina, Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Demographic_history_of_Bosnia_and_Herzegovina

- муслимана — 448,613
- католика — 209,391

Такав однос био је актуелан и 1921. године када је по попису учешће у укупном становништву изгледало овако:

- православних — 829,290
- муслимана — 588,244
- католика — 444,308

Све до Другог светског рата православни су у Босни представљали већину. Тада статус релативне већине задржан је и након Другог светског рата, иако су Срби током тог рата претрпели велике губитке. Од шездесетих година број Муслимана је у сталном порасту, и већ по попису из 1971. године они постају релативно највећа скупина у БиХ. До оваквог драматичног заокрета долази пре свега због све већег насељавања БиХ Муслиманима углавном из Црне Горе и Рашке (Санџака) у Србији, али и из других република бивше Југославије. Број Муслимана повећао се посебно у Подрињу и Посавини. Аутор књиге *Српско Брчко*⁷⁴ наводи да је била реч о остваривању глобалног пројекта „Зелена трансверзала“, који поред коришћења предности великог наталитета има за циљ и концентрисање муслиманског живља плансним досељавањем на поједине тачке, нарочито у Подрињу, затим северној и источnoј Босни.

С обзиром на то да је већина земље око Брчког припадала Србима, за реализацију наведеног пројекта било је неопходно одузети им земљу, што је и учињено, добрым делом под плаштом аграрне реформе и прерасподеле земље после Другог светског рата. Тако су на раније углавном српској земљи настала несрпска насеља, као Брезово Поље, Раšљани, Маоча, Рахић, Брка итд. У наведених пет села доселило се три хиљаде Муслимана. На пример, у том периоду одузето је више од 200 хектара земље од брчанског трговца Милорада Јанчикића те после Другог светског рата додељено Муслиманима из Беговаче: Хасији Селимбашићу, Новалији и Касиму Шабановићу, Мини Хасановићу, Мухарему Салихићу, Осману Селибашићу, Салиху Берберовићу и Бајри Осмићу. Имање Милорада Вуковића из Брезова поља завршило је у рукама Мује Кукића, Мејре Арифатовић, Сафета Дураковића, Омера Дедића, Хусеина Хусића... У истом селу отета је земља и од Митра и Ђорђа Симића, и то површине 150 хектара, и додељена је Џемили Хамзић, Најли Хашчић, Сафету Дураковићу и другима. Комплетно имање Данице Средић из Брезова Поља дато је Хасану Муктаревићу.

По наводима из књиге *Српско Брчко*, одакле су ови подаци и преузети, до 1971. године у Брчком и околини највише је било Срба. Од тог момента из Рашке области у Србији те Фоче и Чайничу доселило се у брчански крај скоро ддвадесет хиљада Муслимана. Треба истаћи да су управо ови Мусли-

⁷⁴ Никола Ј. Мариновић, *Српско Брчко*, с. 9–11, 163–170.

мани који су се доселили у Брчко и околину у другој половини двадесетог века чинили највеће ратне страхоте и злочине над српским живљем.

Што се тиче међуетничке толеранције у Посавском крају, Срби су и током Другог светског рата прошли кроз сличан сценарио као током недавног рата у Босни и Херцеговини. И тада су комшије Муслимани и Хрвати нападали и убијали цивилно српско становништво. Тако ни Буквик није био изузетак, јер ближи рођаци убијених Буквичана током напада 14. 09. 1992. године страдали су такође од својих комшија као и у Другом светском рату.

У интересу шире контекстуализације, навешћемо имена цивилних жртава у Буквику и Буковцу током Другог светског рата. Овај списак искључује лица погинула у народно-ослободилачкој борби и односи се на цивилно становништво које су убили Муслимани или Хрвати уз помоћ или без помоћи немачке војске.

1. Бајић Илија, рођен 1923. године, убијен 1944. године у затвору, Подгајевачка шума.

2. Деспотовић Живана, рођена 1914. године, убијена 1945. године.
3. Манојловић Влајко, рођен 1900. године, убијен 1942. године.
4. Пурић Јово, рођен 1915. године, убијен 1942. године.
5. Симић Савка, рођена 1884. године, убијена 1944. године.
6. Драгичевић Марко, рођен 1905. године, убијен 1941. године.
7. Драгичевић Јока, рођена 1910. године, убијена 1944. године.
8. Ерић Лазо, рођен 1934. године, убијен 1944. године.
9. Ерић Pero, рођен 1932. године, убијен 1944. године.
10. Кауриновић Војко, рођен 1902. године, убијен 1944. године.
11. Кауриновић Илија, рођен 1904. године, убијен 1942. године.
12. Кауриновић Мојсија, рођен 1919. године, убијен 1944. године.
13. Кауриновић Милка, рођена 1912. године, убијена 1942. године.
14. Кауриновић Илија, рођен 1876. године, умро у затвору Брчко 1944. године.
15. Кауриновић Коса, рођена 1908. године, убијена 1944. године.
16. Керезовић Петар, рођен 1927. године, убијен 1943. године.
17. Керезовић Ружа, рођена 1943. године, умрла у затвору у Брчком 1944. године.
18. Керезовић Pero, рођен 1870. године, убијен 1943. године.
19. Пантелић Илија, рођен 1900. године, убијен 1942. године.
20. Пантелић Стјепан, рођен 1896. године, убијен 1942. године;
21. Росић Игњат, рођен 1883. године, убијен 1944. године.
22. Росић Неђо, рођен 1924. године, убијен 1944. године.
23. Секулић Елисије, рођен 1888. године, убијен 1942. године.
24. Танацковић Васо, рођен 1914. године, убијен 1943. године.
25. Васић Џвјетин, убијен 1943. године.
26. Васић Спаса, рођена 1907. године, убијена 1944. године.
27. Васић Стоко, рођен 1880. године, убијен 1942. године.
28. Васић Јока, рођена 1916. године, убијена 1944. године.
29. Васић Петра, рођена 1880. године, убијена 1944. године.

30. Пајић Симка, рођена 1936. године, умрла у затвору Брка 1944. године.
31. Пајић Милош, рођен 1918. године, умро 1944. године у логору.
32. Пајић Цвета, рођена 1933. године, умрла у логору 1944. године.
33. Ристић Јово, рођен 1891. године, умро у затвору у Брчком 1944. године.
34. Пајић Никола, рођен 1942. године, умро у затвору у Брчком 1944. године.
35. Стојановић Стево, рођен 1892. године, убијен 1944. године.
36. Танацковић Никола, рођен 1899. године, умро у затвору у Брчком 1944. године.
37. Танацковић Илија, рођен 1938. године, убијен 1944. године.
38. Танацковић Ана, рођена 1908. године, убијена 1944. године.
39. Танацковић Боја, рођена 1910. године, убијена 1944. године.
40. Живковић Џвијетин, рођен 1906. године, убијен 1944. године.
41. Живковић Јово, рођен 1895. године, умро у затвору Брка 1944. године.
42. Бањић Ружа, рођена 1880. године, умрла у затвору у Брчком 1944. године.
43. Братановић Илија, рођен 1914. године, убијен 1944. године.
44. Ђурић Јован, рођен 1902. године, убијен 1944. године.
45. Ђурић Станиша, рођен 1912. године, убијен 1944. године.
46. Глигоријевић Мићо, рођен 1924. године, убијен 1942. године.
47. Пиперац Никола, рођен 1901. године, убијен у логору Јасеновац 1942. године.
48. Јовичић Перо, рођен 1870. године, убијен 1944. године.
49. Малковић Анка, рођена 1873. године, убијена 1944. године.
50. Мишић Саво, рођен 1911. године, убијен у логору Јасеновац.
51. Митровић Нешко, рођен 1908. године, убијен 1944. године.
52. Станишић Јован, рођен 1914. године, убијен 1944. године.
53. Станишић Ристо, рођен 1907. године, убијен 1944. године.
54. Танић Перо, рођен 1907. године, убијен 1944. године.
55. Вујичић Џвијетин, рођен 1907. године, убијен 1944. године и
56. Вујичић Ана, рођена 1901. године, убијена 1943. године.

Читаоци ће на овом списку жртава из Другог светског рата приметити многа презимена која се опет појављују на списковима жртава из рата десетих. Коментар је излишан.

Поговор аутора

Намера нам је била да овом књигом укажемо на две ствари. Прво, на жртве муслиманско-хрватског прогона на подручју месне заједнице Буквик и околних места током рата у Босни и Херцеговини од 1992. до 1995. године као својеврстан помен на недужне страдалнике. Друго, да подсетимо на све оно што су тужилаштво и суд Дистрикта Брчко у послератном периоду имали професионалну и моралну дужност да учине, али су пропустили да ураде. Ови први су вредни помена — они исписују српску историју, њихова имена су већ у темељима богате историјске баштине којом се једино Срби на овим просторима могу похвалити. Ови други? Исувише су добили простора на страницама ове књиге да би им било посвећено иједно слово више.

др Љубиша Симић

Поговор издавача

На окружном столу који је поводом напада на Месну заједницу Буквик, извршеног у септембру 1992., „Историјски пројекат Сребреница“, у сарадњи са локалним грађанима, организовао 27. јануара 2012. у Брчком, биле су три празне столице.

Прва је била резервисана за Супервизора Дистрикта Брчко, Родерика Мура (Roderick Moore). Мада је титуларни шеф административног апарата у Дистрикту и особа која је испред међународне заједнице задужена да надгледа, између осталог, успешну примену владавине права у свом домену, г. Мур се није појавио на окружном столу да саслуша грађане Месне заједнице Буквик и да предузме потребне мере да се у њиховом случају задовољи правда.

Друга празна столица била је резервисана за Зекерију Мујкановића, јавног тужиоца Дистрикта Брчко. Мујкановић је уредно добио званичну позивницу и примерак ове монографије лично од аутора Љубише Симића и писца ових редова. Позивајући се на друге обавезе он је изјавио да је спрећен да узме учешће на окружном столу. Ако је предосећао да су грађани Дистрикта Брчко намеравали да му постављају питања зашто ратни злочинци, од којих су они пре двадесет година пострадали, још увек нису званично идентификовани и кажњени, у томе је јавни тужилац био у праву. Други могући разлог зашто би му сусрет са грађанима био непријатан јесте чињеница да се непосредно после извршеног напада и заробљавања мирних

становника Месне заједнице Буквик Зекерија Мујкановић налазио на тенеру, и то као један од инспектора Војне полиције нападачких снага који су саслушавали заробљена лица и одлучивали о врсти логора где ће бити заточени. Таквим учешћем, данашњи јавни тужилац Дистрикта Брчко материјално је допринео провођењу операције за коју постоји основана сумња да би могла представљати тежак ратни злочин. Да је Клаус Барби после Другог светског рата био постављен за јавног тужиоца у Лиону, очекује ли ико да би уследиле оптужнице против починиоца ратних злочина? Изговарајући се другим обавезама, Мујкановић је изјавио да је инструкисао свога заменика Славу Лакића да га заступа на окружном столу.

Али на дан одржавања окружног стола организатори су од Лакића примили писмо, репродуковано у продужетку [стр. 328], где их обавештава да „из оправданих разлога није у могућности присуствовати у наведено вријеме тој промоцији“. Међутим, Лакић је ипак изразио живу заинтересованост да се упозна са садржајем монографије. Пошто је одбио да учествује на окружном столу, а под предпоставком да га садржај монографије искрено занима, једини је могући закључак да би заменик Лакић то најрадије учинио ван присуства грађана Брчког и преживелих жртава из Буквика, који су разумљиво забринути у вези са правним стањем у њиховог Дистрикту, и под условом да не мора да се јавно бави њиховим питањима.

Личност којој је била намењена трећа празна столица, Мирсад Токача, директор сарајевског Истраживачко-документационог центра, такође је успешно избегао суочавање са становницима Буквика и грађанима Брчког. Они су несумњиво намеравали да му поставе питање зашто се напад на Буквик и људске жртве које су уследиле уопште не помињу у његовом „Босанском атласу злочина“. Из приложене преписке, види се одговор г. Токаче на позив да присуствује окружном столу. Као у случају г. Мујкановића он је љубазан, али без практичног ефекта. Он није реаговао на разуман предлог организатора, ако је на дан одржавања окружног стола заузет, да пошаље представника да од грађана прикупи податке о почињеним злочинима како би могли бити приказани у „Атласу“.

То су разлози за три празне столице приликом представљања ове монографије у Брчком. Сматрамо да читаоци и шира јавност имају право да те разлоге знају.

Стефан Каргановић

Summary:

Bukvik: Crime Without Punishment **[A reader for adults about the banality of a Balkan war]**

One of the most outrageous forms of victim abuse resulting from the Balkan wars of the 1990s (besides the killing itself) has been the denial of their victimisation. The present volume is an earnest and focused attempt to counter that characteristically Balkan tendency to politically classify war victims (our casualties = victims, the other side's casualties ≠ victims). It can best be described as a case study, the subject of which is the relentless six month siege by the Army of Bosnia and Herzegovina of a community of Serbian villages located a few kilometres from the contested town of Brčko. It culminated in a full-scale attack which commenced on the (soon to become memorable) date of September 11 1992. Since there was no resistance to speak of, the territorial takeover of the Community of Bukvik, comprising the villages of Bukovac, Gornji Bukvik, Donji Bukvik, Vujičići, Džigure, Lukavac, Gajevi and Gornji Vitanovići, was completed briskly. Seventy inhabitants were murdered while 2,514 were taken captive and forcibly deported to concentration camps; 442 dwellings were razed to the ground and 195 were heavily damaged. The mass killing of a part and the deportation to concentration camps of the rest of the population was followed first by the plunder and then the torching of the residents' homes and the systematic destruction of infrastructural facilities (churches, barns, schools, community centres, etc.). The evident intention behind such systematic violence was to ensure that the ethnic community which formerly inhabited the area would henceforth find it impossible to re-establish itself.

In its own perverse way, it is noteworthy that the author of this monograph was living in Bijeljina, a half hour's drive away, when these outrages were taking place. But, like the rest of the world, he was blissfully unaware of them. The fact that he was uninformed, however, is of far less significance than the complete absence of any mention of this episode in the "Report on human right violations in Bosnia and Herzegovina" which UN rapporteur Tadeusz Mazowiecki prepared during his fact finding mission in 1992 and duly submitted to the Security Council the following year. Mazowiecki's real or politically feigned ignorance of what happened in Bukvik, which it was fully within the definition of his mandate for him to become aware of, is a matter of utmost concern. His possible avoidance to investigate it flies in the face of the legal definition of *victim* in wartime: non-combatant, an individual who does not take part in military action, in other words who is *hors de combat*, regardless of the side that person may have been on. Furthermore, a victim is not necessarily a civilian who is, according to the provisions of the Geneva Convention, by definition a protected person during the course of military operations. Military personnel, once taken captive,

are also accorded protected status, and any deliberate harm inflicted upon them puts them as well in the category of “victims”. It is on that basis precisely that soldiers of the Army of Bosnia and Herzegovina who were captured and executed after the fall of Srebrenica on 11 July 1995 were considered protected persons under the Geneva Convention, with all the ensuing legal and moral consequences. According to international humanitarian law all non-combatants, whether civilians or prisoners of war, share the status of protected persons, regardless of what group they belong to or what they were supporting or opposing. Their status is not subject to being defined according to political convenience or ideological criteria.

After meticulously reviewing thousands of pages of documents and victim, witness, and perpetrator statements about the destruction of the Serbian community of Bukvik, the author reconstructs the events that led up to the attack and describes its course and consequences. Methodically, and rarely raising the emotional tone of his narrative, he recounts what was in effect a local ethnic pogrom carried out by neighbours against neighbours. The offensive against the Serbian villages grouped around Bukvik was carried out from the adjacent villages inhabited by Moslems and Croats and under a thin veneer of “legality” it was conducted by the Army of Bosnia and Herzegovina, whose composition just happened to coincide with the ethnic composition of the neighbouring non-Serbian villages. The official rationale for the operation was the high-sounding purpose of “suppressing rebellion”, but the reality behind these fictions was as banal as most such things in the Balkans usually turn out to be. What purported to be the “national army” was as fraudulent in its pretensions as was the “national government” in Sarajevo that commanded it. In both cases, it was the combination of one set of ethnic groups against some other. To enhance the sense of banality, these combinations were also notoriously unstable. At the time of the attack on Bukvik in 1992, it was Moslems and Croats against the Serbs; just a few months later, the Moslem-Croat coalition fell apart and it became Serbs and Croats against the Moslems; in 1994, pursuing their own Balkan political agenda, the Americans engineered a Moslem-Croat rapprochement that once again altered the configuration of warring sides.

The utter perverseness of these proceedings is exemplified by the trials conducted in the wake of the serial murder, expulsion, and devastation gratuitously visited on Bukvik and its inhabitants, which in the monograph are amply documented. Be it noted that in these trials the defendants were not the perpetrators, but their captured victims. To drive home the implausible point that this classic ethnically-based *Strafexpedition* was the legal response of a legitimate government and its military forces to armed rebellion, some of the captured Serbs from Bukvik were transported to Tuzla, there to be put on trial for their subversive conduct. Depending on the case, they received sentences of eleven, twelve or even more years in prison, presumably individually tailored to the complicity of the accused, and pronounced of course after careful deliberation by the “tribunal” which was presided by judge Midhat Skenderović, who today is an attorney in nearby Gradačac and apparently a member in good standing of the

local bar association. The ludicrous “trial” in Tuzla in turn highlights the fact that the internationally supervised Brčko District, with a model judicial system specially designed for it by the foreign occupiers of Bosnia after the last war, far from righting these wrongs and prosecuting wartime culprits has become something of a Balkan equivalent of what Argentina and Paraguay were for postwar Nazis: a veritable safe heaven. In the seventeen years since peace was concluded in Dayton, there is so far in Brčko only one war crimes conviction, and only three war crimes cases that are currently meandering through Brčko’s evidently overwhelmed judicial system.

This monograph may be taken not just as a reproach but also as the author’s offer of assistance to Brčko’s busy judicial authorities. The text is rich in data about the commission of grave crimes against humanity that, some would argue, have been waiting impermissibly long to receive their professional attention. The annexes contain dozens of witness statements that ought to be sufficient for opening a number of criminal investigations. For the most part, these statements are not unknown to District prosecutors because they were taken at various times by their own investigators, only to be ignored and not acted upon. Perhaps public awareness that these crimes were indeed committed and that there may be sufficient evidence to prove it in court and to convict the perpetrators, which the publication of this monograph could bring about, will now serve as a catalyst for long delayed but hopefully effective legal action.

Two examples of paralysed justice in Brčko District should suffice to make the point.

At the beginning of the conflict, Mansur Djakić was commander of the First battalion of 108th Brčko Brigade of the Army of Bosnia and Herzegovina. Plans for the attack on Bukvik were drawn up at the headquarters of that unit and its elements played a central role in the execution. We may omit from consideration the possible command responsibility that in the instant case may attach to Djakić’s conduct and should focus on just a single aspect of his individual behaviour. There are serious allegations, supported by at least three sources which the author identifies, that on 14 September 1992 Djakić brutally murdered Janko Maričić, a resident of the village of Bukvik, on the latter’s doorstep. Yet the availability of specific evidence of such serious nature has had no discernible impact on Djakić’s post-war life or activities. He lives in Brčko unmolested and is said to be an habitué of its cafes, where he can be glimpsed chatting relaxedly with his friends.

The other example is even more striking. There are solid grounds for suspicion that after the attack and takeover of Bukvik were completed, Army of Bosnia and Herzegovina soldiers Senad Halkić and Mihael Klarić murdered a captured civilian, seventeen year-old Sladjan Djurić, by slashing his throat. Throat slashing in and of itself may not be such an unusual method of disposing of members of other ethnic communities in the Balkans. But the way how Senad Halkić chose to celebrate his participation in that ritual was dramatic even by local standards. According to statements later given by some members of his own unit, Halkić in their presence licked the victim’s blood off the blade of the knife

that he used for slaughter. Halkić is linked to this murder and to his public admission of the crime by citizens of Serbian, Croat, and Moslem ethnicity, which should suffice to draw the attention of even the most scrupulous investigators. Amazingly, as the author has documented, the evidence of Halkić's complicity in this gruesome crime is taken from Brčko District police files, specifically a "Criminal investigation agenda" dating back to 6 December 2005 that apparently never was acted upon.

The crimes exposed in this monograph may be banal in Hannah Arendt's sense, but they are abstract no more than were those that were committed by the perpetrators of evil that she wrote about. Both sets of crimes were committed not by elusive phantoms, but by concrete individuals. In ways that are strikingly similar to former Nazis in Buenos Aires or Paraguay, former members of the armed forces of the Republic of Bosnia and Herzegovina suspected of crimes stroll unperturbed the streets of Brčko and other venues of the internationally supervised District, untroubled by law enforcement. Nobody is interrogating them about anything and they are not facing any immediate prospect of criminal prosecution. If two decades after the commission of the crimes for which they are under suspicion they finally have found their Doctor Wiesenthal, his name is Dr. Ljubiša Simić, the author of this monograph.

ИЗЈАВЕ И ПРИЛОЗИ

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 14.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 14.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Đukić Pante, na okolnosti oružanog napada, Muslimansko-Hrvatskih formacija dana 14.09.1992.godine na selo Bukvik i okolna mjesta MZ Bukvik.

Započeto u 09,15 sati

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ranka Dabić
3. Lice: Đukić Panto

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?
Razumijem

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Đukić Panto

Ime oca ili majke:Pero i Stana

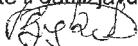
Zanimanje: Limar

Datum rodjenja: 20.02.1948.godine

Mjesto rodjenja: Vujićići – Opština Brčko

Boravište i adresa:Ul. Svetog Save – lamela A Brčko Distrikt BiH

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću

Snimanje se prekida u 09:17 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 09,19 sati nakon potpisivanja lica o pravima.

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli vaša prava?
Da

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Đukić, šta nam možete reći na okolnosti koje su prethodile napadu na selo Bukvik i sela MZ Bukvik, na okolnosti samog napada na ta mjesta 14.09.1992.godine, kao i na okolnosti nakon tog napada, kojeg ste vi bili sami svjedok?

Pošto sam ja bio u to vrijeme predsjednik savjeta MZ Bukvik, mi smo u Vujičićima kopali temelje Crkvi, te temelje je kopala MZ Brka sa svojim bagerom. Pošto su to sve završili ja sam 30.aprila sve mi se čini otisao da platim izvođenje tih radova. Kada sam došao u Brku iznenadio sam se koliko je mobilisanih ljudi u vojnim uniformama, jer meni je to bilo nepoznato, a još više sam se izneudio kada su mi rekli ljudi u MZ da nam neće to naplatiti što su uradili. Da je to čast za vjerski objekat. Vraćajući se kući razmišljajući o tolikoj vojsici, i sada mi je sve u glavi to stoji kako nam nisu htjeli to naplatiti, kao dobra namjera. Nisam mogao zamisliti da će ta vojska krenuti prema nama. Ali ipak kao predsjednik savjeta ja sm to ispričao u MZ i mi smo se organizovali onako kako smo znali i umjeli. Došlo je do postavljanja barikada više nije bilo prolaza ni sa jedne ni sa druge strane, i tako je život tekao sve do 03.07. 1992.godine. Došao je Pero Đurić u MZ i rekao da tadašnji muslimani traže razgovore i mi smo otisli na te razgovore. Kada smo došli na te razgovore, sa njihove strane su bili Rešid Musić, Ivica Santovac, Stjepan Filipović, Farid Mujkanović, Dušan Đordić, posebno me iznenadio Dušan Đordić, odkuda sa njihove strane u pregovorima, i on nas je stalno ubjeđivao kako treba da se predamo i da sarađujemo sa njima. Đto se tiče razgovora na tim pregovorima, ovi sa vojne strane farid Mujkanović i Stjepan Filičović, pogotovo on, Stjepan Filipović, nam je rekao da mora bar 5 kuća zapaliti u Bukviku, jer je navodno njegova kuća zapaljena u Bčkom. I oni su vrlo kratko bili na sastanku, dalje je uzeo riječ Rešid Musić, koji nas je politički obrađivao kako treba da sarađujemo, kako treba da se zajednički organizujemo. Poslije jega je govorio Ivica Santovac, koji je interesntno, čitavo vrijeme do napada dolazio u Bukvik, imao je otvorene prolaze u svaku dobu, i više puta je dolazio samo najviše puta je dolazio sam. Čak je između nas dvojice bilo govora, pošto su Krajišnici išli preko Dervente i probijali koridor, tada je bio strašno uplašen, i govorio mi je ako bi došli Krajišnici, na naš prostor da mi preuzmemem

tamo taj njihov teritorij, da ne bi slučajno došli Krajišnici. Ali isto tako je obećao, da će i oni nas zaštiti u slučaju da neko nađe. Tako da je to bila jako mala vjerovatnoća za nekakav napad na naš prostor, Drugi put je došlo isto do pregovora na kome je učestvovao Sabahudin Memišević, to je bilo 07.09.1992. godine, i on nam je ponudio zajedničke punktove, da mi zajendo sa njima organizujemo punktove, ne znam ni zbog čega bi nam trebali, ako bi se dogovorili da možemo zajedno stražariti, onda nam i ne trebaju punktovi, tako da sam ja njemu predložio da skinemo punktove, ako već imamo takav dogovor, onda nam ne trebaju punktovi, da naši ljudi, žene, djeca, mogu nesmetano da se kreću. Ko želi za Tuzlu, neka ide, ko želi za Brčko neka ide, bez ikakvih punktova. I on je rekao da to ne smije prihvatišti sam nego da će iznijeti tamo u svom dštabu, taj prijedlog. To je bio ponudjeljak čini mi se i dogovorili smo se da se vidimo ponovo u subotu povodom toga. Dočim, u petak 11.09.1992. godine, napadnut je Bukovac, to je jedno selo, odnosno bila je prije rata Mz koja je u našem sastavu u toku tog ratnog okruženja bila i ona, jer smo imali 5 sela, 3 zaseoka i Bukovac, to je bila velika teritorija, sve srpska teritorija, ama baš 100%, sve Srbi živjeli, zato smo i mislili da ne može niko pomisliti, da mu treba tateritorija, da nema koga štititi i braniti. U tome haosu ljudi su izbjegli iz Bukovca u Bukvik, a već prije toga imali smo izbjegla lica iz Stjepkovice i Vučanovića i mi smo imali velikih problema oko njihovog smještaja. Sada smo povrh svega dobili i lude iz Bukovca, a živili smo pod tim uslovima da nismo imali gdje kupiti šibicu, jer je bilo totalno okruženje. U prodavnicima što je bilo to je rasprodato, i više nema ništa. Tako da su bili vrlo teški uslovi za život.

Gospodine Đukić možete li nam u kratkim crtama opisati okruženje u kojem se nalazio Bukvik sa ovim selima i Bukovce, kojeg ste spomenuli, koja su to sela i mjeseta nastanjena drugim nacionalnostima, okruživala ovaj etnos sa Srbima kako ste izjavili?

Prvo da vam kažem da se tu radi o MZ Bukvik koju su sačinjavala sela: G.Bukvik, D.>Bukvik, Vujičići, Gajevi, Lukavac i ako dodato sad Bukovac kao MZ, uz ta sela bila su tri zaseoka, to su Bare, Džigure i Stjepkovica. Sve se to prostiralo na nešto oko 150 km kvadratnih. Znači razruderena sela. A okruženi smo sa jedne strane, pošto smo se nalazili u obliku jajeta, sa ove strane su bili sve Muslimani, a za jedne strane sve Hrvati. Muslimanska sela su bila, Rahić, Čosete, Čande, Zlatići, Islamovac, Maoča, da ne nabrajam više sa te strane. Sa ove druge strane je bila D. Skakava, Poljaci, Dubrave, Bijela, Prijedor, Skakava Gornja, Podarevac. To su ta sela koja su nas okruživala, tako da mi ni odakle ništa nismo mogli da dobijemo. Istina je u tome svemu da nam je nešto donio Ivica Santovac. U stvari donio nam je ono što nam je neko poslao iz Brčkog, kao paket, to je bilo minorno da čovjek ne zna šta će sa tim. Tako da je u to vrijeme za mene jako teško bilo živjeti u takvoj sredini gdje nemaš ništa, a bio si kao nekakav rukovodilac, funkcijer. I vrlo je teško bilo držati red, neimaština povlači za sobom sve i svašta. Ipak smo uspjeli u tome, da sprječimo sve krađe, i sve ono što di dovodilo do nereda i nemira. Nakon pada Bukovca, prošla su dva dania ponovo je uslijedio napad sa svih strana u isto vrijeme. Tako da za vrlo kratko vrijeme palo je čitavo područje. I sreća je naša pa smo se dogovorili u slučaju da se tako nešto desi, gdje narod da se povuče i sreća je naša da je to narod poslušao. Svi oni koji nisu mogli doći na zakazano mjesto su bili ubijeni, da li bili stari, mladi, bolesni sve ih je zadesila ta kobna smrt.

Gospodine Đukić, obzirom da su ljudi iz struktura vlasti MZ, da je tako nazovemo, u koje ste spadali i vi procijenili da bi moglo doći do napada na Bukvik i Bukvička sela, a da ste bili okruženi i da pmoć nište mogli očekivati ni odakle, i ni od koga, da li ste se kao mještanin organizovali u cilju odbrane života stanovništva i imovine na tom

prostoru ili ste se organizovali da izvršite vi agresiju i napad na nekoga, odnosno na suprotnu stranu? Da li me razumijete šta hoću da vas pitam?

Da potpuno razumijem. Mi da smo htjeli da napadnemo bilo koga mi to nismo znali. Prije svega to su bili sve ljudi seljaci, koji nisu znali ratovati, koji nisu znali kako treba napasti na bunker, kako bi rekao, nije im u stvari niko to pokazo. I ono što su učili u vojsci, to je malo bilo. Nama nije bio cilj ni potreba, nama je bio cilj da se tu zadržimo i sačuvamo svoja ognjišta, svoje porodice svoj narod koji je živio tu. Ništa nam drugo nije bio cilj. Najstetniji bi bili da nije došlo do rata. Ja vam mogu ispričati, jer sam bio savjet MZ, možda je to interesantno u ovome svemu, da smo imali u Opštini Börko sstanak, svi predsjednici MZ pa pošto u mene nije mogao ići predsjednik, onda sm ja otioš. Jako sam se iznenadio na tom sastanku, pošto se odlučivali da li da se postave barikade ili da se ne postave barikade. Da li da se postave mješovite patorele ili ne postave. Ja sam bio jedan od tih koji sam bio protiv tih barikada, protiv bilo kakvih tih punktova, pogotovo tih mješanih, ljudi u civilu naoružani popiju, smao će se pobiti, ne treba im niko drugi. Pitao sam ih koga se mi to bojimo, ako se dogovorimo, dok sa druge strane, odnosno Hrvat Marko Ložić je insistirao da treba postaviti punktove i izvjesni gosp. Ribić, ne znam kako se zove, trajao je taj sastanak u nedogled, pa smo se onda ogovorili da sutradan dođemo u opština nas trojica i da iznađemo neko rješenje i izdamo neko saopštenje. Sutradan mi se dogovorimo da ne trebaju punktovi da ne treba ništa i pored toga što smo se dogovorili, kontra se uradi. To je samo bio znak kakvi su u to vrijeme bili dogovori i koliko su oni vrijedili. To vam govorim samo u vezi našeg dogovora sa Ivicom Santosem. To da je neko slušao kakvi su bili dogovori, razgovori, malte ne bratski da štimo jedni druge, od nekoga sa strane ako dođe, nikako se nije moglo zamisliti da bi mogli biti jedni protiv drugih. Eto toliko su vrijedili tadašnji dogovori, za koje je neman riječi. I Da vam ne dužim, moglo bi se mjesec dana pričati o tome, kada je pao Bukvik, narod se predo koji jebio na određenom mjestu, koji nisu došli, svi su pobijeni, 59 što žena, ljudi, djece, ubijeno je za vrlo kratko vrijeme. Oni svi drugi su razdvojeni odmah, žene djeca, muškarci na drugu stranu, potovareni u kamione, odvezeni u pravcu Brke i ja ne znam šta se dalje zbivalo, pošto ja sam bio jedan od onih koji se nisam predao. E sada je uslijedilo snalaženje, dovijanje kako preživjet. Bila nas je grupa od 8 ljudi koji nismo htjeli da se predamo, tražili smo hranu, morali smo, pa smo hodali svud po selima. Interesantno je da je sve pokupljeno, teško je bilo naći nešto da se može pojesti. Da bude još interesantnije, na našem području je bilo jako puno bunara. Dođete do bunara, samo nađete kofu, a lanac je odsječen, to je namjerno urađeno, jer je to bilo kod svakog bunara. Krili smo se ot tih njihove vojske i gledali usput šta oni rade. Jendi su kupili hranu, jedni su kupili stoku, jedni su kupili bijelu tehniku, drugi su kupili namještaj, kada je to sve pokupljeno, onda je došlo do čupanja prozora, vrata, po meni. Kao laiku naravno je to bila organizovana pljačka. I za mene kao običnog čovjeka je to školski primjer etničkog čišćenja. Namjerno je uništena imovina, da se tu nigdje više niko ne može vratiti. E sada priča je od onih koji subili zarobljeni da su izvođeni ljudi, pa ubijani, i to ima dokazano, da svi oni koji su pobijeni, da su po kanalima sahranjivani, po njivama, gdje se ko našao. Ako već postoji i to po meni bi to lagano mogao da se upiše genocid, jer istjerati opljačkatiti, poubijati, po zatvarati sve ništa drugo nije nego genocid. S tim povlačim da je to čisto srpsko područje bilo. Ja razumijem tadašnje njihove vlasti, da su oni sve nas koji smo bili jadno i čemerno naoružani, da su nas sve zatvorili, osudili nas 100 godina zatvora, nikakav nam nije problem, ali su ipak trebali sve te ljude ženu djecu sve vratiti kućama. Ako su mislili na multietničku BiH onda su tako trebali uraditi. A pošto nisu onda će oni dati odgovor zašto su tako uradili.

Gospodine Đukić, naveli ste da ste vidjeli pljačkanje pokretne imovine, vaših mještana izjasnivši se da smatrate da je to bilo organizованo, a možete li nam malo objasniti taj pojam organizovanosti, u načinu njihovog vršenja pljačkanja imovine i vrijednosti, a što ste vi kako ističete posmatrali krijući se da bi spasili sebe, odnosno svoj život?

Pa ja razmišljam kao običan čovjek, ako sam ja došao da nešto nakupim, onda ja bi kupio na sve ono na šta naiođem. Ako grupa ljudi dolazi i kupi samo hranu, a ostavlja sve druge vrijedne stvari, onda to za mene nešto znači ili dolazi druga grupa ljudi koja kupi smoa namještaj, a ostavlja recimo hranu, to je za mene onda znak da je to nešto organizованo, i da ti ljudi nisu došli samo po sebi, nego da ih je neko poslao.

Nakon pljačkanja imovine na ovaj način, koji ste opisali, a koji ste gledali da li ste bili u prilici da vidite uništavanje nepokretnе imovine, odnosno paljenje i rušenje kuća i drugih pomoćnih zgrada?

Kada je već opljačkano sve onda je to htio neko da prikrije i na kraju krajeva zapali ono što je ostalo, s tim da bude absurd još veći i ti ljudi imali su svoje izbjeglice koji su mogli da nasele tu, nego su došli na ta zgarišta i navodno morali dobijati donacije, da bi popravili te kuće, koje nije bilo potrebe porušiti. Ja se slažem da je usred ratnih dejstava trebalo uništiti taj objekat, to nije bilo potrebe, ako je bilo 5 kuća da se sruši na taj način. Ali porušiti 500 kuća, pa ljudi to je neobjašnjivo, vi možete da mislite sada ti ljudi koji su skidali ciglu, crijeplje, prozore, vrata i dan danas žive sa tim crijeplom ciglom prorazima, ne znam kako se može živjeti sa tim.

Gospodine Đukić, naveli ste da ste prije izbijanja ratnih sukoba u Bukviku sví kao mještani učestvovali u izgradnji Crkve, za koju izgradnju ste naveli da izvođači radova nisu htjeli naplatiti od vas, odnosno nisu htjeli uzeti novac. Da li vam je poznato šta se u toku vršenja oružanih napada i nakon tog napada i odvođenja stanovništva van prostora MZ Bukvik, desilo sa Crkvom i drugom imovinom SPC koja se nalazila na teritoriji Bukvika, a pripadala je Eparhiji Běrko, odnosno SPC Brčko?

Ja što sam pomenuo ovo što su ljudi kopali temelj u Vujičićim, temelj je samo i urađen, mada je bio skupljen sav materijal za tu Crkvu, koji je poslije nestao. Imali smo još jednu crkvu u D.Bukviku, ona je odmah zapaljena, srušena ostala su samo četiri zida. To je bilo odmah prvih dana. Tako da nemam riječi što se tiče vjerskih objekata, kome su oni smetali. U Vujičićima i dan danas imaju temelji, niko ih nije dirao, ne zna se ni danas gdje su sve je zarasio.

Spomenuli ste da je vaš otpor napadu bio slab i nedovoljno organizovan u stručnom vojnem pogledu. Da li je taj otpor isključivo pružao Bukvički živalj i mještani ili je to bila organizovana zvanična vojna formacija, odnosno organizacija i da li je takva organizacija u Bukviku bila odjevena u uniforme?

Pa šta mogu da kažem, kada nije bilo ni jedne uniforme, mislim da je samim tim sve rečeno. Niko nije imao ništa, to su ljudi koji na selu žive, čuvali svoje kuće, mislili su da je nemoguće da dođe do bilo kakvog rata, jer ipak ljudi su imali svoja razmišljanja, ne diram te što bi ti mene diro, tako da je to ispalio sve tako silovito i brzo i efikasno su ljudi odradili taj posao i uništili su toliko područje, za samo jedan dan.

Spomenuli ste 59 žrtava, da li su te žrtve bile civilno stanovništvo, i da li su prilikom njihovog ubistva uz sebe imali kakvo naoružanje?

Što se tiče da li su bili civili ili nisu, svi su bili civili. Ima taj jedan dio, ko je imo pušku ili nije imo, 32 jeubijeno koje je imalo pušku na neki način, a ono drugo je sve staro jadno iznemoglo i bolesno.

Po vašoj procjeni koliko je odprilike preživjelog stanovništva odvedeno vjerovatno organizovano, kako ste i istakli iz Bukvika u okolne nazovimo ih sabirne centre pod kontrolom Muslimansko-Hrvatskih vlasti u formiranju, jer se radi o 1992.godini?

Po mom mišljenju da je odvedeno nešto oko 1350 ljudi. Znači sve od najmlađeg do najstarijeg, nije niko osto, najmlađe imali smo tijete od 6 mjeseci, a najstariji čovjek čini mi se je bio od 86 godina, svi su bili za nešto krivi, dok su odvedeni.

Obzirom na opisan sa vaše strane način, pljačkaja i nezakonitog uništavanja imovine, koji ne opravdava vojne potrebe, u tom napadu na vaša sela, po vašoj procjeni koliko je procentualno imovine opljačkano i uništeno na ovom prostoru od 150 kvadratnih kilometara koje je kako ste iznijeli isključivo bio nastanjen srpskim stanovništvom?

Pa ja će vam pokušati sa nekim tačnjim brojkama, pošto sam ja izabran za predsjednika MZ 2000. godine, pa sam prikupljao sve te podatke, koliko kuća, je uništeno, koliko je poginulo, koliko je uništeno voćnjaka, šume, svega onoga što je uništeno, pa sam došao do brojke od 531 kuće, koja je bila na našem području, a sa Bukovcem 677 kuća, do temelja srušeno je 491 kuća, a ono ostalih je više od 50% uništeno, kako da kažemo nego drugačije da je 100% uništeno. Šta imate od ona četiri zida koja su kisla recimo 10 ili 5 godina, a pisali smo da nije potpuno uništena ako je ostalo 4 zida i ploča, uglavnom je tako. A sa krovom je bila možda 1 kuća. Šta se ima tu više šta reći.

Da li posjedujete bilo kakvu dokumentaciju koju ste prikupili kao lice koje se organizovalo u funkciji predsjednika MZ da prikupi ove bitne podatke o uništenju imovine, da li imate tu dokumentaciju?

Da, Pošto je to veliko područje, radi se o dosta porodica, domaćinstava, mi smo pošto smo se orgnaizovali kao MZ prikupljali podatke, tako da smo napravili kućnu listu, na prvom mjestu domaćin, članovi porodice i u produžetku imovinsko stanje koje je bilo 1992.godine. Pošto smo mi to sve popisali, domaćin je to rekao sve što je bilo i morao je potpisati da stoji iza toga. Kada smo sve to uradili formirali smo komisije po selima i zaseocima, da to ipak provjerimo da li je svaki domaćin dao tačne podatke. Pokazalo se da je 95% tačno ono što je napisano i mi te podatke imamo, ako vam treba možemo vam dostaviti. I iz toga se lagano vidi koliko je šta uništeno na tom području.

Da li vi želite dobrovoljno predati fotokopiju te dokumentacije, kako bi se koristila u daljnjoj istrazi Javnog tužilaštva BD BiH i Policije Brčko Distrikta BiH u vezi sa zločinom nad srpskim stanovništvom na Bukvičkoj regiji?

Da

Znači da tu dokumentaciju posjedujete u ovom momentu?
Jeste

I predajete je ovog momenta?

Tačno

Gospodine Đukić da li vam je poznato ko je izvršio napad na MZ Bukvik i sela koja ste nabrojali, ko je rukovodio napadom i da li ste bili u prilici da budete svjedok jednog ili više ubistava, od navedenih 59 lica?

Što se tiče toga ko je napao, iz nekih priča kao da su bile neke 4 brigade. Ja ne znam koliko je to tačno, vjerovatno kod njih postoje tamo u komandi određene naredbe i ko je rukovodio i ko je učestvovo i sa koje strane itd. Mislim da ja sad govorim o tome ne bi bilo ozbiljno, čula kazala, ne bi da učestvujem u tome. Što se tiče da li je neko nekoga ubio i da li sam ja video, ja nisam video da li je neko nekoga ubio, ali nisam i ne znam kako bi reagovao da sam video, ali što se tiče video sam ubijene tj. leševe to sam video, tako da posle svega toga taj prizor kada se čovjek sjeti tog smrada, tih krikova ptica, životinja koje su crkavale, ja mislim da se to ni u jednom filmu ne može vidjeti. TO je strah i užas, smrad, vrisak, valjda oni psi koji nisu puštani crkaju, goveda koja su se prejla kukuruza, njiju crkaju. To je da ti se kosa naježi, preživjeti takvo nešto ne bi poželio ni svom najvećem neprijatelju da preživi.

Koliko dugo vremena od izbjijanja ratado okončanja rata Dejtonskim sporazumom i kasnije nakon tog sporazuma, je proteklo kada su se stvorili uslovi da se živalj sa tog prostora može vratiti na svoja ognjišta i kako su se stvorili uslovi za to?

Ja ču vam reći ono što ja znam, prvi put sam ja otisao svojoj kući 1998.godine.I kada sam došao u Bukvik, ja sam se pitao gdje se ja nalazim. Sve od društvenih zgrada, kuća, sve je to porušeno. Kada sam došao svojoj kući, samo su zidovi, ali je bila useljena kuća, interesantno, nema prozora i vrata, ali su ljudi stavili daske i prosjekli na tim daskama prozore i stavili najlone. To je čudo bilo šta je rađeno, tu su ljudi živjeli, ja pričam sa njima,. Obični ljudi i pacencici, ja pričam sa njima i pitam se zar nije bilo bolje da ih je neko doveo u onu kuću kakva je bila 1992.godine, Što se tiče povratka odmah 1999.godine pošto sam ja bio razočaran i sve to sva ta zbivanja,a nikada nisam mislio da se bavim politikom,ako se sjećate što sam rekao u prvom dijelu kako mi je teško bilo što sam bio predstavnik naroda MZ, rekao sam sebi više nikada sa takvima nekim stvarima ne bi se bavio. Ali desni se 1999.godine ponovo da su mi ljudi počeli dolaziti kući i pitali me šta da radimo, naša imovina tamo, kakva je takva je, neko mora da nas organizuje, neko nas mora povesti, ja nisam mogao te ljude odbiti, puno je ljudi dolazilo. Ponovo smo organizovali, zovnuli smo sve ljudi u Dom kulture, puna je sala bila. Računo sam da izaberemo nekoga da nas predstavlja tamo i video sam da je sve uništeno. Na moju nesreću izaberu mene ponovo za predsjednika MZ, tako da smo mi tražili, donacije, išli smo u B.Luku,Tuzlu, u tadašnje Brčko Ravne, u Brku, nema gdje nismo išli i tražili pomoć. Od svih ovih što smo išli i tražili, samo nam je pomogla Međunarodna zajednica.Interesantno je da ovi ljudi koji su uništili to naše područje, nisu htjeli dati ništa da se to obnovi, da zarastu rane, ništa, jer mislim da je to trebalo što prije obnoviti, vratiti ljudima njihove što je bilo, da bi se lakše prevazišla ova situacija, jer i ti ljudi koji su se vratili oko 250 domaćinstava, jako loše žive, niko ne vodi računa o njima, to tvrdim. Eto dokle smo mi došli i živimo u 21 vijeku i živimo u Brčko Distriktu u kome svi kažu da je lijepo živjeti, da je bolje nego u drugim sredinama, ja vam tvrdim da ima ljudi i gladnih i žegnih.

Gospodine Đukić, da li imate još šta izjaviti na ove okolnosti, što mislite da je bitno, a da vas ja nisam pitao?

Pa imam, imam ja bih čelio da Drčko Distrikt odnosno vlast, bar kako su nam rekli prednjače u svim stvarima, pa da se povede računa i o odgovornosti, ko je šta uradio u Brčko Distriktu 1992.godine do dan danas. Mislim da bi za sve ljudi koji žive u BD takav način rada poboljšao uslove života za sve, pa i za one unesrećene kojima je poginulo dijete, žena, majka otac, ako ljudi vide da postoji pravda i da se imaju nekome požaliti i da će taj neko preduzeti mjere sve oko zaštite, daljnje zaštite ljudi, jer ljudi se ipak i dan danas bore. To je vrlo bitno, možete li da zamislite živite u jednoj sredini, a bojite se a nemate kome reći. Zato želim da ovo naše pravosuđe učini sve, da kazni sve one zločinice koji su ubijali, klali, silovali, jako je ružno da hodaju slobodno oni ljudi koji su silovali naže žene, djecu, ubijali, a slobodno hodaju po gradu i još su na nekim funkcijama. Kako običan čovjek može da dođe njemu da se požali. Imamo takvih u Policiji, Skupštini i Vladi. Da li običan čovjek hoće reći takvom čovjeku, jer on zna šta je radio i da li se neko zapita kakvu onda imamo Poaliciju, skupštinu i vladu.

Gospodine Đukić da li raspolažete bilo kakvim podacima o tim licima, obzirom na vaše bavljenje politikom u posljednje vrijeme, i da li ih sada možete ovdje imenovati u okviru vaše izjave, obzirom da se istražuje zločin protiv Srpskog naroda od strane ljudi za koje postoji osnov sumsne da bi mogli biti izvršioci tog zločina?

Što se tiče da ste rekli da se bavim politikom, ja politiku u ovo ne bi mješao. Mislim da je politika nešto drugo, a ovo nešto drugo. Drago mi je što vi kažete da je pokrenuta istraga o svemu ovome, ako ste ozbiljno pokrenuli istragu iznenadićete se na kakve ćete sve podatke naići. Progovoriće ljudi sigurno, ako u vama osjetе sigurnost, ako to bude samo bacanje prašine u oči, onda nećete saznati ništa. Tako da o imenima, ja nisam bio zarobljen, a od ljudi koji su bili zarobljeni možete saznati više.

Da li je to sve što imate da izjavite?

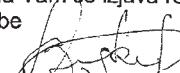
Da

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe

Da li imate prigovor na zapisnik?
Ne

Hoćete li potpisati zapisnik?
Hoću

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?
Nema potrebe

**REPUBLIKA SRPSKA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
STANICA JAVNE BEZBIJEDNOSTI**

B R Č K O

*Broj: 11-1/02-230-18/98
Dana, 17.01.1998. godine*

SLUŽBENA ZAIBLJEŠKA

Sađinjena dana 17.01.1998. godine u prostorijama KPD Bijeljina povodom obavljenog informativnog razgovora sa ĐORDIĆ ZVONIMIROM, zv. "Cone", sin Jurei Mare Šimić, rođen 15.06.1947. godine u Bijeloj, gdje je i nastanjen kbr. 215, po zanimanju trgovac i elektro varioz, Hrvgt, državljanin BiH, na okolnosti Ratni zločin nad civilnim stanovništvom dao je ovlaštenom radniku sledeći iskaz:

"Ja sam prije rata radio u inostranstvu, ali sam u selo dolazio prosječno 10 puta godišnje, i uglavnom sam znao šta se dešava uselu. Poznato mi je bilo da se narod u BiH razdvaja po nacionalnoj osnovi, pa je i u mom selu aktiviran odbor HDZ. Već 1990. godine u selu je jak uticaj članova HDZ. Na čelu stranke se nalazi Čančarević Franjo, sin Andrije, star oko 35 godina, rođen u selu Bijela, po zanimanju precizni elektro mehaničar, radio na održavanju aparata za zabavu. prije njega vodeću ulogu su imali i Andžić Filip zv. "Irac" sin Mate, star oko 40 godina iz Bijele, trenutno se nalazi u selu ja mislim da je u Hrvatskoj na ostrvu Krku, Lastrić Marijan, zv. "Marjanika", star oko 35 godina, po zanimanju automehaničar, trenutno se nalazi u Njemačkoj sa prodomicom, Geljić Mijo, zvani "mijača" sin Grge, star oko 35 godina, sada u Bijeloj PRedsjednik HDZ-a, Čančarević Toma, star oko 55. godina, po zanimanju zemljoradnik, Sada je predsjednik MZ Bijela, Božić Niko, star oko 55. godina ugostitelj, prije rata vlasnik najstarije kafane u Bijeloj, a sada rukovodilac HDZ-a u Bijeloj, Mendeš Tomo, sin Nike, ili Nine, star oko 35 godina, trgovac, krećom, sada u HVO- Odjeljenje logistike, Antić Marko, zv. "Arkan" Abudža", po zanimanju automehaničar, sada načelnik lokalne 108. HVO, vlasnik kafene "Mimoza" u Bijeloj, ČANČAREVIĆ Čančarević Andrija, sin Nike, star oko 40 godina, zanatlija, sada član komande 108. HVO brigade, Čančarević Andrija, star oko 70 godina, zanatlija, Antić Marko, po zanimanju bravar, star oko 60. godina, Mičić Tomislav, sv. "Tomo", star oko 50 godina, završio Filozofski fakultet, emigrirao iz SFRJ, pričalo se da je dao milion DM za odbramu sela, prvi je sa Hrgovčić Tomo dovozio oružje u selo i naoružavao narod, Hrgovčić Tomislav zv. "Tomo", star oko 48. godina, rođen u selu Dubrave, naoružavao narod po selu. U to vrijeme, a prije pobjede nacionalnih stranaka na izborima u BiH, ja sam morao od Čančarević Franje da tražim dozvolu za izlazak iz sela, jer su u to vrijeme već glavnu riječ imali članovi HDZ-a a dozvolu smo morali pokazivati kada izlazimo iz Hrvatske, jer nas Tuđman nije puštao u inostranstvo bez dozvole lokalnih hrvatskih vlasti. Prve promjene osjetio sam kod svojih komšija u tome što nisu htjeli da pladaju pores državi, struju, i druge dažbine, te u pridoma o očjepljenju hrvatske od SFRJ. Narod nije imao pravu pravac u politici i svu su dekali da im se kaže šta je datje raditi.

- 2 -

Moj je utisak da bi narod u ráido sve što bi im rekla aktuelna vlast.
 Ja sam se konačno ubio uvjerio da je svo selo naoružano za božić 1991. godine, jer je bila tolika puonjava iz automatskog i drugog naoružanja kao da je napad na selo. Kada sam sledeći put došao u selo januara 1992. godine već se otvoreno nosilo automatsko naoružanje u selu. Tada smo vidiо sa oružjem Ante Marka, Andžić Filipa, Mendeš Matiju, Viljušić Ivu, Lastrić Marijanu, Mendeš Matu, Mendeš Iuu i druge. Bili su obuđeni u uniforme rezervnog eastava milicije tako u selu nije bila formirana Stmica milicije. Oni su hodali u uniformama i sa naoružanjem po ulicama u selu. ulazili su u kafane i vršili kontrolu na punktu koji su postavili na ulazu u selo Bijela. U to vrijeme nije mi bio poznat čovjek koji ih organizuje i naoružava. Kasnije sam saznao da je naoružanje pladao Mijo Tomislav, a da se organizaciju oko raapodjale vršio Hrgovidić Tomislav. Oružje je dovođeno svojim privatnim kamionom Galić Ivo a nadavljao ga je Hrgovidić Tomislav u Hrvatskoj. Koliko je meni poznato nije bilo ilegalne trgovine naoružanjem u našem selu, jer su svaki morali biti naoružani. Prioritet prilikom naoružavanja imali su mlađi ljudi i ugledniji domaćini kao i članovi HDZ-a. Do početka aprila 1992. godine bio je naoružan sva mlađi hrvatski puk. Po mojoj procjeni ved ih je bilo preko stotinu. Ved tada se napustila konceptacija rezervne milicije i narod se organizuje kao TO. Rukovodstvo naoružanim snagama u svim hrvatskim selima na području SO Brčko je vršio Filipović Stjepan i Filipović Ivica, a za komandire u Bijeloj su postavljeni Mendeš Mijo i Lastrić Marijan, svaki "Marjanika". Filipović Stjepan inicira osnivanje vlastit u Bijeloj naredjuje osnivanje Kriznog štaba u koji ulaze: Ja, Veseljić Juro, star oko 55 godina, vlasnik diskoteke u Bijeloj, Mendeš Luka, Čandarević Toma, Božić Niko, Lamešić Marijan, Tada mene imenuju za predsjednika tog štaba, i nadjevajuem uniformu i oružje. Ja tada nosim oznake sa hrvatskom šahovnicom, oznaku HOS-a, oznaku sa ljljanima, oznaku TO, kao i krunicom. Krizni štab ima nadatak da organizuje evakuaciju u selu u slučaju napada ne u selo, kao i da popiše svu imovinu koja se nalazi u selu kao i imovinu ljudi koji su napustili selo. Popisane su sve kuće, vozila, stoka, i dr. Tada smo izvršili mobilizaciju svih muškaraca do 55 odnosno do 60 godina. Svi su do tada naoružani. Tada se izvještaji podneose Mendeš Miji i Filipović Stjepanu. Imovina ljudi koji su otisli prije oružanih sukoba je mobilisana i koristena za potrebe vojske i civilne zaštite. Napuštena kuća se koristi za smještaj HOS-a i drugih vojnih formacija koje dolaze u selo. Selom u to vrijeme rukovodim ja a komandant vojske je Mendeš Mijo. Krizni štab formira bolnicu a dolazi nam i ljekar iz Hrvatske, Žohar ili Džohar Bošo, pedijatar. Mislim da je bio u činu pukovnika. Sa njim dolazi i poručnik hrvatske vojske Zupković Zlatko. Zupkovićeva zaduženja nisam znao ali sam imao utisak da vrši nadzor nad situacijom u selu. Zaboravio sam napomenuti da su u selu od marta 1992. godine smještene pripadnici HOS-a koji su se meni javljali zbog smještaja a po naredenju Filipović Stjepana. HOS sve vrijeme zagovarao napad na srpski dio Bijele. HOS-om rukovodi Jelinic, mladić iz Vinkovaca sa koga znam da je sada major HV i da je raspoređen u Vinkovcima jer ga je moj brat arstao u banđ u Vinkovcima gdje je podizao platu. Formiranje Jelinice, njihova popuna u MTS i u ljudstvu, kao i organizacija života traje cijeli maj 1992. godine. Još nema oružanih sukoba. Sys vrijeme su bili prisutni i HOS-ovci kajima je najbolje bilo u Ulicama. Kreć rasgovori sa Jelinicom ja sam saznao da ih plaća izvjesni Antunović, mislim da mu je imao Željko, kao i Santovac Ivica iz Ulica. Tada je u selu bilo preko 200 HOS-a. Mislim da im je rukovodio izvjesni Brada i Jelinic. Od njih meni su poznati nadimci "Mali sef", "Brada", Jelinic, "Stručnjak", "Praco", Andreas, Fransoa, Andreas i Fransoa su bili stranci u redovima HOS-a. Obuđeni su bili u maskirne đarene i crne uniforme. Andreas je Austrijanac a Fransoa je Francuz.

- 3 -

Bio je još jedan Francouz, kojem nemogu da se ejetim imena ali znam da je napisao knjigu kasnije koja nosi naslov "Prijavi rat" ili slično. U to vrijeme Srbi prave most na rijeci Tinji odnosno kanalu Tinje jer nisu mogli da prolaze kroz naše selo. Filipović Stjepan i Lastrić Marijan mi naredjuju da se taj most sruši da bi spriječili Srbe da se naoružavaju. Do mosta odlazimo ja, Veselčić Juro, Lastrić Marijan, dva vojnika kojima neznam ime i desetak meni nepoznatih HOS-ovaca. Kod mosta se srećemo sa Srbima koji vole neku robu u kamionu "TAM" tate smo na moje insistiranje pustili bez pregledanja kamiona a potom Jelinic ih HOS postavljaju dinamit pod most koji je srušen neposredno poslije toga.

Na sve ovo vrijeme određuju se pregovori sa srpskom stranom. Na pregovore dolaze Mendeš Luka, Veselčić Juro, Lamešić Marijan. Na tim sastancima se sve vrijeme dogovara način da se izbjegne sukob. Tokom prospaljivine meseca juna 1992. godine dolazi do napada na srpski dio sela Bijelo i taj vođin što je HOS, krijući od nas, oko 12,00 sati napao selo. Napad su izvršili preko brda tza leda srpskog dijela sela. Po mom mišljenju ranlog napada je bio žeđe je Santovac Ivica i Antunović Toma platilo pripadnike HOS-a da isprovociraju sukob sa Srbima. Naime nama su rekli da su Srbi izvršili napad na Ulice i da su skoro i ušli u selo, pa su htjeli da (Santovac i Antunović) zaprijeti sukobu prenesu u Bijelu. Meni je poznato da su oni platili HOS da napadne srpski dio Bijele. HOS je izaza leda srpskom selu doveo Anto Lukić zvan "Šuma". I u to vrijeme su u toku bili pregovori sa srbima. Pošto sam čuo pucnjavu izrađao sam do naše linije do zaseokoa Kukavičnjak gdje satičem grupu civila od oko 15 ljudi (žene, djeca i muškarci). To su bili srbi koje su HOS-ovci zarobili u selu. Pošto je bila velika galana ja je pokrenut da zavedem red ali se HOS-ove usprostavljuju i fizičkom silom tjeraju Lukić Iliju nazad u selo. Na moje insistiranje jedan od HOS-ovaca mi kaže da su napali srbe i da su navodno srbi te večeri trebali napasti nas. Jelinic i "Brada" mi objašnjavaju da su civile useli kao štit te da su kod dvojice srba pronašli pušku i pištolj. Naknadno sam saznao da jedan od ovih srba nije imao pušku nego su me HOS-ovci slagali, vjerovatno da bi opravdali napad. Na moje insistiranje HOS pušta žene i djecu i starije da se vratre u selo. Kroz minsko polje ih provodi Anto Lukić zvan "Šuma". Sa nama ostaju dvojica srba i to Miličević Vojko - Vojislav i jedan po imenu Đoko ili Đoko. Njih smo ja, Jelinic i još jedan HOS-ovac sprovegli do Ulica. Za nama su išla još dva vojnika HOS-a. Predajemo ih u komandu Vojene policije Jakšić Luki koji je bio zapovednik vojne policije u Ulicama, i tom prilikom ga zamoljavaju da se korektno odnosi prema ovoj dvojici Srba. U Ulicama Jelinic, "Brada" i "Mali řef" mi pričaju žeđa ne došilo prilikom napada. Jelinic mi je tada rekao da je u srpskom dijelu sela zatekao srbe na sastanku i da je jednog ubio koji je isčašao na vrata kuće. Takođe mi je rekao da je jedan HOS-ovac bacio bombu medu srbe, te da je tu bio najveći sukob. Tada mi nisu rekli ko su sve druge u selu. Ekon mog povratka u Bijelu ja sam se malo odmorio i tada je ved došla naredba da odmah po drugi put napadnemo srpski dio Bijele. Naredenje je izdao Filipović Stjepan i njegov zamjenik Filipović Ivica. U Bijeloj je tokom popodneva stiglo preko 1000 ljudi iz svih okolnih hrvatskih sela. Zapovednik satnici u Bijelos je bio Mendeš Mijo i Lastrić Marijan. Skakavom je zapovjedao Lamešić Ivo. Dubravama je zapovijedao Juris Mato zvan "Tito", Prijedorom je zapovijedio "Zeka", koji se, najvjerovaljnije presipa Brnjić, Donjom Skakavom je zapovijedao Marić Niko, Ulicama je zapovijedao Santovac Ivica. Napadamo sa svih strana u predvečerje istoga dana, u selu nema otpora i mi praktično uštavljamo u selo. Malo pucnjave se čulo na brdu ispred sela, kuda su napredovale jedinice HOS-a. U selu tada satičemo samo ranjenog starca Božić Aleku ili Novaka. On je star oko 80 godina i bio je ranjen u nogu, a satkili smo ga u stali.

- 4 -

Bojića smo odnijeli u ambulantu u naše selo. Po vrhu sela kuda idu HOS-ovci gore srpske kuće. Nisam primjetio da je tada neko nekoga zarobio i doveo u selo. Bojić je smješten kod njegove kćeri Goje. Sutradan je Stjepan Filipović naredio da se ide u selo i da se vrši pretres u cilju pronalaskazoružja. Tom prilikom Stjepan nam je dao spiskove srba kod kojih bi navodno trebalo da bude oružje. Samom u grupi su Lamešić Marijan i desetak vojnika. Formđirane su četiri grupe koje su vršile pretres i u svakoj je bio neko iz Kriznog štaba. da sam predvodio grupu koja je pretresala kuće iza škole, tj. kuće porodica Bojić i Kalajdižića. Tom prilikom smo priveli Bojić Stevu kod kojeg smo pronašli dva pištolja i dvije puške. Ja mislim da ga niko nije maltretirao i ja sam ga nakon našeg povratka pustio da ide kući. Taj dan sam video da pripadnici HOS-a i poneki naš vojnik iznose iz srpskih kuća video rekordere i drugu tehničku robu. Srpske kuće su pljačkali Andrić Mirko i njegov brat, Širković Ivo, Geljić Marijan. Posnato mi je da je Krajinović Dragan prijetnjom, odnosno stavljanjem pištolja na sljepoočnicu prisilio Mirić Jovu da predala pištolj koji je posjedovao. Sutradan mi je Ivica Filipović naredio da organizujem život u Bijeloj, da nastojim što više srba da vratim u selo, čak mi je dao i tekst koji sam trebao izgovoriti pred kamarama RTV BiH iz Srebrenika. Sva vozila koja smo zatekli u selu usimala su. Najviše vozila su useli pripadnici HOS-a ali je usimala i nađa vojska. Andrić Dragan znani "Bralje" je uzeo vozilo "Mercedes" kombi putnički sive boje, Andrić Tunjo znani "Tuta" je uzeo "Citroen" - Spaćek, Jurić Petar iz Dubrava je uzeo VW - Buba, HOS-ovci su uzeli dva kombija, jednog opela, audi 80- nov, dovezen iz Švajcarske ali im ga je oduzela komanda bataljona i sada se tano nalazi. Lastrić Marijan je uzeo jedan kamion marke "TAM" koji zajedno sa još jednim kamionom "TAM" i nekoliko traktora se i sada nalaze u vojsci. Nemogu da se više sjetim konkretno lica koja su usimala vozila ali svu sprsku vozila su uzelni hrvati, neka za potrebe vojske ali ih je dosta austrili u privatnom vlasništvu.

Ved tada je 108. HVO brigada formirana, zapovjednik brigade je Mujkanović Farid, sada pukovnik Armije BiH, zamjenik je Filipović Stjepan, zapovjednik 1. bataljona je Filipović Ivica, zamjenik mu je Martinović Niko, zapovjednik 2. Bataljona je Santovac IVica, zapovjednik 1. Probojnog bataljona u Rahiću je Pintić ili Pitić kome neznam ime, zapovjednik muslimanskog bataljona u Rahiću je Pitić, kapetan. U 1. Bataljona komandiri satnija su bili Lastrić Marijan, Jurić Mati, Marić Niko, "Zeka", Lamešić Ivo. Ja sam još uvijek komadant Kriznog štaba. Muslimani su vrlo rado stupili u federaciju sa nama i vrlo im je bilo drago da se mi pojavljujemo u muslimanskim mjestima. To oduševljenje je trajalo dva do tri mejeeda sve do napada na selo Bukvik.

Par dana poslije napada na Bijelu meni je posnato da su štrtve sledeći ljudi: Sekulić Milan, ubijen pred kućom, prema mojim sasudnjima najvjerovalnije ga je ubio Velinić sasvim je poginuo Dušan prestimena se ne sjecam, Željeznica, star oko 65 do 70 godina, ubijen ured svojom kućom, i još jedan meni nepoznat čovjek. Milanova majka Mara se koju neznam kako je zvala umrla kao i meni jedna nepoznata žena koju je ubio Petra Jurkovićinu sin iz Bijele na ulici u selu. Posnato mi je da je u sukobu ranjen u nogu stariji čovjek po imenu Alekse, suprug ubijene meni nepoznate žene. Kada je bilo potrebe sasivali smo srbe u sred sela pred fabrikom "Briz" gdje su im saopštavana potrebna obavještenja. U više navrata sam im skretao pažnju da ne odlaze u Srebrenik i da ne napuštaju svoja domaćinstva jer tako inamo problema sa vojskom. S obzirom da je Filipović Ivica insistirao da se srbi drže pod kontrolom ja sam morao da mlađi dio srpskog naroda skongentralisem u kućama oko škole tj. u kućama Bojida i u Kalajdižićima.

- 5 -

Nakon par dana pustili smo da se vrate kućama. U tom periodu se kopaju rovovi i vrše se druge radnje u cilju poboljšanja odbrane sela i za te radove se kroiste srbi. Koliko je meni poznato takva naredenja je izdala Brigada a sproveo bataljon i Krizni štab. Ja sam pozivao ljudе preko kurira i koliko mi je poznato nisu imali posebnih problema sa našim ljudima. Prilikom jednog obilaska i kontrole srba koji su radili ja i Filipović Ivica smo vidjeli da srbi koji su bili na prikolici pjevali hrvatske pjesme i odmah smo zaključili da ih je na to natjerao HOS-ovac kojeg znam po nadimku "Čado". Ja sam na Ivicinu naredbu odmah intervenisao i koliko mi je poznato srbi više nisu morali pjevati te pjesme.

Par dana poslije napada na srpsku Bijelu Lastrić Marijan i Marić Niko su skupili tridesetak vojnika i navodno napali zaseok Cvijanoviće. U tom zaseoku nije bilo srba ali su ova dvojica fingirali borbu da bi otišli u pljačku. Kada smo ja i Filipović Ivica došli do Cvijanovića već je nekoliko kuća bilo zapaljeno, a vojska je imala punе dnegeve i njedra plijenq, koji su pokupili u srpskim kućama. Pošto smo se verbalno sukobili ja sam u jednom trenutku ispalio metak u Lastrića i on ga je pogodio u stražnjicu, dok je kamen koji je odletio od udara metka pogodio jednog vojnika u oko. Lastrić je prebačen u bolnicu a nakon nekoliko dana je otišao u Hrvatsku na liječenje. Prije ovog događaja izveli smo napad na selo Cerik i Lastrić je zapovijedao satnijom. Komanda za napad je došla iz komande brigade. Skupljeno je preko 1000 vojnika. Napadalo se iz pravca Hrgova i pravca Dubrava. Ja sam bio u grupi koja je napadala iz pravca Hrgova. Komandant nam je bio Bjelobradić Žvonko iz Hrgova. Sa nama su bili i muslimani iz gradača i Srebrenika. Međutim taj put nikо nije ni pokušao da ulazi u Cerik a i meni nepoznatih razloga. Tom prilikom je poginulo nekoliko HOS-ovaca i nešto muslimana. Nisu mi poznati posledice na srpskoj strani. Pošto Lastrić odlazi u Hrvatsku na liječenje Filipović Ivica mene postavlja za zapovjednika satnije. Moj zamjenik je bio Viljišić Ivo. Tada se formira operativna gurpa koja spaja sva hrvatska i muslimanska sela oko Brčkog kao i jedinice iz Srebrenika i Gradačca. Vrlo brzo se naoružava i smješta svoj štab u Bijeloj. Zapovjednik operativne grupe je oficir iz Hrvatske Turković Ivan, po činu bojnik. Sa OG u selo pristižu i protivavionski topovi i nešto artiljerije. Prekraj juna 1992. godine obaviješteni smo da moramo biti na mobilizacijskom mjestu u 22,00 sata. Četa iz Bijele je bila rapsoredena u rovove od Dubrova prema Ceriku. Moj zamjenik Viljišić me je informisao da će mo mi samo držati liniju i da glavni teret probor treba da podnese 1. Probojni bataljon kojim je komandovao Pitić. Isvršena je detaljna artiljerijska priprema in naših oruđa koja su bila raspmjestjena nabrdu iznad srpskog dijela Bijele i Kukavčjaka. Na cerik je napadano iz pravca Dubrava (1. Probojni bataljon) i pravca Hrgova. Borba je trajala otjeli dan. Uspjeli smo osvojiti Cerik. Noja satnija je nastupala taa muslimana. Kada smo stigli do raskrenice na kojoj se spajaju ulice iz Dubrava i iz Pelagićeva zaklonio sam se iste neke otgle. Primijetio sam dva čovjeka za koje nisam bio siguran koje su narodnosti. Počela je pučnjava i njih dvojica su pobegla u šumu. Mi smo se uzbunili i vratili na početni položaj. Na toj raskrenici je bio i jedan stariji čovjek veoma visok koga su muslimani htjeli da strijeljaju. Ja sam se tome protivio i na moje insistiranje pustili su čovjeka i ja sam ga uputio u pravcu gdje su bili Srbi. Isto je se dogodilo i sa tri babe koje sam usvoio is jedne zapaljene kuće, takođe sam ih poslao u pravcu gdje su bili srbi. Da li su tamo stigli živi i zdravi nije mi poznato.

- 6 -

Sutradan ujutro sam napustio moju satniju i otišao u Bijelu da se odmaram. U toku dana sam čuo da je poginuo jedan Kanadanin koji je bio u sastavu HOS-a na Ceriku i tražili su da se ponovo ide na liniiju jer su muslimani trebali da izredu ponovo akciju. Ponovo su nas okupili i našu vojsku je predvodio Niko Martinović i postavio na liniiju u Jakovici u šumi od Mandine kafane prema Ceriku sa dešne strane uesfalta. Treći dan ujutro je krenuo artiljerijski napad na Cerik i akciju su ponovo izvodili muslimani (1. Probojni bataljon) i ~~zpa~~ napad je trajao par sati, nakon čega su zausteti kompletan Cerik. Nakon uspostavljanja linije, sutradan ja i još nekoliko starijih vojnika povukli smo se u Bijelu a koliko mi je poznato hrvati nisu imali gubitaka, dok su muslimanske jedinice imale dosta gubitaka jer sam vido da stalno voze ranjene i poginule za Rahić.

Nakon dva ili tri dana Ivica Filipović mi naređuje da uzmem 5 ili 10 srba iz Bijele da sahranimo mrtve srbe u Ceriku. Ja sam drugi dan odredio srbe od kojih se sjetim da je bio Gavrilo Andrija, dok se drugih imena ne sjećam, a kako nisam poznavao Cerik Ivica mi je rekao da samom ide Andžić Marjan. Po dolasku u Cerik došli smo do jedne kuće gdje smo u dvorištu zatekli dva ili tri muškarca i jednu mladu djevojku koji su već bili u fazi raspadanja. Kako nisam mogao da gledam zamolio sam Marjana da ostane sa srbinima i zakopa mrtve. Naredenje je bilo da se zakopaju na mestu pogibije. Znam sigurno da je djevojka bila u civilnom odijelu dok se nemogu izjasniti za muškarce da li su bili u uniformi ili u civilu jer nisan puno gledao. ~~Naj~~ Marjan je sve popisao koliko je tačno bilo leževa i gdje su sahranjeni a koliko se sjećam, neznam tačno da je u Ceriku pronađeno 10 ili 12 leževa a kako mi je Marjan rekao bio je samo jedan Šenški lež a sve ostalo su bili muškarci. Po završenom ukopavanju vratili smo se u Bijelu. Nakon par dana u Bijelu je dovela muslimanska policija jednog civila i vido sam kada su ga odvodili isti dan a rudi se o starijem čovjeku oko 60 godina mušav visok i odveli su ga u Rahić.

U Bijeloj i okolnim selima pojavljuje se sve više provala u kuće i pucanja u selu. Dolazi se na idaju da se osnuje vojna policija koja bi sprečavala te pojave. Za komandira je posavljen Ivica Dejanović. Tada je oformljeno jedno odjeljenje od 10 do 12 policijaca. Biralo se uglavnom po VES-u. Ivica Filipović je pomogao pri osnivanju te policije. Oni su bili zaduženi za hrvatska sela a sjedište im je bilo u Bijeloj. Postavljeni su i kontrolni punktovi prema Rašljanima i Čitkovima (na kraju srpske Bijle) a takođe su patrolirali selom. Muslimanska policija je često dolazila u bijelu i plječkala srpske kuće a i ja sam imao ličnih sukoba sa tom s muslimanskim policijom. Nakon jedno petnaestak dana Mendeš Anto i Marjan neštočim se prezimena znam da je bio policijac u Brčkom a rodom je ia Prijedoru očinjavao civilnopoliciju. Njih je bilo 3 do 4 čovjeka a sadatak im je bio da prave uvidaje. Na moje pitanje zašto nije uključen Jurković Ignjo rekli su da je on voljan pomoziti ali se ne bi uključivao.

Nakon 15 dana od pada Cerika iz Hrvatske dolazi lastnik Marjan zvan "Marjanika" i preuzima komandu nad kompletom satnijom, a ja ostajem da radim sa civilima. Po povratku "Marjanike" koji je imao i "Zeku" sa sobom ja počinjem da gubim ugled u komandi i oni rade protiv mene kako bi me smijenili sa mejsta predsjednika Kriznog štaba, što mještani nisu dovoljavali. Marjanika postavlja ispred vojske Matiju Mendeša da radi sa civilima a izvještaj podnosi direktno Marjaniki, odvodi srbe da rade neke poslove a ja i dlaže ostajem u Kriznom štabu, ali sada radim poslovima ekonomije za civilno stanovništvo (nabavljam hrani, brinem o smještaju id rugo), tako da sam u doboru mjeri izgubio svoje pozicije.

- 7 -

Nakon mjeseca ili dva dana OG grupa izdaje naredenje da se ivarši napad i zaузме Bukvik. Rukovodni kadar u OG se nije mijenjao od napada na Cerik. Tako da naredenje izdaje Turković Ivan i mislim da je on rukovodio napada. Naveće smo obaviješteni od komande satnije kojom je komandovao Marjanika da budemo svi muškarci do 55 godina pre dkomandom bataljova. U jutarnjim satima narednog dana u Bijelu su pristigle satnije iz Poljaka i Donje Skakave kojom je komandovao Niko Marić, satnija iz Dubrava, kojom komanduje Jurč Mato zvan "Tito", satnije iz prijedora kojom komanduje "Zeko", satnije iz Gornje skakave kojom komanduje Ivo Lamešić i naša satnija iz Bijele kojim komanduje "Marjanika". Po okupljanju satnija Ivica Filipović prebacuje mene u još nekoliko vojnika u satniju kod Niku Marića i određuje pravce napada satnija. Nikina satnija treba da izvrši napad iz pravca Donje Skakave preko Tinje do pruge i ja u njoj učestrujem. Satnija iz Prijedor-ai Gornje Skakave idu pravcem niz prugu iz pravca Prijedora, satnija Matić Jurić zajedno sa dijelom satnije iz Bijele idu izpravcu Seonaku oastom prema Bukviku. Dio naše satnije je pridodat "Zekinoj" satniji a manji dio "Mariću", tako da neznam sa kojom je grupom bio "Marjanika". Takođe u ~~za~~ napadu učestruju i muslimanske jedinice odnosno 1. Probojni bataljon kao i dvije samostalne jedinice koje je predvodio "Gumeni" i lice po nadimku "Pjevač" mislim da je iz Brčkog. Kosa kroz šume iz pravca Rađlanja na Bukvik je napadao Pjevač iz pravca Bukovca je išao Pintić ili Pitić a nije mi poznato iz kog pravca je išao Gumeni. Nakon što su satnije zaузле svoje položaje negdje oko 10,00 časova je počeo napad. Ja nisam čuo da je bilo artiljerijski napada i mija je satnija izražla na prugu preko livada u popodnevnim satima. Na dijelu kuda smo mi išli nismo našli na srpski otok i zaustavili smo se na pruzi kod predsignala na ulazu u Veliki Bukvik od pravca Brčkog. Čuo sam da se borbe nude desno od nas u brdimu iznad Bukvika iz koga pravac je napadao Pjevač. Mi smo prenoćili kod pruge i sutradan ujutro duž nas su došli muslimani koje je predvodio kapetan Pitić, brat zapovjednika 1. Probojnog bataljona. Od tih vojnika sam čuo da je Pitić, komadant 1. Probojnog bataljona poginuo sa još 2 nekoliko vojnika negdje kod Vitanovića tako što mu je ostao jedan srpski vojnik iza leđa i pokosio ih rafalom. Čuo sam da su se Bukvičani predali i naredeno je da krenemo u selo. Krstajući se prema centru sela viđao sam muslimanski tenk i pored njega Farida Mujkinovića komadanta 108. brigade. Dolaskom u selo video sam dosta srpskog stanovništva i ja nisam viđao od nekoga od srba u uniformi ili to nisam zapazio, video sam tkođe žene, djecu i starce a u traktorskim prikladicama sam video skupljeno naoružanje od srba među tim civilima bila je i muslimanska vojska. U centar sela su došle sve vojske koje su učestvovala u napadu i ja sam se tu zadržao najviše 20 minuta. Kada sam krenuo na Bukvik moja rođica Kaja me zamolila da u Bukviku pronađem njeni kćerku mislim da se zvao Marijana koja je bila kod porodice Cvjetinovića a ona se rastala sa muščem. Po dolasku među civile ja sam se raspitivao sa porodicu Cvjetinović i kada sam ih pronašao bio je jedan stariji đovjek i žena i sa njima mala curica. Kada sam ih pitao rekli su da je to Marijana a ja sam rekao da je Kaja moja rođica te da bi je htio povesti kod majke. Oni su dozvolili i sa njom je krenuli i njena tetka ali nisam mogao da povedem i njenu babu i djeda mada su to oni od nene tražili. Nakon toga sam vozilom otišao u Bijelu i Marijanu sam sa tetkom preduo Kaji. Dok sam ja bio prisutan nisam video da je bilo maltretiranja srba a ranije i kasnije što se dešavalo nije mi poznato.

- 8 -

Dok smo bili na pruzi u toku noći sam čuo od Drage Geljića da je Grabovčić Baro na dijelu kuda je išao "čeko" pucoa u ranjenog srpskog vojnika starog oko 10 godina. Takođe poslije desetak dana od vojnika sam čuo da je Niko Matić podnio prijavu u komandi protiv svog vojnika što je poslije dva ili tri dana ubio jednog starijegg civila srbinu negdje na malom Bukviku. Muslimanu su odmah vozili zarobljenike u Rahić gdje su im prema pričama uzimali pare, zlato i druge vrijednosti. u međuvremenu sam nekoliko srba izveo iz Rahića i Zovika čije su žene bile u Bijeloj, ali je veoma teško isto da izvučem malde ljudi. Mislim da sam oko 3 do 10 srba odveo u Bijelu, i znam da su kansijski otišli u razmjenu. Od tih srba znam da sam izveo iz Rahića profesora Bajića iz Bukvika i njegovog oca a tada mi je pomogao Niko Čančarević jer je on bio u Državnoj bezbjednosti kod muslimana. Takođe sam iz Bijele pustio da od eu Tužlu sestru Lase kockura iz Bukvika za to nije smio niko znati. Prvi put u Bukvik sam išao nakon zaustavljanja poslije par dana kada me jendra Ženq iz Bukvika sa s dvoje djece zamolila da je odvezem da donesem gardarobe. Ja sam je odvezao i najna kuća nije bila zapaljena. Ona je nakupila pun auto gardarobe i ja sam je vratio u Bijelu. Kuće u Bukviku su bile prazne a po selu su vršljali i pljačkali muslimanski vojnici. Bilo je izzapaljenih kuća. Sutradan me Mara Blagojević zamolila da nju odvezem kako bi uzele neke stvari ali da ne govorim nikome. Kada smo došli do njene kuće, kuća je bila zapaljena, te smo ušli oboje u kuću i ona mi je objašnjavala gdje se šta nalazilo. Tada me pitala dali može da uzme novac koji je bila sakrila i ja sam joj dozvolio, a ona je u čupi ispod okomka od kukuruza izvadila plastičnu vrećicu u kojoj je bila limena kutija a u njoj staklena tegla oblijepljenač ljepljivom trakom. Neznam koliko je novaca i zlata bilo u tutura niti mi je ona rekla vratio sam se u Bijelu i vozio sam je još nekoliko puta u Bukvik gdje sam joj pomogao da izvadi hidrofor iz tunara. Kada smo jednom bili u Bukviku obišli smo nekoliko bašči gdje smo pronašli svježe grobove a ona je znala gdje je ko sahranje, mislim da smo našli oko 5 grobova. Tamo smo zatekli jednog muslimanskog vojnika da pali kuće i ona ga zna ali ja neznam o kome se radi. Kasnije sam iz Zovika doveo i Marinog oca i majku te su živjeli u Bijeloj i sada se mislili nalaze u Brčkom. U Bukvik sam još vodio nekoliko šera da iskopaju novac jer su međusobno pričale da sam ja pojedine vodio ali se niz ne sjetam tačno imena koje su to žene. Znam da sam vodio dvije sturice i da su ona ina evinca u bašči iskopale divje tegle u kojima su inale novac ili zlato što je nikada nisam gledao što je untura. Njima dvjema sam pomogao da kopaju jer su u njihovoj kući prilazili muslimanski vojnici i bojao sma se da nas ne zateknju da vadimo novac. Kada sam ih doveo u Bijelu jedna od njih mi je u ažep stavila 200 ili 300 DM našto sam se ja protivio ali ipak sam ih zadržao na njihovo zadražavanje. Od tih žena koje sam vozio sve su me uglavnom častile sa po 200 do 400 DM što ja nisam tražio niti sam kome pričao da one imaju novac ali su one to međusobno pričale.

Ja neznam koliko je srba poginulo u Bukviku niti je hrvatske vojske više bilo angažovano u Bukviku potšo su u Bukviku bili muslimanski vojnici. Ja sam uzeo profesora Bajića i još neke srbe da mi kod kuće cijepaju drva kao i Maru i njenu majku i ooa da im spremaju jelo, a njih sam usao da ih ne bi angažovali na drugim poslovima. Moja kativnost u krisnom štabu je bila i da je da bolesnim obasbjedujem ljekara, da obesbjedujem hranu i ostale namirnice tako da sm sve više gubio pozicije kod vojske. Vec je bilo polemike i podula se viješt da ja vodim srbe da iskopavaju zlato a to mi je rekao Ivica međutim ja sam to sve negirao.

- 9 -

Nesjedam se datuma ali mislim da je bilo mejsec ili 20 dana nakon zausticanja Bukvika treball smo da izvedemo akciju prebijecanja koridora. Ivica nije dao da u akciji učestvuju naše satnije nego su se dogovorili da mi budemo u rovovima i iscenirao je veliki napad a muslimanske jedinice da izvrše napad na gortce gdje su trebali da prebijeku koridor. Naše satnije su bile raspoređene lijevo i desno od crkve u Dubravama gdje smo dobili zadatak da pokušamo napad na porebrice, da predemo preko asfalta a ako ne uspijemo da zadržavamo srbe na tom dijelu. Na navedenom lokalitetu učestvovale su sve satnije kao i na napadu na Bukvik a i komanda je bila ista. Dio naše satnije među kojima sam bio i ja pridodat je satniji iz Gornje Skukave i mi smo nauzeli položaj u rovovima lijevo od crkve i preko asfalta. Do nas naspram crkve bili su Bijeljani a dalje do Poljaka niznam kako su raspoređeni. Noja satnije nije se pomjerala iz rovova dok je satnija iz Bijela gdje je bio (Viljuška) išli su u napad prema kafani "Bratstvo". Borbe su počele rano izjutri i mi smo napucivali iz pušaka dok je najveća horba bila na dijelu gdje je bila satnija iz bijele odnošeno kod Mandine kafane. Koliko znam naša artiljerija nije radila i akojka je trajala do podne, a do večeri smo se povukli sa linije. Napad nije uspio i kod crkve smo imali gubitaka, tu je poginuo i Viljuška. Kod nac je bilo oko 10 ranjenih a bilo je ranjenih i desno od Bijeljana. Kroz Bijelu su prolazili muslimanski tenkovi na Gorice i znam da su se tamo vodila borbe oko 3 dana. Čuo sam da su muslimani bili probili koridor a koliko su ga držali niznam ali sam čuo da su muslimani imali dosta gubitaka oko 300 poginulih i oko 520 ranjenih. Mislim da Ivo Turković nije dao da hrvati idu na Gorice niti je naša artiljerija radila, u međuvremenu su muslimani iz Rahića i Zovika slali žene i djecu i vojno nesposobne u Bijelu a vojno sposobne su tamo zadržavali. Mnogo puta sam vozio žene iz Bijele da posjete muševi ili sinove u Rahiću ili Zoviku. Poslije napada na Porebrice nakon sedam dana Ivica Filipović prelazi u OG na njegovo mjesto za komandanta bataljona dolazi "Marjanika" a Niko Martinović ide za šefu u Policijsku stanicu Rahić. Tada i Stjepan Filipović prelazi iz OG za Načelnika policije u Rahić a na mjesto Nike Muxića dolazi Niko Marić. U to vrijeme Ramiz Pljakić ubija pratioča Farida Mukanovića tadašnjeg komandanta 108. brigade zato što je nosio krunicu i kasnije Ramiz dolazi za komandanta Brigade a za Načelnika Uzeir Hajdarević. Farid odlazi za Hrvatsku i nakon čv a do tri dana se vrati da bi ponovo otišao i svrše se nije vraćao. Nakon ovih promjena koje su se desale u vojsci razmiljao sam da vdem iz bijele jer sam sve više gubio pozicije u selu. Marjanika je tražio da mu predam auto koji sam dužio što mu nisam dao a sve poslov u selu preuzeima Matija Mandić. U Bijelu su povremeno padale srpske granate a nije bilo borbenih dejstava. U međuvremenu kod mene dolazi brat iz Tuzle i ja mu kupujem kravu kod Milorada Bojića za 300 DM i za tri dana je koljem i odvozim u Tuzlu jer je na snazi zabrana tosnošenja krave u selu. Dana 29.11.1992. godine oko 14,00 časova dolazim kod Milorada da zakojjem kravu i kod njega je bila Mara Blagojević, njenja majka i još nekih žena. Sjedili smo u sobi i tada je pala granata i zadobio sam pvorede u predjelu lica, grudi ruku dok je Narina majka poginula i još dvije žene i takođe Marko Andrić. Prevezem san u kahic u bolnicu gdje sam zadržan 4 dana, nakon čega me prebaciju u Zagreb u vojnu bolnicu i tamo ostajem do kraja februara 1993. godine. U februaru sam dolazio par dana kuci i obišao sam jednu curu što je takođe ranjena samom kojoj sam donio lijekove iz Zagreba i nakon toga se vradem u Zagreb gdje ostajem na liječenju još tri mjeseca.

- 10 -

U Bijelu se nisam vraćao sve do Božića 1994. godine i za Novu godinu sam ponovo otišao u Njemačku. U 1995. godini sam dolazio često ali sam ostajao najviše deset dana jer sam izbjegavao vojsku. Zadnji put sam došao za Božić 1995. godine i ostao sam sve do sada.

U vrijeme mog odsustva iz Bijele nije se ništa bitnije dešavao ali je sve manje srba u Bijeloj je su odlazili u razmjenu. Od Srba što je ostalo znam da je jedan stari vozač Gavrić Andrija, on je vozač u Brigadi i vozi autobus za Hrvatsku i kamion kada vojska ide na odmaranje. Jedan srbin po imenu Rade, žena mu je muslimanka, radi kod vojske na vezi, zatim neki Slobodan (došao iz Tuzle), očenjen iz Bijele, rasvodi hranu kod vojske. Čuo sam takođe za nekog Cvjetka iz Kalajdžića da je artiljerac kod muslimana i da je neki komandir a živi u Tuzli.

To je sve što se mogu sjetiti od srba koji su ostali u Bijeloj!"

Zabilješku sažinila,

Ovlaštena službena lica,.

SPISAK LICA PRIPADNIKA KRIZNIH ŠTABOVA I VOJNE KOMANDE
(sačinjen na osnovu operativnih saznanja i podataka Dokumentacionog centra RS-a)

1. Avdić Kadrija-upravnik sabirnog centra u Gornjem Rahiću,
2. Anić Petar,paroh u Poljacima,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
3. Antić Mate,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
4. Bančić Josip zv."Joco",član Kriznog štaba u Ulicama,
5. Božić Niko,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
6. Bosankić Petar,član Kriznog štaba u Ulicama,
7. Bošnjak Vinko,član Kriznog štaba u Ulicama,
8. Bukvić Uzeir,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
9. Veselčić Jure,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
10. Geljić Pilja,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
11. Gluhaković Bartola,član Krizno taba u B.Bijeloj,
12. Dervišević Asim,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
13. Đakić Mensur,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
14. Đapo Mirsad,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
15. Đordić Zvonimir zv."Đone",pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
16. Zečević Tadić Marin,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
17. Zečević Milenko,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
18. Islamović Mirsad,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
19. Jakić Luka,član Kriznog štaba u Ulicama,zapovjednik policije u Ulicama,
20. Jasika Mehljudin,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
21. Jašarević Zlatko,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
22. Jašarević Senad,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
23. Jelinić Bernardin,hrvatski državljanin,pripadnik vojne komande u 108.HVO brigadi A BiH,
24. Jerković Hamed,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
25. Jurišić Mate,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
26. Jurković Andelko zv."Gago",član Kriznog štaba u B.Bijeloj,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade-Zamjenik komandanta vojne policije u Ulicama,
27. Jurković Ignacije,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
28. Jusufović Munib,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
29. Kaloper Ševko,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
30. Kamenjašević Omer,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
31. Kir Zvonimir,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
32. Krndelj Ivan,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
33. Kusturica Sulejman,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
34. Lamešić Marjan,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
35. Lastrić Marjan,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
36. Ložić Marko,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
37. Lučić Luka,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
38. Marjanović Vinko,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
39. Marić Augustin,član Kriznog štaba u Ulicama,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
40. Martinović Niko,član Kriznog štaba u Ulicama i B.Bijeloj,
41. Mendeš Luka,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
42. Mendeš Mato,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
43. Mešković Jasmin,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,

44. Mešković Nijaz,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
45. Mičić Tomislav,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
46. Mišković Ivo,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
47. Mujkanović Farid,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,Komandant
brigade do kraja 1992.godine,
48. Musić Rešid,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,pripadnik I OG-a,sa
sjedištem u Bijeloj,
49. Osmanović Osman,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
50. Osmanović Ferhat,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
51. Osmić Zekerijah,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
52. Pamukčić Enver,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
53. Piljanović Drago,član Kriznog štaba u Ulicama,
54. Pljakić Ramiz,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,Komandant
brigade od kraja 1992.godine i početka 1993.godine,
55. Porović Zahir,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
56. Ramić Ibrahim,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
57. Ramić Mustafa,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
58. Saković Šemso,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
59. Salijević Nermi zv. "Gumeni",član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
60. Santovac Ivica-Krešimir,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,
61. Selimović Fahrudin,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću
62. Tanjić Ševalija,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
63. Tahto Halil,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,pripadnik I OG sa
sjedištem u B.Bijeloj,
64. Fazlović Novalija,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
65. Fazlović Ferid,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
66. Fačić Ahmed,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
67. Filipović Stjepan,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,Zmjenik
komandanta brigade,pripadnik I OG sa sjedištem u B.Bijeloj,
68. Filipović Ivica,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,komandant I
bataljona 108.HVO brigade A BiH,pripadnik I OG-a sa sjedištem u B.Bijeloj,
69. Frančević Marko zv."Gera",član Kriznog štaba u Ulicama,pripadnik vojne komande
108.HVO brigade A BiH,Komandir jedinice u kojoj su bili strani plaćenici,
70. Hajdarević Uzeir,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,pripadnik I
OG-a sa sjedištem u B.Bijeloj,
71. Hasanović Mevludin,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
72. Haseljić Mirsad,član Kriznog štaba u G.Rahiću,visoki dužnosnik policije MUP-a TK,sa
zadacima na području Brčkog,
73. Hadžić Galib zv. "Gale"član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
74. Hrgovčić Tomislav,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
75. Čančarević Andrija,sin Nika,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
76. Čančarević Andrija,sin Blaža,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
77. Čančarević Niko,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
78. Čančarević Franjo,član Kriznog štaba u B.Bijeloj,
79. Čarapić Vjekoslav,član Kriznog štaba u Ulicama,
80. Džafić Mensur,član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
81. Šerifović Enes,pripadnik vojne komande 108.brčanske brigade A BiH,
82. Šećerbegović Muhamed zv. "Hamo",član Kriznog štaba u Gornjem Rahiću,
83. Šimić Marko,pripadnik vojne komande 108.HVO brigade A BiH,Komandir vojne policije
u Ulicama.

Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
 БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
 ПОЛИЦИЈА ДИСТРИКТА
КРИМИНАЛИСТИЧКА ПОЛИЦИЈА

Bosna i Hercegovina
BRČKO DISTRIKT
 BOSNE I HERCEGOVINE
 POLICIJA DISTRINKTA
KRIMINALISTIČKA POLICIJA

Трг Младих 10, 76 100 Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, Централа: 049/216-855, Тел: 049/217-480, Фах: 049/216-779
 Trg Mladih 10, 76 100 Brčko Distrikat Bosne i Hercegovine, Centrala: 049/216-855, Tel: 049/217-480, Fax: 049/216-779

Broj: 02-230-199/04.
 Datum: 26.05.2005.

Z A P I S N I K O PRIKUPLJANJU IZJAVE

Sastavljen dana 26.05.2005. godine u prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od PURIĆ PETRE, na okolnosti zarobljavanja od strane pripadnika 108. brigade HVO, na punktu u Donjem Rahiću u maju mjesecu 1992. godine.

Započeto u 13 sati i 21 minut

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice: Savić Branislav
2. Zapisničar: Letić Ana
3. Lice: Purić Petra

U smislu člana 155. stav 1. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje, te da ima pravo da zatražai reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođene u koliko ne razumije jezik na kojem se vodi ostupak..

Da li razumijeet jezik na kojem se vodi ostupak?

Da.

- Пурић Петра

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP Brčko Distrikta BiH, poučava da ne mora dati nikakvu izjavu niti odgovarati na pitanja koja mu ovlašteno službeno lice postavlja osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sledeće lične opdatke:

Ime i prezime: Purić Petra
 Ime oca ili majke: Marko otac
 Vaše zanimanje: domaćica
 Datum rođenja: 28.07.1947. godine

- Пурић Петра

Snimanje se nastavlja u 13 sati i 33 minuta nakon potpisivana izjave lica o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu opznato:

IZJAVA

G-đo Purić, šta nam možete reći na okolnosti zarobljavanja vas i Pekić Luke u mjesecu maju 1992. godine na punktu koji su držali pripadnici hrvatskih oružanih formacija?

Da, išla sam s Lukom da me odveze u Vujićice, imala sam stare roditelje, Luku nisam poznavala, Luka je bio u gradu tu i rekao je mome mužu da će me odvesti gore do roditelje. Luka je najšao kraj kuće i mi smo krenuli i vozio je jednog Hrvata iz grada da obide, ja sam taj razumila majku u Rahiću i mi smo prešli barikadu u Grbavici i gore kad smo došli u Rahić uz brdo iz lijeve strane put jedan –ulica, tu je izašao jedan kombi i nama je prepriječio put. Tu su izašli iz kombija sa autoamtim, šta su već puške i u uniformi i oko Lukinog džipa svih su odmah došli. Otvorili su vrata, piatlji su Luke, jesi li Luka, Luka je rekao da jeste. Luku su onda uz kombi njihov i pitali su ovog drugog čovjeka šta je, on je rekao da je Hrvat, njega su isto izveli iz Lukinog auta i meni su kazali da izađem, ja nisam mogla sjedište da pomjerim da izađem i jedan je njihov vojnik došao da podigne sjedište i gurnuo me je iz džipa. Kad me je gurnuo ja sam stala, pitao me je šta sam, ja sam kazala da sam Srpskinja. Onda mi je kazao da idem uz kombi, ja na sekundu ništa nisam ni vidjela ni čula. Onda mi je automatom između plećaka gurnuo me da sam pala na taj njihov kombi, letila sam da li sam 5 metara da li 6, neznam. Onda su nas ugurali prvo mene u kombi, pa su Luku i toga čovjeka, ja sam sjedila pozadi, oni su u sredini. Šofer je vozio, jedan vojnik je još bio s automatom s nama. Ostali su sjeli u džip Lukin i za kombijem išli su perma Ulicama. Kada smo došli na Ulice skrenuli smo desno dole, dole smo išli ja neznam. Kad smo došli skrenuli smo koliko znam desno u jednom dvorištu, dvorište koliko se sjecam bila je jedna mala kuća jedna velika. Tu je izašla jedna mlada djevojka, žena već šta je, u uniformi i mi smo tu izašli oni su nas izgurali. Ja sam perdata toj mlađoj ženi. Luka je odveden u drugu kuću. Ta me uvela u tu kuću sebi i tu me ispitivala. Pitala me je kud idem, kome sam ošla, koga imam, svašta mi je pričala, ja sam plakala, ona me tako rukama nizame obilazila je oko mene pregledala me. Tu smo bili ja neznam koliko sati sjetiti se sad ne mogu. Moje stvari su uzeli, tu sam sjedila, ona me ispitivala, po dva – tri puta me jedno pitala, stvari su mi sve uzeli, jaknu su mi sve nogama gazili, kiša je padala. Tu je ušla vojska, koliko ja se sjetiti ne mogu. Jedan me je cipelom-čizmom šat je već imao na nozi, gurao i udarao govorio da se pomjerim u čošak i oni su sjedili dok je kiša ta padala. Jedan je oštiro nož. Pito me je „šta misliš sad“, rekla sam „ništa ne mislim niti čujem niti vidim“. Koliko su oni sjedili ja neznam. Jedan je bio imo je crnu kapu, pito me je da li ga znam, rekla sam da ga neznam jer ništa nisam vidjela nisam ga mogla poznati. Reko je kako me ne možeš poznati kad sam tvome djeveru pravio kuću. Rekla sam po drugi put da ne mogu nokog da poznam. Koliko su oni tu bili to se ne mogu sjetiti. Kad je kiša stala, oni su još sjedili i izašli su, ta je mlada djevojka-žena ostala samnom tu je bla i došla su dvojica u uniformi da idemo i otisli smo tamo kod da li je to glavni njihov bio, u tu drugu kuću. On me pito kako se zovem, šta sam, kud sam krenula. Rekla sam da idem u Vujićice kod roditelja da su bolesni. Pitao me je koga imam, piato me je dva-tri pta imam li braće, sinova i pito me je jesam li imala stvari. Rekla sam da sam imala tašnu moju i dvije torbe i lijekove i imala sam nešto novca možda 200 maraka sad u vrijednosti a u dinarima neznam koliko, to sam nosila. Sve su uzeli, jedino on je rekao njihovoj vojsci da mi donesu stvari, te su dvije torbe donijeli kajaev u kojoj je vraćen samo džem i kisela voda. Novac je uzet,

novčanik je osto prazan u torbi. Pitao me je taj glavni imam li sve stvari. Rekla sam da imam, šat sam drugo mogla da kažem. On je uzeo te moje sve podate i reko je sad će njihova vojska da me vrati ondje gdje su me uzeli i dalje da se snalazim sama. Tu je Luka sjedio na stolici, tu sam Luku opet vidjela. Koliko sam bila pri svijesti Luka je pušio ništa nije rekao. Taj je glavni rekao da će me vratiti, Luka ostaje do dalnjeg tu kod njih. Tu smo sjeli u auto ja i njih trojica, ja ih ne poznajem, možda ih i poznajem što ja znam kad ništa nisam vodjela, to je nazor sve gledato, do ulica došli smo do doma. Taj koji je vozio on je izašao, mislim da je ovaj policijac Slavko ili Cican on me dovezao do Rahća a ova dvojica su ostala u autu, dovezao me do Rahića tog mjesta kod hrasta. Pričali su svasta u autu i tu su me ostavili. Otale sam krenula prema barkadi dole. To bi bilo to, možda sam šta i zaboarvila ali kada je to bilo.

Da li se sjećate boje i registracionih tablica Lukinog džipa?

Ne, mislim da je nešto bila boja koliko se mogu sjetiti ovakva svjetla, a tablice i brojne, samo znam da je Beograd bilo, pitali su ga kad je beogradска registracija, pitali su nas kad su nas u taj njihov kombi stavili, pitali su beogradска registracija, on je rekao jest radim u Austriji, auto je na renta kar.

Da li ste po dolasku na to mjesetto gdje ste zadržani pri ulasku u sobu zapazili još nekoga ko je svojim izgledom vama ukazivao na to da je takođe bio zarobljen?

Da, dvojica su bila, dvojica su u toj sobi gdje sam ja bila, oni su na kauču, koliko se sjećam dva kauča su bila, oni su bili u uniformi, nisam ih znala, bili su ošišani oba i bili su strašno natečeni u licu, imali su tako podlive te plave, crne, jedan je imao mislim sa desne strane sva je krv bila osušena oko uha i jedan dio vrata, njih sam zatekla i oni su iza mene i ostali.

Da li su bili maltretirani i pred vama?

Nisu, nisu oni su samo onako sjedli i polu nageli se na kauču, tako sam ih zatekla i tako su u ostali.

Da li ste po ulasku u sobu kod njihovog starještine kada ste vidjeli Luku za kojeg ste naveli da je pušio, primjetili na Luki bilo kakve tragove koji bi vam ukazivali da je bio maltretiran do vašeg ulaska u sobu?

Ne,

Da li možete ukratko, iako je prošlo dosta vremena, da opišete tog njihovog starješinu boju kose, lice, tn?

Nebi mogla baš tačno mislim da je bio jako mlad, imo je uniformu a drugo se nebi mogla sjetiti.

Da li možete opsati tu djevojkiju?

Ona je bila dosta mлада, imala je uniformu, imala je kaiš a na kaišu šat ja znam zakačeće bimbe što je, dosta je bila mлада.

Kakvu je kosu imala?

Imala je kratku, mislim da je smeđa opet nisam digurna, ja sam i gledala jednim dijelom i nisam u toj strahoti, što je bilo ja neznam.

Da li znate što je bilo sa ovim čovjekom hrvatske nacionalnosti?

Ja neznam ja mislim da su oni njega odvezli, samo znam da je rekao da u gradu žvi da ide da obide majku, eto to.

Da li ste ikada saznali što se desilo sa Lukom nakon vašeg odlaska?

Nije, samo ja kad sam izašla iz te sobe Luka je osto sjedi i puši s tim njihovim glavnim, to je za Luku sve što mogu reći.

Da li imate još što da izjavite?

Nemam ništa, to bi bilo to, koliko je bilo godia ja sam i zaboravila.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP Brčko Distrita BiH, imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaa zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da vam se zapisnik pročita?
Da mi se pročita i da mi date jedan primjerak da se ostavi kod mene ako može.

Snimanje se prekida u 14 časva radi čitaja zapisnja.
Snimanje se nastavlja u 14 sati i 05 minuta nakon čitanja zapisnika.

Da li imate primjedbi na zapisnik.

Nemam.

Hćete li potpisati zapisnik?

Hoću.

Da li želite da vam se izjava reproducuje?

Ne.

Prikupljanje izjave završeno u 14 sati i 07 minuta.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 29. oktobar 2004. godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 29. oktobar 2004. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Trifković Miodraga, na okolnosti izbijanja ratnih dejstava u Bukviku 14.09. 1992. godine, odvođenje u logor G. Rahić, kao i na druge okolnotci koje su njemu poznate u vezi sa ovim slučajem.

Započeto u 8 sati i 42 minuta

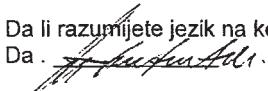
PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH: Branislav Savić
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Trifković Miodrag

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima urednjajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da .

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Trifković Miodrag

Ime oca ili majke: Živan,

Zanimanje: dip. ekonomista direktor Poreske Uprave Brčko

Datum rođenja: 24.09. 1956.

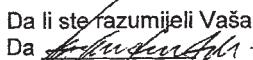
Mjesto rođenja: Puškovac SO Lopare

Boravište i adresa: Ul. Milana Hadžiristića broj 16. Brčko Distrikta BiH

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?

Da

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću

Snimanje se prekida u 8 sati i 45 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

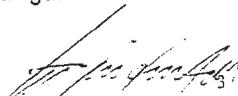
Snimanje se nastavlja u 8 sati i 46 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Trifkoviću dana 14. 09.1992.gdine naoružane Muslimanskk - Hrvatske formacije izvršile su oružani napad na mjesto Bukvik u kojem je u tom momentu bili skoncentrisano dosta civilnog stanovništva i iz mesta Bukovac nakon kojeg napada prilikom njihovog ulaska u selo izvršen je zločin nad civilnim stanovništvom kao i stanovništvo koje je pokušalo zaštiti svoju imovinu i svoje srođnike da bi potom preživjele mještane sproveli u logor u G. Rahić kao i u druge logore pod njihovom kontrolom. Prema od sada prikupljenim saznanjima raspolažemo informacijama da ste i vi tom prilikom bili u Bukviku i da ste jednim dijelom očeviđac tih dešavanja, šta nam možete reći na ove okonosti?

Da zatekao sam se u Bukiviku 1.05. 1992. godine i mislio sam da će ratna nekakava događanja u Brčkom potrajati 15 –stak dana kao u Bijeljini, Medjutim pomoći iz Bčrog nije iblo, a Bukvik je ostao od tog dana u totalnomokruženju kao i Bukovac i ostala sela – zaseoci kako se nazivaju. TO okruženje je trajalo 4, i pol mjeseca. Dotok hrane i sredstva za higijenu je bio jako loš. I kao što ste rekli nakon pada Bukovca, 14.09. 1992. godine izvršen je napad i na Bukvik. Bukvik su branili po mojoj ocjeni civili , a evo zbog čega kažem civili: ako su ti malobrojni naoružani ljudi u čijem sam sastavu i ja bio, imali lako pješadijsko naoružanje i ako je bio prosjek metaka po izjavama ljudi iz tzv. komande u Bukviku, 30 po jednom naoružanom onda se drugačiji zaključak i ne može izvesti. Pokušali smo toga dana odbranu sela. Misleći da za nekoliko sati ćemo dobiti pomoći. Medjutim, pomoći nije bilo. U dijelu Vitanovića i D. Bukvika su počeli skukobi odnosno kao što se to u vojnoj terminologiji kaže - glani pravac napada je bio tu. Snajperskim djelovanjem Muslimanskih boraca i specijalne jedinice vjerovatno i Hrvatskih, iako su bili malobrojni iz Hrvatskih kuća Sluganovića, Babića i još nekih su djelovali po utvrđenima lica koja su branila selo i nakon prvih ranjavanja i ubistava otpočeо je i napad . Tom prilikom sam se zatekao, dakle u D. Bukviku blizu same granice Vitanović – D. Bukvik. Prva ranjavanja za koja sam čuo tog momenta su bila kod Kaurinović Trive , on je bio ranjen, i njegovog strica Kaurinović njegovo pravo ime Ilijia Farkaš. Oni su za nepunih sat ili dva nisam siguran i smrtno stradali u našem povlačenju. A ja i Jovica Kerezović smo pored kuće Gavrice Mitrovića, zatekli jednog mrtvog čovjeka i kroz kišu metaka pokušali vidjeti da li je možda živ. Poslije smo čuli da je riječ o izvjesnom Radiću iz Bukovca. A, Savu prezime sam zaboravio punac izvjesnog Koje Bašića koji sada radi u pošti u Brčkom teško ranjenog u koljeno smo ja i Jovica iz tog dvorišta izvukli. Ali nažalost on je jedan od trojice ranjenika koji su iznijeti iz ajde da kažem iz ratne ambulante i ispred kuće te strijeljani od strane Muslimanskih vojnika. Imali smo priliku u Donjem Bukviku vidjeti više ranjenih osoba . Obzirom da smo direktno učestvovali u odbrani sela, aktivno pružali otpor nekih tri i pol do četiri sata . Nismo bili u prilici ja i Jovica vidjeti šta se dešava nakon našeg povlačenja. Povukli smo se zasigurno nas desetak

zadnji iz tog haosa u D. Bukviku. U povlačenju sam vidio Maričić kako se zvao poginuo je pred kućom.

Da li li je Janko?

Maričić Janko, imao je pištolj cal 7,65 mm mislim da se ne varam. Izbezumljeno je šetao oko dvorišta svoje kuće. Odma sutra dan sam čuo da je Janko tu i ubijen. Otišli smo već se spuštala noć u obližnji potok ispod kuće Goluba Erića i tamo smo zatekli nekoliko stotina žena i djece. Tražio sam svoju ženu i djete i našao ih tu. Ostali smo tu cijelu noć. Nisam mogao proći kroz tzv. hrvatsku liniju sa djelatnom od 6 godina bojao sam se da nas ne otkriju i da mi ubiju djete. Zato sam odlučio da se predam i da molim da mi ne ubiju djete. Tako je i bilo 15.09.ujutro mislim da je bilo 5 ili 6 sati možili smo da dođu da se predamo. Izšali smo pored kuće Erića, svi predali se. Tu je dr Huskanović radio je u hitnoj pomoći prije rata, iznio nekakav proglaš koji je nama pročitao i rekao da smo mi pobunjenici i da smo mi učinili krivično djelo – Protiv države BiH, Eto koje licinjerstvo i koja doktorska etika. Prepoznao je mene u masi ljudi i pitao »odkud ti intelektualac ovdje « pokušao sam objesniti da sam došao slaviti 1. maj. Ali me je prekinuo i rekao da će objasniti to pod istragom. Odatile su nas odveli na asvalt - znači glavnu cestu koja prolazi kroz Bukvik. Žene i djecu su stavljali u kamione da ih voze za Rahić ili Ulice , a nas muškarce mладје, su stavili u kanal i odprilike jedna polovina je bila napunjena vodom, poredali nas kao sardine i sa glavnom na odnosno bradom na asvalt. Tada sam prvi put vidio i saznao da tom jedinicom odnosno bataljonom za specijalne namjene komanduje Mensur Đakić koji je radio izvjesno vrijeme sa mojim ocem u poljoprivrednom dobru »Posavini« Brčko. Ubzro se p ojavio tenk da li je 55 ili 53 ja ih ne razlikujem, koji nije iskaljao niti gusjenice. Tad su nam rekli »vidite četnici i mi imamo tenk i sad će vam ovaj tenk pogaziti te glave « . Đakić je naredio da se dr Milan Purić doveze automobilom i odveze na Ulice . Jedan od komandira se usprotivio pitajući zašto automobilom. Medjutim Đakić je zagalamio i tako je i bilo učinjeno. Odatele smo, izvinjavam se još bih rekao nešto što je bitno: Tzv. novinar Islam Žiga poznatiji kao pjesnik je držao u ruci mikrofon a neki momak do njega kameru sa naljepnicom HTV su prišli komandantu Đakiću i Islam je postavio ovakvo pitanje « Gospodine komadante skoro ste izjavili da ćete ubrzo oprati noge na Drini, a on je kratako odgovorio « Ne da će oprati noge na Drini nego će Srbiju skratiti na Beogradski pašaluk». Odatile su nas odvezli u Ograđenovac to je dio valjda Rahića tako ga nazivaju u stari Zadružni dom koji je prije rata pretvoren u fiskulturnu salu . Tu su nas primili na pretres, a čovjek koji je sjedio za stolom je gospodin Fazlović ime mu neznam samo znam da je brat pok. Fazlovića koji je radio »Raiffeisen banci « . Do njega je stajao čovjek visok crn , krupan čuo sam mu samo nadimak zaboravio sam , prošlo je vremena, bavio se utovarom stoke na stočnim pijacama koji je svakog onog ko nije sve iz džepova, cipela i čarapa izvadio udarao ili šamarima ili pesnicama. Nakon izvršenog pretresa nas oko 400 muškaraca je smješteno u tu salu. Bili smo bukvalno poredani kao »sardine« . Na go parket bez i jedne deke i bez i jednog pokrivača . Gospodin Fazlović je na kraju pretresa rekao »Vidite mi nismo od vas oduzeli pare i zlato da bi mi to potrošili, sve ove pare što smo uzeli od vas iskoristit ćemo za nabavku oružja Armije BiH, i još jedna činjenica u razgovoru sa nekim svojim sunarodnikom sam čuo da je rekao »nisam ni znao da su Bukvičani tako bogati« govoreći da je oduzeto odprilike oko 2 miliona maraka .

Gos. Trifkoviću da li ste tom prilikom mogli da vidite da li je p rilikom oduzimanja novca i drugih vrijednosti sačinjan sačinjan zapisnik ?

Jeste, svi predmeti i novac koji su oduzeti o tome je gos. Fazlović vodio evidenciju pismenu . Moja žena i djete su bili u susjednoj zgradbi Os. Školi privremeno dok nisu odvedeni u Boderište u Interpletov pogon. Nas 400 muškaraca smo tu ostali i prva tri dana nisu nam dali vode, nisu nam dali ništa da pojedemo, i pomisili smo da će se tako i nastaviti i da ćemo pomrijeti od žđi i gladi. Poslije toga su dozvolili vodu pa smo donosili uz prisustvo Vojne policije u kanisterima. Ja i Jovica Kerezović smo išli jedan dan donijeti vodu. Nas 400 dobili smo po 1 dcl vode , a vodu su dali da se donosi, dakle u tim minimalnim količinama sa bunara obližnjeg koji nije bio za upotrebu. Voda je bila mutna kao što kažu na selu «ko oranje». Takvu vodu smo pilj. Ljudima koji su imali šećernu bolest su bile nedovoljne količine vode pa sam video da im p u caju usne i krvare.

Da li se možete sjetiti nekoga po imenu i prezimenu? Mogu se sjetiti Radoša mislim da je pravo ime Radoš to su braća blizanci Grbović on je bio jedan od stih starih ibolesnih ljudi. Jednog dana ga je Biserović zvali su ga «Biser» radio u tvornici namještaja «Bosna » u Bčkom, lično sam ga poznavao. Kao vojni policajac izveo , a neko drugi ga je pretukao i nakon nekih pola sata Biserović ga je vratio nama u prostoriju. Radoš je bio pretučen , nije mogao govoriti pa i neznam po kojim dijelovima tijela je dobio sve batina. Bio je sav natečen u licu i krvav. Veoma bitno za ove istrage je bitan odnos njihov prema zarobljenicima u logoru. Dozvolili su nakon nekoliko dana da pijemo vodu oniliko koliko želimo iz plastičnog bureta od nekih možda 150 litara koje su postavili u salu u blizini ulaznih vrata. Naravno iz jednog lončića. Da bude ovo ironija odnosno način izvljavanja ne mogu da zaobiđem da ne kažem da su pored toga bureta postavili limenu kantu koja nije smjela biti dalje od bureta nego uz bure da bude u kojoj se vršila i mala i velika nužda od 9 -10 sati naveče. Onda znam da je zavladala unutra neka gripa jer je to sve bilo nehidrijenski. Nakon provedenih nekih 7-8 dana dali su nam po dva čebeta odnosno jedno ispod nas a jedno da se možemo pokriti onako u redovima. Nakon granatiranja od st rane Srpske vojske jedno veče je sa dobrog dijela te zgrade pao crijev i baš tu noć padala je kuša. Vjerujte bukvalno smo ležali u vodi, Onda jedan dan da bi pokazali kako poštuju norme i prava ratovanja doveli su neku trojicu Arapa i nas lagali da su to predstavnici Medjunarodnog crvenog krsta.

Da li vam je poznat bilo ko ko je sa tom trojicom Arapa došao u salu? Osim ovog Biserovića koji je bio tu kao vojni policajac, poznavao sam neke ljude po viđenju, ali neznam imena , Uglavnom su to bili Brčaci. Pri odlasku iz te sale jedan od njih se prevario i rekao vojnoj policij «Alah imanet» u taj logor je ulazila njihova naoružana vojska . Medju njima izvjesni Ramiz iz Rašljana , par puta je dolazio i šamarao ljude onako bez osnova po nekoj svojoj procjeni. Imao sam priliku nezgodnu da zatražim da idem u WC –e a to je bilo možda oko 8 sati naveče i neki onako fin momak Bešić se prezivao mi rekao da mogu tu pored doma vršiti malu nuždu . Na onom svjetlu od one sijalice koja je bila upaljena iznad ulaza u taj dom, video me je Andjelko Jurković zv. «Gago» na onosm slabom svjetlu ja ga nisam odmah prepoznao. Psovao mi je četničku majku i htio me ubiti. U ruci je držao pušku tzv. «Zagi» - Hrvatske proizvodnje. Da nije bilo tog malog , poštenog Bešića koji živi u Grčici, ali ja ga nisam poznavao. Rafal koji je «Gago» prosuo meni bi prekratio život a ovako je taj dječko uhvatio za pušku i na sreću meni spasio život. Ušli smo u hodnik sva trojica i sav prestrašen sam ipak prisjetio se i pitao da li je on sin Ignatija Jurkovića rekao je da jeste. Na moje pitanje zbog čega bi on mene ubio šta je razlog nije odgovorio samo mi je psovao majku četničku. Taj momak ga je udaljio.

Koliki je on moj neprijatelj govor i upravo ova scena o kojoj sam pričao i ovo što će vam reći sada , ako bude još koji od svjedoka htio reći može jer je veliki broj moglo uočiti. Da je «Gago» jedini pripadnik od HVO –a dolazio po danu u taj logor, a ovo što sam rekao on jedini, nego je on jedini koji je dolazio nosio na kapi originalno metalno slovo «U» što je bilo oznaka ustaša u II sv. Ratu. Jedino sam njega vido a i mnogi drugi, da pozdravlja kad dođe «Za dom spremni». Poslije sam čuo i priču o tome kako je on rekao da će odvesti moju ženu i djete u Tuzlu, vjerovatno misleći u neki zatvor, to mi je rekao Jovica Kerezović pošto su se dobro poznavali. Medjutim do toga nije došlo. Jedne večeri u hodniku sam bio prisutan, pušio sam cigaretu, kada sam vido «Gagu» sa nekim velikim autom «Opel, Ford» nemam pojma i kada je rekao nekom od onih vojnika da odu po onu malu crnu djevojku iz Bukvika u mini suknji je bila zarobljena. I da je dovedu. Djevojčica je dovedena , auto su po njegovom naređenju malo zaklonili iza zgrade da se ne vidi od glavne ceste. Sve što sam vido vido sam da su je ubacili na zadnje sjedište. Tek tada sam čuo da je počela plakati a on je ušao za njom na zadnje sjedište. Više se nisam smio zadržavati tu jer sam znao da ako me vide da to gledam da će me i ubiti.

Dal i vam je poznat identitet ove djevojke?

Ja obzirom da nisam iz Bukvika , ja sam je viđao u Bukviku, znam sigurno da je bila maloljetna. Mislim da Jovica Kerezović zna kako se zove. Bitno je reći da je to bio logor u kome se dnevno davalо za doručak jedna tanka kriška crnog hleba i šolja čaja , a za ručak jedna kriška hleba i supa,napravljena od pahuljica proizvedenih u Njemačkoj tzv. hrane za preživljavanje. Izvorno znam šta je pisalo na kutiji. Znamo da je to to. Dakle, to je bilo dovoljno da preživimo . Iz logora ne mogu biti nepošteni i kazati svakodnevno izvodjena osoba da je pretku,

Da li možete dati identitet nekih za koje vam je poznato?

Mogu, Mislim da je pravo ime nego je Omer Čaušević pripadnik vojene policije je istukao momka, Bukvičani znaju kako se zove nije bio punoljetan. Pred mnogima od nas napolju kod igrališta samo zato što nije pitao da ponovo odvezе bure vode u poljski WC. Tukao ga je prvo pesnicama , a kad ga je oborio onda ga je tukao vojničkim čizmama u stomak i prsa. Slične batine je dobio i Pavle tzv. «Mika» prezivaju se Mitrović iz Donjeg Bukviga granica Vitanovići – D. Bukvik . Zato što je bez pitanja izašao da zapali cigaretu. Slomili su mu tri rebra., a psihičkog maltretiranja i prepada je bilo svakodnevno . Od držanja predavanja o egzodusu muslimanskog naroda , prošlosti pa do okriviljivanja Srba za sva dešavanja na prostorima bivše Jugoslavije. Pod istragom sam imao sreću da me primio Đžemo Zahirović koji se samnom onako lijepo irpičao, uzeo nekoliko izjava ponudio me cigareta i nikakav pritisak nije vršio na mene. U logor su puštali i pripadnike HOS –a, bili su obučeni u crne uniforme i pored vatrenog oružja nosili su dugačke «kame». Možete misliti kako nam je bilo kad jedan od njih izvadi dugački taj nož i počne ga lizati nama i Muslimanima psovataj majku . Nama zato što smo četnici po njemu a muslimanima zato ošto nas nisu pobili. Te će on nas sve poklati. Ne mogu zaboravljati još jedan primjer neljudskog ponašanja tih ljudi koji kažu da to nije bio logor . Kad su doveli jednu babu, iz selu u rubinama svu prljavu i gladnu i mokru i smjestili medju 400 muškaraaca . Nakon dva dana su je odveli. Medju nama su bili i dvojica ranjenika jedan je bio povredjen na tzv. protivepešadijsku poteznu minu . Zaboravio sam čovjeku ime on radi u Brčkom, poštar je . Njihvo odnos prema ranjenicima je bio takav da je taj čovjek lično sam bio pored njega doživio da mu rana bude zatvoravan i da se oslobadja tako neprijatan miris da niste mogli biti niti

metar blizu njega. Pa su onda došle neke sestre i to malo očistili i sanirali i fala bogu preživjeli su.

Gospodine Trifković obzirom da ste nakon zarobljavanja u Bukviku bili u prilici da se vama i sotalim lično saopštiti da ste počinili krivično djelo protiv države BiH i da ste u skladu sa tim bili za njih ratni zarobljenici da li ste imali pravo da budete izloženi pravilnom i nepristrasnom sudjenju za takvo krivično djelo koje se vama vjerovatno i ostalim 399 zatvorenika stavilo na teret?

Nismo imali prava ni ona osnovana ljudska a kamoli prava da nam se prema svjetskim pravilima sudi i omogućava odbrana, nego smo bili kao životinje zatvoreni pod istragom dali izjavu i držali su nas onoliko u logoru koliko su htjeli.

Da li su vam poznati pripadnici njihovih formacija koji su se u logoru isticali po svireposti u pogledu nečovječnog ponašanja nanošenja patnje i боли i narušavanja tjeslenog integriteta zatvorenicima?

Da, pored ovoga po nadimku »Govedara« kako je po prijemu počeo tući i Čaušević Amera pripadnika vojne policije, kako se isticao kao ajde da kažem koga su oni uvažavali Galib po nadimku »Gale« radio prije rata u Tesli a onda ga SDA postavila u policiju. Mislim da je Hodžić. ON je imao više puta potrebu da dođe da prijeti i da udara. Pošto je radio sa mojim pok. Puncem mene je poznavao i pitao gdje mi je punac zašto se ne preda. Kad ga uhvate oni po njegovim riječima onda će mu oguliti živom kožu. Ali nakon 29 dana je pronadjen moj punac u obližnjoj šumi u obližnjem potoku gdje je smrtno stradao tako da »Gale« nije imao priliku da mu živom odere kožu.

Da li je vama poznato ko je bio Upravnik ovog logora?

Neznam ko je bio upravnik ali znam da je u logoru bio Mirso mislim da se preziva Fazalović, bio je milicioner prije rata ili Fazlić njega su nazivali šefom krim. službe tamo. Za njega ne mogu lično reći ružno, čak šta više nudio mi je pomoći da mi smjesti ženu i djete negdje. Ne mogu reći da u tom logoru, je vladao javašluk, da je ulazio ko je htio i udarao ko je htio. U Boderištu smo čuli što je i istina da je Sime Bašića supruga po nacionalnosti Hrvatica izvedena iz logora i silovana od strane muslimana trojica ja mislim, a njena braća koja su živjela u Hrvatskoj i ušli u sastav HVO –a su u informama došli u naš logor i naglas prijetili Muslimanima da će ih pronaći i poklati, zbog silovanja njihove sestre.

Koliko dugo ste ostali u logoru u G. Rahiću?

Ja sam ostao 36 dana, samo toliko zahvaljujući Ferhatu Osmanoviću s kojim sam bio dobar prijatelj i koji me je upisao na listu za razmjenu, a nakon dva dana je to učinio za moju ženu sina Dalibora i tetku moje supruge.

Gdje se nalazila vaša supruga i vaše djete?

Oni su bili u Interpletovom pogonu u Boderištu.

Da li su supruga i djete bili zajedno.?

Jesu,

Da li su i prema njima imali tretman kao prema zatvorenicima u logoru u Rahiću ili su bile humanije okolnosti?

Osim tog slučaja silovanja mislim da nije bilo ovakvih primjera fizičkog zlostavljanja, a

naročito pripadnika Hrvatske vojske odnosno HVO-a. Žene su pričale da su prilično korektni bili i za te uslove i hrane tako.

Da li ste zajedno sa porodicom otišli u razmjenu?
ne ja sam nakon 36 dana došao kući a supruga i djete nakon 38 dana. Provedenih u logoru.

Konkretno vas da li se sjećate ko je iz Komisije za razmjenu sa federalne strane doveo na mjesto razmjene i koje je to bilo mjesto?

Konkretno mene u toj grupi ljudi, neznam koliko može stati u kamion «Tam» je vodio Ferhat Osmanović on im je bio tamo glavni čovjek za razmjenu. TO je obavljeno na onom pojasu između dvije linije Grbavica -D. Rahić milim da se tako zove

To je bilo 1992. godine?

To je bilo 18. oktobra 1992. godine,

Vratili ste se u Brčko?

Da,

U vaš stambeni objekat?

Tako je, tu imam oca i majku, brat, snaha, njegovo djete svi smo bili u jednom dvorištu.

Da li vam je odnosno kad vam je bilo poznato šta se desilo sa imovinom u Bukviku?
Da, Pošto napad na Bukvik nije dugo trajao. Bio sam u prilici da vidim koliko je kuća zapaljeno od zapaljivih sredstava i zapaljive municije. Stara kuća pok. punca je prava izgorjela od zapaljivih metaka. Vidio sam takodje i neke štale koje su gorjele.U sumrak više nije bilo nikakvih borbi i siguran sam da je ostalo 99 % stambenih objekata koji nisu zapaljeni - čitavi osim pucanja crepova i stakla . Sve ono što se dešavalo sa tim objektima već sutra dan se dešavalo. Tako da su ulazili u kuće razvaljavali vrata, lupali prozore pa i pred sam napad što smo imali priliku vidjeti. Kuću Rajka «Čočke» ondje pored asvalta , Praznu su obili , polupali prozore i kao u filmovima «Rambo» izvodili nekakve vojničke diverzantske aktivnosti. Tatkao da mislim ne nego sam siguran da su nakon tog napada objekte i opljačkali i uništili.

Nakon koliko godina ste ponovno otišli u Bukvik na imanje vašeg punca?

U Bukvik nisam htio otici sve do onog dana kad je vršena ekshumacija posmrtnih ostataka , masovnih i pojedinačnih grobnica, tražeći ostatke pok. punca. Tom prilikom sam prvi put bio u Bukviku i imao priliku vidjeti i uvjeriti se u neke priče da su istinite, a to je da je Milka injena sestra prezime je kao Makedonsko sjetit će se to je Brestovački prezime da su ubijene kao civili u prelasku preko ceste. Da je neki mali Jovica dola kod kuće Petra Mihajlovića a to je familija Petrove žene mislim da je Jovica bio maloljeto, a nama je bio kurir. Znao sam tog dječaka. Ubijen zajedno sa jednom ženom , samo zato što se okrenuo kada su ih istjerivali iz kuća. Koliko čujem ni do danas dan nije pronađeno tijelo od Jovice. Te civile koje su poubijali, kupici i bacali u te masovne grobnice.

Da li ste tada imali priliku da vidite šta je ostalo od imanja vašeg punca?

Da, video sam da nema ništa osim nekog temelja od kamena i ono što je ostalo raznijeto, pomoćne zgrade, za drva, kukuruz i ostalo,. Odjeća koja je ostala u podrumu njenog brata, neki televizor, mašna za šivenje i koje kakve druge stvari odnijete su.

Da li imate još šta da izjavite obzirom da je vaša izjava iscrplna i obuhvatila je sve segme3nte radnje krivičnog djela – Ratnih zločina, protiv civilnog stanovništva, protiv ranjenih i bolesnih i protiv ratnih zarobljenika da izjavite što smatrate da je bitno a da ste zaboravili ili da vas ja nisam pitao ?

Imam, mislim da je jedna gospodja koja sada radi na carini u Brčko Distriktu BiH, učestvovala u pretresu zarobljenih žena i djece direktno u uodusimanju novca i nakita. Meni se obratila napolju ispred škole i rekla da je u tašnici moje žene našla moju vojnu knjižicu. Na pitanje hoće li mi vratiti rekla je da neće. Ali sam čuo da je bila izuzetno drska. I Mislim da joj nije mjesto medju nama zaposlenicima u Organima uprave ako se bavila tim poslom, a bavila se sigurno to će i drugi potvrditi.

Da li vam je poznat identitet te osobe?

Mislim da se zove Jasna ona je neki administrator Carine u Brčom, a ranije je radila kao blagajnik u SUP-u poznaavao sam je jer sam bio u rezervnom sastavu milicije.

Da li imate još šta da izjavite ?

Ovog momenta se ne mogu ničeg bitnjeg sjetiti, ali u nastavku ovog procesa ako se budem nečeg sjetio što je bitno ja će reći, evo sad mi pada napamet da su gospoda primili akt iz Ženeve od Medjunarodnog crvenog krsta iz Ženeve u kojem se traži da puste moju ženu i djete, punicu iz logora jer je to prijavio moj badžo koji živi u Hrvatskoj i svastika a oni su to prosljedili samo C. Krstu u Brčko, Onda po dolasku u Brčko su mi pokazali, dali su mi taj dokumenat.

Da li taj dokumenat posjedujete i sada ?

Mislim da posjedujem i sada ako ga neko ne baci, mislim da je još u kući.

Da li bi htjeli da nam date fotokopiju tog dokumenta ?

Da svakako,

Da se priloži uz ostale spise u predmetu?

Da li je sa ovim validnim podatkom vaš iskaz za danas iscrpljen informacijama u vezi sa slučajem u Bukviku ?

Da za danas jeste.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Nema potrebe, obzirom da je izvršeno snimanje ja će prihvatiti zapisnik kakav jeste i potpisati. Šećeran.

Da li imate prigovor na zapisnik?

Šećeran 9

Nemam nikakvih prigovora

Hoćete li potpisati zapisnik?

Da

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Nema potrebe

Prikupljanje izjave završeno u 10 sti i 14 minuta

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ

Број: КТА -2/96
Брчко, 24. новембар 2004. године

**ЗАПИСНИК
О ПРИКУПЉАЊУ ИЗЈАВЕ**

Састављен дана 24 новембра 2004. године у просторијама Јавног тужилаштва Брчко Дистрикта БиХ у вези прикупљања изјаве од Маричић Ђокана, на околности које су претходиле нападу Муслиманско-Хрватских оружаних формација на Буквик и Буквичка села, страдавања лица Српске националности у том нападу, његовог одвођења у логор у Улице, потом у Рахић и на крају у Тузлу те размјене након боравка у заробљеништву у овим мјестима

Започето у 11 сати 27 минута

ПРИСУТНИ:

1. Овлаштено службено лице Полиције Брчко Дистрикта БиХ : Бранислав Савић
2. Записничар: Милка Митровић
3. Лице: Маричић Ђокан

У смислу члана 155. став 1. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ лице се обавјештава да се прикупљање изјаве снима уређајем за звучно снимање те да имате право да затражи репродуковање снимка како би проверило своју изјаву.

У смислу члана 8. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ, лице се поучава да су у равноправној употреби босански, српски и хрватски језик и службена писма ћирилица и латиница, те да има право користити свој језик као и право на превођење уколико не разумијете језик на којем се води поступак.

Да ли разумијете језик на којем се води поступак?

Разумијем *Джокан*

Джокан

Лице се у складу са члана 219. став 2. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ поучава да не мора дати никакву изјаву ни одговарати на питања која му Овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података.

Након тога лице о себи даје сљедеће личне податке:

Презиме и име: Маричић Ђокан

Име оца или мајке: Дамјен и Ружа

Занимање: ВК - механичар сада пензионер

Датум родења: 27.08. 1935.г

Мјесто родења: Доњи Буквик

Боравиште и адреса: Доњи Буквик број 44. Брчко Дистрикт БиХ

У смислу члана 86. став 2. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ лице се опомиње да је дужан говорити истину и да не смије ништа прешутјети, те се упозорава да давање лажног исказа представља кривично дјело.

У складу са чланом 84. став 1. и 2. ЗКП-а Брчко Дистрикт БиХ лице се упознаје да има право да не одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривичном гоњењу. Такође је лице упознато са чланом 84. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ да му се Одлуком тужиоца може дати имунитет уколико жели дати одговоре и на оваква питања.

Да ли сте разумијели Ваша права ?

Јесам

Хоћете ли дати изјаву и одговарати на постављена питања?

Хоћу

Снимање се прекида у 11 сати и 32 минута ради потписивања изјаве лица о правима.

Г. Јанчић

Снимање се наставља у 11 сати и 40 минута након потписивања лица изјаве о правима.

Након тога лице се позива да изнесе све што му је о предмету познато:

И З Ј А В А

Господине Маричићу где сте и са ким у домаћинству живјели до 14.09. 1992. године када је извршен напад на Буквик и Буквичка села ?
У Доњем Буквику са супругом Анђом и двоје дјече Драганом и Дамјанком ,

Можете ли нам укратко описати ситуацију која је владала на подручју Буквика по избијању рата на овим просторима од маја 1992. године до 14. 09. 1992. године када је извршен напад на ваше село?

Пошто сам се налазио у Д. Буквику тамо сам живио са својом породицом а био сам члан МЗ и тада сам изабран у Кризни штаб да би организовали село Буквик и остале у одбрани пошто смо били у окружењу.

Можете ли кратко дати преглед којим селима друге националности је био окружен Буквик и Буквичка Села ?
Буквик је окружен са свих страна Муслиманским и Хрватским живљем , пчевши од Брке, Ограђеновца Рахића, Ћосета то су Муслиманска села а Хрватска села су . Пријedor, Скакава , Витановићи, Уловић.

Обзиром да је потројао Кризни штаб, у циљу одбране становништва и имовине какав је био однос окружења према Буквику и Буквичким Селима и да ли је било преговора између вас и мјештана ових села у окружењу?

Наше подручје имало је око 400 младијих људи који су били на стражама око села, разлика је врло велика на ово окружење, они су имали много војске али ми нисмо никога нападали само смо се покушали одбранити од које каквих лопова који су плаћкали околину. У почетку окружења позвали смо неколико пута на разговоре са Хрватске стране на Витановићу са Муслиманске устрane Брка - Рахић . Лично сам ишао на разговоре 5-6 пута, незнам тачно, једнотично сам био у Рахићу, тј. на линији разграничења, 2 пута у Брци, они су нас пропустили у град, лично у граду, тада сам обишао наше зарблјене из Доње Брке у викендацијама Доње Брке, и разговарао са двојицом заробљеника који су се хтјели, да приједу у Буквик, па сам по повратку с њима разговарао у Брци са руководством њиховог Кризног штаба, они су ми обећали да ће пустити све који буду хтјели ићи у Буквик, тако да сутрадан су обећали два лиза која сам тражио али их нису довели на разграничење.

Да ли знате имена та два лица ?

Знам, Драго и Стево,

Одакле су они ?

Из доње Брке два брата . Пошто нису дошли, ја сам поновно пришао на стражи на разграничењу на цести и тражио да дође тај представник који је обећао да ће их пустити у Буквик. По имену то је био Сабахудин . Добио сам преко њиховог војника обавјештење да он не може доћи него да је Драго једини рекао да би прешао у Буквик и да ће га у току дана довести на линију разграничења. Када су ми јавили да је доведен поновно сам отишао тамо и Драгу преузео, који је оставао у Буквику.

Господине Маричић, када говорите о линији разграничења да ли је можете мало конкретнија описати шта сматрате под тим појмом – линија разграничења ?

Линија разграничења ја самтрам да је земљишта које припада нашим 7 села Буквика.

Обзиром да сте сте организовали у циљу одбране да ли су мјештани носили цивилну одјећу или униформу?

Мјештани Буквица су били у цивилној опреми никоније имао никаву униформу нити ознаке.

Оружје којим сте располагали је углавном било конвенционално ?

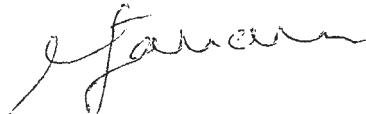
Јесте,

Снимање се прекида у 11 сати и 45 минута из техничких разлога

Снимање се наставља у 11, сати и 46 минута након отклањања техничких разлога.

Господине Маричићу између вас и других представника села и званичних формација оружане силе Муслиманско - Хрватске коалиције за коју имамо информацију да се тада звала 108 бригада ХВО, да ли је било конкретно преговора и по којим питањима, ја ћу вас подсјетити на основу до садашњих сазнања да је први састанак био 03. 07. 1992. године и да сте том приликом између осталих представника села били и ви, шта нам можете рећи на ове околнсоти?

Главни преговори су одржани ако се поклапа са тим датумом на разграничењу Буквик - Рахић. Са наше стране био сам присутан ја Маричић Ђокан, Маџика, Ђуро Перо, а са друге стране били су присутни цивилни представници на челу са Мусић Решидом. Кад смо почели разговоре са стране Рахића дошла су четири наоружана лица који су по именке били комадант 108. бригаде Мујкановић, замјеник његов Филиповић Стјепан, Командир чете мислим Брка Памукчић и представник Улица Ивица Сантовац. Са њима су дошла и два цивила Српске националности који су били код њих , да ли су били заробљени пошто су из сусједног села, ти цивилни представници су дали своје изјаве које су им они диктирали. Пошто је командир 108. или комадант захтјевао да ми предамо оружје и рекао нам је да ћемо имати све обезбеђено од љекара до исхране и да нас нико неће малтретирати. Ја сам рекао да ми нисмо пуноважни за те преговоре јер имамо представништво у Брчком. У колико могнемо с њима ступити у контакт ми ћемо их обавјестити. Тада ми је Стјепан Филиповић рекао пошто нећете да предате оружје ми ћемо напасти Буквик. Ја сам му рекао : Немој да нападнете Буквик да за џабе гинемо, нема потребе јер ми никога

нећемо напасти нити имамо за то снаге. Он ми је рекао « док добију писмено обавјештење из Сарајева да ће нас напасти» јер наводно поменује своју кућу у Брчком да је запаљена тј. да је срушена., па се је зарекао да ће ући у Буквик и да ће запалити тј. уништити 5-6 кућа најмање, поменује лично моју кућу.

Ја сам рекао немојте нападати, ако ти је у циљу сришти моју кућу сруши а ја ти нећу пружити отпор. Тако смо те разговоре војне привели крају . Тада је рекао Ивица Сантовац комаданту 108 бригаде да сам знао да ћете о томе разговарати не би са вама пошао. Ова два цивила која су била присутна, Душан не знам п резиме је рекао мени «Ђокане» предајте оружје нама је с њима добро, бит ће и вама добро да вам не буде касно», рекао сам му немој ми ти причати нека причају они тебе не волим слушати. Други цивил коме незнам имена био је сељачки обучен у качкету, тешким срцем је рекао Ђокане нама је добро и више ништа није разговарао . Они су војни представници отишли а ми смо наставили разговоре са цивилима испред њихове МЗ. Било је разговора о поглощавању радњи тј. обради пшенице која се налазила на нашој територији а припадала је њиховим грађанима. Ми смо дозволили да они дођу са машинама и да овршу своју пшеницу. Што су касније и урадили. Са њима смо завршили посао и отишли смо у Буквик

Господине Марићићу располажем сазнањем да је други састанак ваших представника и супротне стране одржан дана 07. 09. 1992. године, такође у циљу наводног приједлога за прављење мјешовитих заједничких пунктара да ли вам је нешто о томе познато?

Други састанак, који је одржан ја нисам био присутан, него ми је Лазо Ђукић рекао да су ишли или незнам с ким и да су разговарали у вези пунктара и пролаза путом кроз Буквик, што су касније и урадили.

Да ли се сјећате да ли вам је Ђукић Лазо навео да је са њим био и Вујић Симо као представник а да је такав ултиматум са супротне стране дао преговарач Сабахудин Мемишевић са којим сте највијероватније преговарали у Д. Рахићу? Ви сте ме подсјетили то је тај састанак , на коме сам дошао на састанак али сам отишао на викендице да обиђем наше заробљене људе из Доње Брке. Остали су на разговору тачно са представником Сабахудином, Јанко и Симо и Лазо Ђукић, Они су ми рекли кад су дошли у Буквик да су им нудили заједничке пунктаре али да они нису прихватили.

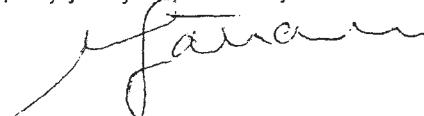
Овдје мислите на Јанка Марићића?

Мислим на Јанка Марићића који нисам 100% сигуран да је био и он присутан а Симо и Лазо су били сигурно присутни.

На овом састанку колико ми располажем сазнањима не знам да ли се сјећате да ли вам је Ђукић Лазо то пренио био је уговорен састанак за 12. 09. 1992. године око конкретних договора и приједлога Српске стране да се укину пунктори и оствари слобода кретања на релацији Тузла Брчко. Да ли сте о томе упознати и да ли знаете за план ?

Нисам упознат са тим детаљно и не бих о томе,

За нашу истрагу битан је датум 11. 09. 1992. године а п отом и 14. 09. 1992. године када су извршени напади на Буковиц и МЗ Буквик, након које је дошло до трагичних догађаја и убиства 68 мјештана како у том нападу тако и након

тога, можете ли нам послије овога година укратким цртама описати детаље вами познате у вези са овим нападом и шта се тада дешавало како у вашем присуству тако и у присуству лица која су вам своја сазнања апредели?

Пошто се слабо сјећам тих датума, знам кад је Буковац нападнут да су Буковљани који су преживјели прешли у Буквик, ми смо им пружили што смо могли, смјестили их по кућама, и они су остали с нима до напада на Буквик. Што се тиче напада на Буквик био сам у том некаквом штабу када се Буквик напао, брзо су дошли до половине села и пројектилима гађали наш штаб, пошто смо били ја и Јанко сами у том штабу, ми смо се повукли у шуму близу наших кућа ,

Да ли вам је познато из ког правца је све услиједио напад?

Главни напад је ишао из Витановића по сазнању од 600 – 700 наоружаних војника, други напад је био од стране Приједора тј. жељезничке станице Буквик, са те стране су биле Хрватске јединице мјештани и некаква јединица из Хрватске. Сутрадан је од стране Брке наишла нека јединица која је исто напала Буквик . Остале јединице чуо сам да су нападале са стране Рахића и Оградјеновца али их лично нисам видио.

Да ли вам је након протеклог времена и година приспјело сазнање о томе ко је пре двојио те јединице и нападе на Буквик или сте то можда и тада знали?

Напад са стране Витановића то је била јединица 108. бригаде, наводно послије убиства командира њихове чете који је погинуо у Витановићу, преузео је руковођење Менсур мислим да је Кљакић 100% нисам сигуран. Са друге стране незнам руководиоце осталих јединица.

Ја ћу вас кратко исправити обзиром да с тим податком располажемо, руковођење је преузео Менсур Пљакић .

Можете наставити са излагањем шта се даље десило током напада и послије ? Менсур ми је рекао у Рахићу у затвору да је преузео руководство јединицом и када је кренуо из Витановића, рекао је «Алај Хербег» убијајте где год кога стигнете јер ми је погинуо најбољи борац чете.

Само мало да исправим самог себе Пљакић је Рамиз који је преузео команду 108 . бригаде а сазнања су да је Менсур Ђакић био комадант батаљона ? Менсур Ђакић је био човјек који је замјенио погинулог командира те јединице.

Шта се даље дешавало?

Сутрадан су кренули даље и убили су двије жене, Брестовачки Милку и Радојку. Сазнао сам да послије тог убиства су добили наређење да више не убијају наше становништво. Иако су послије тога побили још људи као што су побили и рањенике у једној кући који су били смјештени. Сазнао сам да је први који је ушао у ту кућу питао свога претпостављеног да се налазе реањеници у тој кући шта да ради с њима . Њихов руководиоц је рекао да их побије.

Да ли знате ко су ти рањеници ?

Знам ко су , али пошто имена нисам пописао не би нагађао тј. да не би рекао погрешно.

Колико дugo сте ви конкретно и са ким још били у бјегству пред Муслиманско - Хрватским наоружаним формацијама и како сте заробљени односно након колико времена ?

Послије пада Буквика, трећу ноћ сам дошао до близу своје куће и у шуми пронашао кћерку, жену и сина, који су се исто склонили од њихових јединица. Били су жена и кћерка заједно са још доста жена становника Буквика, али пошто су мјештани Буквика бојали се да неће ради мене побити и остале цивиле, моја кћерка и жена су се од њих одвојили . Они су остали одвојени, ми смо се састали и преселили на друго мјесто око три км од наше куће. Пошто су сваким даном чистили терен Буквика , неколико пута смо били у тешкој ситуацији да нас одкрију и похватају али смо и пак избјегли то хватање. Чули смо пуцње близу нас, када су убили Пиперац Нику који се налазио недалеко од нас. Ми смо се још више удаљили од тог мјеста и ту смо живјели одприлике 20 –сetak дана . Ја и мој син и један комшија смо ноћу тражили храну и доносили и тако смо п реживјели двадесетак дана. Пошто смо видјели сваки дан чишћење терена, видјели директно њихове војнике, пуцали по њивама и шумама , видјели смо да ће нас пронаћи и рјешили смо да ја лично приђем линији разграничења према Витановићу, и да покушам да пронађем Ивицу Сантовца да би се предали јер нам није било излаза. Пришао сам куби у ноћи, Пепе Стјепића јер сам га познавао дуже времена . Прву ноћ кад сам дошао видио сам ујутро пред његовом кућом доста војника и нисам смио прићи. Отишао сам назад у шуму, поновно сам другу ноћ дошао и видио његову супругу која је дошла код краве да је свеже за штрик и пришао њој мало ближе и викнуо њој да ми доведе мало ближе свог муша Пепу, она ми је рекла «бежи Ђокане убит ће те ». Био сам око два сата у жбуњу око куће и рјешио да се вратим поновно у шуму . Трећу ноћ сам отишао поновно и на истом мјесту сам пронашао супругу Стјепе Стјепића и написао цедуљу на којој сам написао да Пепо пронађе Ивицу Сантовца и да у ноћи у 9 сати буде на том мјесту. Опет ми је жена поновила да бјежим да ће ме убити. Дошао сам на заказано у 9 сати , Сантовац није дошао, него су дошла два друга војника. Они су ме поименке викали заједно са Пепом, да се предам да ми неће ништа фалити. Имена су , један се Аго звали су га, а други Мијо,

Да ли је Аго?

Мартиновић се презива. Након размишљања оставио сам оружје и пришао њима. Пошто је Мијо радио самном у истом предузету био шеф кухиње . Ми смо се руковали и пошао сам са њима. Отишао сам у кућу Пепе Стјепића, где је било више војника. Разговарао сам са том двојицом њихових представника и тражио ако могу добити на разговоре Ивицу Сантовца. Након 10 мин. Ивица је дошао и ми смо разговарали . Послије разговора отишао сам са њихова два војника у шуму, нашао жену , кћерку, сина и још једног комшију и ја сам њима рекао ја сам разговарао са Ивицом, «аједмо» неће нам ништа бити да се предамо отишли смо заједно сјели у двоја кола и пребачени у Улице.

Да ли су вас у Улицама раздвојили од кћерке и жене?

Пошто смо дошли око 12 сати ноћи. Ту ноћ смо пресједили у једној просторији уз просторију полиције њихове. Тада су пришла два војника њиховав мени лично и почели ме мало малтретирати и један ме је мало ударио пушком, у томе је ушао Звонко Стјепановић и рекао да ме не дирају. Они су отишли и до сутра ујутро није нас нико малтретирао. Сутрадан су раздвојили кћерку и жену одвели у другу просторију а нас су одвели у трећу. Тако да смо се нашли медју 20-сетак заробљених буквичана који су ту били и ишли на њихове послове - обављали, копали ровове, сјекли шуму итд. Одмах ту ноћ изводили су и мене и сина појединачно, четири пута за једну ноћ тако да су нас тукли и враћали назад у просторију,

Да ли вам је познато ко вас је тукао ?

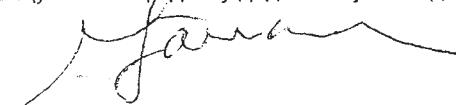
Познат ми је Марко Шимић, он је био командир њихове полиције. Други је био увезана глава зеленом марамом, ја му имена незнам али ми је рекао кад год ме је тукао да те туче «усташа», тако да смо двије ноћи ја и мој син наизмјенично извођени у другу просторију где су нас на разне начин мучили.

Можете ли кратко описати тај начин вашег физичког малтретирања у чему се састојао?

Већином су ме тукли са двије стране , ја сам сједио на столици, држао руке до колјена и ударали су док нисам пао под стол. Кад сам пао, онда су чекали да се подигнем и викали дики се поновно али су послије тога мање тукли али сам био већ онаесвјештен. Чекали су да се освјестим и онда ме вратили у просторију онда су одвели сина тако су га исто тукли док су хтјели. Мене је лично тукао Марко Шимић, а овај други се мијењао са још једним униформисаним лицем којему ја име незнам. Трећу ноћ су дошли у просторију рекли мени и сину да излазимо. Ми смо изашли , метнули лисице а са нама повели овог трећег заробљеника Симић Божу који се са нама заједно предао. Извели су нас из дома на супртна врата и увели у комби кола бијеле боје уз 5-6 полицајца њихових повели у непознатом правцу. Свуд око били су њихови војници посједали, позади нас на сицу сједио је поменути Божко и још двојица њихових полицајца. Док смо кренули шофер који је био марко Шимић упалио је музiku која, од које се ништа није чуло. Један њихово војник полицајац је сваки минут ударао палицом мене у главу па мог сина. Татко до Рахића ми ни сами незнамо колико смо добили палица по глави. Углавном пошто сам био в езан са сином крва је цурила од Драгана низ моју руку и дола је капала низ патос док у мене је била разбијена глава али крв је само дошла до појаса, вјероватно што сам старији. Доведени смо у Рахић тј. «Расадник» кад су нас извели из кола тада је тај војник по надимку «Кунди» још једном ошинуо Драгана палицом у главу и неки војник у Рахићу је рекао њему да је он свој посао завршио да нема право да га туче. Прегледали су га од главе до пете да немамо шта уз себе. Пошто су све нам одузели ови у Улицама, нисмо имали ништа . Одвели су нас у неку просторију тј. неку ћелију 1,5 x 1,5 и ту смо затворени.

Само кратко , шта вам је и од кога одузето у Улицамам?

У Улицама нисмо имали скоро ништа, Драган је имао цигара, а жена је имала некакав п прибора, маказе за своју потребу. Имао сам мало новца у целу готов да нисам ни знао за то око 200 марака то су ми узели и више ништа нисам имао. Морам напоменути да сам имао нешто новца и кад сам дошао у Улице замолио сам Ивицу Сантовца да му даднем тај новац , па нек ради шта хоће са

њим. Тешко је узео тај новац, рекао је сазнаће па ће и мене убити за твоје паре. Ја сам рекао узми, и он је узео новац. Тај новац послије рата након 6 мјесеци сазнао сам преко неког човјека његову адресу и назвао сам га, он ми је након 7 дана преко другог човјека послao новац.

Можете описати колико дugo сте били у Рахићу и какав је третман био према вама и од стране кога?

Пошто сам много тучен, не сјећам се колико дана и ноћи смо били у Рахићу. Једне ноћи мислим да је била трећа ноћ, дошао је униформисан човјек који је освјетлио ћелију са батеријом и поименике мени рекао «Ћокане одкуд се ти ту налазиш». Пошто сам био избујан, нисам на једно око уопште видио, на друго око препознао да је војно лице, и рекао да га ја незнам по именике, али извиђења ми је познат човјек. Рекао ми је да сам у тешкој ситуацији. Већ имаш лити кога познатог медју нашим руководиоцима. Ја сам напоменуо Мусиће. Пошто су они код мене оправљали своје машине прије рата. Рекао ми је кога знаш од Мусића, рекао сам да знам Енеса и његовог брата, вјероватно ћу се сјетити имена. Он ми се представио и рекао да он мене зна јер је био полицијац у Брчком прије рата. Пошто сам се сјетио имена Мусић Решида, он ми јерекао да је Решид велика личност у њиховој јединици. Њему је тешко прићи, али ја ћу прићи, реци шта ћеш му поручити. Рекао сам му реци само да сам ту. Отишао је и рекао за два сата долазим исто са батеријом и рећи ћу ти резултат. За два сата је дошао и рекао «нећете бити убијени, ићете у Тузлу у Затвор «бит ћете тамо осудјени а вјероватно временски и размијењени. Тако се све и десило. Сутрадан смо добили мало хране, пустили да се умијемо и да се обријемо. Били смо и гладни и прљави. Након два три дана одvezeni смо у Тузлу у затвор, за вријеме боравка у Рахићу до одласка овог војника код Мусића били смо тучени, свака два сата. Знам да ме је тукао исти човјек по надимку «Гале». Презимена му незнам, али знају остали. Тукао ме на све начине, скидао гола, малтретирао, другу ноћ кад ме је тукао донио ми је са ексера заставу у којој је било 4 CCC, Питао је шта значи ова застава. Ја сам рекао пошто не видим ја незнам шта је ово. Пошто је било 20 x 20 цм, заврнуо је у ролну и турнуо у уста да једем. Пошто је била тврда, ја сам жвакао али нисам могао појести ништа. На његовом столу са лијеве стране било је поредано 5 чачкалица. Рекао је мени да пружим десну руку према тим чачкалицама. Ја сам п ружио и он је поредао чачкалице према мојим ноктима. И он каже сад ћемо набити једну по једну ја сам шути. Мало је застao и рекао « ајде нека стоји за сутра навече» Сутрадан по дану око 10 сати поновно су ме одвели у исту просторију . Тамо је био исти Гале и још један војник. Рекао је Гале том војнику да прича шта зна о Ђокану, Тај војник је рекао да је пролазио крај моје куће у Витановићу и а је у мом дворишту видио војна кола и 4 униформисана лица. Наводећи да је то био Павле Милинковић Милисав Милутиновић и још двојица њему непознатих лица. Рекао је да смо за тим столом у дворишту сједили ја и моја два сина а да је моја жена и кећкра доносила пиће и мезе. Пошто је он мене Гале питао прије тога да ли је Павле Милинковић долазио код мене ја сам рекао да није. Пошто је војник као свједок и рекао да је видио да смо сједили а ја сам арекао да лаже., Гале је рекао како то можеш рећи зато што то није тачно. Како ћеш потврдити нетачност. Ево да лаже ја немам два сина већ само једног сина. У Томе наишао је авион преко Рахића бацио је неколико граната, Гале је побјегао а овај војник је остао и мене ударао ципелама по наогама и рекао што не призnam и ја сам рекао није тачно и не могу признати што није . Послиje

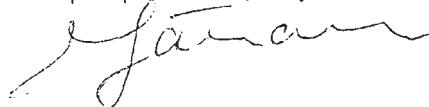

одласка авиона Гале се вратио и рекао да је слободан. Поновно ме је претукао и вратио у Ћелију.

Господине Марићић током боравка у Ћелији непосредно прије давања ове изјаве навели сте детаљ у којем сте споменули Менсуре Ђакића и његове наводе убиства вашег рођака Марићић Јанка. Можете ли нам то сада поновити и рећи шта се то догађало са Ђакићем=?

Када сам био у Рахићу у Ћелији 2 пута ме је посјетио ноћи поменути Ђакић и рекао да ћу завршити као рођак Јанко, лично ми је рекао да је он лично пуцао у Јанка прво у ноге а послије је пришао и доубио га.

Да ли сте у Тузлу одвезени сами или са још неким затвореницима у Рахићу? У Тузлу сам одвезен са још 12 или 13 заробљењика. Кад су дошла кола да нас возе извели су нас из Ћелије и прозивали и убацивали у камион – тамић је био. Прatioц са папирима био је Османовић Ферхат. Кад су убацили свих 12 заробљеника мене су држали код кола свезаног и Османовић је рекао да ја сједнем на средину Тамића,. Остали заробљеници су сјело около наслоњени на странице тамића. У Рахићу пошто је он мене познавао из цивилства рекао ми је нека си ти Ђокане отишао у четнике, а што си одвео сина на погрешну страну. Рекао сам син је пунолетан ја њега нисам могао одвести, он је наставио. Каже ти ћеш обрати бостан а остали ће проћи лакше а ти ћеш за све одговарати. Ја сам шутио ништа нисам рекоа. Отишли смо у Тузлу. Сјећам се добро, киша је падала, увели су нас пред затвор, поновно прегледали и један по један уводјени у ходник затвора. Кад сам уведен у ходник затвора ставили ме пред нека шпигла нешто су снимали и један од 5-6 полицијаца поименике ми рекао «Дође нам војвода у затвор » други је рекао « Ђокане одкуд ти ту» тај ме је познавао. Али видјет ћemo шта ћemo са тобом. Након скидања и облачења поновно узео ме је за руку јихов војник и повео у зграду на други спрат. На другом спрату су била два ходника лијево и десно дугачка незнам колико метара. Мене је зауставио и из једне собе су изашла три униформисана лица и два цивила у бијелим мантилима. Ја сам држао некакву бунду на рукама пошто нисам обукао, тај што ме је повео ударио ме је неким дрвеним предметом, напаравитим за тучу људи. Онесвјестио ме ја сам пао незнам како је било, незнам након колико времена ја сам мислио да сањам да тече нека ријека и прогледао на једно око и видио сам једно то војно лице које ми сипа воду из флаше на главу. Викали су дижи се , а ја сам као мало чуо али се нисам могао дигнути. Незнам када су и како су ме убацили у собу . након тридесет дана ја сам се пробудио и погледао где се налазим Нишића нисам могао одлучити где сам , само сам видио да могу усткти. Био сам на патосу, Било је доље једно ћебе све од крви заливено, тврдо, ја сам сио на то ћебе, пришао ми је један заробљеник и питao хоћеш воде, ја сам шутио јер незнам ко ме пита. То јутро је дошао некакав полицијац и пита јесам ли жив. Они кажу да сам се пробудио и да сам жив. Послије 30 дана сам појео прву супу. Питao сам шта су радили ових 30 дана самно. Рекли су ми два затвореника да су ми они сво то вријеме хранили. Након 5-6 дана премејстили су ме у другу собу и тада су ме м почели поновно малтретирати. Изводили су ме на ходник. Разне вјежбе изводио пред њима. Понекад ударали палицом, док мене онесвјесте и поновно ме убаце у Ћелију. Тако је било прва 4 мјесеца. Посље 4 мјесеца нису ме више тукли само су ме изводили и малтретирали на ходнику и питали колико сам убио «Балија»

ја сам рекао да сам био у цивилству, да нисам никога могао убити, тако да су они више пута мене малтретирали до 6 мјесеци затвора. Након 6 мјесеци затвора дошао је нови Управник затвора сазнао сам лично од њега да је из Живинице. Он ме је позвао на разговор, ја сам мислио да јенеко велико зло али ме је позвао да разговарамо. Рекао ми је слободно разговарај више те неће нико дарнути. Ово што ти се десило до сада ја ћу ти показати списак, а ти закључи ко ти је крив. Извадио из стола списак 12 -13 људи који смо дошли у затвор. Ја сам био први на списку подвучен црном и црвеном оловком и на стани нешто ситно пишта, нисам видио, било је на столу. Од тада више ми нису тукли. Ишао сам заједно са њима на суд, више пута као свједок, незнам зашто, нашим људима којима је судјено, ја сам осуђен задњи. Осуђен сам на 13 година затвора. Питали су ме кад су читали пресуду је ли се слажем са пресудом, све што је више од истраге ја сам цивилно лице нисам крив. Рекао ми је нашто дајеш п римједбу. Пошто је у оптужници стајало да сам био члан Ратног штаба, наоружавао Буквичане, био тврд на преговорима нисам хтио да п ристанем на заједничку војску, те пунктове, од те 4 тачке су ме осудили на 13 година. Ја сам рекао Пошто сам сазнао да је Лазо Ђукић Прешао у Брчко да је наоружавао Лазо Ђукић, онда су ми поменули три имена којим сам ја дао оружја по њиховом наводењу. Ја сам рекао да није тачно. Да је то пок. Јанако Маричић јер сам знао да је погинуо. Тужиоца је нешто рекао судији али нисам чуо. Судија је рекао да изадјем из суднице. Изашао сам у ходник са апратиоцима, након 10 минута позвали су ме поновно у п росторију и прочитали самањење казне са 13 на 11 година. Због тога што су утврдили да је наоружавао Буквичане Лазо Ђукић. Питали су ме јесам ли сад задовољан, ја сам исто поновио само што је истрага, а оно је све вишак. Добио сам пресуду 11 г. затвора што сам је сачувао и сад ми је ненгдје у Буквику. Послије тога услиједила је размјена. Рекао ми је предсједник затвора или Управник затвора да ћу бити ја размјењен још са 6-сторицом заробљеника., али они траже некакве своје војнике који у Брчком нема. Уколико буду нашли њих живе или мртве бит ћемо размијењени. Након 10 дана дошао је међународни Црвени крст и наводно забранио сваку размјену појединачну него су захтјевали само «сви за све.» Тако да сам остао јо мјесец и пол дана у затвору док није услиједила размјена. На ан размјене имао сам 52 кг од 76 пошто сам толико имао у цивилству. Нисам могао говорити једно 3 дана док се нисам код куће опоравио.

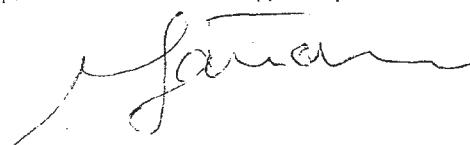
Да ли сте се вратили кући у Буквик?

Нисам се вратио кући у Буквик, јер је моје подручје било под њиховом командом и насељено и насељено њиховим живљем. Живио сам у Брчком до завршетка рата.

Кад сте по завршетку рата отишли на своје имање шта сте затекли од имовине? Послије Дејтонског споразума након годину дана отишао сам у Буквик и нашао све срушене до темеља. Имао сам три четири зграде, нигдје цигле није било, само бетони и зарасло у шуму.

Да ли се сјећате поименично некога у затвору у Тузли ко вас је физички малтретирао и да ли знате имена ова два Управника ?

Незнам,

Господине Маричићу, да ли имате још шта да изјавијате а сматрате да је битно, да би било од користи за истрагу, а да вас ја нисам питао ?

Пошто сам говорио о ономе лажном свједоку, када је Гале га испитивао сазнао сам да је тај војник Јурковић из Босанске Бијеле, син Игњације Јуровића.

То је све ?

То је све

У смислу члана 154. став 1. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ имате право прочитати записник или захтијевати да Вам се исти прочита, те ставити приговор у погледу садржаја записника.

Хоћете ли прочитати записник или да Вам се записник прочита?
Нити ћу читати нити се треба читати

Да ли имате приговор на записник?
Немам

Хоћете ли потписати записник ?
Хоћу

Да ли жељите да Вам се изјава репродукује?
Не треба

Прикупљање изјаве завршено у 13 сати и 13 минута

Lipov Lipid - 44/95 - 8

ЗАПИСНИК О САСЛУШАЊУ СВЕДОКА

ЦИАНІСТІ "СІВІЛІАНА ВІДОВІЛІСІЯНІ" АД
САНДІРІНІ САНДІРІНІ

Је сам пре почетка рата живео у селу Donji Bukvik које припада подручју MZ Bukvik. На подручју поменуте MZ налазило се још 6 села насељених искључиво становништвом српске националности. Та села окружују се једне стране села чије су становници muslimanske националности а са друге стране села чију су становници hrvatske националности.

Pre početka ovog rata srpsko stanovništvo bilo je u dborim odnosima i sa stanovnicima iz susednih sela muslimanske nacionalnosti i sa stanovnicima hrvatske nacionalnosti. Posećivali smo se priststvovali verskim i porodičnim svećanstvima a i o đi su dolazili kod nas. To je trajalo sve do početka 1992.g. kada su muslimani i hrvati prestali da nas posećuju a u svojim selima formirali vojene jedinice koje su nosile oznake ito hrvati HVO a muslimani zelene beretke. Jedinice su formirane od mesnog stanovništva i odmah su počele upućivati pretnje srpskom stanovništvu tvrdići da će svi srbi biti proterani sa tog područja ili poubijani. Postavili su barikade oko srpskih sela tako da su srbi držani pod blokадom oko 4 meseca. To je trajalo sve do 14.9. 1992. godine kada su hrvatski i umuslimanski vojnici upali na područje MZ Bukvik u srpska sela i otpočeli da pale i ubijaju stanovnike srpske nacionalnosti које су затекли код svojih kuća. Nemilosrdno су ubijali starce i žene i sve one које су затекли код kuća. Većina srpskog stanovništva bežala je u šume i тамо се krilo. Međutim, hrvatski i muslimanski vojnici pronašli su sakriveni i na licu mesta ih ubijali.

Ljepo sam video sakriven iz Šume када су muslimanski ili hrvatski vojnici izveli Milku i Radojku Brestovački na put i када су у исте pucali. Video sam takođe kada su izveli starijeg čoveka Djoku Vidovića из D.Bukvika i kada su pucali u njega i lišili živote istog. Znam da je prilikom upada u pomenu srspska sela ubijeno oko 60 stanovnika srpske nacionalnosti među kojima je bilo staraca, hendikepiranih i bolesnih ljudi. Ja sam uspeo posle boravka u Šumi od nekoliko dana da odem u pravcu Krepšića a nakon ovog da dodjem na slobodnu teritoriju.

Za sve vreme skirvanja u Bukviku video sam da je hrvatska i muslimanska vojska pljačkala srpske kuće odgonila stoku, i da je palila objekte. Srpska sela na području bivše MZ Bukvik сада су под okupacijom hrvatske vojske. Znam pouzdano da u svim tim selima nema ni je dnog stanovnika srpske nacionalnosti.

Pretnje koje su upućivale jedinice muslimanke i hrvatske vojske formirane od naših komšija u potpunosti су се ostvarile.

To je sve što ja za sada imam da izjavim.

Poučen sam daimam pravo da čitam zapisnik, pa izjavljujem da ne želim jer je isti glasno diktiran.

Završeno u 12,30 časova.

ZAPIONIČAR

Te

Krešimir Čaučić SUBLA
M. Čaučić

kl 48/93

Zapisnik o saslušanju svjedoka

sastavljen dana 23.12. 1993 godine kod istražnog sudije Osnovnog suda
 u Brčkom u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Ramić Mustafe i dr.
 iz Brčkog zbog krivičnog djela
 iz člana 142 KZ. SFRJ

PRISUTNI SU:

Istražni sudija,

MRDEN MIRJANA

Zapisničar,

UGLJEŠIĆ SARAFINA

Saslušanju svjedoka prisustvuju i:

Javni tužilac

braničac

okrivljeni

Započeto u _____ sati

Svjedok je opomenut na dužnost da govori istinu, da ne smije ništa prešutjeti, a zatim je upozoren na posljedice davanja lažnog iskaza, kao i da nije dužan da odgovara na pojedina pitanja, ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog srodnika teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju (član 212. stav 1. tačka 1. do 3. ZKP).

Na postavljena pitanja svjedok daje slijedeća odgovore:

- 1) Prezime i ime RADIĆ RUŽA
- 2) Ime oca Blagoja
- 3) Zamiranje domaćica
- 4) Mjesto rođenja Bukovac
- 5) Mjesto boravka Brčko ul. Blagoja Simikića 66.
- 6) Godina starosti 1945. godine
- 7) Odnos sa okrivljenim i oštećenim nesrodna sa edukativjenima

Poslije ovoga svjedok o samom predmetu iznosi slijedeće:

Pagan Djuric

Svjedokinja upozorena na dužnost kazivanja istine, te da lažno svjedočenje predstavlja krivično djelo, pa izjavi:

Ja sam do izbijanja ratnih dejstava živjela u selu Bukovac, sa porodicom i 11.9.1992.godine, na nas su napale snažne hrvatsko muslimanske formacije, tako što su pucali po selu, pa smo se mi morali organizovati za bjekstvo i pošli smo u Bukvik. Tu smo bili nešto oko 3 dana, a već 14.9.1992.godine iste neprijateljske snage napale su Bukvik, tako da smo i sa tim stanovništvom iz tog sela morali napuštati privremeni boravak i krenuli smo prema šumi. Tu smo se krili po potocima ali već sutradan u zoru negdje između 6 i 7 časova našla nas je grupa od 6 uniformisanih lica, koji su bili po licu namazani da ih ne prepoznamo, te su nas počeli goniti iz šume. Na sam tada prepoznala jednog komšiju iz Ulovića, a to je bio sin Jurković Kreše zv. Pepo, a ime mu je Stjepan. S njim je bio i jedan musliman kome ne znam ime i on je bio neki starješina jer je on izdavao naredjena. Prepoznala sam i Mišković Antuna Mirku iz Ulovića, zatim dvojicu mladića koji se prezivaju Vidovići, a koje lično poznaje Nevenka Radić, žena Miće Radića. S njima je bio i jedan musliman koji je pred mojim očima ubio braču Radić, Cvjetinu i Gojku iz Bukovca i Kaurinović Iliju iz Bukvika. Musliman koji je stajao sa Pepom, je naredio tom drugom muslimanu da ubije ove srbe. Hoću reći, Pepica je naredio tom muslimanu da ubije ove srbe, pa je ovaj to i uradio. Čula sam Pepu kada je ranije pitao Cvjetinu gdje mu je mitraljez. Čula sam drugog muslimana kad govori "ne ubijaj", da bi odmah potom ovaj musliman koji je lucao, počeo da puca i ubio je Gojku, Iliju i Cvjetinu. Stekla sam dojam da im je u stvari to bio znak koga treba ubiti. Sve se to odvijalo pred očima majke Cvjetinu i Gojku, Milke Radić, koja je pala odmah po njima, i govorila im "što mi ubiste oba sina". Odatle su nas sve istjerali na njivu, a zatim na put gdje su nas čekali kamioni kojima smo prevezeni u Gornji Rahić. Tamo su nam oduzeli sav novac, zlato, nakit, kao i ostale vrijednosti, bez ikakvih potvrda.

U logoru sam se zadрžala mesec ipo. Ishrana je bila loša, kao i smještaj, ali fizički nas nije niko tukao. Vrijedjali su nas tako što nas nazivali etnicima, psovali nam, zatim prijetili oružjem, a jedan je mlatio i prijetio sjekirom, no nije nas tukao. Bila sam smještena samo sa ženama. U skupini gdje sam ja bila nije bilo ni silovanja, dok sam čula od drugih da je na jednom drugom mjestu bilo silovanja, ali ja to lični nisam vidjela, niti znam osobe koje su bile silovane. Razmjenjena sam sa cijelom grupom žena i od tada živim u Brčkom.

Od vojske kja je napala na moje selo, a kasnije i na Bukvik ja nisam nikoga prepoznala, izuzev ovih koje sam u šumi prepoznala a koje sam ranije pomenula.

Svjedokinja upozorena u smislu člana 82 ZKP-a izjavi da zapisnik nije potrebno čitati jer je slušala glasno diktiranje istog.

Zapisničar, *Pagur Pyura*
SJ

Istražni sudija,
M. M. J.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 03. mart 2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 03.03.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Ristić Nikole, na okolnosti koje su prethodile napadu na selo Bukvik i ostala sela MZ Bukvik dana 14.09.1992. godine, od strane Muslimansko-Hrvatskih formacija, njegovog zarobljavanja, odvođenja u sabirni centar Gornji Rahić, oduzimanja vrijednosti prilikom pretresanja, fizičkog maltretiranja i razmjene dana 17.10.1992. godine u Grbavici-Rahić.

Započeto u 09,37 sati

PRISUTNI:

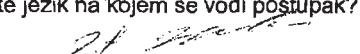
1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ružica Bosankić
3. Lice: Nikola Ristić

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

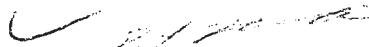
U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Ristić Nikola

Ime oca ili majke: Milan

Zanimanje:Dipl. ekonomista

Datum rođenja: 15.06.1961. godine

Mjesto rođenja: Donja Skakava, opština Brčko

Boravište i adresa:Brčko, ul. Jovana Dučića br. 2.

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli vaša prava?

Jesam

Hoćete li dati izjavu i odvarati na postavljena pitanja OSL?

Hoću

Snimanje se prekida u 09,39 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 09,42 sati nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Ristiću štay nam možete reći na okolnosti koje su prethodile napadu na mjestu Bukvik i selo MZ Bukvik 14.09.1992. godine na okolnosti samog napada Muslimansko-Hrvatskih oružanih formacija, kao i na okolnosti koje su nastupile posle tog napada i u kojim ste i sami bili akter ovih događanja, a izjavu možete početi sami po redoslijedu kako mislite da je najbolje?

Učešće u svemu tome počinje četvrtog ja sam krenuo iz Bijeljine za Bukvik pošto sam radio u Loznicu tamo mi je bila supruga i dijete u Bijeljini na stanci su mi rekli da je rizično da idem preko Tuzle mada postoji nekakva šansa da se prebacim u Bukvik. To su nam isto rekli i u Ugljeviku ja sam na nekakav svoj rizik krenuo da stignem pošto nisam imao kod sebe ništa i nisam shvatio ozbiljnost svega toga što se dešavalo. Na ulasku u Tuzlu su nas isto opomenuli bio je nekakav međuprostor bila su dva punkta jedan je bio Srpski a drugi je bio sa oznakom gradat Tuzle tu je bilo pretresanje, pošto nisam imao kod sebe ništa vratili su nas u autobus onda su nas po ulasku u Tuzlu ponovo zaustavili procedura je bila ista i dolaskom na autobusku stanicu Tuzla rekli su da postoji samo linija za Gradačac, ja sam sjeo u autobus tu me prepoznao jedan dječko i pitao, ja još nisam shvatio, mada sam video u Tuzli da ima dosta svijeta i da nije klima kao ranije, taj dječko je bio rođak od Pave Crlić koji je samnom studirao iz Hrgova, on mi je i pomogao jer kad smo došli na skretanje za Gradačac, kad smo izašli, mene je iznenadio, tad sam video mitraljesko gnijezdo i punkt gdje su nas pretresali, taj dječko je pomogao da me ne pretresaju pošto su njega znali i ispalio je da ja idem s njim, našao mi je rođaka sa autom i on me povezao kući, dolaskom u Dubrave tad sam se sreo sa mještanima i nekim nepoznatim koji su imali uniforme sa šahovnicom u jednu ruku tad sam se malo prepao evo bilo je nade Marjan koji je bio samnom na vojnim vježbama i kojeg sam ja puštao da ide da svira pošto sam bio četni starješina, on se sa nekim posvađao i jednostavno vratio me u auto i nije dao da me pretresaju, međutim, ti momci su se istovremeno posvađali sa tim vozačom koji me vozio i on je meni rekao ako ga budu opet pretresali da će se vratit, da ne smije rizikovati, ja ču posle saznat da to nije razlog dolaskom u Seonjake – Skakavu bio je punkt isto sa naoružanim momcima mještanima neke sam znao neke nisam, tu se našao Ivica Ageljić koji se malo iznenadio i rekao otkud ti Nikola ovde, rekao je čekaj da uzmem auto da te odvezem kući rekao sam da nema potrebe to je dva kilometra rekao je odvest će te uzeo je auto s njim je sjeo u auto i Luka Jakić policijac, onda kad sam došao na most video sam razlog zašto su htjeli da me odvezu, tu je bilo mitraljesko gnijezdo i prepoznao sam neke momke iz Prijedora, normalni nisu njih zaustavili i prošli smo i došli do skretanja mojoj kući gdje su me istovarili ja sam ih zvao da idemo da popijemo kafu, međutim oni nisu htjeli možda je razlog bio pošto je bio jedan punkt na rampi koji su držali Bukvičani-Srbi, mada je moja kuća prije rampe, ali mi je Ivica rekao ako hoću nazad da će mi pomoći u prebacivanju, pošto sam ja došao zbog slave Đurđevdana koja je porodična slava, čuo sam se sa ocem on mi je rekao da ne dolazim ali mi nije naveo prave razloge vjerovatno iz nekoga straka pretpostavljo je da neću doći, mada ja njima nisam ispričao kako sam došao da ih ne nerviram jer sam mislio da će se vratiti, međutim kad sam video sve to i kad sam proslavio 08/09.05.1992. godine mislio sam da se vratim pošto je bila subota ili nedjelja osmi ili deveti maj, ne mogu

da se sjetim. Tih četiri pet dana video sam da je mnogo ozbiljnije nego što sam ja mislio i da su se i u Bukviku organizovala dežurstva više noću nego danju jer noću se raspoređivali i čuvale kuće a danju su se čuvali putevi nešto kao punktovi to je policija u tom trenutku održavala i to je tada bilo izmješano, ne samo policija nego i civili koji su tu dolazili, bilo je tih posjeta Marjan Bošnjak nam je dolazio nekoliko puta na punkt niko ga nije dirao, pričao nam je šta se sve to dešava jer smo svi bili sa njim dobri, pogotovo taj dio Lelići koji su stanovali gdje su Srbi, Lelić Ivo, Zlatan zatim Vinko je imao isto stan u zgradici stanice, oni su dolazili maltene do zadnjeg dana sve do desetog septembra su dolazili. Tako sam ja ostao svo to vrijeme u Bukviku u početku nadajući se da će to da prestane vrlo brzo jer nije bilo nekakvih sukoba na tim linijama razgraničenja, sa moje strane su bili Hrvati gdje mi je kuća, ali smo već u šestom mjesecu čuli da idu nekakva naoružanja u Prijedoru, obuke, da se formiraju nekakve jedinice to smo čuli od tih komšija koji su nam pričali jednostavno u nekom strahu, nešto od naoružanja što smo imali to je bilo loše neke puške stare, nešto malo papovki, možda neki ruski špagilj, to smo praktično danju krili svo to vrijeme dok smo bili u okruženju bio je nakav strah, zato što smo bili u okruženju nismo imali struje, nismo imali nikakvih nabavki ništa više nije funkcionisalo

Možete li u kratkim crtama opisati položaj Bukvika i sela MZ Bukvik u odnosu na okruženje i sela drugih nacionalnosti?

Pa Bukvik sa selima Vujičići, Gajevi, Džigure, Lukavac, i sad ovaj dio velikog Bukvika do stanice bila su čisto Srpska mjesta, veliki Bukvik je granicio sa Hrvatima i Gajevi a Vujičići, Džigure i Lukavac sa Muslimanima, Vitanovići su bili pola sela Srbci pola Hrvati čak smo imali i polje koje je bilo iza Hrvatskog dijela sela, tako smo bili povezani i sa Bukovcom koje je bilo čisto Srpsko selo koje je bilo jednim dijelom okruženo Hrvatima a drugim dijelom se naslanjalo na Muslimansko stanovništvo mada su više bili okruženi Hrvatima, sjećam se osmog, devetog ili desetog maja što je bio jedan od razloga da ne odem procurila je informacija da su u Vitanoviće u Hrvatski dio došli HOS-ovci i da nije dobro da se krećemo tim putem na to nas je opomenuo Petar Bosankić s kojim smo imali dobru saradnju jer je on bio dobar sa Trivom Kaurinovićem i puno je tih kontakata bilo više prirode preko ličnog prijateljstva pokušavajući u neku ruku da se skrene pažnja da to nije onako kako smo mi to navikli da se nešto mijenja. Dolazi period 03.07.1992. godine prvi neki pregovori na tim pregovorima gdje je išao neko iz štaba ja mislim da su išli Lazo, Macika i Đokan ne mogu da se sjetim a s drugu stranu su bili Santovac, Rešid Musić, Filipović Stjepan i Farid Mujkanović i Srbin s te strane koji nas je nagovarao tad na bratstvo i jedinstvo i potreba zajedničkih straža, kontrolu puta s njihove strane koji prolazi kroz Bukvik opravdavajući potrebom, to je više iskazivanje njihove potrebe da bi mislim negdje u septembru ta potreba prešla u nekakav ultimatum da se predamo inače će nas napast, protjerat u međuvremenu mi smo se organizovali pošto smo živjeli u svojim kućama, bez struje, snabdijevanja, preko dana se obično radilo po podne se malo odmaralo a noću se dežuralo u dvije smjene kako bi smo sačuvali kuće da bi žene i djeca mogli normalno da spavaju. Nije bilo nikakvih tenzija izuzev incidenata u dijelu Lukavca i Ulovića kojih se sad ne mogu sjetiti ali znam da su postojali u selu se pred kraj avgusta i septembra počeo pojavljivati Santovac koji je davao nekakvu nadu da se ipak ništa neće desit, posle tog drugog nešto kao ultimatuma već smo bili zabrinuti neko malo jače upozorenje je bilo, mi smo počeli da se organizujemo gdje sa ženama i djecom i starijima ukoliko dođe do napada, tako da smo imali dvije pozicije kao mjesta gdje ćemo se okupiti ukoliko se nešto desi u međuvremenu su iskopani rovovi, negdje tranšei, očišćeni kanali. U jutarnjim satima da bi se moglo normalno dok ne krene dan da teče život jer je to selo i radilo se puno od koševina, itd. Dva mesta za okupljanje su bili ispod igrališta u Bukviku potok ne znam kako se zove da li je Dragičevića i drugo mjesto je bilo za

Vujićiće, Gajeve, Lukavac i Džugure je bio potok Bunilovac ne znam kako se zove. 11. smo bili na nekakav način upozorenji da će Bukovac da bude napadnut nešto tako što se i desilo i tada nam dolazi dio ljudi iz Bukovca koji su raspoređeni kao ovi da se zbrinu i da imaju gdje spavati žene i djeca a muškarci su se uključili u dežurstvo koje je već bilo aktivno i onda je došao taj jedanaestčetvrti naveče ili dvanaestčetvrti naveče kada su na mojoj strani Mirko Ristić i Cvijetin Pejić koji su bili u pripitom stanju malo, jednostavno su htjeli da odu u Skakavu, u jedan i drugi su radili u Zagrebu godinama, mi smo govorili da ne idu mešutim oni su se pošto su čuli da je u Prijedoru jedan od komandira Niko Barišić zv. «zekox» htjeli su s njim da se vide međutim negdje oko 19,00 časova naveče oni su izrešetani nedaleko od staničnog puta to je granica Prijedora i Bukvika, Pošto je već bio sumrak nismo mogli da to vidimo samo smo pretpostavljali a ujutro sam rano se uvjerio jer smo kanalom koji je bio dubok pored puta malte ne otišli do samog mjesta normalno da je nastala tad panika kako to saopštiti i reći bilo je puno plakanja, jauka porodica koje su već pretpostavljale a ja sam sa jedno deset petnaest momaka koji su došli iz Vujićića Gajeva iz dijela Bukvika otišli smo preko njiva tim kanalom i onda smo vidjeli da je to lokacija tačno na putu od staničnog puta jedno stotinjak metara naprijed, tačnije skretanje kako se zove na «Garića čupriju», posle smo čuli od tih momaka iz Prijedora da su oni desno od tog puta u njivama bili postavili bacace i da su tu bile straže da se dalje nije moglo ići oni su izrešetani bez obzira što su i jedan i drugi imali ne znam šta od naoružanja ja mislim da su imali papovke koje su im bile okačene o rame jednostavno izrešetani jedan je imao 19 a drugi 27 metaka u sebi što pokazuje da nisu to očekivali tada čak je Cvijetin držao ruku u depovima kada smo ga našli. Mi smo sutradan trinestog sahranili ako se dobro sjećam još uvek smo bili pod stresom a u toku dva dana komšije koje su prelazili u Srpski dio gdje su imali kuće dolazili su s nekim oprezom i tad se već pričalo da je neko iz sela Prijedora njih izrešetao i pričalo se da je to bio jedan od Lelića i još neko što se isto pričalo kasnije i za Miću koji je u dvorištu kod koša izrešetan u četiri po podne i još jedan dječko u blizini Mićine kuće Miljanov sin koji nam je došao iz Bukovca sedamnaest osamnaest godina. 14. znači posle sahrane trinestog bili smo u nekom raspoloženju koje je više bilo pritisnuto svim tim okruženjem, neizlascima u lošem raspoloženju, četrnestoga ništa nije ukazivalo na napad izuzev ujutro kad su bila prijavljeno da je primjećeno dosta ljudi uz naše linije u svim selima Lukavcu, Gajevima, Vujićićima, Džigurama da se nešto dešava u stvari to se primijetilo trinestog popodne naveče i znači već smo počeli da strahujemo od tog napada ali nismo smjeli da saopštavamo stanovništvu zbog panike, kažem mi koji smo bili u nekakvim dežurstvima, računam tu od sedamnaest od sedamdeset sedam godina. Tog četrnestog u dvanaest smo bili svjesni da će biti nekakva napad jer se moglo vidjeti puno ljudi u uniformama, mi smo to primijetili na mom dijelu kod izvlačenja Mirka i Cvijetina gdje smo se kretali kanalom gdje je kanal bio obrastao gustom travom primijetili smo da se kretalo video se trag čizama i puzanja malte ne sve do naših kuća na deset metara a isto se primijetilo i u obilasku u straži u dijelu oko stanice gdje sam se ja kretao naveče u kukuruzima se primijetilo i čulo se kretanje a na što nas upućivao i česti lavež pasa što je stvaralo dozu straha jer smo znali da smo u okruženju i pod to da nekim informacijama nismo imali nikakvu pomoć . Onda se desio četrnaesti, 14,10 minuta je krenula paljba, prije toga smo imali jedno jutro pučanje po čitavoj liniji, ne mogu da se sjetim koji je dan bio ali je to bilo posle pada Bukovca tako da smo mi mislili da je tada krenuo napad mislim da je bilo dvanaestog ujutro i to je jedino pučanje koje je bilo do tada mada je bilo često nekog opijanja i pučanja u selu više kao šenlučenje. 14 u 14,10 sati ja sam se zatekao na rampi istovremeno je nekoliko kuća zapaljeno mislim da su bile ose ili zolje i municija za koju smo mi tada prvi put čuli praskavci pokušali smo da se organizujemo jer mi sem pušaka ništa drugo nismo imali u tom dijelu je bilo nas

sedam osam moje dobi a sve ostalo su bili pedeset šezdeset godina ljudi koji su ostali kućama mi smo uspjeli da izvučemo sve žene, djecu i starije preko pruge i onda uz brdo do Bukvika do centra koji je bio tad daleko od metaka odnosno pucanja ostali su u kući Marko Pejić i Cvijeta mi smo stali ljudi po njih oni nisu htjeli da odu jer su pretpostavljali da im se ništa neće desiti jer su oni bili malo po strani od državnih njiva prva kuća. Kasnije smo čuli da su ih ubili i sem nekoga pucanja od mislim da je trajalo sve do 15,30 sati do 16,00 sati možda aktivno jedan sat ništa više do pred veče odnosno do kasno u noć vrlo se malo pucalo mi smo tada iza sebe ostavili 35-40 kuća Srpski koje su bile potom sve zapaljene. Prvo su paljene pumočne zgrade i sijena a kako smo čuli posle nekih desetak dana zapaljene su i kuće koje nisu bile u prvom trenutku zapaljene, malo je kuća bilo zapaljeno u prvom trenutku. Petnaestog ujutro smo se našli svi u potoku u dijelu Vujičića ili Bunilovac kako se to već zove tamo se našlo oko hiljadu ljudi žena i djece, ja mislim da je najmlađa beba bila Jakova Pejića ne znam da je imala pet šest mjeseci, preko stariji i iznemoglih mislim da su bili Jovan Tanacković i Sekulić neki koji su imali oko sedamdeset godina нико nije ostao u kućama sem Cvijete i Marka koji su ubijeni. Ujutro smo čekali razvoj šta će se desiti nadajući se da će neko da nam pomogne, nešto što nije tako ružno kao što je sv eupučivalo, ali oko osam sati su se pojavili uniformisani vojnici sa uvzicima «Alahu egber» u rasporedu jedan od drugoga desetka metara s puškama na gotov i jednostavno su nas sve tiskali u jednu kamaru, ondnosno mi smo se povlačili usput smo čuli da svi koji su bili u bolnici ranjenici da su pobijeni, svi invalidi koji nisu uspjeli da bježe koje nije imao ko da povede da su isto ubijeni i praktično tad se pričalo o mnogo većoj cifri nekih stope deset ljudi da je ubijeno mada se kasnije uspostavilo da je to pedeset devet ljudi bilo. Pošto su vidjeli da niko od nas ne puca i oni su pucali u zrak kako bi nas skupili sve na jedno mjesto od nas ko je imao puške jednostavno je ostavio pušku kraj puta jer tad od nas niko nije imao namjeru da puca, bio je dogovor nismo imali mogućnost zbog žena i djece da se uključujemo u bilo kakvu odbranu. Kad su nas skupili na polješini bilo nas je oko hiljadu tada je došao komadant Pljakić Ramiz koji se prestavio nastupio je tako da je odmah tražio Pavu Radića četnika da ga zakolje pošto je on imao ne znam šta sa njim.

Na osnovu do sad aprikupljenih saznanja o samom napadu na Bukvik i organizaciji njihovih oružanih formacija došli smo do saznanja da je tim napadom komandovao Mensur Đakić

Ja sam rekao Pljakić a sad se sjećam da je Đakić znači moja greška je, zaboravio sam sad se posjeti da su oni tad da se pričalo tada jednostavno su se hvalili da idru sa četiri udarna bataljona, sto šeste, sto sedme i sto osme i sto osme HVO brigade i četa ili bataljon vojne policije pod direktnom upravom Farida Mujkanovića a zašto ovo kažem jer u kamionu gdje sam se ja nalazio kada su nas već počeli kupiti došao je vojni policijac i tražio je Slavicu Ristić tj. moju sestru neko mu je to rekao da je pusti rekao je da je to direktna naredba Farida Mujkanovića meni su govorili da reknem gdje je Slavica, da reknem da sam joj brat, ja nisam htio da se prijavim jer nisam znao se lično sa njim posle smo se upoznali. Sada se vraćam na ono okupljanje kada dolazi Ramiz Đakić kada traži Pavu Radića koji izlazi iz grupe Samo da ispravimo da je Mensur Đakić a Ramiz Pljakić kasnije komadant sto osme brigade AbiH.

Pavo izlazi on ga udara, obara, vadi nož, psuje mu, tako da je bio strah u svima nama koji smo bili tu slično su se ponašali dosta njih još u tom prikupljanju gdje se naročito isticali dr. Mevludin koji se predstavio tad uz one pokliče «Alahu egber» koji su bili vrlo česti, bio je jedan period od nekih pola sata toga maltretiranja i traženja pojedinih osoba dok se to nije smirilo, znači tu sam video i neke poznate osobe iz grada čija imena ne mogu da se sjetim a isto tako iz Prijedora, Skakave i Dubrava mada je bilo momaka koje nisam poznavao. Meni je prišao Zeko znači Niko Brnić

pružio mi nuku i jednostavno izvinuo se za sve to, video sam tamo neka udaranja e sad ne mogu to Blago Pejić je bio bjen, nastavnik Dragan oni su bili u neposrednoj mojoj blizini,

Nakon što ste okupljeni da li je došlo do odvajanja muškog i ženskog dijela stanovništva?

Pročulo se da dolaze kamioni i da nas nekud vode mada smo mi očekivali da ćemo se vratiti kućama jer smo mislili da će tražiti nekoga ko je sa strane, jer pod tim plaštom su i tražili nekoga, Arkanovaca, četnike ne znam sve koga nisu brojili, jednostavno nije nikoga bilo od svega toga osim Bukvičana nije bilo nikoga u tom okruženju, međutim kad su došli kamioni muškarce su utovarli u jedne kamione a žene i djecu u druge e tad je nastao određeni strah mada nismo znali kuda idemo cerade su se spuštale tek smo u Brči skontali da kamion u kom sam ja a bilo na je od 80-100 u kamionu da smo u Brči, znači odvezeni smo u Rahuć u dvorište škole i doma ali smo tad vidjeli da ima u tom dvorištu kamiona sa ženama i djecom na drugoj strani nas su tada postrojili uz ona dodatna maltretiranja, udaranja usput, na svaku sitnicu koju ti nađu, ako su nekom našli oni našu čakiju on je bio bjen. Danku Puriću su našli on je tad imao 55.60 godina našli jedan metak u džepu njega su pretukli ali on nije rekao «a» pošto su mu na suprotnoj strani bili žena i kćerka mada je to teško podnio, tu sam video školskog druga Niku Čančarevića, tek sam kasnije saznao da je načelnik jer je dolazio narednih dana rekao je jednom vojniku da me dovede do njega jer nisam smio da se krećem bez odobrenja i pošto su nam tad oduzimali sve stvari njemu je rekao da mi vrati prsten, sat i novčanik i sve što sam imao što je on i učinio, pošto smo malo nešto pričali gdje su mu žena i djeca, gdje su moji kratko je trajalo rekao je da je bolje da me ne viđaju sa njim, vojnik me odveo u dom tako da sam ja tad izbjegao maltretiranja kojem su ostali bili podvrgnuti međutim na ulasku dom sve su mi to oduzeli osim prstena i kaiša koje su mi ostavili kao neku nagradu što znam Niku. Onda su se nastavila maltretiranja u domu, tuče, izvođenja ja mislim da smo tek drugi dan dobili nešto da jedemo, a u međuvremenu kasnije ćemo saznati su bili glavni za maltretiranje i udaranje kao i kasnije na saslušanju Gale-Galib su ga svali radio u Tesli, vojni policajac Čaušević mislim Omer koji je naročito bio držak, i Armin Jašarević koji je dosta ljudi istukao u Sali i izvodio i mog je oca istukao gdje je u jednoj tuči on rekao «nemoj dijete sve su to domaćini ljudi koji nemaju veze sa svim tim» on ga je zbog tih riječi istukao, oborio na pod i izgazio zbog tih riječi. Tu su još bili Senad Lišić, neki Hantalašević ili Antalašević kasnije smo saznavali imena i prezimena, zaboravio sam da kažem zadužio nas je sv epo zatvaranja stražar Biser koji nam je garantovao da nas neće nikо dirat jer smo mi komšije, i pored toga je bilo maltretiranja mada je jedne večeri to je bilo posle nekakve akcije ili ne znam šta kad su imali poginule morao zvat vojnu policiju u pomoć jer su htjeli jednostavno da nas pobiju u Sali, on se može sjetiti toga svega. Odmah posle tih prvi dana pojavljivao se i Mirsad Haseljić kojeg su oslovljivali sa nečelnikom koji nam je garantovao bezbjednost ali su se maltretirana i posle toga ponavljala, moram pomenuti da su me odmah drugi dan izveli iz sale tamo su me čekali Niko Čančarević, Osman i Nišić stariji ne znam mu ime brat od Zijada Nišića koji je išao sa sestrom u školu brat od Mensura Nišića, to je bilo onako da se vidimo nešto više drugarski mada smo se ja i Osman tu sporečkali, isto tako u posjetu nam je došla Vesna naša školska ona je iz Gunje koja je tražila ne znam koga da vidi mada je i ona čini mi se bila u Bukviku jer se zabavljala sa Milljanom Erić, u stvari se zove Ljubica, a Vesnu sam spomenuo zato što se tamo često spominjala nekakva Vesna i Jasmina koje su maltretirale žene i pretresale. Jednom prilikom mi je pomogao i Senad Jašarević bio sam raspoređen da nešto radim u krugu, znači čistili smo septičku jamu jednom, u dva tri navrata smo neka drva sjekli, kopali avionsko sklonište bunker nekakav e tom jednom prilikom Senad je pozvao vojnika koji nas je čuvaо i mene i rekao je tom vojniku

odvedi ga u salu i nemoj njega da diraš kao pričuvaj ga nešto u tom smislu. Dan nam je proticao ovako ustajanje u šest, popravljanje nekih deka koje smo dobili treći dan možda i peti jer smo spavali na betonu, izlazak vani u koloni smo išli do WC-a potom smo se vraćali u koloni umivali se, bila su burad sa vodom ali nije bilo preporučljivo tri puta uzimati vodu jednom ili dva puta, ponekad su dozvoljavali da ljudi ispuše cigaru ako je neko imao ili određenoj grupi koju oni izaberu, negdje oko deset jedanaest smo dobijali doručak to je bila krška hleba debljine 2 cm, odnosno hleb su dijelili na jedanest dijelova i obično su bili plitki tanjiri 10-12 kašika hrane. Ponovo povratak u salu do popodnevnih sati negdje oko tri četiri smo dobijali ručak isto tako kao i za doručak, pravdali su se da nemaju hrane ni za svoju vojsku i da smo mi za sve to krivi to su vrlo često ponavljali, uz ona maltretiranja koja su išla. Prvih dana kad smo izlazili znači na doručak i u WC-e moglo se vidjet da stalno prolaze kamioni sa stvarima koje su opilačkali u Bukviku, i sa stvarima i sa stokom svako je vozio što mu je trebalo pod plaštrom da im je to odobreno jer su oni istjerani iz svojih kuća.

Da li ste u sklopu velikog broja ljudi u Sali imali mogućnost da po potrebi uzimate vodu za piće koliko vam je trebalo i da fiziološke potrebe vršite po potrebi a ne po odobrenju?

Rijetko je kad bio dan da su nas puštali vani mada je bilo i toga da se skupi nas deset da izađemo vani u WC-e mada smo se mi trudili pošto smo na jednoj strani imali bure sa vodom i lončić da možemo pitati vode u toku dana, nas 200 je u Sali bilo i morali smo paziti da ne prospipamo vodu to je bila naša interna disciplina jer bi neko mogao biti bjen zbog toga, a na drugoj strani je bila kofa za veliku i malu nuždu ako neko ne može da izdrži jer je bilo kod ljudi dosta proliva od straha ili ne znam od čega a u toku dana su znači u toku tih 30 dana izvodili su nas na rad, vodili su nas na liniju na kopanje rovova, i često prijetnji da čemo ići s njima na liniju, i jednog dana su tražili krv to je bio dodatni strah jer smo bili izglađnjeli.

Da li nam možete opisati situaciju pod kojom ste vi razmijenjeni nakon trideset dana, pod kojim okolnostima i gdje?

Prije toga bi rekao još neka maltretiranja i tuče koje su se dešavale u Sali koja su išla recimo taj žućo specijalac je stavljao trenutni tromblon u usta, gdje su naročito maltretirali Pericu Pajić, Boru Piperac, Mirku Sekulić, Rikanović starog Rikanović njega su na mrtvo prebili, Peru Đukića koji je imao 76 77 godina zbog koga je mene izv. Zildžević komandir izviđačkog voda kako je sam rekao prijetio mi klanjem zbog toga što se nalazim u blizini Pere Đukića koji je po kazni stajao u čošku uza zid i još neki po čitav dan i noć, znači nisu smjeli leč, sjest, onda mi je rekao da je on sin os Zildževića koji je sa mnom bio na vojnoj vježbi prije rata, tako da znam, nikada ga više nisam sreo, nije mi jasno zašto mi je prijetio klanjem ni danas dan. Bilo je još tih maltretiranja kojih sada ne mogu da se sjetim od strane Galeta, Nijaza, Čauševića, Jašarevića kojih ja sad ne mogu da se sjetim, dolazilo ih je više Lišića tog malog, naročito kod ispitivanja ljudi su udarani, tučeni, mene je ispitivao inspektor Aziz i još jedan ne znam kako se zove, bio je krupan, više žut nego plav, kad su tražili one koji čeme tuč kako bih priznao ne znam ni sam šta pojavio se Čančarević ne mogu da se sjetim s kim još znam da im je rekao pa jeste vi normalni nešto u tom smislu jer je bila tad opšta tuča kod ispitivanja ljudi, sad ne mogu još nekih detalja da se sjetim ali 13. oktobra došao je negdje oko dva pola tri jedan vojnik u salu i izveo me, na dvorištu me dočekao Niko Čančarević i rekao mi Nikola možeš da ideš u razmjenu, mada su već razmejene bile krenule bile su dvije tri do tada, rekao je da mogu ići u razmjenu za izvjesnog Gutića, mada je sporno dal će bit razmjena ali mi je rekao da je bolje da idem odatle, zaboravio sam da napomenem da smo imali dva tri maltretiranja posle nekih akcija na Brodu i posle granatranja u naletu avijacije, znači da sad ne ponavljam te vrste maltretiranja i znači sve one priče o silovanju i ubistvima koje smo slušali i koje su oni sami pričali, dolaskom u salu, često su

ponavljane te priče kako su nekoga ubili, nekoga si lovali pod plaštom da je neko njihov stradao, izmišljene priče, kao kod tog Lišića koji nas je prtucao zato što je njegov brat poginuo, da bi sutradan rekao da mu se brat iz akcije vratio živ ne mogu da se sjetim ko me odveo do Rahića autom odvezao mada su ti ljudi rekli da me odnekle znaju pošto se išlo putem kroz nekakve kukuruze ja nisam nešto bogzna pričao, zaboravio sam još da napomenem maltretiranje kod brijanje, gdje su nas briaći iz Brčkog kojeg smo znali brijali, znači ono u stilu brijemo u tri poteza četnika, mi smo prihvatali te šale i privili cirkus na svoj račun jer je to bilo poželjno.

Dolaskom u Rahić dočekao me Slavko Marković koji je stajao sa Maksom i Borom Kaurinović Maksu nisam znao a Boru sam znao. Čekali smo nekoga iz Brčkog da dovezu toga Gutića i u međuvremenu smo pričali na drugoj strani su bili Santovac, Mirsad Đapo i Zekerijah Osmić u stvari na toj strani gdje sam i ja bio. Razmjena nije izvršena jer nisu Grbavčani dozvolili da prođe taj Gutić, pošto su me ovi iz Brčkog zvali i kad su vidjeli u kakvom sam stanju, oni su molili Santovca i Đapu da me ostave kasnije će to namirit kroz razmjene, međutim u jednom trenutku Slavko me uzeo za ruku, i vratio. Na brdu pošto je počela pucnjava naišao je Santovac koji je trebao u školu da me vrati a došao je nekakav vojnik i oslovio ga sa komadante nemamo municije, on je rekao i ne treba vam, kad vam ja kežem ne treba ostavio me tu i otišao, usput sam mu ja pričao ko sam, jer smo se poznavali ali možda zbog mog izgleda nije me prepoznao, pucali su sa jedne i druge strane jer sam bio bliže liniji Hrvatskoj liniji, nisam smio da se pomjerim ni jelo ni desno, onda je dotrčao kako se predstavio brat od Gutića i rekao ja vjerujem Bori da će dovesti moga brata i zato te moram spasiti, uveo me u ljetnju kuhinju desno koja je bila od hrasta znači u Rahiću i rekao mi je da sjednem u jedan čošak na neki krevet nešto je bilo, potom je došao Slavko Marković ja sam ustao on je rekao sjedi i on je legao na drugi krevet više podignut uza zid, tada je ušlo 5-6 vojnika kako su to oni rekli da vide četnika i onda sam saznao da taj Gutić za koga trebam bit razmijenjen nema ruku, tada je jedan od njih otišao da donese sikiru da mi osijeku ruku da ne daju nekoga sa obadvije ruke a dobijaju Gutića sa jednom rukom kako su oni rekli, kad je to postalo ozbiljno da mi osijeku ruku Slavko je skočio i izbacio ih napolje a onda se ponovo pojавio Santovac i uz obećanje da će me odvest kući pošto se već znamo jer u školi nije bilo mjesta sve je bilo puno sa Bukvičanima i ženama i muškarcima, žene su bile u prizemlju a muškarci na spratu, odveli su me u zadnju učionicu desno gdje su bili i ostali Bukvičani, neki Bukvičani. Pošto nije bilo mjesta u učionici tu veće sam morao da spavam na ormaru koji je stajao tu u učionici ali sam to veće znači 28 dan prvi puta dobio pun tanjur hrane gdje otprilike dobijalo se malte ne kolko hoćeš ali sasvim dovoljno hrane, tu sam bio tri dana čekajući razmjenu, pričali su mi moje komšije kako su bili maltretirani, a ja sam njima pričao kako je iblo u Rahiću. Pored mještana Ulica koje sam znao i nisam znao a u ta tri dana pojавio se i Ago Marić koji je trebao da organizuje razmjenu, često nam je dolazio nekakav Posavac na koga su se ovi žalili i Marko Šimić komandir vojen policije koji nam je pričao nekakve napade i tako na Laništa, Brčko i meni nepoznate stvari ovi su se naši žalili na neke strance koji su bili tu u dvorištu kojima se spremala posebna hrana to su Čado, Fransoa, bilo ih je jedno sedam Kunde, a od njima može da rekne malo više Milena Zarić koju su maltretirali i još neke žene koje su bile tu. Ja sam trećeg dana razmijenjen a prethodno mi je jedan vojnik donio brijač kojima su tog dana obrijali prase koje su pekli da se obrijem da se kako je on rekao četnik obrije da ne ide ne obrijan, vjerujte da sam plakao ali sam se morao obrijat. Sjećam se čak kako sam Slavki Markoviću za koga sam mislio da je Srbin kada su me prvi put dovezli na razmjenu rekao vodi me odavde molim te ko boga, on se samo nasmijao i nije mi to uzeo za zlo, čak mi je mislim dao bombonu, tad sam imao 58 kg. od mojih 72 ili 74 kg. spao sam na 58 kg. Na drugu razmjenu su me odvezli opet isti, razmijenili me i došao sam u stanicu da dadnem nekakvu izjavu ja nisam tad dao izjavu jer se

nisam osjećao sposobnim nisam mogao sve to, nisam bio sposoban za davanje izjave nego sam to naknadno učinio.

Nakon koliko godina ste od 1992. godine kada ste odvedeni u G.Rahić po završetku rata po prvi put ponovo mogli otići u rodno mjesto i šta ste tada zatekli od imovine vaše i vaših roditelja?

Zaboraivo sam da reknem da su mi posle na jednu razmjenu Niko Čančarević i Ago Marić otišli su kući i donijeli mi diplomu, dječiju deku i još nešto, a prvi put sam otišao 1998. godine sa policajcem u tada multietničkoj policiji to je bio Marko

Vrhovac koji nije mogao da vjeruje da neću da odem kući, on je psovao i stavio me u auto i odvezao me kući, tamo sam zatekao Muslimane u kući, nisam htio da ulazim jer je sve to tako grozno izgledalo, porušeno, zapaljeno, rastureno, tek sam u kuću ušao 2001. godine da vidim na što to liči.

Ja koa ovlašteno lice u ovoj istrazi pod nadzorom i rukovođenjem predmetnog tužioca prikupio sam obimnu dokumentaciju o imovini mještana koja je opljačkana i uništena u obiru koji tada nije opravdavao vojne potrebe i u kojoj je evdentirana i vaša imovina odnosno imovina vaših roditelja. Da li imate još šta da izjavite što smatrate da bi bilo bitno za istragu a da vas ja nisam to pitao?

Ima puno detalja koji se mogu reći, ja sam čak vodio neke bilješke dok sam bio tamo i posle ali nisam ih našao jer je prošlo dugo vremena što će ostaviti za pravo za kasnije ako to budem našao da iznesem jer tamo ima malte ne svaki dan opisano jer smo tamo neki sedmi osmi dan dobili obavezno da pošaljemo pismo nekom da se javimo ja sam tad sačuvao papira i olovku a puno sam toga zapisao i kada sam izašao hronološki po datumima pa čak i satima, ali znam reći smao da potrebu za rušenjem imovine nije bila jer je kod nas ostala otključana kuća i ručak na stolu jer sam ja prije napada krenuo kući da ručam, napominjem da u četiri kuće znači gdje su živjeli otac i stric i strina i mati znači nije nikо drugi stanovao osim njih a kuće su bile namještene, dvije su bile na sprat a dvije prizemne, sve je to uništeno a posle pljačkano iznošene stvari, alat i oprema, čak ima indicija i ko je pljačkao opet priče od komšija onih koji nisu učestvovali u tome, tako da zadržavam pravo da ukoliko nadem te pribilješke dopunim moju izjavu. To je više zarad nekog života i moga i Nikinog i Osmanovog i zarad naše djece. To je kraj.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Ne morate čitat ni da mi se pročita jer je sve to deset posto od onoga što sam prežvio

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam prigovora na zapisnik

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Hiću

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Nema potrebe

Prikupljanje izjave zavaršeno u 11,34 časova

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 21.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 21.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Piperac Borislava, na okolnosti koje su prethodile napadu na selo Bukvik i ostala sela MZ Bukvik dana 14.09.1992. godine, od strane Muslimansko-Hrvatskih formacija, njegovog zarobljavanja, odvođenja u sabirni centar Gornji Rahić, pa potom u Centralni zatvor u Tuzlu, oduzimanja vrijednosti, fizičkog maltretiranja i razmjene dana 21.07.1993. godine u Šibosnici.

Započeto u 11, 05 sati

PRISUTNI:

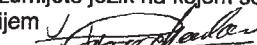
1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ranka Dabić
3. Lice: Piperac Borislav

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Piperac Borislav

Ime oca ili majke: Pero

Zanimanje: Automehaničar

Datum rodjenja: 08.01.1962.godine

Mjesto rodjenja: Gajevi Opština Brčko

Boravište i adresa: Pere Marijana broj 16. Brčko Distrikat BiH

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

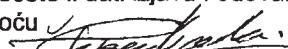
U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli vaša prava?

Jesam

Hoćete li dati izjavu i odovarati na postavljena pitanja OSL

Hoću

Snimanje se prekida u 11, 08 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 11, 10 sati nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

IZJAVA

Gospodine Piperac, šta nam možete reći na prednje okolnosti obzirom da ste tada kao mještanin Gajeva, koje je jedno od sela MZ Bukvik bili neposredni akter i očevidac događanja u oružanom napadu Muslimansko-Hrvatskih formacija i na vaše selo?

Ja sam ranije bio napravljeno radu u inostranstvu u Austriji, došao sam 04.maja 1992.godine s namjerom da brata i majku prebacim kod mene u Beč. Pošto su u Brčkom bila već ratna dejstva, Do mog sela nisam mogao doći preko Brčkog, te sam preko Bijeljine i Tuzle, Srebrenika došao do Bukvika, tačnije Gajeva. Nakon par dana pokušao sam povratak sa još nekolicinom, što nam je bilo onemogućeno od strane Hrvatskih vojnika kod mosta na Tinji, tu su nas zaustavili i vratili nas nazad. Nemoguće je bilo izaći, i taj put koji je do tada bio jedini prohodan je blokiran, tako da smo ostali u totalnom okruženju koje je trajalo znači do samog napada 14.09.1992.godine.

Da li se selo odnosno mještani sela MZ Bukvik, obzirom da je prijetila opasnost, jer su ta sela pretežno bila nastanjena Srpskim stanovništvom, da će biti napadnuti, organizovali u cilju odbrane od takvog eventualnog napada, kako bi se sačuvali životi mještana i imovina u selima?

Jeste bilo je organizovano, ne bi znao sada tačan broj, vojno sposobnih, ako bi mogo tako nazvati, jer je to uglavnom civilno stanovništvo bilo, odbrana je znači planirana sa već postojećim življem tih sela. Vojske nije bilo znači, čisto civilno stanovništvo koje se na aeki način orgaizovalo, za eventualni napad.

Da li je bilo oskudice u hrani i ostalim potrepštinama u selu?

Pa bilo je, pošto je tu bilo i izbjeglica iz Gornje Skakave, a bilo je i mještana koji su oskudjevali koji su bili malo sirumašnijeg imovinskog stanja.

Da li je takvo teško stanje pogoršala i situacija koja se nametnula selu Bukovac koje je napadnuto već 11.09., ta li je bilo izbjeglica i iz tog sela?

Da bilo je da posle napada na Bukovac, svo stanovništvo je evakuisano u Bukvik. Tu su se zadržali do napada na Bukvik.

Možete li nam sada ukratko opisati situaciju u vezi samog napada 14.09., šta se dešavalо, okolnosti u kojima ste se vi našli i kakko je to sve započelo i iz kojih pravaca?

Ovako, pošto sam već ostao tu, znai nisam mogao da se vratim za Beč, raspoređen sam u Odjeljenje Vojne policije.Uglavnom smo dežurali ispred komande, a u vrijeme napada ja sam bio slobodan imao sam slobodnu smjenu, tako da sam u momentu napada bio kod Baćić Radoslava, sjedili smo i pili kafu, k odjednom smo začuli pucnjavu iz pravca želj.stanice. Odmah nam je bilo jasnu s obzirom na žestinu pucnjave, da je izvršen napad na nas. Malo smo se i uspaničili, i tada sam krenuo u pravcu komande. U sljedećim momentima osula je paljba i iz ostalih pravaca. Znači i iz pravca Vitanovića, Brke, Rahića, Čoseta itako dalje, znači sa svih strana je osula

paljba, počeo je da se diže dim, što znači da su i kuće već gorjele. Civilno stanovništvo, žene djece, su počeli da se grupišu i sklanjaju po šumama.

Da li je u tom napadu protivnička strana upotrebljavala pješadijsko oružje ili je napad sadržavao i artiljerijsku pripremu i da li ukoliko je bilo artiljerijskog napad su ciljevi bili birani ili su ne selektivno gađana i domaćinstva?

Upotrebljavana je sva moguća tehnika sa kojom su raspolagali, od pješadijskog pa do granatiranja, i mislim da nisu baš precizno birani ciljevi, nego su granata nasumice letjele po selima, čemu su bula izložena naravno i domaćinstva.

Da li vam je poznato da li su u toku napada nastradala lica na liniji odbrane sela? Poznato mi je. Bilo je nastradalih, ja sam u jednom momentu krenuo u izbavljanje ranjenih, na području Donjeg Bukvika, na liniji između Vitanovića. Prebacio sam ranjenog

Da li su to jedan od tri ranjenika koja ste prevezli u kuću, odnosno prebacili u kuću Pajić Čede. Je li jedan od njih možda Purić Vlajko, Veselinović Sava ili Radić Živan

Veselinović Sava, njega sam prebacio u kuću Čede Pajića i u povratku čuo sam da ima još ranjenih. Krenuo sam dalje, već su se pojedini povlačili, stigao sam do Crkve, kada mi je, mislim da je bio Radić Nikola, zv. «Macika» saopšto da dolje više već nema nikoga, da su Kaurinović Ilija zv. «Farkaš» i Kaurinović Trivo podlegli, ubijeni, i odatle sam se ja i vratio u pravcu sela, centra.

Da li ste u tom momentu mogli vidjeti šta se dešava sa Crkvom? Crkva je već bila pogodjena, toranj je bio uništen, već je bila pogodjena od granatiranja.

Da li se sa vama još neko povlačio u pravcu centra sela i znate li ko? Pa odatle, tu gdje sam sreo ovoga Radića, tu smo se razdvojili pošto sam ja bio sa njegovim autom «Golf II», ja sam auto ostavio u jednom sokaku poviše Đokana Marićića kuće u pravcu rezervne komande kako bi reko, tu sam ostavio auto, pošto su već navaljivali odozdo iz pravca Vitanovića i uputio sam se prema pristaništu. Probijajući se kroz šiblje, naišao sam na Lazu ili Pantu Đukića, Cvijetina Kaurinovića i još nekolicinu koji su se povlačili u istom pravcu, to jest u pravcu kuće Čede Pajića gdje su i bili smješteni ranjenici.

Koliko ja razumijem, a iz dosda prikupljenih obaveštenja u kući Čede Pajića je bila improvizovana bolnica?

Da

Šta se dalje dešavalo?

U jednom momentu iz pravca pruge osula se žestoka paljba i tu smo se razišli, tu sam osto sam. Koje kako sam se probio do kuće Čede Pajića, gdj esam se našao sa Slobodanom Pajiće i Zoranom Pajićem. Tu su između ostalih bili i doktor Milan i bolničarke. Ponudili smo se da ostanemo tu, kao eventualna zaštita ranjenicima, našta nas je doktor Milan posavjetovao da se ne zadržavamo ubrizgini bolnice, pošto bi moglo da izazove kontraefekat. U jednom momentu smo se ja i Slobodan uputili u pravcu njegove kuće da vidimo šta mu je sa ženom i djecom, pošto je imo dvoje male djece. Našli smo ih u grupi izbjeglih mještana, u šumi ne znam tačno kako e zove ta šuma, ali u jednom potoku. Tu samo bili neko vrijeme smo se zadržali, kasnije smo krenuli da se izvučemo preko pruge, da krenemo u pravcu Tinjskih šuma. Sa nama je krenuo, mislim da je Boško Dragičević i još nekolicina, preko

pruge ustvai ispod pruge, ispod jednog propusta uspjeli smo da pređemo sa one strane pruge, pošto su oni već na tom dijelu postavili liniju. Uspjeli smo da se probijemo do zaseoka Bare. Tu smo u kući Mitra Pajića našli nešto hrane, odjeće, obuće i prebacili se u šumu Tinju.

Da li ste dugo vremena od napada na selo bili u bjegstvu, skrivajući se po šumama i ko je sve bio sa vama?

Pa u šumama sam proveo par dana. Bila nas je grupa mislim jedno 7 do 8. Kružili smo šumom ne snalazeći se baš, tako da smo uvijek skoro dolazili na isto mjesto. I jednom prilikom smo našli na još jednu grupu od 7 do 8 ljudi u kojoj su su nalazili koliko se sada sjećam Ristić Panto, Ristić Zarije, Sekulić Dušan, Simić Božo, Simić Lazo, Vasiljević Branko, a u mojoj grupi su se nalazili pored mene Pajić Slobodan, Kaurinović Cvijetin, bio je Dragičević Boško, Bašić Kojo i još nekolicina.

Da li ste tokom tog skrivanja po šumama mogli da vidite šta se sa imovinom dešavalо u selima?

Vidio sam. Jednom prilikom, pošto nam je ponestalo hrane i vode, nas dvojica, trojica smo se privukli prvim kućama zaseoka Bare i na udaljenosti od nas nekih 200 metara vidjeli smo pripadnike njihove voske tako i civile koji su iznosili stvari iz kuća Sekulića. Potom su ih palili. Ubrzo posle toga smo se povukli u šumu, i kasnije više nismo prilazili na tu blizinu.

Da li ste bili očevidec nekog ubistva civilnog stanovništva ili ste možda krijući se naišli na leševe ubijeni hcivila, obzirom da se raspolaže saznanjima o broju ubijenih civila u tom napadu?

Nisam.

Možete li nam sad aopisati situaciju u kojoj ste vi i ostali vaši drugovi bili zarobljeni od strane neprijateljskih formacija?

Mi smo, ja i Slobodan Pajić pokušali da se prebacimo preko rijeke Tinje, gdje se au blizini nalazila kuća od izvjesnog Luje koga je Slobodan poznavao prije rata. Za nama su se uputili još Boško Dragičević i Kojo Bašić ili Kosta. Uspjeli smo da se prebacimo preko rijeke Tinje, pošto je već postojala neka improvizovana čuprija, i u blizini kuće od tog Luje sakrili smo se u kukuružu. Tu smo prenoćili. Imali smo namjeru da Slobodan pronađe Luju, kako bi nam ovaj pomogao da se prebacimo do Pelagićeva. Prvi pokušaj Slobodana da pronađe Luju nije uspio, a u drugom pokušaju naleđio je na njihove vojnike, od koji su ga neki i prepoznali, i zarobili.

Da li su i vas tom prilikom zarobili?

Nakon kraćeg vremena, Slobodan se vratio sa 15 do 20 njihovih vojnika među kojima je bilo i HOS-ovaca i više ne znam razne oznake su imali i pozvao je mene i ostale da izđemo i da se predamo. Što smo mi na kraju i uradili.

Da li ste prepoznali nekoga među tim vojnicima?

Pa bilo je i mještana, a uglavnom sam prepoznao policijaca, mislim da je Jakić i još jedan je bio koji su nas izsljedivali, im mu ne znam tačno, oni su nas kasnije islijedivali.

Da li je među njima bilo lice, vjerovatno uniformisano po imenu Slobodan Ugljar ili Ugljarević zvani «Boban». Da li vam je to poznato?

Nije

Možete li ukratko opisati samu proceduru isleđivanja i istrage gdje je to bilo, da li je bilo fizičke torture, da li ste pretreseni, od strane koga, i da li su vam uzete neke vrijednosti?

Isleđivanje je izvršeno u nekoj kući tu gdje su nas doveli, uzeli su nam osnovne podatke, a što se tiče pretresa, dalo se i vidjeti da nismo posjedovali i ništa, pošto smo mi bez oružja i prešli na onu stranu.

U kom mjestu su vas isleđivali?

To jebio dole u Poljacima, u stvari koliko ja poznajem taj teren između Poljaka i Jagodnjaka u tom dijelu. Tu smo se zadržali neko kraće vrijeme, pa su nas prebacili u neku garažu, otprilike kod kuće Luke vodoinstalatera. Nekog većeg maltretiranja nije bilo osim provokacija lica koja su kako sam shvatio izbjegla iz Brčkog. Odtle smo prebačeni poslije za Bosansku Bijelu.

Čime ste prebačeni i ko vas je prevezao?

Prevezao nas je neki ime mu ne znam, ali znam da je nosio meksikanski šešir i rambo majicu, sa nekakvim kombijem. Prebacili su nas u B.Bijelu i smjestili nas koliko sam mogu primijetiti da je tu bio ranije neki kafić. Gdje je bilo smješteno još nekoliko lica koji su zarobeljeni prije nas. Mislim da su između ostalih bili Pejić Đorđe, Pejić Jakov i još neki. Mislim da nas je bilo ukupno 10.

Ko vas je preuzeo, da li vam je poznato?

Koliko se sjećam bio je isto jedan od aktivnih policajaca prije rata. Ime mu ne znam, po pričama da li bi moglo biti da je neki Mendeš. I sjećam se imena još nekog Matije koji je bio na nekoj funkciji, jer su me kod njega vodili isto na ispitivanje, i tu su mi uzeli ključ od auga, «Mercedesa 300» dizel, 124, u to vrijeme tri godine star. Taj Matija, ako se tako zvao mi je rekao »hoćeš li nam dati ključ, pa kada se uspostavi pravna država, to će ti biti vraćeno i nadoknađeno, a potvrdu ćemo ti donijeti u prostorije po preuzimanju ključa», koju naravno nisam nikada dobio.

Da li je tu bilo fizičkog maltretiranja?

Meni nije poznato za vrijeme mog boravka.

Da li ste u Poljacima i u B.Bijeloj dobili hranu?

Jesmo. U Poljacima smo dobili htijeb, mlijeko, bilo je nekih konzervi, jedan momak koji je poznavao Slobodana ili nekoga, dao nam je i cigare, što nam je oduzeo jedan iz Brčkog, ime mu ne znam, ali su ga mještani udljili, pošto je počeo da provocira, izjavljivao je pošto je ovaj momak koji nam je dao cigarete rekao da ostavi to, rekvirši »ostavi to, to sam dao ljudima» na šta je ovaj cinično uzvratio »to nisu ljudi, to su Srbi».

Koliko ste vremena proveli u B.Bijeloj?

Samo smo prenoćili. Sutradan smo tražili od čuvara da nam donesu motike i kose, d amalo raskrčimo predio ispred, pošto je bilo zaraslo u korov, a nakon kraćeg vremena bili smo obaviješteni da je stigao »Tamić» i da ćemo biti prebačeni za G.Rahić. Mi smo u neku ruku bili nezadovoljni, osjećali smo strah od promjene, našta su nas ovi tješili, da nas neće ni gore niko dirati, da može da se desi da neko dobije šamar i to, ukoliko nekome od njihovih vojnika pogine drug ili rođak, pa onako izrevoltirani kada se vrate sa linije, što je nama odmah bilo jasno gdje idemo i šta nas čeka.

Da li se sjećate ko vas je i sa kim još od vaših drugova prevezao u G.Rahić?

Ne sjećam se ko je, pošto je bila pratnja dva tri auta su išla ispred i iza «tamića», tako da nismo imali neku slobodu razgledanja, ceradu su spustili, tako da nismo mogli ni vidjeti kojim putem su nas proveli, a pošto sam čuo iz priče drugih prevezli su nas putem koji su u toku rata prokopali između Rahića i B.Bijele.

Gdje ste i u koje vrijeme doveženi u G.Rahić?

Istog dana smo doveženi u G.Rahić u dvorište škole i doma.

Ko je bio još sa vama?

Bio je Pajić Slobodan, Dragičević Boško, Bašić Kosta, Majdančević Đoko mislim da je bio Pejić Jakov, Đorđe, mislim da nas je bilo ukupno 10.

Da li se sjećate ko vas je prihvatio, na kakav način, i da li ste i tu pretresani?
Po izlasku iz «Tamića» primjetili smo jednu veću grupu vojske, policije i civila, vjerovatno iz vlasti tadašnje njihove. Postrojili su nas ispred škole, i krenuli sa prozivkom, pretresom, provokacijama, batinama.Krenuli su od jednog do drugog, pitajući za ime i prezime, a zatim su iz nekog notesa spominjali nadimke i nešto opširnije o nama.

Da li su vas prozvali po imenu ili po nadimku?

Tada su me prvo pitali za ime i prezime, kada sam im rekao kako se zovem, tražio je po notesu i upitao me «a gdje ti je brada». Pošto sam ja nosio bradu, kao i sada i uvijek prije rata, a u Tinjama u šumama gdje smo bježali, uspio sam da se obrijem, jer sam znao da bi me odmah ubili prilikom zarobljavanja. Tu je izvjesni «Gale» koji je bio u njihovoj vlasti tadašnjoj, počeo da nas bije i u jednom momentu je Slobodana Pajića izgurao iz stroja, počeo da ga bije, oborio ga na zemlju, i tražio nož da ga zakolje. U tom momentu ja sam se okrenuo i nisam uspio da vidim ko je od njihovih vojnika, udario me je kundakom uz psovke i da ne smijem da se okrećem.

Da li se još neko uz «Galeta» tog momenta eksponirao fizički maltretirajući vas?
Bilo ih je, ali imena ne znam.

Da li je neko od njih, ako ste to čuli, obzirom da iz dosadašnjih izjava u vezi ovog momenta to proizilazi imao nadimak «Govedar»?
Poznat mi je «Govedar»

Da li je on tog momenta bio tu?

Ne sjećam se tog momenta, a što je sigurno da je bio, «Govedara» sam imao priliko kasnije upoznati i osjetiti na svojoj koži.

Hoćete li samo nastaviti kontinuitet i nastaviti izjavu, šta se desilo sa vama nakon što ste bili udareni kundakom puške?

Pao sam, nakon čega sam nastojao da se što prije podignem, kako ne bi uslijedilo šutiranje nogama i čizmama, zatim su uslijedila dalja prozivanja, pretres, nakon čega su nas zatvorili u jedno oklopno vozilo, koje je bilo prepravljeni, vjerovatno im je služilo za neke intervencije, bilo je oklopljeno čeličnim tablama, na kojemu su bili samo mali otvori, vjerovatno služeći im kao puškarnice. Tu su nas držali do uveče, bez vode i hrane, table su se ugrijale na suncu, disali smo kao riba na suvom, i odatle su nas dalje izvodili jednog po jednog na ispitivanje. Mene je isleđivao ime mu ne znam, neki je mlađi dečko bio i jedan po nadimku «Bake», koji je poznavao me igrao je fudbal za Bukvik i na samom ulasku u kancelariju, pozdravio se sa mnjom, da bi nakon toga dohvatio komad stakla i htio da mi osjeće uho. On me je

postavio, naslonio me je na zid na po dva prsta od obje ruke, noge mi je izmakao iz zida i raskoračio, tako da sam se oslanjao samo na prste ruku. Zatim je uslijedilo udaranje, šutiranje, kasnije me natjerao da legnem na patos pored jednog stola, on je sjeo na sto i šutirao me u bubrege. Dok sam bio naslonjen na zid, pitao me za ranjenike. Ja sam mu odgovorio da ne znam šta je sa njima, ali da imam informaciju da su pobijeni, na šta mi je on uzvratio udarcima i rekao mi kako njihova vojska ne ubija ranjenike.

Kada već gorovite o ranjenicima u inprovizovanoj bolnici kuće Čede Pajića, da li ste tada raspolagali informacijama šta se desilo sa Veselinovićem, kojeg ste vi doveli u to inprovizovanu bolnicu i još dvojicom koju sam ja spomenuo, a koji su takođe bili ranjeni?

Raspolagao sam informacijom da su svi ranjenici koji su zatečeni u kući Čede Pajića pobijeni na licu mesta. Za doktora i sestre nisam znao šta je sa njima.

Da li je bilo govora ko je to počinio?

U tom momentu nisam čuo za lice koje je to počinilo, ali iz kasnijih priča sam saznao da je to uradio izvjesni Lubina. Ja sam prije rata poznavao jednog Lubinu iz Brke, međutim kasnije sam saznao da je postojao još jedan sa takvim prezimenom ili nadimkom, tako da ne bi mogao sa sigurnošću reći da li je to ovaj što sam ga ja poznavao ili neki drugi.

Šta se dalje dešavalo sa vama u prostoriji i maltretiranjem koje je prema vama vršio izvjesni «Baki»?

Najviše ga zanimalo navodno gdje su ranjenici. I na moje uporno odgovaranje da stvarno ne znam i da sam čuo da su pobijeni on mi je uzvraćao batinama. U jednom momentu sam mu rekao «ubij me ali ja stvarno ne znam.., na šta mi je on odgovorio «nije to samo da te ubijem, nego prvo da ti glavu razmrskam» i u tom momentu me nagazio, pošto sam se ja već nalazio u ležećem stavu, sa facom okrenutom prema patosu, nagazio mi je na glavu i počeo je da skače po meni.

Kako se završilo to fizičko maltretiranje?

Pa završilo se tako što su nakon uzimanja izijave, i od tog inspektora sam dobio koji šamar i to, što je bilo u odnosu na «Baketa»#kao poslastica. Prebacili su me u učionicu gdje se već nalazio jedan veći broj zarobljenih mještana, rođaka, prijatelja. Učionica je bila ispraznjena od namještaja i svu su sjedili u krug oko zida, tako da sam se i ja smjestio u jedno čoše, Ja i Slobodan Pajić smo zajendo bili.

Kakvi su bili uslovi smještaja, da li ste imali vodu, gdje ste obavljali fiziološke potrebe, kakva je bila hrana?

Uslovi su bili nikakvi, par dana smo proveli u učionicama, da bi nas kasnije prebacili u salu Zadružnog doma. Ležali smo na betonu ili ko je imao neku prostirku ili jaknu ispod sebe. Ležali smo u 5 redova, faktički jedan na drugome. Hrana je bila loša i u nedovoljnim količinama, tek toliko da nam održe goli život. Vodu smo pili iz nekog bureta, i iz jedne čaše. Mislim da nas je u Domu u tom momentu bilo između 200 i 300. Fiziološke potrebe smo obavljali u školskim WC, ali samo po njihovom odobrenju i to kolektivno. Pojedinačno nije bilo, niko se nije smio usuditi pojedinačno da pita, jer svako se plašio pojedinačno da se pokaže na oči, tako da smo sakrivali i poglede i glave i. Prvu veče, dok smo još bili smješteni u školi, uslijedila je prozivka. Piperac Borislav, Pajić Slobodan iz moje učionice, a zatim je bilo i iz ostalih učionica Sekulić Mirko, Majdančević Đoko, izveli su nas ispred škole. Grupa od njih 5 do 6 i počeli su da se izvivljavaju na nama.

Da li vam je neko poznat iz te njihove grupe od 5 do 6?

U to vrijeme nisam poznavao ni jednoga, ali sada već imam poznatih faca iz te grupe koji se slobodno šeću po gradu. Jendoga čak i svakodnevno srećem.

Da li ih znate po imenu?

Ovaj Armin se zove, prezime mu ne znam tačno, ali je poznata ličnost ovdje u gradu, pošto je prije rata radio kao izbacivač, što mislim da i dan danas radi.

Sjećate li se i drugih po nadimku?

Po nadimcima i imenima ne, ali likom, znam da je bio jedan duge kose, koji je poznavao neke iz mog sela, navodno sa fakulteta, i sjećam se izvjesnog «Makije», koji je nosao okrvavljen nož, hvalisao se sa njime i «kokardu» okačenu o lanac, hvaleći se kako je zaklao Četnika i poskidao rezvizite

Možete li u kratkim crtama opisati fizičko maltretiranje vas od strane te petorice?

Mogu. Prvo vrijeme su nas tukli pojedinačno, da bi kasnije nagonili nas da bijemo jedan drugog. Konkretnije mene i Slobodana Pajić primoravali su da bijemo jedan drugoga, i u momentu kada sam ja odbio da udarim Pajića, kiša batina sručila se na mene. Sjećam se da je dotični «Armin» svaki put iz zaleta udarao me glavom u prsa govoreći «vidi kako bije bosanska glava», naravno svaki put sam se našao na zemlji, što bi drugi iskoristili, pritrčali i nastavili sa šutiranjem. Dobro premlaćene natjerali su nas da se umijemo, pošto smo svi bili iskrvavljeni ivratili u učionice. Tom prilikom meni je oštećeno desno rame, te sam se sutradan obratio jednom iz grupe, da imam jake bolove, našta su mi uputili jednoga takođe iz te grupe navodno da izvrši pregled. On mi je rukom samo malo opipao rame i konstatovao da do nije ništa i da mi nije potrebna ljekarska pomoć. Rame me je jako boljelo, s obzirom da je bilo malo prostora za ležanje, bio sam primoran d'aležim samo na lijevoj strani, tako d' i dan danas imam posljedica sa kukom, hranu nisam mogao da donesem do usta, što su vidjeli svi zarobljeni i prisutni.

Da li ste i nakon ovoga i kasnije tokom boravka u Rahiću bili izloženi fizičkom maltretiranju?

Više puta i uglavnom od istih izvršioca i u istom sastavu, kao i prve večeri, s tim što su proširivali broj, pa su povremeno izvodili još pojedine.

Uglavnom u sastavu te grupe bili su Armin Jašarević

Mislim da je Jašarević, da i izvjesni «Makija» i Nizo Nijaz ili tako nešto «Govedar», On me je jednom prilikom pozvao, oslovjavajući me sa «Vojvoda-Hodža», pošto je meni nadimak «Hodža», na šta se ja nisam odazivao, smatrajući da to možda i ne misli na mene, pošto me niko nije oslovljavao sa «Vojvoda». Pošto je on počeo da viče po hodniku, da urla, da prijeti, ja sam izašao, obratio mu se da mene zovu «Hodža», ali da me niko nije zvao «Vojvoda» i da sam smatrao da se ne odnosi na mene. Kao i obično uslijedile su batine i saopštenje jednoj grupi naših zarobljenika koje su u to vrijeme poveli da li na ručak da li na izvršavanje fizioloških potrebe, «Govedar» se obratio njima riječima «kako bi oni trebali da me ubiju, a ne da to prepustaju njima».

Koliko dugo ste bili u G.Rahiću?

Pa u G.Rahiću sam bio mislim 20-tak dana.

Da li ste svo to vrijeme bili fizički zlostavljeni?

Pa uglavnom. Rijetko je bila da prođe dan ili dva a da neko od nas ne bude odveden i maltretiran i što smo već znali ustaljenim redoslijedom. Ako prozovu prvo

mene, sledeći je Pajić Slobodan ili obrnut, tako da čim prozovu Pajića, ja se odmah pripremim, jer znam da sam sledeći.

Da li vam je ukazana ljekarska pomoć za povredu ramena?

Ne Ništa osim ono što sam maloprije rekao, ja sam to shvatio kao zbijanje šale na moj račun, pošto taj dotični niti je doktor niti neki medicinski tehničar, shvatio sam to samo kao provokaciju i šalu na moj račun.

Da li to znači da ste fizički maltretirani i tako povrijeđeni sa tom povredom?

Da i tako je nastavljeno. Pošto mi je rame povrijeđeno prvu veče po dovođenju u Rahić.

Da li je vama poznato, obzirom na broj vas zatvorenika i uslova konzumiranja vode iz jedne čaše, da li je za vrijeme vašeg boravka došlo do pojave kakve epidemije ili bolesti među vama u tim uslovima?

Nije mi poznato za vrijeme dok sam ja boravio u Rahiću, a za kasnije ne znam.

D ali je tada u toku vašeg boravka u G.Rahiću izvršeno silovanje nad nekom od zatvorenica koja je bila maloljetna, da li znate šta o tome?

Nije mi poznato, pošto smo bili razdvojeni.

Možete li ukratko opisati momenat vašeg izvođenja i transporta u Centralni zatvor u Tuzli sa ostalim zatvorenicima?

Mogu. Negdje oko podne, koliko mogu da procijenim po vremenskom terminu, izveli su nas iz sale Zadružnog doma, znači cjelokupno roblje, nekolicina ih je stajala ispred, sa nekim spiskovima. Počeli su za prozivkom. U prvom momentu ponadali smo se da bi moglo doći do razmjene, u šta smo ubrzo izgubili nadu, smatrajući da je mnogo rano i brzo za razmjenu i vidjevši da izdvajaju jednu manju grupu. U toj manjoj grupi našao sam se i ja i većina mojih prijatelja koji smo najčešće bili zlostavljeni i maltretirane za vrijeme boravka u Rahiću. Sagledavši strukturu grupe pogledali smo jedan u drugoga i prvo što nam je prošlo kroz glavu, bilo je strijeljanje. Niko nam ništa nije objašnjavao, niti saopštavao šta se planira sa nama. Potpali su nas u vozilo, spustili cerade, i krenuli.

Prije nego što ste krenuli šta vas je navelo na razmišljanje osim same prozivke, da bi eventualno mogli biti strijeljani?

Navelo me to što je već među zarobljenima kružila priča, a i sam sam imao priliku da vidim svojim očima Jame koje su kopane utzv. «Crvenom groblju» u Bukviku, jer mene su što nisam ranije spomenuo nakon zarobljavanja možda nekih pet, šest dana, po naredenju «Baketa» i još nekolicine natovarili u PMV marke «Golf I» uz pratnju tri čuvara i vozača, vodili u Bukvik. Vodili su me u komandu, tražili su da im otkrijem gdje se nalaze zemunice i rovovi, smatrali su da je to meni bilo poznato, pošto sam na neki način imao kontakt sa komandom. Ja sam im normalno govorio da ne znam, kao što nisam ni znao, i mislim da to nije ni postojalo, što mi oni nisu vjerovali i pokušavali su na svaki način da me primoraju da im otkrijem to mjesto za koje nisam stvarno znao. TU me izvjesni Lišić primoravao da siđem u jednu baru pored koje sam ja ostavio ranije pomenutog «Golfa» u kome smo ja i Ilija Dragičević, nakon napada pokušali da ugradimo radio vezu, što nam naravno nije uspjelo da uspostavimo kontakt sa komandom u Brčkom. Tražili su radio stanicu, tražili su tablice od auto, koje je neko otkinuo primoravao me da siđem u baru, da potražim, nije li tu nešto skriveno. Stavili su mi lisice na ruke sa kojima sam cijelo vrijeme hodao, da bi mi kasnije dali ašov i lopatu, otkačivši mi lisicu samo sa lijeve ruke i primoravali me da kopam gdje god im je bilo sumnjičivo zemljište, da je puklo ili

da je friško kopano, smatrali su da je tu nešto zakopano, novac ili zlato. Tako su me na jednom mjestu primorali da kopam iako sam im ja uporno govorio da je na tom mjestu zakopana crknuta krava Đokana Maričića, koju su tu zakopali. Naravno nisu mi zakopali, pa sam morao da kopam, sve dok se nije pojavio leš i dok ih smrad nije otjerao. E tom prilikom saam imao priliku da vidim i te jame koje su bile iskopane u Crkvenom groblju i koje su vjerovatno bile namjenjene za naše zarobljene i pobijene. Kasnije sam dobio informaciju da je te jame kopao mještanin Brke koji je imao svoj vlastiti bager, ime mu je Sead, prezime mu ne znam tačno, ali ga pozajem i imo sam priliike da ga srećem sa bagerom i kamionom, tako da mi je sada poznato.

Koliko je vas kamionom odveženo u Centralni zatvor u Tuzlu?

Ja mislim da je 29, s tim što nas je 27 koliko se sjećam krenulo iz Zadružnog doma i negdje uz put su zastali i natovarili još dvojicu. Mislim da je jedan od njih bio Radić Nikola zv. «Macika».

Kada ste doveženi u Centralni zatvor u Tuzlu kakva je bila procedura u vezi prijema?

Na samom ulasku u grad vozilo se zaustavilo, neko je zadigao ceradu, ugledali smo jednau grupu njihovih vojnika, među kojima je bilo i policije. Nismo znali gdje se nalazimo, ni koja nam je daljnja sudbina, ali po provokacijama vojnika nismo seničemu dobrom nadali. Neki su zahtijevali i tražili daj mi jednoga da ga zakoljem, drugi su tražili daj jednoga da ga osunetim, ili kako već nazivaju, treći da pobiju itd. Nakon kraćeg vremena i zadržavanja, kamion je nastavio putovanje, da bi se nakon kraćeg vremena ponovo zaustavio i bilo nam je naređeno da izađemo iz vozila. Izašli smo, uplašeni, počeli razgledati preko sebe, ne bi li na neki način prepoznali gdje se nalazimo, pa da makar na taj način olakšamo sebi. Nismo mogli ništa mnogo vidjeti osim visokih zidina i jedne zgrade sa portirnom i ogromne kapije koja se za nama zatvorila. Shvatili smo da se nalazimo u zatvoru, ali i dalje nismo znali u kojem i gdje. Tu su nas odmah postrojili u vrstu, okrenuli prema zidu, naredili da stavimo ruke na zadnjicu, i jednog po jednog odvodili u prostorije. Tu su nas razmještali po sobama, šetali su nam iza leđa, provocirajući, šutajući po nogama. U jednom momentu jedan od prisutnih spazio je na mojim nogama duboke cipele futrovane koje sam ja našao u kući Vese Pajića koji je vozio motore i posjedovao je tako dobre cipele za motor. Vidjevši to na mojim nogama upitao me je koji broj nosim, kada sam mu rekao da je broj 42, isjerao me je iz reda i naredio mi da se izujem. Izuo sam cipele bez ijednog prigovora, da bi on naredio nekome da mi donešu neke druge. Donijeli su mi neke stare zatvorske cipele, gdje je jedanbroj bio 41, a jedan 45. tada mi je opsovao mater i tako dalje, i rekao kako sam dobio bolje cipele od onih što je on meni uzeo.

Možete li nam ukratko opisati kakvi su bili uslovi smještaja, kakva je bila hrana, da li ste bili fizički maltretirani i od strane koga, ako ste zapamtili i da li ste vođeni na prinudni rad i na koje poslove?

Smještaj je bio malo bolji u odnosu na Rahić, samim uvidom da ćemo ležati na krevetu, malo nam je laknulo, pa sam u jednom momentu pomislio, sutra nek me i ubiju, samo da jednu noć prespavam u krevetu. Hrana je bila takođe loše, tek toliko za održavanje u životu, nekvalitetna i količinski malo, tako što su nam jedan hljeb dijelili jedno vrijeme i na 17 parčadi. Često je znal ada kasni, tako da smo mislili da nam ukidaju obroke. Što se tiče maltretiranja bilo ga je prve večeri odmah. Jedna grupa čuvara zajedno sa pojedincima iz redova njihove vojske koji su bili takođe zatvoreni u tom zatvoru, naravno pijani izveli su nas nekolicinu na hodnik i počeli da nas biju. Bili su nas pendrecima, nogama, drvenim klompama. U jednom momentu

prišao mi je jedan mislim da je bio iz redova njihovih zatvorenika, osuđenika, i pitao me «hoćeš li Miloševića». Znao sam da mi poslije bilo kakvog odgovora slijede batine, smatrao sam ako odgovorim sa neću da ču ga malo manje naljutiti. Tu mi je opsovao familiju itd. Počeo je da se smije obraćajući se ostalima, vidite ga «neće Miloševića» sazuo je drvenu klopmu koju je imao na nogama i počeo njome da me šamara. Tom prilikom mi je povrijedio i ljevo uho, isto to koje je i «Bake» htio da mi osječe u Rahiću. Tu su između ostalog pored mene maltretirani i Sekulić Mirko, Đukić Pero, Lazo kojemu ne znam prezime, Maričić Đokan, Pekić Luka i Maksimović Cvijetin koji su se nalazili sa mnom zajedn u toj sobi. Nakon nekog vremena na odjeljenje se popeo jedan od njihovih policijaca i naredio im da prekinu. Nas je potjerao u sobu i pošto sam se nalazio na začelju kolone sustigli su me na ulazu u sobu i dalje nastavili da me biju, tako što me je jedan jednim udarcem u glavu onesvijestio, onako ošamućen ležao sm na patosu i čuo sam jednoga od čuvara kako uzvikuje nemoj u glavu, nemoj u glavu». Tada je neko iz grupe najvjerovaljnije čizmom zadao mi udarac u sredinu kičme i od tada se više ničega i ne sjećam. Probudio sam se u sobi nakon dužeg vremena. Među njima se nalazio i izvjesni po nadimku «Kanada», nalazio se jedan rodom iz Rašljana koga su neki od samnom dovedeni u Tuzlu i poznavali. Od čuvara u smjeni te večeri je bio neki «Baja» iz Bratunca mislim da je rodom. U kasnijim periodima je nastavljeno sa maltretiranjem, sa provociranjem, psihičkim i fizičkim zlostavljanjem. Između ostalog tom močenju najviše su se isticali kasnije i na mjestu zamjenika upravnika Vlado Matuzović, Davor Lendel, ovome jednom sam ime i zaboravio, ali vjerujem da će ga neko spomenuti. Bio je izvjesni «Braco», još je jedan momak bio mlad, mislim da ni vojsku nije služio, ne znam mu ime. Izvodil isu nas na hodnik, tjerali nas da puzimo, da hodamo pačijim hodom, da jašimo jedni druge, da vršimo polaganje vozačkog ispita. Dok mi jašemo jedan drugog, oni su šaltali i vikali brm, brm. Upadali su usobu, plašili nas raznim pričama i tako dalje.

Da li ste odvođeni na prinudni rad i kakvi su to poslovi bili?

Jesmo. Odvođeni smo više puta na planinu Majevicu ne znam tačno koji je predio u zimskom periodu smo vođeni, kopali smo ih rovove, tranšeje, zemunice, kopali smo ogromne zemunice koje su pokrivali sa tri reda blavana, koje smo takođe mi sjekli i prenosili iz obližnje šume. Tom prilikom bili smo izloženi borbenim dejstvima, jer su nas vodili na prvu borbenu liniju, čak su mene i Majdančević Đoku jednom prilikom odveli da na jednom prevoju zasadimo neke borove ili jelke kakao bi maskirali jedan dio puta koji se vido sa naše strane sa drugog brda. Tom prilikom život nam je spasio jedan od pripadnika njihove vojske ne dozvolivši nam da kopamo, jer nam je tu bila garantovana pogibija uz prepirku sa kolegama koji su insistirali da mi to ipak uradimo, obećao je da će on sa nekolicinom, ujutro rano kada ne bude vidljivost i to iskopati. Bilo je maltretiranja i na samom radu, s obzirom da semo se nalazili na prvoj borbenoj liniji nihovo, bio je izvjesni «Špaga» kako su ga zvali, dok smo mi kopali on je stajao iznad nas, šetao i svakoga je udarao sa nekim štapićem koji je nosio, neki put bi šutnuo nogom. Jedom prilikom je osula paljba i imali smo i ranjenih. Maričić Dragan jednom prilikom je zadobio je rane, mislim da je lijeve ruke, dok je jedan dobio u predjelu stomaka. Kasnije su nas izvodili i u ljetnom periodu na popravku puteva, razgrtanju kamena, čišćenje kanala, raščišćavanje ruševina itd.

Da li ste bili podvrgnuti sudskom postupku?
Jesmo.

Konkretno za šta je vama suđeno, da li je taj postupak bio zakonit i nepristrasan i zašta ste osuđeni i nakoliko godina?

Suduđeno nam je. Mene optužnica kao i sve ostale teretila ne znam tačan broj njihovih poginulih, ranjenih, ako ih je i bilo ali svima su nam podjednako stavljeni na teret i posjedovanje oružja koje ja čak nisam ni dužio, i uz to su nam još kako kome prikačili čega su se sjetili, Osuđen sam na 7 godina.

Da li vam je vjerovatno saopšteno i zbog krivičnog djela služenja u neprijateljskoj vojski?

Da, zbog služenja u neprijateljskoj vojsci, posticanje na huškanje naroda i tako to.

Da li ste u tom postupku imali na raspolaganju odbranu, advokata po službenoj dužnosti sve procesne garancije?

Da imao sam advokata po službenoj dužnosti koji mi nije mnogo pomogao kao i ostalima, jer se cijela njegova odbrana sastojala u dvije rečenice. Obratio se sudu sa molbom da ima u vidu da sam oženjen, i da sam otac jednog djeteta, te da mi se to uzme kao olakšavajuća okolnost.

Da li ste u vremenskom periodu koji vam je vjerovatno saopšten od strane Vijeća suda a i u presudi koju ste sigurno dobili uložili žalbu na takvu presudu?

Nisam, Nisam uložio žalbu, ne zato što sam bio zadovoljan presudom već zato što mi to nije bilo omogućeno, niti sam imao priliku ni uslove da to uradim.

Da li ste to mogli tražiti od advokata koji vas je zastupao?

Pa možda sam mogao itražiti, mislim da mi ne bi uslišili

Gospodine Piperac, možete li ukratko u par rečenica opisati samo momenat razmjene, da li znate ko vas je odveo u razmjenu, gdje ste razmjenjeni, ko vas je prihvatio sa Srpske strane, i gdje ste nakon razmjene otišli?

Razmjena je bila zakazana tako smo bili obavešteni, tako što su nam vratili pertle kaiševe, kome je to bilo preostalo, ostale dragocjenosti, ako je ko uspio da zadrži nisu vraćani, zlato satovi i to. Međutim, sutradan su stigli autobusi, obezbjeđenje, Crveni krst, ta razmjena nije uspjela Nakon nekih mjesec dana počelo je nešto da se događa po zatvoru, počeli su da nas prebacuju iz jedne sobe u drugu, da nas nagomilavaju, da dovode sa drugih strana koliko smo kasnije iz priče mogli da saznamo jedni od drugih. Sutradan je stigao i Crveni krst i uz pratnju Crvenog krsta natovarili su nas u kamione i povezli u nekom pravcu za koji mi nismo znali. Negdje u planini stajali smo četiri do pet sati, sjedili u kamionima, dok su nam oni pričali kako nas naši neće da prihvate, kako će morati da nas vrate u zatvor, mi smo ih molili da nas ne vraćaju, radije da nas pobiju gore u planini, da bi nakon izvjesnog vremena sa druge strane počeli da prolaze kamioni, što znači da je krenula razmjena. Ja sam se nalazio na začelju kolone u jednom momentu sam izgubio nadu da ću biti razmjenjen. Kasnije smo izašli iz kamiona i krenuli jednu određenu dionicu puta pješke, stajali smo u koloni dok su neki nailazili pored nas, tražeći od nas da se izjasnimo da li želimo prijeći u razmjenu ili se želimo vratiti. Niko od dovedenih nije izrazio željuda se vrti da ne dođe u razmjenu kao i jedna Snježa da su se oni nadali i koja je bila prisiljena kako će da se vrati i ona je na kraju prešla na našu stranu. Na našoj strani dočekali su nas Makso koji je bio u komisiji i još određena grupa ljudi koji su nas smjestili u autobuse. U prvim momentima nismo mogli da vjerujemo da nam se to stvarno događa Možda nismo shvatili ni samim dolaskom u Bijeljinu. Pored mene je sjedio Slobodan Pajić, tako da smo u jednom momentu došavši u neko selo blizu Lopara mislim da je bilo gdje su ljudi ispraćali autobuse sa gajbama piva, mahali nam tada smo se zgledali pa smo onako ošamarili jedan drugoga da bi se uvjerili da ne sanjamo. Prolazeći kroz Bijeljinu, gledali smo izloge pune raznih namirnica, keksova, čokolada između ostalog i pitali

se da li je to moguće, jer su nam oni uporno lansirali priču da Srbi ovamo nemaju šta da jedu, da nas zato neće u razmjenu, da će da nas pobiju, kada dođemo ovamo itd. Ubijeljni su nas dočekali mislim da je u jednom restoranu bilo. Tu nam je bila obezbjeđena hrana, imali smo smještaj prenoćište, dok se ne snađemo i ko nije imao nekoga od rodbine da ga sačeka. Mene i nekolicinu dočekali su prijatelji, koji su već znali da će biti razmjena i sa jednim kombijem prebacili nas do Brčkog. U Brčkom su me odveli u stan gdje su mi živjeli brat i majka koji su razmjenjeni par mjeseci prije mene.

Nakon koliko godina ste ponovo od 1992.godine mogli otići u Gajeve i šta ste tamo zatekli od imovine?

Pa ne sjećam se tačno, ali nakon 10-tak godine prvi put sam uspio otići u svoje rodno selo, i u jednom dijelu sela zastao sam jer nisam mogao da se orijentisem u kom dijelu sela se nalazim i čija je kuća nekada bila tu. Tako da sam nastavio dalje i prvi porušeni objekat koji sam mogao da prepoznam, onda sam uvidio na kom dijelu sela se nalazim. Sve je bilo zaraslo u korov, kuće sve do jedne porušene i popaljene kao i moja. U bratovoj kući zatekao sam življe Muslimansko koji su nekim vidom donacije malo obnovili kuću i živjeli u njoj.

Da li imate još šta izjaviti što smatrate da bi bilo od koristi za istragu a da vas ja nisam pitao?

Vjevoratno je nešto preskočeno, kratko je vrijeme da bi se svega sjetio, vjerovatno ima još detalja koji su propušteni, ali mislim da je i ovo dovoljno.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Mislim da nema potrebe

Da li imate prigovor na zapisnik?
Nemam

Hoćete li potpisati zapisnik ?
Hoću

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?
Ne

Pričuvanje rijeke zavaršeno u 13.19 časova

356/98-Г

Број КИ

Кри.бр. 2063/98

ЗАПИСНИК О САСЛУШАЊУ СВЕДОКА

состављен дана 21.12. 1998. године пред истражним
судијом Окружног суда у Београду
 у кривичном поступку против Н.Н. извршиоца
 због кривичног дела из члана 142. Кз.

Истражни — судија

Сведок

Илија Симић

Др Милан Пурић

Записничар

Саслушању сведока присуствују и:
јавни тужилац

Анђелка Николић

окривљени

бранилац

Започето у 10.00 часова

Сведок је опоменут да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, упозорен је на последице давања лажног исказа, као и да није дужан да одговара на појединачна питања, ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог близког сродника тешко срамоти, знатној материјалној штети или кривичном тоњењу (члан 229. ЕКП), па на општа питања сведок даје одговоре:

- 1) Име и презиме Милан Пурић
- 2) Име оца Никола Михајл
- 3) Занимљење лекар
- 4) Боравиште Брчко, ул. Проте Матија Ненадовића бр. 34 тел. 076/201-256
- 5) Место рођења Буковач, општина Брчко
- 6) Година рођења 30.9.1962.
- 7) Однос са окривљеним и оштетеним несродан

За овим сведок о самом предмету њомеси следеће:

Милан Пурић

- 2 -

Ја сам пре почетка овог рата живео у селу Буковац, општина Брчко, а радио сам у Дому здравља Брчко, као лекар. У селу Буковац живело је српско становништво, а у околним селима живели су Срби и Хрвати. Односи између српског и хрватског становништва, може се рећи пре почетка рата, односно до друге половине 1991. године били су солидни. Није било неких нароочитих видних испада на националној основи, међутим, и поред тога тињало је неко неповерење између хрватског и српског становништва. То неповерење из дана у дан се повећавало, тако да се почетком 1992. године могло уочити у хрватским селима формирање војних јединица и наоружавање хрватског становништва.

Ставе се погоршавало из дана у дан, а Хрвати су српско становништво називали Четничима, а преко представа информисања упућивање су и претње српском становништву које су указивале да не сви Срби са подручја на којима је живело већинско српско становништво бити пртерани или поубијани.

Формиране хрватске јединице постављале су барикаде око српских села, а то су са друге стране чинили и Мусиманци у својим селима, тако да су те барикаде била окренуте према српским селима и српским кућама. Српско становништво уочавајући опасност због чијењице окружења код истог је изазвана страх и узнемиленост тако да се то из дана у дан погоршавало.

Такво ставе трајало је све до 12.9.1992. године, када су хрватске и мусиманске јединице које су у то време били у коалицији после дужег времена држава у блокади српских села, извршиле напад на село Буковац и упале у исто. Приликом упада мусиманске и хрватске јединице палиле су српске куће, плачкали српску имовину и убијали затечено становништво код својих кућа.

Већина српског становништва напуштала је своје куће и имовину и бежала у правцу села Доњи Буквик и других српских села са подручја Месне заједнице Буквик, очекујући да ће тамо бити на одређен начин заштићене од хрватских и мусиманских јединица.

На подручје Месне заједнице Буквик и села која су сачињавала ту месну заједницу, мусиманска и хрватска војска извршила је напад 14.9.1992. године и том приликом према српском становништву поступак је био скоро идентичан као и у Буквичу и другим српским селима. Дакле, палиле су српске куће, плачкана српска имовина, а затечени становници код својих кућа немилосрдно су убијани.

Приликом напада мусиманске и хрватске војске на подручје Месне заједнице Доњи Буквик, хрватско-мусиманска војска је отварала снажну ватру из свих оружја о оруђа, концентрично са свих страна и од те ватре известан број било је рањених цивила. Међу тим цивилима био је тешко рањен Јован Радић, Владо Ђурић, а Саво Веселиновић био је рањен у колено, а Илија Веселиновић био је рањен у надлактни део рuke. Као лекар ја сам указао свима лекарску помоћ, наравно у границама могућности и поуздано знам да је Илија Веселиновић одмах после указане помоћи отишао са осталим народом, а остали рањеници смештени су у подрум куће Чеде Пајића у селу Доњи Буквик.

Непосредно после указане помоћи због наступања хрватско-мусиманске војске ја сам се са осталим особљем и групом цивила задржао на лицу места, међутим мусимански војници су свима нама наредили да легнемо на земљу, а потом да кренемо у правцу центра села Доњи Буквик. У моменту када сам напуштао место где су били смештени рањеници видео сам међу мусиманским војницима пацијента

Илија Радић

- 3 -

Сеада Хасикића из Брчког. Група мусиманских војника остала је у том моменту у близини просторије у којој су били рањеници и ја више за судбину рањеника нисам ништа знао. Знам поуздано да су сви рањеници после указане медицинске помоћи на лицу места били способни да превиве задобијене повреде од рањавања.

Сећам се да је Јован Радић имао повреду и то улазну рану у пределу уста, а излазну у пределу врата која је настала услед експлозивног метка испајеног из ватреног оружја. Крварење код Јована било је изузетно мало и скоро небитно због карактера повреде. Код Влајка Џурића била је прострелна рана у пределу десне стране грудног коша, јер је зрно испајено из ватреног сружија прошло кроз плућно крило, што се могло закључити на основу мехурића ваздуха који су излазили из ране. Само Веселиновић имао је прострелну рану кроз колено, а Илија Веселиновић имао је тангеницијалну рану надлактице.

Мусимански војници су мене и остале цивиле који су се затекли у близини куће Чеде Пајина спровели у центар села Дови Буквик и тамо су нам наредили да легнемо на земљу са подигнутим рукама у вис. На том месту био је велики број цивилног становништва из Буквика и околних села, међу којима је било мноштво жена и деце. После краћег задржавања дошли су камioni на којима смо ми утоварени и одвезени у мусиманско село Горњи Рахић. Стигли смо до сеоског дома у Горсем Рахићу и после краћег задржавања ја сам са групом ухапшених Срба одведен у хрватско село Улице. После долaska у село Улице ја сам распоређен у једну хрватску кућу, чији је власник Јозо Ђедовић, а остали су такође распоређени по хрватским кућама и у просторије основне школе.

Као лекар ја сам распоређен да радим у амбуланти за лечење заробљеника, како је амбуланта носила назив, међутим, у ту амбуланту долазили су и цивили. Задржан сам у тој амбуланти све до почетка јануара 1993. године, а тада сам пребачен у село Босанска Бијела.

За време боравка у хрватском селу Улице, мене стварно нико није физички злостављао, али су претње биле скоро непрекидно присутне. Например, хрватски војници веома често су ме испитивали и претили, говорећи да ће они заузети Брчко и остала места, да ће сви Срби бити претерани преко Дрине и сл. Храна је за све то време била изузетно лоша и у малим количинама, али од исте се могло некако превивети.

Задржан сам у Босанској Бијелој све до 02.02.1994. године. У то време дошло је до сукоба између мусиманско-хрватских јединица, односно до политичког неразумевања истих и тада се појавила могућност, нарочито када су биле присутне хрватске јединице да неког од ухапшених Срба пусте и омогуће излазак на слободну територију за одређене суме новца. На тај начин ја сам успео да изађем на слободну територију. Пре мог изласка хрватске и мусиманске јединице које су обезбеђивале тај логор који се налазио у напуштеним српским кућама у Босанској Бијелој нису међусобно контактирале, тако да су Хрвати користили ту прилику и обезбеђивали ухапшеним Србима могућност изласка на слободну територију.

За време боравка у Босанској Бијелој, ухапшени Срби били су распоређени по напуштеним српским кућама, а храна је била скоро идентична као у претходном логору у Улицама.

Славољуб Ђурић

- 4 -

Напомињем да сам једном приликом за време боравка у селу Улице у близини амбуланте која се налазила у сеоском дому био присутан када су мусимански и хрватски војници међусобно разговарали и чуо сам тачно када је Менсур Ђакић из Брчког рекао да је он лично убио рањенике у кући Чеде Пајића у Доњем Буквику. Менсур је додао "Није спортски, али ја сам их убио".

Истом приликом Менсур је изјавио да је он лично стрељао Јанка Маричића из села Доњи Буквик, који је у то време био председник месне заједнице. Просто се хвалио како му је Јанко предао нову пушку која уопште није коришћена и он га је после тога стрељао. Додајем и то да сам чуо из разговора групе мусиманско-хрватских војника да је у убиству рањеника учествовао и неки Љубиновић, чијег се имена сада не сећам, јер ја тог человека раније нисам познавао. Знам поуздано да је када сам се ја удаљавао од места где су остали рањеници био у групи мусиманских војника био један мусимански војник, а да ли је то тај Љубиновић, ја то стварно не знам.

За све време мог боравка у логору у селу Улице и у логору у селу Босанска Бијела, мусимански и хрватски војници сваког дана страховито су тукли ухапшену Србе и исте одводили на присилни рад.

Док сам се налазио у улицама, ухапшене Србе одводили су по групама на обављање тешких физичких радова, а знам у прво време боравка да су неке одводили у српска села који су сакупљали тела убијених цивила и сахрањивали иста. У тој групи знам да су били: Тодор Благојевић из села Гајеви, Петар Керезовић из села Буквик, Никола Пантелић из Буквика и известни Танацковић ид Доњег Буквика, чијег се имена сада не сећам. У тој групи био је и Хрват Звонко Ткалец, који сада живи у Брчком. Мислим да је у тој групи био још известан број ухапшених Срба, али се сада не могу да сетим њихових имена и презимена. Поред ових група хрватски и мусимански војници су одводили ухапшене Србе по групама у српска села и тамо су исти сакупљали стоку, храну и друге животне намирнице и доносили и предавали мусиманској и хрватској војsci. Осим тога те групе су сакупљале летину, брали кукуруз, секли дрва, копали кромпир и сл.

Истичем и то да су хрватски и мусимански војници приликом упада у село Буковац, затим на подручје Месне заједнице Доњи Буквик убили око 67 Срба цивила, међу којима је било и десе од 12 година, а највећи број старих људи и жена старих око 80 година. У тој групи био је ретардирани неки Башић, син Нике Башића, затим непокретних Ђурић Мило, Васо Вујић, Јован Танацковић, Невенка Секулић, Секулић Пajo и Ђоко Видовић.

Мусиманско-хрватска војска је приликом упада испољила очигледу намеру за погон и убиство српског становништва ради етничког чишћења тог подручја, јер никога нису оставили на том подручју живог код своје куће.

То подручје је углавном окупирало и данас се налази у саставу мусиманско-хрватске Федерације. Напомињем, и у току другог светског рата да је то подручје претрпело страховито велики број жртава од стране мусиманско-хрватске војске, јер је велики број српског становништва одвођен у логоре, као што су Јасеновац и други, одакле се више никада нису живи вратили.

- 5 -

У том периоду један од логора за ликвидацију Срба био је у Брци, дакле, на подручју које се налази непосредно у близини подручја Месне заједнице Буквик.

То је све што ја за сада имам да изјавим.

Поучен сам да имам право да прочитам записник, па изјављујем да не желим јер је исти гласно диктиран.

Милослав Турић

Довршено у 17,00 часова.

ЗАПИСНИЧАР

АНДРИЈА ЈЕКОВИЋ

ИСТРАЖНИ СУДИЈА

Г. Симон

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 01. novembar 2004. godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 01.11. 2004. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od **Maričić Drage**, na okolnosti napada na selo Bukvik dana 14.09.1992. godine, i događaja u vezi s tim koji su njemu poznati.

Započeto u 13 sati i 17 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH : Branislav Savić
2. Zapisničar: Ranka Dabić
3. Lice: Maričić Drago

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Maričić Drago
Ime oca ili majke: Đokan
Zanimanje: Dipl.ing. poljoprivrede
Datum rođenja: 01.05.1964.godine
Mjesto rođenja: Brčko
Boravište i adresa: Ciglana broj 2

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi' ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?

Da

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću

Snimanje se prekida u 13 sati i 19 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 13 sati i 20 minuta nakon potpisivanja lica izjavio pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Maričić, šta nam možete reći na okolnosti oružanog napada Muslimansko - Hrvatskih formacija na selo Bukvik dana 14.09.1992. godin, te pogibije civilnih lica i mještana sela Bukvik?

Napad je počeo navedenog datuma u popodnevnim satima, iz svih pravaca za prilaz Bukviku, prvo su se čule minobacačke eksplozije, i razno razna pucnjava iz svih pravaca. Sam napad nije dugo trajao budući da je odbrana sela bila slaba, bez oružja, odgovarajućeg i municije tako da je ubrzo došlo do panike i nekakve nazovi linije odbrane su se raspale. Ubrzo zatim mogla se vidjeti da su prve kuće na prilazu selu zapaljene i to iz pravca Vitanovića, a civili žena, djeca, narod su bježali na sve strane, bez reda i plana u panici. Pucnjava je trajala neprekidno, zatim su se kasnije čuli njihovi uzvoci, najčešće «Alah uegber», «Ubij Srbina» i tako dalje, ali ja sam slučajno prisustvovao u stvari čuo sam jedan događaj kada su ubijene dvije žene. Nalazio sam se u šumi neposrednoj blizini njihovog ubistva, a radi se o Milki i radojki Brestovački Čuo sam, ali nisam vido da su ih uhapsili zarobili, čuo sam njihove glasove, ali i glasove tih koji su ih zarobili: Naredili su ih da viču muža, Milki su to rekli, ona je vikala muža Marka po imenu, zatim su ih pitali gdje si ti komšija, vikali su po imenima neke komšije, i onda su se čuli pucnji i nakon toga ništa više. Kasnije smo saznali da su ubijene na tom mjestu.

Da li ste imali priliku da osim Radojkinog i Milkinog ubistva čujete ili vidite ubistvo nekog drugog civila?

Ne nisam.-

Obzirom da ste rekli da ste čuli glasove lica koji su iz zarobili da li vam neki od tih glasova ukazuje na nekoga poznatog?

Ne

Možete nastaviti dalje?

Brzo je padalo veče, po malo je počeo da pada i mrak, tako da se pucnjava stišavala U toku noći i večeri, većina naroda je pokušala da se skupe u porodice ili grupe i sakrivaju po šumama i svi su već bili napustili svoje kuće. Cijelu noć su gorile kuće na prilazu selu, otprilike na mjestima dokle su oni došli. Ja sam se u toku noći našao sa roditeljima, sa sestrom i majkom i objasnio im gdje i kako da se sakriju. A sa grupom prijatelja sam se takođe sakrio u jednoj šumi. E to bi otprilike bilo sve u vezi prvog napada. Sutradan su se opet čuli pucnji, povici i tako dalje, ali ja to više nisam ni vido ni čuo, pošto sam bio sakriven. I sada je usledio period od 20 dana, koliko sam ja sa porodicom se krio u Bukviku, gdje su otprilike svi dani bili isti. Danju smo se sakrivali po šumama, a noću smo skupljali hranu i viđali se međusobno. Cijelo vrijeme tog boravka Muslimansko-Hrvatske jedinice su hodale po Bukviku, pljačkale još nezapaljene kuće i to organizovano, tako da su dolazili obično ujutro sa

kamionima i traktorima i onda su utovarali preostale vrijedne stvari po domaćinstvima koje su se mogle odnijeti, da bi naveče palili već prazne kuće i pomoćne zgrade. Pošto smo uvidjeli da više ne možemo izdržati na takav način tražili smo način kako da se izvučemo iz tadašnje situacije. Došli smo na ideju da pokušamo pregovarati sa nekim poznanicima i priateljima Hrvatima.

Gospodine Maričić, ko je tada sve po imenu i prezimenu bio sa vama? Tada su sa mnom bili moj otac, majka i sestra, i komšija pok. Savo Simić i njegov sin Božo. Otac je jedno jutro rano prišao do kuće tog poznanika, prijatelja, ja mislim da se on zove Stjepić se preziva sigurno, a nadimak mu je bio Pepo, vjerovatno Stjepan Stupio je sa njim u kontakt. Zatražio je od njega da obezbijedi sastanak sa nekim uticajnim Hrvatima prije svega sa Ivicom Santovcem iz Ulica. On je to i uradio, e ja sada tačno ne znam došlo ih je više. Znam da je bio Ago Marić, Ivica i još nekih ljudi koje se tačno ne sjećam. Na tim pregovorima obećali su ocu da ukoliko se predamo da nam se ništa neće desiti, te da ćemo za dva tri dana ići na razmjenu, da su svi naši Bukvičani dobro, da su svi smješteni na odgovarajući način, da im ništa ne nedostaje. Nakon toga otac je prenio nama rezultate pregovora, tako da smo se odlučili da ipak tako uradimo. Naveče kasno došla je grupa Hrvata, u uniformama, ja sada pošto je bila noć ne znam ko je sve bio znam da je bio jedan momak po imenu Slobodan, koji su isto korektno nastupili prema nama, uz obećanja da nam se ništa neće desiti, da će sve biti u redu. Prvo mjesto gdje smo stigli bila je kuća Pepe Stjepića sa kojim je otac razgovarao o predaji, tu smo ušli u kuću, poslužili su nas čak rakijom i mezetom, i tu je bio prisutan i Ivica Santovac, mislim da je i Ago Marić, ali nisam siguran sto posto, to će znati neko od mojih, i još nekoliko ljudi.

Gospodine Maričić, da li se možete sjetiti da li se Slobodan prezivao Ugljarević ili Uglijar?

Ja mislim da jeste. Nakon nekog vremena, recimo pola sata ili 45 minuta, pozveli su nas u Ulice. Ja sam bio u nekom kombiju, hzajedno sa komšijom Božom Simić, a otac i majka su išli u privatnom auto sa Ivicom Santovac. E sada moram napomenuti da ne bi bilo greške, otac od Bože Simića je nas napustio ranije dok smo bili u šumi, tako da on nije bio prisutan. Tu je važan momenat, imali smo nešto novaca uza se koji smo ponijeli sa sobom i ranije smo se dogovorili da taj novac damo Ivici Santovac. To je otac u međuvremenu i uradio. Došli smo u Ulice negdje u večernjim satima i smjestili su nas u prostoriju Mjesnog ureda u Ulicama. Nakon kratkog vremena u tu prostoriju upala je grupa naoružanih i uniformisanih lica i počeli su nas provocirati. Prvo riječima, a kasnije nas je jedan i udario. Poslije su izašli, pa ponovo došli u toku noći i isto su nas provocirali.

U čemu se sastojala provokacija?

Gоворили су kako smo mi Srbi krivi za sve, kako nas je trebalo sve pobiti, bilo je davno pa se ne sjećam svega

Kako ste bili udaren?

Otac je bio udaren jednom pesnicom, ja nisam bio.

Ujutro su nas prebacili u lokalnu školu u učionicu gdje je bilo već 20 do 30 Bukvičana zarobljenih. Mene, oca i Božu, mama i sestra su otišle vjerovatno u dio gdje su bile ženske osobe. Ubrzo poslije toga krenulo je ispitivanje. Prisutni od tih koji su ispitivali, to se sjećam po imenu bio je Marko Šimić i još dvojica mlađih ljudi koje su po imenu

zvali Čađo i >Braco, nadimcima. Nikakvih drugih pitanja nije bilo osim pitanja kome smo dali novac, i gdje nam je novac. Oni su prvo pitali gdje nam je novac; da bi na kraju pitali kome ste dali. I to ispitivanje je išlo uz stalne batine i to tako što sam sjedio na stolici, a jedan me udarao palicom po glavi, iza leđa, a drugi istovremeno po koljenu jedne noge. Tako su pravili serije, postavljali pitanja isto, i nastavili, pošto nisam dao im odgovor na pitanje koje su tražili. Udarali su na smjenu mene, oca, Božu Šimić, da bi na kraju zajedno pozvali i mene i oca i zajedno nas tukli, na isti način i za isto pitanje. Naveče su nas vratili u sobu i nakon kraćeg vremena ponovo su došli po nas u nekoj gužvi i nekoj agresivnom ponašanju, odveli su nas do kombija nekakvog, koji je odmah i krenuo pošto je bila noć, ne znam kuda su nas vozili. U kombiju su bile puštane ustaške pjesme vrlo glasno, a cijelim putem su nas udarali po glavama. Oni koji su sjedili iza nas.

Da li znate nekoga od tih lica iz kombija?

Znam, sigurno je bio Marko Šimić isto i taj Braco. E sada znam im sve likove, a imena ne, mada bi se mogao sjetiti u razgovoru sa zarobljenim Bukvičanima pošto su oni prolazili sve isto. E nakon vožnje nakon jedan sat ili sat i po, morali smo gledati dole spuštanim glavama, stigli smo u Gornji Rahić gdje su nas dočekali Muslimanski vojnici i smjestili nas u valjda su to bile prostorije rasadnika voća, šta li već, znači nas trojicu, ja otac i Božo. E tokom večeri, su dolazili razni vojnici na prozor, koji je bio prilično nizak, tako da su nam svašta pričali, neki su prijetili, neki da nas treba ubiti, da će nas ubiti i tako. Nisam siguran da li je to bilo prve večeri, ali nam je na prozor jednom došao čovjek koji se prestavio kao komandant 108. brigade i on nam je počeo pričati kako je tekao napad na Bukvik iz pravca Vitanovića, rekao je da smo mu ubili zamjenika u tom napadu, a onda je on stao na čelo i viknuo «Alah uegber», i onda su krenuli dobro i zauzeli Bukvik. Ispričao je takođe da je kod njegove kuće zatekao mog daljeg rođaka Janka Maričić, i onda je pričao da su mu u kući našli puno oružja, a da su mu čak našli i neke pornografske fotografije i da su ga ubili kao psa u dvorištu. Tu i jeste ubijen stvarno.

Maričić Janko je sin Save?

Jeste

Rođen je 1930. godine?

Da. Ja mislim da se taj komandant zove Mensur Đakić i sam je priznao da je učestvovao u ubistvu Janka. U Rahiću smo ostali otprilike 7 dana. U međuvremenu su izvodili mene i oca na ispitivanje, jedno ispitivanje, gdje nas je tukao nekakav čovjek koga ne znam, vjerovatno bi došao i do njegovog imena ali sam zaboravi. Nije bu bilo nikakvog posebnog ispitivanja, dao mi je neki članak da čitam, iz njihovih novina, gdje je opisivano kako su Muslimani maltretirani u Luci. Nakon 7 dana pokupili su nas u neki manji kamion, bilo nas je 15-tak ili 20 Bukvičana, inače nismo bili sastavljeni sa ostalim zarobljenim Bukvičanima, da bi smo u toku vožnje uvidjeli da idemo u pravcu Tuzle.

Da li se sjećate po naosob svakih od ovih 20 vaših mještana?

Ne svih se ne sjećam, ali nekih se sjećam, mada bi u razgovoru sa njima mogao doći do tačnih podataka.

Možete li se sjetiti sada bar nekih?

Pa mogu, Cvjetin Maksimović iz Lukavca, Đoko Mitrović iz D.Bukvička, Jovan Božić, morao bih malo razmisliti, ali da ne gubimo vrijeme. Kada smo došli u Tuzlu, doveli su nas u Centralni zatvor u Tuzli, i dugo smo stajali napolju, baš se sjećam padala je kiša, a uvodili su jednog po jednog u prostorije zatvora. Kada sam ja došao na red uveli su me u jednu sobu u kojoj je bilo 10-tak vojnika, tu su mi naredili da se skinem do gola, pretresali su svaki dio odjeće, i porube, i nakon toga su nas vodili kroz mračan hodnik, tako da se sjećam da sam samo upao u jedan krug, od najmanje 10-tak ljudi koji su počeli da me udaraju sa svih strana. Nekoliko puta sam padao i ustajao i gubio svijest i nakon toga su me ubacili u jednu zatvorsku ćeliju. Tu je već bilo 20-tak ljudi, iz raznih krajeva, okoline Tuzle, Smoluče, Živinica i tako dalje. E sad u Tuzli sam ostao 10 mjeseci 11 mjeseci, tamo sam doživljavao razno razna maltretiranja i bili smo potpuno izglađnjeli, tako da sam za tih 10 mjeseci smršao oko 25 kilograma. Maltretiranja su se sastojala uz stalnim saslušanjima, daljim izvođenjem u hodnik, i još dva puta sam bio pretučen, noću su nam puštali islamsku vjersku muziku, morali smo trčati po hodniku iraditi razne vježbe,igrati kolo, da bi se oni iz+smijavali, stalno su se noću čuli najčešće prebijanja i jauci ljudi koje su tukli. Vodili su me i na suđenje i završili taj proces, tako da su me osudili na 8 godina zatvora zbog učešća u neprijateljskoj vojsci. Negdje krajem februara ili mpočetkom marta jedne večeri su me prebacili iz sobe u sobu, a inače to je i bila praksa, stalna premeštanja, pretresanja, da bi ujutro rano, vjerovatno je bilo 5 ili 6 sati došli po nas i naredili nam da izlazimo napolje. Ubacili su nas u nekakav mini bus, nas desetoricu, i povezli nas u nepoznatom pravcu. Došli smo negdje u planinu,vjerovatno Majevicu, jel., snijeg je bio dubok, mi nismo praktično imali ni obuće ni odjeće, jer sve što je valjalo to su nam pokupili od garderobe. I naredili nam da prvo nosimo neke balvane uz brdo, a onda smo negdje u šumi počeli kopati rovove. Pošto smo bili gladni i iscrpljeni mi ništa od ozbiljnog posla nismo mogli uraditi, pa mi nije jasna ni smisao tog odvođenja na rad. Recimo mi smo padali i bez ikakvog rada.

Da li se sjećate ko je tada sa vama bio na ovom radnom zadatku?

Pa mogu se sjetiti nekih imena, opet isto, radi se o Nikoli iz Srnice trenutno radi u Pošti u Brčkom, zatim Živan mislim da se Đurić preziva iz Vujičića, ostali su bili iz Tuzle, bio je jedan zarobljenik iz Krajine. Nakon n ekoliko sati rada začula se pucnjava i ja sam bio pogoden, u lijevu nadlakticu, tom prilikom mi je potrgana arterija, tako da sam naglo počeo kvariti. Ubrzo sam počeo da gubim svijest, pritrčali su mi dvojica zarobljenika i malo mi stegli na jednom mjestu. Odmah su naredili da se krene sa tog mjesta. Sišli smo u podnožje tog brijege, i tu su me ubacili u «lada karavan» vozilo, mislim da je bilo sa dvojicom vojnika. Pošto je bio snijeg, na samom kretanju nakon 500 metara, «lada» se zaglavila u snijegu i tada je krenula pucnjava iz snajpera, mitraljeza, pa onda minobacača. Njih dvojica su iziašli iz «lade» i sakrili se za kamion koji je tu ranije bio zapaljen, a ja sam ostao ležati na zadnjem sjedištu. Pitao sam ih da izađem napolje, jer je «lada» stalno bila pogađana i samo je čudo što me nije pogodilo još, što nisam ponovo pogoden. Oni su mi rekli ako izađem da neću ponovo moći ući. Međutim, ja sam izašao bez njihovog pitanja, ne znajući da ne mogu hodati, to nije bilo hodanje, to je bilo teturanje, i sakrio se za jedan točak od kamiona. Minobacač je pogodio direktno u kamion i tu sam ponovo bio ranjen, lakše u uho, ali je krv išla jako. Nakon nekog vremena, jedan me pitao da li mogu hodati, ja sam rekao da ne znam, onda je on rekao mi idemo, a ako ne možeš šta ćemo ti mi. I oni su otišli. Ja sam vidio da sam u vezizlaznoj situaciji, nakon nekog vremena pokušao sam da pretrčim put, nekako mi je to uspjelo, pored kiše metaka i pao sam u planinsku riječicu sa druge strane puta. Oni su već bili otišli odmakli od mene 300 do

400 metara, i pošto nisam imao izbora, krenuo sam polako za njima. Išao sam tako jedno 2 km, stalno na ivici svijesti, uz ogroman bol i došli smo do neke kuće, gdje je bio njihov sanitet. Tu me je previo jedan vojnik ili medicinski radnik, šta li je, mislim da je bio Srbin, a onda su me ubacili u džip i odvezli u bolnicu u Tuzlu. Na prijemnom odjeljenju bilo je dosta naroda, koji su psovali «majku četničku, srpsku», a sestra i ljekar koja je upisivala moje podatke rekla je što te dovodite, što te nisu ubili samo nam džabe trošiš lijekove. Bilo je četvorica naoružanih njihovih vojnika, onda su me vodili kroz neki hodnik, i u pravcu mene išao je čovjek u bijelom mantilu koji je stao pred mnom i pružio mi ruku i predstavio se Radović doktor Radović.

Da li ste mogli kasnije sazнати da li se taj ljekar Božina Radović hirurg?

Jeste, radi se o vaskularnom hirurgu koji je kasnije prešao u Beograd. Pogledao mi je ruku, rekao da nije slomljena kost, i da treba hitno na operaciju zbog povrede arterije. Odmah su me i odveli u operacionu salu gdje su me operisali. Operacija je trajala 7 do 8 sati. Probudio sam se dok su me na bolničkim kolicima vukli kroz bolnicu i ubacili i odvezli u jednu bolničku sobu u kojoj su već bila dvojica ranjenih Srba, koji su ranjeni na Brčanskom ratištu, kopajući rovove na Muslimanskoj strani.

Da li se sjećate njihovih imena?

Jedan se zove Miloš iz B.Bijele, prezime ne znam, mislim da je u Brčkom, a drugi je Radić iz BUKOVICE koga ja i srećem ovdje, ali ne znam ime, to nije problem saznavati. U bolnici sam ostao 20 dana otprilike. To je bilo vrijeme nekako kada su dolazili ranjenici iz Srebrenice. Oni su stalno upadali nam u sobu, prijetili kako će nas ubiti, kako će doći u toku noći. Sada da van ne govorim o toj bolničkoj njezi, ona je fala bogu bila nikakva, pošto sam bio 10 dana praktično nepokretan, uz stalnu infuziju, nisam ogao ustati uopšte, da obavim fiziološke potrebe, niti da mi ko pomogne, jel. Rana je takođe bila nikakva, i s tim što se osjećao nekakav bolji tretman kada je dolazio ljekar koji je bio Srbin, a bilo ih je u Bolnici, a i ostalog nekog osoblja je bilo, bila je neka čistačica. Nakon 20-tak dana ponovo sam vraćen u zatvor i pošto su mi bili presjećeni svi nervi, dva glavna nerva, ruka mi je bila nepokretna, stalno su me tumballi iz sobe u sobu, pa sam morao nositi te nekakve svoje stvari koje sam imao. Razlog premještanja je bio taj što su me krili od MCK, koji je povremeno dolazio u zatvor, da bi ipak naknadno vjerovatno na njihovo insistiranje, da bi se susreo sa njima. Pregledao me je ljekar koji je pričao engleski, i nakon pregleda rekao da mi je potrebna hitna operacija nerva, ja sam pitao njih mogu li pomoći oko te operacije, ili eventualne razmjene. Šef tog tima mislim da sam mu ime zapamtio pošto je bilo specifično, Ketrin Fon Nider Hauzen, mi je rekla da će oni napisati jedno pismo, Aliji Izetbegoviću, gdje će obrazložiti moj slučaj i tražiti da se riješi moj slučaj na neki način, ta operacija. Od toga nije bilo ništa. Ponovo kada su dolazili za 20-tak dana pitao sam ih za tu situaciju, i oni su rekli da su napisali pismo, ali da nisu dobili odgovor. <Pošto je vrijeme odmicalo, a taj ljekar stranac mi je rekao, da je optimalni rok za operaciju oko 5 do 6 sedmica maksimalno poslije ranjavanja, najavio sam se upravniku zatvora.

Da li se sjećate ko je bio upravnik zatvora?

Imena se ne sjećam, ali to znaju većinom ovi koji su zarobljeni bili. Znam da je u to vrijeme bio nekakav komandant njihovih, te zatvorske straže koji se zvao Vlado iz Živinica, a aovaj je bio Muslimanske nacionalnosti na A ne znam kako. Pitao sam ga me eventualno pusti u razmjenu zbog situacije ranjavanja, a on je rekao zar ti ovjed nije bolje, šta ćeš tamo, i takve stvari. Šta god je rekao, da eto malte ne zamolo te ne

ubiše tvoji, tako da od toga nije bilo ništa. U međuvremenu, ne znam da li je to bio period prije ili poslije ranjavanja, jednom su me odveli u kancelariju tog upravnika, gdje je on tražio od mene, da dam intervju za neku njihovu televiziju. Ja sam rekao da to ne bih radio osim ako moram. Objasnjavao mi je prvo kako ja to reba da uradim i na kraju mi dao do znanja da ja moram dati izjavu. Ja sam mu rekao da ono što će ja reći da se to vama neće svidjeti. I bio sam na tom intervjuu, znači prisiljen, objasnjavao sam situaciju u Bukviku. Do moje razmijene nije došlo sve do razmijene cijelokupnog zatvora, možda nije sav ali 90% sigurno, koja je bila ja mislim 21. jula 93. godine, kada sam konačno razmijenjen. Nakon toga sam odmah operisao ruku u Beogradu, Međutim zbog dužine vremena od momenta ranjavanja operacija nije uspjela, tako da sam ostao trajni invalid. I to bi bilo to sada otprilike.

Da li vam je poznato gdje se nalazio vaš otac u to vrijeme?
U to vrijeme otac se nalazio u drugoj čeliji isto u Tuzli.Ž

Da li je ovaj zatvorenik sa vama iz Bukovca možda bio Radić Cvijetin?
Mislim da jeste.

Da li vam je poznato gdje su se za vrijeme vašeg logorovanja u Tuzli vas i vašeg oca, nalazile veša majka i sestre?
Nije mi bilo poznato duži period nekoliko mjeseci. Da bi nakon dolaska MCK su nam omogućili da šaljemo i dobijamo poštu. Inače majka je bila 6 mjesecu u Ulicama i B.Bijeloj, a sestra je nešto ranije razmijenjena. Tamo su morale raditi, poslove za potrebe vojske, pranje i čišćenje.

Da li vam je poznato ko je bio starješina ili glavni u loguru u Ulicama?
Pa pominjao se Ago Marić. Ja sad ne znam kakva je njihova vlast u to vrijeme bila napravljena. To je bio ka civilni logor, a pominjao se i Ivica Santovac kao viši po rangu.

Da li vam je poznato ko je bio upravnik logora u Rahiću?
Ne Mi nikoga nismo ni vidjeli sem čuvara. Oca su ispitivali neki njihovi istražni organi.
Ja mislim da on zna ko ga je ispitivao. Mislim da neki sada rade u Policiji Brčko Distrikta BiH.

Nakon koliko godina ste se po prvi put mogli vratiti na imanje u Bukvik od 15. 09.92. godine kada ste protjerani?
Pa nakon 4 ili 5 godina mislim.

Šta ste zatekli od imovine?
Ništa, apsolutnon ništa. Jer su čak i zgrade sve bile uništene, ostalo je nešto malo zidova, par,

Gospodine Maričić da li imate još šta da izjavite na ovu okolnost?
Nemam, mislim da je ovo bila neka zažeta forma, ima tu dosta detalja, i trebalo bi par dana da se priča.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe

Da li imate prigovor na zapisnik?
Ne

Hoćete li potpisati zapisnik ?
Hoću

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?
Nema potrebe

Prikupljanje izjave završeno u 14, sati i 28 minuta

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 02. septembar 2004. godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 02. septembar 2004. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Sekulić Netke, na okolnosti ubistva njenog sina Sekulić Spasoja 1992. godine u Bukviku od strane naoružanih pripadnika 108. brigade HVO Brčko,

Započeto u 9 sati i 43 minuta

PRISÚTNI:

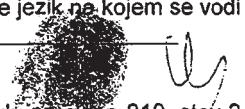
1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH : Branislav Savić
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Sekulić Netka

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma čirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem _____

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Sekulić Netka
Ime oca ili majke: Cvjetko Ćurčić
Zanimanje: domaćica
Datum rođenja: 1926. godine rođena
Mjesto rođenja: Lončari
Boravište i adresa: Gornji Bukvik

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužna govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava?

Razumjela sam

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću

Snimanje se prekida u 9 sti i 47 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 9 sati 48 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

U zapisniku se konstatiše da lice nije pismeno i da je izjavu o pravima ovjerilo otiskom desnog kažiprsta uzet po zapisničaru Milki Mitrović.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodo Sekulić gdje vas je zatekao rat 1992.godineu ?

Zatekao nas je oko kuće, oblijetajući i gledajući kako idu.

Ko je sa vama živio u vašoj kući?

Ja i moj sin Spasoje, Sekulić Grozdana

Da li se sjećate bako, ko je i iz kojeg razloga išao ka vašoj kući?

Palili su oni redom, kako bacaju zolje samo čekamo kao ovca noža. Naišla su dva čovjeka i kažu što ne bježite došli su na cestu.

Da li ste vi bako sa vašim ukućanima ostali pored kuće na imanju kada su ovi naoružani ljudi došli do vaše kuće?

Nisu oni došli do moje kuće , mi smo spremili stvari i pobegli u prvi potok.

Da li je još ko osim Vas , vašeg sina Spasoja i Sekulić Grozdane bio u tom potoku?

Bili smo svi u prvom potoku , a drugi su pobegli u drugi potok , pa smo i mi za njima pobegli. Sin mi je bio nesposoban pa je na koljenima išao za nama do drugog potoka.

Da li se sjećate ko je još od vaših komšija bježao sa vama ?

Kao se ne sjećam, svi smo mi te komšije koji smo se skupili ,

Da li se sjećate imena i p rezimena ?

Bio je zavović Dušan, oñ i njegova tetke tri jedna čorava nju je odveo u šumu.

Ko je još bio ?

Od nas bio Cvijetin, Dušica i njegovi, Pejić Marko i Nikolija ,

Bako možete li nam sada ukratko opisati kako je ubijen Vaš sin Spasoje ?

Mogu, Mi smo dotjerani 3 i pol kilometra do Gojanovića kuće. Doveo nas je Brčak Nuko - mesar bio, Predao nas je dvojici koji će nas ubiti, On je komandir pete čete, a mi smo bili odvojeni po 10 metara jedno od drugoga i ruke držali ovako (na glavi) Sin vam je imao ?

Štake,

Koliko dugo godina je bio na štakama ?

12 godina,

Da li je Nuko bio komandir 5 čete ?

On kaže da je bio, i zvao je motorolom,

Hoćete opisati?

Oni su rekli mom sinu , maknite se na onu «Merajicu» on je rekao što da se mičem, nismo te pitali samo se pomakni. Oni su njega pomakli, ja sam pošla da kažem da je invalid i da kažem da je operisan ovde i ovde (pokazuje na ledja) Ondak je uzeo automat jedan i ovuda ga presjekao (pokazuje preko stomaka) Onda je drugi uzeo pa ga je ovako presjekao s drugu stranu (pokazuje preko stomaka) Guraju ga nogama da mu noge nisu na cesti nego na «Meraju». Ja kažem što ga ubiste on je operisan, oni kažu on je ranjen na Jugo tenku u Vukovaru. Tako je to bilo.

Bako koliko je vojnika bilo prisutno kad je vaš sin ubijen od strane ova 2 vojnika ? Bilo ih je puno, nekoliko ali nisam vidjela koliko samo ovu dvojicu, uhvatila me panika za djetе i nisam više ni gledala tamo.

Da li vi znate ko su ta dva vojnika koji su ubili vašeg sina?

Ne mogu znati njih ne poznaje ni rođena majka pod maskama.

Da li je neko od vaših komšija bio prisutan u tom trenutku?

Tada u pred nama gonit Petar Vujić, sime vujjića otac, on se okrenuo kad su počeli pucati i više niko nije. On je umro.

Prije koliko godina je umor?

Prije 40 dana.

Bako šta je sa vama i sa Grozdanom bilo nakon toga?

Nas su otjerali u sabirni centar, tu smo bili blizu sabirnog centra.

Gdje se nalazio taj sabirni centar ?

Nalazio se kod Nemček Marka kuće, u Bukviku

Koliko je osim vas i Grozdane tu bilo još mještana?

Bilo nas na 2-3 mjesta bilo sabirni centara gdje je kome bilo bliže.

Gdje ste odvedeni iz tog sabirnog centra ?

Odvedeni u Rahić,

Da li ste vi svojom voljom otišli u Rahić?

Ne svojom voljom, silom,

Da li ste prilikom odvođenja maltretirani fizički ?

Jesmo maltretirani kad smo iz šume izgonjeni i kad smo otišli u Rahić.

Da li su vam oduzeti novci , zlato, i neke druge vrijednosti?

Nisu nam uzeli, Ostalo nam je u šumi, pitali su nas šta imamo, rekli smo da nemamo ništa, gdje su vam mindjuše i prstenje. Čuli smo da sječete uši i prste.

Da li se sjećate ko je vas konkretno fizički maltretirao u Rahiću?

Sjećam, Jедан Grozdin električar iz «Bimeksa» i jedna iz Brčkog ženskara.

Da li znate ime njihove?

Zna Grozda, razapinjali su nas na zid nema šta nam nisu radili.

Koliko ste dugo vremena ostali u Rahiću?

U Rahić smo 15 došli, tu su nas maltretirali a 16. nas deporovali u Zovik.

Da li ste u Zoviku bili maltretirani?

Jesu nas počeli muslimani maltretirati pa su Zovičani zabranili.

Da li se sjećate ko vas je maltretirao u Zoviku?

Prvo jedan Grga, on je bio «tuberan» onda neki muslimani iz Brčkog.

Možete ukratko opisati kako ste maltretirani u Rahiću i Zoviku?

U Rahiću su nas gonili i pucali u staklo i pričali da ne iskočimo a to je sve u staklu, muslimani su nas maltretirali kad se krijemo.

Koliko ste dugo bili u zarobljeništu ?

čitav mjesec i pol,

Da li ste nakon toga razmijenjeni?

Jesmo, moj sestrić Miroslav - Hrvat poslao nešto da nas izvuče,

Da li ste razmijenjeni vi i Grozdana zajedno?

Jesmo,

Da li ste nakon toga otišli svojoj kući u Bukvik?

Nismo gje imali otišli smo za Brčko,

Koliko dugo vremena niste mogli otići svojoj kući u Bukvik?

12 godina,

Nakon 12 godina kada ste se vratili u Bukvik šta ste zatekli od svog imanja?

Ništa nisam zatekla,

Da li vam je kuća bila uslovna za život ?

Nije se znalo ni gdje je šta bilo.

Da li ste tokom boravka u logoru i u Rahiću i u Zoviku bili primorani da idete na prinudni rad?

Jesam jedan dan išla šipke brati,

Bako da il imate još šta izjavite na ove okolnosti?

Ne,

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Mi smatramo da je potrebno da vam mi pročitamo zapisnik obzirom da ste nepismeni, da li se slažete s tim ?

Može

Snimanje se prekida u 10, 09 minuta radi čitanja zapisnika.

Snimanje se nastavlje u 10, i 12 minuta nakon čitanja zapisnika

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam,

Hoćete li potpisati zapisnik, ostaviti desni kažiprst na zapisnik ?

Hoću kako da ne

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Ne treba, šta će mi znam šta sam rekla ,

Prikupljanje izjave završeno u 10 sti 12 minuta

Epol KAH-51/35-a26

ЗАПИСНИК О САСЛУШАЊУ СВЕДОКА

MILK BEEFSTEAK 68416

CULTURE

Radic Zorka tel. 21-627

Cyclosporine Cereza (nifencytay)

Box 46 Letters

卷之三

8.00 ~~14.00~~

1) Una a espaldas **Borka Radik Borka**
 2) Me oí **Milos Milos**
 3) Me oí **Donatia Donatia**
 4) Javorešte **Brkko, Steve Sidors br. 22**
 5) Meic polibie **Babovica Babovica**
 6) Colina pobreña **1996. 1996.**

Dr. Royal Society

Uitgever: KUNI 'Gedrukte boeken' B.V. - Haarlem - NL

Trotz Heft "Gesetz gegen Gewalt"

Ja sam pre početka ovog rata sa svojom porodicom živela u selu Bakovac SG Brod. Selo Bakovac i njih 6 sela koja pripadaju MZ Bakovac nisu jedino su iako jedino stanovništvom raspoređeni na području. Sa tom teritorijom se još četiri velike selaseljena stanovništva muslimanske nacionalnosti: a sa druge strane muslimanske nacionalnosti.

Prije početka ovog rata odnos između muslimana, "brod 1" hrvatski su korektan i nije bilo nikakvih problema, međutim potekom 92. godine u muslimanskim i hrvatskim selima od mesec do meseca nastavljeno se formiralo i uvođeno jedinstveno i jedinstveno osnake sećenih beretki a hrvatski HVO. Formirane jedinstvene upravice su preuzele stanovništvo srpskog nacionalnosti da će svih srušiti sa tog druge biti proprijetari tih posjedova. Postavili su hrvatske okrugli štakore u selu 5 meseci bili u bliskosti i zidno mogli izazvati da se lica i dečko dođe u selo. Sve te radnje koje je produžujuša muslimanska i hrvatska vojska razvijale su u neizvjesna i stvarajući stanovništvo i hrvatsku i muslimansku posebnu površinu. Toga dana 11.9. 1992. godine u selu Bakovac upale su u selo i otpočeo da pale kuke i ubijaju stanovnike koji su se setekli kod svojih kuda.

Vjetina srpskog stanovništva pobligla je u sumu i tamo se krila. Utradtan 12.9. 92. g. u naselju žrtvovana časovima, jedan čovek dođe se imao sada naseđen obaveštaj da je da je mož sin Zdravko Radić rođen 20.9. 1966. g. u Bakovcu od oca Mihajla ranjen 1. da je malaci u podrumu jedne kuće odmah pošle toga obaveštaj da je sas obilježio u pravcu u tatu u prednjem staklu. Pošao popa, a sas Zdravko Radić iz Bakovca i Vesićevića Savu 1. sela V. Tomašovida. Ova drogija su bili starici ljudi starija da su ismali iznad 40. 50. godina. Nog Zdravka je bio ranjen tako što mu je metal uložio u ustu sa desne strane i usao da temenu glave koliko sam ja mogao da vidim radiće se o eksploracionom metku pa je bila velika eksploraciona maha izlazila rane, ali je bio u pravcu radiće u prednji delovi odnosno vidjeli da je Vojko Radić bio ranjen u prednji krov ramena a Savo Tadić bio je ranjen u prednji nogu ali nesam tačno. Dok sam ja gledao sas i ostala ranjena naišlo su mušlinski vojnici pa je jedan od njih uperio mali cev od oružja u prednje radiće a potom naredio da pucaju u prednje radiće. Rekao je dobroloj Upite radiće", i onisao u mom prednju stranu i spaljiv, rešala u prednje radiće u Živkovu 1. ostalu dvije krunjene. Neko su mi bili ugasili muslimanski vojnici da su nam sa ostalim narodom odveli u muslimansku osnovnu školu. Ostali su mi učili i učili svih podjednako. U nekoliko maha govorili su učitelji i pretilli i pretilli vadići noševe.

— Ap. Bogdan Popović

Za vreme boravka u Zoviku donosili su nam hrana jednom ili dva puta dnevno po parče hleba i malo kuhane riže bez ikakvog zaština. U toj grupi scije sas da bila hrvatski vojnici nisu niko ga bili, ali su svakog dana psevci majku srpski i pretigli da čemo svititi pobijoni i da za sas nema kirota.

Posle raznene ja sam sasnalna od Branka Vasiljevića iz Bulovca da je on doveden je u Rahiću sa jednom grupom uhapšenih srba da je da učestvovao u ubistvu teles mog poklonog sas i ostalih ubijanih. Ispruđao mi je da su sahranjeni u bilici sida tog područja gdje su se nalazili bez artiljerijske sudsavci bez pogrebe ceremonije.

Pred ove trojice hrvatski i muslimanski vojnici, ubili su prilikom upada u Bakovac 1. Tuzanić N. van od osa Jove i majke Joke koj je došao i u selu Ulica Petra Miljkovića od oca Bogoljuba i male Anu star oko 40. g. Osam toga ubijenih su toga dana Risto i Živan Radić i u Bulovcu, zatim Radić Miljeava sina Gorko i Cvjetin. Teba objedinjena osvajačka vojska u Bakovcu i tamo sahranjena. Selo B Kovac je seda pod okupacionim hrvatskim i muslimanskim vojama. Sva srpska sela koja su pripadala MZ Bulovci sada su potpuno pusta jer u nijima nema ni jedne srpske porodice koja je ostala kada su potpuno popunjene i razkravljene. Prvič se da su sva groblja srpska provara a da su crkve do temelja porušene.

Pridružujem se kritičnougonjenju lica koja su likšta mogu sila i ostale iz sela Bakovac.

U toku sellu da sam imala dve nave kude sve pomorne potrebne sgrade sa držanicima stoke i stolni, poljoprivredne machine i sve što je potrebo za jedan jedan jedan poljoprivredni porodični dom ne samo kolika je vrednos ukupne ali mislim da je preto 5 miliona KM.

To je sve što imam da izjavim za sada.

Ponuđena sam da imam pravo da čitam rapiertnik, pa izjavljujem da ne želim jer sam čitatelj-saglasnik, sam slušala glasno diktirano.

Završeno u 9,00 časova.

*— Mr. Rajko Jovanović — ŠUDIČ
čas. Republike Srbije — ŠUDIČ
čas. Republike Srbije — ŠUDIČ
čas. Republike Srbije — ŠUDIČ*

ZAPONIČAR

a. vreme boravka u Rahiću ja se sećam da su u prostoriju u kojoj smo mi bili ugasili muslimanski vojnici da su nam psevrali majku srpsku nastavljajući osnovnu školu. Ostali su mi učili svih podjednako. U nekoliko maha govorili su učitelji i pretilli i pretilli vadići noševe.

— Ap. Bogdan Popović

BOSNA I HERCEGOVINA
 BRČKO DISTRIKT BiH
 JAVNO TUŽILAŠTVO
 BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
 Brčko, 27. oktobar 2004. godine

**ZAPISNIK
 O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 27. oktobra 2004. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Ilić Cvijete, na okolnosti napada na selo Bukovac 11.09.1992. godine, ubistva dva civilna lica, te odvođenja u logor u Ulice, kao i na druge okolnosti njoj poznate u vezi sa događanjima iz perioda 1992. godine, izbijanja rata na prostoru Bukovca i Bukvika .

Započeto u minuta 11 sati i 05 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH: Branislav Savić i Perica Stojanović
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Ilić Cvijeta

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem, Ilić Cvijeta

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o себи daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Ilić Cvijeta

Ime oca ili majke: Nedо

Zanimanje: domaćica

Datum rođenja: 29.06. 1967. godine

Mjesto rođenja Jasenica SO Srebrenik

Boravište i adresa: Mike Alasa broj 32 Brčko,

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?

Jesam KIĆ CVIJETA

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Ono što znam dat će KIĆ CVIJETA

Snimanje se prekida u 11 sati i 06 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

KIĆ CVIJETA

Snimanje se nastavlja u 11 sati i 07 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospođo Ilić, Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH i Policija Brčko Distrikta BiH sprovodi istragu krivičnog djela - Ratni Zločin protiv Civilnog stanovništva koje je počinjeno 1992. godine na rostoru mjeseta Bukovac u kojem ste prema našim saznanjima do izbijanja ratnih sukoba bili nastanjeni sa vašom porodicom, Šta nam možete reći na te okolnosti?

Mogu da reknem, 11.09. 1992. godine u mjestu Bukovcu oko 1 sat su upali u naše selo. Baš su nas digli iza ručka, nisam nikoga vijedla odmah, svi su vikali bježite. Krenuli smo bježati. Niz njive i šume u mjesto u šumu zv. «Bajić». Zatekla nas je noć tu i tu smo krenuli prema Vitanovićima u Bukvik. Sutradan smo došli u Bukvik izspred MZ i kad smo došli donijeli su nam doručak naši i rasporedili nas po kućama. Nakon trećeg dana krenuli su nas bombardovati itako je pao Bukvik. Naveče tu treću veče zatekne nas noć u šumi, u kući neznamo vlasnika u kući nas je bilo puno. Samo jedan pok. Momak što su ga ubili a sve ostalo su bile žene id jeca. Tu smo p renočili do jedno 6 sati dok nije došao od moja komšinice Mare muž Bogdan Bajić. On je zvao svoju suprugu i kćerku i ja sam krenula da izadjem jer smo nas dvije iz Bukovca a ostali su iz Bukvika. On je zvao da izadjemo kad smo izašli, imali su dvoje djece izašli smo i 2 djece i od komšinice djeće, znači on je nas zvao. Izjutra oko 6 sati, magl abila kiša, tad su počeli da puca sa jedne i druge s trane mi nismo znali koji su naši ili njihovi dok nam nisu rekli da se predamo. Pitali su nas imali još koga u podrumu, rekli smo da ima svjeta još dolje, rekli su da ima kažemo da izadju jer ćemo ih pobiti sve. Medjutim mi smo vikali svijet je izašao, po tom dvorištu smo tu bili. Predali smo se njima. Ustrojio nas sve i krekli da ne smijemo pobjeći, pretresli nas i pitali da li ima ko naoružanje.

Da li se sjećate koliko je lica izvršilo vaše zarobljavanje odrpiliike?
Nešto oko 20, sa strana krenulo sa dvije strane nekih njiva žica šta ja znam,

Da li su bili informisani?
Svi do jednoga

Da li se sjećate kako su izgledale uniforme?
Samo znam da su bile šarene ništa se drugo ne sjećam.

Da li su imali šta na glavama?
Imali su marame i crne trake na čelu, rukavice na rukama i namaškareni svi,

Da li vam je neko bio poznat iz te grupe?
Ne,

Kada su vas postrojili da li su u vas uperili oružje?
ne,

2017.09.11.

Možete nastaviti ?

Kad su nas postrojili onda su tog Pericu koji je bio sam muškarac njega su odvojili od nas i toga Bogdana Bajića su odvojili od nas. Njima su govorili zašto niste sa svojom vojskom, gdje vam je oružje, zašto niste kod Arkana sa Slobodanom Miloševićem, Taj perica pok. Kaže ja vojsku nisam odslužio a kako da idem ratovati. Počeli su ga pretresati i našli mu dva metka u džepu. Pitali su ga kad imaš municiju gdje je oružje on kaže nemam. Oduzeli dva metka . Kod bogdana Bajića nadju čakijicu u džepu. Taj jedan medju njima je bio krupan, on je naredio svojoj vojsci da nas odvoji od njih dvojice. Jedan je uzeo Bogdana Bajića za prasa da ga ubije. Medjutim njegova kćerka se otela od majke i pala po njemu i rekla «čiko ako ubiješ mog tatu bij i mene »

Taj starješina je prišao curici i rekao ne brini neće tvog tatu nikko ubiti. I makao je curicu iz kanala izveo Bogdana i rekao on ide u Rahić. Pok. Pericu su kaže njega ćemo ubiti, jedna vojska kaže mi ćemo ga zaklati, jedna vojska kaže mi ćemo ga ubiti. Oni su uzeli i ubili su ga .

Da li nam možete opisati taj trenutak ako ste ga vidjeli kada je ubijen ?

Nemogu vam ja to objasniti, on je stajao uza šljivi i digao ruke i tu su ga uz šljivu strijeljali , on se samo spazao niz šljivu.

Da li se možete sjetiti koliko je vojnika pučalo u njega ?

Nisu dali da se okrenemo, samo smo čuli rafalnu , nije dala vojska rekli su ne okrećite se. Ja nisam rekla ovo kad smo izašli iz podruma ta Bajić Radojka iz Bukovca ona je starija žena , bila bolesna i mi smo poustajali da se predamo i ona se povlačila ponovno prema podrumu i povikaše « Pobježe baba » jedan vojnik pride i rani babu u nogu. Mi smo i dalje se okrnuli i oni nas p re tresaju da li imamo nešto i kad opet viču «pobježa baba u podrum » Priđe drugi momak i babi metak u celo toj Babi Bajić Radojki iz Bukovca ,

To su tadva u bistva što sam ja vidjela .

Šta se nakon toga desilo sa tom grupom ?

Dalje su nas vo dili preko nekih šuma njiva i doveli do jedne kuće , u kamion nas utovare kao svinje da drugačije ne rekнем. Spusitili su cerade neznamo gdje ćemo. Vozili nas dugo vozilo. Kad smo došli stao kamion oni otvorili kamion mi smo vidjeli da smo došli na Ulice. Na uULice kad smo došli ušli smo u školu gdje im je bila vojska, tu su nas smjestili kao izbjeglice.

Da li se sjećate jesu li vas dočekali uniformisani?
jesu

Koliko je bilo ljudi koji su vas dočekali?

Nije bilo puno oni su to čuvali jedno četvero i bilo na kamionu njih tri.

Da li po vašoj procjeni možete da se sjetite koliko je vas bilo u prostoriji u toj školi u Ulicama ?

Tu nas je bilo u toj školi oko 80 žena , mlade djevojke i babe. I jedanaestero djece je bilo.

Vaših je bilo 2?

uic' Cr.7E7.7

Mojih je bilo dvoje i bili su najmladji. Tu smo bili taj dan su dali prvo djeci doručak , pa su nama nakon sat vremena dali da mi jedemo. Tu smo pitali vojsku kad ćemo izaći odavde oni kažu kad vas neko pozove na razmjenu.

Da li se sjećate koliko ste vremena proveli dugo u zarobljeništvu u Ulicama ?
dva i pol mjeseca ,

Da li ste svo vrijeme bili u ovoj školi.
Jesam,

Da li su sa vama bila oba vaša djeteta ?
Da Tu mi je stariji sin bio ranjen.

Možete li nam opisati taj događaj.

Granatirali su Ulice, granata pala izmedju dvije škole, sin je bio ranjen. Jedna Ružica iz Bukovca bila ranjena. Meni ranijem sinu kad sam ga vo zila kod doktora u Rabić, tri mlječna zubića mu je geler izbio . Ta je žena odvucena u bolnicu , neznam nju je od kuka do kuka geler rasjekao.

Dok ste boravili u zarobljeništvu da li ste odvođeni na prinudni rad?
Nismo , ja sam bila trudna, samo draga volja ako ću, da odem Dr Purića da počistim, on tamo vrevija ranjenika.

Da li su ostali koji su bili sa vama ostale žene vo djene na prinudni rad?
Koliko ja znam one žene iz škole nije niti jedna, koliko znam.

Da li ste imali redovne obroke?
jesmo,

Da li ste bili fizički maltretirani?
Mi nismo žene ni djece,

Da li vam je poznato da li je neko bio maltretiran?
Da poslije 15 nakon što su dovodili naše zarobljenika pa na sprat gore u školi, tamo su tukli naše muškarce, a to su dolazili s druge strane vojska da li je dolazila iz Hrvatske ili iz Rabića a nisu oni što su tu bili, To se dešavalo noću.

Da li je prema vama bilo psihičkog maltretiranja ?
Ne,

Da li vam je poznato da li je prema ženama bilo seksualnog zlostavljanja ?
Nije nego ako neko hoće dobrovoljno od djevojaka da ode s njima, udvaranje kao i danas što se radi,

Da li je vama poznat slučaj i dobrovoljni pristanak?
Bilo je iz Bukviča djevojaka, bilo je jedno 2 -3 što su isle u Srebrenik Tuzlu.

Da li po vašoj procjeni obzirom na njihov status i uslove u kojim su se nalazili one moralna pristati na to?

Zic Crnjat

Nisu, samo tip im se svidi i izađu, dođu site, donesu čevape, bureke i pričaju šta su radili, našminkane kao da nije bio rat.

Da li je neko od djevojaka žena ili drugih zarobljenih ako je to vama poznato bio prinuđen da služi vojni rok u njihovoj vojsci da radi u njihovoj administraciji ili da radi neke druge poslove za njihovu vojsku?

Niko nam ništa nije govorio to neznam.

Da li se sjećate nakon dva mjeseca gdje ste izašli u razmjenu?
Izašli smo gore prema Dubravica, Na Dubravicama smo izašli.

Da li se sjećate ko je vas lično tražio u razmjenu ?
Tražila me bivša jetrva mene muža i djecu. Ali su to bile samo odbijenice dok ne izadjemo iz zarobljeništva.

Kada ste razmijenjeni k od kogaa ste izašli ?
Kod dječeg obdaništa u «Š». Ja sam kasnije otišla kod djevera u kuću i bila.

Da li ste vi u Bukovcu imali imovinu na sebi?
Moj muž nije ništa na sebi imao sve je na ocu bilo.

Da li imate još šta da izjavaite na ove okolnosti a smatrate da je bitno a da vas nisam pitao. ?

Sve sam rekla ali se nisam sjetila Ivice Santovca kako je došao kod nas jedan dan i rekao nam ko ima zlato , novac, pobroji, napiše imena i prezimena i pred da se to njemu pred, da se sačuva jer će doći vojska iz Rabića i Brke i da će nam to oduzeti. Međutim mi smo ko je što imao, ja sam imala 2000 šilingi , vjenčanu burmu i prsten i to smo mi sve žene dale samo jedan baba iz Bukvika nije dala. Kad su oni došli, nije se znalo dan kad će doći. Kad su oni došli reli su da izadjemo van i pretresli nam sve u školi gdje smo mi spavalici i ništanisu mogli naći. Jedino su babi uzeli tu tašnicu, što nije ništa ona dala svoje . Toj babi su uzeli itašnicu a u tašnici je bilo zlato inovac i to su sve uzeli.

Da li je vama vraćen ovaj nakit?
Jeste, to je sve vraćeno, novac zlato , sve ,

Da li vam je poznato ko je bio Upravnik logora u kojem ste bili ?
To neznam, samo znam Santovca i Agu – Avgustin neznam ime i prezime i znam Zdravku nekog sa Lipovca , Ulovića ko je bio glavni neznam.

Zdravko Prezime?
Zovu ga Zdravko «Kesa» da li je to prezime neznam. To pitaj mog muža on je njegov školski

Da li je to sve što imate za izjaviti?
To je sve što znam i što sam mogla da saznam.

Išić ČVITET

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Neću, pročitati, ali samo jedno pitanje da li se to daje u javnost pitam zbog djece. Znači ako se daje u javnost da se ne daje ime i prezime u javnost

NIC CUTETA

Vaše prezime neće biti manipulisano ?

To je važno zbog djece,

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam NIC CUTETA

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Ako moram potpisat ču, Hoću što neću

NIC CUTETA

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Ne morate: CUTETA

Prikupljanje izjave završeno u 11 sati i 43 minuta.

BOŠNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BIH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BIH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 02.08.2005. godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 02.08.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od Vujić Bore, na okolnosti napada Muslimansko- Hrvatskih oružanih snaga na Bukvik, 14.09.1992. godine i ubistva njegovog oca Vujić Vase u tom napadu, čije tijelo ni do danas nije pronađeno, kao i na druge okolnosti koje su mu poznate u vezi sa ovim slučajem.

Započeto u 13 sati i 23 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH : Branislav Savić
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Boro Vujić

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma ćirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Vujić Boro
Ime oca ili majke: otac Vaso ,
Zanimanje: mesar
Datum rođenja: 04 04. 1952 godine

Snimanje se nastavlja u 13 sati i 27 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

- Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

IZJAVA

Gospodine Vujić, gdje je bio nastanjen Vaš otac u momentu izbjivanja ratnih sukoba ?

Bio je nastanjen u porodičnoj kući selo Prijedor, kod Željezničke stanice Veliki Bukvik, tu je bio nastanjen. On se je pomjerio pošto je to zadnja Srpska kuća, prema B. Bijeloj. On se je plašio početnog udara i otišao na Mali Bukvik kod moje tetke.

Kako se zove ?

Savka Lazić

Kakvog je zdravstvenog stanja bio vaš otac po izbjivanju napada ?

Bio je šlogiran 1991. godine , po izbjivanju napada, mogao je da hoda pomoću štapa, nije baš bio nepomičan, hodao je pomoću štapa.

S kim je živio u zajednici ?

Sa mojom mačehom, svojom suprugom,

Da li Vam je poznato i od koga ste saznali šta se desilo s Vašim ocem nakon ulaska Muslimansko - Hrvatskih snaga u Bukvik ?

TO mi je rekla Smiljka, njegova supruga, ona je uvedena u stroj, a pošto je on bio šlogiran nije mogao u stroj i ostavili su ga tu. Neko je rekao « djede doće neko po tebe » .

Gdje se sve to dešavalo ?

U malom Bukviku, kad je ta ista ofanziva prošla on je pomoću tog štapa sišao kod pruge i sakrio se u propust pružni. Tu su ga otkrili Lelić Zlatan, Đaković Vinko, to je koje ja poznajem a možda je još neko bio tu. Izveli su ga iz tog propusta , po njihovoj izjavi koji su dali mom bratu pošto je moj brat ostao 4 godine u Sarajevu. On je došao da obide kući da vidi njega u ratu 1994 ili 1995. godine neznam tačno, našao je toga Vinka. Vinko mu je ispričao kako je Vaso ubijen. Rekao je da je iz pravca Vitanovića, odnosno Brčkog, naišla jedna grupa muslimanskih vojnika i medju njima je bio taj «Meša» i da ga je on ubio.

Da li je Vinko opisao sam način ubistva Vašeg oca ?

On samnom nije nikad razgovarao o tome nego sa mojim bratom Nikolom

Da li Vam je Nikola rekao kako je ubijen Vaso ?

Jest rekao mi je, on je sjedio na jednoj stolici – klupi, i da je taj «Meša » rekao sklonite se i ispucao rafal u njega.

To je što ja znam.

Da li raspolažete potpunim imenom i prezimenom tog «Meše» ?

Serdarević Mehmed zv. «Meša», Bio sam obavješten da je radio u «Tesli» prije rata, i da je bio Vojni policajac u B. Bijeloj jer je moja mačeha tamo bila zarobljena. To je on priznao njoj, kaže «riješio sam ga muka»

Da li je on vašoj majci rekao i gdje se nalazi tijelo vašeg oca ?
nije rekao, to neznam,

Da li ste svih ovih godina pokušavali da nađete tijelo svog oca i preko koga ? jesam , preko Farida mislim Mujkanović, dok je bio zamjenik opštine u Brči a kasnije u Distriktu Brčko. Mislim taj se čovjek prema meni odnosio realno i rekao da ćemo pokušati da to nađemo, ali nije ništa učinjeno. Sad imam neke podatke ljudi koje je on navodio preko Civilne zaštite ali nisam ponio ovamo. TO su 3 -4 čovjeka koja sam ja vodio na mjesto ubistva u Bukvik.

Da li se na tom mjestu ubistva kao neki orijentir nalazi nečija kuća na osnovu koje se može orijentisati ?

Može, ima kuća moje tetke, samo je ostao temelj. Ima bunar, i ja sam taj bunar iscrpio misleći da nije bačen u bunar i nisam ga našao, našao sam bure bitumene, vodokotlić,

Tokom naše istrage došli smo do podatka da je Vaš otac vaso navodno ubijen u dvorištu kuće Lazić Bore, gdje je navodno i sahranjen, ustvari to je kuća vašeg tetka ?

Taj tetka je bila nosilac domaćinstva, a Boro je umro u Zagrebu, a umrla je i tetka u medjuvremenu.

Vaša mačeha je nakon pada Bukvika sa ostalim mještanima odvedena u sabirni centar u B. Bijelu?

Da, da,

Da li Vam je odnosno kad vam je ispričala o sudbini vašeg oca ?

Ona mi tonije odmah ispričala. Kad sam ja čitao neku knjigu, ona kaže ja sam tebi to rekla, a ja kažem nisi mi nikad rekla i ona je priznala da mi to nije nikad smjela reći.

Prilikom današnjeg našeg kontakta , obzirom na vrstu vašeg posla i čestim kontaktima sa ljudima u jednom momentu ste mi rekli da ste u Vašoj mesnici kontaktirali sa jednom osobom mlađe dobi koja vam je dala informaciju da se navodno tri tijela braće Radić Gojka i Ćvjetina i Kaurinović Ilijie zv. «Kucanja» za čijim posmrtnim ostacima još uvijek tragagmo , nalazi na njemu poznatoj lokaciji ?

Da, da, moram to malo drugačije opisati:

Taj jedan od ljudi koji je radio u civilnoj zaštiti ja sam njega vodio da mi pokaže teren za oca. Nista nije znao za oca, ali mi je opisao mesta za ta tri tijela koje ste sad spomenuli. To nije mlađa osoba to je moja generacija možda i stariji. Ja sam ga odveo kod Petra Kaurinovića da im on lično rekne gdje su. Mi smo sjedili u kući direktno. Šta je Petar uradio kasnije ja neznam. Imam ime tog čovjeka ali nemam ovdje.

Da li bi nam mogli dati za dan dva ?
Mogu odmah,

Da li se sjećate odprilike te lokacije za koju je on naveo da li možete opisati ?
Da sjećam se i mogu opisati,

Ta je lokacija skretanje sa glavnog puta prema Malom Bukviku. Znači udaljena jedno 300 – 400 metara na lijevoj strani. Tu se nalazi kuća nekog Laze Majdančevića odprilike tu je to negdje. To najbolje može taj čovjek objasniti. Gdje su ih zakopali. Oni su ih zakopali, koliko se sjećam kraj ograde Lukavičkog groblja.

Gospodine Vujić da li ste se nakon saznanja o izvršiocu likvidacije vašeg oca zainteresovali ko je ta osoba da li se nalazi u Brčkom gdje živi i šta radi ? Jesam, interesovao sam se , meni je obješnjeno da je radio u «Tesla » prije rata, a da sada ima neki kamiončić i da voza staro željezo u Brčkom.

Da li poznajete tog čovjeka od ranije ?
Ne kad bi ga vidio možda ga poznajem,

Gdje ste se vi nalazili tokom napada na Bukvik ?
Ja sam se nalazio ovdje u kasarni, bio sam mesar

Da li imate još šta izjaviti na ove okolnoti?
nemam ništa to je to,

Da li je vaša mačeha još uvijek živa?
Jeste, jeste,

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe sig

Da li imate prigovor na zapisnik?
Ne , ne sig

Hoćete li potpisati zapisnik ?
Može sig

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?
Ne treba, nema potrebe,
Priključivanje izjave završeno u 13, sati i 46 minuta

67/85-34

Број КРИ-31/95-34

ЗАПИСНИК О САСЛУШАЊУ СВЕДОКА

состављен дана 25.7. 1995. 199... године пред istražnim
судијом Основног суда у Brčkom
 у кривичном поступку против N.N.
 због кривичног дела из члана 142. Кз.

Mirko Stevanović — судија

Сведок

Tanacković Jovo,
 tel. 22-868

Записничар
 Саслушању сведока присуствују и:
 јавни тужилац

Bošić Ljubica

окривљени

бранилац

Започето у 14.00 часова

Сведок је опоменут да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, упозoren је на последице давања лажног исказа, као и да има дужан да одговара на појединачна питања, ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог близког сродника тешко срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу (члан 229. ЗКП), па на општа питања сведок даје одговоре:

- 1) Име и презиме Tanacković Jovo
- 2) Име оца Krsto
- 3) Занимљавање zemljoradnik
- 4) Боравиште Brčko, Braće Mibra br. 12.
- 5) Место рођења Bukvik
- 6) Година рођења 20.1. 1931.

7) Однос са окривљеним и оштетењим

За оваки сведок о самом предмету износи следеће:

Милосављевић Јово

Ja sam pre početka ovog rata živeo sa svojom porodicom u G.Bukviku. Na području MZ Bukvik bilo je 6 sela pored G.Bukvika čiji su stanovnici bili srpske nacionalnosti. Sela koja su se graničila sa tim područjem sa jednestrane su se grančile naseljena stanovnicima muslimanske nacionalnosti a druge strane hrvatske nacionalnosti. Početkom 1992.g. u muslimanskim i hrvatskim selima od mesnog stanovništva formirane su vojne jedinice. Muslimani su imali oznake zelenih beretkih a hrvati su nosili oznake HVO.

Frmirane jedinice upušivale su pretnje srpskom stanovništvu tvrdeći da će svi srbi biti poubijani i proterani sa tog područja. Oni su postavljali barikade oko pomenutih sela tako da su stanovnici srpskih sela bili blokirani oko 5 mjeseci i nisu mogli da se udaljavaju iz svojih sela niti su mogli da dolaze u ta sela. To je trajalo sve do 14.9.92. kada je muslimanska i hrvatska vojska sa svih strana upala u srpska sela i otpočela da ista pali i ubija stanovništvo koje se zateklo kod svojih kuća. Toga dana i narednih dana u selima MZ Bukvik ubijeno je oko 60 stanovnika srpske nacionalnosti.

Fred naletom hrvatske i muslimanske vojske stanovništvo pomenutih sela bezjalo je u šume i krilo se medjutim, hrvatska i muslimanska vojska je promalazila je stanovništvo i odvodila u logore u hrvatsko selo Ulice i u muslimansko selo G.Rahić. Mene su pronašli i uhapsili hrvatski ili muslimanski vojnici ja to neznam i odveli u selu Ulice a nakon ovoga posle kraćeg zadržavanja odveden sam u G.Rahić gdje sam zadržan samo jednu noć. Sutredan odveden sam u B.Bijelu sa grupom uhapšenih srba kojih je bilo skoro 120 i tamo smo svi zatvoreni u napuštene srpske kuće. Posle boravka u B.Bijeloj od 4 dana došli su hrvatski vojnici pa su formirali nekoliko grupa koje su odveli na područje MZ Bukvik Te grupe na tom terenu zakopavali su ubijene meštane iz tih sela. Ja sam bio rasporedjen sa Jankom Dukićem, i Tanackom Savićem. Tanacko je inače iz D.Bukvika a Janko iz sela Vujjičića.

Sa grupom čija sam imena naveo mi smo pronašli u Bukviku u dvorištu kuće Ljube Šumara telo Miće Vujjića iz Bukvika na kome je bilo više ustrelnih rana iz vatrene cruzije u predelu grudi i stomaka. Nešto dalje od ove kuće na pruzi pronašli smo telo Ilije Perića iz sela Bukovac i na tome telu bilo je više povreda. Znam da je to Ilija Perić od oca Miljana ali ime oca Miće Vujjića neznam. Mićo Vujjić je imao oko 30 g. A Iliju Perić je imao oko 20.g. Tela Miće Vujjića i Ilije Perića mi smo sahranili u jednu grobnicu i to u dvorište kuće Ljube Šumara. Posle sahrane otišli smo nešto dalje i pronašli u podrumu kuće Marka Pejića mrtve Marka i njegovu suprugu Cvijetu. Njihova teška sahranili smo u grabnicu na njivi Milana Ristića iz Bukvika. Prema tome grupa u kojoj sam ja bio učestovala je u sahrani četri ubijena lica koje sam ja ranije odlučno poznavao, i siguran sam da su to njihova tela. U logoru u B.Bijeloj ja sam zadržan oko 22 dana i ležao sam na golim daskama u napuštenoj srpskoj kući a hranu smo dobijali od hrvatske vojske. Ističem i to da su nas hrvatski vojnici terali

Miroslav Jego

svakodnevno da idemo po grupama u srpska sela i da tamo uz njihovu pratnju kupimo prehrabene artikle, svinje i stoku koju su oni odvodili. Ja sam tom prilikom dolazio kod moje kuće koja još tada nije bila zapaljena i nato-varko 7 svinja a učestovao sam u utovaru stoke koja se našla u dvorištu komšija. U tom trenutku još veliki broj kuća u pomenutim selima nije bio zapaljen međutim, kada je iz tih kuća i ostalih objekata pokupljena sva stoka sve prehrabene artikle onda su sve kuće i svi objekti popaljeni. Sada u selima MZ Bukvik nema ni jedne srpske kuće da nije spaljena.

Prilikom upada u selo Bukvik ubijen je moj stric Tanacković Savo pred svojom kućom i rodjak Jovan Tanacković. Moj stric je od oca Lazara a rodjen je 1912. g. u Bukviku. Jovan je od oca Teodora a rodjen je 1912. u Bukviku.

Znam da je više grupa odlazilo na sahrane ubijenih srba ali koji su ljudi učestvovali ja to nebi mogao da kažem jer se nesećam njihovih imena. Znam uglavnom da su oni pričali da je bilo mnogo ubijenih na području bivše MZ Bukvik.

Ističem i to da su meni hrvatski vojnici na dan pre razmene oduzeli 3.000 DM koje sam ja imao kod sebe. U oduzimanju novca učestovao je još jedan vojnik pored Ivče Božića iz B.Bijele. Mislim da je u oduzimanju novca učestovao njegov brat ili bratić ali mi ime neznam. Ivču poznajem od ranije i tvrdim da je on oduzeo novac.

To je sve što ja imam za sada da izjavij.

Poučen sam daimam pravo da pročitam zapisnik, pa izjavljujem da ne želim jer mi je glasno diktiran.

Završeno u 15,00 časova.

ZAPISNIČAR

Miroslav Jevčić

SUDIJA

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 23. februar 2005. godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 23. februara 2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od Zvonka Tkalec, na okolnosti napada Muslimansko - Hrvatskih oružanih formacija na mjesto Bukvik i sela MZ Bukvik dana 14.09.1992. godine, njegove predaje sa suprugom, Hrvatskim oružanim formacijama, odvođenja u sabirni centar u Ulice te razmjene i izlaska na teritoriju pod Srpskom kontrolom 1992. godine,

Započeto u 11 časova i 25 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH: Branislav Savić
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Zvonko Tkalec

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredjajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma Ćirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem, M. Tkalec

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Tkalec Zvonko

Ime oca ili majke: Viktor,

Zanimanje: elektrotehničar

Datum rodjenja: 05. 02.1943.godine

Mjesto rodjenja: Zagreb, R. Hrvatska

Boravište i adresa: J. Stadlera broj 22. Brčko Distrikt BiH,

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?

Jesam, _____

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću _____

Snimanje se prekida u 11 sati i 28 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 11 sati i 30 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Tkalec, gdje ste i sa kim bili nastanjeni prije izbijanja sukoba na području Brčkog ?

Bio sam nastanjen ul. M. Tešića sa suprugom i kćerkom koja je u to vrijeme studirala u Beogradu.

Da li je to bilo Brčko?

Da Brčko, ul. M. Tešića

Možete li nam pojasniti okolnosti u kojima ste se našli dana 14.09. 1992. godine kada je došlo do skukoba na području MZ Bukvik?

Ja bi se vratio tamo 1. maja smo se porodično sakupljali i slavili i ja sam otisao sa porodicom 29. aprila 1992. godine da pripremim da dočekam goste iz N. Sada i Beograda. Tad su pukli mostovi i mi se više nismo mogli, nije se moglo više izaći iz Bukvika. Tako da sam ostao do 14. septembra 1992. godine kada je Bukvik od oružanih snaga BiH, bio napadnut. Oko 14. 30 sati mislim da su pomogli i mudžahedini, jer smo čuli bubnjeve čuli smo neke glasove u to doba nije to bilo prijatno za uho. Poslije nepunih 2-3 sata Bukvik je bio otjeran, istjeran, ja sam pobegao ispod Bukvika ispod Željezničke stanice, Tražio sam suprugu, poslije 3 noći i 3-4 dana pronašao suprugu i onda smo se predali Hrvatskim oružanim snagama.

Da li se još neko pored vas i vaše supruge sa vama zajedno predao ?

Savo Kaurinović, Nikola Pantelić, još je neko bio ne mogu se sjetiti,

Možete li ukratko opisati kakav je bio tretman prema vama prilikom predaje i gdje ste nakon toga raspoređeni?

Prilikom predaje pošto nas je više bilo, nismo se mi samo predali nego i bukvičani i Bukovljani, bili smo u komandi, tu su nas saslušavali, poslije toga su nas odveli na ručak, odnosnos razdvajali su ko je trebao ići za G. Rahić a ko je trebao da ostane na Ulicama.

Da li vam je poznato i tada , a možda i danas kad se posjetite na sve to šta je bio osnovni razlog za razdvajanje i šta su bili uslovi za odvajanje stanovništva koje se predalo , ko će ići u G. Rahić a ko ostati u Ulicama , šta je uslovaljavalo tu selekciju? Mislim da su oružane snage Hrvatske i Oružane snage BiH, imali su spiskove ko je bio član SDS i Soc. Dem. Partije a naročito koji su bili komandiri odjeljenja , vodova i našeg odreda - Bukvičkog. Tako da su ti ljudi koji su imali veze sa SDS -om koji su

bili komandiri odj. Vodova i čete oni su išli za G. Rahić. Ostali su ostali tu u Ulicama, Ja sam imao sreće da ostanem tu. Prilikom ispitivanja nije bilo maltretiranja.

Da li znate ko vas je saslušavao?

Ivica Santovac, Marić Ago – Augustin i Tadić ne mogu se sjetiti imena, napravili su zapisnik, uzeli su nama sve što smo imali od predmeta u džepu pa i novac. Posljedno sam čuo da su nekome novac vraćali , nama nažalost nisu vratili novac.

Gdje ste nakon toga raspoređeni vi ivaša supruga ?

Nakon toga smo rasporedjeni u sabirni centar , gdje smo ostali 15 -20 dana, tada je došao Bošnjak Vinko sa Ivicom normalno, i pitao me da li hoću da idem sa porodicom, u D. Rahić kod njegove kuće pošto je on sam , porodica je otišla. Mi smo pristali nass 9 –tore otišli kod Vinka Bošnjaka tamo smo radili oko stoke, dvorišta što je trebalo sve do razmjene. Razmjena je bila 24. 10. 1992. godine.

Dok ste bili u sabirnom centru kakvi su bili uslovi smještaja i hrane ?

Hrana je bila prilično dobra, jer su kuhalici, dobivali smo iz kazana što je i njihova vojsak jela. Smještaj je bio loš, to su ucionici, razvijena stakla,,, dobili smo kasnije neke čebadi. Tu su bili muškarci a žene su bile prizemlju. Imali su strah jer je svako mogao da preskoči. Znam da je bilo pojedinačnih slučajeva kad dođe vojnik sa linije da ih je malo maltretirao ali njihova policija se brzo aktivirala i brzo ih odstranjivala. Ja mislim pošto sam kao Hrvat bio tamo da su me odvojili iz sabirnog centra i da smo bili mirni u toj kući.

Da li ste bili u prilici da vidite nekog od fizičkih ev. maltretiranja muškaraca u školi ? Kad sam bio tamo Ago je prozivao sve pojedinačno nas, navodno , nisam video, ali sam video kad su dolazili da su crveni zvao se Branko, bio je samnom na zakopavanju, kaže « Dobro je živa glava » znam da mu je Ago vratio sav novac koji je uezao na ispitivanju prvog dana.

Gospodine Tkalec, na osnovu do sada prikupljenih informacija iz istih smo utvrdili da ste i vi bili jedan koji je sa grupom zatvorenika da ih tako nazovem, učestvovao u zakopavanju tijela stanovnika Bukvika koji su ubijeni tokom napada na to mjesto da li je to tačno?

Tačno je, pošto sam jedan od starijih bio tamo, mladji su išli na kopanje rovova, a ja sam pomagao u kuhinji, došla je vojna policija njih dvojica , odabrali nas 5 –toro da idemo negdje nismo znali gdje, Kad smo dobili rukavice od di mislim da je bio Nišić. Bilo nam je jasno da idemo nešto raditi oko žrtava u Bukviku. Uz pratnju kamionom smo otišli do Bukvika , negdje smo stali odprilike gdje su bili poginuli jer su oni obišli teren i znali gdje ko leži. Došao je bager – rovokopač, onda nam je bilo jasno da ćemo zakopavati mrtve.

Da li se sjećate koja su još četvorica pored vas učestvali u tom poslu?

Sjećam se, Savo Kaurinović, pantelić Pajo koji živi u N.Sadu, Branko Vasiljević, Da li je Nikola Pantelić bio sa vama ?

Nije, nego Kerezović Petar,

Dobili smo zadatku da idemo od leša do leša , u medju vraemenu je rovokopač iskopavo rupu u G. Vitanoviću. Naredili su nam da ih uzmemu za ruke i nogi i bacimo u raku. Ja sam zamolio , mislim da mu je na reveri pisalo MUP BiH, da

uzmem deku i da uzmem iz susjedne kuće jer je jto pristojnije, on mi je odobrio, uzel i smo deke, našli smo prvo Kaurinović Iliju, on je bio pogoden u p redjelu stomaka, našli smo iz Bukovca neznam ime nažalost, odnešeno mu je pola glave od granate oko uha. Kad smo našli pok. Trivu Kaurinovića a Savo Kaurinović mu je otac, brzo smo se sporazumjeli, da ne govorimo Savi da mu tu leži sin, i rekao sam tom supovcu , da odstrani Savu Kaurinovića kako bi mogli bez problema sahraniti tijelo Kaurinovića Trive.

Da li ste primjetili povredu na Trivi Kaurinović ?

On je imao prostrelju ranu kad smo ga podigli, dobio je direktno u prsa , dobar dio otkinuto pozadi, ovdje naprijed se nije vidjela skoro ulazna rana, koliko smo mogli protumačiti da je metak eksplodirao u tijelu.

Da li su ova tijela koja ste pronašli i sahranili bila u vojnoj ili civilnoj odjeći?

Sva tri tijela su bila u civilnoj odjeći.

Da li su pored nih bila kakva oružja?

Kad smo podigli Iliju Kaurinovića da ga sahranimo ispo mu je pištolj «belgijanac », 9 mm, sgnuo se MUP-ovac iz Sarajeva i rekao « E moj čića sa ovim se ne ide u rat » onda smo normalno sahranili svu trojicu u istu raku.

Da li ste pored ovih tijela zakopali još nekog ?

Ne,

Da li ste tada znali tačno lokaciju i mjesto gdje su ova tijela zakopana ?

Da, znao sam, bio sam na ekshumaciji na otkopavanju,

Da li ste osim ovog puta još koji put do razmjene vršili zakopavanje mrtvih tijela ? ne više nismo, naša grupa više nije išla. Kad smo to završili jedno 50 metara tu je bila kuća pok. Bašić Gligora , našli smo mrtvog Gligora sa ranom u lobanju, jedan dio kosti lobanje, jednostavno se odvojila, pretpostavili smo da je to iz blizine. I tu smo ga iza kuće i sahranili.

Da li je on bio u civilnoj odjeći?

Da on je isto penzioner, stariji čovjek, te godine se penzionisao i došao da proveđe mirovinu u Bukviku, Negdje, to je već u Malom Bukviku našli smo na leš pored puta u kanalu, koji nismo odmah prepoznali zašto što je bio u uniformi željezničkoj i to plava , on je isto bio i dan danas mi nije jasno da li je uboden nožem u grlo ili je metak, ali prije bi rekao da je oštiri predmet. Taj mormak je imao 20 godina i bio je retardiran, poluslijep, nikoga nije imao, svi su pobegli i on je išao putem za ljudima koji su bježali. Istim putem kod spomenika tako se zove taj dio Bukvika našli smo Radojku i Milku Brestovački isto u kanalu . Barem ja nisam ustanovio kako su pogodenе ali vidi se trag grvi da su išli cestom i vukli i bacili u kanal. Odmah smo ih tu zakopali njih dvije.

Kao i ovog željezničara na mjestu?

Da, da , nije on bio željezničar nego je valjda imao uniformu

Pored kuće Janka Maričića našli smo leš Janka Maričića , pošto je leš bio već 5-6 dana poslije pogibije, on se deformisao ali sam zapazio da lijeva šaka nema prstiju praktički ogoljeno kosti se vidi, da li su to svinje uradile svoje ili pak neko drugi. MI smo ga sahranili tu udvorišu. U jednom sokaku isto u M. Bukviku sa lijeve strane kada se ide od crkve pored jedne kuće bila su 2 leša , ženski leš koji su rekli da je ta žena iz Bukovca, i momak jedan 18 –sta godina . Mislim da se preziva Veselinović . Kad smo ga podigli njemu je ostao dio lobanje na zemlji. Tako smo ga i sahranili nažalost. Otišli smo dalje kod Doma u Bukviku , preko puta kuće Sime Vujića, neznam oca ali znam Simu, našli smo lešstarije osobe sa štakama i tu smo ga sahranili. Mi smo sahranjivali i do tada, stoku, svinje i krave vjerovatno što su crkli bez hrane i vode. Krenuli smo p rema Želj. Stanici prema Malom Bukviku, našli smo tri leša ispred jedne kuće, kažu da je tu bila bolnica i kažu da nisu bili teško ranjeni sva trojica su ubijeni na licu mjesta. Tu smo ih pored te kuće i sahranili.

Da li ste tada na njima primjetili odjeću kakva je bila vojna ili civilna?
NI jedan lešnije imao vojnu osim civilne.

Da li ste na ova tri leša uočili povrede?

Pa rekao sam da je to poslije 6 dana ležanja na suncu , kiši, da sam video ne bi mogao ustanoviti , plašili smo se i za svoj život. Mislili smo kad završimo sa tim zakaopavanjem da će iskopati rupu i nas 5 kao svjedoke pobiti. Našli smo, mislim da se zvao Tanacković , stari mislim da je imao ko 70 godina , ubijen kod Željezničkog pristaništa.

Radi se o Tanacković Savi rođen 1912 godine?

Pa da stariji, htjeli su da još idemo zakopavati čula se neka pucnjava u Bukviku i stražari koji su nas čuvali bilo je pet s ati popodne rekli su dosta i kamionom su nas vratili na Ulice. Tad smo saopštili. Ivica nas je dočekao i kad je video Savu Kaurinovića bilo mu je jasno da je n sin zakopao. Iako nije znao da smo ga mi odvojili. Tadje Savo saznao da mu je sin poginuo. Dalj saučešće, prvo je mislio radi brata pa onda ..

Gospodine Tkalec, tri ranjenika koja ste sahranili da li je neko spomenuo tada njihova imena i prezimena?

Bukvičani su znali, Savo Kaurinović Petar Kerezović ovaj iz Bukovca Vasiljević nije znao kao i Pajo Pantelić koji živi u N. Sadu i dugo odsutan. Znali su i rekli, znao sam i ja pravo da kažem zaboravio sam. Mi smo sahranili njih 16 (šesnaest)

Gospodine Tkalec, kroz našu istragu utvrdili smo da su u toj kući koja je bila improvizovana ambulanta tada ubijeni Purić Vlajko, Veselinović Savo, Radić Živan, njihova tijela ste i sahranili, ali da li je neko od tih Bukvičana tada ili kasnije kad ste se vratili u ulice pričao ko je ubio ova tri lica, da li ste tad nešto čuli ?

Ne nisam čuo, jer je, pošto sam ja zet Kaurinoviću, Savo je saznao da je sin sahranjen, pa i majka, imali smo mnogo problema da ih smirimo 5 -6 dana i to je jedan razlog što su nas odvojili iz sabirnog centra u ove kuće u D. Rahiću.

Da li ste u razmjenu izašli zajedno sa suprugom ili odvojeno ?

Opdvojeno, supruga 4 dana p rije mene izašla , Ivica nije iako je obećao da će u roku 24 sata i mene razmjeniti ako bude sve u redu, a Ivici je bilo čudno što ja idem u

razmjenu obzirom da sam Hrvat. Za ova 4 dana išao sam 2 x u G. Rahić u cilju da se angažujem u njihovu vojsku, ne HVO nego u vojsku Federacije. Ja sam u medjuvremenu dobio domovnicu da nisam državljanin BiH, i nisu me mogli angažovati,. Tako su me ostavili na miru, Poslije 4 dana su me razmjenili.

Da li vam je ostalo u sjećanju ko vas je vodio u razmjenu ?
Ivica Santovac,

Gdje je ta razmjena bila ?
na Grbavici

Da li se sjećate ko vas je prihvatio sa Srpske strane u razmjenu ?
Dr Jovan Filipović, Boru Kaurinović i Ranko Milić , tako smo se zagrili i poljubili

Gospodine Tkalec šta vam je od imovine Vaše i Vaše supruge ostalo u Bukviku ?
Mismo imali porodičnu kuću, kao vikend kuću veću jer je porodica veća jer smo tu slavili 1. maj i 27. to je sve popaljeno, Imali smo 3 auta, jedno moje i 2 od pok. Petra Kaurinovića i punca . Ta su vozila zapaljena a druga su vozila uzimali i vozili.

Zaboravio sam reći.: Prilikom sahranjivanja bio je i traktora sa p rikolicama koji su ulazili po kućama i uzimali vrijedne stvari, poslije se čula detonacija ili dim , znači palili su te kuće.

Gospodine Tkalec, da li imate još šta izjaviti a smatrate da je bitno a da ste propustili a da vas ja nisam pitao?
Vrijeme je radilo svoje, kad ste me pozvali sav sam se naježio, mislim da sam suštinu rekao. Mi smo ustanovili da jeviše žena i staraca i taj momak ubijeni bez potrebe, nisu bili borci, nisu imali puške a kamoli neke organizacije.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Ne treba _____

Da li imate prigovor na zapisnik?
Ne _____

Hoćete li potpisati zapisnik ?
Kako da ne _____

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?
Ne _____

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ
ПОЛИЦИЈА ДИСТРИКТА
БРЧКО
Број:02-230- 199/04
Бијељина,09.11.2004.године

ЗАПИСНИК
О ПРИКУПЉАЊУ ИЗЈАВЕ

Састављен дана 09.11.2004.године у посторијама ОКП ЦДБ Бијељина, у вези прикупљања изјаве од ЛУКИЋ ЂОКЕ, на околности страдавања цивила у Буквику 14.09.1992.године , односно убиства његовог оца Лукић Недељка, званог «Нешко» које околности је сазнао посредно преко њему познатих извора за вријеме боравка у Бијељини.

Започето у 11,45 часова.

ПРИСУТНИ:

- 1.Овлаштено службено лице Полиције Брчко Дистрикта Бранислав Савић,
- 2.Записничар ЦДБ Бијељина Јовановић Славојка и
- 3.Лице:Лукић Ђоко

У смислу члана 155. став 1. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се обавјештава да се прикупљање изјаве снима уређајем за звучно снимање, те да има право да затражи репродуковање снимка како би проверио своју изјаву.

У смислу члана 8. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се поучава да су у равноправној употреби босански,српски и хрватски језик и службена писма ћирилица и латиница, те да има право користити свој језик , као и право на прјење уколико не разумије језик на којем се води поступак.

Питање: ДА ли разумијете језик на којем се воступак?

ДА *Lukic Djoko*

Лице се у складу са чланом 219. став 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ поучава да немора дати никакву изјаву ни одговарати на питања која му овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података.

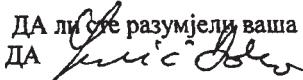
Lukic Djoko

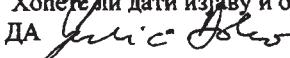
Након тога лице о себи даје следеће личне податке:

Презиме и име: ЛУКИЋ ЂОКО,
Име оца или мајке : Недељко,
Ваше занимање:Радник,
Датум рођења:12.03.1969.године,
Мјесто рођења: Вујичићи,
Боравиште и адреса: Батковић – Бијељина.

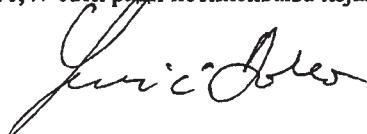
У смислу члана 86. став 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се опомиње да је дужан говорити истину и да не смије ништа прешутјети, те се упозорава да давање лажног исказа представља кривчино дјело.

У складу са чланом 84. став 1. и 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се упознаје да има право да не одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривчном гоњењу. Такође у складу са чланом 84. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице упознато да му се одлуком Тужиоца може дати имунитет уколико жели дати одговоре и на оваква питања.

ДА ли сте разумјели ваша права?
ДА

Хоћете ли дати изјаву и одговарати на питања овлаштеног службеног лица?
ДА

Снимање се прекида у 11,47 сати ради потписивања изјаве о правима.

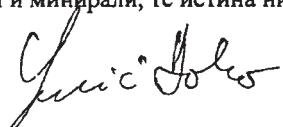
Након потписивања изјаве о правима снимање се наставља у 11,50 минута.

Након тога лице се позива да изнесе све што му је о предмету познато:

ИЗЈАВА

Господине Лукић, обзиром да сте 1992. године били у Бијељини и да сте били радник Станице јавне безбједности Бијељина . сходно томе нисте се налазили на територији Брчког у мјестушег рођења, али сте на том подручју имали родитеље и брата који су живјели и које је рат који је избио на тим просторима затекао у мјесту пребивалишта. На основу до сада прикупљених сазнања добили смо информације да ви располажете сазнањима о убиству вашег оца Лукић Недељка, звани «Нешко» и да у вези с тим желите дати изјаву, шта нам можете рећи на те околности?

Пошто нисам био на мјесту где су моји родитељи били , а исти су били у окружењу, након размјене мјештана и мајке сазнао сам о убиству свог оца и начина поступања према мајци која је била у логору у Босанској Бијелој. Од мајке сам сазнао да ми је отац заједно са његовим рођаком на дан напада на наше село био иза куће стотињак метара , те када је дошло до напада стриц је тражио од оца да се повуку према кућама , што је он одбио рекавши да он први крене а он ће за њим да види шта ће се десити. Стриц је кренуо преко њива пошто кући није могао ићи јер су већ били војници армије БиХ око кућа. Стриц се сакрио у међу , док је отац кренуо према кући где су га пресрели војници и почели пуцати према њему. Видио је да су га ранили и запомагао је а исти су кренули према њему , док је један држао сјекиру у руци са ријечима да ће одсјећи главу српској свињи, што је и учинио. Након тога тијело су оставили а главу су однијели са собом. Стрица су након тога заробили и одвели у правцу Буквика , након чега су их заједно са мјештанима спровели у логоре у Рахић и Босанску Бијелу. Након дан два пар комшија уз наређење неког од официра ишли су по селу да сахрањују настрадале. Тијело мог оца су нашли на њиви без главе и исто тако по наредби сахранили на путу између наше куће и комшије Ђукић Васе .1998. године приликом ексхумације пронађени су посмртни остаци на сахрањеном мјесту без главе. Мајка ми је одведена у логор у Босанској Бијелој где је радила на пољопривредним имањима околних мјештана све до размјене. Заједно са њом био ми је и рођени стриц Лукић Данко који је умро у логору и мајка га је заједноса комшијама уз одобрење официра сахранила у мјестном гробљу у Вујичићима. Приликом сахране у селу је било доста муслиманског цивилног становништва који су износили ствари из кућа , док су мушкирци исте палили и минирали, те истину нису дали прићи кући.

ДА ли вам је неко од вами познатих па и саме родбине рекао да ли су познати извршиоци овог убиства вашег оца.

После сазнања о убиству од ближе родбине сам сазнао да су се два војника хвалила како су заклали српску свињу, а звали су се Нихад, звани «Пјевач» и син Илије Лучића Польара.

ДА ли је након ексхумације уз посмртне остатке пронађена и приложена одсјечена глава вашег оца.

Не, никада глава није пронађена, нити се зна шта су са њом урадили, наводно да су исту носили кроз мјесто Брка играјући фудбал.

ДА ли се ваша мајка и остала родбина сада тренутно налазе у Вујчићима и како је пуно име ваше мајке.

Моја мајка се зове Лукић Кристина и заједно са братом Слободаном се вратила у мјесто Вујчићи, где су обновили порушену кућу.

ДА ли ћемо бити у прилици да по њеном проналаску од ње прикупимо изјаву на ове околности које је она вама пренијела.

Можете је пронаћи на наведеној адреси и од ње ћете добити подробније информације.

Приликом спровођења истраге кривичног дјела ратни злочин на штету српског становништва у Буквику добили смо подatak да су лица која су сахрањивана улогорима закопавали Ђурић Ђуро и његова снаха Кристина за коју смо оперативно сазнали да се највероватније презива Лукић па вас у вези с тим питам да ли би се то могло односити на вашу мајку.

Колико је мени познато мајка је сахранила стрица Данила а за друга лица морате са њом да обавите разговор.

Господине Лукић, да ли имате још шта да изјавите на ове околности.

Немам ништа да изјавим на ове околности, сем онога што је у изјави наведено.

У смислу члана 154. став 1. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ имате право прочитати записник или захтјевати да вам се исти прочита, те ставити приговор у погледу садржаја записника.

Хоћете ли прочитати записник или да вам се записник прочита.

Могу и ја прочитати записник и исти такав ћу потписати.

Снимање се прекида у 12 сати ради читања записника.

Снимање се наставља у 12,05 часова након читања записника.

Lucic Dobo
ДА ли имате приговор на записник?

Немам приговорна записник.

Хоћете ли потписати записник?

ДА *Lucic Dobo*

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 12 sati 28 minuta.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Leliću, gdje vas je zatekao rat 1992. godine?

U Brčkom, u mom selu u Prijedoru, odnosno Gornja Skakav.

Da li možete u kratkim crtama iznjeti vaša sjećanja o okolnostima pod kojim ste stupili u sastav Hrvatskih oružanih formacija u cilju odbrane vaših sunarodnjika i vaše imovine?

Kad sam vidođ da su svi ustali i ja sam išao zajedno, svako je išao na svoju stranu. Svi smo znali da vrag odnio šalu.

U koju ste jedinicu vi pristupili?

U početku neznam ni ja koja je bila organizacija nije bilo HVO, u početku je bilo nešto s Ijljanima nosili smo Ijljane kasnije smo to skinuli i bio je HVO.

Da li ste vi bili svrstani u satniju koja je bila formirana isključivo iz struktura vaših mještana sela?

Svako selo je imalo kao čete svoju vojsku, kasnije se stvorila struktura-vojska.

Da li se sjećate ko je vama bio neposredni starješina od samog početka?

Čančarević Marko,

Da li je kasnije došlo do nekih promijena na toj poziciji?

Jeste bilo je svađa između sebe i kasnije je došao Zeka.

Da li je vaša četa imala neki naziv?

Nije bilo kao Prijedor nije bio nikakv naziv.

Da li se sjećate ko vam je bio glavni starješina na nivou bataljona ili bojne u kojoj su pored Prijedorske čete recimo bile satnije iz G.Skakave, iz Bijele iz Dubrava itd., da li znate ko je bio zapovjednik bojne-bataljona?

Znam, Ivica Bumbar.

Obzirom da je prošlo dosta vremena, da li se sjećate šta ste konkretno vi dužili od naotužanja od samog početka do kraja?

Ja sam dužio kalašnjikov.

Da li ste bili odjeveni u propisnu vojnu uniformu?

U šarenu maskirnu Američku.

Možete li koliko se sjećate opisati situaciju neposredno prije izvršenja borbenog zadatka u Bukviku?

To je iznenada došlo, samo je rečeno polazi, to je bilo odamh kao samo kurir obavještavao, reko bi hoćeš ići ili nećeš a znalo se šta te čeka ako nećeš- zatvor, kurir je bio Eugen Lelić.

Gdje je bilo konkretno za vas lično zborno mjesto?

KOđ Berdine kuće gdje je bila kuhinja vojna, tako smo mi zvali tu kuću u selu.

Da li ste u prilici da se sjetite ko je pored vas bio u vašem odjeljenju te čete?

Svi, skoro moje selo čitavo, ne čitavo ali većina.

Da li se sjećate kuda ste vi kao Prijedor konkretno dobili pravac kretanja?

Lelić Lilić.

Išli smo samo kao zapovjed samo kreći i čekaj kod djeda Lovre kuće gdje smo čekali udar na Srbe jer su iza bile Srpske kuće, tu smo čekali naređenje šta će biti dalje, jer su rekli mi tražimo od Srba da se predaju oni se neće predati.

Da li ste imali vatrenu podršku nekog artiljerijskog oružja.

Jesmo imali smo minobacačku i tenk sa kukavičijaka T 55.

Da li se sjećate gdje su bili raspoređeni minobacači na odnosu djeda Lovre kuću?

To neznam.

Da li se sjećate gdje ste vi bili u odnosu na prugu koja ulazi u Donju Skakvu prema BUKViku gledano iz vašeg pravca?

Mi smo krenuli iz Prijedora prema Srbima gdje smo čekali naređenje.

Jeste li išli glavnim pute Prijedor-D.Skakava?

Ne, išli smo kako vodi željeznička pruga i to s desne strane, zapovjed je bila desnom stranom, a drugi su s druge stane.

Da li su vam poznate osobe Ristić Mirko i Pejić Cvijetin?

Pejić, da nije jedan stari čovjek da ga je neko tamo ubio, ali nije mi poznato, čuo sam to je nešto bilo kasnije šta je rađeno.

Kada ste dobili obavjest za pokret, ko je vama konkretno izdao naređenje da krenete?

Zeka.

Da li sada nakon ovoliko vremena se sjećate kako je Brnjić Niko zvani Zeka bio odjeven?

Šarenu odjeću, govorio nam morate biti tako kao što sam ja, kao što je on radio po Hrvatskoj i uglanom je govorio morate da budete kao ja. Imao je šarenu uniformu i šahovnicu i U slovo nisam vidio, ali je bio tako odjeven i mi smo morali biti takvi kao on.

Da li je Zeka tada imao na licu karakteristčnu bradu ili brkove?

Nije, normalno je bio.

Kada ste krenuli u pokret, da li ste imali otpor sa Srpske strane?

Vrlo malo.

Da li se sjećate gdje je taj otpor bio u odnosu na vas?

Bio je taj Mićo Vujić, to mi je komšija gdje sam ja odasto, još je neki momak poginuo, on je iz Vitanovića neki zaseok, mlad momak, odmah je poginuo od zolje. Onda smo stigli u to dvorište Mićinog komšije Ljubo Mičić, onda smo vidjeli krv neko je ranjen onda je nađena papovka-poluautomrska puška, onda je bio susjedni kokošnjac i čulo se da nešto lupče i zaključili smo da je tu taj što je ranjen onda je došo Zeka i reko je tu je u kokošnjci-čardaku, reko je predaj se da ne bacamo bombu pruži ruke, onda je normalno kako je pružio ruke izvučen je na avliju, onda smo se okupili kao neka vojska HVO, nama je to bilo čudno mada smo se sami bojali nismo znali šta se radi više onda je neki došo valda iz Bosanske Bijele neki legionar, neznam šta je bio, bio je sa Bijeljanima pito je je li Srbin ili Hrvat mi smo rekli je Srbin naš komšija on je za bolnicu, bio je sav izranjavani, a on je rekao ma kakvi bolnica i reko šta čekate tude da nam psuje majku ,naprijed šta čekate, kao da idemo u borbe, šta smo se uspaničili i normalno on je rafal istresao i čovjeka ubio na mjestu.

Pod čijom komandom u tom momentu je bio taj iz Bosanske Bijele?

Neznam on je bio sa Bijeljanima, oni su došli sa desne strane , a mi sa lijeve.

Da li ste primjetili gdje je u tom momentu bio Brnjić Niko zvani Zeko?

Na istom mjestu i Čančarević Marko.

Šta se dalje dešavalo od tog mjesta pa nadalje?

Imali smo naređenje da idemo dalje i mi smo krenuli, dešavale su se paljevine, ja neznam ni ko je to naredio da se to radi, išlo se dalje do rijeke Stjekovice, do granice

Možete li malo konkretnije pojasniti tu situaciju oko paljevina, šta je konkretno bilo paljeno i od strane koga?

Sva vojska učestvovala, sve što je moglo goriti bilo paljeno je, kuće, sjeno...

Kada ste došli do rijeke Stjekovice, kakav je dalji zadatak bio?

Bio je Stop, pošto je mrak već padao, čekalo se do ujutro nova naredba.

Da li ste tu noć ostali na dostignutim linijama?

Jesmo, tu smo čekali kao napad dalje. Onda nam je komanda donije svjetleću munitsiju kao da ih zaplašimo da vide koliko nas ima. I onda je sutradan bio novi napad kaže do posljednjeg. Sad kao ili nikad, onda dok nismo došli do iznad brata Batnjić gdje su se Srbi predali kod jedne kuće izvjesnog Zoke, momak kao i ja.

Šta se dešavalo tog momenta u odnosu na Srbe koji su se predali?

Iživljavanje, udaranje, pucanje, muslimani su tukli jednog kao slikao se nožem u ustima kao u Bijeljini se slikavao i kao da su ga zacrtali.

Da li ste vi vidjeli to fizičko zlostavljanje te osobe?

Jesam i udaranje čizmama vijničkim, deset njih je udaralo.

Da li je to lice bilo slobodnih ruku i nogu ili ne?

Normalno je bio slobodan, samo su ga udarali kao civila u odjeći, nije bio u uniformi nije imao oružje i ja sam se bojo nisam smio progovoriti.

Da li je neko ipak spriječio to zlostavljanje i maltretiranje?

Nije niko, nije se javio ni jedan.

Da li se sjećate šta se dalje dešavalo?

Sjećam se da je Zeka i Blagoje kako se preziva Ristić, reko je uhvati ovaj papir i nesmješ ga pustiti dok ti ne izgori u rukama, reko je baci ga i metak ti u čelo ako smješ ga baciti.

Da li se Zeka, ako ste bili tu blizu osim tom Blagoju obratio još nekome od Srba eventualno od nekih ženskih osoba?

neznam, to nisam vidio, jer sam bio na drugoj strani.

Šta se konkretno desilo sa ovim narodom?

Transportovani u nekim kamionima kao goveda jer tako je to ispalо slavljenje kao neka pobjeda i kasnije pucanje paljevine onoga što je ostalo.

Da li znate gdje taj narod transportovan?

Neki su otišli za Rahić, neki za Bosansku Bijelu, neki za BOderište, muslimani su uzimali vojno sposobne, nama su davali starije nesposobne djecu, a oni su uzeli kao vojsku i oni su određivali kao za razmjenu i ja sam bio u Rahiću kao tu u posjetu jer sam znao te ljudе a bio sam u vojnoj policiji u Bosanskoj Bijeloj,

Da li se sjećate koga ste konkretno posjetili u Gornjem Rahiću?

Posjetio sa Lazara Savića, Nedu Vujić, Mika Vijić, Pero, Branko, Radomuir Vujić. isto je to mesto i s njima sam odrastao.

Da li ste tokom tih posjeta u Gornjem Rahiću vidjeli da je neko fizički zlostavljan ili posljedice od tog zlostavljanja?

Vidio nisam, a čuo sam da se priča,

Da li se sjećate kako ste određeni i naredbe prema vama da idete u čišćenje terena poslije ove akcije?

Riječ je bila čišćenje, pucaj u obalu, grmlje, kaže ako neće da izđe pucaj nije bitno ko je.

Ko je sa vama bio određen da ide u čišćenje i ko vas je vodio?

Željko Đorđević

Zeka, on je bio komandant I čete Prijedoračke-i mi smo išli prugom lijepo i onda smo čuli nešto lupče ispod pruge i neznam neko od nas je otioš da vidi ko je ispod misliće da je neki civil i jeste bio civil Vaske Vujić, šlogiran čovjek i izvadili su ga normalno i do stanice Malog Bukvika i tu su ga ostavili. Onda bami je Zekao naredio da ostane Marjan Bošnjaković i Mirko Margić zvani Brico. Onda smo mi išli dalje prema Vitanovićima, a tu kako je ko zarobljen od civila, djece, žena ostavljeni uz vojsku. Onda sam čuo da su ga ubili neki muslimani, komandant prvog bataljona.

Da li ste vi bili tu u momentu ubistava Vujić Vase?

Nisam, ali bili su tu moći koji su rekli da je došo neki sa zelenom trakom neki heroj musliman i ubijen je neki Tanacković, zvani Tanacko isto šlagarin, stariji čovjek, ni jedan nije bio zdrav bili su bolesni i to heroji.

Da li ste u povratku vidjeli tijela Vujić Vase i tog Tanackovića?

Nisam, kasnije sam čuo šta se desilo od Bošnjakovića i Margića, oni su i rekli šta je bilo kasnije smo svi znali u selu šta je bilo i sramotili se koji smo bili pripadnici.

Da li ste u toku čišćenja terena bili u prilici da vidite eventualno neku likvidaciju?

Nisam, vidio sam krađu, kasnije paljevine, jer nije niko ni bio više.

Da li ste u Bosanskoj Bijeloj imali priliku da razgovorate sa suprugom Vaskom Vujića Mirkom Vujića o tom događaju?

jesam i sa njim i sa drugim, jer ja sam odrastao u tom selu i sve ih znam.

Da li se eventualno tada u tom kontaktu sa Vasinom suprugom Smiljkom Smiljki rekli eventualno i ko je bio izvršilac tog ubistva njenog muža?

reko sam to što sam i znao komandat I bataljona Zelene beretke ili kako se zvao.

Da li ste ga možda Smiljki u tom razgovoru i imenovali imenom i prezimenom?

Tada ako sam znao možda sam rekao, ali sada se ne mogu sjetiti kako se zvao.

Da li se kao pripadnik vojne policije u Bosanskoj Bijeloj sjećate većine vaših kolega saoboraca iz sastava te policije?

Čančarević Marko, Meho jedan kako su ga zvali iz Brčkog protjeran, komandat nam je bio jedan Ivan

Snimanje je prekinuto u 13 sati i 22 minuta i odmah nastavljeno nakon zamjene kasete

Možete nastaviti, znači spomenuli ste Čančarević Marka?

Da, Mehmed zvani Meho koji je živio u Prijedoru u selu Gornjoj Skakavi, komandat je bio Ivan neznam odakle je,

Da li ste sa Vujić Smiljkom u tom razgovoru u vezi sa slučajem ubistva njenog muža Vaska spominjali izvjesnog Mehu ili Mehmeda govoreći joj o tome?

Možda sam spominjao Mehmeda ali taj Mehmed sigurno nije taj jer se on ovamo fizički obračuvao iživiljavao.

Da li znate obzirom na to da ste bili u vojnoj policiji gdje su Srbi iz Bukvika i okolnih sela bili smješteni u Bosanskoj Bijeloj?

Bili su to su zvali Srpsak Bije srbi su istjerani pa neke kuće tu.

Ko je bio zadužen za njihovu bezbjednost i kretanje?

Ivica je bio komandat policije i mi smo bili zaduženi do 10 sati naveče kad je bio policijski čas.

Pejić Blagoje, stariji čovjek?

Otc od Blage znam.

Da li vam je poznata sudbina sudbina tog starca?

Jest, poznata mi je vrlo dobro. On je izvede iz našeg zatvora iz Bijele i onda ga je ubio jedan iz Donje Skakve iz osvete šta ja znam, zbog svog oca ovaj je bio partizan šta ja znam.

Da li vam je poznata osoba po imenu Borac Petar, zvani Pepa iz Donje Skakve?

Da, to je taj što je to i u radio sad sam se sjetio ne mogu odmah da se sjetim imena, polsije 10 godina.

Da li ste eventualno čuli za neko seksualno zlostavljanje je jedne žene u Bosanskoj Bijeloj u Srpskoj kući?

To nisam čuo.

Do kada ste ostali u vojnoj policiji u Bosanskoj Bijeloj i kad ste napustili tu strukturu i da li ste tad i otišli sa ovih prostora?

Otiš sam na liniju nisam mogo više gledat tu nepravdu, provociranje, lardranje, Možete li navesti godinu kada ste napustili?

Istu godinu sam napustio oko 20 septembra i otišao sam oko 20 oktobra na liniju, nisam mogao više to gledati postupanje prema civilima, provociranj.

Da li ste završetak rata dočekali na ovim prostorima?

Nisam.

Kada ste napustili te prostore?

94. u julu,

Do 94. u julu, u kojoj ste jednici bili od 20 oktobra kada ste napustili vojnu policiju?

U istoj, u Prijedoru opet I satnija, 6. bataljon

Gdje ste najviše bili na liniji?

Kad smo se mijenjali non stop, najviše sam bio u Poljacima, prema Porebricama tamo, Pelagićevu.

Da li ste eventualno preko te linije 94. godine događalo prevođenje civila, recimo Srba iz Špinice za Pelagićevu?

Jeste iz Tuzle, pa je tu prekinuto kada je rasformirana 115. Zrinska HVO brigada.

Da li ste slučajno čuli o prelasku preko linije od Cerika prema Pelagićevu 4 žene iz Špinice koje su trebale biti prevedene?

Nisam.

Kada ste spomenuli Boderište i smještaj srpskih civila u Boderištu, da li ste bili nekada u prilici iako vaša četa nije bila na tim prostorima da čujete o događaju u Boderištu koji se desio 08.03.1993. godine u kojem je došlo do smrtnog stradanja 13 pripadnika Srpske vojske sa prostora Grbavice?

Ne, ništa.

Da li imate bilo šta da izjavite još na okolnosti na koje su danas prikupljana izjava što smatrate da je bitno za ovu istragu da je vama lično poznato, a da vas ja nisam pitao?

Izgleda da je to sve, jer dugo je vremena prošlo ne mogu se svega sjetiti, ali ipak sam došao kao čovjek da dam izjavu jer smatram da nisam kriv ni za šta.

Ljiljana Želatar

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 14.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 14.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Vujić Sime, na okolnosti oružanog napada, Muslimansko-Hrvatskih formacija dana 14.09.1992.godine na selo Bukvik i okolna mjesta MZ Bukvik.

Započeto u 11,27 sati

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ružica Bosankić
3. Lice: Vujić Simo

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?
Razumijem - Vujić

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

- Vujić

Snimanje se nastavlja u 11.32 sati nakon potpisivanja lica o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Vujiću, šta nam možete reći na okolnosti koje su prethodile napadu na selo Bukvik i sela MZ Bukvik, na okolnosti samog napada na ta mjesta 14.09.1922.godine, kao i na okolnosti nakon tog napada, kojeg ste vi bili sami svjedok?

Ja bih počeo od 30.04. 1992. negdje oko osam ujutro krenuo sam sa svojim vozilom Jugom za Brčko sa namjerom da dođem u Opštini gdje sam radio da vidim šta se dešava telefoni na neki način nisu radili, prolaskom kroz Brku povezao sam dvojicu ljudi koje sam poznavao od ranije. Prilikom dolaska do Vatrogasnog doma već je bilo puno ljudi na ulici gdje sam se zaustavio da odu ova dvojica u Jahorinu pošto su oni tamo radili, kada sam to video odmah sam rekao da se vratimo odma da ja neću ići u Opštini oni su ubrzo se vratili i mi smo preko Klanca krenuli nazad Gospodine Vujiću dali znate imena i prezimena ta dva lica?

Ne mogu da se sjetim ali i danas dan viđam te ljude mislim da je jedan sin od šefa mjesnog ureda iz Brke koji je zajedno samnom radio i to mlađi mislim

Jesu li oba lica i danas u Brčkom

Za jednog znam a onog drugog ne viđam, sa ovim mlađim se viđam i danas dan
Da li znate gdje radi?

U Osiguranju u Brci Sarajevsko osiguranje, ali prilikom povratka već su bile barikade počeli su da nas zaustavljaju ljudi čak i žene to je za mene bila nekakva sretna okolnost pošto su i njih dvojica bili samnom jer su oni jednog momenta pričali tim ljudima da on ide s njima i ja sam se vratio s njima do Brke i svratili smo u kafanu pošto su me pozvali na piće

Šta su njih dvojica po nacionalnosti?

Obojica Muslimani

Kada ste našli na te barikade čije su to barikade bile?

Bile su Muslimanske barikade čak sam ja poznavao te ljude, bile su na Brci na mostu i dalje

Da li je narod bio naoružan na tim barikadama?

Jest, bilo je čak lovačkih pušaka, nekih kratkih pušaka koju ja do tada nisam viđao čak su i žene bile naoružane sa tim kratkim puškama, bilo je i pištolja, čak su me zaustavili dole kod prelaska kod pruge na Brodu pretresanja, ruke u vis, naslanjanja na auto, ali ova dvojica su rekli da idem s njima i mi smo stigli do Brke rekao sam i tu smo se malo zadržali. Ubrzo sam krenuo i iza škole na lijevoj strani u kanalu viđio sam rov i ručni bacač naslonjen a to nije bilo kad sam prošao dole u Brčko

Hoćete pojasnitи gdje se nalazi škola, čiji je to rov i ručni bacač?

Škola se nalazi odmah na izlazu prema Bukviku, rov je bio njihov, kuća toga koga ja poznajem je učitelj iz Brke i ručni bacač okrenut prema nama

Da li znate ime vlasnika te kuće?

Ne mogu da se sjetim ali poznajem čovjeka radio u Brci u školi i radio je u klubu a ja sam igrao s njima fudbal. Ja sam se vratio kući i šta mogu da kažem da ubrzo možda za jedno petnaest dana nam je nestalo struje tako da smo imali problema jedino što su ljudi imali zalihe, kasnije će nam nestati i brašna

Hoćete nam pojasnitи obzirom da ste primijetili barikade prema Bukviku pa čak i ručni bacač kao teško naoružanje kako navodite usmjeren prema Bukviku kakav je

Hegić

položaj Bukvika koji je pretežno bio nastanjen Srpskim stanovništvom u odnosu na sela i mjesta nastanjena Hrvatskim i Muslimanskim stanovništvom koja su a i danas okružuju Bukvik i Bukvička selu?

Pa mogu da kažem da Bukvička regija negdje ima ja ču tu nabrojat možda desetak sela Lukavac, Bukvac koji je bio normalno nama pripojen, Polje, Vujčići, Gajevi, Bukvik Gomji Bukvik Donji Stekovica i jedan dio D.Skakave i Prijedora oko Bukvika velike željezničke stanice, mogu da kažem da je bilo u veoma teškoj situaciji znači u totalnom okruženju znači sa strane Bukovca sa svih strana bili su Hrvati, sa strane Lukavca znači Čoseti Muslimanski dio, Vujčići takođe i Džigure, i Džigure ulaze u naš taj dio od Gajeva su Hrvati, Bukvik se nalazi u sredini toga svega on je okružen sa ovim selima to je centar Donji Bukvik Hrvati, i Stjepkovica, Donja Skakava i taj Prijedor Hrvati, tako da nismo imali uopšte izlaza bilo gdje ni kontakata

Obzirom na uočeno okruženje sa vaše strane a vjerovatno i od strane ostalih mještana Bukvika koji su imali značajnu ulogu i uticaj u selu da li ste se kao mještanin ove regije u strahu za svoj život, živote vaših porodica i imovinu na neki način organizovali da se pokušate spasiti od eventualnog napada i da li ste pokušali da na miran način sa susjedima riješite problem odnosno pitanje ostanka i opstanka vašeg življa na prostoru Bukvičke regije mislim mještana Srba?

Ja mogu dakažem gdje sam bio i prisutan 07.09.1992. godine bio je jedan pregovor takoreći ultimatum na tim pregovorima sam bio ja Simo Vujić, Panto Đukić, Branko Vasiljević, Macika, sa druge strane bio je Ivica Santovac, Enver Pamukčić, Mirso Đapo, Avgustin Marić, Mušić Rešid mislim da je to bilo negdje 07.09.1992. godine sastlaj smo se na brdu Ulović, sastanak je vodio Mirso Đapo i reko nam je da su oni u svojstvu civilne vlasti došli da su oni insistirali da se pokuša da oni to riješe bez miješanja prvo da oni nam izlože što su oni tražili oni su nam dali tih pet tačaka da razmislimo i da za tri dana se ponovo nađemo a to je bilo znači predaja teškog naoružanja, da stvorimo zajedničke patrole, a iznijeli su to sve zbog toga što im treba put dolazi zima da se oslobodi put za Tuzlu preko nas

Spomenuli ste predaju teškog naoružanja da li ste vi kao mještanini u Bukviku posjedovali bilo kakvo teško naoružanje?

Ne bilo je nešto lovačkih pušaka ni goriva o teškom naoružanju, Sastanak je trajao možda sat vremena, pozdravili smo se i svi smo se vratili svako na svoju stranu trebali smo da se nađemo za tri dana to je jedanest ali toga nije bilo jer su već napali Bukvac znači prvo sa Muslimanske a onda i sa Hrvatske strane negdje naveće oko devetnaest časova. Ujutro znači petnaestog kompletni ti ljudi koje mogu šta nosit u zavežljajima došli su u selo Bukvik kompletan Bukvac, znači kontakata više nije bilo znali smo da smo sledeći mi i četrnestog oko trinest časova krenula je prvo pucnjava na Vujčićima a ubrzo posle deset petnest minuta na Vitanovićima i

Prijedoru i sa svih strana pucnjava je trajala do naveče,

Da li je bilo žrtava na vašoj strani u toj pucnjavi?

Žrtava je bilo ja sam prvi video ranjenog on je kasnije ubijen u bolnici mislim da je Vlajko Purić bio je ranjen u ruku i to odmah na početku na Vitanovićima što mogu da izjavim ja lično sam prošao kraj dvije žrtve možda posle dan dva, pošto sam se ja krio po šumama kao i svi ostali koje su bile kraj puta Donji Bukvik kod crkve prema Bukviku to su bile Brestovački Milka i Radojka koje su bile već naduvane znači nisu svježe ubijene,

Da li ste imali priliku da vidite neko od ubistava civila u tom napadu jer dosadašnja istraga utvrđuje otrprilike broj oko 59 žrtava sa Srpske strane u tom napadu?

Ja lično nisam video ali mi je moj pokojni otac pričao da je ispred moje kuće ubijen jedan invalid on je to gledao, pokazao mi je gdje preko puta je ubijen taj Sekulić i kasnije je iskopan baš sa toga mjesta gdje mi je otac pokazao

Da li ste bili u prilici da gledate pljačkanje, uništavanje ili paljenje kuća mještana u tom napadu kao i kasnije?

- Ne
- Ne

Pošto sam od tog četvrtog do dvadesetog devetog krio se po šumama sa jednom grupom i prolazio sam po noći bile su kuće bez krovova i po noći su one još gorile i normalno sve razbacano i polupano a čuo sam svako jutro i naveče odvoženje stoke i prolazak vozila i od Brka i od Vitanovića i od Seonjaka normalno nisam mogao izaći van jer ja sam tu čujem sve što se radi

Da li ste u okviru ovog uništavanja imovine uočili šta se dešavalo sa Crkvom u Bukviku kao vlasti Srpske pravoslavne crkve u Brčkom?

Da to sam vido pošto smo odlučili posle šest sedam dana pokušamo da pređemo na našu teritoriju a to smo oslučili smo pošto smo imali tranzistor i čuli smo da je prešla jedna grupa i onda smo krenuli i mi putem prema Ulicama i prilikom boravka dole kod Posavine to je državno imanje vido sam da crkva gori pošto je ona gore na brdu bila i kuća u blizini crkve, od Ćirića. Mi smo posle šest dana uspjeli da izđemo u Krepšić na koridor

Gospodine Vujić da li vam je poznato što se desilo sa stanovništvom Bukvičke regije koje je preživjelo napad i koje je bilo u prilici da se predoružanim formacijama koje su izvršile napad?

Pa ja sam pretpostavio što će se desiti pošto je i moja kompletan porodica tamo bila ali posle tih deset petnaest dana kada sam došao u Brčko sazno sam sve i posle prve razmjene sam čuo i gdje se ko nalazi.

Po vašoj procjeni koliko je otrplike stanovništva odvedeno iz Bukvika u nazovimo ih za sada «Sabirne centre» koji su bili pod kontrolom Muslimansko Hrvatskih vlasti u formiranju te 1992. godine?

Mogu da kažem da je to sigurno između dvije i dvije hiljade

Ovaj broj da li vi vjerovatno uračunavate i izbjeglice koje su došle iz susjednih mesta?

Da sve, sve,

Nakon koliko godina od izbijanja ratnih dejstava 1992. godine ste se vi konkrtno vratili odnosno mogli da se vratite u Bukvik i šta ste tamo zatekli od vaše imovine?

Ja nisam se dugo vratio pošto je Bukvik bio pun tih nekakvih da kažem nekakvih Muslimanskih izbjeglica , kod mene je ostao samo jedan štagalj iako je otac bio jedan od jačih gazda u tom okruženju i u njemu su bile dvije porodice

Koje nacionalnosti?

Muslimanske nacionalnosti, tako da ja nisam išo tamo tek kad je početa kuća da se pravi

Koje je to otrplike godine bilo?

Ne znam tačno da li 2000 ne znam tačno, to su kuće koje su pravljene ne kao materijal nego da se dovrše te prve kuće

Da li je to dovršavanje bilo od donacija i čije su donacije?

Ne znam tačno ali mislim da je Holandska donacija

Mislite donacije Međunarodne zajednice?

Da

Da li imate još šta da izjavite na ove okolnosti što smatrate da je bitno a da vas nisam ja pitao, recimo da li imate podataka koje izvršio napad na Bukvik, koje rukovodio tim napadom?

Podataka posebnih nemam ali to onako čuo sam u razgovorima da je to bila njihova 108 brigada, Živiničke ose i neke grupe sa strane

Da li ste vi u ovom napadu iz reda članova vaše porodice ili rodbine imali žrtava?

Pa jesam imao sam jednog bližeg rođaka i čišću

Kako se zovu vaš rođak i stric?

Zove se Vujić Mićo i Maričić Janko

Da li imate podataka kako su i od strane koga oni ubijeni?

Pa podataka imam da su Hrvati ubili Miću Vujić pošto su mi to rekli rođaci a za Maričić Janka ne znam tačno koja je to strana bila

Maričić

Da li su vam rođaci rekli po imenično ko su izvršioc Mićinog ubistva?
Ne nisu, nisam puno ja ni pitao, oni su spominjali nekakva imena pošto su blizu njih
ali ne znam tačno
Da li nam možete dati podatke za rođake od kojih bi bile prikupljene izjave na te
okolnosti u cilju utvrđivanja pojedinačne odgovornosti za zločin nad Srpskim
stanovništvom u Bukviku
Može Mika Vujić pošto su skupa bili, ne znam tačno on je sigurno bio s njim
Da li imate još šta da izjavite?
Pa nemam ništa.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati
zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja
zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Nek se pročita
-Majic'

Snimanje se prekida u 12,14 sati radi čitanja zapisnika

Snimanje se nastavlja u 12,20 sati nakon čitanja zapisnika

Da li imate prigovor na zapisnik?

Ne
-Majic'

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Hoću
-Majic'

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Ne treba
-Majic'

Prikupljanje izjave zavaršeno u 12,21 časova

**BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT B i H
POLICIJA DISTRINKTA
B R Č K O**

Broj: 02-230-199/04
Brčko, 18.01.2005. godine

**Z A P I S N I K
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 18.01.2005.godine u prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od PAJIĆ RUŽE, na okolnosti napada na mjesto Bukvik 14.09.1992. godine, te odvodenja u logor u Gornji Rahić nakon toga i protivzakonitog oduzimanja pokretne imovine i vrijednosti, fizičkog i psihičkog matretiranja u logoru, te uništavanja nepokretne imovine u Bukviku u obimu koji ne opravdava vojne potrebe.

Započeto u 11 sati i 55 minuta.

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice: Savić Branislav
3. Zapisničar: Letić Ana
4. Lice: Pajić Ruža

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uređajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik, i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem. —*Pojus P*

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Pojus P

Prezime i ime: Pajić Ruža

Ime oca ili majke: Risto

Zanimanje: domaćica, penzionerka sad

Datum rođenja: 18.11.1937. godine

Mjesto rođenja: Gajevi, Brčko

Boravište i adresa: alternativni smještaj u Bukviku, Brčko

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a BD BiH lice se opominje da je dužno govoriti istinu i da nesmije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. —*Ruža P.*

U skladu sa članom 84. stav 1 i 2. ZKP Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istitnit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je u skladu sa članom 84. ZKP Brčko Distrikta BiH lice upoznato da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja. —*Ruža P.*

Da li ste razumjeli Vaša prava?

Jesam. —*Ruža P.*

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na pitanja ovlaštenog službenog lica?

Dobro, hoću što da ne. —*Ruža P.*

Snimanje se prekida u 11 sati i 59 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

—*Ruža P.*

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 12,00 sati.

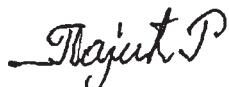
Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato

I Z J A V A

Gospođo Pajić, gdje ste živjeli do 14.09.1992. godine?

Živjela sam u Gornjem Bukviku u svojoj kući i muž mi je umro 1989. godine. Možete li nam sada po redosledu opisati sve šta se sa vama desilo 14. odnosno 15.09.1992. godine onako po vašem sjećanju da nam ispričate sve polako po dogadajima kako su se redali?

Mim smo bili u podrumu Čede Pajića 3-4 noći, pa smo dolazili kući da namirujemo marvu i onda smo naveče išli tamo kod Čede i tu smo noćevali. Onda smo došli smo kući pa su povikali da bježimo prema podrumu tamo gdje smo tu bili. Naše su stvari bile tu jer su nam prije rekli da u prikolicama imaju ljudi kod kojih smo mi mogli da ostavljamo svoju ljetnu i proljetnu garderobu. Kad smo mi, kad su povikali "bježde, bježte", mi smo bježajući do podruma, i tu smo bili do predveče i onda smo otišli u šumu, povikali "bježte u šumu". Mi smo u šumu do ujutru do pola 5 i onda smo se privukli tom podrumu. Tu je pun

podrum bio svijeta koji je došo,pobjegli.

Da li se sjećate nekoga od naroda ko je bio sa vama?

Bukvičani, tu su svi bili bukvičani, ova sela okolna to se sve zove Bukvik, 6-7 sela. Mi smo se tad privukli tom podrumu, kad smo oko 5 sati ujutru i onda su dok su, neznam kad su oni došli, da će tu biti napad, mi smo pobjegli ponovo u šumu. Mi smo u šumi tu kad su nama povikali "skinte zlato, sjeće vam prste" i ja sam svoje skinula i metnula u tašnicu. Onda je to bilo kad su već ranjenici došli tu iz Bukovca, došli su u podrum i tad smo mi opbjegli i sišo je tudeka štab tu kod Čede Pajića i onda smo mi pobjegli u šumu i počela je pucnjava, ubijanje, kerove čuješ. Mi smo u šumi bili kad su počeli vikat, okružili su nas da dignemo nešto bijelo pa da vičemo "predaj se". Oni viču desno, desno ako ideš lijevo ubijaju nas dok ne okruže. Kad su nas okružili onda su nas lijepo naprijed i na asvalt istjerali.

Koliko je bilo vojnika koji su vas okružili i istjerali na asvalt?

Bilo ih je podosta ja ti ne mogu sad baš da renken, dosta ih je bilo.

Da li su bili u uniformama?

Jesu bili su u uniformama i imali su gore zelene trake.

Da li ste nekoga prepoznali među njima?

Nisam mogla prepoznati nikga od straha, tad sam i dobila stresove.

Da li je neko tom prilikom ubijen, da li ste bili očeviđac nečijeg ubistva?

Nije tad bio.

Šta se dešavalo...?

Samo su tražili oružje, pitali su ove "gdje vam je oružje" koji su došli odozgo iz Vujanovića. Onda tu dok smo stajali dok nisu kamioni došli oni su već pljačkali.

Možete li pojasniti to pljačkanje,kako?

Odrozili sve i konje i kola, ima tu kuća odma od Milana Markovića i Pere Krstića su odma kola vidiš odvukoše.

Da li je bilo maltretiranja na asvaltu?

Oni su ispitivali muškarce koji su bili "šta ćete vi tu", a oni su prije toga došli odozgo iz Vujanovića, Rašljani pobjegli su prije toga u Bukvik, anli su nama kako su opbjegli bili su u tudim kućama kad ih zovneš dolazili su radili da kose nemaju od čega živjeti.

Mislite na Muslimane?

Muslimani, da.

Da li poznajete nekoga?

Gdje ću poznati.

Možete li opisati trenutak dolaska kamiona i odvoženja vašeg u Gornji Rahić?

Oni su najprije prošlo je nekoliko kamiona gdje su ovdje našli oružje i složili sve u te kamione i odvukli. Onda su poslije došli kamioni po nas i do Rahića.

Koliko je sa vama bilo osoba u kamionu?

Pun kamion je bio pun puncati, nije jedan bio kamion bil oje 2-3 kamiona, bilo je i više, kamioni su imali svje cerade, od pozadi gledaš ovo ništa ne vidiš.

Da li su sa vama u kamionu bile isključivo žene?

Bilo je nešto više žena a bilo je i muškaraca, sve je to bilo puncato ovako jedno do drugog.

Trajut Pujica

Kada ste doveženi u Rabić gdje ste doveženi, u koju zgradu?

U školu, dom, škola, pa smo mi nočili, nočili smo tu i onda se poslije oni mijenjali, plače se to, strah. Onda su nam donijeli, donijeli su nam konzerve, to je bilo poslije ponoći 1 sat ili 2. Onda smo tu bili dan pa su poslije nam rekli da sebi izaberemo prestavnika koji će nas, i to su bile mlađe žene, izabrana je zaboravila sam joj ime, bila je udata u Bukovac za jednog.

Da li je njeni ime bilo Hasiba?

Izgleda da jeset Hasiba, znala sam .

Da li je bila udata za Radić Đorda?

Jeste, ne mogu da se sjetim.

Šta se dalje dešavalo?

Onda su oni nas odatle rasporedili, bili smo dovučeni u Gornji Zovik i sad ako je neko imao svoju fameliju mogao je da ode. Mi smo onda tu, ja sam bila u D.Zoviku zato što nisam imala nikakve famelije, bilo je nas prilično dosta žena.

Onda su nas ovi koji su otišli dalje jedni koji hoće da idu za Bosansku Bijelu, ostavljali su nas tu ko će da ostane ne mogu da se sjetim nekih sela gore. Uglavnom mi smo tu dovučeni u D.Zovik nas 23 žene. Mi smo tu nočili dole gdje se daje priredba u domu. Tu smo bili isto jedno dva dana pa su poslije nas rasporedili po kućama. Mi smo bili u jednoj kući, čovjek je radio u Sloveniji sa ženom, gore smo imali na sprat imali smo sobe a dole nije bilo dovršeno kupatilo ništa pa smo se mi dole kupali se onako nije bil odovršeno kupatilo, i eto poslije smo.

Da li se sjećate ko je sa vama bio u ovoj kući po imenu i prezimenu?

Znam nešto žena, bila je Vesina mama, od Đuke Pajića žena isto, Ruža isto, bile su Dragičevića dvije žene, bilo nas je dosta žena i iz Bukovca, bilo je iz Lukavca, bilo je, Ruža je bila i Milka one su bile oko 6 dana pa su otišle.

Možete li nam ukratko opisati odnos prema vama u D.Zoviku dok ste bile u ovoj kući?

Bilo je neki su nas malo maltretirali ali nisu ovako, bilo ih e koji su nam donosili kafu ispeči, to su Hrvati bili. Kad su isle one krmače kako se one zvale, jedni su nam vikali "bjježte sa nama u šumu", jedni su vikali "ostanite tu u dvorištu neka vas pobiju vas i treba pobiti".

Da li ste imali slobodu kretanja iz ove kuće?

Jedni su nam vikali da odemo u grožđe, imali su grožđa Hrvati svoje kuće imali, jedni viču idite slobodno naberite, jedni viču nemojte, ja sam isla.

Da li je neko bio određen da vas pazi i kontroliše u ovoj kući?

Jesu, dežurali su, čuvali su nas, bili su Muslimani i Hrvati i mijenjali se.

Da li ste isli na prinudni rad?

Kad nas pozovu, nas su primili Hajro i Nisa kažu da će oni nama donositi jelo.

Šta ste radili koje poslove?

Ove mlađe žene su im isle praviti pite pomagati im i onda ja sam sa Đordinom mamom jednom ponudili pitaju znam li da istopim mast, ja sam isla istopiti mast a oni su pripreme tu jelo dobro i da se okupaš. Onda su poslije žene zvali da ko hoće da ide da beru kukuruz, oni dadnu šećer kafu cigare i dobar ručak naprave. To su činili Hrvati.

Hajuk T

Da li je od strane Muslimana bilo maltretiranja prema vama i drugima?
 Nas nisu tukli kad smo bili jer nismo mi nikud iz dvorišta išli dok nas ne pozovu, čuvali su nas na kapiji, ja uzmem tepsijsku odem naberem grožđa nemamo vitamine, rekli su nam, nije nam niko rekao ništa.

Da li vam je poznato da li je u Donjem Zoviku bilo silovanja žena?
 Tu nije bilo gdje smo mi bili, mi smo bile stare žene, tu su bile mlađe žene jedno 2-3.

Da li ste po dolasku u G.Rahić prije ulaska u školu bili pretreseni i da li vam je šta oduzeto od vrijednosti i pokretnih stvari?

Mi smo sutradan tu sm oniočili, sutredan su nam donijeli čaj i rekli su nam da ćemo na pregled, mi smo mislile da će ljekar jer sm opo šumama gajane, mokre. Onda sm omi jedna po jedna ulazile unutra. Tu je stajao jedan mladić moga sina godišta možda jedno 58. godište, i ta ženska je bila našminkana, bijele rukavice je imala dovde. Kad sam ja ušla meni je prvo uzela moju tašnicu, mi smo nosile čebe na ruci, i tašnicu mi je istresla na sto. Odvojila mi je bateriju, iglu, konac, sve ono za prvu, četkicu mi je slomila a kaladont mi je vratila i dječje slike moje djece unučadi sve je to podrerano i bačeno u kantu za smeće i tad mi je zatražila pare. Mi smo imali vanjski WC u Rahiću. Ja sam te moje pare uzela i stavila u grudnjak i kad sam otišla u WC onda sam stavila ih dole pod taban, mislila neće naći. Onda je uzela počela pretresati sve, imala sam dinara neće dinare, kaže tim možeš obrisati. Kaže "deti meni devize", reko "ja nemam". Onda je počela tražiti da nije gdje ušiveno i skidan na golo. Onda skinem na golo i ovako raširim ruke i ona traži gleda, i sad ovako prema zidu. Uzela je u mene je bila pantole, sukna preko pantola i štramble sam imala. Sad je počela to da otresa i pare ispadoše iz štrampli, ko kad su bile dole. Kaže "gdje si ih sakrila" one ispadoše, ja kažem "od čega ču ja sad da živim". 100 maraka mi je vratila a ovo drugo je sve oduzeto. Rekla je "to ćemo mi da kupimo oružje trebamo da vas pobijemo". To je koliko se sjećam dosta je godina prošlo. Nije muškarac ništa govorio, on je stajao pokraj nje nije ništa govorio.

Da li vam je poznato ime i prezime ove žene koja vas je pretresala?
 Jasmina Fazović, to sam čula od tih žena vele da je ona radila u SUP-u. Onda kad sam se isplakala u sobi mislila sam da svoje djece više nikad vidjeti žive neću. Da li se sjećate šta vam je sve od strane ove Jasminke oduzeto i koje su to vrijednosti?

Sve imam popisano sve sam ja to popisala.

Hoćete li pročitati to što ste sve popisali tada u logoru?

1700 njemačkih maraka...

Konstatuje se uvidom u komad papira istognut iz rokovnika na kojem je u rukopisu hemijskom olovkom Pajić Ruža popisala dana 15.02.1992. godine sve šta joj je oduzeto u pretresu, pardon, 15.09.1992. godine u mjestu G.Rahić i dole na kraju teksta od koga je "oduzeto". Citiram Tekst sa komada papira: "Pajić Ruža, Bukvick, 15.09.1992. godine i ako je ovjede u navodima za godinu iza jedinice nula vjerovatn ogreškom napisana pa i ispada da je to 1092. godina, slijedi dalje, u mjestu Rahić oduzeto 1700 njemačkih maraka, 300 američkih dolara, 200 švajcarskih franaka, 4500 austrijskih šilinga, 1 prsten, 1 vjenčana

Ilajnuk D

burma velika, 1 privjesak i lančić zlatni, i dole u tekstu stoji konstatacija "to mi je oduzela Jasna Fazović, vjerovatno slovo I ispušteno prilikom pisanja".

G-đo Ružo da li želite da nam dobrovoljno date ovaj vaš rukopis date da ga fotokopiramo?

Da, ali mi ga vratite.

Nakon fotokopije ovaj vaš originalni rukopis ćemo vam vratiti?

Dobro.

Da li nam možete pojasniti kada ste ovo napisali i kako, odakle vam olova i papir? Jer sam ja to imala, dala mi je ova što nam je donosila večeru i ručak s mužem, to je bilo drugi-treći dan dok sam ja došla sebi dok sam se isplakala.

Osim ovoga što ste nam opisali a u vezi pretresanja da li ste u G.Rahiću u školi bili maltretirani i na neki drugi način?

Samo kad smo bili u školi kad su odvlačili te traktore, kombaje, sve što smo imali, tad su nam došli i rekli nemojte da gledate kroz prozor, to je kolona bila, tad su vukli traktore, kombaje, kosilice.

Koliko ste dugo od 15.09.1992. godine kada ste odvezeni u G.Rahić bili u zarobljeništvu dok niste razmijenjeni?

Bila sam od 15.09. do 21. oktobra 1992. godine.

Potom ste razmijenjeni, je li?

Potom smo razmijenjeni i onda smo mi ustavljani da ostanemo tu ko želi da ostane, ostanite tu s nama neće vam n išta biti, ali smo mi hoće svako svome.

Da li se sjećate gdje ste razmijenjeni, u kom mjestu?

Dovučeni smo na Grbavici.

Da li se sjećate nekoga bar ko je s vama razmijenjen?

Bile su ove žene sve koje smo bile zajedno u kući, ta Hasiba je bila sa svekrvom dotle pa se vratila nazad.

Da li znate ko vas je iz komisije za razmjenu sa njihove Federalne strane doveo do Grbavice?

Ne sjećam se.

Da li se sjećate ko vas je preuzeo iz komisije za razmjenu sa Srpske strane?

Tad su naši autobusi došli iz "Lasera".

Gdje ste nakon razmjene vi otili?

Ja sam otišla kod mog sina.

Gdje se to nalazilo?

U Grčici, on je došao predame. Mi smo tu dovučeni gdje je vodovod, tu smo mi sjeli i tu smo malo jeli i onda smo mi otišli svako sa svojom djecom neko je otišao negdje, neko negdje i tako.

Da li ste se mogli vratiti u Bukvik na svoje imanje tada?

Ne.

Zašto ne?

Nismo mogli kad su tu bili, kako ćeš, nemože, dugo smo, ja se ne sjećam datuma kad se moglo oni su nas jednom dovukli sa autobusom da grobove posjetimo.

Kada ste i poslije koliko godina prvi put od 15.09.1992. godine došli u Bukvik na svoje imanje?

Došla sam na svoje imanje da posjetim prič nisam mogla, sad nemogu da

—Tajut Tuša

reknem datum koji je, to je bil osve uništeno i popaljeno, nije mi ni tad sin dao da idem ali eto ja hoću da idem..

Da li je vaša imovina u ovom momentu potpuno ili bar djelimično obnovljena? Potpuno porušeno sve i kuće i zgrade sve je to izgorilo, zato sam sada obolila, ev oimam od specijalist sve trabašm na operaciju, neznam kako će.

Da li osim ovog rukopisa koji ste nam dali da fotokopiramo imate još neke dokumentacije koja ukazuje na vaše zlostavljanje protivzakonito oduzimanje stvari pokretnih i samovoljno i protivzakonito uništavanje nekretnina i vaše imovine?

Sve imam popisano jer su nas pozvali u Socijalno kod opštine pa smo popisivali sve šta si imo i poslije išli smo u kuću Beloga i tamo smo išli popisivali i tako ja imam popisano sve šta sam imala.

Da li želite da nam date i tu dokumentaciju da je fotokopiramo?

Hoću da dan što da ne samo da mi se vrati, samo što je nečitko napisano samo me razuimite da sam ja pod stresovima. Ako hoćete da vam dadnem ovo od ljekara od specijaliste koji je ustanovio da sam ja od stresova dobila ovu bolest. Mni čemo i to fotokopirati ako se slažete?

Slažem se.

G-đo Pajić, da li ste vi u ovom napadu na Bukvik izgubili nekoga od svojih srodnika?

Nisam, nisam.

Da li ste bili svjedok nečijeg ubistva?

Ne, nisam.

Da li ste bili svjedok nečijeg fizičkog, psihičkog ili seksualnog zlostavljanja u logoru?

Ne, nisam.

Da li imate još šta da izjavite?

Samo sam htjela da kažem da ja nisam bila, otišla sam da vidim svoje unučice pa sam otišla da potražim svoje pravo zato što sam ja imala svoju imovinu jer ja s djecom nisam ni bila nego sam sama sa mojim mužem, muž umro i ja ostala na imanju. To je to, onda sam preseljavala, nisam znala za ovoga sina jednog 9-10 mjeseci, mlađega sina, pa sam ja bila zauzela veću to je Miše Bobalića kuća gore, onda su me otale deložirali pa su mi dali jednosobni stan. To je sad se zove ulica Mladena Maglova, bila je Braće Vujić. Pa sam deložirana odatle, ja sam ovdje došla 05.09.2003. godine dok se ne riješi moje pitanje. Ja sam ovdje 16 mjeseci već.

Ovdje u kolektivnom smještaju?

Ovdje u kolektivnom smještaju.

Da li je to sve što imate reći?

Sve, čekam sada kad će meni pa će da napustim ovo.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtjevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Tajuh T

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Ako je sve tako kao što sam rekla šta bi čitala. —*Tajuk T*

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam ništa, to je sve. —*Tajuk T*

Hoćete li potpisati zapisnik?

Hoću, što da ne. —*Tajuk T*

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Ne morate. —*Tajuk T*

Prikupljanje izjave završeno u 13,00 sati.

OKRUŽNI VOJNI SUD U TUZLI
Broj K. 268/92
Tuzla, 7.1.1993.god.

U IME NARODA !

Okrugni vojni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudije Skenderović Midhate kao predsjednika vijeća, sudije Djonlić Mensure kao člana vijeća, i sudija porotnika Muratović Halila, Brakić Stjepana i Žilić Čazima kao članova vijeća, uz sudjelovanje Rajfe Kapetanović kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv okrivljanog Bajić Nikole zbog krivičnog djela – Služba u neprijateljskoj vojsci iz čl. 119. st.1. KZ SFRJ, koji je Uredbom sa zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon, postupajući po optužnici Okruglog vojnog tužilaštva u Tuzli broj VKT 372/92 od 11.decembra 1992.godine, dana 7.1.1993.godine, donio je, a dana 8.januara 1993.godine predsjednik vijeća objavio sljedeću

P R E S U D U

Okrivljeni BAJIĆ NIKOLA zv."Nino" sin Sime i majke Zore rođene Djokić, rođen 27.12.1960.godine u Bukovcu, opština Brčko gdje je i nastanjeno, Srbin državljanin BiH, profesor istorije, neoženjen, bez djece, nije osudjivan,

K r i v i e ,

što je:

Za vrijeme neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja, u mjestu Bukovac opština Brčko, kao građanin Republike BiH, u svojstvu predsjednika križnog štaba SDG za Bukovac, pristupio neprijateljskim oružanim formacijama, tzv. "srpske republike BiH", koje su formirane za borbu protiv Republike BiH, pa je kao komandir odjeljenja u sastavu voda kojim je komandovao Đajić Tomislav, a koji su bili u sastavu čete pod komandom Radić Nikole "Macike" zadužio automatsku pušku sa 150 metaka, pa je ovim oružjem čuvaо stražu i zaustavio borbe položaje pri izvršenju borbenih zadataka na području Bukovca i Buvika, a posebno u vremenu od 11.9.1992.godine, kada je došlo do borbenih aktivnosti Armije RBiH, kojom prilikom je 5 boraca armije RBiH poginulo, a lo ranjeno, nakon kojih borbi 15.9.1992.godine se predao pripadnicima armije RBiH,

dakle, kao građanin Republike BiH za vrijeme oružanog sukoba služio u neprijateljskim oružanim formacijama i učestvovao u oružanom sukobu kao borac protiv Republike BiH,

čime je počinio krivično djelo – Služba u neprijateljskoj vojsci iz čl. 119. st.1. KZ SFRJ, koji je Uredbom sa zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon,

pa ga sud na osnovu tog zakonskog propise

2.

O S U D J U J E:

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 11 (JEDANAEST)
GODINA.

Po čl. 50. KZ SFRJ koji je Uredbom sa zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon okrivljenom se u izrečenu kaznu zatvora uređunava pritvor počev od 2.10.1992.godine pa nadalje.

Po čl. 98. st.4. ZKP-a koji je Uredbom sa zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon okrivljeni se oslobođaja od obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnicom Okružnog vojnog tužilaštva iz Tuzle bро optužen je Bajić Nikola za krivično djelo iz čl. 119. st.1. KZ SFRJ, koji je Uredbom sa zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon, sa činjeničnim i pravnim opisom kao u izreci ove presude.

Na osnovu ocjene izvedenih dokaza, navoda odbrane okrivljenog, nesporognog i opšte poznatog, sud za donesenu presudu daje sljedeće razloge:

Ni jedan činjenični navod optužbe, osim da li je okrivljen i borbeno djelovao, - nije osporen.

Okrivljeni potvrđuje da је bio predsjednik križnog štaba SDS za Bukovac, ne poriče i objašnjava kako su formirane oružane formacije, govori o rasporedu formacija, brojnom stanju istih, naoružanju, komandi, vezama, ratnom štabu, oružanom sukobu...

U ratu koji traje označen je i opšte poznat agresor, time i oružane formacije koje vrše agresiju protiv Republike Bosne i Hercegovina i koje су, kao takve, neprijateljske.

Okrivljeni je služio u tim oružanim formacijama vržeći zadatko vezane za formiranje i funkcionišanje istih. Kao predsjednik križnog štaba učestvovao je u formiranju oružanih formacija, dijelio oružje u selu, učestvovao u komandovanju, kao komandir odjelenja i član ratnog staba. Okrivljeni je bio borac iz činjenice da je komandir odjelenja, da je od oružja imao automatsku pušku, vršio raspored ljudi na položaju i najzad, sam je učestvovao u oružanom sukobu.

Okrivljeni u prethodnom postupku doslovno kaže: "Kasnije kad je vatrom odgovoreno na haće odjelenje i mi smo tada zapucali"... U tom smislu govori i svjedok Radić Pavlo: "Borbe su počele 11.septembra prešle godinu kada je stigla naredba komande u Bukvičku da se otvorí vatra"... Cim se ukazuje da je neosnovana tvrdnja okrivljenog na glavnom pretresu, nije ničim ni potkrijepljena, da on i borci iz njegovog odjelenja teda nisu "otvarali vatrui". Da nije tako potvrđuje i sadržaj izvještaja Komande 108.brčanske brigade o broju poginulih i ranjenih boraca Armiјe RBiH prilikom oslobođenja Bukovca.

Okrivljeni je dakle izvršavao sve navedene radnje koje čine bitne obilježje krivičnog djela za koje je optužen, a izvjesno sa umišljajem, jer se ovo krivično djelo i ne može izvršiti osim sa direktnim umišljajem. Time je utvrđena krivična odgovornost okrivljenog za navedeno krivično djelo.

./.

3.

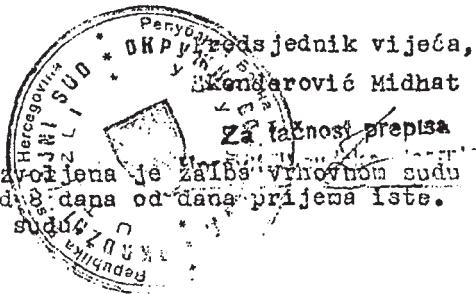
Odmjeravajući kaznu okrivljenom za učinjeno krivično djelo sud je uzeo u obzir sljedeće okolnosti:

Okrivljeni je uzeo učešća u formiranju oružanih formacija prije nastanka oružanih sukoba, proglašenja neposredne ratne opasnosti i proglašenja ratnog stanja, zbog toga je očigledno napustio i redovan posao, stepen njegove angažovanosti i prirodu borbenih zadataka koje je obavljao u neprijateljskim oružanim formacijama, najzad i posljedice koje su nastale u oružanoj borbi za armiju RBiH.

Cinjenice da se postupak vodi u toku trajanja rata, da okrivljeni nema nikakvih sredstava i da ih u dogledno, vrijeme neće ni imati opredijelio je sud u odluci da se okrivljeni osloboди od troškova krivičnog postupka.

Prema podacima spisa okrivljeni je lišen slobode 2.10.1992.godine, a ne 4.11.1992.godine kao što je naznačeno u optužnici, zbog čega mu se od tada i uračunava pritvor u izrečenu kaznu zatvora po osnovu odredbe koja je označena u izreci presude.

Zapisničar,
Kapetanović Rajfa

POMAKA: Protiv ove presude dozvoljena je žalba u Vrhovnom sudu BiH Sarajevo u roku od 8 dana od dana prijema iste.
Žalba se podnosi ovom sudu.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 22.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 22.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Tanić Zorana, na okolnosti oružanog napada, Muslimansko-Hrvatskih formacija dana 14.09.1992.godine na selo Bukvik i okolna mjesta MZ Bukvik, kao i na okolnosti njegovog zarobljavanja, odvođenja u sabirni centar u Gornji Rahić, kao i njegove razmjene nakon 32 dana provedena u ovom sabirnom centru, te i na druge okolnosti koje su njemu poznate u vezi sa ovim slučajem.

Započeto u 09, 14 sati

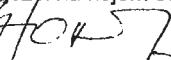
PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ranka Dabić
3. Lice: Tanić Zoran

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredjajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma ćirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Tanić Zoran
Ime oca ili majke: Cvjetin i Petra
Zanimanje: Autolimar - SSS
Datum rođenja: 05.06.1970. godine
Mjesto rođenja: Vujićići – Opština Brčko
Boravište i adresa: Skendera Kulenovića broj 15. Brčko Distrikt BiH

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli vaša prava?

Razumio sam

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na pitanja ovlaštenog službenog lica?

Hoću

Snimanje se prekida u 09,16 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 09,20 sati nakon potpisivanja lica izjaveo pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Tanić, šta nama možete reći na prednje okolnosti obzirom da ste i vi u periodu od maja do septembra 1992.godine,odnosno do 14.09.1992.godine bili na području Bukvika kada je došlo do oružanog napada na to selo i sela MZ?

Ja želim prvo da kažem, ovaj na okolnosti moga boravka u Bukviku. Htio bih da izjavim da sam stanovao i prije rata, tj. do izbijanja sukoba do jučerašnjih komšija i po meni građanskog rata, na sadašnjoj adresi, i bio sam raspoređen u predratnom periodu u rezervnom sastavu tadašnje Milicije sadašnje policije u Brčkom, ali po rasporedu dužnost sam obavljao u Bukviku. Ono jutro kada su izbili sukobi u Brčkom odveo sam ženu i sina u Dvorove kod njenog ujaka iz razloga što sam već vidio da događaji u Brčkom ne posjećaju na svakodnevne. Došlo je do rušenja mosta i pucnjave, stanovništvo se uskomešalo, i zbog toga sam donio odluku da odvedem ženu i dijete u Dvorove, jer nismo imali nikoga bližeg osim njenog ujaka. Po povratku iz Dvorova obukao sam policijsku uniformu, ponio oružje koje sam dužio i krenuo na dužnost u Bukvik. Prolaskom kroz Klanac most Izbor i Brod, primijetio sam na sve strane barikade, naoružana lica postavljene tenkovske mine, sva lica koja sam sretao usput su otprilike bili moji dojučerašnji školski drugovi, ali me nisu zaustavljali iz razlog azato što sam nosio policijsku uniformu, vjerovatno su smatrali da sam jedan od njihovih koji odlazi iz grada koji se povlači prema Rahiću, Brči ili možda Maoči. Iz toga i odnosim zaključak sa početka da je po meni to komšijski sukob ili građanski rat. Međutim, sve sam to onako shvatao možda malo neozbiljno i smatrao da će to brzo proći. Po dolasku u Bukvik otisao sam svojoj kući jer sam rođen u Vujičićima zaseok Džigure, tamo su mi stanovali otac, majka, baka i sestra. Na teritoriji Bukvika nisam primijetio nikakve promjene sem što je stanovništvo bilo uznemireno, preplašeno, i svako je svakoga pitao šta se događa, jer su putem medija, radija čuli o sukobima u Brčkom. Ja sam kada sam obišao roditelje se vratio u Bukvik, u cilju da dobijem informacije oko moga dljeg angažmana, jer je tamo bio komandir Vojkan Đurić, koji je vršio dužnost komandira rezervne stanice milicije. On nam je saopštio da nikakvih promjena što se tiče nas i naših dužnosti neće biti, da ćemo vršiti kontrolu stanovništva, prolaznika, automobila, što smo radili i prije

Da li je u rezervnoj stanicu u Bukviku tog momenta bilo rezervnih propadnika nesrpske nacionalnosti?

Tog se detalja ne mogu sjetiti. Sledecih dana odnosno taj isti dan i svaki naredni dan nekih po meni 20-tak dana mi smo vršili iste stvari, znači na ulasku u Bukvik i na izlasku iz Bukvika vršili smo kontrolu saobraćaja, kontrolu lica koj a prolaze u cilju vjerovatno tada da ne bi neko ušao naoružan i eventualno možda napravio nešto što bi izazvalo posljediće po tadašnji mir i bezbjednost građana Bukvika. Mogu da izjavim privih dva do tri dana od 01. do 05. maja da je bilo učestalih prolazaka i kasnije sve rjeđe i malte ne nikako. U tih 20-tak dana pošto se nalazimo na koti koja je viša od grada Brčkog vidjeli smo da je započeo i po informacijama iz medija da je započeo pravi rat. A na to nam je ukazivalo vizuelno česti dim u Brčkom, pucnjava, i u tom periodu je već bilo nekih sporadičnih puškaranja prema našem mjestu. Već u tom periodu imali smo kontakte sa ljudima akoji su se samoorganizovali u cilju zaštite stanovništva i materijalnih dobara uBUkviku, ljudi su bili preplašeni, mislim da se to tada zvalo kao Krizni štab koji je bio sastavljen od nekoliko ljudi, i mislim da se u tom

štabu nalazio Đukić Lazo, pok. Janko Maričić i druga lica. Pošto sam ja putovao od mog mjeseta do Bukvika oko 4 km i vidio sam bespotrebnost moga dolaska u Bukvik više, ja sam tražio da ne dolazim više od moga komandira Vojkana, da ne dolazim više na dužnost u Bukvik, nego da se priključim mještanima moga sela, jer sam smatrao da mogu više doprinijeti, jer sam poznavao bolje ljudе, bio sam jedan od mlađih ljudi, jer su u mom selu bili samo starci. Tada sam imao 21. godinu. U maome selu je živjelo tada većinom ljudi preko 50 godina, žene i nešto djece.

Da li možete u par rečenica opisati položaj Bukvika i MZ Bukvik u odnosu na sela u okruženju?

Mogu opisati, reći će svoje viđenje. Bukvik je okružen sa svih strana selima koja su naseljena Hrvatskim i Muslimanskim stanovništвом. Okružena je, selo Prijedor, Ulice, Ulović, Brka, Palanka, G.Rahić, Maoča i preko Majevice Srebrenik ne poznajem taj teren nisam išao. Iz same ove situacije mi smo se samoorganizovali i dogovorili da prilaze našim selima, odnosno Bukviku i ostalim mjestima organizujemo jednostavno straže dnevne i noćne, sve u cilju da ne niko došao sa strane da ugorzi našu imovinu i živote naših ljudi. Mogu odgovorno da tvrdim da nam je to jedini bio cilj. Dok se situacija na širen terenu ne razrješi.

Da li je bilo moguće u tom periodu, pa sve do napada 14.09.1992.godine ući ili izaći u Bukvik i iz Bukvika i sela MZ Bukvik?

Mislim, i tvrdim da je bil onemoguć ostvariti bilo kakav kontakt van Bukvika i sela, jer smo bili okruženi u jednom prstenu sa živom ljudskom silosom koja je bila naoružana, o kakvim formacijama u tom momentu ja ne mogu da tvrdim da se radilo, ali smo primjećivali naoružan ljudi da se kreću. Mogu da kažem za dio terena na kome sam ja živio, da nas u tom periodu nisu napadali.

Koliko je dugo trajala opsada ili blokada ovog terena, pa i vašeg sela ujedno?
Od prvog dana, pa do izbjivanja tog napada od 14.09.1992.godine

Da li je prije sela MZ Bukvik i 14.09.1992.godine bio izvršen napad na neko od mjeseta nastanjenih življem Srpske nacionalnosti?

Po onome što ja znam ja mislim da je prvi napad koji je uslijedio desio se na selo Bukovac i smatram da je to bilo sve u cilju da nas što više udalje od najbližeg mjeseta gdje se nalazilo Srpsko stanovništvo, a u tom momentu je bila Grbavica i grad Brčko. Mještani Bukovca su mislim dan ili dva prije samog napada na središte Bukvika protjerano, bilo je ranjenih, mrtvih po mojim saznanjima. Sa datumima ne baratam dovoljno dobro, jer se ne mogu sjetiti svakog datuma, ali znam da je to bilo dan ili dva prije napada na moje selo.

Dana 14.09.21992.godine izvršen je napada na MZ Bukvik i konkretno i na vaše selo Vujičice. Da li se sjećate iz kog pravca je krenuo taj napad i šta se sve dešavalo u tom momentu?

Položaj moga sela, zaseoka Džigure je takav da je zaseok Džigure okrenut prema selu Čosetu, i selo Ograđenovac. Selo Vujičići je desno gledano u pravcu sela Čoseta. U ranim jutarnjim satima mi smo čuli pucnjavu koja je dolazila iz pravca D.Bukvika i Ulovića. Pošto nismo imali nikakve veze direktne nego se samo prenosilo od čovjeka do čovjeka, nakon dva, tri sata dobili smo informaciju da je D.Bukvik napadnut. Po mome onako što sam ja mogo da čujem, napad se prenio i na G.Bukvik, Vujičice iiz pravca Stjepkovice i pravca negdje između Čoseta i Stjepkovice. Na moje selo i u tom momentu i naše stanovništvo nije bilo nekih sem sporadičnih pucanja izi pravca Ograđenovca, nije bilo ozbiljnijih napada. Međutim, sve je to doprinijelo da se stanovništvo, žene djeca, starci uzbune, uplašem pokupe

ono malo zavežljaja što su imali, a po našem ranijem dogovoru, tj. dogovoru Kriznog štaba, i mogu da ga definišem da je radio u skladu kao nekadašnja Civilna odbrana, tako sam je ja doživljavao u tom momentu. Naš dogovor je bio ako dođe do napada od naših komšija da se povlačimo prema središtu teritorije, a to je bio Borik, šuma Borik, koja se nalazi između Bukvika, Džigura, Vujičića i Lukavca, a sve u cilju jer smo smatrali ako nas bude više na okupu na jednom mjestu da nećemo omogućiti pojedinačna stolstavljanja i življavanja na ljudima. Negdje oko po morme sjećanje 1 sat, ta pucnjava je već dugo trajala i po zvuku koji je dolazio, vež je prelazila po meni u neku završnu fazu. Sa moje desne strane dobijali smo informacije iz pravca Vujičića, da se povlačimo, zato što su Vujičići napadnuti i da ima mrtvih i ranjenih. Mi smo po inerciji povlačili se i ja sam zadnji se povukao u pravcu Borika. Sa mnom je bio sada pok. Moj komšija Gojan koji je umro još u toku rata pošto nije nikada razmijenjen, nije došao ovamo. Pošto je bio iznemogao i bolestan, ja sam mu pomagao da se povuče sa mnom. To je bilo u predvečerje znači.

Da li ste prilikom povlačenja obzirom da ste bili posljednji sa linije odbrane sela, bili u prilici da vidite ili čujete ubistva, vaših mještana Lukić Nedeljka Neška, Đurić Vase i njegovog sina Đurić Sladana?

Nisam bio u prilici, to je bilo geografski bi predočio moj položaj. Ja sam se nalazio između sela zaseoka Džigura i sela Lukavca. Mjesto apogibije sadašnjih pok. Koje ste spomenuli je 1.500 metara sa moje desne strane, gledano prema selu Čosetima, ali sam mogao da vidim tada ne znajući da su to pripadnici 108 Brčanske brigade uniformisane naoružane, kako upadaju u moje sebe u pravo iz pravca sela Ograđenovca, između sela Ograđenovca i Čoseta. I tu je već nastajalo paljenje kuća, i mogu da kažem da kasno u noć tu veće se izvijao plamen iz pojedinih kuća i pucanje crijeva, vjerovatno od temperatura koja se razvijala.

Šta se desilo po vašem polvačenju na mjesto koje je određeno za okup stanovništva MZ Bukvik?

Sada upravo sam htio da u mojoj daljem iskazu dođem do tog momenta. Po dolasku na odredište u Boriku zatekao sam po mojoj procjeni više pa rekao bih i stotina starijih, nejakih, Pošto je već noć bila ljudi nisu imali nikakve zašteite, nego su se šćućurili bilo gdje kako su znali i umjeli i sa neizvjesnošću su čekali jutro. Htio bih samo da kažem po samom dolasku zatekao sam ljudi iz moga sela. Među njima i sada pok. Gavru Tanića koji je tada imao podosta godina po meni blizu 70. godina. On je imao kuću između sela Lukavca i zaseoka Džigura. Rastali smo se, on mi je rekao da odlazi svojoj kući jer ne želi da ide od svoje kuće. Ja sam ga ubjeđivao da ne odlazi upravo da ne bi ostao sam i pružio mogućnost nekome pojedincu ili više njih da urade upravo ono što su i uradili. Naime posle u rahiću u logoru sam saznao da je sada pok. Gavro Tanić i moj dalji stric ubijen pred svojom kućom.

Nakon što je opsada sela i sam napad rezultirao prodiranje neprijateljskih snaga potpuno na teritoriju MZ Bukvik, da li se sjećate momenta prvog kontakta ove mase naroda sa neprijateljskim vojnicima, njihove postupanje prema mještanima i šta se sa vama dalje dešavalo?

Sjećam se, Sutradan ujutru kada je svanulo, stanovništvo je bilo uplašeno žene i djeca su plakali bili su gladni promrzli. Negdje po mojoj procjeni oko 9 ili 10 sati čuli smo upravo kroz Borik kako dolaze pripadnici 108. Brčanske brigade uz urlike, pucnjavu, sa svih strana kako stežu taj krajnji obrub oko nas. Međutim, mogu da kakžem gurpi ljudi žena i djece u kojoj sam se ja tada nalazio, a to je bilo pretežno stanovništvo iz sela Vujičića Gajeva i zaseoka Džigura, nije dolazio do ubistava, nego su nam naredili da se, odnosno kupili su nas u jednu kolonu sa našim stvarima

koje je neko ponijeo, i vodili su nas prema kući Marka <Sekulić i Anke Sekulić, koja se nalazi jedno oko 50 metara pored asfalta u Bukviku na raskrsnici koja vodi prema Vujičićima, Gajevima i nastavlja se gore prema Dubravama, asfaltni put. Dovedeni smo i okupljeni oko te spomenute kuće, bilo nas je po meni više od 100, što se tiče strukture stanovništva, tu je bilo i žena i djece i starača i nas mlađih sposobnih. Nakon jedno pola sata počeli su sa raznih strana da pristižu pripadnici njihove brigade. Prepoznao sam pojedince iz Prijedora moje školske nekadašnje drugove, braču Leliće, mislim da se prezivaju zaboravio sam bilo je davno i dvojicu da li se Babić prezivaju, Niko i neko drugi, a predvodio ih je znam samo nadimak «Zeko», dolazili su iz pravca, kretali su se upravo iz pravca Prijedora, otprilike kako put zatvara sada preko njive državne ekonomije, kako put zatvara Gajevi i Dubrave iz tog pravca gledano. Sjećam se da je po dolasku gospodinea koji je predvodio jednu grupu ljudi, mislim da su ga zvali «Pitnjak» da je iz Kolobare, da je odmah izdvojio iz Bukovca Pavicu ne znam kako se preziva, te ga je počeo krvnički da tuče, kleknuo mu je na presa izvadio je nož uz psovke, sa namjerom da li ga je platio ili je zaista htio da ga zakolje. Međutim, nije izvršio tu svoju nakanu, ali je na taj događaj taj prvi događaj ostavio veliki strah. Žene i djeca su vrištali i plakali i onda je neko naredio da se stanovništvo počne kupiti u vozila koja su stizala i da se vozimo u nepoznatom pravcu, meni tada nepoznatom.

Kakva su to vozila bila?

Kamiončići, sjećam se vozila u kojem sam ja vožen, to je bio onaj «tamić». Htio bih samo da kažem sjećam se momenta poslije toga ispada koji je taj dotični gospodin uradio, sjećam se rakačje moje majke što mi je ostalo u sjećanju, pala je u nesvijest i više nije dolazila sebi, vjerovatno od straha, možda za mene, moga oca, sestru, ali i za nju. Međutim, mogu da kažem i to u tom momentu reakciju moga prijatelja koji je bio pripadnik 108. Brčanske brigade koji je sa mnom služio JNA. Zvao se Smajić Ildjan, učinio je jedan po meni human gest, uzeo je službeni pol.autobomil i naredio da se moja majka, da joj se ukaže ljekarsk apomoć, da je vode u rahić ili u Maoču, ne znam gdje. Tio bih ovo da napomenem samo iz razlog ašto hoću da kažem i o dobrom reakcijama, reakcijama što svaki čovjek treba da uradi i hoću da kaem ovom prilikom moje izjave da sam njemu lično zahvalan, mada se nikada više nismo vidjeli u životu i ne znam šta je sa njim sada. Nakon toga, upravo ja, moj otac, moje komšije muškarci, natovareni smo na kamion «tamić» zelene boje sa ceradom, natrpani jedan na drugog, zatvorena je zadnja stranica cerade, i povezeni smo u pravcu ali nismo znali gdje. Po izlasku na asfalt, ja sam malo virio kroz ceradu i video sam da se vozimo u pravcu Brke. 50-tak metara nakon izlaska ana asfalt video sam prevrnuta invalidsk akolica, pored kolica mrtvo tijelo pok. Baje Sekulića sa rupom čini mi se možda me vid prevario, ali po mojoj slici upravo da mu je pucano u glavu. Pri prolasku kroz Brku na raskrsnici prilikom skretanja za Rahić ostalo mi je u sjećanju uniformisane ljude, i neke pojedince pored njih koji su u zpsovke tražili pobijite Četnike. To je sve više povećavalo moj strah a vjerujem i strah ostalih, jer neki su zaista bili vidljivo potrešeni i prepadnuti.

Po dolasku u G.Rahić gdje ste bili prihvaćeni od strane koga, da li ste bili pretresani, ko je vršio pretres, da li uz primjenu fizičke torture, i da li je od vas šta oduzeto od vrijednosti?

Po dolasku kamiona ispred Doma i škole u G.Rahiću digao sam onaj zadnji otvor naceradi, tu je bilo više lica koja su nas dočekivala, izvodila iz kamiona, ali mi je jedno ostalo u ssjećanju, to je predratni inspektor Gale, koji je držao u ruci notes, a mi smo morali da kažemo svoje ime i prezime. I sjećam se da je lično se meni obratio «gdje si ti komandire» u notesu negovom je bilo uzapisano video sam moje ime i prezime. Morali smo u tom prvom momentu izvaditi sve što smo imali u

džepovima i predati, od češljeva, ogledalaca, novca i svih naših stvari koje smo imali. Međutim, to je bio taj prvi naš kontakt, a posle smo raspoređivani po hodnicima škole i učionicama, i tu smo detaljno pretresani oduzimali su nam sve naše stvari. U tom drugom pretresu mogu da kažem da je bio detaljan pretres i tu je najviše odruziman novac i dragocjenosti koje su ljudi u želji da ih sačuvaju skrili u skrovita mesta na svojoj odjeći. Što se tiče mene lično, ja sam uveden u jednu od učionica, stavljene su mi lisice na jednu ruku, nakontoga mi je naređeno da sjednem na stolicu, tako da mi naslonjač školske stolice bude na grudima i onda mi je druga ruka svezana za prečku od stolice. Prišla su mi dvojica koji su mene ispitivali Jedn od njih je tom prilikom upotrijebio bijelu palicu uz psovke i traženje da priznam gdje su nam tenkovi, gdje nam je oružje. Psovke su se od prilike sstojale uz «psovanje četničke majke», To lice koje je mene tuklo tom bijelom palicom je bilo meni nepoznato i po meni tada je imalo oko 35 godina. Drugo lice mu je odmah sjećam se dobro kada je vidoj da me ovaj i više tuče nego što bi vjerovatno trebalo po njihovom shvatanju, naredilo mu da prekine sa mojim batinjanjem uz konstataciju zašto čovjeka maltretiraš kada sve znamo. Te sam izveden u hodnik među ostale, a taj hodnik je bio okrenut prema igralištu. Kroz prozor ne mogu tačno tvrditi koji je to bio dan našega zarobljeništva, da li prvi, drugi, treći, ne mogu se sjetiti, sam gledao svojim očima kako pripadnici da li je to bila vojna policija ili nešto, maltretiraju, tuku i sjećam se dobro da su tom prilikom tukli starca Peru Đukića uz psovke, i epite «kolijo si Četniče», dvojica trojica su ga tukli mladi ljudi, njega staroga. Takođe sam gledao kada su tukli mislim nemojte me držati za riječ ali Bobana iz Bukvika, Mirka Žunu, sve se to događalo ta batinjanja i tuče su se događali pred vratima Doma, naočigled mnogih. Žene su bile od nas odvojene i nismo imali nikakvih informacija šta se sa njima događa i u kom pravcu su odvedene. Tek nakon par dana saznali smo da su neke odvedene u Zovik, neke u Rahić, neke u B.Bijelu. To je sve bilo nezvanično, ali eto prve informacije su bile te.

Da li ste vi poslije prvog ispitivanja i maltretiranja bili i kasnije fizički zlostavljeni?

Jesmo. Poslije tog prvog fizičkog maltretiranja koje se desilo u školi i učionicama mi smo prebačeni u Dom nas po meni preko 200, odvojeno je nas 7 do 8 među njima i sjećam se jedino jednog čovjeka po imenu Perica Pajić, ja i drugi. Dobili smo lepitet da smo «Bijeli orlovi» što ja u tom momentu da vam iskreno kažem, nisam ni znao šta znači «Bijeli orao». Svi ostali su imali pravo da sjedu, legnu, da se odmaraju ,a mi nismo. Smjeli smo samo da stojimo mirno da se ne naslanjamo na zid, a bili smo smješteni desno od vrata po ulasku iz hodnika u veliku dvoranu, veliku salu. Tu su ulazili pojedinci i dok bi vidjeli nas da smo odvojeni, odmah bi nas počeli, tući, maltretirati i psovati nam majke Četničke i da nam. Tom prilikom sjećam se dobro Perici Pajiću je kundakom od puške po meni nepoznato lice izbilo zube. Tek nakon 48 sati otprilike po mojoj procjeni, dozvoljeno na je da i mi nađemo sebi mjesto negdje da bi smo mogli leći malo na beton i odmoriti se. Smješteni smo bili u krajnje nehumanim uslovima, poredani kao sardine, bez WC-a i bez svjetlosti, sa jednim buretom u čošku u kojem se nalazila voda i jedna posuda plastična za pijenje vode. Svi smo bili gladni, žedni, i smatram samo da nam je dragi Bog pomogao da se ne razbolimo od neke zarazne bolesti, jer preko 250 ljudi je pilo iz jedne posude, bez mogućnosti da operemo ruke, da se umijemo, teško je vjerovatni da niko nije dobio neku zaraznu bolest. Kada smo htjeli da idemo u WC morali smo da lupamo dna vrata, da pitamo stražara, ali i to smo izbjegavali zato što se moglo desiti, da kada kucaš, ako je neko neraspoložen možemo dobiti batina. Kada bi nas pustili odlazili smo u WC koji se nalazio na čošku igrališta, dijagonalno preko igrališta, i sjećam se momenta upravo maltretiranja moga oca, kada ga je jedan pripadnik čuvarske službe sa nadimkom «Brezopoljac» sjećam se njegovog izgleda, negdje oko 40 godina, sjede kose, srednje visine, kada mome oču daje 10 sekundi da pretrči do

WC, dijagonalno preko igrališta, a tih 10 sekundi bi izgledalo očaravajuće kako se on bričižava, odnosno njegovo brojanje do 10, kako se on približava WC on bi mu davao ostav, da nije stigao na vrijeme. Moram da kažem da je moj otac tada imao preko 50 godina i u svemu tome vidim samo jedno neljudsko, nehumano iživljavanje nad nedužnim i napačenim ljudima. Što se tiče hrane, po meni izglađnjivani smo uz jedno parče hleba i po malo neke supe, čorbice koja je često sipana u plitki tanjur, te smo često računali koliko je to kašika i obično bi to bilo između 8 i 10 kašika hrane. Ako bi bio neposlušan odnosno ko se nije ponašao po pravilima zatvorske stražarske službe, a pravila su ovisila o njihovom trenutnom raspoloženju, često bi dobio šamar i ostao i bez tog oskudnog obroka. Mogu da izjavim još da su pojedinci birali po nahođenju i po svojoj volji zatvorenike i tukli ih. Sjećam se gospodina da li je bio po nadimku ili po imenu čini mi se da je «Izo» koji je koristio kabal od struje i razne rezerve i tukao ljudе.

Da li je ovo lice imalo nadimak?

Opisaću ga na sledeći način, krupan, srednje visine sa brkovima, kada hoda široko zamahuje rukama i mislim po tadašnjim saznajima da je radio prije rata na stočnoj pijaci, kao da je vagao stoku na vagi. On se posebno isticao u maltretiranju iživaljavanju na ljudima. Bio je krupne i snažne građe te je mogao da nanese teške povredel Takođe bi, ostalo mi je u sjećanju napomenuo nehumanih uslova za čovjeka koji je bio iz Gajeva, znam čovjeka ali ne mogu da se sjetim imena u ovom momentu, koji je bio ranjen jer je naišao na minu, sada ga viđam u gradi, vrši posao poštara u jakim bolovima i mukama, krvav, sa krvavim gazama i tuferima ležao je među nama, na podu prijavom sa nešto možda malo slame ispod sebe ili nekom jaknrom koju mu je neko dao. To smo napominjem zbog nehumanih uslova u kojima smo bili mi, ali eto na žalost i jedan od ranjenika.

Koliko dugo ste se vi konkretno zadržali u ovom zatvorenicištvu?

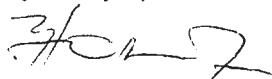
32 dana. Nakon +, 32 dan, mislim da je bio 32 dan, prozvan sam i rečeno mi je da idem u razmjenu. Spremio sam, odnosno nisam imao ništa da spremim, jer sam imao sam ona sebi pantalone, majicu i jaknu. Ubačen u neki kamion i razmjenjen kod hrasta u Donjem Rahiću.

D li se sjećate ko vas je poveo u razmjne?

Iskreno da vam kažem ne sjećam se

Da li se sjećate ko vas je prihvatio u razmjenu sa srpske strane?

Ja sam bio tada u jednom fazi velikog uzbuđenja, sreće, što ću konačno vidjeti svoju suprugu i svoga sina, tako da ni sam nisam vjerovao, da se prekida ta agonija, patnja, naša iscrpljenost, tako da od sreće jednostavno nisam ništa zapvazio po pitanju ko nas je prihvatio, dok smo srazmjenjeni, prevezeni do Vatrogasnog doma, ja sam iskoristio priliku i odmah krenuo prema mojoj kući u «EŠ» naselje, da što prije vidim meni moje najmilije. Htio bih da kažem još samo da se vratim malo unazad na okolnosti našega zarobljeništva u Rahiću. Htio bih da izjavim da smo odvođeni na prinudno kopanje rovova, gdje su pojedinci bili maltretirani, batinani na tom kopanju, bili smo krajnje nehumano tretirani, obučeni veoma oskudno u plitkim cipelama, u blatu i teškim uslovima, nenahranjeni, gladni, birani smo po nahođenju stražarske službe ko ćeći i odvođeni. Htio bih da izjavim još da je od pojedinaca čak traženo da daju krv za njihove ranjenike. U tomu momentu možda bi to izgledalo kao i dobrotoljno davanje krv, ali sa moje tačke gledišta kada smo svi činili bilo kakve gestove na neki način da azaštiti svoj život da i to davanje krv nije bilo dobrotoljno, jer ne vidim mogućnost da čovjek koji 30 dana jede samo 10 kašik asupe, jedno parče hleba da je sposoban da dadne dobrotoljno krv. Sjećam se lica

iz stražarske službe po imenu ili nadimku «Biser» smatram i mislim ako se može dobiti od njega informacija da bi mnoge ove okolnosti mogao i da pojasni bolje, jer je najviše vremena on provodio sa nama i mislim da je upoznat sa svim okolnostima na naš boravak u Rahiću.

Nakon koliko godina od 1992. ste ponovo mogli otići u Vujičiće i šta ste zatekli od imovine?

Pa, moj prvi odlazak u moje rodno mjesto i moj prvi obilazak moje rodne kuće je bio otprilike nakon pet godina. Zatekao sam sasvim novu sliku onoga što sam ostavio. Putevi su bili neprohodni, šume posjećene, kuće porušene do temelja, od kuća su sam oostala zgarišta, te mogu da izjavim da jednostavno moje selo, ostala sela, subila za neprepoznati. Lično moja rodnakuća je bila srušena do temelja. Nigdje ni jedne stvari koju smo imali više nisam vido. A mogu da izjavim da smo imali sasvim solidno uređeno bogato seljačko seosko imanje, sa svim traktorom i poljoprivrednim mašinama, ambarima i koševima punim kukuruza, pšenice, štale pune stoke, privatni automobil, sve je to uništeno, odnešeno, voćnjaci su bili isjećeni, jednostavno ništa se nije moglo više prepoznati ništa nije više bilo kao prije.

Da li imate još nešto da izjavite?

Trenutno nemam nešto posebno da izjavim, malo ovom izjavom sam se vratio i emotivno unazad, pa sam možda mnoge stvari i zaboravio, ako bude potrebno rado će se odazvati i pomoći da se rasvijetli i pomogne na rješavanju ovoga slučaja, slučaja Bukvik i okolnih sela.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da vasm se isti pročita, te staviti prigorov u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Nema potrebe

Da li imate prigorov na zapisnik?

Nemam

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Hoću

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Nema potrebe

Prikupljanje izjave zavaršeno u 10,44 časova

Zvučno snimanje izvršio asistent javnog tužilaštva, Ranka Dabić, a zvučni zapis se prilaže spisima predmeta.

**BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT B i H
POLICIJA DISTRINKTA
B R Č K O**

Broj: 02-230-199/04

Brčko, 25.03.2005. godine

**Z A P I S N I K
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 25.03.2005. godine u prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od STJEPANOVIĆ LAZE, na okolnosti koje su predhodile napadu na Bukvik i sela MZ Bukvik, na okolnosti samog napada od strane muslimansko-hrvatskih oružanih formacija, dana 14.09.1992. godine, njegovog zarobljavanja, odvođenja u Gornji Rahić a zatim u Zovik u skladište građevinskog materijala, kao i na druge okolnosti koje su njemu poznate u vezi sa ovim slučajem.

Započeto u 13 sati i 52 minuta.

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice: Savić Branislav
2. Zapisničar: Letić Ana
3. Lice: Stjepanović Lazo

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uređajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik, i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem. *Stjepanović Lazo*

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Stjepanović Lazo

Ime oca ili majke: Lazar

Zanimanje: radnik na Željeznicu

Datum rođenja: 20.02.1960. godine

Mjesto rodjenja: Lukavac, Brčko

Boravište i adresa: Holandska zgrada, put za Vujičiće, Brčko

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a BD BiH lice se opominje da je dužno govoriti istinu i da nesmije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1 i 2. ZKP Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je u skladu sa članom 84. ZKP Brčko Distrikta BiH lice upoznato da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli Vaša prava?

Razumio sam.

Savjetnik načelnika

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na pitanja ovlaštenog službenog lica?

Hoću.

Savjetnik načelnika

Snimanje se prekida u 13 sati i 55 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Savjetnik načelnika

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 13 sati i 57 minuta.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Stjepanović, da li se u periodu maja i kasnije do kritičnog dana 14.09.1992. godine stanovništvo moglo normalno kretati iz Bukvika i u Bukvik?

Od 01. maja do 14. satnovništvo je bilo u totalnoj blokadi, ja sam radio na putnom prelazu u Brčkom na Brodu i 30. aprila naveče mi je bila poslednja smjena, znači na 01. maj sam išao kući. Barikade su bile, neznam koliko svakih 50 ili 100 metara zavisi od dijela puta. Naoružana lica sa puškama pruštali su me ali prije toga mogu da dam izjavu da je naveče 30. aprila bili su ljudi iz kriznog štaba komšija mi prvi s kim sam bio kao brat došao je pretresati mene i putni prelaz, ja sam pitao zbog čega to radite nije mi jasno nisam znao uopšte šta se događa ja kažem ja tu radim znate me vrlo dobro. Onda su neki odozgo psovali majku četničku zar smiješ da se javiš, on je došo pretreso putni prelaz, nije bilo ništa.

Kako se zove to lice koje je izvršilo pretres

Dževad meni se čini Mujkanović, kuća mu je kod putnog prelaza, njegove sinove poznajem dobro, bili su kod mene stalno, prije rata držao neku tvornicu čaraparu. To je bilo 30. aprila, znači na 01. maj otišao sam kući prošo sam kroz brku, išao sam biciklom bilo je lijepo vrijeme. Kad sam došo kući i naši su već ljudi izašli gore stavili su неки punkt kao i ovi ostali što su držali te punktove da nebi bio neki upad u selo i šta ja znam. Došo sam kući malo odspavo, trebao sam opet da se vratim na posao 02. da radim. 01. maja ujutru su otišli mostovi, odma nakon tri sata zapucalo je u Brčkom izbio je rat u Brčkom, trebao sam ja opet da se vratim da radim noćnu a prije toga sam radio umjesto Ikić Ilijie on nije došao u smjenu pa sam ja produžio iz njegove danjske i njegovu noćnu, pa sam trebao posije 01.maja vratiti se ponovo na posao. Ja sam krenuo na posao opet negdje koliko je bilo sati da li 3 ili pola 4 i došo sam na brdo jedno Ulović gdje je bila barikada, ljudi sam poznavao neke neke nisam, ove što sam poznavao zaustavili su me i rekli su mi Lazo vrti se nazad u gradu je rat puca se. Ja sam se vratio kući, normalna stvar obavio svoje poslove koje sam imao, spavao kod kuće i nakon par dana ostali smo neznam tačno koliko je prošlo vremena ostli smo bez struje, znači bila je totalna blokada nismo mogli izaći prema Brči, tako kako čujem nije se moglo da prođe u Vitanovićima prema Ulicama, ni prema Bukviku. Bilo je ljudi koji su bili bolesni koji nisu mogli da izađu iz blokade. Međutim, aman neki su nekako izašli kako bio je neki Ivica Santovac da je nekoga a to su izuzetnislučajevi bili. Znači nismo imali struje, bilo je ljudi koji nisu imali ni brašna pa smo nekako dijelili ono što smo imali.

Ovakva situacija potrajala je do 14.09.1992. godine?

Da, potrajala je takva situacija do 11. 09. kada je napadnut Bukovac i taj narod je došo u Bukvik, normalna stvar da je narod u Bukviku uhvatila panika šta se desilo, bilo je slučajeva da su ljudi poginuli, istjerani iz svojih kuća. Znači taj narod koji je došao u Bukvik raspoređen je po kućama, ja sam imao rođaka koji je bio sa sinom. Sin je ostao u Bukviku sa nekim svojim društvom a rođak je došao kod mene. To trajalo je tri dana i onda napadnut je Bukvik, dežurali smo od Česteta, došao sam kući da jeden kažu odjedan put zapuca od Brke pa od Česteta dole zapuca od Vitanovića i od Prijedora. Mi

smo se uspaničili nismo znali kud čemo šta će mo. Supruga i rođak su ostali kod kuće, ja sam otišao gore da vidim šta je. Narod je bježao iz kuće, u panici nezna kud će, mi smo govorilki da idu u potok prema borovoj šumi u Bukviku. Pucnjava se približavala sve više od Brke i od Čosteta prema Lukavcu. Narod je bio po putu i povlačili smo se prema potoku, neko je plakao, djeca bila su mala, to je bio opšti metež. Dok su metci od, već su došli prema gornjem dijelu Lukavca i metci su prelijetali preko nas. Ušli smo u taj potok i imali smo kakvu takvu zaštitu, potok je bio pretežno suh nije bilo puno vode po njemu tako da se moglo kretati potokom. Dok smo išli potokom tim čuli smo odozdo kako viču «četnici pobićemo vas sve predajte se». Uslijedila je paljevinu kuća, rika stoke, lavež pasa, pucanje, to je bilo tamo kerove su ubijali škomutanje kerova kasnije se čulo i sve to. Onda je već pala noć i u toku noći isto nedaleko od nas jedna je kuća gorila čulo se kako pada crijepl. Mi smo tim potokom tražili svako svoje članove porodice kako bi se spojili jer нико ni za koga nije znao. Pucnjava je došla od Bukvika i od Vitanovića, oni su već bili u centru Bukvika. Ja sam bio sa nekim Perom Mijatovića i kontali smo šta da radimo, niko nije znao šta čemo nismo poznavali teren da bi se preko linije nekud izvukli. Tako smo proveli noć tu u tom potoku. Izjutra, da ne pričam kako je bilo u tom potoku jad i čemer, plač, ušutkavanje djece, stavljvanje ruke na uta itd. Te noći je kišica padala od sve te naše muke još i to da se desi.

Kako je došlo do vašeg zarobljavanja i odvoženja u G.Rahić?

Odma izjutra čim je dan svanuo u toku noći kontali smo šta da radimo, pošto nismo znali terena nismo se mogli izvući nigdje, odlučili smo da se predamo. Izašli smo iz tog potoka gore, oni su već bili u centru šetali tom glanovm ulicom i nisu ulazili u potok nego su odozgo vikali da se predamo da nemamo šanse da izađemo. Ja i ovaj Pero Mijatović mi smo krenuli sami i došli smo kod Rajka Baćića kuće ondje onaj put što vodi za D. Bukvik. Tu je bilo njihove vojske i bilo je naših ljudi koji su bili ležali u kanalu sa rukama na glavi i dole. Došli smo ja i Pero Mijatović, poznavali smo komšije iz Brke neke, neki Sarajčić Redžo i bio je ja mislim da je on bio čak neki i komandant-komandirčić neki zvani Lubina Mehmed, znao sam ga jer moj otac i njegov otac su bili u partizanima pa su bili dobri, predpostavljam da je neki komandir tu bio. Mi smo bili na tom glavnom putu a već po kućama sa strane se pucalo i privodili su sa drugim strana te jadne ljudi, u međuvremenu smo i mi isto došli legli i stavili ruke iza glave, a iza nas stajali su ljudi upereni sa puškama prema nama. Povremeno bi iza nas psovali majku četničku i pucali iz pušaka a mi smo ležali u kanalu još je kišica po malo sipila. Sjećam se da je, otišli su dole neki sa nekim vozilom navodno gdje je bilo ranjenika u nekom Mandičinom podrumu i tu je bilo ranjenika koliko sam čuo od ovih te njihove vojske rekli su ovome tome Mehmedu Lubini da su ih poboli sve, ko je naredio da ih pobije neznam samo su oni otišli i pobiju.

Da li je bilo pogovaranja ko ih je pobio?

To nisam čuo, samo vidiš sam oni koji su otišli ja ih nisam poznavao, ali taj Mehmed zvani Lubina on zna koji su ih pobili jer oni koji su otišli oni su se njemu javili kada su se vratili da su pobili sve te ranjenike. Tu je bilo maltretiranja, bio je jedan Krajnović Dragutin koji je imao vojni džemper, njegov radni kolega počeo ga je maltretirati udarati kao nosiš četničku uniformu i šta ja znam. Naroda se prikupilo tu dosta i počeli su pristizati kamioni da nas voze negdje. Pokupili su nas u kamione i vozili su nas u pravcu Brke. Kad smo već skrenuli na brdo Ulović gdje su bili Muslimani, taj narod je bio pokraj puta psovao majku četničku. Tako prolazeći kroz Brku skrenuli smo prema Rahiću, došli smo u Rahić, izašli iz kamiona, tu da ne pričam šta nas je sve snašlo. Tu je bilo njihove još vojske koja se zalijetala udarali su nas, niko nas nije zaštitio, mogao je da nas ucara ko hoće. Stali smo kod njihovog doma i tu su bili neki vojnici tu je bilo

više pretresa obaranje dole na zemlju, oduzimanje ličnih dokumenata, normalna stvar narod je ponio novca, ko je imao zlata. Ulagili smo tamo unutra u dom, tamo sam poznavao nekog Nijaz čini mi se da mu je ime, znam da je prije vodio junce na stočnoj pijaci na vagu. On je tu bio i neznam ovome koji je jioš bio, ovaj je ispitivao a ovaj Nijaz je udarao, pitao imate li šta, znači sve što je od novca, zlata sve da se preda njima. Narod jedni neko je pokušavao da sakrije nešto malo jer računo je kud će šta će, narod je opet računo da će se vratiti svojim kućama i od čega će da živi. Onda je naslijedilo udaranje i skidanje do gola. Tu smo proveli u tom domu neznam baš tačno dva dana, naroda je pristiglo dosta, kažem ti kako je ko dolazio tako je pretresan i bilo je neki Božić Lazo sjećam se njega su doveli u taj dom da li taj isti dan ili sutra dan to je bio stariji čovjek iz Rašljana bolestan čovjek kojeg su udarali, meni se čini neki Galib da ga je udarao i rekao mu da će otići u Rašljane i da će lično svojom rukom zapaliti kuću, a on je jadan imao u Bukviku kćerku i zeta pa je došao kod njih i tako je čovjek ostao. Kasnije je taj Lazo kažem ti tu ja sam bio sa njim dva dana, mučen je pado je čovjek u nesvijest.

Koliko ste vi bili u G.Rahiću dugo?

Neznam tačno možda jedno 4 dana tako odprilike neznam tačno.

U kavkima ste uslovima sjetšaja bili?

To je bio dom gdje je dole bio beton, na tome smo ležali, nismo dobili normalna stvar ništa, narod je bio žedan nema vode tražili smo vode, neznam tačno koliko smo poroveli da nismo dobili ni kap vode da li dan ipo, kasnije smo dobili neku vodu to je bila žuta neznam ja odakle je možda s rijeke neznam, po šoljicu po neko lonče malo, dodeš jadan tamo malo se napiješ a opet si žedan nema ništa.

Gdje je stajala ta voda u čemu?

Neka kanta onako bez veze.

Da li ste dobili hranu?

Hranu ja mislim da smo dobili poslije toga dva dana da sm odobili hranu. Onda su neki porebačeni u školu pošto se dom napunio nije bilo mjesta onda su jedni išli u školu i normalna stvar u školi tamo od čebada nismo dobili ništa kako si došo tako si na patos lego. Prilikom izlaska kad neko hoće u WC nije se dozvoljavalo normalna stvar ne možeš izaći kad je tebi potrebno u WC. Onda prilikom odlaska u WC bilo je ko te je pratio vojska ko te je pratio bila su njih dvojica koji te prate sa puškama, bila je prilika kad sam se vraćao iz WC-a kaže lezi dole da mi psuje majku četnicičku, repetira pušku, normalna stvar legneš, kaže puzi, moraš da puziš. Po toj priči bilo je još tih ljudi koja je malteetirana na taj način kao i ja. Kasnije je počelo odvajanje starijih ljudi i bolesnih ljudi njih su odvodili za Bijelu kuda su ih odvodili neznam. Ja sam tu proveo 4-5 dana i onda odprilike nas stotinu otišlo je za Zovik. Neznam tačno koliko je kamiona bilo ne mogu da se sjetim, u kamionima smo. Došli smo, krenuli smo iz Rahića meni nepoznatim putem kažu idemo u Zovik, došli smo u neko skladište te ograđeno žicom, neka zgrada je tu stajala, tu je bilo i žena koje su nas dočekale mještanki, bilo je u nekim crnim košuljama sa kapama koje su na sebi imali slovo U, psovanje majke četničke, onda pitanje za Svetog Savu, voliš li Svetog Savu, normalna stvar ne smiješ da kažeš da voliš. Znači to je još bilo kada smo bili u kamionima. Onda su nam naredili da izademo iz kamiona i da se postrojimo. Postrojili smo se, neki je od njih rekao «gleđaj ti vojske» i kaže «pomož bog junaci». Neki čiča jadan kaže «bog ti pomogo», ovako čovjek ne znajući. Ovaj da psuje majku četničku ko je rekao pomoz bog, svi smo čitali. Neznam, neko jer rekao ja sam rekao taj što je rekao on kaže ja sam, ovaj da ga udari on je jadan uđo. Otvorilo se, ta zgrada je bila od betonskog bloka i neka vrata su bila koja su se otvarala od dasaka i čitavom širinom zgrade su oila kao vrata s dvjema krila.

Kad su otvorili ta vrata unutra je bilo nekoga cimenta, bilo je vreća poderanih, sad su nama davali te vreće da iznosimo i stavljamo u kamion. Mi smo jadni iznosili te vreće, oni su da psuju majku četničku brže iznoscite to, mimo to tovarili u kamion. Donešeno je malo slame i malo je prostrto po tom betonu i stavljeno jedno čebe dole preko slame. Tu je bilo u ovoj prostoriji gdje je taj cemenat bilo nas je preko 70. Tamo je bila još neka prostorijica manja tamo je bilo 30 malo starijih ljudi.

Da li ste imali dovoljno hrane i kakva je bila?

Mi smo došli taj dan nema ništa hrane do sutri dan.

Snimanje je prekinuto u 14 sati i 39 minuta radi okretanja strane kasete i odmah nastavljeno.

Kad smo polijegali nije se m oglo leći normalno na leđa. legli sm onastanke jedino u tom polažaju se moglo spavati. Ležali smo u tri reda, jedan red je bio pored zida, red kroz sredinu i još jedan red pored drugog zida, tako da su noge od ovih ljudi iz sredine bile pored naše glave i od drugih koji su ležali do zida.

Hoćeš samo pojasniti ovaj detalj oko hrane. Kakva je bila hrana?

Hranu smo dobili sutri dan negdje oko 11 sati, hrana je bila mnogo lošija nego tamo u Rahiću, bio je neki limeni tanjirić dubine 1 cm odprilike neukusno, zagorjelo i naspe se malo vode, jedno parče hlijeba debljine jendog prsta i to je bio jedan obrok.

Koliko ste imali obroka?

Dva obroka bilo je oko 10 sati i opet naveče.

Da li je ovakav kvalitet hrane bio sve vrijeme dok ste vi bili u zarobljeništvu?

Nije baš sve vrijeme, dok je bila muslimanska policija bio je, to je trajalo odprilike mjesec ipo do dva tako loša hrana. Kasnije se hrana malo popravila.

Da li ste mogli da se slobodno krećete i gdje ste obavljali fiziološke potrebe?

Rekosam prije da je to skladište bilo u žici, bio je neki WC drveni iza te zgrade, normalna stvar nisi mogao da ideš u WC kada ti hoćeš, dešavalо se i velika nužda da se vršila unutra. Normalna stvar mi smo pitali ali ne dozvoljava se, kad nas puste onda puštaju po jednoga, onda odma odprilike je krenulo otvore ona vrata na tom skladištu i bio je neki ker vučjak i mi smo morali svi da stanemo uza zid, ovaj red što je bio u sredini morao je da stane lijevo ili desno. Ta policija koja je bila tamo ulazili su unutra i bio je neki Čarli znam da ga zovu Čarli neznam mu ime i nekakak Joha Nusret i oni bi se razletitili i udarali nogama, palicama nas dok smo stajali.

Da li ste išli na prinudni rad, šta ste radili?

Jesmo, odma krenulo se na prinudni rad na kopanje rovova na Dubravicama, krenuo ja od prvog dana i bilo ih je još, svi su morali ići raditi, neko je išo na Dubravice, neko na Vranovaču. Što se tice tamo na kopanju rovova ja barem nisam imao nekih problema, više sam imao problema u tom logoru gdje su nas, morali smo ustajati u svako doba, oni počnu oko 9 sati 10 kas se melo napiju onda dolaze ovamo i čim mi rečeno nam je čim čujemo da se okreće ključ bo je katanac na vratima, to nisu bila vrata to je bilo više kao kapija, da mi moramo da skačemo da stajemo mirno, tako je bilo kad god su oni ulazili vamo nama unutra.

Da li ste bili fizički maltretirani, ko vas je maltretirao i kako?

Bio sam na kopanju rovova, to je bilo nakon možda 6 dana poslije dolaska u Zovik i dolazio je neki Omazić Armin koga sam poznavao dok sam radio na putnom prelazu, a on je stanovao na Suljagića sokaku, tražio je mene, reko je tamo da mi psuje majku četničku zapamtice on ko je Armin i došo je sutri dan naveče izveli su mene, ja sam došao sa rovova, izveli su me, oni su sjedili u jednoj prostoriji 3 sa 3, sjedio je tu

Armin, bio je šef policije Nešad neki, bio je Salko neki što je radio u Ložioni neznam mu prezime, bio je jedan koga su vazli Doktor, bio je imo je crnu maramu umotanu oko glave, Joha Nusret, Helać Suad, Kantić Admir oni su bili u policiji, bio je još jedan ne mogu da mu se sjetim imena, bio je Čarli sa Broda neznam mu prezime bio je karatista krupan. Ja sam sjeo, Armin se naslijao na mene cinički i da meni psuje majku četničku, pokazivao mi neku legitimaciju, vidiš li ti ko sam ja. Ja sam ga gledao onako iznenađeno prepadnuto, znam gdje sam šta mi se desilo, nije mi jasno bilo njegovo ponašanje zbog čega se ponašao tako prema meni. Udarao me pesnicom i počeo se smijati. Tako navodno da sam ja nekakav četnik, da ja kažem za ostale četnike u Bukviku. Ja sam njemu rekao ljudi ja u Bukvik rijetko kad idem, ja neznam ni za kakve četnike, znam ljudе koji rade poštено, kako neznaš za neke kokarde, ja kokarde nikad u životu nisam vidio i neznam kako izgledaju. Onda počelo, sjedio sam na stolici bili su sa svih strana oko mene i jedan udario me s jedne strane, drugi s druge strane, nisu se birala sredstva čime će se udarati pesnicom, kundakom, nogom. Tako i sa prednje strane Čarli me udaraio nogom tu u prsa, ja sam pao sa stolice, onda su me udarali nogama onako ležeći da mi psuju majku četničku da priznam navodno neke četnike po Bukviku i neka su imena spominjali navodno nekih 53 okrojela četnika na području Bukvika. To je udaranje i to ispitivanje trajalo odprilike sat vremena, vračali su me nazad u tu prostoriju gdje smo ležali i da bi izvođenje uslijedilo opet nakon dva sata oko 10 sati odprilike, opet ista stvar neko ispitivanje, još je tu bio Armin i opet ista ta udaranja s jedne i s druge strane i sprijeda, već se ukazala krv na licu počela da teče. Isto to ispitivanje trajalo je odprilike st vremena i bila je neka česma pred tom zgradom, rekli su me idi, odveo me jedan tamo da se operem, ja sam se malo saprao od krvi te i ponovo se vratio unutra. Opet nakon 2-3 sata poslije pola noći je već bilo je opet uslijedilo izvođenje i isto tako da priznam nešto za što nisam znao. Ja kažem njima ljudi znate šta je jedino ako hoćete da ja vama kažem neistinu da slažem, ja vam govorim ono što znam. Ja sam radio u Brčkom putovao preko Brke i u Bukvik nisam imao potrebe da idem jer Lukavac je bliže Brki nego Bukviku.

Da li ste ovako fizički bili maltretirani sve vrijeme dok ste bili u Zoviku?

Odprički mjesec dana tako sam bio maltretiran, samo da vam kažem jednu stvar taj treći put kada sam bio izveden Armin Omzić je rekao njima da me prebiju i ja sam bio prebijen. Svako veče po danu idem kopati rovove, naveče od 09 sati kad oni malo popiju išli su u Bukvik sa nekim Jovanom Božića koji je isto bio tu u logoru sa nama iz Bukvika išli su tamо kupili po Bukviku rakiju, meso, svinje su gulili i pekli, to im je Jovan spremao. Jovan je na neki način bio zadužen od njih kad oni dolaze na vrata da on komanduje da mi skačemo i da stajemo uza zid.

Uglavnom kad bi došli od 09 naveče pa tokom noći intezivno su vas fizički maltretirali na opisani način?

Jeste.

I isti ovi ljudi?

Isti ti ljudi.

Možete namukratko reći kakve ste povrede tjelesne zadobili u tom maltretiranju? jedna noć je bila ne zapamćena, do sada mi se nije tako desilo, ovo je bila stvarno noć koja je bila ne izdržat, došao je neki Franjo Zečević iz Zovika, dok su me ovi udarali i Franjo me izveo i izudaro, tada su mi slomljena dva zuba, krv je lila sa vanskе strane glave i iz nutra, to je bilo sve isječeno od zubi. Izveo me napolje da se operem pod onom česmom. Ja sam drhtao ko prut nisam se mogao oprati krv je lila, uhvatio me je za glavu i stavio mi glavu pod česmu, ta voda onako lадна curila je na mene a meni se činilo da mi glava raste kao bubanj, bio sam tu pod tom česmom odprilike jedno 5

minuta prao se i ta voda kada je išla na mene i onda su me uveli unutra i ovaj doktor što je imo crnu tu uniformu maramu oko glave i uniforma je bila sva crna, stavio mi je cijev od automatske puške u usta, navodno da priznam nešto što nisam znao i tako kad mi je stavio cijev u usta tada je repetirao automat i da priznajem da psuje majku četničku da će me ubiti. Ja sam boga molio da me ubije, meni su bolovi i sve to dodijali, ja sam njemu rekao «ubij meni je sve dodijalo ja više ne mogu». Kaže znam ja da bi ti volio da ja tebe ubijem psujući mi majku četničku ali kaže metak je skup za tebe ti ćeš umrijeti polako. Onda je Čarli uzeo noć neki vojnički nož prvi put u životu sam nešto onako video, stavio mi je vrh noža ispod oka dole navodno isto da priznam što nisam znao i vuko je vrh noža preko lica do opd vrat i tud je lijevo desno i kaže priznaji ili ču da te koljem, i tada sam boga molio da me zakolju ti bolovi koje sam imao to je bilo nepodnošljivo. Poslije tog maltretiranja bačen sam opet u tu prostoriju gdje sam ležao. Svaku noć mjesec ipo dana po tri puta sam ja izvođen. Izvođen je još neki Radovanović Lazar iste noći samo izvedu npr. prvo mene pa kada istuku mene onda izvedu njega. Neki Cvijetinović Petar i njega su. Poslije toga, da vam kažem jednu stvar ja bi imao toga pričati mnogo, uglavnom se svodilo svaka noć je bila ista, nakon izvjesog vremena ja više nisam mogao po danu da idem koati rovove. Izjutra je trebalo da idem kopati rovove ja nisam mogao, ležao sam i jedva se dovukao do vrata.

Da li osim polomljenih zuba imate još neke vidljive povrede na sebi?

Imam ožiljak ovđe na lijevoj strani ispod donje usne, bilo je tu s vana je bilo sve je to bilo nekih ožiljčića malih sitnih poslije toga zagnojilo se to nisam mogao otvoriti usana nisam mogao vode da pijem. Imam oštećenu vratnu kičmu dva pršljena, ima ožiljak ovđe ispod lijevog oka, bilo je ožiljaka sitnih ja nisam brojao koliko ih je, uglavnom od pasa ovo je sve bilo crno na meni i po ledima i naprijed.

G-dine Stjepanović, kada ste izašli iz logora kada ste razmijenjeni?

5 mjeseci i 20 dana sam proveo, to sam zapamtio dobro, da li je to bio 04.03., uglavnom zadnja razmjena je bila, to je poslednja razmjena bila koja je bila tamo ali zapamtio sam dobro 5 mjeseci i 20 dana.

Uglavnom izašli ste 93. godine?

Da.

Gdje ste otišli da se nastanite?

Tu sam u Brčko se nastanio, prijavio sam se tamo u opštini bila je neka komisija za smještaj.

Nakon koliko godina od 1992. kada ste zbog svega što se desilo morali otići od kuće mogli ponovo otići u Lukavac i šta ste tamo zatekli od vaše imovine?

Ja sam otišao sa nekim željezničarom Halilom i nekim Zlatić Ramizom iz Rašljana njegovim kolima, došao sam pred moju kuću u kojoj je stanovao nekakav Nevzet i oni su izašli iz kola, ja nisam izlazio iz kola i pitali su oni navodno da traže neko sijeno. Taj Halil je pito da li bi mogo gazda da dođe da vidi svoju kuću. Ovaj je rekao da ne može i ja nisam ni izlazio. To je bilo 1998. godine.

Kada ste poslije toga otišli i šta ste zatekli od imanja?

Kuća je bila normalna stvar nije imala krova prozora vrata, nije bila totalno devastriana što se tiče kuće a što se tiče stoke i ovoga drugog to je uništeno u početku.

Uglavnom vaša imovina nije bila u onakovom stanju kakva je bila do 1992. godine?

Nije, voćnjaci isječeni, šume isječene, nešto od opmoćnih zgrada što je bilo je uništeno, stoka nema ništa, imali smo mi svinje, krave, ovce.

Mehanizacija?

Od mehanizacije nisam imo, jedino sam imao motor «Tomos» za vožnju.

Obzirom da smi iscrili osnovnu stvar...?

To se ne može ispričati za par sati, to je nešto, ima još toga, to je jedan dio toga što je provedeno tamo kako je provedeno.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtjevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe.

Da li imate prigovor na zapisnik?
Nemam.

Hoćete li potpisati zapisnik?
Hoću.

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?
Nema potrebe.

Prikupljanje izjave završeno u 15 sati i 17 minuta.

**BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT B i H
POLICIJA DISTRINKTA
B R Č K O**

Broj: 02-230-199/04
Brčko, 21.03.2005. godine

**Z A P I S N I K
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 21.03.2005.godine u prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od BOŽIĆ STANE, na okolnosti boravka u sabirnom centru u Boču u prostorijama osnovne škole, psihofizičkog i seksualnog zlostavljanja, kao i na druge okolnosti koje su joj poznate.

Započeto u 14 časova i 45 minuta.

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice: Savić Branislav
3. Zapisničar: Letić Ana
4. Lice: Božić Stana

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uređajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik, i službena pisma čirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Razumijem. — Božić Stana

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Božić Stana

Prezime i Ime: Božić Stana

Vaše djevojačko prezime: Stanković

Ime oca ili majke: Pero i Mara

Zanimanje: obućar, kožarski smijer

Datum rodjenja: 01.02.1974. godine

Mjesto rodjenja: Brčko

Boravište i adresa: Morović, ul.Bosutska br.82, R. Srbija i Crna Gora

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a BD BiH lice se opominje da je dužno govoriti istinu i da nesmije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1 i 2. ZKP Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je u skladu sa članom 84. ZKP Brčko Distrikta BiH lice upoznato da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli Vaša prava?

Da. — Božić Stana

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na pitanja ovlaštenog službenog lica?

Hoću. — Božić Stana

Snimanje se prekida u 14 sati i 47 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

— Božić Stana

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 14 sati i 50 minuta.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodo Božić, koliko ste imali godina 14.09.1992. godine?

17 godina.

Nakon pada Bukvika i sela bukvičke regije vi ste sa majkom, bratom i vašim sestrama prevežene u G.Rahić?

U G.Rahić, iz G.Rahiće je nas prevezao kamion za Boće.

Gdje ste bile smještene u Boću?

U školi.

Da li se sjećate koliko je bilo vas djece i žena u toj školi?

Kažu da nas je bilo oko 100 a djece oko 25 malih, ja nisam nikad brojala.

Da li ste u školi imali adekvatne uslove smještaja?

Nismo.

Na čemu ste spavali u školi?

Spavali smo kako ko, donijeli smo uloške od kreveta tako smo spavali, ni toga nije bilo dovoljno.

Kakva je bila hrana?

Iz početka nikakva, kasnije su nam donosili da mi sami sebi kuvamo.

Na ovaj broj žena i djece da li ste imali adekvatne uslove za obavljanje fizioloških potreba?

Nismo, iz početka kada smo došli iz škole svi smo išli mokriti u kantu, tu veče su nam postavili kante ko hoće mokrit može u kantu.

— Božić Štand

Da li su vam bila dozvoljena kretanja van prostorija škole?

Bila su dozvoljena ali u prisustvu njih, nama samim nisu bila dozvoljena, ako je trebalo njima da se ide raditi da se bere žito.

Da li su to obezbjeđenje vršili naoružani ljudi?

Da, kada idemo u trgovinu s nama ide policija.

Tokom prikupljanja izjave od vaše majke došli smo do saznanja da ste vi tada kao maloljetnica u školi u Boču bili sa još nekoliko žena-djevojaka i seksualno zlostavljan?

Jesmo, to je bilo tu prvu veče kad smo došli. Kad smo došli ovaj jedan je rekao ja ne siječem uši, ja nisam da siječem uši kao što su nam rekli ustaše sijeku uši, držao nam je neko predavanje. Poslije toga mi smo zaspali i ja sam kad je ta Fata ušla ona je mene probudila obasjala me sijalicom i rekla je ustaj i ne plači. Oda me je izvela prvi put napolje i predala me tom Lovri. ja sam Lovru molila da me vrati mojoj majci, on je poslušo moje moljenje i vratio me majci u sobu.međutim ona dolazi ponovno u sobu obasjava sa velikom baterijom i ponovo me izvodi, tada me predaje Draganu Mićanović tako kaču da se zove, momak koji je izvršio nasilje nad mnogo. On mi je bio podnjo nož ispod vrata da me zakolje, ispod desne strane ispod mладеža. Lovro je tad rekao da Dragan odstupi oružje da odloži oružje, onda je razoružao i poslije toga odveli su nas u školu mene, Ilinku, Slavku, Koviljka je bila ovamo u školi nije išla sa nama. Kad smo došli u tu kuću gdje su nas odveli Fata je raspoređivala ko će s kim da bude u kojoj sobi. Ja sam bila u sobi drugoj od hodnika druga soba, koliko sam vidjela kada je ona obasjavala baterijom pošto nije bil ostruže u kući. Tada mi je on prijetio da će me ubiti ako se ne prepustim njemu Dragalu, da će doći drugi da redaju na meni. On je nadam izvršio nasilje . Kad su izvršili to nasilje onda su nas izveli iz soba i vratili nas u školu. Fata je putem prijetila da ne smijemo da kažemo šta je s nama bilo, moramo da reknemo da sm obile na jelu i piću i ako reknemo da će se t oopnoviti s nama opet. Od tada od logora ja sam obolila, 14 godina se lječim, prvo su moji roditelji kupovali lijekove sada ja kupujem sama sebi, ovakav život nebi opzeljela nikome. Onda su nas vratili u školu i po povratku iz škole ostavili su okačenu bombu na vratima. Sutradan je došao djed Niko Arandželović, možete ga uzeti za svjedoka, koji je skinuo bombu sa vrata i pitao šta se desilo. Mi smo čutela nismo smeje reći, onda smo mi počele da pričamo i zatim je pozvana vojna policija i onda su dolazili Osmam Osmanović i Osman Osmanbašić i vodili istragu. Onda sm otišli u Tuzlu kod doktora, tamo nas je doktor pregledao i rekao nam da dođemo ponovo, mi ponovo nismo išli. Ja sam od njih imala potvrdu ali sam dala u Beograd Organizaciji za zaštitu žena. Želim da se gone krivično da mi plate oštetu za pretrpjelistrah.

Da li je do sada bio kakav postupak na sudu?

Jeste, to se treba da riješi.

Da li ste vi davali izjavu i gdje?

Davala sam kada sam bila u loguru i kada sam došla u Brčko, novinarka je bila Daca, bile su žene iz SOS iz Beograda.

Da li ste u poslednje vrijeme davali bilo kakvu izjavu na sudu u postupku?

Nisam, samo sam ponovila izjavu koju sam dala u Tuzli, dva su mi poziva došla,

na prvi se nisu pojavili, kada sam išla na drugi poziv prepoznala sam neke od njih.

Gdje su vas pozivali, gdje ste se morali javiti?

U Okružni osnovni sud u Tuzli, a u Brčkom u sud u kasarnoj.

Da li imate još šta da izjavite?

Nemam.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtjevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Ne treba, znam ša sam izjavila to je tako napisano.

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam.

Hoćete li potpisati zapisnik?

Hoću.

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Ne.

Prikupljanje izjave završeno u 15 sati i 07 minuta.

**BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BIH
POLICIJA DISTRINKTA
B R Č K O**

Broj: 02-230-199/04
Brčko, 04.08.2005. godine

**Z A P I S N I K
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 04.08.2005. godine u prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od lica Muhr-Veselinović Jokica, na okolnosti napada na Bukvik dana 14.09.1992. godine od strane Muslimansko-Hrvatskih oružanih formacija, njenog odvođenja u sabirne centre, kao i na okolnosti ubistva njenog brata Veselinović Pere, te i na druge okolnosti koje su joj poznate u vezi sa ovim događajem.

Započeto u 10 sati i 20 minuta.

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice: Branislav Savić, ujedno i zapisničar,
2. Lice: Muhr-Veselinović Jokica

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uređajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik, i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da *Muhr Jokica*

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Muhr Jokica
Ime oca ili majke: Ilija i Ruža
Zanimanje: Tehničar
Datum rodjenja: 24.06.1971. godine
Mjesto rodjenja: Brčko
Boravište i adresa: trenutno živim u Njemačkoj

Muhr Jokica

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 10 sati i 28 minuta.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospođa Muhr,šta nam možete reći na okolnosti samog napada na Bukvik
14.09.1992.godine,vašeg odvođenja u sabirni centar,kao i na okolnosti za koje ste vjerovatno saznali oko ubistva vašeg brata?

Ovako mi smo 11.septembra izšli iz svoje kuće i bili smo u Bukviku.Četrnaestog je počeo napad negdje oko 3 sata po podne i mi smo svi bili u naselju čaršija-Bukvik,znači kad je napad počeo mi smo svi bježali prema šumama,ja sam bila sa majkom i sa tatom,onda smo išli u Maričića šume,tamo su svi bježali.Sjećam se bila sam u podrumu i brat je dotrčao,vodio je čovjeka ranjenog Purića iz Bukovca,bio je krvav bila mu je jedna strana ne sjećam se da li lijeva bila mu je košulja malo krvava i bježao je sa njim prema toj šumi,za nama su pucali išli smo prvo cestom,došli smo do Janka Maričića kuće a onda smo išli prema toj šumi i za nama su pucali.Onda smo tako ostali do u noć,lutali smo po tim šumama,on je se izdvojio negdje pred veče od nas,to je bio opšti haos,pometnja,strah sve,tako da se negdje pred veče izgubio,otisao je sa drugom grupom u stvari sa drugim,prešao je preko ceste u tu babe Soke kuću.U jutro smo mi oko šest sati predali se ta naša grupa,onda su nas pokupili i sa kamionima odvezli u Rabić.

Da li ste u Rabiću bili pretresani i gdje ste nakon pretresa bili smješteni?

U Rabiću smo bili u školi,bili smo pretresani,sve su žene bile pretresane,neke su bile skidane do gola,babe,jednostavno bila je komšinica stara možda sedamdeset i neku godinu u rubini i nju su,nju sam vidjela raščupanu svu i pretresli su nas sve,ja nisam ništa imala uza se nije mi ništa oduzeto meni lično.

Da li vam je poznato ko vas je pretresao?

Ne,ne sjećam se,ne znam nikog po imenu,ovako bila je,uglavnom bila je jedna ženska i dva tri muškarca,tako uglavnom žena je skidala i pretresala,bili su tu i muški.

Koliko dugo ste ostali u Rabiću u prostorijama škole?

U Rabiću smo bili par dana i onda smo otisli za Boče,

Da li ste gore imali u toku ta dva dana dovoljno hrane i da li ste imali slobodu kretanja,odnosno kakvi su bili uslovi smještaja?

Uslovi su bili grozni nije bilo struje,nije bilo ničega,išli smo u školski taj WC,ta njihova vojska nas je pratila sa puškama,do WC-a,spavali smo na betonu,ležali smo bili smo gladni bili smo u strahu,normalno žedni to je to,

Da li je među vama bilo male djece,beba,starih i bolesnih?

Bilo je normalno,

I oni su imali isti tretman?

Isti,

Nakon Gornjeg Rabića,gdje ste otisli po tom i da li ste bili sa članovima porodice?

Nakon Gornjeg Rabića smo smješteni u Boče u školu i ja sam tu bila sa majkom,tata je prebačen za Zovik,Bosansku Bijelu,muškarci,uglavnom bili smo odvojeni,ja i majka smo bili zajedno,u te dvije učionice mislim da je bilo stotinjak,tako od prilike

Muhr Jokic

žena,starijih,mlađih,djece,beba,u dvije učionice,ležali smo dole na podu,par deka je bilo nekih čebadi,najloni i tako,nije bilo ničeg dovoljno,blo je jedan bunar,tu smo imali vodu,te komšije Hrvati su nam donosili nešto hrane,bila je neka,stari šporet vani tako da se malo nešto spremalo,
Da li fizičkog,psihičkog ili seksualnog zlostavljanja,obzirom da ste svi kao zatvorenici bili ženskog pola?

Bilo je,meni lično ne,ali tu noć pred što će da bude,ja i moja jedna rođaka od ujaka kćerka smo bile u prostoriji,sve su u stvari žene bile,djeca su vrištala mala i njih je bilo dvojica,jednoga znam kako se zove,taj Hrvat Tadija možda je od mene godinu bio stariji sjećam ga se iz škole,prezime ne znam,uglavnom je meni i toj mojoj rođaci rekao kao "svima ćemo mi vama da napravimo po jednog malog ustašu",to znam sigurno i onda su u toku te noći bile izvedene četiri žene,ja mislim da sam čak i ja prozivana,međutim majka je legla preko mene i ujna preko te kćerke a oni nisu palili svjetlo da ih ne bi prepoznali.Ta ženska je bila i dva muškarca.Ta ženska se derala kao "šta će vam biti,neće vam ništa biti",

Da li se nakon tog slučaja popravilo bezbjednosno stanje po pitanju vas?

Jeste,sutradan su bili svi u šoku,a oni su rekli ako neko sazna da će sutradan biti strelnjani oni ako bilo ko u tom krugu nešto kaže,međutim neko je od tih žena ja ne znam tačno ko je otišla do prvog komšije i čovjek je otišao u vojnu policiju prijavio i tada su došli mislim dva policijaca da su čuvali i tada je bilo sve u redu,
Koliko ste dugo ostali u Boču?

Pa mislim nekih desetak dana,smo bili u Boču i onda je došao moj svak,sestrin muž i odveo nas u Vitanoviće.

Jeste li svo vrijeme ostali u Vitanovićima do završetka rata?

Ne bili smo kod njega par nedelja u kući,onda smo se vratili našoj kući jedno vrijeme tu je bila neka vojska,muslimanska vojska,iz Srebrenika,u tom krugu nismo smjeli izaći iz tog kruga,oni su odgovarali za nas međutim mi smo negdje u oktobru u Vitanoviće prešli i onda smo bili ne znam mislim da je šesti februar bio,znam da je došla vojska sa nekim kamionima i odvukli su nas u Bosansku Bijelu,

Gdje su vas smjestili u Bosansku Bijelu i koliko ste vremena ostali tu?

U Bosanskoj Bijeloj smo bili ja mislim tri nedelje u kući Bojić Nede,bilo je nas par,ja i majka,otac bio je stric i strina i bila je jedna žena iz Bukvika Rozika mislima da se zove,žena je umrla,tu smo bili kažem možda tri nedelje,dobjijali smo samo pola kilograma hljeba ništa više,nešto smo mi uspjeli od kuće da ponesemo i tako,uglavnom za tih par nedelja nismo smjeli nigdje izaći iz kuće,da me ne vidi neko od vojske,da vidi žensko mlado i tako.Jednu noć se desilo da su neki ljudi na vrata i jedan od tih je prepoznao mog oca i onda mu je rekao u tom smislu da ga ne zna znači da ga nije prepoznao ne zna šta bi bilo,uglavnom ja nisam smjela izaći iz kuće,nije bilo prozora,bila je zima bio je snijeg,onda sam 26.februara došla u razmjenu u Brčko.

Nakon 11.09.1992.godine kada je izvršen napad na Bukovac,i kada ste iz vašeg mjesta prešli u Bukvik i 14.09.1992.godine kada je napadnut Bukvik,poslije koliko godina ste mogli ponovo doći na imanje vaših roditelja i šta ste zatekli tamo?

Mislim 2000.godine da smo došli kući,ja se ne sjećam da smo ono poslije Dejtonskog sporazuma da smo mogli doći,mislim da ja nisam bila tu,svje je to zaraslo,tek smo 2000.godine došli otprilike kad smo dobili da možemo doći da će neka donacija biti,tako to,nismo ništa zatekli bila je ruševina,

Da li ste vi učestvovali u ekshumaciji posmrtnih ostataka vašeg brata njegovoj identifikaciji i obradi tijela i sahrani?

Muhr Jokć'ca

Nisam nisu dozvolili doktori ali su donijeli kući nešto stvari ja se sjećam tačno tog dana
 Šta je on imao na sebi,ja sam mu iznijela šta će da obuče,imao je na sebi farmerke i
 cipele,dobro znam tačno i košulju,cipele sam prepoznala,
 Koje je to godine bilo?

1996.godine u avgustu,

Da li su posmrtni ostaci vašeg brata bili prenijeti u Gradsku mrtvačnicu u Brčko?

Jesu,

Gdje je nakon toga izvršeno zakopavanje posmrtnih ostataka?

U Srpsko pravoslavno groblje,

Da li imate još šta da izjavite na ove okolnosti?

Pa imam nešto da kažem ja ne mogu da kažem da tvrdim da je taj i taj recimo da je
 ubio njega ali hoće da kažem na tom mjestu u Erićima zna se ko je vodio,ja znam
 mislim da je u tome gdje su Erići bili u tom napadu iz Vitanovića bio je Petar
 Bosankić,sin Marka 1965.godište,on je znao tog dječka mog brata, on je ga poznavao,ja
 ne kažem da je on to uradio ne tvrdim da je on lično njega ubio,ali on mora da zna on
 je bio vođa vojske i ko je učestvovao u tom napadu od tih ljudi bilo je dosta iz
 Vitanovića,neko je morao da zna da prepozna njega,znači neko iz te grupe mora da zna
 ako nije on onda da zna ko je o tome se radi,znam da je taj čovjek bio znam da je bio
 Džinić Bajica tada u tom napadu,da je bio Šokčević Marko u tom napadu iz
 Vitanovića,još isto iz Ulovića Jurošević Stjepan 1969 ili 1970 godište,sin od Kreše,taj je
 bio nacionalno nastrojen pred sami rat,pravi da se ne izrazim baš tačno,njihova sestra
 je išla sa mnom u školu,i znam da je bila ja sam čula priče ona se hvalila navodno da je
 tu ubijen i jedan četnik tu gdje je i moj brat poginuo,kako su ubili i jednog četnika kako
 su ga tukli i maltretirali da je vjerovatno kao bio njihov kurir,a ja predpostavljam da je
 dijete u strahu i zanijemilo i da nije moglo da progovori,taj isti se hvalio i po Austriji i to
 je narod pričao i vjerujem da je takav bio,jer je bio nacionalno nastrojen i prije.Ja ne
 kažem da je on njega znači ali neko od njih jeste oni moraju da znaju između sebe,to
 se krilo od nas godinama,znači on je ubijen 1992.godine,do 1996.godine su krili neko
 mora da zna,

Da li imate još šta izjaviti?

Ne

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati
 zapisnik ili zahtjevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja
 zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Pročitaćete vi kad donešete na potpis

Da li imate prigovor na zapisnik?

Ne

Hoćete li potpisati zapisnik?

Da

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?

Ne

Muhar Jakic

Број исправе: 5/295-76

ЗАПИСНИК О САСЛУЧАЊУ СВЕДОКА

Саславац Ада	199, Јадовице улица	Бр.котома спрату
Судија	Овоночад	Бр.котома спрату
У кривичној постуцији првога	М.Н.	
Један кривични речник и 11 чланака	142,	
		К3.
Милош Стевановић – споменик		
Бољић Ј. Јубилар		

Саславац	Бајић Ковачка	Бајић Ковачка
Судија	тел. 22-490	тел. 22-490
Секундарни судски приставију:	Секундарни судски приставију:	Секундарни судски приставију:
Јане Крајишић	Јане Крајишић	Јане Крајишић
Записано 13.00 часова		
Сведок је симетрују да је доказао да говори истину и да се сматра правдитатом, уговорио је на последње давање личног карактера, ако га нису доказали да оспоре истину, која је извршена да бе такве карактере, или да ће бити његов доказано да је уговорио:		
) Речи к приставе:		
Бајић Ковачка - Ковачка		
) Извар:		
Бајић Ковачка		
) Поручнице:		
Милић робота:		
18.7. 2003.		
) Година робота:		
11.Однос са управљачем и његовим		
Записано следеће о дану предмету индекса сачети:		

Бајић Ковачка - Ковачка

Бајић Ковачка - Ковачка

Бајић Ковачка - Ковачка

Бајић Ковачка - Ковачка

Записано следеће о дану предмету индекса сачети:

Бајић Ковачка - Ковачка

Ja sam pre početka ovog rata došla sa Korđale gdje sam tamo živjela sa mužem i dvoje mlđeb. u selo Dm. Bukvik. SO Brčko, kod roditelja muža. Neposredno pre početka rata počeo je selo Bukvik i ostala srpska sela koja sačinjavaju MZ Bukvik eksploirano muslimanskim i hrvatskim selima iz tih sela upućivanje su pretnje da se svi srbi u srpskim selima biti poubijani i proterani. U muslimanskim i hrvatskim selima od mesecog stanovništva formirane su vojne jedinice koje su blokirale srpska sela MZ Bukvik, i onemogućili kretanje srpskom stanovništvu. Kako se početak rata približavao pretnje su sve više izazivale uznemirenja srpskog stanovništva i to je trajalo sve do 14.9. 1992.g. kada su formirane muslimanske i hrvatske jedinice upale u selo Bukvik i ostale srpske sela. U Selo Bukvik upale su muslimanske jedinice jer su imale oznake zelenih peretkih s tim što su predhodno otvorile snažnu vatru po selu. Prilikom upada stanovništvo je napuštao svoje kuće i bežalo u Šume pa sam tako pobegla i ja sa maloletnom decom kćerkom starom 11 godina i sinom starim 9 godina. Moja svekrrva je takodje bila samnom a sa njom je bila njenina svekrrva. Krili smo se po Šumi do sutradan međutim tada su nas pronašli muslimanski vojnici i sve odveli u muslimansko selo Rahić i tamo zatvorili u prostorije osnovne škole. Prilikom odvodjenja u Rahić muslimanski vojnici psovali su nam majku srpsku i pretili da će mo svk biti poubijani. U prostorijama škole zadržali su nas dva dana a nakon ovoga jedna grupa u kojoj smo bila jai moja svekrrva i njeni svekrrvi u selo Boće koje je inače naseljeno stanovnicima hrvatske nacionalnosti i tamo su nas smestili u prostorije škole. U tom selu je bila hrvatska vojska i obezbjedjivala je školu.

Hrvatski vojnici su nas takodje wedjali psovali majku, pretili da ćemo biti svi poubijani i slično. Jedne noći mislim da je to bio 17. ili 18. septenbar u prostoriju u kojoj smo mi ležali na patosu tako što su pored mene bila moja djeca a dalje od mene bile su moja svekrrva i njeni svekrrvi ušla je jedna žena koja je imala jaku baterisku lampu čije svetlo je bilo usmereno prema nama koje smo ležale i posle kratkog zadržavanja ista je izašla. Neposredno posle ovoga ušao je jedan hrvatski vojnik koji je pozvao mene da izadjem da iz te prostorije međutim ja sam počela da plakam a on me je uhvatio za ruku i silom izvukao iz te prostorije. Doveo me je u neki hodnik i počeo da me vredja govoreći da sam srpsko džubre a potom naredio da legnem na patos. Došao je još jedan hrvatski vojnik koji je počeo da mi skida odjeću stavljajući cjev u moja usta da nesmem da viđem i da plačem, a potom me je silovao. Odmah posle ovoga silovao me je drugi vojnik vojnik koji je bio pred njega a u tom u međuvremenu došao je i treći ali me on nije silovao. Taj treći rekao je bezimo šteklo nam je vreme jer nam je komandant dozvolio da se zadržimo samo 15 minuta. Ti vojnici su me izveli iz te prostorije s tim što su mi zapretili da nesmem nikome da kažem šta se dogodilo jer ako bilo šta ili kome kažem o dogadnjaju da će me oni dovesti još sedmorici koji će me silovati.

„utrad... jutu mene je Ljubica Tanacković iz D.Bukvika p. tal šta mi-e... jes da li mi se nešto desilo pa sam joj ja sam rekla jeste i njoj je to bilo dovoljno da zna o čemu se radi.

Tanuts Robitko

Nisam ranije poznavala vojнике koji su me silovali ali znam da su to hrvatski vojnici što je to selo hrvatsko i što se na tom području nalazila hrvatska vojska. Istog dana dolazila su dva čovjeka u civilnim odjelima pa su me pitali šta se dogodilo međutim ja njima nisam smela da kažem ali predpostavljam da im je Ljubića ispričala da sam ja silovana. Ti ljudi su zahtevali da ja podjem sa njima u susedno selo Boderište i povedem decu na pregled jer je moja čerka imala veliku temperaturu. Pregleda na je od strane lekara i lekar je konstatovao da je kod nje nastupila površena temperatura usled straha. Mene su odveli u Tuzlu i tamo me je pregledao ginekolog koji je konstatovao da nema nikakvih tragova o silovanju verovatno želeći da skine svaku odgovornost sa hrvatskih vojnika koji su me silovali. Odvedena sam sa decom iz sela Boće u selo Ulice i tamo sam videla i da se moj muž tamo nalazi. Zadržala sam se sa decom u Ulicama oko 15 dana. Došao je tada moj brat koji živi u selu Gunja SO Županja i odveo me u Gunju, tamo sam dobila pasoš i preko Madjarske došla u Brčko gdje se i danas nalazim.

Ističem i to iste večeri iz sobe u kojoj sam ja bila izvodjena i sliuvana Stana Stanković iz sela Lukavca Slavka Krstić i njena sestra čije ime neznam svi iz Lukavca. Neznam adresu Slavke Krstić ali znam da se Stana nalazi u Brčkom.

Moj brat moja majka i sestra žive i danas na području hrvatske pa bi ja molila da ova moja izjava ne dospe u sredstva za informisanje jer bi na osnovu toga hrvatske vlasti mogle da saznanju za moju izjavu a to bi verovatno prouzrokovalo određene posledice po njih.

Za ovaj put ja više nebi imala šta da izjavim, Fridružujem se krivičnom gonjenju lica koja su me silovala uloko budu pronadjena i izvedena pred sud.

Poučena da imam pravo čitati zapisanik izavi da ne želi čitati jer je slušala glasno diktiranje.

Završeno 14,00 časova.

ZAPISNIČAR

Đanica Kobrinskog

SUDIJA

**BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT B i H
POLICIJA DISTRINKTA
B R Č K O**

Broj: 02-230-199/04.
Brčko, 25.05.2005. godine

**Z A P I S N I K
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 25.05.2005.godine u prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od **NENIĆ MILIVOJA**, na okolnost ratnih događaja, razmjena stanovništva i kontakta sa članovima komisije za razmjenu sa Federalne strane.

Započeto u 15 sati i 22 minuta.

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice: Savić Branislav
2. Zapisničar: Letić Ana
3. Lice: Nenić Milivoje

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uređajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik, i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Gospodine Nenić, da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da. *Milivoje Herut*

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Nenić Milivoje

Ime oca ili majke: Radovan i majke Savka

Zanimanje: sveštenik

Datum rođenja: 14. februar 1951. godine

Mjesto rođenja: Gornja Briješnica, opština Lukavac

Boravište i adresa: Brčko, Jovana Dučića br.6

Milivoje Herut

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 15 sati i 27 minuta.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Neniću, gdje su vas zatekla ratna dešavanja na području Posavine? Ja sam bio sveštenik u Bijeloj i Bukviku i 11. juna kada je napadnuta Bijela bio sam službeno u Brčkom i vraćajući se za Bosansku Bijelu na Ceriku me zaustavila patrola i obavijestila da se ne može u Bosansku Bijelu. Pošto su to sve ljudi koje su me poznavali i oni mene, odveli su me iza Borine kafane i dvogledom pokazali mi B.Bijelu koja je već bila u plamenu, odnosno pojedine kuće su već gorjele i čula se pucnjava. To je bilo oko 16 sati, a obaviješten sam da je napad bio tačno u 12 sati. Odatle sam otišao u Pelagićevo u crkvenu kuću i tamo sam proveo 7 dana. Dolazeći na Cerik svaki dan prikupljajući informacije za moje parohijane, raspijući se ko je izašao kakvim putevima, ko je ostao, ko je poginuo. U tome mi je puno pomaago i oko prevoza koji su izašli pokojni Drago Dragićević. Svaki dan smo išli na Cerik prevozili civile, djecu i žene koji su kroz šume prelazili na Cerik.

Snimanje se prekida u 15 sati i 30 minuta iz tehničkih razloga.

Snimanje se nastavlja u 15 sati i 36 minuta nakon otklanjanja tehničkih razloga prekida snimanja.

G-dine Neniću, možete nstaviti dalje?

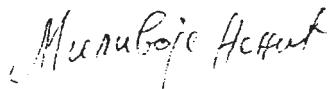
Što se tiče dana napada na Bijelu ja sam završio.

Da li ste kasnije obzirom na situaciju ratnih događanja koja je zadesila ostala srpska sela, mislim na Cerik, Bukvik i sela MZ Bukvik, kao i Bukovac i dalje ostali sa svojim arohijanima odnosno sa srpskim narodom u kontaktu na tim prostorima?

Ja sam stalno bio u kontaktu sa mojim narodom preko boraca koji su držali liniju i naroda koji je izlazio i nakon 7-10 dana boravka u Pelagićevu prešao sam u Brčko i iz Brčkog sam tajode nastavio da vršim kontakte, a tu su me onda pronašli Slobodan Mitrić, Pero Klašnjić iz Crvenog krsta, Boško Mitrić i Despot i uključili me u komisiju za razmjenu civila, tako da sam poslije i kroz tu komisiju nastavio da kontaktiram sa vjernicima iz Bukvika i B.Bijele. Cerik je već 17. bio zauzet tako da tamo se nije imalo šta ni tražiti.

Da li ste tokom rada u komisiji za razmjene bili u prilici da kontaktirate sa prestavnicima komisije sa Federalne strane i da li ste u tim kontaktima i svom angažovanju imali priliku da urgirate za nekoga posebno od svojih parohijana da bude razmijenjen i da tom prilikom vaši zahtjevi budu ispunjeni bez problema i bez eventualnih neprijatnosti?

U komisijama je to zaista bilo teško ostvarivati te razmjene jer to je bilo upravo pogadanje kao na pijaci, mi ćemo dati ovoga a vi ćete dati onoga, ili mi tražimo ovoga ili onoga i uglavnom se u tim komisijama izgovara da ih nema na spiskovima, neke realno a neke su zaista to krili. Ja sma na insistiranje Slobodana Mitrića koji je bio pretsjednik komisije kod nas, 02. avgusta 1992. godine otišao u Bukvik, tako što me je

odvezao Santovac sa autom sa linije razgraničenja Donji Rahić – Grbavica. Tamo sam sa mojim bukvičanima razmijenio mišljenja, čuo kako žive, odnosno kako se pate i kako ne žive, kako dolaze do komisija, tada su mi već nudili razne spiskove sa molbom da se djeca i žene razmjenjuju i oni koji slave Svetog Iliju njima sam izvršio vjerski obred prekađivanja žita. Moje lično mišljenje je da su te komisije malo radile i da su uglavnom tražili neki svoj interes jer sve one ljudе koje sam ja tražio na komisijama uglavnom nisam dobijao, ni sam nikad neznam zašto. Istina pojedinci su razmjenjivani ali dođu bez moga znanja često puta, tako da se ja iznenadim no u svakom slučaju se obradujem njima. Ja bih ovđe napomenuo jedan interesantan moj duel na liniji razgraničenja Gornje Dubravice-Satorovići sa g-dinom Mirsadom Đapom. Sve članove komisije Federalne strane nisam poznavao, nisam ništa nikada ni zapisivoa jer su to vodili zapisnike. CK i pretsjednik, bar su mi tako govorili da to nije moje i onda sam ja na toj razmjeni u Šatorovićima dušno se raspitivao da mi dovedu Aleksu Bojića djeda koji je 10 ili 12. godište, mislim da je 10. i za koga se interesovao njegov sin Novak a koji je bio u Njemačkoj i uz to moj veliki kućni prijatelj. Jedan član komisije me uputio na g-dinu Mirsada Đapu govoreći da je on glavni i da njega pitam. Zamolio sam ga učitvo da mi stavi na spisak Aleksu, njegovu kćerku Goju, i on mi je na to kazao "ako budem k leknuo pred njim možda će razmotriti i dovesti ih. Moj odgovor je bio na to da ja nikad ne bi ponizio se i kleknuo pred njim ali ako su u pitanju moji vjernici onda sam i spremjan to uraditi pod garancijom da će biti dovedeni. On je se na to nasmijao i kazao i meni i Despotu koji je stajao pored mene, "štaće vam oni u Brčkom kada će mo mi svakako za koji dan doći u Brčko a vi će te morati preko Drine". Na svakom tom skupu uglavnom su u pratnji bili momci puni snage koji su oružje držali na gotovs, pa zbog samog straha koji bude u čovjeku i ratnih dejstava koja su bijesnila još uvijek nisam se više upuštao tog dana ni u kakve dijaloge. Kasnije sam još jednom tražio ih kada je bio pretsjednik komisije Makso a nikada ih nisam dobio i nikada nisu razmjenjeni. Znam da je djed Aleksi i pretučen u bijeloj i da je poslije toga, neću garantovati posledice prebijanja ali vjerujem da jesu, i preminuo, to sam čuo od njegove kćerke i od onih koji su mu bili najbliskiji.

Da li vam je poznato da je djed Aleksi u napadu na B.Bijelu 11.06.1992. godine bio ranjen u nogu?

Nije mi bilo to poznato čuo sam to kasnije i mnoge pojedinosti stradanja mojih vjernika sam čuo od ljudi koji su bili po logorima pritvoreni, odvođeni, maltretirani, udarani, među kojima ima i danas onih koji su spremni da posvjedoče predamnom jer su to meni govorili ali ja lično nisam vidio.

G-dine Nenić, kada ste po prvi put nakon 1992. godine ponovo mogli otici u B.Bijelu i šta ste zatekli od imovine koja je tamo ia vas ostala?

1995. godine pred Božić stupio sam u kontakt sa Stevom Bojićem i Kostom Savićem i zamolio ih da bi želo da odem do Bijele, oni su to pričali mojim bijeljanima i ako je bio već Dejton potpisani mnogi su mi dolazili, među kojima Andelka žena iz Kalajdžija starija, koja me je molila da ne idem jer se plašila da me neće ko ubiti. Sama je, kaže, bila svjedok da su 92. pretresli i njenu kuću i sve Kalajdžićke kuće tražeći mene jer su misili da se negdje krijem, a govorili su da sam ja jedini krivac za navodno naoružavanje srpske populacije u Bijeloj. Znam sigurno da u crvenoj kući i crkvi nisu mogli naći nikakav znak i simbol koji je mogao iritirati suprotnu ratnu stranu da bi mogli biti gnjevni na mene. 1996. godine za Božić sam bio u Bijeloj i tamo sam našao razrušenu crkvu, zapaljenu kuću i sve drugo poharano i odnešeno. Snalazio sam se i raspitivao kod raznih ljudi, saznavao za mnoge stvari, međutim sve je propalo sem nešto matičnih knjiga koje je opština Seonjaci vratila poslije meni na adresu u Brčko.

Hrvoje Šakić

Oni kažu da ih više nisu imali, mada ljetops crkve koji je najvređnija knjiga i jloš par domovnika nisam nikada našao.

Da li vam je poznato da li je osim crkve i crkvene imovine u Bijeloj istusudbinu doživila i crkvena imovina u drugim mjestima opštine Brčko a koja je ostala na teritoriji pod kontrolom Muslimana i Hrvata?

I poznato mi je a o tome sam ja vas obavještavao i kamericom snimao i poslao snimak bukvičke razorene crkve, u Ceriku je sravnjena sa zemljom a u Zoviku je 14 januara 1993 godine bila zapaljena, imaju i danas dan dokazi o tome jer je to sve slikano i snimljeno na video.

G-dine nenić, da li imate još šta da izjavite na ove okolnosti?

Ništa naročito, tih prijava je bilo i biće a ja ne mogu ništa da izjavljujem što nisam na svojoj koži doživio a oni što su to doživjeli i meni pričali saosjećam sa njima bol i muku i žalim za ovim crkvenim imanjem koje je uništeno jer sam za to bio ja odgovoran i nije se moglo ništa spasiti.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtjevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe.

Da li imate prigovor na zapisnik?
Ne.

Hoćete li potpisati zapisnik?
Hoću.

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?
Nema potrebe jer sam ja prisutan tome.

Prikupljanje izjave završeno u 16 sati i 05 minuta.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 18. februar 2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 18. februara 2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od Majdančević Đoke, na okolnosti koje su prethodile napadu Muslimansko – Hrvatskih oružanih formacija na mjesto Bukvik i sela MZ Bukvik 14. 09.1992. godine, njegovog zarobljavanja i odvođenja u G. Rahić, fizičkog i psihičkog maltretiranja, potom odvođenja u Centralni zatvor u Tuzlu kao i na druge okolnosti njemu poznate u vezi sa prednjim slučajem,

Započeto u 10 časova i 31 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH: Branislav Savić
2. Zapisničar: Ranka Dabić
3. Lice: Majdančević Đoko

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredjajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma – cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?
Razumijem – *u1. Đoko*

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

u1. Đoko

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Majdančević Đoko

Ime oca ili majke: Nikola

Zanimanje: Mesar

Datum rodjenja: 12.10.1961.godine

Mjesto rodjenja: Gornji Bukvik Brčko

Boravište i adresa: Gornji Bukvik br. 78 Brčko Distrikt BiH

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?

Jesam — *M. ĐOKO*

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću — *M. ĐOKO*

Snimanje se prekida u 10 sati i 34 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

— *M. ĐOKO*

Snimanje se nastavlja u 10 sati i 36 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Majdančević, šta nam možete reći na okolnosti naprijed navedenog slučaja i napada na selo Bukvik?

Pa ovako u toku okruženja nismo ni razumili taj rat i normalno se živilo sve do pada Bukovca. Bukovac je pao 11.septembra, tada smo mi shvatili šta će biti i šta se radi. Onda smo dobili te ljude iz Bukovca koji su pobegli i rasporedili ih po našim linijama i punktovima, da bi pokušali odbraniti Bukvik. Međutim, ogromne snage su iz Tuzle kako sam čuo i Rahić, Maoča i Brka i Vitanović i Ulice, i ostalo, tako da mi nismo ni pola sata uspjeli da branimo selo. Linije su pukle i mi smo kako je ko snalazio se i bježio kod ko zna. Onda su oni narod sabirali kao stoku i tjerali ih otimali novac i pljačkali ih, ja sam sa još sedmoricom uspio da se probijem iz obuča i krenuo prema Ulicama.

Ko je bio sa vama?

Bio je Pajić Stojan, Majdančević Andelko, Baćić Nenad, Kaurinović Đorđo, Marković Pero i Jovo ne znam kako se preziva. Mi smo krenuli i prošli smo kroz ulice u 2 sata noći kroz selo. Stigli smo u Donji Rahić u Staru Tinju, gdje smo pokušali da se probijemo kroz njihovu liniju na srpsku teritoriju. Tu su nas pohvatali četvorica policajaca iz HVO.

Da li znate ko su ti policajci?

Ne znam imena, znam da su bili pod komandom Ivica Santovca. Oni su nas odveli na Ulice, koje su bile pune ustaša i to se slavilo padom Bukvika, zateko sam dvojicu svojih radnih kolega iz Bimeksa Bećiri Šefki i Kombić Sead, mesari po zanimanju koji su klali našu stoku opljačkanu i tamo su slavili i jeli i pili, dok smo mi bili gladni i žedni koliko toliko, vode je bilo. Tada su nas pretresali ispitivali, tražili su oružje koje smo mi bacili prije ulaska u Ulice, jer bi ispalio to kao napad. Oružje smo bacili u jednoj šumi. Andelko Majdančević i Pero Marković su morali da idu da traže oružje. Mene su tada izveli u jednu garažu, ustaše ne znam koliko ih je bilo jedno 10-tak izvadili su noževe i htjeli su me tu zaklati.

Da li znate nekog od njih?

Ne znam, imali su samo crne uniforme i nosili su slovo «U» na čelu. Iživljavali su se i smijali. Tada je Santovac poslao policiju, jer ja još nisam njemu dao izjavu, tako da me policija izvukla iz tog pakla. Santovac mi je rekao da ja ne mogu tu ostati, jer me on ne može čuvati po noći. Poslao me je u Rahić, Peru Marković, Đorđu Kaurinović Stojana Pajića. Tada smo zatvoreni u neki oklopni kamion, gdje je došao čovjek, mi smo ga nazvali Govedar, ne znam mu tačno ime, jer je na pijaci vago bikove. Tu nas je nas odmah malištretiro, bili smo žedni, otislo je on od nas ali je mene uveče odmah prozvao Gale isto mu ne znam pravo ime, vi to znate, Gale koji je pokazivao karticu

M. Jovo

unutrašnjih poslova, vjerovatno je radio u SUP-u. Oin me je odveo u svoju kancelariju, to je učionica od školem, tu on i njegovi ljudi, otprilike 2 sata sam bio tu, na podu, gažen nogama i on mi je reko tada da može da radi sa mnom šta hoće, može da me strijelja, ili da me osloboди, može da me pošalje na prinudni rad u zatvor i može da radi šta hoće, i da ja nemam pojma sa kim imam posla. Reko mi je da će tu veče, i da će mi dati pištolj i da strijeljam jednog Četnika. Ja sam mu odgovorio da ja to ne mnogu uraditi, reko je «hoćeš hoćeš» i da mi psuje majku, a ako ja neću njega, on će mene. Taa je rekao svom čovjeku da me zaokruži na papiru. Ja nisam imao pojma zašto me zaokružuje, poslije sam shvatio da je to bio logor ili strijeljanje. Kada sam se vratio među ostale Srbe na spavanje, cijelu noć sam očekivao da dođu po mene i da strijeljan onog čovjeka što mi je naređivo.

Da li vam je rekao koga treba da strijeljate?

Nisam, samo je rekao da moram jednog četnika strijeljati. Mi smo za njih bili svi četnici. Tako je ta noć prošla, poslije, sutradan me u hodnik izveo čovjek koji mi je turao pištolj u usta, tu je bio Slobodan Pajić sa mnom, ne znam da li se on sjeća.

Iz izjave Slobodana Pajića koja je od njega prikupljena 15.02.2005.godine isti nam je rekao da je poznavao čovjeka koji vam je cijev pištolja stavljao u usta i da se radi o Lišić Mirsadu.

Ja mu ime nisam mogao zapamtiti, jer je to bila gola borba za život. Tada me je pito da li se bojim, pa iskreno rečeno nisam se bojao, ali sam se više bojao noža, nego pištolja. I sa njim sad završio, poslije uveče oko 12,00 sati otvorila su se vrata gdje smo nas oko 260 spaval u slami. Mene su prozvali i odveli u školu. Na vratima me pito šta sam dužio od oružja, udario me palicom i gurnuo me među četvoricu koji su me tukli, do nesvjesti palicama. Prije toga su Iliju Dragičević tukli ipa su ga ostavili, pa su mene nastavili. Mene su tukli, bio je čovjek po nadimku, zvali su ga «Makija», Nukić je čovjek jedan bio, on je poginuo poslije na Brči. Još su četvorica bili ali znam za «Makiju», nosio je kožnu kaubojsku jaknu na sebi. Kada su završili to divljanje na meni, onda su dogovarali se koga će slijedećeg. Jedan od njih je predložio Rajka Bačića, drugi je pitao je li to onaj debeli. E njega čemo se sada naderati, tim izrazom. Kada je Rajko, kada su Rajka doveli odmah je jedan od njih udario ga kundkom u prsa i Rajko je pao u nesvijest. Izveli su mene i Iliju napolje i tjerali da se tučemo međusobno, ko bude jači, neće biti kriv. Međutim, mi nismo htjeli jedan drugog da udaramo, onda su mene udarili, još jednom me nogom udario i otjerali na spavanje. Ilija i Rajko su ostali i dalje sa njima. Poslije sam saznao da je Ilija oko 8 sati bio udaran. Kada je svanulo video sam mnoge ljude modre, krvave, video sam Vasiljević Cvjetinu, Mirko Sekulić, bio je Boro Piperac zvani «Odža», Slobodan Pajić, sve je to bilo modro i krvavo, jer su tukli u školi, a mi smo spaval u domu. Ubacili su nam jedno bure bvode od 200 litara, i svi smo nas 260 pili odatle vodu ko stoka. E tada je bilo za par dana zatišje, što se mene tiče, nisam bio bijen, do, prozvali su nas jedan dan, počela je prozivka, oko 28 nas je prozvato, neke ljude nisu našli tu, neki ljudi su bili na Ulicama, Zovik, mi koji smo stajali morali smo da čekamo oko sat vremena, stajali smo mirno, saznali smo da jame koje su iskopane u groblju, strah se izvuko u kosti, jer smo svi očekivali strijeljanje. Počeli smo se pozdravljati sa rođacima, komšijama, vjerovatno je neka dojava bila iz Brčkog, jer sam to isto čuo, pa nas nisu strijeljali, potrpali su nas u jedan kamion i odvezli za Tuzlu. Vukli su nas preko Rašljana, preko Majevice, nisu išli kroz Bukvik. U Rašljanimu je kamion stao, mještani Rašljana, vojska ko li je bio, cerada je bila zatvorena, i tražili su da nas pobiju tu, da dalje ne idemo. Međutim, bila je pratinja iz njihove komande i vojske i

~ M. Dovo

tako smo prošli i stigli u Tuzlu. U Tuzlu smo došli u zatvor, zid je okolo visok je, ne znam tačno koliko 2, do 3 metra, stali smo uza zid i naslonili nos uza zid svi, tu je bio pretres, određivanje gdje će ko u koju će ćeliju. U tom zatvoru su bili i njihovi ubice koji su zatvoreni, koji su izvršili ubistva i tako da su sa nama u istom zatvoru bili. Četvrtu noć oni su se ponapijali, i ti čuvari su njima dozvolili, tim ubicama otvorili su naše ćelije, i to je bilo udaranje. Tu smo bili svi bijeni i bilo je u nesvijesti ljudi, svašta je bilo, do pred zoru. Tada im je komandir njihov koji je bio u tom zatvoru, čuo naše jauke, neko je čuo, došli su ljudi i rastjerali ih. E poslije toga smo patili od gladi, teror je ogroman bio, nismo smjeli glavu podići, šaptali smo kada pričamo, ne smiješ glasno pričati, ali je najteža bila glad, padali smo u nesvijest. Jedini spas nam je bio Crveni krst koji nam je nešto nekada donio, registrovali su nas, i tako nije smjelo biti ubistava, jer smo registrovani. Odvođeni smo na prinudni rad na kopanje rovova, najviše u Požarnicu smo vođeni, na Majevicu, bili smo izloženi otvorenoj vatri, gdje su neki ljudi i nastradali, Dragan Mačić je tada ranjen, još jedan čovjek ja ga ne znam, i on je iz Bukovca mislim, uglavnom tu smo se bojali da ne izginemo, kopali smo rovove, bosi išli, imali smo šta obuti, ali nisu nam dozvoljavali. Vlado Matuzović, on je bio u zatvoru i nije dao da se obučemo i obujemo, rekao je da nam neće trebati. Čak su od njihove vojske neki protesovali zašto takvi idemo, ali nije bilo koristi. U Tuzli je bio Simo Pantelić, on je imo neku nesreću da su ga stalno udarali, nogama u prsa, čizmama su ga udarali, čovjek je krv pljuvo. On je jauko, tako da to nisu bili ljudski krči. To je bilo strahota slušati, ja ne znam, bilo je još, u Tuzli, dovodili su i nove ljude i sada to nema potrebe da pričam i sa drugih krajeva su dovođeni, ali je bilo ih strahota slušati. Stalno ih moraš slušati kada ih tuku. Tako sam proveo 11 i po mjeseci. Vođeni smo na sud tu su nam sudili kao da smo mi buKVički OKUPATORI. Imam ja kod sebe i presudu, to piše u presudi. Ovdje piše da smo mi okupatori Bukvika i da su oni morali da oslobole Bukvik.

Da li želite da nam predate fotokopiju tog dokumenta?

Želim, nikakav nije problem, ovdje dam malo ošteto ovo, to je baš bitno.

Dokument ćemo poslijekopirati i priložiti uz vašu izjavu?

Ima tu sve, to je velika nepravda bila u sudu, to za mene nije ni bio sud. Ne znam imate li pitanja, ja više ne znam

Da li znate ko je u Rahiću bio upravnik?

Ne mogu da se sjetim, ja te slabo pamtim ta imena, gledo sam da preživim i od straha, ogroman strah je bio

Nakon koliko godina od 1992.godine ste prvi put otišli u Bukvik i šta ste zatekli od imovine?

U Bukvik sam otišao prvi put poslije Dejtona i zateko sam ostrsuge, podivljalo sve, kuće nije bilo, iz kuće je izrasla šuma i u dvorištu. Strahota božija, goroblje je bilo porušeno.

Šta je bilo sa crkvenog objekta?

Crkva je bila skroz srušena, osto je temelj oko 1 metra, pisano je po tome, crtana su muslimanska obilježja. Crkva je odmah taj dan napadnuta, oni su se prvdali kao da su morali, da je bio snajperista na tornju Crkve.

Da li ste bili svjedok nekog od usitava 59 lica mještana Bukvika?

— M. Đoko

Nisam bio svjedok zato što sam ja odmah odveden, i mogo sam samo u WC da izadem pod stražom.

Da li ste u toku sklanjanja po šumama mogli da vidite neki od prizora pljačkanja, auništavanja i paljenja kuća i imovine?

Vidio sam kako selo gori, odmah tu noć D. Bukvik je gorio, plamen, ja sam bio već ispod Vitanovića krenuo prema Ulicama, čuo sam na megafon kako zovu «predajte se mi smo ljudi, nismo Srbi».

Da li je ta osoba koja je pozivala moegafonom se predstavila po imenu i prezimenu?
Nije, to je išo tenk, oklopno vozilo čuo sam po zvuku, i sa tenka je sa megafonom pozivo nas na predaju.

Da li imate šta još izjaviti ?

Pa nemam, mislim da je to sve što je važnije, to je to.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Nema potrebe — *M. ĐOKO*

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam — *M. ĐOKO*

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Hoću — *M. ĐOKO*

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Nema potrebe — *M. ĐOKO*

Priključivanje izjave završeno u 11 sati i 08 minuta

OKRUŽNI VOJNI SUD U TUZLI
Broj K. 274/92
Tuzla, 28.12.1992.god.

U IME NARODA !

Okružni vojni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudske Skenderović Midhata kao predsjedniku vijeća, sudske Djenlić Mensure kao člana vijeća, i sudske porotnika Bajrić Bedila, Bajramović Dževada i Suljić Admirsa kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Kapetanović Rajfe, u krivičnom predmetu protiv okrivljenih Bačić Ilije i Majdančevića Đjoke zbog krivičnog djela iz čl. 119. st.1. EZ-SFRJ, koji je Uredboom sa zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon, postupajući po optužnicici Okružnog vojnog tužilaštva u Tuzli broj VKT 426/92 od 16. decembra 1992.godine, dana 28.12.1992.godine donio je i javno u prisustvu zamjenika Okružnog vojnog tužioca Koval Slavena, okrivljenih Bačić Ilije i majdančević Đjoke te njihovog branioca Kozobarić Darke, advokata iz Tuzle, objavio sljedeću

P R E S U D U

OKRIVLJENI BAČIĆ ILLJA sin Sime, i majke Kristine rodjene Bačić, rođen 9.7.1954.godine u Gornjem Bukviku opština Brčko gdje je i nastanjen, pismen, po zanimanju vozač, oženjen, otac dvoje djece, vojnu obavezu regulisao, Srbin, državljanin RBiH, nalazi se u pritvoru Okružnog vojnog zatvora u Tuzli po rješenju broj Ki. 103/92 od 12.11.1992.godine,

OKRIVLJENI MAJDANČEVIC ĐJKO zv."Đjoko" sin Nikole i majke Bosiljke, rođene Šekulić, rođen 12.10.1961.godine u Gornjem Bukviku k.br. 78, opština Brčko gdje je i sada stalno nastanjen, pismen, po zanimanju mesar, neoženjen, bez djece, vojnu obavezu regulisao, Srbin, državljanin RBiH, nalazi se u pritvoru Okružnog vojnog zatvora u Tuzli po rješenju br. Ki. 103/92, od 12.11.1992.godine,

K r i v i s u ,

Što su:

Za vrijeme neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja, kao građani Republike BiH u mjestu Gornji Bukvik, opština Brčko, kao članovi "SDS, pristupili neprijateljskim oružanim formacijama tzv. "vojske srpske republike BiH", koje su formirane za borbu protiv Republike BiH, pa su tako pristupili vodu Gornji Bukvik kojim je komandovao Pajić Slobodan, pri čemu su zadužili, Bačić Ilija automatsku pušku sa 150 komada municije cal. 7,62 mm, a Majdančević Đjoko, u svojstvu komandira odjeljenja, puškomitrailjez M-53 sa 600 komada metaka cal. 7,9 mm, sa kojim naoružanjem su izvršavali postavljene zadatke navedenih oružanih formacija, kao borci protiv RBiH, pa 11.9.1992.godine kada su jedinice armije RBiH preuzele akciju oko oslobadjanja okupirane teritorije Bukvika, pri čemu je 5 boraca, pripadnika Armije RBiH poginulo, a lo ranjeno, nekon kojih borbi su

./.

2.

... i RBiH u ratu i za vrijeme oružanih
... seljskim oružanim formacijama i učestvo-
vali u ... sukobu kao borci protiv RBiH,
... čime su počinili krivično djelo - Služba u neprijatelj-
skoj vojsci iz čl. 119. st.1. KZ SFRJ, koji je Uredbom sa zakon-
skom snagom preuzet kao Republički zakon,
pa ih sud na osnovu istog zakonskog propisa

C S U D J U J E

NA KAZNE ZATVORA U TRAJANJU OD PO 11 (JEDANAEST)

GODINA.

Na osnovu čl. 50. KZ SFRJ, koji je Uredbom sa zakon-
skom snagom preuzet kao Republički zakon, okrivljenima se u
izrečene kazne zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru
od 12.11.1992.godine.

Na osnovu čl. 98. st.4. ZKP-a, koji je Uredbom sa
zakonskom snagom preuzet kao Republički zakon, okrivljeni se
oslobadaju od obaveze da naknade troškove krivičnog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnica Okružnog vojnog tužilaštva iz Tuzle broj
VKT 426/92 od 16.12.1992.godine i ova presuda odnose se na
optužene Baćić Iliju i Majdančević Djoko i krivično djelo koje
je predmet optuženja, s tim što su činjenični navodi iz optužnic
da su okrivljeni "čuvali straže, zauzimali borbene položaje"...,
te "borbeno djelovali", formulisani kao "izvršavali postavljene
zadatke navedenih oružanih formacija, kao borci u ratu protiv
RBiH"...

Donesena presuda obrazlaže se sljedećim razlozima:
Nije dovedeno u sumnju da su okrivljeni pristupili
oružanim formacijama – vodu kojim je komandovao Pajić Slobodan,
da je okrivljeni Baćić Ilija zadužio automatsku pušku i municiiju
okrivljeni Majdančević Djoko puškomitrailjez, okrivljeni Djoko
komandovao naoružanom grupom boraca formacije odjelenja i da su
od 11.9.1992.godine vodjene oružane borbe na teritoriji koju
su kontrolisale oružane formacije u čijem su sastavu bili okriv-
ljeni, jer su ove činjenice iz optuženja istovjetne sa neviđim
odbrane okrivljenog.

U ratu koji traje učestvovali su i okrivljeni: Okrivljeni
Baćić je, kao borac, zadužio automatsku pušku i kao vozač
od formiranja voda, po sopstvenim navodima "razvodio straže na
punktove, pakete, pojedince na sastanke, u komandu, ili na punkt-
tove"..., svjedok Dragičević kaže da je razvozion i ranjenike.
Okrivljeni Baćić je sa oružjem, i kao vozač, neposredno dopri-
nosio uspjehu borbe oružanoj formaciji kojoj je pripadao, zbog
čega ga sud, kao i okrivljenog Majdančevića, koji je, kao koman-
dir odjelenja sa puškomitrailjezom zauzimao borbene položaje i
borbeno djelovao, – smatra borcem u ratu protiv RBiH.

Bez osnova su navodi okrivljenog Majdančevića, da on,
kao borac, nije borbeno djelovao, jer svjedok Dragičević Ilija
kaže da je 11.9.1992.godine "bilo obostrane pucnjave", a Pajić
Perica da je "vatra otvorena i sa jedne i sa druge strane"..., te
potvrđuje i sadržaj izvještaja loš. brigade HVO Bosanska
posavina od 16.9.1992.godine i loš. brigade Brčko od 10.11.1992.

./.

3.

Oružane formacije kojima su pripadali i okrivljeni formirana su za borbu protiv RBiH, a činjenica vođenja oružanih borbi potvrđuje da se radi o neprijateljskim oružanim formacijama, o čemu bez sumnje govor i dio naveda obrane okrivljenog Bačića, "ja znam da se u avgustu mjesecu bili pregovorim između naše komande i komande Armije RBiH"... Okrivljeni su krivično odgovorni za radnje, koje su sadržane u kvalifikaciji krivičnog djela - službe u neprijateljskoj vojsci tj. odredbi čl. 119. st.1. Zakona o pitanju, jer su krivično djelo učinili sa uništajenjem, pri čemu nije dovedena u pitanje njihova uredljivost.

Na visinu kazne koja je optuženima određena za učinjeno krivično djelo, po ocjeni ovog suda, uticale su činjenice da su okrivljeni stupili u neprijateljske oružane formacije prije proglašenja ratnog stanja, njihova uloga u tih formacijama, uzeto učešće u borbi i okolnosti koje su prethodile zarobljavanju, tj. nastala posljedice iz te borbe.

Uračunavanje pritvora određuje imperativ odredbe čl. 50. bivšeg i preuzetog EZ SFRJ. Početak trajanja pritvora utvrđen je iz rješenja broj XI. 103/92 od 12.11.1992. godine.

Visina kazne i ratno stanje opredijelile su sud da okrivljene oslobodi od obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka.

ZAPISNIČAR,
Kapetanović Rajna

PREDSTVORNIK UZJEĆA,
Skenderović Nidhat

POZNA: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Vrhovnog suda BiH Sarajevo u roku od 8 dana od dana prijece iste.
Žalba se podaoci ovog sudu u dovoljnom broju primjera.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 17.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 17.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Baćić Radoslava, na okolnosti koje su prethodile napadu na selo Bukvik i ostala sela MZ Bukvik dana 14.09.1992. godine, od strane Muslimansko-Hrvatskih formacija, njegovog zarobljavanja, odvođenja u sabirni centar Gornji Rahić, oduzimanja vrijednosti, fizičkog maltretiranja i razmjene dana 05.10.1992. godine.

Započeto u 09,28 sati

PRISUTNI:

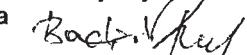
1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ružica Bosankić
3. Lice: Baćić Radoslav

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Bačić Radoslav
Ime oca ili majke: Stoko
Zanimanje:SSS
Datum rodjenja: 14.01.1960. godine
Mjesto rodjenja: Bukvik-Brčko
Boravište i adresa:Bukvik bb

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužiloca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

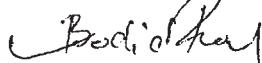
Da li ste razumjeli vaša prava?

Da

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja OSL

Hoću

Snimanje se prekida u 09,31 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 09,3 sati nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Bačiću, šta nam možete reći na okolnosti koje su prethodile napadu na vaše selo, situaciju u kojoj ste se našli sa članovima veše porodice u toku tog napada, kao i posle napada, zarobljavanja vas i članova vaše porodice od strane Muslimansko-Hrvatskih formacija koje su izvršile napad, odvođenja u G.Rahić, situacije koja se pred vas postavila u G.Rahiću i na okolnosti same razmijene dana 05.10.1992. godine, kada ste u drugom krugu razmijene razmijenjeni sa još 73 lica, što je utvrđeno pregledom dokumentacije o razmjenama tadašnje komisije u Brčkom?

Dana 14.09.1992. godine nalazio sam se u Bukviku sa porodicom, negdje oko 14,00 časova došlo je do napada od strane Muslimansko-Hrvatske vojske sa svih strana pošto smo bili u okruženju, ja ne znam šta se to desilo jer to je prvi put da se suočimo sa bombaridom, video sam da ljudi, žene i djeca bjež bespomoćno, uhvatila ih je panika, granatiranje sela, i pucnjava koja je meni bila prvi puta da se susrećem sa takvim nečim. U prvom mahu nisam se ni ja mogu snaći dok su žene i djeca i nejač bježali po potocima, mi mlađi smo tražili da se negdje konsolidujemo da vidimo šta da radimo, od te silne panike niko od nas nije se mogao konsolidovati nego je bila grupa po grupa, tako da sam se ja našao u grupi koja je bila kod crkve, gdje sam prisustvovao izvlačenju ranjenoga Veselinović Save čini mi se, gdje ga odvukao njegov bratić u bolnicu dole a ja sam ostao sa još par naših ljudi koji smo pokušali da uspostavimo neku liniju, međutim to je bilo nemoguće, daleko jači i naoružaniji po meni neprijatelj je nadirao sve više i više u selo i za sobom ostavljao pustoš i palio. Negdje oko to je trajalo sve do uveče tako da oni nisu nekim žurnim tempom ni išli pošto nije bilo ni nekog otpora nego dio po dio su pljačkali, palili i polako prodirali do centra sela, negdje oko osam pola devet uveče ne mogu da se sjetim od koga sam čuo da su mi žena i djeca u potoku, tako da ja nisam ni mogao naći njih niti sam mogao doći do njih, zbog velike gužve i neznanja ostalih. Tu noć ja sam se prebacio u Tinje, zaboravio sam reći kad sam pošao prema Tinjama da li je ranjeno ili je ubijeno ležalo je tijelo kod pruge kod kuće Savke Tripice, tako da se ni on nije javljaо ja sam u onom strahu pao, podero se i nastavio dalje bježati u strahu, posle sam čuo da je to Bore Vujić otac ili je Savo Tanacković ili Jovan Tanacković tako sam čuo neko od njih trojice jest bio ubijen, tako da sam ja tu noć bio u Tinjama, čuo sam posle ja ne mogu da tvrdim da li je to prvi ili drugi dan pofatani su žene i djeca, ustvari sutra dan odmah su pohvatani žene i djeca, nejaki i stariji po koji i mlađ uhvaćen je čovjek gdje je bila i moja žena tu i djeca i od žene su oduzeli torbu u kojoj su bile pare.

Da li znate koliki iznos?

U torbi se nalazilo 83.000,00 maraka, ja sam sutradan to je drugi dan napada petnaestoga u Tinjama sam našao se sa još pedesetak svojih ljudi isto tako koji ne znaju niko ni za koga, ne zna se ništa, jedan od njih je bio Bašić Somo s kojim sam krenuo, htio sam da odem da se presvučem bio sam sav poderan i htio sam da odem, s njim sa krenuo kući to je bilo pred mрак, tako da smo se dovukli bliže kući doi šume iz koje sam gledao pred kućom parkiranih par kamiona u koje tovare stvariti je bio elektro materijal koji je bio namijenjen za Kuzminsku pećiju jer sam ja tad radio privatno, koliko mogu da se sjetim neki od braće Pamukčić su bili s kamionom, čini mi se Junuz nekadašnji vozač radio je u Bosanki vozio je «klfu» kamion, znam

Mirso zv. «Trblić» je oduzeo motor neki Sarajčić oduzeo je moj motor i uvezao ga u kamion i odvezao ga ne znam gdje, od kuće su otjerali 2 putnička mercedesa, jedan 280 S klasa a jedan je bio 250 tip 124, golfa dvojku, jugo, autobus za prevoz radnika, odnijeli su aggregate ne mogu svega da se sjetim to je od vrednih stvari, a od materijala to je bilo ogromno, tako da ja taj dan nisam ni mogao doći kući od nih jer su oni zaposjeli tu piju i vesele se ja sam se vratio nazad u Tinje gdje sam kod Vese Pajića našao neke cipeletine i pantole obukao i vratio sam se među te svoje sugrađane. Treći dan došlo je do podjele između nas na manje grupe da bi se pokušali izaći na drugu stranu i mi smo moja grupa je ostala u jednoj šumi gdje smo prenoćili, kad smo se ujutro probudili u jednom momentu neko je išao prema nama i kad se čovjek približio nama vidjeli smo da je to Petar Kerezović poštar, nako krvav izbezumljen mi smo mislili da je ranjen, međutim čovjeku su popucale vene po nogama, ide jauče i više sve što su zarobili to su i pobili i on ide da traži svoga sina Jovicu da ga sarani, normalno uhvatila nas je panika ne znamo šta da radimo i kud ćemo, tako pričajući s njim naišla je druga grupa ljudi i tako pričamo kažu nije istina on se izgubio mi smo vidjeli kad provlače žene i djecu zarobljavaju, taj dan smo prenoćili isto tu i u toku noći smo krenuli prema Pelagićevu da se probijemo, međutim nismo znali, pogubili smo se, kad je jutro svanulo vidjeli smo gdje smo, krenuli smo tako da smo došli ne znajući kako u Vitanoviće ponovo gdje su nas i zarobili. Kad su nas zarobili onda je došao kombi koji nas je prevlačio grupu po grupu do Ulica, u Ulicama sam video Santovca kojeg sam ja poznavao, Vijeku Čarapića, Luku Jakića, Ivcu zv. «Bumbar», tu su nas zadržali malo i rekli su ima još ovde vaših zarobljenih i da odemo da vidimo ko koga ima da se vidimo i neko nam je rekao koga pročitam uza zid a koga ne pročitam uz tarabu. U tom spisku ja nisam bio pročitan nas 17 je u toj grupi nas je bilo 27 od tih 27 je deset ostalo na Ulicama a ja sam sa ovih 16 otišao u Rahić, kad smo došli u Rahić vršen je pretres, u Rahiću je još bio Janko Pantelić i Pero Jović kako se ja sjećam dali je još ko bio zarobljen ne mogu da se sjetim i tu su nas poredali u dva reda, ja ne znam čovjeka ali kažu Izo neki govedar-brko i Mensur Đakić koji je stajao na čelu kolone naše i nama su rekli da povadimo sve što imamo i zadnji papirić neko je imo neko nije šta je imo ko povadio je i on pita jel gotovo sve mi kažemo jest zašao je taj Izo i kod pojedinih je našao sto dvjesta maraka sakrivenih a sa mene lično je skinuo lanac i stavio ga tamo na nekakav sto gdje posle Mensur Đakić ga uzeo i stavio sebi oko vrata. Tu je bio bjen Janko Pantelić nažalost pokojni našao mu nož mali neki nožić, posle toga su nas pustili u salu, gdje su uslovi bili nenormalni tu sam našao i oca pokojnoga, našao još koliko hoćeš naših mještana. Ja ne mogu da se sjetim koji je dan bio izvodili su tako tukli maltretirali sjećam se dobro u mene kuma Slobodana Pajić, Boru Piperac, Majdančević Đoju njih su najčešće izvodili tukli, djeda Peru sjećam se i video sam to kad je taj Izo govedar tukao djeda Peru Đukića i Lazu iz Rašljana. Uveče su dolazili ja ih ne znam nisam ih video nikad u životu maltretirali, izvodili i tukli tako da sam i ja došao na red jedne noći ne sjećam se da li je to bilo četvrti ili peti dan nakon zarobljeništva dali je bilo dvanaest ili jedan sat prozvaše me u međuvremenu tog prozivanja prije su mene neki čuli ja sam bio zaspo i rekli su mi ustaj prozivaju te i bace mi neku bundu da obučem na sebe izašao sam bos iz te sale prema školi i čujem tamo neko udaranje neko ječi jeka ga stoji, kad sam ušao u učionicu gdje su oni bili sjedili bili je tamo šest sedam ne znam nisam broj Đoja Majdančević je stajao kad sam ušao a Ilija Dragičević sjedi, toga trećeg još tuku ne znam koje i video sam kod Đoje pokrio rukama oči, mislio sam povadili mu oči, ruke mu krvave, a Ilija je sav modar od udaranja ne može da pričaa u međuvremenu su ubacili toga trećeg ovamo u učionicu taj treći je bio Cvijetin Vučanović i udartali su nečim crni ja mislio bezbol palica i onda su prekinuli udarati Cvijetina, dolazi nekakav ulazi nekakav srednjeg rasta, sa nekim prslukom i resama na tom prsluku, okačenim bombama i kokardom na prsimu ne znam gdje našao tu kokardu i

atuumatskom puškom sa preklopnim kundakom i kaže jel to taj biznismen «Čočka» kako je on reko nije bitno ne mogu da se izrazim ovi su otišli na spavanje a ja sam ostao tu s njima kaže on meni de ti nama reci gdje si pare zakopo da mi ne odugovlaćimo da idemo pare otkopavat ja njemu kažem pare niti sam zakopo , pare su oduzete od žene ako ne vjeruješ meni eno žene u Brči idi pitaj i neko je od tih ljudi kolko se sjećam taj čovjek je iz Brke kaže nemoj ga dirat ja znam čovjeka i znam da iskreno priča i vjeruj to je tako i on kaže ako je tako ako ti kažeš da je tako nek ide čovjek, pušku je držao u ruci i sve njome mlatio i kako je mlatio i kako sam ja ustao da idem on je mene pogodio tom puškom tačno ovijde između rebara i stomaka, ja sam pao u nesvijest dal su me više tukli dal nisu ja nemam pojma On je vas udario puškom

Udario me puškom da nije bio tromblonski nastavak probio bi me, ne znbam kolko je bilo ujutro sati kolko sam ja dugo tu ležo, kad sam se probudio ja sam bio mokar sav prvo sam mislio da sam se umokrio , kad sam pokušao da ustanem nema šanse mislio sam da su mi kičmu slomili, bio sam bespomoćan i svjestan svega ne znam kolko je bilo sati neko je došao ni dan danas nebi pozno čovjeka došao je i kače hajde ja njemu kažem da ne mogu ustat i on je došao pomogo mi da se pridignem, ustvari drži me, ja ne mogu da stojim i ja sam polako teturajući došao do vrata i krenuo prema školi malo žumije da nebi upo jer sam se bojo ako panem ubiće me međutim ja sam polako da zastanem pao on je opet prišo i digo me i kaže šta ti je, ja njemu kažem šta je bilo on kaže ne znam ja za to ništa, doveo me do malog hodnika u salu i ponudio me cigaram dao mi je dvije cigare i kaže hajde spavat. Posle toga oni su i dalje izvodili, maltretirali i tukli pojedine ljude do 05.10. ikad sam ja otišao u razmjenu, a dok sam bio gore u zarobljeništvu bilo je priča ovakvih i onakvih, ubijen ovaj ubijen onaj, masakriran ja sam petog oktobra otišao u razmjenu, došao ovdje i posle toga je žena izašla u razmjenu i to je otrplike sve što ja znam.

Nakon koliko godina od 1992. ste prvi put mogli otići u Bukvik i šta ste zatekli od imovine

Ja sam otišao u Bukvik odmah posle Dejtona ili sam prije Dejtona ne mogu se sjetit da li je to bilo pet šest dana prije ili posle Dejtona otišao sam kući u Bukvik, nisam ništa zatekao iskreno da kežm promašio sam kuću.

Da li ste mogli osjetiti ili utvrditi za taj period od mjesec dana boraveći u neadekvatnim uslovima smještaja, ishrane i maltretiranja koje ste opisali da li ste se fizički promijenili izgubivši na težini i kako je bilo vaše fizičko zdravstveno i psihičko stanje?

Ja imam običaj da se našalim ko hoće da smrša neka ide u logor, ja sam smršo 25 kilograma a fizičko zdravstveno stanje i dan dans imam posledice, nisam čuvao dokumente kad sam po doktorima hodo tako da osjetim svaku promejnu vremenskih nepogoda baš u predjelu tog udaranja.

Da li ste tokom boravka u G.Rahiću tih mjesec dana odvođeni na prinudni rad?
Ne jednom smo izašli cijepat drva ondje, ja ne

Gospodine Bačić da li imate još šta izjaviti što smatraćete da bi bilo od koristi za istragu a da vas ja nisam pitao?

Nemam, nemam ništa izjaviti, samo bi rekao neka pravda svakoga stigne ništa više.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe

Da li imate prigovor na zapisnik?
Ne

Hoćete li potpisati zapisnik ?
Hoću

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?
Ne

Prikupljanje izjave zavaršeno u 10,14 časova

OSNOVNI SUD BRČKO DISTRINKTA

Broj: Ki-6/96

Brčko, 27.02.2002.godine

Osnovni sud Brčko Distrikta, po sudiji Ević Sanji, uz sudjelovanje zapisničara Golić Aide, u krivičnom predmetu protiv Đakić Mensura iz Brčkog i dr., zbog krivičnog djela oružane pobune iz čl.124. st.2. u vezi sa st.1. Krivičnog zakona RS – opšti dio, donio je dana 27.02.2002.godine

R J E Š E N J E

OBUSTAVLJA SE istraga protiv okrivljenog **ĐAKIĆ MENSURA**, sin Salke, rođen 25.08.1949.godine u Brčkom, zbog krivičnog djela oružane pobune iz čl.124. st.2. u vezi sa st.1. Krivičnog zakona RS – opšti dio, **USLIJED AMNESTIJE**.

Troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.

O b r a z l o ž e n j e

Osnovno javno tužilaštvo Brčko podnijelo je Zahtjev za sprovodenje istrage br.KT.1/96 od 17.01.1996.godine protiv krivljenog Đakić Mensura i dr., kojim im je stavljeno na teret krivično djelo oružane pobune iz čl. 124. st.2. u vezi sa st. 1. Krivičnog zakona RS – opšti dio.

Članom 1. Zakona o amnestiji Brčko Distrikta BiH (Sl.glasnik Brčko Distrikta BiH br.10/2001 od 20. avgusta 2001.godine) je propisano da se daje oslobođenje od krivičnog gonjenja licima koja su u periodu do 22.12.1995.godine učinila bilo koje od krivičnih djela predviđenih odgovarajućim krivičnim zakonima, koji su se primjenjivali na teritoriji Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, a članom 2. istog zakona je propisano da će se krivični postupak protiv tih lica obustaviti.

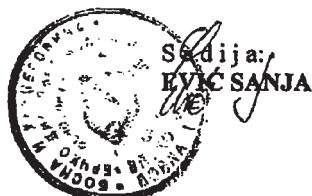
Kako krivično djelo koje je okrivljenom stavljenom na teret spada u grupu krivičnih djela za koja je data amnestija, a počinjeno je u periodu obuhvaćenim amnestijom, to su ispunjeni zakonski uslovi za primjenu amnestije, te je sud stoga po službenoj dužnosti, na osnovu čl.3. Zakona o amnestiji odlučio kao u dispozitivu ovog rješenja.

Odluka suda o troškovima donesena je na osnovu čl. čl.99. st.1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Službenik-asistent:
GOLIĆ AIDA

PRAVNA POUKA:

Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba
Apelacionom suda u Brčkom u roku od 3
dana od dana prijema, a putem ovog suda.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 28.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 28.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Maksimović Cvjetina, na okolnosti njegovog zarobljavanja 18.05.1992. godine u Donjem Rahiću, sprovođenja u sabirni centar u Ulice, zatim u Jagodnjak, te po tom u Orašje u sabirni centar Mahala, kao i na okolnosti razmjene 18/19.07.1993. godine u Ljubuškom opština Livno, kao i na druge okolnosti koje su njemu poznate o stanju zatvorenika Pekić Luke u sabirnom centru u Mahali u Orašju.

Započeto u 14,10sati

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ružica Bosankić
3. Lice: Maksimović Cvjetin

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma čirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Maksimović Cvjetin
Ime oca ili majke: Cvjetin
Zanimanje: KV_mehaničar
Datum rodjenja: Brčko, 03.11.1970. godine
Mjesto rodjenja: Lukavac
Boravište i adresa: Brčko, Petra Kočića bb

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli vaša prava?

Da

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na pitanja ovlaštenog službenog lica?

Da

Snimanje se prekida u 14,13 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 14,15 sati nakon potpisivanja lica izjaveo pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Maksimoviću, šta nam možete reći na okolnosti vašeg zarobljavanja i odvođenja u sabirne centre koji su naprijed navedeni kao i na okolnosti zarobljavanja lica Pekić Luka iz Ulica i njegovog boravka u sabirnom centru u Orašju?

Mi smo krenuli 18. maja imali smo slobodno ja sam bio pripadnik Teritorijalne odbrane i imali smo slobodno dva tri dana, a i rođak je u mene bio u službi policije i on je isto tada dobio, dogovorili smo se i krenuli smo kući, mislili smo da je slobodnija teritorija preko Grbavice i Ulica, Donjem Rahiću, došli smo na punkt u Grbavici gdje je bio rov vojske tadašnje TO, oni su nam tada rekli da nije bezbjedno proći, mi smo insistirali da li se može stupiti u kontakt, u stvari oni su nam rekli da se može stupiti u kontakt i jedan čovjek iz tog rova Jovo se zove čini mi se da ga zovu «Liguša» čuo sam nisam tada znao njegovo ime nego kad sam se vratio iz ropolstva čuo sam, on je otisao da pita da li možemo da prođemo, vratio se ubrzo i rekao da možemo da prođemo. Ja sam ga zamolio da ide ispred nas svojim autom i on je išao, kad smo došli na punkt u D.Rahić izlazeći iz auta ljudi iz tog rova-punkta vjerovatno mještani ne znam koje bio kasnije smo čuli kad smo se vratile iz ropolstva da je to bio Slavko Marković znači mi smo to čuli da je on bio ja ne znam ni danas dan čovjeka i još neki rekli su da dignemo ruke u vis i da izađemo iz kola, ovaj čovjek koji nas je dovezao Jovo je skrenuo im pažnju da su se dogovorili da će nas pustiti da neće bit nikakvih problema, rekao je pustite ljudi, oni su njemu rekli taj Slavko navodno da je Slavko i ti ljudi koji su tu bili da je dosta bilo i njega i rekli su nemoj da i tebe zarobimo on se vratio nazad. Nas su s tog punkta pokupili i odvezli su nas u kuću Ivice Santovca, tamo smo u dvorištu sjedili i čekali nekog navodno njihovog komandanta. Iz našeg slušanja kako se ko zove vidili smo da to nisu bili domaći ljudi nego da su to bili po meni iz zbora narodne garde neki a među njima su bila i braća mi smo saznali tad imena Borac Anto, Petar zv. «Pepa» bilo je sad tu nekih koji nismo razumili ni jezik dal je bio englez ne znam nije pričo naš jezik, bila je neka djevojka stara oko 20-tak godina, znači kad su došli oni počeli su nas maltretirati do četiri sata ujutru, skidali su nas gole i tukli nas, tako je jutro osvanulo, nekako ispitivanje za koje mi veze nismo imali, traženje nekih ljudi, nekih imena s kojima mi nikakve veze nismo imali to je bilo do 19-tog ujutro. Dana 19.05.1992. godine oko 11,00 časova doveden je Pekić Luka iz Ulica i Purić Petra iz Brčkog i došao je ja nisam siguran ali kako sam kasnije kad sam se vratio iz zarobljeništva da je bio s njima učitelj Hrvatske nacionalnosti ali nisam siguran, Petru su i tog učitelja učitelja pod znacima navoda ja ne znam pustili, na sreću Petrinu failio joj je petnaest minuta i nju bi ostavili s nama sigurno pošto su kasnije saznali ko je čija je žena, pretpostavljam da bi bilo ucjena da je ostala, kad su došli neki veći i čuli da su pustili nju, znači tog istog dana oko petnaest njihovih boraca koji su nas sprovodili sledećim putnim pravcima, samo da napomenem ovu izjavu čitam pošto je ona bila friška, kad sam izašao 1994. godine tad sam izjavu dao i bolje sam se sjećao, znači išli smo putem Ulica-Donjem Rahića-Rašljani-Srebrenik-Hrgovi-Gradačac kako je to meni bilo poznato bili smo vezani, neko mjesto odakle smo skelom preveženi preko Save u Hrvatsku a odatle auto putem do Županje gdje smo prenaćili jednu noć. U Županji smo uz manje maltretiranje morali pisati izjave, sutra dan oko 19,00 časova iz Županje čamcem prebačeni preko Save ponovo u Bosnu tj. u logor Donja Mahala

koji se nalazi kod Orašja u zgradu škole. Znači nas dvojica ja, Slobodan Pajić i Luka Pekić smješteni smo u taj logor 21.05. gdje smo ostali ja i Slobodan Panić do 22.06.1993. godine kada smo prebačeni u Ljubuško gdje smo se zadržali do 18.07.1993. godine, kada smo razmijenjeni u Čelebiću opština Livno.

Da li vi želite da nam dobrovoljno predate fotokopiju te izjave?
Da, da

Tokom boravka u Doniji Mahali da li se sjećate ko vas je fizički maltretirao?

Sjećam se bili su to vojni policajci a među njima najgori su bili Vincentić Pera zv. «Konj» i Viktor Petar on je bio zapovjednik-šef policije, njegov brat Vincentić Ilija zv. «Ilija» šef njihove bezbjednosti izvjesni «Lona» zamjenik šefa policije, srednje rasti, crn sa dugom kosom star tada oko 30 godina, Živković Mato zv. «Rakica» iz Donje Mahale vojni policajac, Klaić Damir zv. «Dama» iz Donje Mahale star oko 22 godine, Klaić Ivica iz Donje Mahale star oko 25 godina, Jurić Mirko zv. «Keni» iz Donje Mahale star oko 20 godina, Filipović Pejo zv. «Babo» i «Vuk sa Save» iz Donje Mahale star oko 65 godina, Marković Miroslav zv. «Šikan» iz Ugljare star oko 35 godina, Filipović Ivica, to su bili sve vojni policajci i svi su nas maltretirali a najbolnije po mene pored svih tih fizičkih tegoba koje sam ja doživio bodenje ruku, razbijanje glave, razbijanje zubi, uključivanje struje i mnogih zvjerstava je to što su jednu ljugu pripisali na mene što će uticati vjerovatno i na moj daljnji život, na moju porodicu je to: što su iznudivali od mene, Panić Slobodana, Pekić Luke i Jove iz Lončara ne znam tačno iznudivali su znači lažne izjave mnogim medijima stranim Njemačkim, Hrvatskim TV stanicama, da sam ja navodno u luci Brčko silovao 12 osoba od toga je bilo četiri maloljetnice, da sam ubio hladnim oružjem pet osoba Muslimanske i Hrvatske nacionalnosti i da sam strijeljao velik broj zarobljenika, a da su nam to navodno sve naredivali Arkanova vojska tako su to isto i Slobodanu a Luki Pekiću su pripisali da je bio lični vozač Arkanov i da je maloljetnu djecu bacao u mikser za smeće, on nije htio da pristane da da tu izjavu i moje lično mišljenje je da je zbog toga platio glavom, a mi smo cijenu života opstanka u životu platili ovim jažnim izjavama, ja ovdje imam kopije novina, imo sam ih još samo što sam davao koje kakvim institucijama pa ne znam tačno gdje i postoji video kaseta gdje ja i Slobodan ne znam tačno za Jovu dajemo izjavu na Njemačkoj televiziji gdje su moje komšije skunule taj snimak u Njemačkoj i dostavili nam kako mi navodno priznajemo da smo sve to radili, ja jesam rekao da sam to radio ali to se nikad ne može dokazati zato što to nije ni postojalo to su bile prinudne izjave da bi to izjavio oni su me mučili, spajali su struju meni Luki, Slobodanu zajedno na uši, boli su mi ruke gdje imaju ožiljci i dan danas, molio sam ih da me ubiju da to ne izjavljujem, ali su mi tom prilikom rekli da je za mene metak čokolada, da ja neću tek tako lako umrijet, to je u naj, naj kraćim crtama mučenje.

Da li možete dobrovoljno predati fotokopije tih novinskih isječaka i da li bi htjeli ukoliko posjedujete dostaviti kopiju video zapisa tog VHS snimka? U svakom slučaju da, baš mi je dragو što tražite to od mene, ja i dan danas živim sa nekakvom strepnjom iako je sve to laž, jer znate kako kad vi bacite jastuk pun perja teško ga je skupiti, u svakom slučaju ču vam dat, kasetu nemam ja ali ima Slobodan ja mislim u svakom slučaju ču dostaviti.

Prilikom uručenja kopije video zapisa o tome ćemo sačiniti zapisnik da imate trag da je VHS kasetu predana, a fotokopije novinskih časopisa nam možete predat nakon davanja izjave.

Može

Da li ste u stanju da nam ukratko opišete momenat u kojem je zatvorenik Pekić Luka za čijim posmrtnim ostacima se i sada traga podlegao batinanju u prostoriji u kojoj ste bili vi i Slobodan da li se sjećate, da li ste ga vidjeli kad je unešen u prostoriju dok nije predahnuo?

Kolko se sjećam toga nije bilo ni jednog čini mise dijela tijela da nije bilo pod

modricama kao da je gorilo kao da je paljeno ne mogu da vam opišem, on je jednostavno ubačen u prostoriju kod nas, prostorija je bila veoma mala mi smo ga privukli među nas pošto je samo znao nas zajendo smo došli a bilo je još par ljudi u prostoriji, sjećam se da mi je rekao pomožite mi sad pošto više nije mogao ni da sjedi ni da stoji tražio je pomoći od nas ali tu nije bilo ni vode ni ništa jednostavno mučio se dok nije predahnuo

Da li znate što je s njegovim tijelom bilo nakon što je preminuo? Ja znam do izlaska tijela iz prostorije te u kojoj smo mi boravili kolko se sjećam ja Slobodan,, Senahid da li nam je ko još pomogao bacili su nam vreću kroz vrata da ga mi upakujemo, ko ga je tog momenta iznio iz te prostorije ja se zaista ne mogu sjetiti, dal je ko od zarobljenika uglavnom nisam ja i Slobodan, u stvari ne sjećam se Da li vam je poznato da li je osim Pekić Luke od batine preminuo još neko od zarobljenika možete pobrojati?

Da, da sjećam se to su bili Mikolić Manojlo, Ristanić Žarko iz Orašja, Stojnić Ranko iz Omarske opština Prijedor, Maksimović Mihajlo zv. «Minja» iz Borova sela, Klipanović Milan iz Borova sela, Gavrić Andrija iz Bukove grede, Petrović Aleksandar zv. «Aco» iz Bukove Grede, Sarić Savo iz Bukove Grede, Cvijanović Aćim iz Bukove Grede, Arsenić Ignjatije iz Vučilovca, Šabanović Šahbaz mislim da je bio iz Šivošnice opština Lopare, a od naših ljudi koji su se nalazili u izolaciji u istom logoru saznali smo da su pobijeni, oni nisu preminuli kod nas ovi su svi što sam ih nabrojio to su preminuli kod nas u našoj prostoriji, a ovi u izolaciji što smo čuli pobijeni su Cvijanović Čedo, iz Bukove Grede, Cvijanović Brano iz Bukove Grede star oko 23 godine, i njegov otac Pero, pa je opet Ostojić Petra to smo sve čuli

Da li ste izgladnjivani u logoru?

U logoru je bilo užas i od vode ljudi su čak pili svoju mokraću, tu smo vršili i nuždu ujedno, što se tiče jela bilo je u veoma malim količinama, nikad nije bilo svaki dan svaki drugi, pa čak i svaki peti, prilikom jela i tu smo maltretirani, udarali smo jedni drugima šamare

Da li ste odvođeni na prinudni rad?

Ne mi nismo

Da li vam je uzimana krv ili neki drugi uzorci tkiva radi nekih medicinskih eksperimenata?

Ne

Da li je osim fizičkog bilo i posebnih načina psihičkog zlostavljanja?

Jest tjerali su nas da pjevamo pjesme njihove, tjerali su nas da se tučemo između sebe i mnoga druga zvjerstva koja nisu za priču

Da li su vas pokušavali vrbovati za služenje vojske u njihovim redovima, njihovoj administraciji ile eventualno obavještajnim službama?

Nas nisu za druge zarobljenike nisam siguran

Da li je logoru bilo i ženskih zatvorenika?

U našoj prostoriji gdje smo mi bolavili, nad nama je vođena posebna tortura nije bilo ženskih, a prostorija do nas tj. fiskulturna sala jest bilo

Da li vam je poznato da li je bilo seksualnog zlostavljanja?

Lično nisam video, ali po noćnim užasnim glasovima čuli smo da su ih izvodili znači lično nisam video, a da su ih izvodili to jesam čuo

Da li je muški dio zatvorenika seksualno zlostavljan i prunuđavan na bludne radnje?

U jednom dijelu jesu, ne baš ono sto postotno ali ovako neke radnje su se dešavale

Da li vašoj grupi pod posebnom torturom?

Da, da našoj grupi, da ovo sam zaboravio da kažem imali su bezbol palice i udarali po polnom organu ne mogu svega da se sjetim

Uglavnom ove vidove zlostavljanja uglavnom su prema vamačinili već nabrojani pripadnici vojene policije?

Da, da

Nakon što ste razmijenjeni vratili ste se najvjerovatnije u Brčko jer tako?

Da

Gdje se nalazila vaša porodica, otac majka?

Nalazili su se u gradu u Brčkom

Da li su i oni nakon događanja na prostoru Bukvičke regije bili nasilno i protivzakonito odvedeni u neki sabirni centar?

Jesu otac mi je bio u Tuzli a majka i sestra 1978. je godište su bili u Gornjem Rahiću Kako se zovu vaši roditelji?

Otac je Cvjetin, majka Ilinka i sestra Jelica

Nakon svega što vam se desilo 1992. godine i završetka rata kada ste po prvi put posle toga mogli otići u rodno mjesto i šta ste zatekli od imovine da li vaše ili vaših roditelja?

Oko 1999. godine prvi puta, zatekao sam ništa, sve porušeno do temelja

Da li imate još šta da izjavite što smatrate da bi bilo bitno a da vas ja nisam pitao?

Pa nebih sad u ovom momentu ništa jedino što je moja želja jedina vezano za moje izjave ove koje su prinudno da vam iskreno kažem iako to je sve totalna laž nije baš lako s tim živiti pogotovo u ova vremena kad je nepravda zastupljena malte ne u svim sverama.

U vezi predaje fotokopije tih članaka izjasnili ste se da ćete ih predati sada po davanju izjave, a video zapis nakon dogovora sa Panić Slobodanom možete nam predali u službenim prostorijama Policije Brčko Distrikta BiH kojom prilikom bi sačinili zapisnik o dobrovoljnoj predaji VHS kasete koja će biti reprodukovana a vaš video zapis će vama biti vraćen i nadam se da se slažete s tim.

Da, da u svakom slučaju, ja lično nemam tu kasetu ali mislim da je kod njega ta kaseta da nije negdje zalutala jer davali smo izjave i to je sve evo ja već nemam original.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da vasm se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Ne treba

Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Da

Da li želite da Vam se izjaya reproducuje?

Nema potrebe

Prikupljanje izjave zavaršeno u 15,03 časova

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA-2/96
Brčko, 28.02.2005.godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 28.02.2005. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Panić Slobodana, na okolnosti njegovog zarobljavanja 18.05.1992. godine u Donjem Rahiću, sprovođenja u sabirni centar u Ulici, zatim u Jagodnjak, te po tom u Orašje u sabirni centar Mahala, kao i na okolnosti razmjene 18/19.07.1993. godine u Ljubuškom opština Livno, kao i na druge okolnosti koje su njemu poznate o stanju zatvorenika Pekić Luka u sabirnom centru u Mahali u Orašju.

Započeto u 11,25 sati

PRISUTNI:

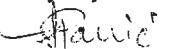
1. Ovlašteno službeno lice Policije BD BiH: Savić Branislav
2. Zapisničar: Ružica Bosankić
3. Lice: Panić Slobodan

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

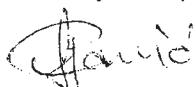
U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Panić Slobodan

Ime oca ili majke: Cvijetin

Zanimanje: Metalostrugar

Datum rođenja: 08.10.1970. godine

Mjesto rođenja: Brčko

Boravište i adresa: Novo naselje Grčica, Matije Prote Nenadovića bb., Brčko

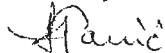
U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

Lice je takođe upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, da mu se odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli vaša prava?

Da

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na pitanja ovlaštenog službenog lica?

Da

Snimanje se prekida u 11,28 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 11.30 sati nakon potpisivanja lica izjaveo pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Paniću, šta nam možete reći na okolnosti vašeg zarobljavanja i odvođenju u sabirne centre koji su naprijed navedeni kao i na okolnosti zarobljavanja lica Pekić Luka iz Ulica i njegovog boravka u sabirnom centru u Orašju?

Zarobljen sam 18. maja 1992. godine u Donjem Rahiću, Krenuo sam za Bukvik i na punktu u Grbavici rekli su mi ljudi ima punkt u Rahiću treba pitat ljudi da vas puste da prođete slobodno do Bukvika do Lukavca do kuće gdje su mi roditelji bili i sestra i jedan je sa punkta otišao gore do drugog punkta i pitao i oni su rekli kao da može da nije problem nikakav, međutim on je došao ovamo i rekao da možemo i on je s nama išao i kad smo došli tamo posle drugačije je bilo dočekani smo sa repetiranim puškama morali smo izać i dići ruke uvis pretresli su nas i stavili lisice na ruke i onda su nas poveli kao kod Santovca da vide šta će s nama.

Ko je sve sa vama bio u tom momentu?

Ja i Cvijetin Maksimović

A ko je provjeravao uslove vašeg prolaska kroz punkt?

Ne mogu se sjetiti imena ali znam čovjeka visto sam ga i posle on živi u Grbavici.

Da li znate ko vas je zarobio?

Kako sam čuo da je taj čovjek zvao se Slavko Marković komandir tog punkta i bilo je još njih jedno desetak možda i više, to mi je rekao taj momak kad sam došao iz zarobljeništva jer nikog nisam znao

Gdje su vas odveli?

Kad smo došli kod Santovca kod kuće njega nije bilo kući, onda su nas odvezli u Jagodnjak gdje je bila neka njihova komanda stacionirana i tu je došao neki zapovjednik-poglavnik ga zvali možda tada godina je bio oko trideset i imao oznaka na sebi, tetovaža, kratko ošišan, cm i tu nas je počeo udarati negdje oko pola četiri po podne i ispitivati, odakle smo, gdje čemo, gdje smo krenuli i šta ima u Brčkom i itd. čitavu noć udarali su nas i ispitivali do četiri ujutru

Da li znate nekoga od tih koji su vas fizički maltretirali?

Pa znam da su se nalazila braća Borac Anto i Petar zv. «Pepa» i neki Marjan zv. «Lola», onda je bio tu neki Nikolas iz Engleske, bio je jedan mađar koji je pričao mađarski i jedan njemac svijetle puti i jedna ženska kratko ošišana smeđe kose, srednjeg rasta oko dvadeset godina je imal i bili su sad ti neki još nekih vojnika ali ne znam njihova imena i tad su nas ujutru u četiri prestali udarati i povezali lisice smo imali na rukama ali su nam ovaj put ukrstili lisice meni i Cvijetinu kao da ne možemo pobjeći i bili smo samo u donjem vešu, bili smo goći čitavo vrijeme, tu sa nam uzeli sve dokumente i novac i pasoš sam imao kod sebe, sat, lančić, prsten sve što sam imao kod sebe sve mi je oduzeto i onda ujutru negdje oko devet sati jer mi nismo mogli spavat nikako ta ženska što je bila dala nam je malo da jedemo i pitala dal smo za kafu mi nismo smjeli prihvati kafu jer nismo znali šta smjera sa tim i onda je ona nama nasula po sok i rekla neboj te se neću ja vama ništa, žao mi vas je ali šta mogu

U kakvom ste stanju fizičkom bili tog momenta?

Pa bili smo izlupani, nos mi je bio polupan, arkada razbijena, kosa ošišana skroz, za neprepozнат, natekao sav, arkade popucale natekle i ošišan, uho je bilo razbijeno krvavo skroz lijevo i zatim me nakon kraćeg možda pola sata došao Santovac i mislim da je bio sa njim Luka Jakić nisam siguran ali Santovac je rekao toj djevojci

pitao je gdje im je taj komadir taj zapovjednik ona je rekla da je otiašao na neki specijalni zadatak da nije tu i on je njoj rekao da prenese čim dođe da mene i Cvjetina Maksimovića pusti da idemo kući da nas ne maltretiraju više, da nas puste jer vidil on šta su uradili sa njih, zatim su oni otišli negdje tamо oko podje jedan sat ne znam tačno jer nisam imao sat kod sebe oduzet mi je, došli su oni i tada su doveli Pekić Luku i Purić Petru i to je znači 19. maja bilo oko dvanaest ili jedan ne mogu tačno precizirati nisam imao sat i kad su došli pitali su mene i Cvjetinu da li poznajemo to dvoje što su doveli, pošto nisam poznavao lično nisam nikad kontaktirao rekao sam da ne poznajem i onda su njega pitali dal on poznaje nas on je rekao da ne poznaje, zatim je ova djevojka rekla njemu da je dolazio Santovac i da je rekao da nas pusti da odemo kući svojoj u Bukvik, međutim on je rekao nema od toga ništa i onda je naredio pokret i oni su sve svoje stvari pokupili, pakovali u pet šest auta i oni i mi i bio je i kombi jedan i tako smo krenuli i tad su poveli isto i Luku, Luka je isto bio s nama u kombiju a taj što je poglavnik taj šef njihov zapovjednik on je uzeo Lukin džip Suzuki koji je imao i krlenuli smo iz Jagodnjaka pa smo ovamo došli do Rahića, pa na Bukovac, da na Ulović dole i ovamo kroz Brku u Rašljane, u Rašljanim smo noćili pa smo onda sutra dan kroz Majevicu spustili se u Srebrenik, iz Srebrenika vratili se u Gradačac i ne znam negdje smo pošto nam nisu dali da gledamo, morali smo držati glave oborene u kombiju, mislim da smo prošli kroz Odžak i prebacili se skelom preko Save u Hrvatsku i onda su nas dovezli u Županju u Županji smo bili jednu noć i negdje možda ne znam kolko je bilo sati noći te čamcem su nas prebacili u Orašje?

Šta se desilo sa Purić Petrom?

Ne znam šta se s njom desilo

Da li ste vi Cvjetin i Luka svim ovim putem voženi zajedno i doveženi u Orašje? Jesmo, i onda su nas dovezli u Donju Mahalu u OŠ «Ivo Andrić» i tu je onda počelo udaranje, to se sve nastavilo što bi rekli danonoćno, i kad su nas doveli onda su nas udarali pošto je bila noć non stop

Da li znate ko vas je u Mahali fizički zlostavlja?

Znam

Možete navesti imena?

Bilo je što bi rekli sva vojna policija tadašnja, a tu su bili komandir Pero Vincentić, Damir Klaić zv. «Dama», Živković Mato zv. «Rakica», Klaić Ivica iz Donje Mahale, Jurić Mirko zv. «Kemi», bio je Filipović Ivo zv. «Babo» vuk sa save star oko 65 godina, Marković Miroslav zv. «Šikan» iz Uglijare, Filipović Ivica zv. «Čorak», Filipović Niko zv. «Nikso» to su dva brata, Živković Anto zv. «Žika» iz Donje Mahale, Đurić Stijepo zv. «Stile», Baotić Mato zv. «Čikin», izvjesni Ahmet neki zv. «Grga» iz Orašja po zanimanju nastavnik fizičkog vaspitanja, Pamukčić Bakir iz Orašja star oko 35 godina, pa Zijo iz Orašja radio u DP Polirot Orašje, onda Smajo iz Orašja star oko 28 godina, tad je bila Elvira stara oko 30 godina, crna, duge kose, srednjeg rasta, Nina iz Odžaka stara oko 23 godine, plava sa dužom kosom i ne znam dal sam još koga zaboravio, bio je isto neki Lona i to je to otprilike

Da li možete opisati ukratko kako su izgledala i našta su se svodila ta fizička i psihička maltretiranja?

Oni su kad smo došli tamo udarali nas, taj zapovjednik tj. taj poglavnik što nas je odavde doveo u Orašje u Donju Mahalu prilikom putovanja gdje smo stajali da se odmorimo on se hvalio kako je uhvatio dvojicu arkanovi ljudi kao mene i Cvjetinu Maksimovića i Luku Pekić kao Arkanovog vozača i pošto je Luka imao džip Suzuki BG tablice su bile to je dokaz da je on to pohvato ljudi su htjeli da ubiju, on je rekao oni mi trebaju živi, možete ih malo udarati, tako gdje god smo stajali dobijali smo porciju batina što bi rekli, što od toga ništa nije tačno i onda nastavak što bi rekli u Orašju u D.Mahali tu su nas udarali opet ponovo ispitivali i non stop pet dana zaredom da bi nam na kraju ponudili tekst da se snimimo za televiziju da izjavimo ja

kako sam ubio četiri čovjeka i silovo pet ženski u Luci u Brčkom, a Cvijetin da je silovao 12 a ubio kao 80 ono kao rafalno pucao i ubio 80 što nema nikakve logike, a Luki da izjavi i da ga snime pored džipa da rekne da je bio Arkanov lični vozač i da je gledao kako Arkanovi ljudi ubijaju žene i djecu i ubacuju u mikser ovaj što vozi sмеće, pošto nismo pristali na to da snimimo i izjavimo, rekao sam kako ћu to uopšte ne znam ni gdje Luka, ja jesam bio u Brčkom, u Brčkom sam završio školu a u Luku nikad nisam išao kao što i nisam, onda su nas udarali do besvijesti tek kad ne možemo stajati odvuku nas u učioniku gdje smo bili, nije to učionica to je neka ostava i tako se svaki dan ponavljalo i dok Luka nije premiruo. Luka je negdje 05 juna smo dobili isto jako velike batine, mene i Cvjetinu su dovezli uhvatili nas za noge i dovukli u tu ostavu i ostavili gdje bilo još ljudi iz Bukove Grede, i nakon sat vremena dovezli su i Luku i on je isto jaukao od udaraca i primijetili smo kod njega na stomaku nešto izgorilo, moguće da su peglu stavljali nešto u tom smislu jer tada kad smo mi bli udaranji tog petog prikopčavali su nas na struju zajedno ja, Cvjetin i Luka i pojačavali su, dođe srce lupa, usta suva, nema vode, trese nas pa puste pa nam ponudi malo vode kaže de pristani da si ubio da se snimiš da izjaviš i pošto nismo pristajali oni su nas udarali i svaki put smo rekli ne možemo pristat na to jer šta će nas čekat u zatvor zašto nizašto nemamo nikakve veze na sa čim i tako su nas udarali do besvijesti to sam već rekao. Kad je Luka dovezen jaukao je, tražio je vode, bilo je vode malo u flaši, dali smo mu jer se ni mi nismo mogli kretati dodali smo mu flašu da se malo napije i jaukao je i vikao gorim, izgorio a to je sve od batina i vikao je joj, joj i opet je tražio vode i opet smo mu tako dali da bi negdje posle podne oko četiri pet sati umro podlegao od batina. Pošto nismo mogli ni ja ni Cvjetin ustajat ustao je jedan koji je bio tad u zarobljeništvu iz Orašja kucao na vrata da dođu da im javi da je Luka umro, međutim oni su došli oni koji su bili tu dežurni jer su se posle našeg batinjanja svi razišli a dok su nas batinjali svi su bili tu i on je rekao da ne mogu ni zvat doktora ništa ni vozit ga doktoru nema Pera nije tu Pera i gotovo, tako je Luka ostao da leži mrtav do sutra dan oko devet deset sati ujutro došao je Pera i još ovih koji su bili u toj njegovoj policiji već sam ih nabrojao Damir, Rakica, Šikan, Čorak, Dulo i ostali može se reći svi gotov i vidjeli su da je mrtav, donijeli su onda vreću i ubacili su ga u vreću crnu i zatvorili su rajfešlus on se već bio počeo kočiti i to dobro, onda su ga iznijeli i više ništa ne znam o njemu, da bih kasnije pošto smo tada dobili velike batine kad je Luka podlegao ja i Cvjetin jedno četiri pet dana niko nas nije udarao jer je Pera naredio, umrijećemo i nas dvojica kao što je i Luka da nas ne udaraju, nakon tih pet dana pozvo nas je Pera u kancelariju došao je policajac i odveo nas kod Pere u kancelariju tj. učioniku i Pera mi je rekao obratio se kao čovjek čovjeku rekao mi je «ti si mlad, tebi je dvadeset dvije godine, pred tobom je život, tek si počeo da živiš, ja znam da si ti i dobar vidi se na tebi ali moraš shvatiti da imaš jednu soluciju, i ta ti je solucija da ostančeš živ da se snimiš za televiziju da napravimo i da bi kao ostanao živ», i onda mi je rekao «nemoj mislit da te navraćam ali ovo je za tvoje dobro a i za dobro ovih drugih tj. sa njegove strane ostančeš živ, bit ćeš snimljen, bit ćeš na televiziji; vidjet će gdje se nalaziš, onda te niko neće smjeti ubit, a kad izadeš prva razmjena kada bude ti ćeš u razmejnu i kad izadeš neće tebe niko teretit za tu tvoju izjavu jer nemaju argumenata i dokaza jer nisi bio tamo i ne može te niko teretit da si silovo kad nisi i da si ubio kada nisi bio dole» kaže «šteta ti je da plivaš Savom kao što je Luka, on da je htio da izjavi da je bio vozač ostao bi živ a pošto nije htio on je podlego od batina, e sad kaže ti izvoli šta hoćeš» i ja sam pristao jer nisam znao za svoje šta je sa njih gdje su, niti oni znaju gdje sam ja, reko vidjet će na televiziji da sam živ i znat će gdje se nalazim, onda sam ja dobio od Pere to zapisano, moro naučit napamet i uzeli su kameru i snimili me takođe isto i Cvjetinu i snimke su naše poslali u Zagreb i posle toga nije prošlo možda 15-20 dana počeli su dolaziti novinari da vide te ubice iz Luke iz Brčkog i moro sam davat izjavu svaki puta prije izvođenja da dam izjavu dovedu me

kod Pere i svaki put sam dobivo po dva šamara, jedan je pito jedanputa zašto dva šamara, kaže vidiš da je blijeđ ko krpa mora čovjek da se rumeni kad ga vide novinari da bude lijep rumen kao ništa mu ne flai i svaki puta sam morao dati tu izjavu da sam ubio četiri čovjeka i silovao pet ženski u Luci u Brčkom. Na pitanje novinara kako sam mogao silovati pet ženskih istovremeno ja sam samo odgovarao onako jer nisam smio ništa drugo da kažem zato što je policijac bio prisutan uvijek ako bi rekao da to nije istina ja možda nebi dočekao sledeći dan i zatim je dolazio Crveni krst koji me pribilježio u septembru mjesecu 1992. godine, zatim su oni tražili imena ljudi koji su raspitivali se ja što sam znao ja sam rekao i ptali su me da li je istina to što si izjavio ja sam rekao da nije i onda su oni mene malo ohrabrili rekli su moraš ih slušat sad si kod njih a kad izadeš i kada budeš slobodan onda će se dokazat prava istina, a sada čuti i strpi se dok ne bude razmijena, a mi ćemo urgirat da razmijena bude što prije. Batine smo redovno dobijali, imam ozlede vidne na nosu ne mogu normalno da dišem, polupan nos, imam deformaciju lijevog obraza od batina i lijevog uha, imam probod noža kroz lijevu ruku koju sam morao staviti na sto to mi je Damir Klaić zv. «Dama» probod ruku i dan danas ožiljak imam, onda imam od «Rakice» hito da mi osijeće prst i kad je povukao nožem i došao do kosti rekao je «vidi četnika pa ima kost», imam isto na glavi ožiljaka dosta, mučenja su bila stalno i za vrijeme čitavog boravka trinaest mjeseci, jeli smo svaki drugi ili treći dan, pa su nas ispitivali da vidimo koliko možemo izdržati bez hrane, pet dana nismo jeli ništa, da bi nas onda dali da jedemo do mile volje, ja tada nisam jeo mnogo jer sam pretpostavljao što će se desiti kasnije i rekao sam i Cvjetinu nemoj da jedeš mnogo jer oni svi sad gledaju i stoje ko jede mnogo on može duplu porciju batina dobit, a ko manje jede manje će dobiti ali će i dobiti, tada smo jeli, odveli su nas u prostoriju nisu nam dali da natočimo vode u flaše, ovi koji su bili iz Borova Sela i pojedini još iz Bukove Greda rekli su daj da jedem pa nek umrem jer pet dana nisu ništa jeli, dolazila im je muka i valjali su se od muke jer nema vode hoće da crknu da bi kasnije pred veče rekli idete po vodu ali dva po dva umjesto po vodu išlo se na batinanje i onaj koji je najviše jeo on je morao dobiti najviše.

Kakvi su bili uslovni smještaja?

Spavali smo na pločicama velike one što školama na podu, da bi kasnije kad je došao Crveni krst morali su napraviti kao stalaže dvije i mi smo bili gore kao sardine jedni dole jedni gore na stalažama

Da li ste imali podmetače, pokrivače i jastuke?

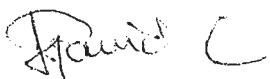
Nismo jastuke dobili smo po jedno čebe, tek kad je Crveni krst došao a inače smo bili bez ičega i opet kad ode Crveni krst oduzimali su nam ta čebad, nismo imali ni čebad, od batina je podleglo dosta ljudi, ima Gavrić Andrija on je iz Bukove Greda, Cvijanović Aćim, Luku sam već spomenuo, bio je Stojnić Ranko iz Omarske opština Prijedor, Ristanić Žarko iz Orašja on je isto podlegao od batina, Maksimović Mihajlo zv. «Minja» iz Borova Sela, Klipanović Milan iz Borova Sela, Petrović Aleksandar zv. «Aco» iz Bukove Greda, Savić Savo isto iz Bukove Greda, Arsenić Ignatije iz Vučilovca, Šabanović Šahbaz iz Šibobošnice opština Lopare, neki Marko iz Bosanskog Broda, onda sam saznao od ovih ljudi koji su bili isto samnom i sa Cvjetinom da su pobijeni Cvijanović Čedo iz Bukove Greda, Cvijanović Brano i njegov otac Cvijanović Pero iz Bukove Greda, Gavrić Pero, Ostojić Petra iz Vučilovca, Božić Radojka iz Bukove Greda, i čuli smo da je ubijeno dosta njih iz Odžaka, Bosanskog Broda i Novog Grada kad su ih doveli dole u D.Mahalu i Nikolić Manojlo bivši kapetan bezbjednosti – crnogorac eto to je to što ja znam.

Da li ste vođeni na prinudni rad?

Ne nismo jer jedva smo hodali

Da li ste nakon toga bili obaviješteni pred razmijenu da ćete biti razmijenjeni?

Ne, za razmijenu smo saznali onog momenta kada su nas udarali da se oprostimo poredali su se u dvije strane i mi smo morali proći između njih kako smo prolazili

udari nas jedan pa baci na drugu stranu i tako redom i tada smo saznali da idemo u razmjenju a inače nismo znali. Kada sam bio u zarobljeništvu i izašao imao sam 63 kg. A imao sam 104. kg. Kada sam bio zarobljen a sada imam 96. kg. a nisam debeo, bio sam kost i koža nisam mogao normalno da sjedim. Ovi ljudi koje sam nabrojao prve oni su ubijeni te znam svi su podlegli od batina Luka, Manojlo, Žarko, Ranko i ostali to su svi bili sa mnom u prostoriji i koji su podlegli u istoj prostoriji gdje sam ja bio.

Gdje ste razmijenjeni u kom mjestu?

Razmijenjeni smo u Čelebiću opština Livno a u Ljubuškom smo bili odvedeni kao da se razmijenimo svi za sve, odvedeni smo 22.06.1993. godine i tada smo u Ljubuškom bili sve do 18/19.07.1993. godine kada smo u noći razmijenjeni u jedan sat noću, čekali razmjenju , trebala je biti razmjena tada i prvi put 22.06.1993. godine ovi iz Borova nisu bili dovedeni pa smo morali čekat da svi zajedno budemo razmijenjeni.

Gdje ste otišli nakon razmjene?

Nakon razmjene u autobusu smo došli u Bosansko Grahovo u neki hotel i tu smo do ujutru bili da bi kasnije prebačeni bili autobusom do Banja Luke, pa smo ne znam tačno dokle vozom smo krenuli ili smo vozom iz Grahova krenuli glavno smo imali Grahovo- Jajce u Jajcu smo odmarali pa Banja Luka pa onda vozom do Šamca gdje nas je sačekao od Cvijetina zet autom jer on nije vjerovao kad smo ga nazvali 19 – toga ujutro na telefon i javili se da smo dobro, da smo živi i da se javljamo iz Bosanskog Grahova i došli smo u Brčko.

Gdje su vam bili roditelji i sestra?

Pa sestra je bila u Rahiću i tata a majka je bila u Bosanskoj Bijeloj ona je odma izašla na prvo razmjeni je prebačena.

Kasnije su razmijenjeni i vaša sestra i otac?

Da

Uglavnom njih troje su izašli prije vas?

Da svih su izašli

Kako se zovu vaši roditelji i sestra?

Otac Panić Cvijetin, majka Spasa Panić i sestra Petra Panić

Kokiko je sestra bila stara kada je bila u zarobljeništvu?

Imala je devetnaest godina dvadeset

Nakon koliko godina od 1992. godine kada je došlo do rata na ovim prostorima ste ponovo mogli otić u Bukvik i šta ste tamo zatekli od imovine?

Prvi put samotrišao da obiđem kuću to je bilo 1999. godine prvi puta i tada su ljudi bili u kući sa Ivika i ništa nisam samo sam ih vidio i okrenuo sam se ništa nisam nikakve rasprave imali da smo se svađali oni su bili tamo ja sam rekao budi, kaže ja nemam gdje ništa ti nisam ni rekao budi kako je tako je , da bi kasnije oni su izašli 2001 ili 2002 i onda su došli neki Cigani ono što je ostalo može se reći od kuće oni su i to demolirali još više tako da su oni počupali kablove od rasvete i ložili vatru unutra u dnevnom boravku, izbili zid i napravili rupu da se može sulenar staviti u kupatilo i oni su tu bili do prije dvije godine do 2003. godine

Šta je sada sa objekta?

Ništa predali smo zahtjev za donaciju, ništa nismo dobili ne znam šta će bit

Da li imate još šta da izjavite što bi bilo od interesa za istragu?

Pa ne znam to bi se moglo roman napisati i da sada pričam kako su ljudi udarani, kako su ubijani jer kako je ovaj Cvijan ubijen je drškom od metle.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da vasm se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRINKTA BiH

Broj: KTA – 2/96
Brčko, 24. novembra. 2004.

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 24. novembra 2004. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH u vezi prikupljanja izjave od Todić Vasiljka, na okolnosti njegovog zarobljavanja u junu mjesecu 1992. godine u u naselju «4. julu» u Brčkom prema Dizdaruši, odvođenje u logor u G. Rahić ifizičkog maltretiranja u tom logoru do razmjene.

Započeto u 13 sati i 35 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH : Branislav Savić
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Todić Vasiljko

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uredajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?

Da, Razumijem Todić V.B.

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Todić V.B.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Todić Vasiljko

Ime oca ili majke: Stanko

Zanimanje: autoprevoznik

Datum rodjenja: 06.05. 1956. godine

Mjesto rodjenja: Lopare , Selo Jablanica

Boravište i adresa: Donji Brezik, broj 48 Brčko Distrikt BiH

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?

Jesam Stojan B.

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?

Hoću Stojan B.

Snimanje se prekida u 13 i 38 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Stojan B.

Snimanje se nastavlja u 13 sati i 39 minuta nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Vasiljko da li se sjećate datuma, mjesta načina zarobljavanja vašeg i lica koja su vas zarobili tom prilikom?

Da sjećam se potpuno. Zarobljen sam 03. juna 1992. godine u naselju «4. juli» put Dizdaruša. Prema putu Dizdaruša. Odvezao sam ranjenog druga u BOLNICU to je Savo Babić iz D. Magnojevića i spasio sam ga i po povratku sam upao u , nepoznati ljudi su bili. Javili su da ima još ranjenih . Medutim kad sam se vratio bili su mi nepoznati ljudi. Obučeni u naše uniforme a to su bili diverzanti tako sam saznao poslije, Muslimani Hrvati, vojska BiH,

Možete opisati te uniforme kako kažete bile su naše kako kažete ?

Bile su iste kao i što mi nosimo, stavili su bijelo oznake na lijevom ramenu kao što minosimo tako da se potpuno slagalo sa našim uniformama i imali su i oznake na kapama naše, vojske RS-a

Da li su uniforme bile SNB bivše JNA ili maskirne ?

nešto je bilo ali malo. SNB uniformi, pretežno su bile šarene uniforme koje je koristila vojska RS tada,

Da li se sjećate koliko vas je nepoznatih uniformisanih lica zarobilo i kako ?

Vidio sam u kanalu da leže dvojica i mislio sam, nije važno ko su mislio sam da im pomognem, jer su ranjeni. Medutim, kad sam izašao prema jednom koji je ležao u kanalu , uperena mi je puška bila iza leđa i rečeno da dignem ruke u vis. Ja sam to i učinio. Potom su me vezali, stavili u moja kola i plus su me zavezali za sjedište suvozača.

Da li ste vi bili u uniformi tada ?

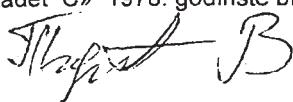
Ja nisam bio u uniformi bio sam kao civilno lice ali sam pomagao , sanitet, imao sam plavi mantil.

Da li ste imali oružje uz sebe?

Nisam imao oružje, imao sam samo hranu, cigarete i zavoje u autu.

Koje je auto bilo marke ?

»Kadet C« 1978. godinšte bijele boje

Da li je na sebi imalo kakve zdravstvene ili vojne oznake ?
Imalo je oznake kao što imaju saniteti, tako da bi me prepoznavali i moji kad idem da me ne ubiju, to su mi oni i nalijepili.

Znači na vozilu je bila oznaka Crvenog krsta ?
Da, Crvenog krsta, pozadi i naprijed,

Nakon što ste stavljeni u vozilo, gdje ste odvedeni od strane ovih ljudi ?
Odmah nakon što su me povezli sa tog mjesta odvezli su me jedno 500 metara naprijed , tu su me istukli, prebilili su me, i natjerali da obučem staru SMB uniformu, rekli mi da me mogu prikazati kao pravog četnika. Na moj auto su zalijepili i naprijed i pozati , i skinuli oznake saniteta isavili 4 S naprije i pozati i isto su rekli da moraju to da prikažu ženama i djeci koji gore čekaju , kako su ulovili najvećeg četnika. Sa tog mjesta su me prebacili sa mojim autom u «Biljanu» u Maoču gdje sam proveo taj dan i noć. Tu su me tukli, nepoznati ljudi, neznam koji su bili to su njihovi specijalci koji su bili u toj «Biljani». Medjutim, kad je prošla noć ujutro oko 5 sati prebacili su me u nekakvom kombiju u Maoču – Okrajci - Rasadnik. Tamo sam našao još zarobljenika koji su bili oko njih 10 – tak. To je bila komora za sazrijevanje voća. Prostorija u kojoj nije bilo zraka, te smo se gubili od toploće i molili za vodu. Odatle su me izvodili na ispitivanja i što bi, sve što bi rekao, rekli su mi da lažem. Medjutim, tjerali su me da pričam ono što nije, ja to u početku nisam htio, jer je bilo televizija iz Tuzla pa su htjeli lažne izjave da dajem.

Šta su tražili od vas da izjavite ?
Tražili su da pričam kako smo tukli i djecu Muslimansku i žene i Hrvatsku, da smo ih ubijali , da ja to priznam, ako to priznam da će me pustiti za pet dana kući, Medjutim, ja nisam mogao priznati kad to nije istina, i kad to niko od nas koji smo tamo bili zarobljeni nije to radio.

Koga se sjećate od zatvorenika ?
Sjećam se Aleksandar Pavlović koji je zarobljen kod kuće njegove, isto civil. Sjećam se Miko Savić, Brodac, selo Jelaz kod Bordca., Blagoje Vujanović iz Stjepkovice kod Bukvika, Nenad Kmekić iz Grčice Brčko, Zoran Delić iz Brčkog, Rado Simić Lukavica Opština Lopare, jedan mlad dječko iz Požarevca iz Srbije isto kao civil se zatekao u gradu u Brčkom zove se Mirko ali neznam prezime on je iz Požarevca, Ljubomir Jagodić iz Donje Dubice,

Ko vas je prisiljavao na to da priznate ove navode koji su traženi od vas ?
Tamo su bili razni specijalci kojih je bilo više grupa. Jedni po jedni su dolazili i svi su tražili od nas da uglavnom govorimo neistinu radi propagandi njihovih. Tako da kada su me odveli jednu veče na ispitivanje, tamo sam prepoznao Galiba Hodžića , plavu kosu ima, visočiji čovjek tako, jer sam ga zano i ranije. Pitao je da li ga poznajem, ja nisam smio da odgovorim. Opet mi je ponovio poznaš li me «Četo». Ja sam rekao da ga neznam. Rekao mi je da stavim ruke na sto, ja sam stavio, on mi je po rukama, palicama tukao, u tom su došli Asmir Tatarević koji je bio medju najopasnijim i koga sam takodje znao prije rata, a i sada ga viđam u Brčkom, radi u Opštini. On je bio medju najopasnijim. Vodio je te specijalce koji tuku . Jedno veče je doveo i mog komšiju Rašida Pilića , gdje su me zajedno maltretirali i tukli . Taj Rašid je stavljao meni nož pod vrat da priznam da je jedan komšija koji je bio u miliciji ubio njegovog

oca. Ja nisam htio da p riznam, medjutim polomili su mi nogu, a zatim lijevu ruku, stavljali mi «so» ma sto da ližem, sve dok nisam morao da kažem ono što oni traže. Taj Galib Hodžić mi je rekao «vidiš jedno oko smo ti zatvorili, od udaraca zatvorit ćemo ti i drugo» priznaj da je Cane Čurčić ubio oca Rašidovog. Ja sam morao da priznam da je to istina . Medjutim kad sam izašao iz zarobljeništava ja sam dao izjavu sve što su me tjerali da priznam silom ja sam rekao na radioju i novinama da to nije istina. Tako da mi je poslije lakše bilo. Postlige sam kratko vrijeme, dolazili u toku noći, taj isti Asmir i nekakav «Kobra» i «Zenga» koji su me isto tako tjerali da priznam da su pobijeni svi Muslimani u Brčkom. Ja sam rekao da neznam, tada mi je Asmir osjekao komad mesa sa buta i morao sam da jedem. Dalje me je pitao «hoćeš da p riznaš» ja sam rekao da više neću nikome da priznam ono što nije istina i što neznam. Riješio sam neka me ubiju nego da lažem. Tukli su me i dalje trajalo je to 31 dan i noć. Napolje izlazili nismo, samo kad je trebalo da vadimo granate koje nisu eksplodirale. To smo vadili ja i Zoran Delić, i isto tako ja i Aleksandar Pavlović. Poslije 31 dana su me prebacili u Maoču u drugi rasadnik, gdje smo bili isto malatretirani, tučeni, ali nakon par dana je došao novi Upravnik koji se zove Kadrija ali neznam prezime. Bio je korektniji od ostalih. Kad se on nalazio tu manje su nas tukli. Medjutim, trajala su i dalje ispitivanja i uvijek je isto bilo tražilo se samo da lažemo i da pričamo ono što nije. Ja sam i dalje ostao pri tome da ne govorim ono što nije istina. Jednu veče su došli i izveli me, polomili su mi rebra, oba oka su mi bila zatvorena, tako da su mi kosti slomljene od - iznad očiju, nisam jedno vrijeme da vidim ništa. Potom sam progledao na lijevo oko. Našao sam komadić stakla, sasvim malo sam ga video , uzeo sam ga uruku, to je slučajno ostalo od neke flaše koju su oni razbili nekad, trpeći od udaraca od gladi i žedji, ja sam u tom momentu rješio da odsječem vene. To sam i uradio istog momenta. Tada sam tako lagano zaspao i nudio se da se više ne probudim. Medjutim, neko me je šamarao i kaže čujem ga ali ne mogu da otorim oči, «probudi se» kad sam otvorio malo lijevo oko , na desno nisam ni vido. Prepoznao sam dr Trumića. On mi je dao nekakve tablete i previo mi ruku. Tako da je to bilo teško nekoliko dana . Izgubio sam krv inesvjestica mi je bila. To par dana su me pustili trajalo je 4-5 dana , tako da su me manje i tukli. Medjutim kad sam se oporavio ponovno je dolazila njihova vojska sa Asmirem Tatarevićem i Rašidom Pilićem, koji su i dalje skoro do zadnjeg dana mog izlaska u razmjenu me tukli.

Koliko ste vremenski dugo bili u razobljeništu u Maoči i Rahiću?

Ja sam bio u logoru 83 dana .

Da li ste osim vađenja neiksplodiranih granata vršili i druge poslove pod prinudom? Jesam, samo kada je trebalo da se utovari smeće, dva puta sam tovario po noći smeće, tako da sam našao i hljeba u smeću pa sam ga jeo iako je bio pokvaren.

Da li ste kad već spominjete hljeb tokom 83 dana boravka u zarobljeništu dobijali redovno hranu u dovoljnim količinama ?

Hrana je malo dolazila, dobivali smo ujutro 10 kašika supe , ja sam jednom mjerio id 2 parčeta hljeba tanka da se vidi kroz njega. U podne u početku nismo dobijali ništa, za večeru isto tako malo dobijali, poslije nakon polovine mog zarobljavanja dobivali smo i treći obrok , ali je to sasvim malo bilo tek toliko da preživimo da ne možemo umirijeti.

Kakvi su uslovi smještaja bili mada ste već naveli da nije bilo vazduha u p rostoriji? Mi smo čitavo vrijeme spavali na betonu u komori gdje smo bili za sazrijevanje voća. Tada smo preselili u «Rasadnik» u Maoču tj. drugi «Rasadnik» koji oni zovu «Broj 2», tamo je isto bio beton i vlažno sijeno. Malo su ubacili vlažnog sijena tako da se može reći da je u tom «Rasadniku broj 2 » malo bilo bolje.

Da li vam je prilikom dovođenja u ove objekte oduzeto nešto od pokretnih stvari i vrijednoti?

Da, to sam zaboravio da keže, oduzeli su mi sat, zlatni lančić sa privjeskom i oduzeli su mi auto «Kadet » bijeli

Da li se sjećate ko vam je izvršio oduzimanje ?

Uglavnom su to ti isti ljudi, Galib Hodžić i Tatarević Asmir su bili za mene glavni, oni mene poznaju ali ja njih nisam poznavao.

Gdje ste i od strane koga razmjenjeni ko vas je doveo ?

U Razmjenu me je doveo , pregovarao je Mirso Đapo, novinar zaboravio sam kako se zove ne mogu se sjetiti, jedan novinar koji je u razmjenama bio glavni.

Razmjenjen sam na Grbavici. Tihomir Bijelić je bio tu, bilo ih je još više i ne mogu se sjetiti tih imena.

Da li ste nakon razmjene se vratili svojoj kući?

Nakon razmjene sam došao kući, ali sam potom morao ići na liječenje u Beograd na VMA, iz Beograda sam upućen u banju Vrbnik, Iz Vrbnika sam bio u Koviljači banji, potom mi nije bilo puno bolje, malo je bilo bolje, bilo je puno lomova i potom sam upućen u Solun u Grčku. U Grčkoj sam bio 15 dana na liječenju. Tako da sam se počeo oporavljati i nakon dolaska iz Grčke,

Šta jekonstatovano od strane ljekara na VMA u Beogradu?

Konstatovali su, ja još i sad imam glavobolje, zbog velikih udaraca u glavu, rebra su mi p olomljena, ruka lijeva slomljena, takođe veliki udarci u obje noge i to su mi velike kposljedice svega toga, uglavnom lomovi. Tako da sam poslije toga puno i zaboravan. Gubim pamćenje, ne mogu da pamtim, zaboravim brzo.

Da li su vam os tali ožiljci od presjecanja vena ?

Da, imam ožiljke, na lijevoj nozi na butu, imao sam ožiljke što su me bili «šilima» između nogu, i između prstiju nogu i prstiju ruku.

Ko vas je izbadao šilom?

Uglavnom je to sve išlo preko Asmira Tatarevića, dolazili su iz Hrvatske specijalci «Paragini» koji su to radili . Ja sam napominjao da je to nekakav «kobra» i «Zenga» i jedan se zvao «Šok» . Uglavnom taj «Šok » je rekao da je zaklao preko stotinu Srba i da je dobio od predsjednika nagradu.

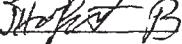
Gospodine da li imate još šta da izjavite ?

Jedino što sam zaboravio, bilo je u toj njihovoj vojsci što sam lično vidoio , dosta stranaca «mudžahedina» koji su za to vrijeme smješteni bili tako sam čuo «Islamovac» nekakva šuma. Tu im je bio boravak. Bilo je i drugih stranaca sa raznim oznakama, uglavnom koji su pričali raznim jezicima.

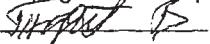
Neznam šta više , mislim da je to ono što ja znam i čega se prisjećam, jedino što je prošlo prilično vremena pa se možda nešto i zaboravi, ali ovo što je važno to ja ne mogu nikad zaboraviti.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

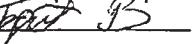
Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Nije potrebno

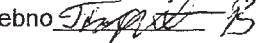
Da li imate prigovor na zapisnik?

Nemam

Hoćete li potpisati zapisnik ?

Hoću

Da li želite da Vam se izjava reproducuje?

Nije potrebno

Deklaracija izjava završeno u 11 sati i 22 minuta

**БРЧКО ДИСТРИКТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА БУКВИК**

Преглед (по селима) 637 српских кућа порушених и оштећених током ратних дејстава на подручју регије Буквик :

Назив села	Број порушених кућа	Број кућа за санацију
Буковац	79	8
Горњи Буквик	110	61
Доњи Буквик	74	39
Вујићићи	60	17
Ђигуре	8	7
Лукавац	44	31
Гајеви	44	23
Г.Витановићи	23	9
Укупно	442	195

Пријератни број кућа и број поправљених кућа у МЗ Буквик:

- Г.Буквик 171 кућа, поправљено 76, остало за поправку 95
- Д.Буквик 113 кућа, поправљено 64, остало за поправку 49
- Гајеви 67 кућа, поправљено 35, остало за поправку 32
- Вујићићи 106 кућа, поправљено 42, остало за поправку 64
- Лукавац 74 куће, поправљено 30 , остало за поправку 44

Укупно: 531 247 284

- јс*
- Исти однос порушених пратећих објеката у оквиру горе наведених домаћинстава

Прилог: Списак власника кућа по селима

Достављено:

- Одјељење за избегла и расељена лица
- Полиција Брчко Дистрикта
- Евиденција

**Предсједник МЗ Буквик
Никола Ристић,дипл.ек.**

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК

Б У К О В А Џ

Куће порушене до темеља :

1. Васиљевић Р. Цвијетин
2. Васиљевић Ј. Неђо
3. Васиљевић Ј. Петар
4. Васиљевић Ј. Павле
5. Васиљевић Ј. Pero
6. Васиљевић П. Јово
7. Васиљевић П. Млаџен
8. Васиљевић Н. Нико
9. Васиљевић Н. Јанко
10. Васиљевић Л. Лука
11. Васиљевић Р. Марко
12. Радић С. Нико
13. Радић П. Ђорђо
14. Радић П. Зоран
15. Радић Ј. Миљка
16. Радић Г. Мара
17. Радић М. Митра
18. Радић Н. Мијутин
19. Радић Н. Маријан
20. Радић М. Нико
21. Радић М. Зорка
22. Радић Р. Ружа
23. Радић П. Дамјанка
24. Радић Р. Васо
25. Радић П. Максим
26. Васиљевић С. Душан
27. Васиљевић М. Пелка
28. Пиштоловић М. Никола
29. Пиштоловић М. Ћвјетко
30. Пиштоловић М. Митар
31. Пиштоловић М. Јока
32. Пиштоловић С. Митра
33. Пиштоловић С. Лазо
34. Пиштоловић Н. Радивоје
35. Пурић М. Јеђосава
36. Стјепановић Р. Марта
37. Стјепановић Р. Павле
38. Кртинић Т. Гојко
39. Кубуровић Т. Божо
40. Пурић Р. Данило
41. Пурић Ј. Саво
42. Пурић М. Миљка
43. Пурић М. Pero
44. Пурић М. Ненад
45. Пурић Г. Радо
46. Пурић А. Саво
47. Пурић В. Ана и Ацо
48. Пурић С. Мара и Коса

49. Пурић Соке Никола
 50. Пурић Јове Михаило
 51. Пурић Стево
 52. Бајић Илија
 53. Бајић Михајло
 54. Бајић К. Анђа
 55. Бајић Л. Богдан
 56. Бајић Д. Марко
 57. Бајић Ј. Џвијетин
 58. Бајић П. Томислав
 59. Бајић М. Гоја
 60. Бајић Д. Боро
 61. Бајић Р. Гоја
 62. Бајић И. Драган
 63. Јовић Д. Босиљка
 64. Бајић Н. Симо (2 куће)
 65. Марковић Н. Предраг
 66. Стојковић М. Стојан
 67. Пекић М. Милорад
 68. Пекић М. Лазар
 69. Пекић Б. Јанко
 70. Пекић В. Милан
 71. Пекић Н. Алекса
 72. Пекић С. Симо
 73. Радић П. Јока
 74. Радић П. Петра
 75. Пурић М. Илија
 76. Пурић М. Милевка
 77. Пурић Н. Милан
 78. Пурић Ана Ануша син Симо
 79. Драгичевић П. Лука

Куће за поправку :

1. Васиљевић Р. Лазо
2. Радић С. живан
3. Радић В. Радојка
4. Пурић С. Цветко
5. Васиљевић П. Мићо
6. Бајић Л. Pero (2 куће)
7. Стојковић Џ. Стојан
8. Стојковић Л. Млађо (2 куће)

МЛЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК

Г. Б У К В И К

Куће порушене до темеља:

1. Драгичевић Ана
2. Бачић Спаса
3. Мајданчевић Боса
4. Мајданчевић Јелка
5. Драгичевић Душан
6. Бачић Нина
7. Пајић Џвијетин
8. Драгичевић Лепојжа
9. Драгичевић Ристо
10. Урошевић Гавро
11. Ђокић Стојан
12. Савић Танацко
13. Живковић Мара
14. Лазић Бранка
15. Митровић Никола
16. Митровић Миленко
17. Ристић Зарја
18. Ристић Панто
19. Ристић Милица
20. Маричић Симо
21. Савић Нико
22. Танацковић Јоца
23. Танацковић Радо
24. Танацковић Јован
25. Танацковић Саво
26. Танацковић Гојан
27. Танацковић Никола
28. Танацковић Лука
29. Башић Коста
30. Пајић Ђука
31. Пајић Илија
32. Пајић Милош
33. Пајић Г. Џвијетин
34. Пајић Лазо
35. Пајић Аниша
36. Пајић жарко
37. Пајић Богдан
38. Пајић Митар
39. Пајић Станислав
40. Пајић Весо
41. Пајић Ружа
42. Пајић Стако
43. Секулић Перо
44. Секулић Мико
45. Секулић Милутин
46. Секулић Мирко
47. Секулић Мара
48. Секулић Илаја
49. Стојановић Душан

50. Стојановић Стојан
 51. Стојановић Ристо
 52. Пајић Коста
 53. Бачић Вацо
 54. Бачић Пajo
 55. Видовић Никола
 56. Јовић Митар
 57. Пејић Николија
 58. Пејић Савка
 59. Пејић Васалија
 60. Секулић Ружа
 61. Секулић Џвијетин
 62. Секулић Нетка
 63. Ђурић Гоја
 64. Секулић Мара
 65. Ђурић Јока
 66. Вујчић Ружа
 67. Ристић Јово
 68. Ристић Мирко
 69. Вујић Петар
 70. Бачић Илија
 71. Бачић Зора
 72. Ђурић Петра
 73. Раткић Стјепан
 74. Јовичић Никола
 75. Јанковић Лазо
 76. Микић Мићо
 77. Микић Џвијетин
 78. Пајић Митра
 79. Пајић Лазо
 80. Савић Мара (докторица)
 81. Пајић Илија
 82. Пајић Вујадин
 83. Шранка Владо
 84. Видовић Спасоја
 85. Божић Јован
 86. Микић Саво
 87. Пејић Ђорђе
 88. Вујић Стоја
 89. Пејић Петко
 90. Ристић Лазар
 91. Пејић Вацо
 92. Пејић Џвијетин
 93. Пејић Даница
 94. Танић Стана
 95. Ђурић Ђуро
 96. Тодоровић Спаса
 97. Пејић Благоје
 98. Вујић Јана
 99. Савић Лазар
 100. Вујић Смиљка
 101. Вујић Џвијетин
 102. Џел-живко
 103. Вујић Џвико
 104. Вујић Ретко
 105. Пејић Недељко

106. Пејић Џвијетин
 107. Пејић Симо
 108. Грујић Михаило
 109. Томо
 110. једна жена

Куће за поправку :

1. Бачић Рајко
2. Бачић Стако
3. Мајданчевић Обрен
4. Мајданчевић Лазо
5. Бачић Мигар
6. Бачић Рајко
7. Бачић Јован
8. Драгичевић Стјепан
9. Бачић Петар
10. Пајић Божо
11. Пајић Манда
12. Драгичевић Љуба
13. Стојановић Љубо
14. Стојановић Васо
15. Пурић Данко
16. Чепркало Драго
17. Пајић Петра
18. Ђурић Никола
19. Немчек Марко
20. Ристић Гојан
21. Ђурић Лазо
22. Пајић Душан
23. Божић Невенка
24. Пајкановић Илија
25. Марковић Милан
26. Кауриновић Брано
27. Вујчић Пере
28. Зајим
29. Тришаковић Пелка
30. Драгичевић Илија
31. Кауриновић Милivoје
32. Мајданчевић Бошко
33. Ђирић Јово
34. Пајић Јово
35. Митровић Симо
36. Вујановић Пере
37. Мајданчевић Јелка
38. Митровић Ђука
39. Ђурић Милан
40. Ђурић Јово
41. Јеремић (зет)
42. Божић Станко
43. Божић Мильян
44. Пејић Марко
45. Ристић Милан
46. Ристић Душан

47. Мајданчевић Неђо
48. Пејић Лазо
49. Пејић Спасоје
50. Стевановић Радомир
51. Баба Дуја
52. Пејић Илија
53. Вујић Мара
54. Вујић Гојан
55. Тодоровић Тодор
56. Вујић Мићо
57. Мичић Иванка
58. Вујић Митар (Саво)
59. Вујић Мирко
60. Вујић Јованка
61. Вујић Мићо

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК**Д. Б У К В И К**

Куће порушене до темеља :

1. Видовић М. Марко
2. Митровић П. Паво
3. Митровић И. Анка
4. Мркоњић Г. Алекса
5. Мајданчевић Н. Максим □ Ана
6. Керезовић Ђ. Јока
7. Кауриновић Б. Саво
8. Пантелић Митра □ Саво
9. Старчевић Милка
10. Ковачевић И. Савка
11. Башић Н. Џвијетин
12. Митровић П. Ђоко
13. Мајданчевић П. Симо
14. Маричић С. Јанко
15. Маричић Н. Саво
16. Видовић С. Џвијетин
17. Маричић И. Марко
18. Маричић С. Никола
19. Маричић М. Јока
20. Пантелић Јанко
21. Пантелић Џвијета
22. Пантелић П. Пајо
23. Пантелић П. Анђа
24. Пантелић П. Саја
25. Васић Ђ. Ђокан
26. Васић Ц. Стојан
27. Пиперчевић П. Никола
28. Маричић Саво
29. Брестовачки С. Марко
30. Брестовачки Г. Радојка
31. Керезовић Ђ. Боро
32. Видовић М. Ђоко
33. Видовић Ј. Јела
34. Башић Г. Милица- Ружа
35. Ерић Г. Ђука
36. Ерић М. Саво
37. Видовић Ј. Анђа
38. Маричић Д. Бошко
39. Маричић Ђокан
40. Пантелић Б. Пајко
41. Крајиновић Илија
42. Симић С. Божко
43. Крајиновић Гоја
44. Крајиновић Џвијетин
45. Ерић С. Јока
46. Крајиновић Б. Драгутин

47. Крајиновић Б.Симо
48. Ерић Ј. Милка
49. Башић Ј. Тешо
50. Васиљевић Б.Петар
51. Васиљевић М. Боро
52. Видовић живан
53. Тривковић Нада
54. Керезовић М.Дамљан
55. Ерић М. Ђука
56. Кауриновић Стоја
57. Кауриновић В. живан
58. Кауриновић Цвијетин
59. Кауриновић Петар
60. Кауриновић П. Ђорђо
61. Кауриновић П.Микаило
62. Кауриновић Т.Блашко
63. Кауриновић П.Илија
64. Кауриновић Ђ. Гавро
65. Кауриновић Нико
66. Кауриновић Бошко
67. Марићић И. Брано
68. Башић Г. Гавро
69. Пантелић Н. Илија
70. Пантелић С. Лазо
71. Арсенић Нико
72. Пантелић Илија и Миленко
73. Павковић Спаса
74. Максимовоћ Петар

Куће за поправку:

1. Мајданчевић Н. Цвијетин
2. Кауриновић Б. Илија
3. Керезовић Ј. Петар
4. Кауриновић С. Триво
5. Ковачевић И. Јанко
6. Ковачевић И. Милан
7. Видовић Б. Васо
8. Митровић П. Крсто
9. Митровић П. Јован
10. Мајданчевић П.Перо
11. Мајданчевић С. Љубо
12. Марићић С. Јован
13. Марићић Л. Лазо
14. Ерић С. Исаило
15. Симић Саво
16. Јовић Перо
17. Ерић Р. Стево
18. Крајиновић Ц. Јово
19. Ерић П. Анђа □ Венко
20. Ерић Никола □ Голуб

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК**В У Ј И Ч И Ђ И**

Куче порушене до темеља:

1. Тодоровић живан (2 куће)
2. Тодоровић Митар (2 куће)
3. Тодоровић Цвијетин
4. Тодоровић Гоја
5. Тодоровић Максим
6. Тодоровић Марко
7. Тодоровић Илија
8. Ђукић Јанко
9. Ђукић Јово
10. Ђукић Васо
11. Ђукић Pero
12. Трипидић Тривко
13. Миливојевић Митар
14. Лукић Нешко
15. Лукић Стево
16. Лукић Митар
17. Лукић Богдан
18. Лукић Вакрсија
19. Вујичић Јово
20. Вујичић Јован
21. Вујичић Ристо
22. Вујичић Pero
23. Вујичић Крсто
24. Вујичић Мика
25. Ђурић Ристо
26. Пантелић Панто
27. Ђукић Јулка
28. Ђукић Цвијетин
29. Вујичић Васо
30. Вујичић Лазо
31. Радић Pero
32. Вујичић Симо
33. Томић Дамљан
34. Томић Нико
35. Томић Влајко
36. Пајић Панто
37. Пајић Цвијетин
38. Пајић Душан
39. Цвијановић Лазо
40. Цвијановић Микаило
41. Цвијановић Pero
42. Цвијановић Лука
43. Цвијановић Баја
44. Перећић Стојиша

-
- 45. Станишић Јово
 - 46. Пајић Гојан
 - 47. Станишић Паво
 - 48. Станишић Лазо
 - 49. Јагодић Нико
 - 50. Мирковић Илија
 - 51. Мирковић Радо
 - 52. Мирковић Мићо
 - 53. Переић Перо
 - 54. Переић Јока
 - 55. Ђурић Анђа
 - 56. Ђурић Цвијетин
 - 57. Ђурић Петра
 - 58. Јовић Гојко
 - 59. Јовић Јово
 - 60. Јовић Марко

Куће за поправку:

- 1. Трипун Симо
- 2. Трипун Мара
- 3. Ђукић Перо
- 4. Танић живан
- 5. Танић Марко (Синиша)
- 6. Пајић Пајо
- 7. Станишић Никола
- 8. Станишић Јован □ Нино
- 9. Станишић Максим
- 10. Станишић Саво
- 11. Јагодић Драган
- 12. Станишић Саво (Лазин)
- 13. Мирковић Неђо
- 14. Переић Петко
- 15. Ђурић Ристо
- 16. Јовић Јоцо
- 17. Мирковић Бошко

21. Ерић М. Симо
22. Крајиновић Б. Милица
23. Крајиновић Б. Ђорђо
24. Кауриновић И. Џвијетин
25. Кауриновић Ђ. Пере
26. Рикановић Џвијетин
27. Васиљевић Р. Стanoјe
28. Пантелић С. Васо
29. Пантелић Божо
30. Пантелић Стево
31. Васиљевић Р. Стanoјe
32. Мијатовић Л. Јово
33. Мијатовић М. Петар
34. Џвијановић В. Џвијетин
35. Ристић Неђо
36. Поњевић Пере
37. Гајић М. Ружа
38. Мајданчевић Петра
39. Танацковић Петар

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК

ЋИГУРЕ

Куће порушене до темеља:

1. Ђурић Јаков
2. Ђурић Ђука
3. Цвијетиновић (Алекса) Pero
4. Цвијетиновић (Марко) Ђоко
5. Цвијетиновић Бошко
6. Цвијетиновић (Марко) Алекса
7. Цвијетиновић (Марко) Васо
8. Цвијетиновић (Гојан) Стево

Куће за поправку:

1. Ђурић Златимир
2. Танић Јово
3. Танић Петар
4. Цвијетиновић (Митар) Pero
5. Танић (Перије) Pero
6. Игњатовић Гојко
7. Цвијетиновић Љуба

МЈЕСННЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК**Л У К А В А Ц**

Куће порушене до темеља :

1. Јовић Илија
2. Јовић Марко
3. Јовић Анђа
4. Панић Драгица
5. Станковић Џвејетин
6. Станковић Илија
7. Станковић Милан
8. Васић Пере
9. Васић Саво
10. Васић Миљован
11. Јовичић Ђоко
12. Мијатовић Богдан
13. Мијатовић Митар
14. Трипковић Јока
15. Трипковић Димитрија
16. Максимовић Максо
17. Митровић Мара
18. Кретић Стево
19. Џвејетиновић Спасоја
20. Кретић Душан
21. Кретић Саво
22. Кретић П. Џута
23. Гантић Јово
24. Јовичић Стоја
25. Јовичић Боја
26. Јовичић Мара
27. Трипковић Пере
28. Трипковић Трипко
29. Трипковић Нада
30. Васиљевић Ђоко
31. Васиљевић Анђа
32. Васиљевић Митра
33. Васиљевић В. Ђоко
34. Јовичић Трипковић Гоја
35. Васиљевић Стана
36. Крстић Радосав
37. Радић Милица
38. Мијатовић Ђука
39. Јовичић Никола
40. Јовичић Сара
41. Јовичић Нетке Стана
42. Рикановић Лазар
43. Станковић Алекса
44. Јовићић Митар, Мићо

Куће за поправку :

1. Јовић Микаило
2. Стјепановић Илија

4. Стјепановић Лазар
5. Панић Јово
6. Станковић Лазо
7. Станковић Спасоја
8. Станковић Млађо
9. Станковић Милан
10. Мијатовић Саило
11. Мијатовић Лазо
12. Мијатовић Јованка
13. Трипковић Стако
14. Трипковић Илија
15. Панић Џајетин
16. Максимовић Џајетин
17. Максимовић Јово
18. Ристић Неђо
19. Митровић Анђа
20. Крстић Илија
21. Крстић Милан
22. Пантић Митар
23. Пантић Панто
24. Јовичић Митар
25. Јовичић Саво
26. Трипковић Ана
27. Васиљевић Божко
28. Станковић Перо
29. Трипковић Спаса
30. Мијатовић Томика
31. Трипковић Гоја

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК**Г А Ј Е В И**

Куће порушене до темеља :

1. Ђурић Ристо
2. Ђурић Коста
3. Јокановић Ђоко
4. Обрековић Н. Јован
5. Тодоровић С. Никола
6. Станишић Тодор
7. Јокановић Ц. Митар
8. Џвијановић Вид
9. Петровић Н. Сока
10. Ђурић Н. Pero
11. Јокановић И. Паво
12. Благојевић С. Митар
13. Јеремић Мићо
14. Јокановић Р. Ратко
15. Благојевић С. Никола
16. Благојевић Н. Ристо
17. Благојевић С. Ристо
18. Благојевић С. Тодор
19. Пиперац Н. Симо
20. Симић Р. Јока
21. Пиперац Н. Лазо
22. Пиперац М. Pero
23. Пиперац И. Неђо
24. Пиперац С. Мара
25. Пиперац М. Ружа
26. Ђурић З. Ружа
27. Ђурић С. Лазо
28. Ђурић Л. Зорка
29. Ђурић Л. Петра
30. Ђурић Л. Јован
31. Остојић Ј. Лазар
32. Остојић П. Савка
33. Остојић В. Танасије
34. Кустурица Сулејман
35. Остојић С. Гоја
36. Јеремић Ј. Илија
37. Братановић Ј. Јока
38. Братановић И. Џвијетин
39. Братановић Г. Анија
40. Братановић Н. Јока
41. Стојановић М. Гојко
42. Ђебић Драгутин
43. Пиперчевић Петар
44. Пиперчевић Митар

Куће за поправак :

1. Симић Анђа
2. Ђурић Р. Симо
3. Јеремић Ј. Неђо
4. Остојић Л. Гавро
5. Обреновић Н. Милош
6. Обреновић М. Зоран
7. Обреновић М. Никола
8. Симић Гоја
9. Јеремић Ј. Pero
10. Јеремић Ј. Ђука
11. Јокановић М. Илија
12. Јокановић Ц. Илија
13. Пиперац Ц. Нико
14. Симић С. Илија
15. Пиперац П. Јанко
16. Пиперац С. Вајко
17. Пиперац Н. Митар
18. Ђурић Ц. Симо
19. Остојић Б. Саво
20. Ђурић Ј. Нико
21. Братановић Ј. Васо
22. Симић С. Вајко
23. Арнаутовић Ређеп (тел.

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУКВИК**Г. В И Т А Н О В И ЂИ**

Куће порушене до темеља :

1. Којић М. Јованка
2. Којић Г. Pero
3. Којић М. живко
4. Михајловић И. Петар
5. Зарић Н. Јанко
6. Зарић Н. Спасоје
7. Бркић Ђ. Ђокан
8. Максимовић Б. Илија
9. Секулић И. Стево
10. Секулић К. Славко
11. Митровић Ј. Гавро
12. Арсенић Ц. Pero
13. Арсенић Гавро
14. Арсенић Илија
15. Мркоњић Џвијетин
16. Мајданчевић Т. Љуба
17. Митровић Н. Јован
18. Митровић Г. Џвијетин
19. Митровић Ј. Џвијетин
20. Митровић Ј. Митар
21. Михољчић Н. Џвијетин
22. Михајловић И. Милан
23. Михајловић Ј. Симо

Куће за поправку :

1. Којић М. Марко
2. Башић Ј. Алекса
3. Башић С. Симо
4. Башић П. Јово
5. Башић Ј. Pero
6. Ђирић К. Розика
7. Митровић П. Pero
8. Митровић С. Стојан
9. Ђирић И. Милош

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt Bosne i Hercegovine

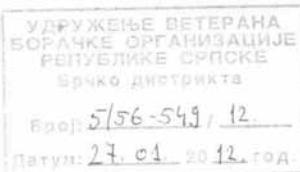
TUŽILAŠTVO/TUŽITELJSTVO
BRČKO DISTRIKTA BIH

Trg pravde 10, 76100 Brčko distrikt Bosne i Hercegovine; tel: 049/217-227; fax: 049/219-088; mail: jtbd@jtbd.ba

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт Босне и Херцеговине

ТУЖИЛАШТВО
БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ

Број: А-51/2012
Брчко, 27. јануар 2012. године,
СЛ/РД

РЕПУБЛИКА СРПСКА
БОРАЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА
ОПШТИНЕ БРЧКО

Поштовани!

Захваљујем се на упућеном позиву да присуствујем ПРОМОЦИЈУ КЊИГЕ БУКВИК: ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ, ИСТИНА О СТРАДАЊУ СРБА У БРЧКОМ, др. Љубише Симића у издању „Историјски пројекат Сребреница“ чије је одржавање планирано 27. јануара 2012. године у 16,30 часова.

Из оправданих разлога нисам у могућности присуствовати у наведено вријеме тој промоцији.

Тужилаштво Брчко дистрикта БИХ је свакако заинтересовано да прими на знање све расположиве информације о догађајима везаним за страдање Срба у Буквику у периоду септембар 1992. године.

Стога цијенимо да би нам књига коју је написао др. Љубиша Симић свакако била од користи, па Вас љубазно молим да нам уколико имате на располагању један примјерак књиге исту доставите, а спремни смо је преузети на било који други начин.

С поштовањем,

ЗАМЈЕНИК
ГЛАВНОГ ТУЖИОЦА
Славо Лакић

S. K. <srebrenica.historicalproject@gmail.com>

Промоција књиге о Буквику

7 messages

S. K. <srebrenica.historicalproject@gmail.com>

Sun, Jan 15, 2012 at 11:56 PM

To: Mirsad Tokaca <idc.centar@gmail.com>, Mirsad Tokaca <centar@idc.org.ba>

Поштовани господине Токача,

Обавештавам вас да ће се у петак 27. јануара у Дому културе у Брчком, са почетком у 16:30 часова, одржати промоција нове монографије др Љубише Симића, "Буквик: злочин без казне."

Позивам вас да узмете учешће у овој промоцији зато што се материја која се у монографији третира непосредно односи на мисију вашег Центра.

У оквиру промоције желим бисмо да поделимо са вама податке о жртвама и ратним инцидентима за које не сумњамо да ће вам бити интересантни за ваш Атлас злочина.

У прилогу се налази монографија у две целине, главни текст и изјаве и прилози.

Молим вас да будете љубазни да потврдите ваш долазак на промоцију.

Срдачан поздрав,

Стефан Каргановић

2 attachments

Bukvik Glavni Text SRB.pdf
368K

Bukvik Izjave i prilozi SRB.pdf
10369K

Mon, Jan 16, 2012 at 12:09 AM

Istrazivacko Dokumentacioni Centar Sarajevo <centar@idc.org.ba>

Mon, Jan 16, 2012 at 5:17 PM

To: "S. K." <srebrenica.historical.project@gmail.com>

Hvala velika на pozivu. Mada sam izuzetno zainteresiran za sadržaj knjige, jer znam za događaje vezane za Bukvik, neću moći prisustvovati promociji jer od 26. do 29. januara imam zakazana predavanja za studente u Berlinu. Nadam se da ću imati priliku doći u posjed knjige.

S poštovanjem,

Mirsad Tokača

2012/1/15 S. K. <srebrenica.historical.project@gmail.com>

[Quoted text hidden]

--

*tel: 033/258-770
fax:033/258-771
www.idc.org.ba, centar@idc.org.ba*

S. K. <srebrenica.historical.project@gmail.com>
To: Istrazivacko Dokumentacioni Centar Sarajevo <centar@idc.org.ba>

Mon, Jan 16, 2012 at 5:23 PM

Svakako da ćete dobiti primerak knjige, sa posvetom autora. Žao mi je što ne možete prisustvovati, ali razumem okolnosti. Predpostavljam da imate svoga regionalnog predstavnika/eu za Brčko, pa pošto je ovo pitanje koje ulazi u samu srž rada vašeg Centra molim vas da na naš okrugli sto u petak 27. januara u 16:30 časova pošaljete osobu koja će ispred IDC moći da uzme učešće.

Srdačan pozdrav,

Stefan Karganović
[Quoted text hidden]

Захваљујемо се на сарадњи Месној заједници Буквик и ценимо допринос Савеза логораша Републике Српске, о.о. Брчко и Борачке организације Републике Српске, о.о. Брчко.

Издавач

CIP — Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

355.426(497.6)1992/1995"
341.322.5(497.6)"1992"

СИМИЋ, Љубиша, 1979— Буквик: злочин без казне : читанка за одрасле о бањалности једног балканског рата / Љубиша Симић. — Београд : Историјски пројекат Сребреница, 2012 (Земун : Пекограф). — 327 стр. ; 21 см

На спор. насл. стр.: Bukvik: Crime without Punishment. — Тираж 500. — Стр. 7-20: Прећутана српска Сребреница поред Брчког – жртве „другог реда“ отказују послушност / Стефан Каргановић. — Изјаве и прилози: стр. 93-327. — Напомене и библиографске референце уз текст. — Summary.

ISBN 978-86-88135-12-2

a) Грађански рат — Босна и Херцеговина — 1992–1995
b) Ратни злочини — Буквик — 1992

COBISS.SR-ID 188564748

